

PESTY FRIGYES

[KÉZIRATOS HELYNÉVTÁRA]

MÁRAMAROS
VÁRMEGYE

Pesty Frigyes kéziratos helynévtára 1864
Máramaros vármegye

**Pesty Frigyes kéziratos helynévtára
1864**

Máramaros vármegye

**Közzéteszi:
† Mizser Lajos és Sebestyén Zsolt**

**Debreceni Egyetemi Kiadó
Debrecen University Press
Debrecen, 2023**

A kiadvány az Országos Széchényi Könyvtár kéziratok anyagának
(Fol. Hung. 1114/27) felhasználásával
a Magyar Nemzeti Helynévtár Program keretében készült.

A kiadvány megjelenését az MTA Tudomány a Magyar Nyelvért Nemzeti Program
támogatta.

Szerkesztette Kis Tamás

Borítóterv: Gacsályi Gábor
Térkép: Barkóczy Norbert

© Mizser Lajos örököse, Sebestyén Zsolt, 2023
© Debreceni Egyetemi Kiadó, beleértve az egyetemi hálózaton belüli
elektronikus terjesztés jogát, 2023

ISBN 978-963-615-064-8

Előszó

Pesty Frigyes történész, a Magyar Tudományos Akadémia tagja az 1860-as évek elején elhatározta, hogy kísérletet tesz „a haza helyneveinek gyűjtésére és összeírására”. A temesvári születésű tudós – aki polgári foglalkozását tekintve ekkor szülővárosa kereskedelmi és iparkamarájának titkára – felismerte, hogy a „topographiai megnevezések” sokféle tanulsággal szolgálnak egy-egy nép nyelvén, történetének alakulásáról, s úgy gondolta, hogy a helynevek összegyűjtése és magyarázata révén jelentősen hozzájárulhat a magyarság múltjának megismeréséhez. Pesty az országos méretűre tervezett gyűjtés előkészítéséhez 1862-ben fogott hozzá. Elgondolását két nagy tekintélyű tudományos társaság, a Magyar Tudományos Akadémia és az Erdélyi Múzeum-Egyesület is felkarolta. A nagyszabású munkához azonban meg kellett nyernie a hivatalos szervek, a Magyar Királyi Helytartótanács és az Erdélyi Főkormányzók támogatását is. E hivatalok – belátva a kezdeményezés fontosságát – vállalkoztak arra, hogy az ország közigazgatási apparátusának felhasználásával megszervezik a gyűjtést.

Pesty Frigyes a munkát segítő útmutatót és kérdőívet szerkesztett, amely a magyar mellett német, román és szlovák nyelven is elkészült.¹ Az utasítást a helytartótanács és a főkormányzók minden településnek megküldte, és elrendelte, hogy a gyűjtést a helyi hatóságok végezzék el, és terjesszék fel az elkészült anyagot.

A gyűjtés 1864-ben indult meg, de a munka a következő évben is folyt, mivel ahonnan kevés anyag érkezett, vagy a felhívásra egyáltalán nem jött válasz, ott a hivatalos szervek újragyűjtést rendeltek el. Főleg a helybeli jegyzők, körjegyzők teljesítették a feladatot, de néhol tanítók, egyházi tisztségviselők is részt vettek a munkában. A felterjesztéseket általában a helyi önkormányzatok vezetői: bírók, esküdtek hitelesítették.

A munkát – mint bármely más hivatali teendőt is – egyesek nagyon lelkiismeretesen elvégezték, mások viszont nem tekintették igazán szívügyüknek. Az összegyűlt anyag színvonala ennek megfelelően nagyon egyenetlen lett, vannak közöttük nagyon jó gyűjtések, de akadnak teljesen használhatatlanok is. A munka eredményeként mindenesetre hatalmas anyag gyűlt össze: a teljes gyűjtést 63 vastkos kéziratos kötet tartalmazza, amelyek jelenleg az Országos Széchényi Könyvtár kézirattárában találhatók (jelzete: Fol. Hung. 1114). A Máramaros megye településeiről beküldött válaszokat is jellemzi az említett egyenetlenség, összességében azonban úgy tűnik, hogy a helyi szervek többsége derekas munkát végzett.

¹ A magyar nyelvű szöveg a Hoffmann István és Kis Tamás által közreadott Bihar vármegyei gyűjteményt tartalmazó kiadványunk (Debrecen, 1996–1998) első kötetének 5–7. lapjain található.

A Pesty Frigyes által elgondolt gyűjtés eredményeként a 19. századi tudományos kutatás értékes anyaghoz jutott. A hatalmas gyűjtemény egészének feldolgozására azonban napjainkig sem futotta a magyar tudomány erejéből. A mai kutatások számára e névtár a korábbiaknál is fontosabbá vált. Leginkább azért, mert 1864 óta nem született egyetlen olyan mű sem, amely a történelmi Magyarország egész területéről egyetlen időmetszetből Pesty gyűjtését akár csak megközelítő bőséggel tett volna közzé helynévi adatokat. Emellett az azóta eltelt 160 év a 19. századi magyar történelemnek is fontos dokumentumává tette e munkát.

Ezért született meg a döntés, hogy a Magyar Nemzeti Helynévtár Program keretében hozzáférhetővé tesszük Pesty Frigyes 1864-1865-ben összegyűjtött helynévtárának eddig még kiadatlan részeit. Az első ebben a sorban Máramaros megye anyaga, melynek lejegyzését Mizser Lajos hagyatékát felhasználva, ellenőrizve és kiegészítve Sebestyén Zsolt készítette el. A munkához jelentős segítség volt, hogy az Országos Széchényi Könyvtár a Magyar Nemzeti Helynévtár Program rendelkezésére bocsátotta a Pesty Frigyes helynévtáráról készült mikrofilmek digitalizált változatát.

A szöveg kiadásában az alábbiak szerint jártunk el.

Pesty helynévtárának 27. kötete tartalmazza Máramaros megye anyagát. Ennek megfelelően adjuk mi is közre a kézirat szövegét. A kötet a felvett települések gyűjtései mellett részletes tárgy- és névmutatót, valamint térképmellékletet tartalmaz.

Az eredeti kézirat lapszámozására a szövegben szögletes zárójelbe tett félkövér számmal utalunk. A hiányzó lapszámok a kötetben üres oldalak, illetőleg csupán Pesty kérdőívének nyomtatott szövegét tartalmazzák. Elhagytuk a felterjesztések borítóira írt, az ügyiratkezelés részleteire vonatkozó szövegrészeket is.

A helynévanyagot a települések eredeti rendjének megfelelően adjuk közre. A kötetben előfej segíti a tájékozódást. Az ott szereplő névforma mai helyesírással közli a 19. század közepén használt településnév-változatot. A településeknek a mai hivatalos nevük szerint történő visszakeresését a kötet végére iktatott mutató teszi lehetővé. Ahol az egyes helységek anyagának élén nem szerepel a település neve, szögletes zárójelben adjuk meg, a szövegből megállapítható formában.

A közzétételben a szövegek eredeti elrendezésének lehető legpontosabb visszaadása helyett pusztán a ki- és bekezdések jellegének, egymáshoz való viszonyuknak az érzékeltetésére törekedtünk. A ma már nem használt betű- és írásjel-formákat mai megfelelőikkel adtuk vissza, továbbá egységesítettük a különböző aláhúzásokat, kiemeléseket is.

A nyilvánvaló hibákra schol sem hívtuk fel külön a figyelmet. A nem egyértelműen olvasható részeket dőlt betűvel írtuk. A szövegben – legjobb igyekeztünk ellenére – ezek mellett is előfordulhatnak rosszul olvasott részletek.

A szerkesztő

[1a]

Helynevek

Akna és Bocskó Raho községből, Maramoros megyéből.

[2a]

Helynevek

Rahói Községnek, mely Maramaros Varmegyében vagyon bekebelezve.

Rahó helység, ruthen nyelven „Ráchovo” fekszik Máramaros Vármegye Tisza völgyi Szolgabiroi járásában, határos napkeletről Bogdán, északról Borkut, és napnyugotról Trebusai, Helységekkel; déltől pedig a’ terjedelmes. és magos Visoi, Petrovai, Ruszkopolyáni, és helybéli Kincstari Rahoi havasaival. – .

Elnevezése bizonytalan, és mesés származású; monda szerint Rahó ruthe-nül „Ráchovo” annyit téssen mint számlálni, számolni, állítatik mintha onnan az elnevezése származott volna, miszerint ős időkben az itteni nép, és lakos-ság rengeteg, és átjárhatatlan erdőségekben tartzkodván, utonállás, és fosz-togatásból elősködött, és a’ Gátshoni Kereskedőket magyarországi utjokban pénzekről, és vagyonokról megfosztván, életüket sem kémélték meg, hogy ne talantán személyök kitudasson, a’ minek némű nyomai jelenleg is fent vag-ynak, a Rahoi és Koszópolyanai határok közt látható: és összeve halmozott el-temetett holtak hantyai. – a’ czimboras fosztogatók tehát Rahoi csekély tér-ségen bizonyos időben összeve jönni, és az erőszakosag által megszerzett préda, pénz és egyéb vagyon felett számlát tartani, és osztózni; ruthenül rá-chovati szoktak volt, és innen a’ magyar kiejtésű Rahó helység megnevezé-sének eredete:

Rahónak napkeleti felső részén a’ feje, és fekete tiszta fakadás összeve folyván, e’ helység keresztülmentében azt két részre osztja úgy: hogy a déli része Akna-Rahónak, az északi része pedig Bocsko-Rahónak nevezetik, a’ lakosok nagyobb részt ruthen göröghatolikusok; vagynak itten római kathy-likus németek is, kiket a’ magas-Kormány 1772. évben a’ Szepeségről ide telepített, hogy a’ fenyőfavágással és leusztatásával foglalkozva, élelmezési keresetbe reszesüllyenek. – nem hianyzanak e’ helységbe a’ számos zsidok is, kik lengyelből ide bejövén, és megtelepedvén kereskedéssel, és főképpen palyinka árulással foglalkozva, az összeve népnek részegségre való hajlamát, és az ezt következtető elszegényedését nagyon is előmozdították –

[2b] Rahónak eredeti lakosai hihetőleg Oláhok voltak, valamint a’ többi Tiszavölgyi helységeknek is, a’ mit alább leirt havasok, és más hely-nevek-ből, melyek többnyire oláh kifejezésűek; gyanítani lehet: – az oláhok ide szomszéd Erdélyből, és Oláhországból bejöhettek; azonban áldott, és ter-

mékenyországukba; rövid ideig e' silány hegyes lakjokba tartozkodván; viszsza-
szatakarodtak; emlékül itten létöknek csak a' helyek oláh elnevezéseit magok
után hagyván; – az így megüresedett tájakra szomszéd Gátshoni ruthenek
megtelepedtek, azonban az oláh helyneveket mai napig-is megtartván –

A Rahói helység tisztafolyas által két részre, és annyi görögkatholikus
parochiákra felvagyon osztva; az egyik Akna-Rahoirol ruthen emlékiratból
annyit tudhatni, hogy 1672^{ik} évben Volyáptiszki Demeter lelkésze volt –
1684. évben pedig Ujbárdi Simon mint lelkész, és Alesperes megnevezetik:
a későbbi lelkészek sorozatját nem tudhatni: csak 1782 évben; a midőn
Moldávtsuk István lelkész az anyakönyvírását megkezdette, a' parochusok-
nak neveik nyilvánossá lettek. – a' másik Bocsko-Rahoi javadalamról régibb
adatokat homály fedí: – .

Akna-Rahónak görögkath: ide értven a' Lázi és Vilchovati két fiok he-
lyeket, összes lelkek száma ..... 1704.
ház szám pedig ..... 375.

Bocskó-Rahónak pedig Berlebás fiok egyhazzal együtt lelkek száma
összesen 1546
ház szám pedig ..... 333.

Az egész Rahó helységbe találatnak romai katolikus hivek, az ide
tartozó fiokhelyekkel együtt összesen ..... 1061.
a parochia romai kath: részről keletkezett 1792^{ik} évben –

Létezik Rahón Magas Kincstári Erdő- és Gazdaszati Hivatal: –

Rahó határában megterem tavaszi buza, és rozs, azutam kukuricza, tokos, és
tokatlan árpa – jó minüsegu zab: – nem különben a' szőlőt kivéve minden-
nemü gyümölcs; – az erdőségek tölgyfa kivételével mindenféle faneműekkel
bővelkednek: létezik Rahó határában elegendő vas, és mész, és a' Trebu-
sán pár év előtt felállított Cs. K. Kincstári vasöntőde többnyire innen látatik
el szükséges vaskő anyagokkal, vagynak még itten számos vastartalmu
forások, és savanyu vizek: – a' lakosok földmivelessel, marha és [3a] juhtar-
tással, főképpen pedig favágással foglalkoznak, és a' pénz keresetbe hiányt
nem szenvednek – köztök a' nyelv többnyire ruthen, a' romai szertartasuak
közt a' magyar, és német nyelv is divatozik –

Rahónak határában létező nevezetesebb Havasok, és helyek –

1^{sőre} Gropa Kostyilszka, ebből kvászni nevü patak eredt mellyben a'
pisztrang hal bövségben találatik; e' havas nevezetesegei közzé tartozik, az,
hogy ezen a' legjobb, és bövséges Gentiana „fölségegyükér terem, és min-
denféle havasi fű, csemete, és gyükér; s. a. t: végre megemlíteni érdemes, mi-
szerint egyedül e havasnak egyik részében a' hó örökösen megmarad, és
napsugárai soha felnem olvaszthatják:

2^{dik} hávas Gropa Kordisz: itten vagyon álló viz „ozero” nevü tenger-
szem mellynek a' mélysége megmerhetetlen; nevezetes Radomir kies he-
gyek közti völgy:

Rahó (Akjarahó, Bocskórahó)

3^{ik} Hólgázsá e havason is talaltatik Gentiana:

4^{ik} Harmanyászka Gátshonnal határos.

5^{ik} Rohnyászka.

6^{ik} Lántsinyeszka.

7^{ik} Pietrisz gruny.

8^{ik} Lyátsin.

9^{ik} Kvászni

10^{ik} Seszul

11^{ik} Konecz polonina

12^{ik} Preluka-Magura. es

13^{ik}: Obnits, és Berlebáska:

mind ezen megnevezett havasok a' nyári kövér legelőkön kívül bővelkednek gyönyörű, és bővséges fenyvesekkel, mellyekből a' Magos-Kincstár összves jövedelmi főrása kimerithetetlen. –

P. H.²

Láner György
Jegyző mk

láttam
Krutsay mk
Szbiro.

² A pecsét felirata: *NOTARIAT RAHO.*

[5a]

Helynevek

Akna Sugatag községből, Máramaros megyéből.

[6a] 1. Akna Sugatag község – Máramaros megyében, Kaszó Járásában, a Máravízi szolgabiroi kerületben fekszik, megyei székhelye: Máramaros Sziget Korona városa.

E községi helynév ősméretes, az abban létező sóbányákról (Aknákról) és volt Sugatag kerületi névről is, – mert Akna Sugatag 1854^{ik} évtől 1860 év végéig „Sugatag kerület” név alatt e helység a kerület székhelye volt. – Máramaros sziget városából e községen át – a közelébe fekvő Erdélybe vezető állam uton, Szathmár megyébe is át utazhatni, ezeken kívül ősméretes a Sugatagi Cs. K. adó hivatal – és a Sugatagi posta hivatal nevezetéről is, mert ezen hivatalok jelenleg is it székelnek.

Akna Sugatag község Kaszójárásának közepén – a Kaszó és mára folyói közötti orom téren fekszik, Akna helyiségeiről (Sóakna telepnek) Handalnak is neveztetik.

A Helység fekvése: – keletről magasabb téres helyen fekszik a helység nagyobb része, – ’s nyugotnak – hol lejtősebb térei léteznek; találatnak a’ most is épségbe lévő Adalbert, Mihályi, és Gábor nevezetű gazdag sóbányák (Aknák). – a helységben 312 házszám létezik, ’s mind ezek a cs. K. Kincstár lakás telkein vagynak.

A község magasabb téres helyén – a keletti részen fekszik a piac közepén a’ magas Kincstár által 1835 évben építetett Római Katholikai közös egyházi épület, (mert az egyesült ő hitűekkel közösen használtatik) ezen ima ház bel része aleg csinosabb festvényekkel – ’s ékszerekkel van díszesítve, mellyet nagyobb részben a’ községbeli bánya munkás osztályu lakóság öszve tett filléreiből ékesített fel, – a nem magasra emelkedő templom tornya 5. különböző nagyságu harangokkal el vagyon látva.

Az imaház közelében – éjszaknak 50 lépésnyi távolságra van fölállítva a magas Kir: Kincstár által építetett két osztályu közös elemi iskola, mellyben a helységbeli Nt. Római Kath: Plébános az iskola Igazgatója, ’s két tanító működésével évenként 900 nevendékek nyernek vallási – ’s polgárias neveltetést, és oktatást, a’ tanítási nyelv kizárólagosan magyar, – ugyan csak ezen tanítók kezelik a’ virágzó vasárnapi iskolát is.

Az egyházi épület közelében a déli oldalon mint egy 20 lépésnyire fekszik a’ magas Kincstár által épített R. Kath. Csinos Plébánia lak. – nyugotnak az ima házzal szembe mint egy 200 lépésnyi távolságra, – a Cs. K. sóbánya hivatal csinos kő épülete – a Bánya nagy lakjával, melynek környezetében több Cs. K. sóbánya hivatalnokok kincstári csinos lakjai fekszenek. – A helység területében

legtöbb csinosan épült házak között. – a Cs. K. adó hivatal szomszédságában a' – **[6b]** a Gf. Széchényi című gyógyszerár, mely 1861 évben a' megyei bizotmány határozatta folytán t. Osváth Páll gyógyszerésznek – (mint aknasugatagon előzőri engedményezetnek) engedélyeztetett meg nyithatni. – a piacon épült lakházokban több nyílt boltokkal ellátott kereskedők vannak, a helység rendezet utcaiban pedig: asztalos, Lakatos, Kerek-gyárto, Kovács, pintér, Szabo, ács, mészáros, sütő, Suszter s. a. t. kiképezett mesterek műhelyei – gyárai – 's ipar üzletei találhatók.

Akna Sugatag handal határ területe; keletről délnek – onnan nyugotnak – 's éjszakknak, kopár terméketlen, 's még a' művelésre is alkalmatlan, itt-ott dombos, – 's mindenütt hangya bolykokal árasztott területtel bír, melly a magas Kir. Kincstárnak egyedüli kizárólagos birtoka, e határ területen kelet éjszakknak fekszik az ugy nevezett Királyi erdő Kert.

A Catastralis mérnöki munkálat eredménye szerint e határ következő mennyiséget tartalmaz:

24 hold és	150 □ öll	szánto földet
228 „ „	6002 „ „	Kaszálot
588 „ „	893 „ „	Legelőt
87 „ „	1275 „ „	Erdőséget
84 „ „	900 „ „	terméketlenséget
<hr/>		
Összesen 1013 hold és	618 □ öll	területen.

Akna Sugatag határ területe határos: Keletről Felső Kálinfalva határával, délkeletről 's dél nyugotrol Szerfalva határával, éjszakkrol Gyulafalva község határával.

2.^{or} A község jelenleg Akna Sugatag handal nével bír, 's ezen név alatt ország szerte ősméretes.

3. E községnek Akna Sugatag handal nevéen kívül más neve soha nem volt.

4. Mint az a Sóaknák művelése alkalmavali kutatások igazolják, a fel talált akna romok szerint itt a hajdan kórban is só aknák voltak, de azokra az utó kórban semi hagyománybol tudomása nincs, – 's az sem tudatik hogy a hajdan kórban mikép neveztetett legyen e hely, – az ujjabb emlékezetű kór szerint azomban 1777 évben, a' mikor is aleg régíbb ősmert meg nyitattott, említetik e község.

5. Mint azt a' mostan is elő utodok a hagyományok szerint igazolandják, őseik – Máramaros megyebeli Rónaszék Aknahelyről, – s több e megye községeiből – Szathmar megyébe kebelezet Nagy – és felsőbánya városokbol, Szepes megyéből, Erdélyhonbol, Lengyelhonból, és Cseh országbol népesítetett.

6. E helység nevezetett – a hagyományok szerint – a közelébe fekvő Falu Sugatagtól – mint Kincstári volt urbéies állomány községétől kölcsönözte még azon időben, midőn e só akna telep, – egy Vancsa Mihály nevű egyén általi **[7a]** kutatás folytán a sótest kideritetett, és leg régibben ősmért akna meg is nyitattott.

7. E helységben, és határterületében több nevezetes helyek léteznek, és pedig: – A helység dél nyugoti részén egy Hojpa (Striga) nevű só akna volt, mely elsüllyedvén, jelenleg 30° hoszat, 24° szélet, és a közepén 20° mélységet tartalmaz, 1782^{ik} évben meg 25° volt mélysége, most egy tavat képez.

E helység nyugoti részén szinte a hajdan kórban (a hagyományok) szerint egy só akna létezett, mely még 1845 évben egy tavat képezet, de midőn e tó nyíladéka a művelésben álló aknákra nézve veszélyes volt, a' leírt tó földel behordattott – 's betöltetett, – az élő utodok – az őseiktől nyert hagyományok után azt állítják, hogy e helyen, – még Rákoczi idejében só akna volt. –

A helység határa déli részén fekszik a Jánosé nevű kopár legelő, itt ez előtt mint 62 évvel egy János nevű akna nyitván, mely a sónak tisztátalansága miatt – a' meg nyitása után néhány évvel befenekeltetett, e hely a volt Aknáól vette el nevezését. – Jánosé.

A helységen keresztül – délről éjszaknak Gyulafalu felé folyó Sóspatak nyugoti részén a földszínétől a Sóttest csak alig 7 lábnyi mélységre fekszik, – honnan a Sóttest lejtősége délnek – a most művelésbe álló só Akná felé bukik.

A helység nyugoti részén a Sóspatak ~~a Sópatak~~ mellett létezett egy Terezia nevű nyílt Sóakna, mely 1807^{ik} évben a vízrohamok rendkívülisége miatt betöltetett, és művelése meg szüntettetett.

A Sóspatak mellett – a helység nyugoti részén van a régi Sós forás (sós kut) helye, melyből Máramaros megye közönsége a Sós víznek (a legmagasabb kegyelem folytán) mindég szabad élvezetében állott. – ezen Sós forás hely területén – az ahoz tartozó Aknahegy területtel, egy Gyulafalvi nemes Redník Maríncza nevű hajadon a' magos cs. k. Kincstárnak adta el örök áron. – e hely nevezetes – különösen Máramaros megyében, mint olyan, – honnan a' megyei közönség a só hiányát – és legnagyobb szükségét potolta. – ezen Sósforás ezelőtt mint egy 18 évvel egészen kiszáradt – és elenyészett, de ennek helyébe a Királyi Kincstár egy más sós víz forást (kutat) nyitattott, melyből Máramaros megye közönsége a szükségelt sós víz mennyiségét máiglan és szabadon fuvarozandja – ezen hely bár ha betöltetett is, azért még mindig Sósforás (sós kut) helynek neveztetik.

Az Erzsébet nevű régi Akna közelébe éjszaknak volt egy Péter Páll nevű Schacht (kutakna), mely a felette lévő épülettel együtt 1842^{ik} évben elsüllyedvén – egy mélységet képezett; ezen hely földel behordattott, – s bár ha a' süllyedésnek nyoma sem látható, azért még mindég Péter-Páll-nak neveztetik e hely.

[7b] Az Erzsébet nevű régi akna hely terület közelében aleírtakon kívül több kutatási helyek nyomai is vannak, de ezek régiségek léven, nevezetetről e kórnak tudomása nincs.

Geologiai viszonyok

A Sóttest elő fordul – a zöldelő fehér szívagba (*míveer* tüff) mely a' sófödezen felől, alatta, és közötté található.

Aknasugatag

A hegyi alakulás (Ghebürger Formation) a Kárpáti fővény-kő (evun *Sandstein*)

A sónak közvetleni felső födezetét képezi a vízhatlan pallag (*Salz thon*)

A só testnek kikutatott kiterjedése.

Hosszára 800°, szélességre 250°, az az 200.000 □ öllre kikutatott, a leg nagyobb ősmert mélysége pedig 80°.

Régi ősmert aknák

Az Erzsébet Aknája mely a helység nyugoti részén fekszik, meg nyitott 1777 évben, ezen akna 1842 évben részint a tisztátalan só, részint a talpi vizek miatt felhagyott, minek utána 2.300.000 mázsa tiszta só belőle kitermeltetett volna. – Ezen akna 1858^{ik} évben egészen meg telt vízzel, ennek mélysége volt 81°, hosza 80°, szélesége 20°.

Ujjabb Aknák

Az Abert akna mely nyugotnak fekszik, meg nyitott 1799^{ik} évben, mélysége 60°, hosza 78°, szélesége 30°, ezen akna ideiglenesen fel hagyott.

A Mihály aknája fekszik a helység délnyugoti részén, ezen akna meg nyitott 1802 évben, mélysége 48°, hosza 100°, szélesége 92°.

A Gábor Aknája a helység dél nyugoti részén fekszik, meg nyitott 1821 évben, mélysége 46°, hosza 130°, szélesége 60°.

Ezen aknák jelenleg is műveltetnek, 's a Mihály és Gábor aknáiból évenként 400.000 mázsa tiszta só termeltetik.

A só előjövételének eredetiségei.

- a. A tömör só (Derber Salz)
- b. szemsó (Kristall Salz)
- c. Fehér és vörös szálkás só (Rother Salz)
- d. Só szemek (Salz Kristal)
- e. Só Csepegény (Tropf Salz)
- f. Só ásvány só szénnel (lignit)
- g. Só – köszénnel (Braun Kohle)

[8a]

Az akna munkások száma

Ezen meg nevezett só aknák művelésénél 319 szegődött, és azonfelül 40 szegődetlen, a munkások gyermekei léteznek.

Akna Sugatag lakosságának lélek száma 1701. melyek közül: 69% magyar, 20% Román, 7% orosz, 4% német, mindjában magyarul jól beszélnek, mert a helyben uralkodó nyelv a magyar.

Vallásukra nézve pedig 1271 Romai Catholicus.

„	„	„	417 egyessült ó hitű.
„	„	„	10 Reformata
„	„	„	3 evangelicus

Akna Sugatag helységének a tenger tűkrétől emelkedése 1523 láb,

A Gutiny havasnak emelkedése 4715 láb.

A vidéki közép lég mérséklet ..... +7. 5. R. J.

A közép lég mérséklet az aknába ..... +15. – R. J.

A község kelett éjszaki részén fekszik az 1^{ső} pont alatt is meg nevezett Királyi erdőkert, melynek 87 holdnyi területe Tölgyfákal és Fenyőfákal van ültetve-nyezve, az erdőségen végig séta térrel – a közép tájjon pedig tekéző mulató helyel van ellátva, ezen erdő kert a Kincstár tulajdona, 1815 évben történt létrejövetele óta erdészeti védelem alatt áll.

A Királyi erdő Kert melletti déli részen van a' meg nyitott Akna Sugatagi kifogyhatatlan híres viz csorgó, melly hévséges nyári időkben a helység lakosságának $\frac{3}{4}$ részét alegjobb ívó vízzel tartja, és ki elégíti. – E helységben több helyeken kutak is léteznek, de hévséges nyári időkben azok annyira kiszáradnak, hogy a közönség legtöbbször a' szükségelt viz mennyiséget a' fél orányi távolságra fekvő Kaszó folyójából, kényszerül be fuvaroztatni.

Akna Sugatag község határ területén, az újabb időkbeni bányák (aknák) kutatása – és meg nyitása alkalmával a Királyi Kincstár által több nemes családoktól vásároltatott öszve és pedig: a Budfalvi nemes Dragus – és Dunka, s Gyula-falvi nemes Redník, és Papp családoktól.

Akna Sugatag handali közönség föld művelést nem gyakorol, eközönség a Cs. K. Kincstári só aknák munkálataira szegődségileg levan kötelezve, 's tisztán csak is a só aknáknál munkálataik telyesítése érdem díjjaiból tartja fen magát. – Regeli 3 orakor kolomp kongása által hívatnak az aknai munkálatra, – estve azonban dobszó által intetnek katonásan a haza meneteli nyugalomra.

Akna Sugatag handal – munkás osztályu lakosága iffjai között egy fél század fegyvert viselő, – és szükség esetén katonai szolgálatott tévő legénység (Berg Militz) létezik, melly a' Rónaszéki – és Szlatinai sóbányászati fegyveres legénységgel többször egyesülve – egy nagy századot képez, – a fegyveres legénység az aknák biztonságára van föl állítva.

[8b]   Akna Sugatagon létező tiszti személyzet.

A sóakna telep Főnöke – Banya nagy (Praefectus), ki a' só aknák bel- és kül kezelésére felügyel. – A Számtartó 's Ellenőr a pénztárral foglalkoznak. – A szertárnok a leltárral, – a mázsamesterek 's mázsások a só be- és kimérésel. – az akna felőrrök az Aknatiszt vezetése mellett az akna művelésel foglalkoznak. – a kincstári orvos az aknai munkásokat díjj nélkül tartozik orvosolni, – sőt a gyógy-

szerekkel járó költségek is a' kincstári pénztárból fedeztetnek. – Az egész hivatal füg a Máramarosi Cs. K. Kincstári Bánya, Só, Erdő – és Uradalmi Igazgatóságtól. ezen kívül:

1857 évben szervezett cs. k. posta hivatal is létezik, melyet posta kezelő vezet, a posta jár hetenkint négyszer Máramaros szigetre, és Erdélybe.

Akna Sugatag helységben 1860 évtől felsőbb engedély folytán hetenkint – minden csötörtők napján heti vásárok tartatnak.

A közönség műveltségéről tanuskodik – az, hogy az irodalmat rendkívül pártolják 35.–40 hírlapot járatnak.

1864 évben alakult Casino 24 tagból, mely szinte élénk virágzásnak örvend, úgy szinte helyben létezik egy Sóvágok nevendékeiből egy meglehetősen szervezett Zenekar, melyet a helybeli kántortanító oktat – és vezényel, továbbá:

A Bánya munkások birnak egy úgy nevezett társládával (testvérpénztárral) is – mely egyes adakozások – és havonkinti befizetések mellett – a hivatal kezelése alatt – nő, és gyarapodik, ezen pénz összegből szükség esetén 6% kamatok mellett – a bánya munkások kölcsön segélyt nyerhetnek, és ugyan ezen pénztárból a' beteg munkások naponta 17½ kraiczár gyámolási díjzt huznak. – Ugy szinte, bírnak temetkezési pénztárral is – mely 1860 évben alakult, 's a fentebb nevezett módon gyűlt össze, Czélját nevében fel találjuk.

A népeség rendkívül szapora, majd minden család 6–8 gyermekkel bír, sőt 10–12¹⁰ sem tartozik a' ritkaságok közzé. – a férfiak erőtelyesek – és egészségesek, többnyire 60 évig élnek, de 70 – sőt 80 éves öregek is szép számmal találtnak. – a 40 éves munkások éltük hoszáig nyugdíjban részesülnek.

Az erkölcstelenségből származó nemtelen betegségeknek itt nyomára sem találunk, a rendesen kezelt orvosi Jegyzőkönyvnek 2.–3. évi folyamában alig fordul egy legfelyebb két eset.

[9a]

Sóbányászati ősi dall.

Schacht (kutakna)

1. Ott méljen alatt a sötét helyek közt
légy velünk szerencse légy mi velünk
ha palagos földbe levert Schachtok közt
az iszonyatos mélységbe lépünk.
hol a szörnyű halálnak kiki veti ki
csak az isten vezérli és mentheti ki

2. Éjfél után alig hogy hármát ütött,
a kolomp kongása dologra hívat,
a csakányt sietve veszük 's az ütött,
s folytatni megyünk bus dolgainkat,
ött a' pislogo gyertya világunk után,
az aknába ereszkedünk egymás után.

Akna Sugatag

---

3. Sorsunkat a végzés határozta ott,
hol mindenűnen a retégésbe vagyunk,
hol a napfény még soha bé nem hattott,
csak örökös éj sötéttségben lakunk,
hol a sok ezer szegletekből a haláll
integet – 's keservesen áll ha talál.

First (menyezet)

Verháu (vágter)

Stoll (bánya menet)

4. A firs alatt nyílt meg az akna üreg
a kimunkált iszonyu Verháukal
hoszába keresztbe a pászmás erek
mindenütt fel vágva kinyílt stolokkal
több munka keservejobb nincsen ennél
a szegény sovágó izadva így él. -

5. Teremtő nagy isten hatalmas urunk
e keserves ügyünkbe légy vezetők
kit mélyen a föld alatt is imádunk
hogy a szörnyű haláltól légy őrizők
Fejedelmünknek életét hoszabicsd
mi magyar hazánkkal együtt boldogicsd.

Akna Sugatagon Junius 20ⁿ 1864.

Szabados József
Jegyző által

[11a]

Helynevek

Akna Szlatina községből, Mármaros megyéből.

[12a] Maramoros Megye – Akna Szlatina községe – tartozik Szigeth járási fő Szolgabiroshoz –

a' községnek csak egy neve él – 's nem is volt más elnevezése – keletkezett a' község 1770^{lól} kezdve 1778^{ik} évig – mely idő alatt kapta a' szlatina nevet is –

Népesített leg először a' Ronaszéki só bányáktól át jött magyar és oláh ajku munkások által –

A Községben létező Aknák –

Az első 's legrégibb só bányának neve Christina meg nyitattott 1778^k évben 's lemélyeztetett 39 ölre 's mivel a só test tisztátalan volt, felhagytak vele 1782^{ik} évben 's később a' viz mosások következtében bedült. –

A' 2^{ik} Alberti-sobánya kezdődött 1781 évben – leműveltetett 27 ölre, de a' betoduló éves vizek által kiszorittatván 1788^{ik} évben September havában felhagytak a' további munkálattal. –

A' 3^{ik} Cunegunda. sobánya vagy Kinga akna megnyitattott 1789. évben ezen akna jelenben is műveltetik 's mostani mélysége 64 ^{öl}

A' 4^{ik} Nikoláj sobánya kezdődött September havában 1790. évben mélysége 60 öl a Cunegunda és Nikoláj só akna fő vágtere egyesült 1892 évben – ezen két só akna egyesült fő vágtere 80 öl hoszu az egyik só toroktól a' másikig. – a' Nikoláj fő vágteren látható I Ferencz Jósef piramisa soból, melynek teteje egy [□] láb, – alja 4 [□] öl, magossága 14 öl ezen piramis magában foglal 30,129 mázsa sót. –

[12b] az 5^{ik} Josephi só akna kezdődött 1804 évben mélysége 50 öl azon felül van a' talpon egy zsomp a' mely 20 öles – jelenleg nincs művelésben. –

a' 6^{ik} Ferenczi so Akna és

a' 7^{ik} Ludovica só Akna mind a kettő kezdődött 1809 évben a' Ferenczi Akna mélysége 40 ^{öl} a' Ludovicának 36 ^{öl} a' Ferenczi művelés alatt van de a' Ludovica Akna már nem műveltetik. –

A' Szlatinai só test dél Kelettől éjszak nyugotnak huzodik, a' só test hajlása 5 gradus szögére 's vastagsága 60 ölre vehető – menyire terjed hosszában 's szélességben még nincs kikutatva – az eddigi kutatások azt igazolják, hogy a' szlatinai só test hosszában 600 és szélességében 360 ölben még mindég létezik, de hogy azon túl még menyire terjed nem tudatik – a' só test kezdődik a' föld alatt 11 öltől 14 ölig, mélységben – a' tisztátalan része a' sónak pallag homokból áll, mely átaljában véve 5%-ra tehető – két akna műveléséből évenként 400,000 tiszta és 120,000 mázsa földes só 300 munkás által termeltetik –

Csics János
fő szbiró

[13a]

Helynevek

Alsó Apsa községből, Máramoros megyéből.

[14a]

Máramoros Megye Alsó Apsa község.

Alsó Apsa község Maramoros Megye Szigeth járási fő szolga birosághoz tartozik. –

A' községnek egy neve él Alsó Apsa – románul Apsa de dzso's – 's más név alatt nem is esmeretes – a' községben lévő okmány szerint 1390 ben említettik leg régibben egy 1390 ben kelt Magistrorum Balk Vojvoda et Drág comitum de Marmaros de l. Maramoros A. Apsa apellatum). Balk és Drág nevűek kérése folytán tett határ járási okmány szerint, mely okmány azonban régisége elavultsága – és rossz gondviselés mián olvashatlan sokhelyt népesítettett Máramaros megye több Román ajku község lakóiból –

Köztudomás szerént az Apetzka havasból eredő Apsiczafolyótól vette név eredetét – mely havas Közép Apsai birtok –

A község határában elő fordul a' Bótzkó nevezetű düllő mely cserés kaszállokból és ős erdőből irtott 's csak kapával mivelhető tengeri földekből áll – név eredetét a' völgyet ketté hasító Botzkó patakától vette mely több apró patakokat magába véve folyamával, a' községet magát is ketté választja – és az Apsitza folyóba ömlik a' helység alatt – Válye Szkrágyi kaszállok és kapa által mivelhető föld – Szkrágyi nevű pataktól vette nevét mely patak a' Botzkoba ömlik – azonban a' patakokhonnán vette elnevezéseket nem tudatik – Nagy és Kis Boucz kaszállok szántók – mind kapával mivelhető szántó földek – szélyelszort házakkal – melyeket szegény sorsu lakosság ez előtt 15 évvel épített – ezen hely mintegy 2 orányira fekszik a' községtől – nagy erdőségek közepette – ez Nagy és kis Boucz (vagyis magyarul nagy és kis ökrötske) elnevezését hol vette nem tudatik – ittvan azugynevezett gyalu intre vej – (patakok közötti hegy) ős erdővel borított nagy hegy – melyen hajdanta temérdek vad állat tanyázott – Nagy és Kis Kékes [14b] (románul Tyetyis) kaszáló és szántó – a völgyet keresztül hasító Kékes patakától vette nevét – mely a' falu felső részén a' Botzkó patakába ömlik – Válye Máluluj kaszáló és kapával mivelhető szántó földekből áll – nevét fejtér és kékes agyagos földjétől vette – Ritur mocsáros kaszállok – és lapos szántó föld helyiségetől vette.

Dumbráva kaszáló szántó és Legelő – itt ered a' Válye Kimpsorelor (patak melletti mezőtskék) nevű patak – mely egy okmány szerint 1390. ben Ludpatak név alatt volt esmeretes – 's a' Tisza folyamba ömlött –

Besikura egy magas kö bércz melyet 1390^{ben} Hogyagosnak hívtak –

Megure egy magas hegy melynek oldalai ős erdőből kiirtva kaszállokul használtatik 1390^{ben} Kuncs hegynek neveztetett ez az Alsó Apsai határ végén esik – de régi elnevezéseket mikor hagyták el nem tudatik –

Szecsél – szántó és kaszálló – Gyálu Urszuluj (Medvék hegye) nagy magas ős erdővel borított hegy láncolat melyen igen sok Medve vaddisznó tanýázott onnan vette elnevezését – 's még mostis sok medve lakó helye – Kli-va és Magura – szintén ős erdővel borított helyek – Tyicsera tölgyes erdő –

Apeczka havas Nyári Marha és juh-legelő – mely a' Közép Apsa község birtoka – de a' Catastralis méréskor e község határához vétetett mert Alsó Apsai határ zárja körül – itten ered az Apsitza nevű nagy patak mely felső Közép és Alsó Apsa községeken keresztül a' Botzkoval egyesül és Körtvélyesen alol a' Hoszumező K. Város határában a' Tisza folyamba ömlik –

Szomszédos Hoszumező Korona Város – Körtvélyes Kökényes, Gánya, Alsó Kálinfalva, Dombó, Krasznisora, Kabola Polyánna, Apsitza felső Apsa – Közép Apsa – falu Szlatina és Szarvaszó községek határaival.

Csics Janos
fő szbiró

[15a]

Helynevek

Alsó Kalinfalva községből, Máramaros megyéből.

[16a] Máramaros megye Taracz völgy Domboi Szolgabiroi járás és ugyan csak Domboi Esperesti kerületben letező Alsó Kálinfalva községének leírása

AlsóKálinfalva anya egyház orosz község melyben mostan orosz GK. lelkek száma 1200 zsidóság 126 ezen község orosz neven Kalini (Калины) nevet veszi bizonyos orosz neven nevezendő (Kálinka) veres gyümölcsöt termő erdei fától, e helységnek nincs nem is volt más elnevezése, és régi Helység és lakosai is szintén itteni ős lakosok, fekszik a Taracz folyó mellett, melyet a Taracz vize kette hasítja, melyen a közlekedés csolnok (csajka) által történik, határos Dombo és Gányával azután magas hegyek választják el a Közép és Also Apsától és Tereselpataktól, – fekvése e helységnek és része a határnak síkságon, de ez a folyó hagyománya, miért általában kavicsos, melyen lakosok számára kevés málé, zab, és kolompér terem ha kedvező az idő. –

Az e' határban található helyi nevek és pedig völgyek ezek; a. Veliki, Roszus dzapkuszká, Kuratorovároszus, bergyánszká völgyel, Plítuszká roszus, Gyaloguszkároszus, Roszusczá, Szuchi nagy völgy melyben lakható házak is vannak, Kicsirá, zsolobi, Urszulecz mely határszélt képez Gányától és Plitovátá völgy. – b. Hegyek nevei Kozel, Bergyánszki, Kohutuv gruny, Jáfánkovátá, Kurbeluszki, Borszukányi, Berescsánu, Topolyá és Plesá. – c. A mezei elnevezések pedig ezek. – Horb, Poperek polya [16b] Láni, zá Szuchím, Maskáruszkum, és a tulavizen pud plesának nevezik. – A Taracz nagy folyóban található nagyobb halak mint galocza, a veli ki patakban pedig Pisztrang és ugy nevezett bapczy igen jó izü apro halak. –

Az alsókálinfalvi nép többnyire marhatenyésztésből él, a szegényebbek pedig a kincstári munkáknál érdembe hozót díjból, – e nép a zsidóság uzsoraskodása miatt ugyan szegény, de morál, – közötté a karankodás, lopás, ritka, tiszteli az előljáróságot, és a törvényeknek engedelmeskedik, mind a mellett eddig ugyszolva temploma sem pedig rendezet Iskolája nincsen, – meg említendő itten még az is, hogy AlsóKálinfalván e vidéken különösen külömbféle igen jó izü nyári és téli sok gyümölcs terem. –

Alsókálinfalván 1846 Julius 30ⁿ

P. H.   Mátelesko Andri × biro
               Zsedák Jar × és
               Uchály fedor × hütösök
               Név aláíró
                   Hadzsega István mk
                   Ker. Jegyző

[19a]

Helynevek

Maramaros megye Alsó Neresnicze községe

Alsó Neresnicze (oroszul Neresniczi) fekszik a taraczvize bal partján a' legujabbi felosztás szerint a' Királyvölgyi Szbirói kerületben. Mikor keletkezett 's honnan vette nevét e régi község sem hagyományból sem hiteles iromanyok hiányában kitudni nem lehet.

E község – mellynek lakossága kizarolag a' földművelés és marha tenyésztéssel foglalkozik – hatarában négy dülöre osztatik fel ugymint Verch: Polyanszka, Kicsera Dalnye és Szerednye.

E községbeli határban különösen emlitesre méltó a' Polyanszki dülőben lévő nagy mennyiségű vaskő és köszén, mellynek elseje nagy mennyiségben fuvaroztatik a Szathmár megyei „Huta” nevű vas hámorba, az utóbbi ellenben még tüzetesebb kutatásra van

Továbba az úgynevezett Szolonej völgy mi magyarul sós helyt jelent, a' közhasználatba e völgy Királyvölgynek neveztetik, hol ez előtt rendes tisztséggel ellátott sobanya hivatal volt, 's a' kö só nagy mennyiségben termeltetett, azonban 1853 évben a' só akna felsőbbi rendelet folytán betemetetvén úgy a' telepítvény valamint minden művelési épület megszűnt létezni, 's jelenleg ott, hol ház helyek 's épületek állottak egy kies gyümölcsöt bőven termő kies völgye van atalakitva, megemlítendő még e helyütt az is [19b] hogy e völgytől veszi elnevezését a legujabbi political megyei beosztás szerint a' taraczvize bal partján elterülő közsegeket magába foglaló szbirói kerület 's e völgyben van tovább a akna helyén egy katlan üregű nagy forrás honnan a vidék lakossága a' legjobb minőségű sós vizet veszi, melyet úgy saját szükségére mint marhaji sózására használ.

Alsó Neresnicze Augustus 29. 864

Bacsinszky János
Szbiro

[21a] Statisztikai Elő adatok. –

Alsó Róna községéből Marmaros Megyéből

az 1^{ső}re

Alsó Róna tartozik Marm. megye Róna vizi kerület, Kaszó járásba, a Marmaros Szigethi törvényszékhez. –

a 2^{ikra}

A község jelenleg csak Alsó Róna neven (Róna de gios) ismeretes. Két féle nyelv van benne Román és Zsidó, – a Román ajkuak lehetnek 800. a Zsidok számíthatnak 400 Lelket.

a 3^{ikra}

A jelenlegi kor nem emlékszik. –

a 4^{ikre}

Bizonyos királyi adományok oklevelekből származását veheti sz István idejétől. –

az 5^{ikre}

Népesedet Nán és Tivodár Ns Családokból, – későbbben ide származot 's letelepedet emberekből. –

a 6^{ikra}

Annyit tudni, hogy mint Román ajku nép még a magyar királyok által ide helyezetttek mint a királyi adományok bizonyítjuk. –

[21b] a 7re

A község határában elő forduló topographiai nevek, – mező Sész, a mi magyarul annyit jelenthet mint lapály a mi igen szép rétekkel bővelkedik, a határ 17 dűlőre osztatik, u m. Istye szántó földekkel, – itt emlegetik, hogy kolostor lett volna a helye most is megvan; az idők mostohaságába elpusztult, – Pogyinyéj szántó földekkel régent híres tölgy erdővel birt, Dumbrava, és Megure tölgyes erdő a közbirtokosoké, az itt lakó rabló bandáról nevezetes, – a minek következtében a mostani élők is gyakran kincseket általuk elásatott kutatnak, de még eddig semmi nyoma, – Lál nevét veszi az alatta elfolyó pataktól, – itt a föld gyomrából sikeresen ásatik ki a mészkő, mely ki egetés után ház fejjéítésre igen jó, – Nyujcs, szép hely, hasítja a Lál patakja és végig keresztbe a Róna vize, – Kályá mori magyarul a malom utja, veszi eredetét az e dülön átt menő uttól a már rég elpusztult malomhoz. Ejszakról dombos. – Valya Urszuluj erdő sűrűséggel, régen nagy rengeteg volt, a hol a vadak nagy számmal tartozkodtak, mert Valya Urszuluj annyit jelent mint Medvék

patakja, – jelenleg is vadak tartozkodnak benne, – Dube Horogyistye magas köszikla hegy, a hol hajdan vár lehetett jelenleg is pincze nyílások vannak

[22a] Szerata regényes tájék két oldalról dombok által környékeztetik, jó széna termő hely, nevét veszi az ott több helyen kiütött sos forrásokból, miután Szerata magyarul annyit jelent hogy sós. – Csertéz egy Láz cserjékkel benőve jobb része haszonvehetetlen; Bobanlye, erdő és cserjékből kitisztított hely nagyobb része használhatatlan, – Lázu Kosztyi kevés kaszálóval, és össze viss nőt cserjékkel. Kosztyis valaha lehetet erdős, mostan pusztá terméketlen dombok. – La Ptyátre tövis és bokrokból ki irtott szántó. – és kopár hely. – Irisztinyicz szántó melyen csak zab terem; ezen átt foly a Irisztinyicz nevű csermelyke. – Dolin szántó hely dombos. –

Határoltatik pedig Lonka, Bocskó, Karácsonyfalu, Veresmart, Sziget, farkas-rév, Disznópatak, Ronaszék és felső Róna határai által. – Rona vizét mely Ronaszéken ered nagyítja a Héro hegyről lefolyó viz, mely két viz a felső Rona határ szélén jönnek egybe (Rohnisare). a határon átt hasítja nyujcs és Sész dűlöt inntent átt foly a Szigethi határon és be az Izába, – elvégre pedig nevezetes a régiség által fen álló Román templom mely eredetét veheti a törökök itteni uralkodások kezdetének idejétől, mint ezt a templomba több faragványok és a toronyi kereszt alatt lévő föld hold. –

Kelt Alsó Ronán April 24. 864

Elöttem
Brebán Antal mk
Also Ronai Lelkész

Nán Togyer +
bíró
Popovits János +
hűtös
Csics Vincze mk
Jegyző.

[23a]

Helynevek.

Máramaros Vármegyébe kebelezett Alsó Szelistye községből. –

1. Máramaros Megye, Patak völgyi szolgabírói kerület melyhez Alsó Szelistye községe tartozik. –
2. A község egyedül csak Szelistye néven ősmertes lakossainak száma 1143. lélekből áll, ezek között 1036. gör: kat: és 107. héber vallású.
3. A községnek hogy hajdan más hely neve lett volna fel nem fedezhető. –
4. A község legkorábbi említése ki nem puhatolható. –
5. A község honnani meg népesítése nem tudatik. –
6. A község elnevezése le nem származtatható.
7. Alsó Szelistye határa következő dűllőkre oszlik; és pedig:
  - a., Andriková Polyaná vegyesen szántó kaszálló földek és erdőség. –
  - b., Vojku patak, többnyire kaszálló földekből álló. –
  - c., Zelenénszkéj. hasonlóul kaszálókból áll.
  - d., Héméj égres, a benövés között létező térség legelőül használtatik. –
- [23b] e., Turtellá ezen dűllő egykoron a Török tábornak rajta fekvésétől nyerte nevezetét, területe égres posványosság 's tsak legelőül használtatik. –
- f., Bót dűllő a község erdei közötti kaszálókból áll. –
- g., Valebólu erdőség 's közötté kiírtott kaszálókból áll. –
- h., Kropevistse, a község leg dusabban termő szántó és kaszálló földekből áll. –
- Folyó vizei nincsenek csupán egy a csermelyekből özvegyült patak mely azonban nyáron át rendesen ki szokott száradni. –
8. Alsó Szelistye határos Husztköz, Soó falva, Ötvősfalva, Gernyész, Herintse Liptse és Iza községének határaival. –

Kelt Husztközön Mártius 29^{ke} 1864.

[25a]

[Barcánfalva]

Mármaros Megye Kaszo Járási Szerfalva Fő Szolga Bírói Székhez tartozó, Iza völgyön lévő Barczán falva község Románul (Berszaná) aleg régibb idők oltá csak is ezen neve ismeretes ország szerte, és ezen nevét az első nemzet letelepedése alkalmával kapta, más elnevezése aközségnek soha nem volt, a Romai nép Magyar hon beni letelepedéséből népesítettet, és minyajan Román valásuak, a község határában elő fordulo topographiai nevek, – ugy mint.

1^{or} lapályon lévő szántó földek, mely kevés lapályon lévő szántó földeket, az Iza Völgyről folyo Iza vize össze visza szakitot, és csupa terméketlen porondok

2^{or} Vályá Kaszlor, nevét vete mivel a hazak közt keresztül az közsegen az Iza folyoba foly, folyását az Birlog nevű hegy bül veszi, (magyarul Barlang) mely hegyben arégi időkben híres rablok laktak. – Vályá Brádovi, nevét egy Brád nevű fátul kapta, mely fát magyarul nevezve Fenyő fa és az Iza folyoba foly.

3^{or} Vályá Cserbovi, nevét Csérbtul kapta (Csérb magyarul szarvas) terméketlen erdős hely, foly Iza vizébe

4^{or} Vályá határoluj nevét mivel ahatárok közt foly onét kapta, folyását az Iza völgybe végzi.

5^{or} Vályá Velenyilor nevét aszomszéd községtül kapta, mely községet Románul Veleny neven nevezik, magyarul (Mikolapatak.) folyását az Iza folyoba végzi

[25b] 6^{or} Gyálu mori egy magos kösziklás és terméketlen hegy alola veszi folyását, Vályá mori nevű patak nevét azon hegytől kapta, folyását az Iza folyoba végzi.

7^{or} Vályá Szlátýinyi nevét aszomszéd községtül kapta mely községet Szlatýina néven neveznek, magyarul (Szlatinka) folyosát Szupt Pleskutz nevű hegy alatt Iza folyoba végzi.

8^{or} Vályá Szurdukuluj nevét aszomszéd községtül vete, mely községet Szurdoknak nevezik, folyását Iza folyoba végzi.

9^{or} Dumbráva egy pusztá meredekes hegy mely legelőnek se használható.

10^{or} Árbur egy magas és cserés hegy mely ritkán legelőnek használható, alola veszi folyását egy patak, melyet vályá frumuselinek neveznek,

11^{or} Doszu máre egy bikes erdővel benőt hegy mely hegyről alakosok tüzi fát hordanak

12 Vályá muntyeluj (magyarul havasi patak) azon nevét azért kapta, mert Kaszo völgyről alakoság azon a patakon menek fel juhaikál és szarvas marháikál az Lengyel Gránitz felé eső havasokra, foly Iza vizébe.

13^{or} Gyálu gye myizslok ezen hegy oldalain az lakoság kapákal vetik az málét és zabot, de aföld pusztasága miat, nagyon silány termést ád.

- 14^{ef} Csonkás, mely hegyen kevés kaszálo lázok vannak, alola foly, Vályá trésztyi nevű patak magyarul (Nádas patak) nevet mivel azon az patakon [26a] sok nád terem kapta, kevés helyen kaszálható, is
- 15^{of} feczele trésztyi, ezen hegynek oldalain az lakóság szintén kapákal vetik terméseiket.
- 16^{of} Doszu Sztrimbe, egy haszon vehetellen cserés hegy, alola veszi folyását, Sztrimbá nevű patak nevét azon hegy től kapta folyását Vályá Kászlor nevű patakba végzi. Görbe folyása miatt csak is télen mindön nagy hó árkait betölti, járhatová lesz igát vonó marháinkal.
- 17^{ef} Gyulu vírgyigyiluluj egy pusztá kösziklás és haszon vehetellen hegy, melynek alakosság soha semi hasznát nem veszi csak néha apro állatok vadászátára.
- 18^{ik} Dumbravitza tölgyes erdővel benőt hegy, melyből évenként alakosság csekély bejövő hasznát az Templom és Iskola részére fordítandgya,

Kelt Barczán falván Martius 27^{én} 864

P. H.³

Papp Peter biro
Barczán Fodor mk
Jegyző

³ A pecsét felirata: *BARCZANFALVA · HELYSEGENEK · PECSETIE · 1841.*

[27a]

Helynevek Batiza községből, Máramaros megyéből.

Felvétel: Batizán Mártius hó 28^{án} 1864
Mihálka Gábor Sajokerületi Szolgabíró által

Jelenlevők

Petrucs Juon Biro
Schlachta Lajos –
Szabó János Jegyző

Roska Urszu Brumár Gyerge Páska Juon Papp Vászilye	}	választmányi tagok
---	---	--------------------

[28a]

Adatgyűjtés

- 1^ő Batiza községe tartozik Máramaros Megye, Felső Járása Sajoi Szolgabírói Kerülethez. Tájéka Iza név alatt ösmeretes – Kerület székhelye Rozávlya. –
- 2^{ik} E községnek csak egy neve él Botyiza (Batiza) ’s ugyan ezen név alatt ösmeretes ország szerte –
- 3^{ik} E községnek hajdan más elnevezése nem volt. –
- 4^{ik} Batiza községe legkorábban a XIV^k században mint Szász Dolhay telepítvénye említettik – hagyomány szerint.
- 5^k hagyomány szerint Sajón lakott Szász Dolhay által telepítvény állítatott az ezen helyen lévő ősi erdőségek kiirtása végett – az első telepítvényesek Orosz ajkuak voltak Petrova környékéről; ezen oroszok azonban részben utod nélkül elhalván – részint elrománosodván – az egész község tiszta román ajku –
- 6^k A név eredetéről mit sem lehet tudni, miután hagyományilag Botíz. Botyíz – Botyiza, Batizának említettik mindenütt – honnan vette ezen elnevezést nem tudhatni. –
- 7^k Topografiai nevek. 1. Szátu (Falu, Belsőség) mellék nevek Szuszány (Felvég). Zsoszány (alvég) riu Szászuluj (Szász folyóiak) nevét vette az ezen folyónak Vályá Szászuluj nevű völgyből eredete miatt – mely völgy Szász tulajdon volt. – riu Rotyi (Kerek hegy folyóiak) eredetét a Batizai határban lévő Rota. kerek hegyből veszi – Prund (porondiak) a község közepén lévő víz mosásos hely. 2. Bucsum (Tőkés) nevét vette a mostan is látható ősi fa tökéitől. 3. Butyiánu (Butin hegy) szántó, kaszálló, és Erdőség – 4. Zsgyába luj Teráz (Teráz völgye) kaszálló hely nevét tulajdonosától vette – melléknevek Fáczá-Obcsinyi (Obcsina v magaslat dél része) hegy – Vályá Muncseluluj (Muncsel pataka) 5. Muncselu (Muncsel hegy) szép kaszálló hely – mellék nevek. Brányistye (Tiltás nevét vette mert e helyen a további víz ár eltiltatott. – Doszu

Grosánuluj (Grosán domb háta) Szántó, kaszálló, és Erdő – 6. Szupt Monásztira (Klastrom alatt) nevének eredete ösmeretlen – 7. Szupt poduri az emelkedések alatt, nevét vette a hegyi dombocskáknak ezen helyeni hidak formájú emelkedéseitől – Vályá Szoricze (Szoricza pataka) pusztá patak – 8. Dupa Muncsel (Muncsel után) Pleskucz (Pleskucz hegy) Erdő rész – Pogvereju Szoricze (Szoricza emelkedése) szép sima dombocska szántó és Erdő – 9. Szeke-turi (Soványságok) nevét sovány terméketlensége miatt vette. [28b] 10. Zsgvábului Timus (Timu völgye) szántó nevét tulajdonosától vette. 11. Vályá fáguluj (Bük völgye) nevét a rengeteg bükkes erdőségtől vette – egész lábas erdő – Vályá fáguluj (Bükkes pataka) ezen völgyen folyó patak neve – 12. Picsoru fáguluj Bük lába) a Bükkes erdőség kezdete – Pe Mojnys (az ugaros) szántó és kaszálló. – 13. Virvu Berleioru (Berle hegy orma) a Batiza és Sajó közötti határ mesde hallom – Birlei (Berlei oldal) szántó, kaszálló és Erdő. 14. Szupt Berlei (Berle alatt) szántó szép tér – Ungyu Pétri (Péter Zuga) szántó nevét tulajdonosától vette – Vályá hotáreloru (határok pataka) Sajó és Batiza közötti határ mesdét teszi – 15. Ploptyis (Jegenyész) hegy nevét vette az ezen helyen most is lévő számos Jegenye fáktól – 16. Fácza Metyieszi (Mátyásnő völgye) nevét vette Mátyás, utánn a özvegye Mátyásnő tulajdonosától – szántó. 's kiirtott cserjés erdő. – 17. Doszu Virvului Metyejeszi (Metyei orom hegy háta) Mátyásnő völgye feletti hegy – Picsoru Berczi (Bercz lába – (hegy láb ép erdővel – Pojána Iváska (Iváska mezősége) nevét Iváska tulajdonosátul vette – 18. Bolostyás (Sáros) nevét vette az ezen helyen lévő számos mocsáros sarak miatt – Vályá Boului (Ökör pataka) eredete nem tudatik – 19. Polyána Odotyicze (Odotyia mezősége) nevét tulajdonosától vette – Kosztá Grosuluj (Groszu oldala) hegy oldal, szántó irtás – Gropa Urszuluj (Medve lyuka) nevét vette az ezen helyen hajdan egy örvényben meg fogot. medve miatt – 20. Lázu Blegyi (Blegya láza) kaszálló 's szántó nevét vette Blegya tulajdonosától. Vályá lupului (Farkas völgye) Vályá Lupului (Farkas pataka) nevöket Farkas tulajdonosától vették – Oszoj (magas hegy) 21. Fácza oszojului (Oszoj hegy dél része) doszu oszojuluj (oszu hegy háta), Vályá oszojului (oszoj völgye) Válcsoa oszojului (patak) Anányelye (Onán tisztása) név eredete ösmeretlen (Bucsumi (Tőkés) irtott erdőből tőkés maradvány hely szántó 's kaszálló, Vályá áre (Szántók völgye) sima fekvésű szántó földek – in Turs (cserjésben) cserje erdőske – 22. Pe Virvu (az ormon) szántók ezen hely teszi a Batiza és Sajopojanna közötti határ mesdét. Pe Zepogyie (az emelkedésben) sima emelkedés a hegy oldalban, Oszojelyu (Oszoj hegy mélyedései) Lá Zsgváburi (völgyekben) szépfekvésű [29a] völgyek két hegy között – kaszállók – Vályá Lupului (Farkas pataka) Korosztu (Koroszt hegye) szép 's sokat érő ősi tölgyes – tiltott állapotban. 24. Vályá Mihucsoi (Mihucsa hegy völgye) kaszállók, Válcsoa Mihucsoi (patak) Doszu Mihucsoi (Mihucsa hegy háta) 25. Fácza Ritului (a Rét dél része) szép terjedelmes kaszálló – Ngs

Patay Josef ur birtoka Picsoru Borkutului (Borkut lába) kaszálló a hegy oldalban) Szászu (Szász völgye) kaszálló – ezen helyen vann az ugy nevezett Szászu savanyu vize, melly jó izü tisztán iva – borral helyben meglehető – nagy gondal tartatik fent – itten van még a Ns Patay Jozsef Urnak egy fűrészs és egy lisztelő malma – Riu Szászului. Szászu folyója. – nevét vette a Sajópojánnán lakó Szász család birtokától, honnan a folyó ered – 26. Fácza Kolburiloru (Hámorok dél része) nevét vette a hajdan ezen helyen volt vas hámor miatt. Picsoru Kirzsi (Kirzs hegy lába) Opcsiná budului (Budhegy orma) igen magas hegy. 27. Belingaria (Havazó) egy magas siku kaszálló nevét vette a román nyelven pe nyíngári, magyarul havazó mivel ezen helyen esik a hó legelőször, 's onnan távozik legkésőbbben. Fácza Szkerisoru (Lajtorjás dél része) hegy, Szkerisora (Lajtorjás) hegy – ezen hegyben nagy mennyiségben találta finom minőségű vas kő. 28. Preluka Nyekityi (Nyekita tisztása) kaszálló, nevét tulajdonosától vette – 29. Ársicza (Égés) hegy ősi Erdő – nevét vette mivel ezen helyen vann egy nagy egészelt irtott kaszálló – Szeketura (Soványos) kaszálló. azomban szintén terméketlen honnan nevét is kapta – Szeketura gye Mizslok (Közép soványos) Szeketura gye dzsosz (alsó Soványos) Prisztolu (Oltár) nevét vette ezen helyen lévő kötől melly oltár alakú – Preluka Beilor (Bányák tisztása) nevét vette a hajdan ezen helyen volt bányák miatt – ezen bányák jelenleg meg ujjitván egy Felső bányi társalat által mostan ismét művelés alatt vannak. Preluka runkului (Málnás tisztása) nevét vette az ezen helyen termő málnákról – Runksuru (málnás) egy terjedelmes ép bükkes erdő – [29b] Pojána Dolhi (Dolhay tisztása) nevét Dolhai tulajdonosától vette – 30. Izvoru Vinului (Bor forrása) nevét vette az ezen hegy alatt lévő bűdös savanyu víz forrás miatt – Fácza Izvorului (Forrás dél része) 31. – lá Csundzsi (a Gyűrűzéseknél) nevét vette a fáknek gyűrűzés általi kiirtásától – Zsgyábu Csundzsiloru (Gyűrűzések völgye) kaszálló hely, Doszu Borkuczelului (Borkutacska háta) Purkerez (Sertéses) kaszálló nevét vette az ezen helyen hajdan létezett nagy böllesbeni makkoltatás miatt – Turte (Füves) kaszálló, ezenhelyen tenyérnyi széleségű fű terem, miért is Turte, polonina – a fű termője miatt – 33. Seszuri (Sikságok) kaszállók, nevét sima sik fekvésétől vette – 34. Válya Seszului (Sikságpataka) Tufelya (mogyoros) ezen helyen vann a legtöbb mogyoró fa, mit a község beliek kerítésekre használnak fel – Ungyeriu (Zug) kaszálló – 35. Lunka (Lonka), kaszállók, 36. Lázu luj Bgyilcz (Bilcz Láva) kaszálló nevét tulajdonosától Bilcztől vette Árinyi Bulyendri (Bulyándra Égresei) Égres Erdő, nevét az ezen helyen régenten. bizonyos Bulyándra nevű tulajdonos által bírt kis tisztástól, kaszállótól vette – Doszu Seszului (Sikság háta) 37. lá Pogyinyi (az asztagoknál) szántó, nevét vett az ezen helyen hajdan volt majortól hol a tulajdonos gabona termés asztagjait helyezte el – Doszu Botyizulu (Botiz háta) hegy – eredete ösmeretlen – Fácza Hugnyi (Hugnya déli része) domb – Vádu Csundzsilor (Gyűrűzések

átjárója) egy patakon való át meneti hely – Kepreristye (Kecske tanya) nevét vette az ezen helyen ez előtt található volt számos özek miatt – románul Kápra – Kapriora – magyarul özet jelentvén – 38. Zsgyábu Tyicseri (Tyicsera hegy hasa) kaszálló – Kircsmaricza korcsmárosné – nevét vette az ezen helyen lévő hatalmas, 's igen jó ízű víz forrástól – 's miután ezen helyen vezet a Bajuczai gyalog út [30a] – a nép itten pihenőt tartván, a forrásvizéből íván, elneveztetett ezen forrás Kircsmáriczának – Korcsmárosnének – Szeketura Bulyendri (Bulyándra irtása), nevét vette tulajdonosától. 39. Funtuná recse (Hidegkut), nevét hideg jó vizétől – körülötte számos szép kaszállók vannak 40. Pogyereje (Emelkedések) szántók nevét emelkedett sima fekvésétől vette – 41. Lá Gruj (a Tetőnél) magas hegy de szép lejtős fekvésű kaszálló. és Erdő – Vályá Szeráte (Sós patak) nevét vette az ezen patakban lévő Sós források miatt – Vályá Szeráte (Sós völgye) szántók. 42. Fácza Nyíresuluj (Nyíres dél része) Erdő. 's néhány kaszálló nevét számos nyír fái miatt vette – Jezurnyi (Borz hegye) nevét még most is található számos Borz miatt vette – kaszálló szántó, Erdő. 43. Fácza csori (varju dél oldala) hegy tömör lábas erdővel benne kevés szántó 's kaszálló – 44. Pe Szeketura (az irtáson). 45. Szeketura lui Petrás (Petrás v Péter irtása). 46. Picsoru de mizslok (közép hegy lába) szántó, kaszálló, Erdő – doszu pujuluj (Csirke háta) hegy tömör Erdőség. Doszu Runkuluj (Málnás háta) hegy Erdő – 47. Doszu Nyíresuluj (Nyíres háta) hegy erdővel – 48. Fácza Rotyi (Kerek dél része) hegy – szántó, kaszálló és Erdő. 49. Fácza Zicseláruluj (Vízi borju dél része) hegy nevét vette az ezen hegy tetőn még most is lévő tótol, miben teménytelen, vízi gyík, vízi borju vann – 50. Fácza runkuluj (Málnás dél része) hegy szántó, kaszálló, 's Erdő – Arsicze (irtás) egy kiirtott terjedelmes kaszálló – 51. Kápu Kimpuluj (mezőség feje) nevét vette az ezen helyen kezdődő síkság mezőség miatt – 52. Doszu gurgujetuluj (Gurgujetű háta) magas hegy tisztás erdő – Fácza Gurgujetuluj (Gurgujetu déli része) 53. Beicza (Bányácska) hegy, nevét vette a hajdan itten volt bányától, mi jelenleg pusztá – szántó, kaszálló és Erdő – Szekedás (omladvány) hegy nevét omladványos helyeitől vette – Picsoru Szekedásuluj [30b] (Omladványos lába) szántó nagyobb része kaszálló és Erdő – 54. Jegyerelye (Örökzöld) kaszálló helyek – nevét vette az ezen helyen lévő mocsároknál találtató bömenységű örök zöld fütől, mit a fiatalság téli bokkrétának használ. 55. Lá Krúnty – kaszállók a víz mentében – 56. Fundu Maguri (Magura zuga) hegy zug terjedelmes ősi bük 's fenyves erdővel Erdély eli határ mesdét teszi – 57. Dupa hídzsa – két kaszálló hely – 58. Plaju Betrin (Öregut) hegy oldal melyen egy út vezet – kaszálló, és tömör erdő – 59. Muncsei (Muncsel hegye) kaszállók, két részben szántó és Erdő – 60. Doszu plájuczuluj (Utacska háta). 61. Lá Doszu (a hegy háta). 62. Pogyerei (Emelkedés) az utban eső emelkedett hely két kaszálló. Szupt Plái (az ut alatt) kaszálló mellyfelett az út vezet – 63. Frászinysisu (Körös) szántó. kaszálló és erdő – számos Körös

fáitól vette nevét. Picsoru Mnyízgului (Mízga lába) hegy láb kaszálló – Fácza Tyiri (Tyira déli része) kaszálló nevét tulajdonosától vette – 64. Pe Máluri (Palás) szántó, kaszálló és Erdő igen magas hegy nevét palla köveitől 's bizonyos fehér földtől, mit a nép épületek belső meszelésére használ fel – 65. Zepogyile Birli (Birla emelkedései) szántó 's kaszállók – nevét Birla tulajdonosától vette – 66. Kolnyicse (ösvények) hegy rajta nagy Erdőség 's kevés kaszállók nevét vette az erdőségben lévő számos gyalog ösvényektől. 67. Kárbunáristyi (Szenes) Erdő, benne kaszállók – nevét vette az erdő testből égetni szokot Kovácsok részerei szén miatt. 68. Zepogyile málului (Palás emelkedései) Erdő rész kevés kaszálló 's szántó – 69. Buzá Málului (Palás szája) szántó, kaszálló és Erdő nevét vette a Palás hegynek ezen helytől kezdete miat – Fácza Melenyie (Melánia dél része) kaszálló, nevét vette Melánka tulajdonosától. Málu (Palás) hegy Erdő része – Szermetyesu (Szermetyes hegy) mesdét teszen Batiza, Budfalva, Kálnfalva, 's Szerfalva között – Veratyeku (Nyaraló) havas, mesdét teszen Batiza, és Erdélyi Bajucza között. – Szeku (Szekuli) havas mesdét teszen Batiza és Erdélyi Batiz pojánna között – ezen havas alján vann a híres Szekuli savanyu viz – melly egy meredek kö szirt alol fakadván – hozzá [31a] juthatása nyáron is veszélyes – télen által pedig éppen a lehetetlenséggel határos. –

Jegyzések – Batiza községe tisztán urbéres. Ns Báí Patay Jozsef tulajdona – a Számmal jegyzet nevek dülök nevei – a számnélküliek mellék nevek a dülökben. –

Kelt mint fent

Mihálka Gábor mk
alszolgabíro

[33a]

Helynevek

Bárdfalva községből, Máramaros megyéből.

[34a] Bárdfalva, Maramaros Megye, Máravizi Kerület. Bártfalva románul Berbesti, soha más neve nem volt.

E község leg először Nagy Lajos király korában említetik, midőn a Kodra Család a nemes levelét nyerte (Nobilis Kodra de Bárdfalva)

Népesítetett a község a szomszéd vidékrol oda telepedett nemesekkel. A községben előforduló dűlők nevei azt mutatják, hogy hajdonkorban e község tiszta magyar lakosokkal birt és jelenleg és bárdfalva községét mind oly nemesek lakjak kik magyar királyoktól nyertek nemes leveleiket, úgy mint Birla, Kodrá, Mois, Mánirila, Pop és a Máramarosi románság előtt általánosan csak nem a román faj törzsének elősmert Rednik család.

A határ nevezetességéről sokkat nem lehet mondani mert a községben sem családi sem közös levéltárok nem létesznek s így a múlt emléke, – a generációval mely azt elérte, el is enyészett, – legfeljebb trititioval lehetne erről említést tenni, de ez a szomszéd nemes községek trititioval anyira közömbös, – hogy [34b] / azt felemlíteni felesleges.

A határ elnevezésekben semi hisztoricus multott fektetni nem lehet, mivel ezek a jelenkor viszonyaihoz és történelméhez kötvék.

A község fekszik a Kaszonak a' Márábani befolyásánál és a népsége kizárolagosan földművelésből és a marha tenyésztésből él.

Kelt Bárd falván 864 Julius 30^{án}

Rednik Stefan biro +
Datzner Antal jegyző

[36a]

Helynevek.

Maramaros megye.

Bedő községe.

Bedő nemes község oroszul (Bedevlya) fekszik a Tisza job partján egy domb alján: mikor 's ki által alapítottatott nem tudni csak annyi bizonyos, hogy e község már 1336^{ik} évben létezett amint ezt egy a község által őrzött irat, melynek hiteles eredetije a Főtisztelendő egri Kaptalannál létezik; ez irat szerint ugyanis e község Bedew háza név alatt 1336 évben Károly király Ő Felsége által Drágh és Dragus Halaborensium nevű család tulajdonául elismertetik 's e községet oly kép írja le, hogy a maramorosi kerületben fekszik 's határ dombjait Thechew (Técső) helységétől jelöli ki 's így elvitathatlan tény, hogy Bedew háza nem más mint a jelenlegi Bedő, mert Técső jelenlegi korona város Bedővel északnyugatról határos.

E község határában bizonytalan időben letelepített Sz. Bazil rendű szerzetesek laktak, azonban e szerzet József Császár által 1792 évben megszüntetett 's azon hely hol laktak jelenleg is Manászternek hivatik mi annyit tesz magyarul mint Kolostor.

E község határát Keletről a Taracz vize nyugotról a Tisza vize hasítja ketté, mely folyók mind két partján igen termékeny 's mindenféle magot megtermő síkság terül el.

Nevezetesebb dűlői: Köszörü patak, Cserés patak és Farkas patak, mely dűlők a rajtok keresztül [36b] folyó hason nevű patakoktól nyerték elnevezéseiket.

E község leg nagyobb nevezetessége a Gr. K. nagy kőtemplom, melyhez hasonló ugy kül csinyre mint belső szerkezetére a maramorosi Gr. K. templomok között felnem található.

Kelt Bedőn Aug. 26^{án} 864.

Bacsinszky János
Szbíro

[38a]

Helynevek

Maramaros Vármegyébe kebelezett Berezna és Alsó Bisztra közös határu községeinek. –

Berezna Máramaros megye Patak völgyi szolgabírói járásban – nagy ág vize jobb partján erdős hegyektől övezet szép völgyben fekszik. eredete bizonytalan, régi lakói oláhok lehettek, kik 1328. évben Robert Károly uralkodása alatt Catholicus vallásra erőszakoltattván készebbek voltak tűzhelyeiktől megválni, mint sem az új vallás tanainak hódolni, – ezt igazolja több dúllók és hegyek elnevezése, mely neveket az elmaradtak vegyülve ruthenekkel elvesztvén nyelvöket mai napig is fentartották. Jelenlegi lakossai ruthenek és Zsidók számok 780. Tegze-Huszár birtokában 1452. évről szóló oklevelek találtatnak, melyben Bogosza, Gerza, és Szmetána családok említettnek, földes uraik Nagyidai, Majos és Tegze, az okmányokban maga a község Belezának említettik, nevét alkalmasint a benne volt Nyirfa (berezá) erdőtől kapta, mely azonban egészen elpusztult. Határa az 1852^{ik} évi felmérés szerint 2167 hold szántó 2229. hold kaszálló 2738. hold legelő 15566. h. [38b] erdő és 620. h. terméketlen föld felszámítva összesen 5853. fr. 6 kr. pf. tiszta jövedelemre. Az egész határ 27 dúllőre van felosztva u: m: 1. Belsőség. 2. Kolo temetova, temető mellék. 3. Vále vungyul. 4. Szádi. 5. Pud turnom, magos hegy alatt fekvő völgy. 6. Priczarinok, tillos mellék. 7. Záverbá. 8. Zászelom. 9. Szudováti. 10. Alexándrovo. 11. Zá verchom, hát mög. 12. Hreblya. 13. Nizsnáj és Visnáj Priszlop. 14. Holitza. 15. Bezgyánka. 16. Bolezsela. 17. Purkuleta Perenis. 18. Visnyi vodi. 19. Bisztrapatak. 20. Gruny bezsorovi. 21. Verch haluczer. 22. Protivnya. 23. Pudliszkovim. 24. Csumály. 25. Pervolistse. 26. Szkunduly gruny. 27. Kliva. – Nagyobb hegyei Koritista, Bót, és Lág havasok és a sziklás Kliva. – melynek közepe táján a község felé néző oldalon egy csekély barlang találtatik, hagyományilag tolvajok laktak benne, mely hagyomány nem egy két embernek kints ásás végett eredmény telen fáradságos munkát szerzett, a barlang alatt úde forrás létezik. A hegyek nagyszerű vulcanis musnak köszönik létüket és leg inkább gránit s' mészkövet tartalmaznak. – A jelenlegi fa templom 1736^{ik} évben épült, a régibbről semmi hagyomány nem létezik. 1861. évben pedig kő templomot kezdettek építeni, anya könyve [39a] 1812. évtől van. földje középszerű és csak gyéren műveltetik, a termesztés leg inkább máléban történik, erdeje a rossz kezelés 's a mindennap szaporodó irtások miatt iszonyuan pusztul, jelenleg még benne kisebb hegyi rengetegek is találtatnak ehez számítandó:

Alsó Bisztra, keletkezése újabb kori, csak 1827^{ik} évben nyert engedélyt templom építésre, de minden oldalról betolduló lakosok által a lélek szám

795. szaporodot nevét az ott találtató Bisztra (sebes) pataktól vette, melynek valamint a Nagy ág vizének két partján hegyen völgyön szétszórva fekszik, temploma mellett mely a falu köz pontjának mondható alig létezik 10. ház az is többnyire zsidóké, lakossága szegénységgel küzd, 's úgy szolván vad állapotban van, csak vásárnaponként láthatják egymást. Mind két helységnek élelmi forrásai marha tenyésztés és föld mívelés ezen kívül a fa usztatást is nagyban üzik.

Berezna 1864^{ik} évi Mártius hó 27^{kén}

[40a]

Helynevek.

Billini községből Máramaros vmegyéből.

1re E kisterjedelmű községnek megyetörvényszéke Szigeth városa, a Tisza-völgyi Szolgabírói járáshoz tartozik, kinek lakhelye Bocskó-Rahó.

2ra Nevének ruthen elemzéséből, hogy azt, az őt közvetlen környező s csaknem a felhőkig emelkedő magas havasoktól vette, könnyen kivethető. Ország-szerte s helybeli nevezete Billin, melynek lakosai csupán ruthenek.

3ra E községnek, minthogy a hegyek szoros összefüggése miatt igen kisterjedelmű völgyre szorítkozik, csak egy s általános elnevezése van.

4re Azon kérdés, hogy mily elnevezéssel birt e község a legkorábbi időkben, homályba van borítva, de mégis annyit mondhatunk róla ahelynek vadonsága s soványsága miatt: hogy csak később vette eredetét. Ugyanis a ruthen nemzedék megyénkben igen elszaporodván; e helyen az erdőknek kiirtása után, kerestek menhelyet táplálási ösztönük kielégíthetésére. Ebből azt következtethetjük: hogy az újabb időkben alapított; s így más nevet nem igen viselhetett.

5re Népesedését illetőleg; részint Moldvából részint pedig Máramaros vmegye éjszaki részeiből jöttek be egyes családok, kik a helyen letelepedván a földet művelni s a hegyeket kiirtani kezdték, mi később is folytattatott. –

6ra Ezen helyre legelőször is, a szó hagyomány szerint a Smilyákok jöttek be s itt letelepedtek, kik azért birják [40b] hihetőleg ezen elnevezést, mivel helységük igen gyámoltalan levén harisnyával körülövedzett lábszáraikat sáros időkben szembetűnőleg bemocskolák. – Más részről Moldvából beszállásolván Moldautsukoknak nevezetnek; nem különben egy más hagyomány folytán egy lelkész kebelyezé be magát e helységbe az említett Smilyákok letelepedése után, kitől azután több figyermek származván lassanként elágaztak s magokat Popovicsoknak nevezték el, mely nevű ruthenek még napjainkban is számosan léteznek. Tulajdonképeni nevezetüknek ismeretlensége miatt úgy látszik: hogy e megyének többi helységeiből is telepedtek le; ugyanis vezeték nevök szerint: Apsátszkiek Apsa helységéből, – a Kabalyék, kik Polenáról telepedtek le. –

7re Minthogy a természet e helyet megfosztá legjótékonyabb áldásaitól, azért is csak a vadonságnak lényeges részeit foglalják magukban, mi ugyan nagyszerűsége által dicsőíti a természetet, de nem nagy javára szolgál az emberiség jólétének. Határában előforduló topographiai nevezetességek következők: Napkelet s nyugotról, dombok, hegyek s hegyormok a havasokkal vannak kapcsolatban. E helységet mintegy keresztül metszi az Ausztriai déli Lengyelországgal határos országút, mely különös felügyelete s folytonos tisztán tartása miatt említésre méltó. Az országút mellett közvetlen, a Tisza folyója nagy esése által hullámszik

lefelé, – mely a nép lakóitól s általánosan is „Fekete Tiszának” neveztetik s a határ végén az úgy nevezett Fehér Tiszával egyesül az Usztyi Rika dombnál.

A Fekete Tiszába következő nevezetű patakok ömlenek. Napkeletről: Borkutyenez patak, nevét egy jó izlésű szénszavas savanyú víz forrástól kölcsönzi, melyben avasélecs igen csekély mennyiségben van meg. Továbbá Stevirszki patak, Stevjóra hegyoromtól neveztetett el. Lichig patak, meredek és [41a] kösziklás az átjárásra nagyon alkalmatlan azért enevet (lichi) rossz maga után vonja. Éjszokról: Bilin patak. ahavastól ered: – Terentin patak pedig e két havastól származik um: Terentin és Dozsina, – melyeken keresztül folyva be ömlik a Fekete Tiszába; Dudnyecsin patak, nevét onnan kapta: hogy a kösziklákon keresztül nagy rohamú dörgő eséssel ömlik be a Tiszába.

E község határában előforduló hegyek és hegyormok nevei Napkeletről: Mezsiriki hegyorom és a Fehér Tisza, mely a Fekete Tiszával egyesül. – Bodogyenka hegyoldal magában foglalja az erdők s rétek elnevezését, Lászki egy igen kavicsos hegyorom, Stevjóra, Stevirszki lapály, mely alakosok laknak; neve egy hasonló nevű pataktól ered; Licha pohár egy meredekséggel összekötött rét, Papádin luh, szinte egy lapályos rét. Napnyugotról: Pohár hegyorom erdőkkel körülvéve; Dohi, Dubnyecsa, Ulohi kaszálló; Dubnyecsi lapályos rét; Kis és Nagy Czihánszki hegyorom igen meredek rét. Nevének eredete egy hasonló nevű pataktól származik.

E községnek havasai s határvonalai: Napkeletről, Konecz polonina havas, határos a Fehér Tisza, Bogdán s a Borkuti kerülettel. Napnyugotról: a Bilini havas, határos a Borkuti s Kaszapolyanai helységekkel, Perelyiszak, Dozsina, Terentin havas.

P. H.⁴

Láner György
Jegyző mk

láttam
Krutsay mk
Szbiro

⁴ A pecsét felirata: *NOTARIAT RAHO.*

[42a]

Helynevek

Bocskó községből, Máramaros megyéből.

- [43a] 1. Máramaros Megye. Szigeti járás. Bocskói kerület. Bocskó helysége. A Bocskótól kezdve felfelé Körösmezőig fekvő helységek területe Dominiumnak neveztetik, miután valamennyi helysége ezen u: n: Dominiumnak a Szigeti kincstári uradalomhoz tartozott.
2. A községnek csak egy neve van. Ruthenül Bocskóvá.
  3. Ezen pontokra nézve a községben semmiféle régi okiratok nem találtatván,
  4. csak annyit lehet feljegyezni, hogy a monda szerint a hajdan hires Bocskai
  5. család innét vette volna eredetét, és hogy egy jelenleg a Kincstár birtokában
  6. levő telken lett volna a Bocskaiak curiája. Bocska oroszul hordó, lehet, hogy itt igen sok sós hordó készülvén, ettől vette volna a község elnevezését.
  7. A községben előforduló topographicus nevek:
    - „Za Tiszó na berezi” (a Tiszán innen a Dombon)
    - „Za Tiszó pud berehom (a Tiszán innen a Domb alatt)
    - „Závoj pud Dubrovo” (Füzes a tölgyes alatt)
    - „Dubnek pud Dubrovo” (Csere a tölgyes alatt)
    - „Dubrova” (Tölgyes) erdő.
    - „Kicsera csertéz” (irtás)
    - „Kobeloszki Tószti Álásinószki”
    - „Pud Holyázin”
    - „Pud Kernecsnem” (a források alatt)
  - A Tisza folyó, melly kétfelé választja a helységet a Tisza jobb partján van a falu a bal parton az ú: n: handal (kincstári szegődöttek telepítvénye)
  - A Sopurka nevű patak elválasztja az u: n: Nagy Bocskót Kis Bocskótól, mellyek különben egy községet képeznek.

[44a]

Helynevek
Borkut községből, Maramoros megyéből.

[45a]

Helynevek
Bórkut községből Máramaros vmegyéből.

1re E község megye törvényszéke Máramaros megye Szigeth városa, szolgabírói járás Tiszavölgy, szolgabírói hivatal Bocskó-Rahó.

2re Országszerte ismeretes neve a községnek Borkút, ruthen nyelven pedig Kvászi, eredetét a savanyú víz-forrásoktól vette; mert a helység lapályosabb részein több ásványtartalmú források léteznek, leginkább vas és bűdöskő tartalmuak, de van egy gazdag Jod (Iblany) tartalmú forrása is. A többek közül kettő nevezetes: az első a falúnak északi részén az országútnak napkeletre fekvő oldalán, mely a csinosan épült kincstári erdész-lak a vendégfogadó közt látható, ez a vas tartalmú. A másik pedig szinte északra fekvő, az elsőől, mintegy 20 ölnyire, balra az országúttól: egy szakadás alól buzog fel, ez a Jód tartalmú; mind a kettőnek igen gazdag erei vannak. Az első forrástól mintegy 10 ölnyire fekszik a kincstári vendégfogadó a körösmezői kincst. tisztviselők két fürdő szobáival. Itt kiemelendő a Borkúti állami útmester tevékenysége, akinek ugyanis csinos laka, mintegy 12 fürdő és vagy 20 vendégszobája van. A fürdés június hóban veszi kezdetét; s ha anyár kedvező, akkor a fürdő szép számú vendégekkel dicsekszik, kik, – ugyan elég sajnos, de többnyire Gácshoniak. –

3re A falú idősbejének emlékezete óta ahelység más elnevezéssel nem bir.

4re E helység legkorábbi említésének tudomásával nem [45b] bir, minthogy pedig írott emlékei nincsenek, a talán előbb létezett nevet kipuhatolni nem lehet. –

5re Népeességét tekintve; állítólag benépesedett Magyarországnak több ruthen ájkú helységeiből, de ezt biztosan nem állithatni; továbbá Lengyel-honból és Moldvából, ez utóbbi leghitelesebbnek látszik lenni. A hagyomány ugyan annyi-ből bizonyítja, hogy Moldvából telepedtek le, mivel mai nap is Moldautsuk nevezetű gazdák teszik a falúnak jelentékenyebb részét. –

6re Mint fellebb említők, hogy e községnek írott emlékei nincsenek; a nép ajkáról mégis annyit tudhatunk, hogy a helység szomszédságában levő északi részről az ugynevezett Körösmező helységéből egy családos ember jött volna először ide a fürdő használat végett s itt meg is telepedett volna; de hogy mikor annak nyomára nem juthatunk?

7re. Fekvése. Ez zilált egyik része a Fekete Tisza mentében nyulik keresztül, a helységen rendes országút vezet, amely a Lengyel határral van kapcsolatban, köröskörül pedig a helység havasaival van körülvéve. –

Patakjai, melyek a Fekete Tiszába ömlenek következők: Napnyugotról: Privin és Dolintsek és Klodivtsik, mind erdő nevezettel, az utolsó természeti sajátosságú, mert sós vizenyős posvány, hová avadak járnak, s ezért nyalónak hivatik. Továbbá: Trosztyinetz, Zaszircsik ez eredetét a hózuhanástól veszi; mert tavasszal a hó iszonyú tömbökben száll alá ezen patakba, továbbá Sesza, Szticsineska, mely másképp Sztimceseskának neveztetik meredeksége miatt.

Havasai Keletről Konecz polonina (csarnohora), Nedej s Mencsil havasok. Nyugotról: Bubulek, Brajivka, Strincseska, Sesza havasok az utolsó Bilin és Bórkút községével határos.

[46a] A helység határainak hegyei. Keletről: Tárnitza, Sztevjóra, Szhári, Gorganyiv, Gruny Sztrimkaszikla, Rivnyi, Kiveli Peraszehirka, Nagy Kecora, Roszis, Sztrimcsescsik, Szeszivcsik, Zaszivcsik, Rivna, Oleti, Bilinszky Gruny, mely a szomszéd helység nevét bírja. –

Nevezetesebb szántó s kaszáló földei: Keletről Szitni, Poszovicsova pohár tulajdonosa nevétől, Szhári Gorgany és Gruny, Volnyivcsik, Emsik, Hluboki, Pikuj Pohári, Vesznárcsik, Pozses, Vaszkul, Krászályonka, Hego, Poderej és Preluka. Éjszokról: Peraszehirka, Topilnik, Poderej, Moldavcsukova, Kicsirka, Hlisznik, Hutyutyoviü Gruny tulajdonosuk nevétől; továbbá: Hlodi, Dolincsik, Doliná, Kipcsim, Szkorucsenka, Triszenka, Privin, Pohári, Bukivszki és Polyenka; ide tartozik még a helynek vad-vizenyős helyei, melyek közönségesen Báhnáknak hivatnak vagy pedig tulajdonosaik neveit viselik, ezekhez tartoznak a Kolbásznyakok Báhnái.

P. H.⁵

Laner György
Jegyző mk

láttam
Krutsay mk
Szbíro

⁵ A pecsét felirata: *NOTARIAT RAHO*.

[48a]

Helynevek Bréb községből, Maramaros megyéből.

1864 évi Mártius 23^{án} Királyi Biztos úr Ő Méltósága dtt^o Mártius 6-án 1864-1867 Szamu magas rendelet alapján Bréb községében Fejérvári Dumitru 73. – Petrán Todor 70, – Petrán Vászalie 70, – Papp Mihály 72, – Tamás Mihály 70, – éveskoru egyének mind e községben lévő legidősbjei előhivatván, a község alakulása, most és régibbeni megnevezése, fekvése, annak határában létező patakok, hegyek, és minden nevezetesebb helyeinek leírata, – szóval e község és határnak történelmi kipuhatolására vonatkozólag e következőket adtak elő. –

[49a]

Bréb Községe.

- ad 1. Bréb Máramaros Megyében, Kaszó járási főkerületben létezik, és Szigeth város közigazgatási és törvénykezési fő Székhelyéhez tartozik.
- ad. 2. Bréb községe 1607^{ik} évben Október 20^{án} Rákoczy Sigmund Erdélyi Fejedelem által ~~kiadott~~ Tamás familia részére kiadott nemes levélből kiderül az, hogy akorában ezen község Hatpataknak neveztetett, – később azonban hogy vévén fel Bréb mostani nevét, nem tudatik. – Kérdéses község valamint a vidéken 's a Megyében, ugy egész Magyarhonban is és a' testvér Erdély országban is, csak Bréb név alatt ismertetik.
- ad 3. Mint már a 2^{ik} pontban említett Hatpataka nevet viselt. –
- ad 4. Hogy Hatpatak illetőleg most Bréb község eredetének korszaka melyik is századból származik? legkevésbé sem tudhatni, a' mennyiben a' lakosok véneinek 's tekintélyesebb szeméelyeinek eziránt sem írásbeli, sem hagyományos (Traditio) adatai nintsenek, csak annyira emlékeznek a dédek által reájok maradt hagyománybol, hogy ezen hajdan Hatpataka jelenleg Bréb község több év századok előtt, nem a jelenlegi fekvő helyén, hanem a mostani meg levő Szelistye dülőnek a heljén feküdt, és a későbbi nemzedék által lassu-lassu építkezés utján tétetett ide átal; –
- ad 5. Hogy ezen község honnan népesítettett légyen, erre nézve biztos adatok a lakosság levéltára[49b]ban nem léteznek, és nem is tudják hogy valahol léteznének, mert azok a hosszú mult idők alatt vezetett háboruszkodások, 's nép ki és bevándorlások által legvalószínűbben és legbizonyossobban el veszték ~~eh~~; annyit azonban állítanak a déd ősökről egész hozzájuk lehatott szóbeli hagyományok (Traditio) utján, hogy a jelenlegi nép 's illetőleg nemzedék azon ditsőséges és hirneves harcziakból származik, melyet a hajdankori

Romai nagy uralom a terjeszkedő Magyar nép ellen mint ellen harcosokat Magyarhon keleti, illetőleg Erdély országi részeiben – hová akkoriban Maramaros Megye 's így Bréb községe is tartozott – fegyveres erővel kiküldvén, 's hadi megszállás útján letelepítvén, azok egygyes testületei itten örökköppen meghonosultak, kikből osztán leszármazott a jelenlegi Román nemzedék.

ad 6. Ezen kérdés már a 2^{ik} pontban megoldatott.

ad 7. Nevezett község határának szomszéd határai következők: Keletről Szer- és Budfalva, – Délről Budfalu – délnyugatról Szathmár megyében eső Sürgyefalva az ugynevezett Guttin tetőn egyben pontosulo határszél. – holl egy pontba jön megnevezett községeknek határai, – nyugatról Krátsfalva, északról Desze, Hernécs és Hottinka községek határai körvonalozák.

Az összes határnak szántóföld mennyisége teszen 2768 fertályt és 2 rudat (Katasztrális mérték szerint 752 holdat és 968 $\square$ ölet) – a rétek vagy kaszállok tesznek 13.361 fertályt (Katasztrális mértékben 3632 holdat és 836 $\square$ ölet) a legelő teszen 1683 fertályt és 1 rudat (katasztrál[50a]lis mérés szerint 457 holdat és 950 $\square$ ölet), az erdőség téssen 1669 fertályt (katasztrális mérték szerint 453 holdat és 1216 $\square$ ölet) – terméketlen földje vagyon 3047 fertály 4 $\frac{1}{4}$ rud (katasztrális mértékben 828 hold és 834 $\square$ öl) mennyiségben.

Ezen fentebb említett határbeli földek állanak a következőképp megnevezendő dűllökből; ugymint: Pa Kémp, – Laurics pa Kimp sub Mál, – Lá Toptyile, – De á supra Máluluj, – En Plopla Kászá Drákuluj, – La Bálte, – La fontáné Máluluj, – La Petrille álbe, – Pe Stejerei lá Hotyén, – La Lonkucze, – Dupe Lonkucze lá Hotyén, – In podurila lá Hotyén, – Ungyu luj Nyisztor, – Zdirsa, – La fágu máre, – Lá Bulován, – In Dimbu formozu, – Virvu Szocsiilor, – Runku, – Pe Szelistye, – Lá csuroj, – Pa Vetsas Ketzeli, – Pe Sztijáru, – Kopácsis, – Areáboti, – Virvu árenyisilor, – In grujecz, – Perudzsinosza, – Zepodia, – Legsore, – Kaleábeji, – La márgina mare, – Arinyis, – Sepoja, – Szolováni, – in Szocs, – In gros, – In Kráme, – Válye Máre, – Freszinis, – Motsíra Ábuluj, – Tetsunosza, – Szecsu, – Szeketura, – Pátyinetu, – Sinetei, – Hucsutyész, – Lá Vádu fetyeszk, – Vályá luj Vlád, – Lázu temesésk, – Rupturilye, – Inponure, – In Págyes, – Lá teu Szarát, – Pa kosza Ruszenyilor, – Pá gárdu Czétinyi, – In Láz, – Gruluki, – Ropogos, – Lázuányi, – La Bulbuk, – Pa Tilbura, – Prehodistye, – Lázu Bogyi, – Guttín, – Magura, – Urzikáre, – Lá Borkut, – Breboicza, – Nyetyityest, – Dorduli, – Trungyui, – Verlope, – In Podur, – La Petrille álbe (Bárdfalvi határfelé, – Kodrisore, [50b] – Muncsél, – La fentina luj Grose, – Tresztje, – In vervu Kuszi, – La Dimburále. –

Az elősorolt dűllökben kiemelendők a következő nevezetességek:

a A. Guttin dűllőben maga a hegy, mely Guttinnak nevezetik ['s mely egykoron a ' tövében mai napig is nagy mennyiségben található Láva után ítélve a ' legvalószínűbben vulcán volt, noha a ' tűz elem kitörésének helye 's ugy neve-

zett Craterja a' mai napon már sehol fel nem tűnik.],⁶ a tenger Színétől 3–4000 láb magoságnyi lehet, azon egy torony formájú alol üreges kő (Kőszikla) létezik. – Továbbá a Petsunosza dűlőben a Dunka család ős Kasstélljában egy 20 fertálynyi, állítólag feneketlen tó (Tengerszem) van, mely tó a nemzedékről nemzedékre szálót szóhagyományok szerint oly módon vette eredetét, hogy azon helyen, hol annak jelenlegi kellő közepe van, egy óriási nagyságu odvas bikfa létezett, mely körül a jelenleg is tulajdon jogu és birtoku Dunka családnak egyik akkori juhásza juh nyájával ottan tanyáztván, több ízben megrémülve tapasztalta, hogy a fabelsőiből edgyes füttyszóhoz hasonló hangok, későbbben pediglen mint a föld gyomrából eredett mély tompa hangok és morajok halatszottak; – minthogy pedig az akkori emberek még mint bigot hitűek a mesés álhiedelmeknek rabjai valának, ugy ezen juhász is a hallott föld alatti morajoktól szerfelett megijedvén juhnyájával edjűtt onnan eltavozott, és egy más – a közelben lévő emelkedettebb heljen ütötte fel tanyáját; – mindazon által a kíváncsiság által ösztönöztetve legtöbbnyire mindég oda nézet a fára, míg egyszer észre vevé, hogy ellenébe az akkoriban volt csendes időnek a fa eleinte gyökereiben ínogni kezdet 's későbbben süllyedni 's sül[51a]jedni míg végtére a kőülette levő mintegy 20 fertálynyi kiterjedésű földel edjűtt a föld gyomrába alá nem hullott, 's heljében feltolult a mostan is fenálló tóvíz.

Ezen tónak keletkezése későbbben fellette hírnevessé vált anyira, hogy idegen birodalmi országokból érkezett természet buvárok figyelmét sem kerülte ki, a mennyiben a – mult században ilyenek megjelenvén a helyszínén, deszkákból készült tutajokon rá mentek a vízre, és nehéz ón súlyal ellátott mintegy 4–500 ölnyi hosszúságu erős zsineggel akartak magoknak meggyőződést szerezni a víz mélysége iránt, de biztos eredményhez nem jutottak, a mennyiben az onsuly fenékhez nem jutott. Minthogy ezen tó fentebb körül irt sajtáságu tulajdonánál fogva mint a természet nagy mester műve bővebb vizsgálatra érdemesnek mutatkozik, a közvélemény és különösen a tudományosságához tartozó Statistikai bővebb ismeretség megkívánja – hogy e tekintetben biztos tudomás szeresztessek, minél fogva helyyesnek, célirányosnak és méltányosnak mondatik ki azon indítvány, hogy ezen tó kiküldött szakértők által és az országos alapol fedezendő költségeken a Nagy Méltoságu Magyar Akademia részéről egy Szakértő természet vizsgáló egyeniség küldessék ki [’s ez által a tó megvizsgáltatván, a’ netalan sikeres eredmény esetén]⁷ és a Nemzet illetén uton egy ujjabb nevezetességgel gazdagitassék. – Megjegyzendő még ezen tóra nézve, hogy az igen sokszor a legcsendesebb időben is saját maga kebeléből felforr és a tenger apály [51b] és dagályjához hasonló

⁶ Kiegészítés a lap szélén.

⁷ Kiegészítés a lap szélén.

játékokat űz, egyébiránt megszámlálhatatlan mennyiségű oly csúszó mászó álatokat tartalmaz kebelében, melyek fajokra nézve másut sehol nem találhatok, és az emberbe borzadást idéznek elő. –

A. Guttin dülőben En Rippa la kornu Maguri nevű helyen vaskő is mutatkozik mi szintén figyelmet és megemlítést érdemel. – Van továbbá a Borkut dülőben, hol tulajdonképpen kénsavas víz létezik, jelenleg tulajdonképpeni birtokossa T. Szöllősy Balázs ur hová évenként nem csak bel- de külmegyék-ből is betegségben szenvedők szokták meglátogatni, itt nevezett tulajdonos által a keresztényekre nézve külön két – a Zsidóságra pedig nézve egy épület számos szobákból álitattott fel.

- b. Válya borkuluj (Borkutpataka) mely a Borkut dülőben származik az ugynevezett Picsoru polyánuluj nevű helyen, melyben a fennebi Borkut épületeitől jó alantab belefoly az ugynevezeti Zvoru-Alb (Fejérpatak) mely Megura nevű helyen lévő forrásokból ered. – Breboicza nevű patak mely Iró nevű forrásból veszi eredetét, – Repagus (Ropogos) nevű patak Lázubogyi nevű helyen ered, – Tílbura nevű patak Peltynet nevű helyeni forrásból származik, – továbbá Szinetore nevű patak mely a Guttin kiskötül származik és Lákápu hutsuluj nevű helyen két részre oszlik, délnyugotti része az ugy nevezett Borkut patakába foly, és így ezen patakok összejövételétől Bre[52a]bájának vagy Brébi patakának neveztetik. Ezen patak a községen átfoly, és folynak még bele Vályá kászlor (Házak pataka) mely szintén a község egy részén átfoly a Kápuhutsulujtól megemlített forrásnak edgyik ága. Ezen vízbefolyó patakokkal edjűtt a Hernécsi határban Mára vizében ömlik, míg ellemben szintén Marában ömlő ugy nevezett Vályá Máre, mely a Guttinbol 's már említett tornyos ugynevezett Beszerikucze nevű kötül ered, és mintegy folyásával a határvonalat képezi.

Vannak ezen község határában még oly kisebb hegyek melyek említésre méltó figyelmet nem igényelnek. Bír e község határa kevés bíkkes erdővel és csekély cseprentével.

Megemlítendő még, hogy Virtope dülőben két dombotska létezik, melyek török háboruk idejében emeltettek, és azon dombok alatt elhullot törökök hullája fedettek. –

Végül nem lehet megjegyzés nélkül hagyni a Bréb községében létező és fából készült Görög Katholika Annya Szentegyházát sem, melyet méltán nevezhetni Maramaros Megye edgyik legjelentékenyebb antiquitásainak; ezen Egyház alegalo színőbben 400 éves lehet, a mennyiben ennek Portáleából a sajátágos templom hajójába vezető ajtó felett még mindég tisztán kivehető Círíl irmodor szerinti számok és betűk tanuskodnak aziránt, hogy az első eredeti és most is meglévő kifestése annak még 1527^{ik} évben eszközöltett.

[52b] Ezen Egy ház épület fája oly szilárd anyagu tölgyfából van készítve, miszerint az 400 év koruságának daczára is megengedí reményleni még má-

sik 400 évekig tartóságát is. – A' Templom hajójában egész a Sanctuáromig terjedő festmények hű és kedves vissza emlékezést idéznek elő a hazánkbeli és hajdankori ó mívészetekre nézve, melyek ámbátor felette háttérbe szorítvák a jelenkor festési művészete által, mégis, az Ókor Szentereklyéeként szolgálván, megérdemlik sérthetetlen állapotokbani meghagyatásukat. – A Sanctuarium felől az oltárfelé vezető részben a' kor igényeihez mért fáratathatlan szorgalma, lélek ísméretes és ájtatos áldozat készsége és ernyedetlen tevékenysége tűnik ki a jelenkorban népei boldogítására működő Lelkész urnak, kiis mindent elkövetve megfeszített erővel működik egyházának díszére, de tanúsítja ezáltal a Cívílisátio irányába valo tiszteletett is, a menyiben egyrészében Templomának az ókor művészi képzségnek mintáját hagyva hátra, más részt legkevésbbé sem tévesztette szemei elől a jelenkornak e tekintetbeni virágzó előhaladását is. –

[54a]

Helynevek

Brusztura községből, Máramaros megyéből.

[55a] Brusztura Helység, miután e helység hosszában meglehetősen nagy folyókanyarulatokban hömpölyög, – 's eleinte míg rajta Hidak föl nem állitattak, – természetes, hogy Gázolni e kanyarulatoknál kellett, – Gázló – Ruthen nyelven – Brud – tehát innét kapta Brusztura elnevezését. M: Szigeti Járáshoz tartozik – Székhelye Sziget. –

Procska. Düllő – a rajta keresztül folydogáló Procska pataktól kapta nevét. –

Dóhi. Düllő – e szó – hosszú – Ruthen nyelven – Dóhi – tehát hosszas elterjedésétől vette nevét. –

Arsisni. Düllő – többnyire körétegekből áll, a köréteg – oroszul – Ársicza tehát innét kapta elnevezését.

Veléka. Havas legelő, – e szó 'Nagy' – Ruthen nyelven. Veléka – tehát nagy elterjedésétől vette nevét. –

Pricsul. Havas legelő, honnati lett elnevezése nem tudatik. –

Szuchároszus. Düllő, a rajta keresztül folyó pataktól kapta nevét. –

Verecsán. Düllő, hegy lánczolat fenyő erdőséggel benőve.

Bisztra. Havas legelő az alóla fakkadó Bisztra pataktól kapta nevét, a patak nagy sebességétől, – Bisztra – sebes – kapta nevét.

Tálpes. Havas Legelő simaságától kapta nevét. –

Ragazi. Havas legelő a rajta nagy elterjedésben lévő Ribizlitől kapta – Ragazi – Ribizli – Nevét. –

Vurja. Havas Legelő enéven lett elnevezési oka nem tudatik. –

Csarna. Havas legelő – a rajta apró tömegekben tényésző, 's messzire feketelő apró fenyőtől kölcsönözte nevét – e szó – fekete, Ruthen nyelven – Csarna. –

Hládin. Völgy, simaságától kapta nevét eszó: Sima Ruthen nyelven – Hládinó –

Tátáruka. Havas legelő enéven lett elnevezési oka nem tudatik.

Pud Kreszán. Havas legelő igen meredek. –

Verch Turbát. Havas legelő az alóla fakkadó Turbát Nagy pataktól kapta nevét. –

[55b] Pudpula. Havas legelő, enéven lett elnevezésének oka nem tudatik.

Mátiaszka. Havas legelő d^{to} d^{to} d^{to}

Sándriaszka. Havas legelő d^{to} d^{to} d^{to}

Zserápin Gruny. Hosszasan elnyuló hegy orom, a rajta termő veres fenyőtől – zserápin – veresfenyő – kölcsönözte nevét. –

Szvidava. Havas legelő a rajta lévő Szvédóna fanemtől vette nevét.

Dóhi Gruny. Düllő hosszú elterjedésétől vette nevét, hegy orom. –

Vupcsina. Havas legelő enéven lett elnevezésének oka nem tudatik.

Látundur. Düllő, d^{to} d^{to} d^{to}

Bisztrik. düllő a rajta végig futó Bisztra pataktól kölcsönözte nevét. –

- Plávucz. völgy – Plávucz pataktól vette elnevezését.
 Sztári Pláji. Kaszálló völgy Lapály Ruthen nyelven Pláj. –
 Jáblonicza. Kaszálló völgy – valaha rajta tenyésztett sok almafáktól kölcsönözte nevét – (Jáblonicza) almás
 Széhlanszky. Völgy, kaszálló a rajta lévő fenyvestől kölcsönzi nevét (fenyves) Ruthen nyelven – (Széhla). –
 Bordán Pláj. völgy – lapály. –
 Sászin Gruny. hegy lánczolat. –
 Mátiászcsein Gruny. d^{to} d^{to}
 Mátiászcsek. patak. – két hegyszoros között csörgedez. –
 Bedevelszke. Havas legelő, – valaha Bedő helység birta tehát a falutól kölcsönözte elnevezését.
 Tempa. Havas legelő, nevének honnat lett elnevezése nem tudatik.
 Spánszka. Havas legelő d^{to} d^{to} d^{to}
 Toszti patak. völgy a hosszában futó pataktól vette nevét. –
 Preluku. völgy – a mellette elfutó patak vizetől, mely kanyarulatingoson folydogál vette nevét. (Pereluku) kanyarulat. –
[56a] Volovecz. völgy, e néven lett elnevezésének oka nem tudatik. –
 Trosztyánecz. völgy, a rajta termő nádtól kölcsönözte nevét (Nád) – Ruthén nyelven (Troszty). –
 Chopunéczy. völgy, elnevezésének oka nem tudatik. –
 Kupénecz. völgy – a rajta lévő sok vakondokturástól vette nevét (Kupéna) (vakondokturás) –
Turbáczi. két hegy közti völgy patak viztől mely mellette elfoly, kapta nevét. –
 Szakala. két hegy közti patak. –
 Padisurna. árok. –
 Kruhla. Havas legelő. gömbölydedségétől vette nevét, (Kruhla) (gömbölyü). –
 Bezémenne. – árok, (bezémenne) névtelen. –
 Plétka. Havas legelő elnevezésének oka nem tudatik.
 Harbak. Havas rész d^{to} d^{to} d^{to}
 Tereszuka. patak, ezen pataktól kapta (elnevezését) a Brusztura község hosszában folydogáló víz (Taraczvize) elnevezést.
 Berty. Havas legelő. – pataktól kapta elnevezését, a patak alóla fakkadot. –
 Bertyánek. Patak. –
 Groplyánek. patak. –
 Kédreńi patak, a szélén lévő czedrus fától – (Kédra) – (czedrus fa.) kölcsönözte elnevezését. –
 Kamárnek. patak, – e néven lett elnevezésének oka nem tudatik.
 Perehresztyánecz. patak, d^{to} d^{to} d^{to}

Bruszturán 1864 Julius 4.^{én}

Riskó István mk
kerületi jegyző

[58a]

Budfalu Kőzsége

- ad. 1. Budfalu kőzsége Máramaros Megyében, Kaszójárási fő kerületben létezik, 's valamint közigazgatási ügy törvénykezési szempontból is Szígeth Korona városbani Főszékhelyhez tartozik. –
- ad 2. Ezen kőzség valamint a' közel lévő vidéken úgy országszerte is Budfalu néven isméretes, a' román nép pedig Budesgydnek nevezi. –
- ad 3. Kérdésben forgó kőzséget bizonyos Bud nevezetű család nyervén Donatio útján, Budfalu nevét ezen családtól vette. –
- ad 4. A Bud család egyik még most is Budfalván lakozó utó ivadéki tagjának kezei között lévő 's Ulászló magyar király által 1511^{ik} évben kiállított 's kegyessen adományozott eredeti Donationalis levélből kiderül, hogy nevezett kőzség már akkor több évek előtt létezett, 's ennek alapján bízton lehet következtetni, hogy az mint egy 400 évvel ez előtt telepítvényeztetett, –
- ad 5. A jelenleg ott lakozó Román nép eredetéről tanuskodó eredeti iratok nem léteznek, a' népek vénei azonban déd őseikről hozzájuk le szivárgott szóbeli hagyományok (Traditio) alapján azt állítják, hogy ők – a' még magyarok bejövetele előtt több századokkal Traján Római császár által küldött, 's az akkoron úgy nevezett Dácziaába colonisált népekből vették légyen eredetüket, mely Colonisták akkoriban ugyan nagy számmal valának a' jelenlegi magyar hon keleti részeiben, de a sok oldalú harcos viszontagságok miatt annak legnagyobb része a' jelenleg úgy nevezett dunai fejedelemségekbe, Bukovinába, és Gácsországba széjel széledvén csak egy maroknyi nép maradt hátra, melly aztán a' bejött hún[58b]nokkal is testvéri egyetértést eszközölvén ki elfoglalák akkoriban Erdély honhoz tartozó Máramaros Megyét ők is azon helyet kapták légyen osztály részekül mellyen most Barczánfalva létezik, de hogy ezen kőzség hány századok óta és micsoda más név alatt létezett legyen hajdanta? az legkevésbé sem tudatik általuk.
- ad 6. Ezen kérdés a 2^{ik} és 4^{ik} pontokban már megoldatott
- ad 7. A kőzség határai következők
- a) Keletről: Kálínfalva, Míkolapatak, Glóód és Batíza kőzségek mesdjéi:
  - b) délkeletről: az úgy nevezett Erdély honba eső Magyar Láposi erdő:
  - c) Délről: a' még mindig tovább terjedő és határt képző úgyan azon Erdő.
  - d) délnyugott felől: a' Guttín nevű óriási sziklahegyből kifolyó hegy láncz gerincz innen folytatólagossan

e) a' Belső Szolnok megyébe eső Blázsa és Kővár vidékéhez tartozó Tresztya községek, 's végül Kapnik Bánya határ szélei

f) Nyugatról: az úgy nevezett Guttin szikla délnek eső része, hol petrile armenyilor (Örmények kövei) léteznek, 's képezik az ormon lévő határ vonalt.

g) Nyugott éjszak felől: a' tovább haladó Guttin tető vonal össze jöve a' Breebi határral mindaddig míg ez kapcsolatba nem jő

h) a' Szerfalvi határ mesdjével, mely azután képzi az éjszaki részt mind addig míg Kalinfalvánál össze nem jön a' keleti határvonallal.

A Határban lévő dülők következő nevezetűek:

Obrezse (emelkedő part), – Pietrosúl, – Tyicsera (rögtön emelkedő part), – Dupe Tyicsera (a' rögtön emelkedő parton túl), – Varatyek (Nyaraló), – Klife, – Prisz lopu variczelor máskep Priszlop, – Priszlop batrín [59a] (őreg Priszlop), – Priszáka, – Mertyu, – Stedgya, – Pripor, – Szkorus, – Sztredinoszta, – la Pietra detonato. –

A határt következő nevű vizek és folyók szelik keresztül; jelesen:

A Batíza, MagyarLápos és Budfalva községeknek három szögben őszpontosuló határain lévő és Szermetes nevezetű kösziklából eredő Kaszó vize, melytől maga a' járás is veszi nevezetét, és melybe kérdéses Budfalva községének határán belől a' következő kisebb patakok folynak be, ugyan is

a) A Szirbura (zavaros patak) délkeletről

b) Varatyek (nyaraló patak) keletről

c) Izvoru nyegrú (fekete patak) éjszak délről

d) Izvoru Rossu (veres patak), – Izvoru in Kelinye, – Izvoru Diczuluj, – Izvoru in pestyi (halászó patak), – Ruzsi nousza (két ágba vágó folyó), – Izvoru Beilor (Bányász forrás) Tótos patak, – mind délről. –

e) Mergyisor, ebből erednek még más két patakok, nevetessen Riu Petri és Izvoru Nyípruluj, – továbbá Izvoru Mergyisor, – Oancza pataka, – Fontana le horgos (horgos kútja), – Izvorelye della Stegye, mellyek a Segya havas részfelől nyugotról éjszak felé egyenessen az ormon végig és le egész a' Bréébi kénsavas fürdőhöz szolgálnak, és képezik a' Bréébi és Budfalvi határ vonalt, ugyan ezen már egyesült patakok tovább haladva elérik a' Brébi határszélét képező Repa hotyasuluj dűlőt, és innen tovább haladván Pa vurbu Muntyelujon túl az áladalmi uton keresztül folyva, s háta mögött hagyva a Strizselej nevű dülök Szerfalva község határában egyesül a' Kaszó vizével. –

Nevezetességek:

Obrezse, Pietrosúl, Sub Tyicsere, Dupa Tyicsere nevezetű [59b] jelenlegi szántó földeken hajdanta illetőleg a' harmad ágú nemzedék ko-

rában előttünk ezred éve Bükk és fenyves erdők léteztek, 's egész vég ki irtatásuk koráig használatul szolgáltak az „In Bajucze” nevű helyen akkoron dús eredménnyel haszon élvezett ércz bányák olvasztó kemenczéinek, mely kohúk még most is – ámbár már haszonvehetetlen minőségben – fenn állanak és megtekinthetők. – Megjegyzendő itt hogy ezen bedőlt, össze omlott ércz bányák minősége illetőleg haszon élvezhetősége v az ellenkező állapota iránt, a mennyiben a' lakosok értelmesbjei ottan számlálhatatlán mennyiségű kincsek lételet akarják hinni – nem csak méltányos de szükségesnek lenni is véleményeztetik azoknak az országos alaptól fedezendő költségek mellett kiküldött szak értők általi megvizsgáltatásaink. –

A' Klife nevezetű dűlőben szinte volt egy a' fáradságot dúsán jutalmazó aranybánya egykoron, de ez olly régen létezett, hogy még a' hagyományok is képtelenek annak korát megnevezni, sokszor meg történik azonban, hogy egyes vállalkozó szellemű emberek a' jobb remény elvéből indulva ki sokszor kísérleteket tesznek a' kincs feltalálhatásának érdekében, nem győzvén azonban a' sikeres eredményhez vezető tetemes költségek fedezését, kénytelenek a' félútról visszatérni. –

[60a]

[Bukovec]

Bukovecz Helység Maramaros Varmegyének éczaki Hidegpataki Szolgabiroi Járásban fekszik. Lakoi Görög Katholika Orosz Ruthen ajkuk. – Fekszik Kárpát hegységnek egyik ága alatt, melly itten Borzsova havasnak Poloniná-nak neveztetik, melly havas Grof Semborg tulajdona, ezen havasbul több forásokbul kiszakado patak napnyugotrul keletnek, a helység közepén megfordulva éczaknak a nagy ág vize egyik ágába beömlik Bukovecz nevezet alatt. Ezen patak kétodalában a havas allyán fekszik Zálamisztóje nevü fajok egyhaz melly 15. haz számu lakosokat számlál, Bukovecz patak hosszába mind a két partyán a lakosok házaikat építették. Ezen község Zalamisztóje nevezetét onnan vette, mivel a havas alatti dombok között egy kevés síkság (planicies) található, melly síkság mint ha beszakadt volna Zalamitóje-misztó melly orosz nyelven beszakadt helyet téssen, innen Zalamisztóje nevezetett kapta.

Ezen Bukovecz patak az egész Bukovecz községen keresztül éczaknak fordulva, a hol Szplina és Holiczja dombok között igen szűk partyán Bukovecz lakosok épülettjei a patak hosszában fekszenek, delről éczaknak a hol a patak Iszka határában a Nagy ág vize egyik ágába ömlik. Ezen pataktul vette elnevezését Bukovecz Buková-vész, melly annyit tesz Bikfalu, mivel ezen patak ősi bikfa erdőn keresztül e két helységen keresztül folyik, és hajt három malmot.

Ezen helységhez tartozik Kirvávecz patak. Nevezetét kapta valami vérengzéstül, mivel Kirvájij potúk annyit jelent hogy vérpatak. Ezen patak ered szintén Borzsova havas egyik ágából, nyugotrul keletnek Ricska helységen keresztül lefoly **[60b]** de Ricskát elhagyva éczaknak fordulva a Nagy ág vize egyik ágába befoly. Ezen Kirvavecz patak lakosai, kik öszvesen 14 házzal vagynak szintén a patak lefolytában két oldalul házaikat építették, Bukovecz községetül $\frac{1}{2}$ orányi távulságban fekszik. Mivel ezen patak vize sok számtalan forásokbul a havas teteje alatt ered, soha kinemfagy, es kinem szárad, hajt három malmot, és egy paraszt harisnya kallot, ezak felül Bukocztul el záratatik Kopány nevezetü hegy dombal mellynek düllője sovány zab termő föld imit amot fenyőmagtermő bokrocskakal, és bikfa es mogyorofa cserkel boritatik. Ezen patak ösze kapcsolodik Ricska községgel, de miután a Bukoczi határ végebe helyhezve vagyon, Bukovecz községhez tartozik.

Ide tartozik végre Páulovecz patak 13. ház szám lakosaival, kik nyugot felül keletnek lefolyo patakocska hosszában házaikat a patak egyik szűk odalán letelepítették. Bukoczi községetül $\frac{1}{2}$ oranyi távulságba fekszik. Mivel ezen patak lakosai Szplina nevezetü hegy mély völgyébe fekszenek elejénte itten csak a Bukoczi lakosai marháikat téli istálokban telették, mivel Szplina

hegyen keresztül szenáikat által nem vihették a nevezet mély völgyből. Később Pál nevű lakos lakását oda áttette, ezt követően többen, innen Páulovecz elnevezést kapta, elzáratatik éczakról és Keletről Szplina hegységre, délről pedig Tirsza nevezetű dombbal. Tirsza nevezetű domb hogy honnan vette elnevezését, nemtudni. Düllője ezen lakosoknak szintén silány zab termő föld, imit amot mogyorofa, fenyőmagtermő bokrokkal és cserével borítatik. Itten találtató patakocska Szplina hegy több forrásából ered, **[61a]** de nyárba többnyire mindég kiszárad.

Ezen helységnek hegyei első Szplina melly delfelé több kisebb ágra szakad. A második hegye Kobza, honnan vették elnevezéseiket nemtudni. A harmadik hegy Haliczja, elnevezését kapta szintén kopár, és silány terméketlen fölgyétől Holá, melly annyit térszen hogy mezételen, innen elnevesztetett Holicza. Napnyugotról összekapcsolódik Borzsova havassal, délről és keletről lenyulik a Bukoczi patakba. Tulso része éczaknak Iszkai Helység határába végződik.

Ezen hegy dombok ismét más düllőkre oszlanak, detöbbnyire azon családok neveit viselik, kik legtöbb földel birnak, vagy birtak.

Hogy mikor keletkezett ezen helység az időt meghatározni nem lehet. Kelt Bukoczon Ápril hó 1^{én} 1864.

Kiadta
Mesko János
Bukoczi Lelkész

[62a]

Helynevek.

Csomán falva Községből Márámoros Megyéből.

A Kérdő pontok.

Elsőjére, Márámoros Megye, Taláborvizi Szólga Biroi Járásba tartozó Község Csomán falva.

Másodikra. Ezen községnek neve jelenleg ország szerte Csomán falva név alatt isméretes, és a mostani nép emlékezete, és hallása szerint mindég ezen néven fordult elő a község neve

Harmadik. A mostani nép nem emlékszik, hogy más név alatt ezen község elő fordult volna.

Negyedikre. A község igen régi, mert Donationális okmányok 13^k és 14^k századról szollanak, és már azon időben már e községet Nemesek birtak volt. 16^k százodban Sztójka Jozsef GC. Püspök lakot.

Ötödik. Ezt nem tudja senki, és nem is emlékezik reá, se nem halotta, hogy honnan népesített.

Hatodikra. A község idősebb lakossai se nem tudnak, se nem halottak, hogy Csomán falva, nevét honnan kapta, községnek van két utzája

Hetedikre. Csomán falva határban sik lapaly téren szántó földek, a Bérczen rétek dülőinek neve. Zádvrki. Bolotiscse. Alsó Záberes. Dubniki, U Dolini. Pese-linki. Florin Kut. Záverb. Nisznye Pole. Stára dolina. Mohila. Medzevodámi. Zányoka. Zvur. Csertisz. Proválszi. Versa. Nyámeszkigruny. Lálóva. Oster-ják. Liscsána. Szokirnicza. Zaberer. Csomán falva közsegnek ván két fordulója. alsó, és felső. – Csomán falva határával akövetkező községek hatarai össze jönnek Keletről Krics falva, és Talabor folyó vize, délről Dulfálva nap nyugodról Sándor falva. és Ötves falva, északról Kövesligeth. –

Kelt Csománfálván Aprilis 23^k napján 1864

Nyegre László mk
Szolgabíró

Papp István mk
Jegyző

[64a]

[Darva]

Maramoros megyében Talabor víz kerületben kebelezett Darva magyar el nevezésű község, a benne székelő Darvay családtól, vagy inkább a Dáro pataktul mely által a község két felé hasitatik, vette é? nem tudni, anyi bizonyos, hogy a helység már 1420^{ban} hiteles irat folytán mint nemes helység létezett, a mikoron is még Darvay név nem létezett, anya nyelvén (Ruthen) Kaladna Kaladátul (Tökétül) állítatik venni, mely a helység közepén létezett, és a víz mosás által hagyatott mint hogy az egész helység Talabor víznek hagyásan lenni látzik, minek bizonságául szolgálnak több a határon átt vonalo természetes víz partok, sött az egész határ köves minősége, miért is töbnyire terméketlen szokot lenni.

Nevezetesebb dülök

Krémnányetz (magyarul kovás) azon helyen kova kövek találatnak.

Zá ritsistsam, a víz ágán tul mely ág a rika folyobul szakad.

Pud hurkámi, dombok alatt fekvő hely.

Hérávká, pusztá haszonvehetetlen posványos és cserés dombotska, miért is Chiráva vagy magyarul sinlődő állapotban lévőnek el neveztetett.

Adáro, ez egy patak völgy, mely Kritsfalva szomszéd községtül le foly községünkbe és görbületes folyása miat (vadáréj) nevét vette fel.

Ternovetz, ez egy oly hely hol sok kökény tövís létezik, mitől is vette eredetét.

Kutsáné, ez igen szuglyos hely és attul vette fel el nevezését is.

Krévilazak, azon helyen a szántok töbnyire görbe alakban szántatnak, miért is magyarul görbe láznak neveztetik.

Baznikaványa, azon helyen igen sok bodza fa tenyiszet volt, de jelenleg tisztás hely.

Kelt Darván April 27. 864

Nyegre László mk
Szolgabíró

[66a]

Helynevek

Desze községből, Máramaros megyéből.

[67a] Desze községe be van kebelezve Máramaros megyének úgy nevezett Márvölgyi kerületében.

E vidék a Mára folyamtól veszi nevezetét, mely a Gyulafalvi határban eredve, a Krácsfalvi határon át a ' Deszei határba jön és innen a Hernécsi határba foly. –

A Márába foly a jobb parton a „valea mare”, mely a Gutín nevű havason ered, a balparton „valea hotáruluj” mely Krácsfalva községével képezi a határvonalat, – „valea sglamemetui”, „valea lui Juon,” – e patak – a tengerszemnek elnevezett, Hernécs községeli határszélén lévő hegyi mocsárból eredve, a faluig „valea jezerului” nevet viseli, a faluba befolyva egy Juon nevű embernek telkét átmetszette 's innén „valea” lui Juonnak” neveztetett. – Valea caselor ez onnen nyerte elnevezését, hogy partjain a falu építettett és így a házak patakának neveztetik. – E patak is a jezer nevű tengerszemből ered. –

A legelső 's legrégibb elnevezése e' közsegnek egy II^{ik} András magyar király által a Gyula családnak adott donationalis levélben „Dezsőháza” név alatt találtatik. Nagy Lajos király idejében a Dragus családnak adott okmányban is „Dezsőházának” neveztetik. –

Melly században és milly alkalommal változott át a község neve, a jelenleg általánosan használt Desze névre nem tudatík. – Román nyelven „Desesti”-nek neveztetik, más nyelven nem ösmertetik e község neve. – [67b] A Dragus familiából ösmeretlen időkben ágazott a „Román” család. –

A Dragus családnak egy más ága „Papp”nak elnevezettven, szintén Deszén nem tudni mikor letelepedett, és a három család állapította meg Desztét. –

A mostani lakosság több jövevényekkel szaporodott. –

Desze község határa terjed keletfele, a Brébi határhoz 's „dupe riu mare”nak neveztetik. Hotinka fele éjszakkeletnek la fagu mare, a hol hajdan korban Kapácsfalva „Kopeltis” nevű falu létezett. E falunak keletkezéséről és elpusztulásáról bővebb tudomás nincsen. – a belső helyek, délnek „la campuri”, sub tysize az ott volt tiszafáktól elnevezve, – „prihodiste” az ottan a hajdani őserdőbe vezető bejárattól elnevezve – délnyugodtnak „la pietrile corbului”. E hely régebben „la fontina dregutuske” nevet viselt, a 18^{ik} században egy corbu nevű harmia, – e forásnál predáját elrejtven, annak Nagy Károlyba lett kivégeztetése után e hely a „corbu” nevet megtartotta. – Éjszaknak a Hernécsi határhoz „jezer” az ott lévő ingoványos tótol elnevezve, e tóból ered egy patak mely falusugatag községét átfolya. –

A mívelési ágakra nézve, a község határa még nem szabályoztatott, a földek részint szántó részint kaszálloként használtatnak. –

A határfekvése nyugodtol kelet felé lejtős, – a mára folyoig és onnan dombos a Brébi határ **[68a]** szélig. Deszén még nevezetes a magasságarol a templom tornya, melly bizantínus építési modorjára, – és itten az építészt gyenge korában történt építésére nézve, – a merészségek közzé tartozik. –

Kelt Deszén 864 Junius 30^{án}

Román Juon k × v biró.

Grácie Károly mk

Jegyző.

[71a]

Helynevek

Dolha községből, Máramoros megyéből

[70a] Dolha mezőváros Máramoros megyéhez, munkácsi gör. kath és Szathmári R. Kath püspöki megyékhez, dolhavizi szolgabírói járáshoz tartozik. Dolhától költsönzé nevét a Borzsa folyó mentében lévő 8 község is, annyiban, mivel a Borzsa folyó völgye a rajta lévő 8 községgel [Dolha, Zadnya, Bronyka, Szucha, Kusnicza, Rókamező, Kereczke – Bereznik]⁸ együtt Dolhaviznek mondatik.

Nevét ez orosz szótól Dolhoje (mint oroszul most is nevezik) vette, mi magyarul hosszut jelent.

Lakosai tiszta oroszok eredetileg, most azonban Gróf Teleky család által felállított hámor miatt bevándoroltak tótok és németek is –

Eredetéről biztos adatok hiányában (mellyek valószínűleg a Gróf Teleky családnál feltalálhatók) semmi bizonyost nem mondhatni; Annyi igaz hogy a város ez előtt talán alig 160. évvel nem a mostani, ha nem ettől mintegy ¼ orányira északnak a Szvinka nevezetű patakban szétszórva feküdt.

Lakosai valószínűleg a nagy Lajos alatt bevándorlott orosz ~~Herczeg~~ Koriatovics orosz herczeggel jöttek, és telepítettek. –

Északról a Borzsa és az Osztrij (magyarul h éles) havasok alól jövő Borzsova folyó a mező várost jobb partján hagyva határát két részre keletire és nyugotira metszi. – Borzsova folyamtól kezdve azon pontnál, a hogy az a dolhai határra lép következő patakok és völgyek következnek egymás után, és pedig a folyó j bal partjától: keletnek

1. Hluboki (orosz szó magyarul: mély)
2. Hrábovoj (d^{to} d^{to} gyertyánfás)
- 3) Zakvasz (d^{to} savanyu vizes hely)
- 4) Metyova –
5. Velikij potük (d^{to} nagy patak
- 6 Dóvhoje (orosz szó magyarul hosszú
- 7 Zsübrakóv – (d^{to} – magy. koldusos)
- 8 Pányova – d^{to} urasági
- 9 Lyina – – kopaszos
- 10 Djidovoj velikoj = nagy djidovoj } djidó oroszul
11. d^{to} – maloj kis djidovoj } nagy apó magy.
- 12 Bisztra orosz szó = sebes.

Ezen völgyek a borzsától egy schirokij (magyarul széles) nevű hegy által választatnak el és azok vizei valamint a következők vizei is a 10, 11, 12^{ik} számot ki véve az 5^{ik} számú velikij potük nevezetű patakba ömlenek. Külömben gyönyörű változatos völgyek ezek. A 10. 11. és 12^{ik} számú patakok egyenesen a Borzsába folynak.

⁸ A zárójelben felsorolt településeket a lapszélre szúrta be a lejegyző.

[70b] A Borzsa folyó jobb partján. folytatólag:

1. Zsitnéj malij = kis gabonás	}	E patakok Dolhától délnyugotnak, északnyugotnak és északnak fekszenek; többnyire csekély terjedelműek, ki véve a 7.ik számút <u>Szvinkát</u> mely majd ½ geogr. m. hosszú, de ez is keskeny.
2 Zsitnéj velikij = nagy gabonás		
3 Malinovi = málnás		
4 Troszna		
5 Bisztra = sebes		
6 Zolota = aranyos		
7 Szvinka = koszorus		

Dülők

A község északi és észak keleti – és keleti oldalán

Ploscsa = térség; szép róna földek

Páporodisse páporogy

Na dolinah = mély föld

Mezsi putyi = két ut közt

Déli délnyugoti és nyugoti oldalán

Ploscsa = térség

Hruscsina = körtés

Tihij brüd = csendes gázló

Záverb = füzes. –

Legnevezetesebb azonban Dolhán a Horodiscse nevű hely mely magyarul ~~nagy~~ kertet jelent, és mely hajdan, – mielőtt e község Gróf Telekiekre szállott volna a Dolhay család vár kertje volt; még most is látszanak e kert délnyugoti oldalán egy kis emelkedésen a hajdani kastélynak nyomai, és a református kápolna mely még épen feláll biztos jele a hajdani fénynek. – E kert a város déli oldalán a Borzsa folyó job partján fekszik.

Nevezetes továbbá a várostól (~~északkeleti~~) északnak mintegy ½ orányira fekvő Scharampü nevezetű hely is hol II^{ik} Rákoczy alatt nagy csata volt, és a hol még most is láthatni a földből felhány bástyák nyomait. –

Az új udvar jelenleg a város észak keleti részén fekszik.

[72a]

Helynevek Dombó községből, Máramaros megyéből.

[73a] Máramaros Megyében fekvő Taracz völgyön Domboi Szolgabírói Járás, és Esperesti kerület szinte Domboi, – nevét veszi Dombó ez előtt jobadan kincstári birtoku helységtől, melyben jelenleg 1816 G K. orosz, 70 RK. német magyar, és 98 zsidó lakos van, – Dombó Helységet keté hasítja Máramaros megyének második jelentékeny folyója mely igen sebes és szájozható Taracz vize, mely Helységnek két része egy a magas kincstár által épített fahiddal van össze kötve. –

Dombó oroszul Dubovoe orosz elnevezését veszi ezen orosz szótól Dub – tölgyfa – Havasok tövében lapályon fekszik határjának épen déli részén, de határja több mértföldekre terjedő, melynek északi szélén Dombótól 4 ora távolságnyira létezik Királymező kincstár által fakezeléshez szükséges német Honból amult század közepén ide hozott Németek telepítvénye; jelenleg 374 lelket számít ezen Németek először Dombon voltak megtelepítve. – Dombon volt ezelőtt Erdő, azután Számtartói, későbbben Ispányi Hivatal, most pedig csak egy fő erdési állomás létezik, a Németek Erdő Hivatallal együtt a fa munka közelébe előbb Német Mokrára, azután Bruszturára és végtére 1820^{ik} év táján Királymező név alatti Németekből új Kollonia Brusztura, Csorna és Mokra torkolatain épülni kezdett, mely már most elég népes, itt székel kincstári tisztség Erdő Hivatallal itt vannak fa anyagokat készítő fűrész Malmok, itt télen nyáron nagy szelek járnak, azért a levegője erős közelébe van nagy hatása Joód féle vegyítékü [73b] Gyógy víz melyet azonban eddig kevesen ismerik és használják.

Dombora behozott Németek javára 1785^{ik} évben a kincstár RK. Papot es iskolát tanítóval fundált, melyek bár a Németek innen eltávoztak, mind eddig itt vannak. – Ez előtt Dombon volt úgy nevezet Vas Hámór a munkásoknak szükséges kenyér készítésére Sütő ház és nagyszerű Serház, de mind ezeknek csak romjai látszanak, jelenleg itten diszlik köanyagból épült Templommal a Kincstári Magtár több kincstári tiszti GK. és RK. Papok lakjaival, 1850^{ik} évbe ide behozattak volt Csendőrök és finánczok, melyekből előbeniek itt lenni megszűntek, az utóbiak pedig bár szintén megszűntek volt, de újra 1862^{ik} évben vissza tétettek. –

Dombo és Királymező közt Krásznisora, Plájszka és Tichovecz völgyek torkolatánál a mult század közepén Apeczka Havas alatt szűk völgyben keletkezett Krásznisora orosz Helység, jelenleg 460 lelket számít Domboi lakosokból, itt jelenleg Gotstíbe kő templom épül, itt még kevés málé és gyü-

mölcs is megterem, de Királymezőn és felyebb kevés kerti veteményen és fűven kívül egyéb nem terem. –

Dombo ezelőtt régen privat földesurak birtoka volt, melyet amult században a magas kincstár birtokába véve, ős többnyire bikfa rengeteg erdőkben, melyek Havasok aljait fedik, minden féle fák találtattak de amelyekből a magas kincstár által évenként 40–50 ezer darabb csak fenyőfa Só szállítás alá vágatik és Taracz folyon Bustyaházáig a tiszára leusztatik; mely fenyőfáknak nem csak kivágatása de usztatása is [74a] élethalállal van öszekötve, mert ritka esztendő, hogy legalább egy pár ember halál áldozatja ne legyen.

Dombonak bár nagy határa van de nyáron által legelője kevés, mert ez többnyire Havasokból ál, melyek most kincstári, és más földes uri birtokában vannak, mely ez előtt a volt jobágyoktól földes uri joggal elvették, s melyért most a volt jobágyok a volt földesuraknak marhái legeltetéséért dijt fizetni kényszerítettnek.

Valamint Máramarosban másut, ugy itt Dombon is a Havasokat bíró földesurak azokat nem a községeknek de egyeseknek szokták kibeélni, ezek pedig kények kedvök szerint másokkal legeltetésre befogadva csak hogy nekik nyereségök legyen a rendre, közjóra, közgazdaszat előmozdítására mit sem gondolnak, a Havasokon semmi rend, nincs sem marha, sem ménes pásztor, nincs Ménló, nincs bika, a tehenek borjukkal fojtanak, s amiatt a közgazdaszat kárát valya, mert itt nem nő szép marha, a kinek marhája is van, ha az egy tehén is kénytelen melette cselédjét vagy gyermekét a Havason tartani, és annak az a rosz következése, hogy ezen rendszer mellett, nem lehet népnevelést rendezni, nem lehet szép szarvas marhát nevelni, bár e vidék csak marha tenyésztésre alkalmas, s amiatt igen ohajtos miszerint amostani felvidéki gazdaszati rosz rendszer a magas kormány közben járása által célszerűbbel váltatnék fel.

Domboi Határban lévő Havasok nevei ezek Apeczka annak alyán Dombo és Krásznisora községek fekszenek ez előtt Domboi birtok volt, de 1830^{ik} év körül Közép [74b] Apsai nemeség per utján ezt magáéva teve azt mostanaig birja ezen Apeczka Havastól lenyulo völgyek ezek, also és felső Dubovecz, Lázurel, Pászicsni, és Tichovecz, patakjai Taracz folyójába ömlenek, Havas Konecz, Spánszka, Mindzsul, ezek völgyei Plájszka és Ozerel, – Havasok Bedevelyszka, Timpa magas csucsával, Mátheászka és Berlyászka, ezek völgye Jáblonicza, evölgy torkolata Brusztura melet van e völgyben a kincstár fenyőfa vágást most már másodszor meg kezte, Havas Krászna, melyhez tartozik Méncsel és Bojkinya melyekből a Domboi határra ezen völgyek kinyulnak Zányó, Csorná, ennek torkolatánál Királymező kincstári telepítvény. Erdő tiszteséggel létezik. – völgy Bubruka ezen szűk völgyben a nap nem igen behathat a magas hegyek miatt völgy Scsobinecz és Krásznisora melynek torkolatán Krásznisora helység létezik, Havas Kabola, melynek tö-

vében Dombo Helység létezik, s melyből Kabolecz és Viterna völgy kinyulik, vannak még több magas hegyek és ormok, melyek a Havasoknak mint egy támasszai, – Dombo mellett vannak ezek Kósszu (rigo), Kliva, Jászenu, Nicšin, Krászni gruny, Hrobok, Szeredni, Delucz s. a. t.

E Havasok és Hegyek többnyire gránit kősziklák, Ápeczka azonban és Kabola úgy látszik hogy mészkő, Krásznisora völgyben pedig van vas vegyítékű Savanyu víz, melyből gyanítani hogy ott kapható vas kő, e hegyekben lehet hogy léteznek nemesebb ércz kövek is, de azokat senki sem keresi, a Havasokon és erdőkben nyáron által láthatok mindenféle füvek és virágok. –

Királymezőn fölül Taracz folyónak van nagy esése melyet orosz nyelven Huknak neveznek, és Királymezőn alól [75a] két kősziklából álló Hegyek között ezen folyónak van nagy össze szorulata, melyet oroszul Sztupának nevezik itt valamint felyebb a Huknál, ha a víz erejében van nagy eséstől és ütéstől a víz habzik és füstölteni látszik.

Dombón a lakosok élelmére csak kevés málé és kolompér terem, de ameltt mínyáján többnyire vett kenyeren élnek, melynek megvásárlására szegényebbek pénzt érdembe hoznak a kincstári fa kezelésnél, gazdagabbak pedig marháikból élnek, az itteni marha a fentebbi előadott ok miatt kicsi korcs ugyan, denyáron által a Havasokon jól szokott meghizni, miért az Alföldi kupeczek által Técsőn Szeptemberi vásáron minden évben jól fizettetik, – tenyésztetnek itt szép nagy fejér Juhok is melyekből minden tavaszon Ungh, Zempleny és Sáros Megyei Kupeczek által nagy menyiség vásároltatik, Juhokra nézve Dombo e vidéknek emporialis helye, tartanak idevalók Méhet is, terem többféle jó ízű gyümölcs is nevezetesen téli alma, 1858^{ba} létre jött gyümölcs oltványi iskolai kert is, melynek következtében a lakosok úgy kertjökben mint lázaikban gyümölcs fákat nemesíteni kezdettek, – egy néhány évek mulva itt sok mindenféle jó gyümölcs lesz, a selyem bogár tenyésztése még hát térben maradt azért mert az idevaló nagyszámu orosz népnek még a megkivántató iskolai épülete hibázik, melyben annak tenyésztését meg lehetne kezdeni. –

Az újabb rendszerei e vidékhez alkalmazott hasznosabb gazdaszat előmozdításának nagy akadályul van az, hogy az itteni GK. Lelkésznek parochiális földjei nincsennek – bár régen voltak, de azokat a kincstár maga részére elfoglalta helyökben évenként a papnak 50 ftot fizeti, emiatt nincs hol tenyészteni [75b] a selyem bogárnak szükséges eperfát, nincs hol termesztetni luczernát, lóherét, бүкőnyt s. a. t. hogy a nép látásból a jobb gazdaszatra okulyon – emiatt az idevaló nép a gazdálkodásnak ősi szokásai melet maradvá a föld czélszerűbb műveltetése hátra marad, egyebb aránt idevaló nép morál, kárankodás, verekedés, lopás köztök ritka, az iszákoskodás azonban a fő hibája, de ez is még megszűnne ha a magas kormány a zsidóság korcsmaít bezáratná, és korcsmák a nép számához úgy rendeznék miszerint az italt mé-

rő csak keresztény legyen és ez tán alapja valamint Domboi úgy egész Máramarosi nép jobb léte előmozdításának, mely nélkül ezen jó nép az álom kárára zsidók markába kerülve szegény szerencsétlen lesz.

Dombo 1864 Julius 31.

P. H.⁹

Rebár Fedor Ivánu × biro
Berezsánszky Petro × és
Nosza Iván × hütösök
Név író
Hadzsega István mk
ker. Jegyző

⁹ A pecsét felirata: *DOMBO · HELYSEGENEK · PECSETIE · 1841.*

[77a]

[Dragomirfalva]

- 1 Marmaros Megye Izai kerület Vissoi vagy régibb névvel felső Járásban esik

Dragomirfalva falu

2. }
3. }
4. A 16^k századba említették e' falu a fentebbi név alatt nevét hihetőleg Drag, vagy Drac vajdától vette, ki e' helyet birta és uralta.
5. Népesítése honnén volt először nem tudatik, hihetőleg még a Dákok uralma korában történt.
6 Dragomirfalva nevét Drág vagy Drac vajdától vette, kinek egyik fia Dragomir volt, mely néven még most is vagynak Dragomirfalvában birtokos lakosok.
7 a) Nagyobb folyója a Bájku, mely a Czibles havas alatt ered, és Dragomirfalván alol az Iza folyóval egyesül; a Bájku nevét onnan vette, mivel sebes rohanó lévén sok bajt okoz, az Iza folyó is ezen falu határán foly keresztül a falutól éjszak felőli oldalon, egyéb folyói vagy jelentékeny patakjai nincsenek.
b) havasai a Czibles mely Dragomirfalvának déli részén – az órmon – Erdélyi határát teszi, az alyban fenyves erdőségekkel a tetőn legelővel, nagyobb hegyei Magura, Vurvu pietri és Jezunajec erdőkkel és kaszálokkal, térsége csekély az iza folyó mellett az alsó és felső sík – olahul Siesulu fordulói also és felső forduló, a' Bájku völgy déli része [77b] mely pe Izvorunak nevezetik, örökös tilalmasul használtatik gazdag széna termő helyekkel.
Szántói a kaszálokkal vegyesen vagynak, legelőül az ugar nyomás és a cserés erdőségek használatnak a' Czibles havason kívül.
c) Vannak Dohot – földi zsir-Kutjai, vannak a határban sok kőszén telep vagy bűdös, kőves forrása (pekure) van arany ezüst és ólom bányája a' Czibles tetőn mi azonban nem miveltetik.
d) Csárdai majorjai zuhatagjai barlangjai ősvényei tavai nincsenek, Dragomirfalva határos keletről Szelistye, délről Erdély nyugotról Jood és Konyha, éjszakról Kis Bocsko határával.

Kelt Dragomirban 1864 Julius 22.

Braun Vilmos mk
szbiro

[79a]

Helynevek Dulfalva Községből Maramaros Megyéből

A' Kérdő Pontok

Elsőre. Máramaros Megye, Talaborvízi szolgabiroi járásába tartozó Község Dulfalva

Másodikra. Ezen községnek neve jelenleg ország szerte Dulfalva név alatt ismeretes s, a' mostani nép emlékezete, és hallomása szerint mindig ezen a neven fordult elő.

Harmadikra: A' mostani nép nem emlékezik, hogy más név alatt ezen község előfordult volna.

Negyedikre: A' község idősebb lakosai oda nyilatkoztak, hogy ezen község igen régi

Ötödikre: Ezt nem tudja senki, 's nem is emlékezik rá, denem halotta, hogy honnan népesített.

Hatodikra: Dulfalva község lakosai nem tudják, honnan vette ezen nevet.

Hetedikre: A' Dulfalvi határon Sik lapály ténélévő szántó földeket Talabor vize nagyba mossa, a' község határa e' következő dűlőkre van osztva, – Dohé Szerednya motsár, – Velike pole. – Klini kala Hresztá. Krivenyka popréhorode, – Ná Motsárke. Harbistse. Ná mozoli Horovetz. Kala musztka. Ná Szelis tsách. Ná vovisich Jámách. Zápatak. Kátova. – Hrábnik. Pud grunjom. Dubniki. Motsár. Pud velikim Oszojam. Páparatiscse. Pud Berdom. – Grunitska Bukovina. Látkovesz. – Gruny piskovati. Bereznik. Kabolina. Szutika. – Tatárszkia a' nép monda szerint ezen a' helyen egy tatárt agyon verekett. – Borsa. Kvásznikova. Hnilij Zvur. Poloninka. – Krivenykej. Kámjanetz. Szerednya motsár. Horb. Kóbáts. Pud priborom. Zsolup. Toszté. – Hlubokij Zvur. Za rika ná Hlubokum Zvori. Teplítza. Gyilnisza. Ú Machu. Mliniscse. Rakavinetz. [79b] Dárvajuszka. Kolo Koszitzi. Kolo Mlina. Kola Hrusi. Pud Dohim. Kapány. kola Matsila. Kola Dubá.

Kelt Dulfalván Aprilis 24^k napján 1864.

Nyegre László mk
Szolgabíró

Papp István mk
Jegyző

[81a]

Helynevek

FaluSugatag községből, Máramaros megyéből.

[82a] Sugatag falu, más neven sem okiratokban sem pedig a nép nyelvén nem fordul elő.

A 17^{ik} században már mint falusugatag fordul elő és pedig mint jobbágy község 's román lakókkal. –

E község a Rednik család tulajdona volt, – és ez által a 18^{ik} század elején a magas kincstárnak elzálogosított. –

Nevezetes helyek a határban „piatra mare”, „piatra mike”, „in horzsa”. – Régi okiratok szerint ezen két nevezett Kőhát közelében esett Horzsa nevű falu, de mikor pusztult el e falu nem tudatik.

A Határ délnyugadti és ésszák felőli szélén léteznek nyarlok, melyeken 1717^{ik} évben a tatárok táboroztak. – Itt fekszik Bródzs, Obersi niegru, nevű legelő mely a Gyulafalviakkal közösen használtatik. a keleti részen van Deraszka pataka, a hol Daroczfalva állott. –

A falun keresztül foly a Horzsa pataka, mely a Márába szakad, van a Sugatagi, Deszei, Sugatagi és Hernécsi határokat elválasztja helyén egy tengerszem mely korszakonként megaradván nagy károkat okoz.

Mint például történt 1792^{ik} évben és e nyáron is hogy a határakban megbecsülhetetlen károkat okozott. –

A' düllők nevezetessei: batrená, – gyálu ognei, – szurda, – maitrics mare, pohána preluca. –

[82b] E község lakoi 1848^{ik} évig a magas kincstár jobbágysai voltak. –

Kelt Falusugatagon 1864 Junius ho 27^{én}

Kosztin Vaszalú bíró k × v
Grácie Karoly mk
jegyző.

[83a]

Helynevek

Falu Szlatina községből, Máramoros megyéből.

[84a] Máramoros Megye Falu Szlatina község tartozik a' Szigethjárási fő szolgabiroshoz.

Ezen község eredete az Alsó Apsára vezető főút mellett Volga Kaszlor (házak patakja) lévő helytől eredt, itt egy néhány ház volt építve, 's hol jelenleg a' falu fenn áll, tölgyes erdő volt, és később ez kivágatván – az előbb említett helyről a' házakat ide tették át 's a' napról napra történt építkezések után faluvá lőn – nevét e' község a' nép monda szerint onnan vette – miszerént 2 pásztor a' határban sos vizet lelt közel a' mostani falu helyiségéhez – 's innen nevezzék Szlatinának (vagyis Románul Szlátyina)

Ezen községet Nemesség lakja – Barcz és Nán – kiknek nemesi okmányuk f Szlatinára szol – van még egy Nyegre család ki Vántsfalváról származott ide – és a' nemesi okmányuk is onnan szol. –

E' községet lakja 1150 Román Görög Cath. 36 R. C. 420 héber vallásu – a' Román nép egy része só fuvarozásból más része kiknek igavonó marháik nincsenek – napszámból élnek – és só tutajozással foglalkoznak – a' földmívelést a' miá nagyon elhanyagolják – a' Rom Cath lakosok nagyobb részt mesterséget űznek a' héber vallásuak – kik könyű élethez szokva ital mérés és uzsoráskodással tartják fenn családokat. –

Van a' községben egy tölgyfából épített G. C. régi Ima ház – mely meg lehetős elhanyagolt állapotban volt – mig nem Fő tisztelendő Pável Mihály Püspöki helyettes ur sok fáradozása által javíttatott és ki festetett – ezen templom egy igen szép dombon épült 's másfél mértföldnyi távolságra belátni –

Nevezetes még e' község – hogy határában 1753 évben só találtatván – 's ott a' Magas Kir. Kintstár egy kunyhót építtetett 's később a' só ásás elrendeltetett – a' mikor több só kamarák és több lakó épületek építtettek – 's végre több só aknáknak méjeztettek alá **[84b]** minek folytán sok sovágó munkások telepíttettek nagyobb részt Rohaszékről – s így ezek számára ismét több lakó házak só kamarák építtetvén – handallá alakult – 's falu Szlatinától vévén nevet – Akna Szlatinának neveztetett. –

Ezen község határa a' lakossághoz képeest igen csekely – nagyobb része szántó az is igen kőves – kaszállója majd semmi – 's csak 100 szekérnyi szénát terem. –

Nevezetesebb düllőji Kuratura (tisztás) elnevezését vette onnan, hogy ezen község alakulása alkalmával ezen düllő használhatónak találtatott 's szép térség volt. –

Lázu Bábi – (vén asszony kaszállója) ez egy asszony kaszállója volt – 's később több aprora felosztatván szántóvá alakíttatott –

Lázu Szátuluj (falu lázza v kaszálloja)

In polyánna (térsg)

In pásztornyik (Legelő hely) ezt régen legelőnek használták de most szántó földnek használtatik. –

In prelucs (irtás) ezen düllő régen bokrokkal benőtt használhatlan hely volt – de ki irtatván már most szántó földek –

Curatura Baronuluj (Báró irtása) elnevezését vette hogy ezen hely Kemény Báró tulajdona volt – 's az egész düllő bokrokkal benőtt helyből irtatott ki 's jelenben szántó –

Pa mál (pallagos) in Gropa Maluluj (gödrös hely)

In Zetonye (tiszta hagyás) szántó és szénát termő hely –

Piátra Zevojuluj (kőmósó hely)

Szupt Láz (Láz alatt) elnevezését¹⁰ a' düllő egy nagy Láz alatti fekvésétől vette –

In Zevoj (viz mosó hely) régen használhatlan de mostmár a' Tisza vize kiáradása alkalmával beiszapoltatván használható szántókká alakult.

[85a] Szupt czermure (part alatt)

Ezen községnek van egy Legelője, mely magában véve, – dacára hogy jó kiterjedésű – és mocsáros – alig 100 drb szarvas marhát képes ellátni nyári legelővel –

Van még e' községnek határán egy tölgyes erdő csekély térnagyságu kiterjedéssel – 's a' tölgyfákat csak a' zárlat és erős felügyelet mellett tartja fel a' közbirtokosság – minthogy az egész községnek semmi más érdeje nincs – honnan tűzi fát hozhasson. –

E' község határos Alsó Apsa Közép Apsa Fejér egyháza Szarvaszó és Szigeth községek határával – Szigeth város határát Szlatinától a' Tisza folyó választja el – melyen jelenben egy igen szép nagy hidat építtetett a' köz birtokosság 's mely hid Szigethet f Szlatinával ösze köti. –

Csics János
fő szbiró

¹⁰ Az eredeti *megnevezését* szót írta át.

[87a]

Farkasrév Küzség

1. Magyar Ország,, Marmaros Megye,, Kaszoi Járás,, Rona Kerületi Szolgabiro-ság,, Munkacsi CsKir. Hadfogado Parancsnokság,, Munkacsi CsKir. Pénz-ügyi Directio,, Sugatagi CsKir. ado Hivatal,, Izai Kerületi GC: Egyhazi Espereség
2. Farkasrév romanul Wádu = rutenül Brodu.
3. „, eredetétől kezdve mindég jelen Névet bira.
4. „, Község létre jötenek bizonyos évkora meg nem határozható, miután ara szolgáló Okmányok hiányzannak.
5. „, Népesítése hasonlag bizonytalan miután az egész község mint volt Jobágy-ság s’ Orosz Ruten, Erdély s’ Magyar Orzági Román ajku lakossokból létezik.
6. Farkasrév község nevét nyeré onnan, – hogy a község ezelőtt mint 200 év-ekkel az ugy nevezet falu domb a Sugo patak mellett, egy akkoriban létező Tot malma mellett létezett ezen tot malma delnyugoti oldalon hömpölgöt a Sugo patak mi is a Malmot hajtá, ezen Malomba lakot egy Vadász mely is a Sugo partján több farkasokat lelőjt, mi is hirbe jöve, és így több időig a Vadászok a Sugopatak partjához farkaslövési célból gyülekezének, honan is az akkoriban ott letező község mi is kesöbi idöikben a jelenlegi helyére átszármazot, Farkasrév jelenlegi Nevét nyeré
7. Farkasrév Község Határa határos Keletti oldalán (la funtina Krailui) vagy is [87b] a Császár forásnál) Vancsfalva Községével.

Nyugoti reszén az Egresnél (la Árin) az also s’ felső Malom részén Sziget Városi határa, Eszaki részén a Mára vize s’ Erdélybe vezetö Ország utt melett fekvö Bártfalva község határával, – Délkeletti oldalon Also Rona Község, s’ Eszak Keletti oldalon Disznopatak község hataraival – Dülöi következök

1. az Egresnél az also Malomnal hol is a Sugopatak letezik (la more gyin gysz la árin) III. osztály
2. az felső Malomnal (la moare din szusz) hol is a tölgyes patak, az Örzse patak s a Sugopatak öszve jönnek s’ a Sugopatak név alatt az Egreses nevü helyett az also Malomnál az Mára folyoba befoly. II^{od} osztályu földjével
3. az Örzse patak egész a babonyi forásig, ezen dülöbe a Csonkás a babonyi jóivü Vizü forások léteznek
4. a Ptyikuj dülö terméketlen cserelambal elepet földje
5. az also Mocsár (vagy Mocsira gyin gysz) dülö feketten terméketlen agyagos földje, ebbe létezik az Arbenyi csorgoja,, a Karpin Patakja s’ forása, ezen dülöbe vezet az Erdely országba vezetö Ország utt. III^{ad} osztalyu földjével,
6. a felső Mocsár (vagy Mocsira gyin szusz) a Bilicsoi hegytetö, a határ patakjával mi is az Mare nevü folyoba befoly II^{od} osztályu földje

7. a Kerek Domb (vagy is Kimpu retundi) jo szánto földjeivel II^{od} osztályu semmi némü forás „Kut” s’ folyo vize nincsen
- [88a] 8. la leszerie in Lunka nevu dülöbe II osztalyu szánto s kaszálo földje arpa, zab, tatárka termő, a Mara folyo vize hasítja keresztül, ezen dülöbe létezik a Luncsipatak mely a Mare folyoba befoly.
9. La resztocs gyin szusz és gyin gyosz dülöbe II^{od} osztalyu szanto s’ kaszálo földjével, Male, árpa, zab és tatárkat megterem, a Mare folyo vize foly rajta keresztül. –
10. la Krutse cse botrine (az öreg keresztnél) dülő III^{ad} osztalyu Zab és tatarka termő szánto földje az ország ut meletti.
11. La glod dupe Kurtye (a Palota mögöt a Glod dülöbe) I^{so} osztályu Male termő jo földje a Mare folyo mellett.
12. La Zavoj gyin gyosz s gyin szusz dülő I^{so} osztalyu szánto s’ kaszálo földje Male, buza, arpa, krumple, zab és széna termő földje, a Mare Vize folyik rajta. –
13. In Szerbaj la puntye dülő I^{so} osztalyu szánto s’ kaszálo földje, a Mare folyoval, mely is egy kétt köre járo lisztelő Malthajt.
14. Pe Dumbrava gyin Szusz s’ gyosz egész a fentina Kraiuluj, Legelő földje III osztalyu, a Luncsi patak mi is a Mare folyoba foly – a fentina Kraiului forás miis az Iza folyamba foly.
15. Pe Iza gyin Szusz es gyin gyosz la Kerülő dülő I^{so} osztalyu szánto földje, az Iza folyo megy rajta s’ a Disznopatak mi is az Iza folyamba foly.
16. In Kimpu Izü si pe Pojane dülő I^{so} Osztályu szánto földje melyen is Disznopatak foly.
17. La Prilogyise in ásty dülöbe III^{ad} osztályu szánto föld, zab és Krumple termés, tölgyes erdővel az Iza kerületbe vezetű ország utt mellett
- [88b] 18. in Zevoju Ilyenyi dülöbe I^{so} osztalyu szántó földje, az Iza folyo melett.
19. Pe valye Porkului, la veratyecs, pe valye határlui dülő III^{ad} osztályu szánto s’ kaszálo földje, tölgyes erdővel, Határpatak s Disznopatak, patakokkal mi is az Iza folyoba foly – itt van a fekete forás úgy Kerek to., picsoru veratyecs hegyel.
20. Szelistye pe dosz Virvu Szeketuri dülő I^{so} osztályu kaszálo földje, Nagy Labpatak = Szarazpatak vizével Gruju perisori hegy csucs = a Cserkezi Patak = Szeketura hegy csucs = Tügy s’ bikes Erdővel,
21. Pe Szeketura dülő gyin szusz s gyin gyuzsz = III^{ad} osztalyu szánto s’ kaszálo földje, Nagy lábatak vize, a Szeketura nevü kuttal, tölgyes Erdővel
22. In Osoj nevü hegy tettön létezik egy Epület omladék melyről a Néprege azt mondja hogy a törökök birtokába lévő Vár létezet volna ott, ezen omladékba van egy rendkívül melységü üreg hova is ha egy darab követ beloknek több perczekig halhato sülyedése, ugyan ezen üregből ha levegő hideg igen melleg nagy Göz jön fel

23. Farkasrév községe 170 lakházal, Román ajku 1000. lakossággal bir, kereset forások a földművelés Marhatenyésztés, és a községtől egy és fél mértföld távolsagra eső Akna Sugatagrol Szigeti Kamára fuvarozando Sobol álo = Görög catholica valásu, a községben létezik, egy fabol épült Templom, GC: Lelkész = a Kincstár egyedüli földös ur, kinek is Erdőfelügyelője van, s' mint földös ur Elelmezésből fizetendő Haszonbért kizarolagossan egyedül szedi, – a templomi Patro[89a]natus a Kincstár, létezik továbbá Néposkola, a községen keresztül vezetű ország utt, az Iza folyamon keresztül vezetű jo karban álo, álando fahid, Sziget Város a községtől egy mértföld távolságra van.

Felvetetett Farkasréven Majusho 2^a 864.

Gergelifi Josef mk
Kjegyző által

[91a]

Helynevek

Fejéregyháza községből, Máramoros megyéből.

[92a]

Máramoros Megye Fejéregyháza község!

Fejéregyháza községe Maramoros Megye Szigeth járásához tartozik –

A községnek ezen egy neve van Fejéregyháza (románul Beszerika Álba) 's más neve nem esmeretes hogy lett volna –

A községbeli lakosság elbeszélése szerint Fejéregyháza községe 1460^{ban} alakult de erről semmi okmány nincs írásbelileg. –

Marmaros Megyéből több Román ajku községekből népesített. –

Nép hagyományilag úgy beszélnek hogy a' Tisza folyója által lerombolt partján volt fejerre meszelt Imaháztol vette nevét mely Románul Beszerika álbának mondatik határbeli düllője Dupa Grind lapályos szántó föld név eredete nem tudatik –

In Lázur: motsáros kaszálok és szántók – régen egy nagy kaszálló lévén a többi része Erdővel benőtt hely volt 's ezen nagy kaszállotol vette nevet mely Románul Láz ~ vagy kaszálló –

Kálya Máre egymagos domb, melynek alja lapályos része szántó oldala és teteje Tölgyes erdővel benőtt – nevét az Alsó Apsára menő szekér uttol vette mely románul (Kálya Máre nevet tesz).

Dupe Kásza la Mestecsiny szántó és tserés helyek régebben igen sok nyirfa lévén ezen dülőben attol neveztetett el – mely magyarul anyit tesz – a' hegyoldal után a Nyiresbe. –

Pesztye Kimp lapályos szántó földekből ál – nevét lapályos tiszta síkságátol vette mely Románul – Kimp – hivatik – ezen düllőben van egy dombotska melyen régibb időben Klastrom volt és 1776^{ik} évben a' Mármorosi Vicariusok lakhelye volt – kik közzül az utolsó Bolykó nevű [92b] itt halt el – és temettetett el – melyről egy Bazilovits nevű egy latin könyvet adott ki – mely Marmaros több helységeiben található – ezen Klastromban Bazilita szerzetesek laktak kik Jósef Császár alatt töröltettek el – ezen Klastrom romjai máig is látható – a' Klastromot szobeli hagyomány szerint valamint az elenyészett kö templomot 1^ő Rákoczy Ferencz fejedelemnek egyik nő rokona alapította –

In Kornýt Dombos hely mely sok somfával volt benöve – 's attol vette nevét –

In tresztie dombos hely szántó és kaszálló földekből áll – ezen düllőben egy mocsáros hely volt hol hajdan sok nád termet attol vette nevét.

In füzes a' Tisza folyó déli oldalán van füzessel benöve – 's attol vette elnevezését –

Fejéregyháza

A községnek igen szép fekvése van Eszaktól mérsékelt magasságuombok zárják – Délre a' helység alatt foly a' Tisza folyam – határos Karátsonfalva – Veresmart – Szigeth K. Város faluszlata és Közép Apsa községekkel.

Csics János
fő szbíró

[93a]

Helynevek

Felső Apsa községből, Máramoros megyéből.

[94a]

Máramoros Megye Felső Apsa község –

Felső Apsa község Máramoros Megye Szigethjárási fő szolgabíróséghez tartozik – 's mindég ezen név alatt volt ismeretes ehez tartozik még Apsicza és Sztrimba telepítvények –

Egy templomi irat szerint 360 év olta áll a' község – régibb időkről semmi hiteles adatt nincs –

A község részint Erdély országból – de legnagyobb részt Lengyel országból népesített – a Lengyelből kivándoroltak ott letelepedése által – nép monda szerint Apsitza telepítvényt egy Vatralla nevű Lengyel rabló alapította és ennek utódjai lakják most is a leg nagyobb számmal – Sztrimba ezelőtt mintegy 30. évekkel telepített a' felső Apsai lakosokból –

Felső Apsa község nevét hagyomány szerint az Apeczka havasból eredő Apsa folyótól vette Apsitza telepítvényel együtt mely mind kettőt keresztül folya. –

Sztrimba pedig egy kanyargos folyótól mely szintén azon nevet viseli és az Apsa vizébe foly –

Mencsur magas hegység szántó és kaszállokból áll – Sztrimba – szintén magas hegység több apróbb dombokkal – ezen alantabb eső dombokon van szét szorva a' lakosság háza egy negyed ora járásra egyik a másiktól.

Prehud – részint erdős, részint kaszáló és szántó föld – különben meglehetősen meredek hegység. –

Válkán – hegység – nagy kiterjedésű – többnyire kaszálókból áll – egy része fiatal bükkes erdőség –

Tiszin magas hegység mely ős bikk erdővel van be növe – név eredete nem tudatik –

[94b] Velicha Apsitza – (nagy apsa) hegység – és völgy kaszállokkal és nagy bikkes erdőséggel benöve – nevét az apeczka havasból e' völgyön keresztül futó Apsa vizetől vette –

Tyiuság Dombokból áll kaszállokkal és ős bik erdővel név eredete nem tudatik –

Kitsera magas hegység egy részén bikk – másrészén Tölgy erdőséggel – név eredete nem tudatik – Branistye szintén magas hegység kősziklás tetővel – egyrésze kaszállokul más része szántóul használtatik –

Felső Apsa község körös körül hegyekkel körítve egy szűk völgyben fekszik – nagyobb részt szét szort rendetlen kunyhokkal – népe igen buta – 's a

Felsőapsa

---

község határa is meg lehető's vad és nagyon silány terméketlen földel bír –
kivéve kaszálloit melyek valamivel jobbak –

határos Közép Apsa Alsó Apsa Kabolapolyánna NagyBotskó és Karátson-
faluvál. –

Csics János
fő szbiró

[95a]

Helynevek

Fejérfalva községből, Máramaros megyéből. ²⁶/₃ 864

[96a] e falú határát keresztül hasítja éjszakról az igen mély mederbe gördülő patak (Valye Dobritzi) a honan Váncsfalva felé kanyaruló ut vezet észak keletnek (Kaszte mare) ezután következnek kisebb nagyobb düllő földek a' melyek magot termők (Dobricele mare) ezután délre nyulékony hegyvonalt képezve vannak (Dobricele mnyicse) köztök több patak folyik a. m. (Valye beszericsi) az az onan vette eredetét hogy a' hol a templom áll mostan az alatt folyt és folyik mostis az említett patak, inen nyulik egy szőlő hegyet képző hegy oldal mely fekszik az ország ut és gyula és Bártfalvának déli oldalán (Csundzs) innét két ágra szakad a' hegy egyik sarka a' melynek egyik oldala mely fekszik váncsfalva felé (Phicsorágu) ettől jobbra az ország utat látszó hegy sark (kaszta intre vas) ezután Bártfalvára lenyúló hegy oldalon több kisebb nagyobb gödrös és egyenes helyek közt, nevezetes (Binye) inén a határt féld hold formára osztva látszik (Phicsoru Priduluj) ennek irányában az Akna Sugatagrol jövő ország ut bal részén esik egy igen igénytelen mocsáros hely (la hastóuluj) melyonon vette nevét, hogy miután a' mára, és a' kaszó vize többször kiáradt ezen medregbe igen sok hal maradt a' hol egykoron Gara nádornak dolga volt a neves arisztokrácia közt a' konczot megosztani – [96b] ettől távolabb eső helyen Gyulafalvához Délre eső egy kis szoros ut mutatkozik a' hol később az ország ut csináltatott (Strimture) inen egy bújt lejtő szép rona sikság vonul a' mara vize fele (Cimpu lavadutz) a' Bártfalvi hidat mely a' mára vizin keresztül van készült fa hid jelenlegis áll (sub Lunka) név alatt nyulik az említett vizen tul (sub Dumbrava) közt van egy kis folyám Valye petrilor) ez onan vette eredetét hogy egy Péter nevű pásztor hoszas ideig e' határon többször legelteté fehér falva helység marháit a falú tulsó részét mely váncs falvára vezet éjszakra és télbe sose fagy be gördül (Valye izvore) inén Somfalva felé mely szintén a' határos a' két falu közt, Nyugotra (Valye ráduluj) ösze van kötve a' falu felsőbb részeivel határos egy szép siksággal (Cimputus gye sét) a' falut és kerteket kornyező kaszáló rét (mocsire) vízenyős helyzetéről nevezetes, ezután ismét egy két kicsi domb környezetét fejlő (Cimpu la mocsire nevet visel végre a' mi a' határt e' két falutól elválasztja (Cimpu la moriza) foglalja, az akna Sugatagra vezető ösvény ut Délnyugotra (Valye socca) mely többször nyáron egészen kiszárad, ennek szomszédságában Dél keletre többszöri irtás alkalmával (Valye arinyoluj) mely a' leg szárazab nyáron is foly, inén nyulik egy kis hegyet képző düllő szántóföld (Grivu gyalu mare) hogy honan kapta igaz eredeti nevét Fejér falu nem tudatik, szintén e' falutis a' kaszó vize hasítja –

[99a]

Helynevek

Fehértisza-Bogdán községből, Máramaros megyéből.

[100a]

Helynevek.

Fehértisza-Bogdány községből Máramaros megyéből 1864.

Bogdán helység fekszik Máramaros vármegyében, Tisza-völgy rahói kerületben a Fehértisza mellett, melyhez tartoznak Vidricska, Paulik, Novoszelicza, Vovcsi, Kvászni Breboja, Luhi, Hoverla, Tiszcsora. Ezek lakosai általában ruthen orosz ajku gör. katolikusok, de vannak mintegy 200 német ajku rom. kat., kik, minthogy nagyobb részt elszorva vannak egymás közt is a többség nyelvét az orosz beszélik. Ezeken kívül vannak kisebb helyek szinte a Fehértisza mentében u. m. Usztyirik, Mezserik, Mroszlik, Medvedicza, Berendej, Meresír. Ide számítandók a Fehértisza legfelsőbb völgyei és patakjai, melyekben a kir. kincstári fenyűfa – vágások léteznek 's e következők: Scsául, Muncsétul, Kámenecz, Lyesulecz, Lyesul, Sztohovecz, Bálczátul, Sztrundzsín, Vászku. E nevezett helyek közül hat helyen találhatik a magas kincstár költségén épült 's a rahói erdőtisztaság felügyelete alatt létező, remek szerkezetű 's egy egy mintegy 20, 30 ezer [100b] ftba kerülő vízfogó-gát, u. m. Kvaszni, – Bogdánó (most épül), Scsáuli, Hoverlai, Sztohovecz, Bálczátuli gát (clausura aquae).

A telepeknek a völgygyel, melyben feküsznek 's az onnan folyó patakokkal egy nevök van, mint: Bogdán községe, Bogdán völgye, Bogdán patakja, Bogdán vízfogó-gátja 's a t. 's a szláv orosz nyelven bizonyos jelentésűek. Így

Bogdán származik Bog, Boh, Isten és dájéj adta orosz szavakból tehát magyarul Isten által adott. E nevet kedvező fekvésénél fogva meg is érdemli, a mennyiben keletről nyugotra folyó Fehértisza partján fekvén a nap melegét keltétől nyugtáig semmi hegy el nem fogja tőle, mi által azon kedvező helyzetben van hogy a gyümölcs, még az ugynevezett besztercei szilva is megéri. De vizei miatt is megérdemli ez elnevezést, mert ezek jósága felülmúlja Máramaros valamennyi vizeinek jó ízét.

Kvászni savanyú vizétől nyerte nevét, minthogy több savanyúvíz forrása van; kvászni orosz szó, magyarul savanyú.

Vidricska számos vidráitól veszi eredetét, mely a hason nevű völgyben és folyó mellett tartozkodik a pisztrágok miatt; vidra oroszul védra.

Vovcsi a farkasok sokaságától vette nevezetét, minthogy e völgyben és a sűrű fenyves erdőkben nagy számmal találtak; vovk orosz nyelven, magyarul farkas, vovcsi farkas hely.

Paulik völgye és patakja Paulo nevű híres és ügyes gazdától neveztetett el.

Medvezsi a benne található medvéktől neveződött el, mert részint medve-barlangok találtattak benne, részint a bikmak bötermése miatt egész a tél beálltaig itt tanyaznak **[101a]** a medvék.

Luhi oroszul, magyarul hegyek és folyók melletti tisztás kaszállókat jelent.

Bogdán Fehértisza nevezett alatt is ismeretes (Bilá tésza oroszul). Legrégibb elnevezése Felső-Akna-Rahó. Jelenlegi Bogdán nevét mintegy 50 év óta bírja.

Bogdán község legelőször 1786^{ik} évben említettik, a mikor az Akna-Rahói lelkész e községnek anyakönyveit külön kezdette vezetni felső-Akna-Rahó név alatt.

E helységek népessége Akna- és Bocskó-Rahóról származott az említett helyekre; de kiválólág népesítették a szomszéd Gács országnak közelben fekvő falvaiból; különösen Rahóról, 1770 és 1777 évek közt Mária Thérézia Magyarország királya által, a maramarosi rengeteg fenyves erdők vágatása, kezelése és az erdőkből ki- és leszállítása végett behozatván felső-Ausztriából Gmunden és Ischl hegyes tájékokból a német lakosok családjaikkal valamint Német-Mokrára, Körösmezőre, Vissóra úgy Rahóra is, ezek részére a volt orosz lakosoktól a házhelyek, telkek és kaszállóföldek elvételén, az így kimozdított oroszok Rahóról a Fehértisza mentében részint az általok már eddig is birt tanyáikra, részint a magas kincstár által számukra engedményezett, és kijelölt általok kiirtandó új földjeikre költöztek ki, és települtek le. De ezen lakaikból való kizaklatásuk eléggé kárpótolva van a kincstárnak azon intézkedése által, hogy ezen helységek lakói által szállíttatja le a fákat, melyért évenként több ezer forint dijt kapnak. – Hasonlókép Gácsországból számtalan **[101b]** család jött át kenyérkeresett végett 's hosszabb ittmulatás és esmeretség következtében végkép meg is telepedett; ennek valósága kitetszik abból is, hogy több élő család valamely helység nevét viseli, melyből származott; így vannak Sztrutiniék Sztrutin helységből, Dorinszki Doráról, Misinszkiek Missinből; Jablinszkiek Jábloniczáról, Koszmáczki Koszmácsból, Javorivki Javorovból 's a t.

P. H.¹¹

Láner György
Jegyző mk

láttam
Krutsay mk
Szbiro

¹¹ A pecsét felirata: *NOTARIAT RAHO.*

[103a]

[Felsőbisztra]

Máramaros Megye – Nagygávizi foszbirói kerület.

Verchovinai elnevezés vidék

Felső Bisztra Telepítvény. – Bisztrának neveztetik a falun keresztül folyó sebes és hideg pataktól, mely patak a Toronyától lefolyó és a Telepítvényt egy harmadik részre átvágó Nagygávizébe ömlik, a felső elnevezetett később nyéré, miután Berezna mellett is egy Bisztra alakult, 's az – alsó Bisztra elnevezést, – ez pedig felső Bisztra elnevezést nyéré.

Hajdan is ezen elnevezéssel birt.

Legkorábban említettik az utolsó tatár járás alkalmából.

Mint Ripinye Majdán határához tartozó Telepítvény Ripinye község lakóitól népesítettett az utolsó Tatár járás alkalmával, mert anép az itt lévő rengeteg erdőségekbe vonult, 's később ott is maradt.

^{7^{ic}} Háska nevű patak, mely a Nagy ágba ömlik elnevezését egy Hásza nevű asszonytól mondják ki állítólag bele fult volna, különben kisedd.

Borszuk völgy vagy Borz völgy veszi eredetét egykősziklától, melybe Borzok költenek, e völgyből kifolyó patakotska a Bisztra patakába foly.

Jávorovecz völgy a Jávör vagy is a Juhar fáktól miután ezen völgyben valaha sok Juhar favolt.

Krivéj Zvür vagy is Görbe patak, a Bisztra patakába ömlik.

[103b] Románovecz völgy vagy Chrománovecz egy sánta embertől mely oroszul chromijnak mondatik ki azt birta, – később a ch: betűt el hatták lett belőle Románovecz kis szerű patakja, a Nagy ágvizébe ömlik.

Rih hegy mely a Ruh szarv, miután oly formájú neveztetik.

Hramavej hegy meredekség.

Küzé Kámíny egy roppant kőszikla melyről egy kecske lezuhant s össze törte magát ezen kő a Szmerék hegy tető alatt van mely hegy havas inkább Legező, és erdőség.

Mincsül havas, legelő, egy Mincsül nevű embertől amonda szerint neveztetik így ki egy állítólagos Pestistől menekülni óhajtván családjával, itt töltött pár havat, marháival együtt.

Huk, a Nagy ág viz mentin egy kő sziklákból ki álló kanyarulat, hol afa usztatás igen veszélyes.

Csellenéj obláz veresobláz egy kifolyó forrástól, melynek vize az egész földet beveresítette.

Kvász savanyu víz forrás a falu közepén.

Kelt f. Bisztra 1864^{ik} év April hó 16-án

Varga János
fő szbró

[105a]

[Felsőkálinfalva]

Felső Kálinfalva (románul Calinesci) Községből Mármáros Megyében.

1re E Község Mármáros Megyének Sugatag Kerületéhez tartozik fekszik Kaszó Járásában. Az elnevezés eredetét veszi „Calina” nevű gyümölcstől, – mely románul ekként nevezetik, ’s mely veres színű apró szemű gyümölcs – magyarul „vad berekenye.

2ra A Községnek csak ezen egy nevezete van, t. i. románul „Calinesci” magyarul „Kálinfalva”.

3ra E’ Községnek más elnevezése soha nem volt, és a’ magyar elnevezésben is csak annyi változást szenved, hogy a „Calina” román szóhoz, a magyar szó „falva” van hozzáragasztva.

4re E’ Község már 1405^{ik} évben említettik egy Visegrádon kelt, és ’Sigmond Király által kiadott Oklevélben, melyben Mihály presbyter, ki küldetik metallis reambulatióra több helységek részére u. m. Kálinfalva, Bárdfalva, Váncsfalva, Fejérfalva, Budfalva, Balotafalva (románul Sirbi) és Patak való színűleg Mikolapatak, mely községek mind „Kassa az az Kaszó Keneziatushoz tartoztak.

5re Ezen pontra a’ Historia felel, – népesíttethetett t: i: vagy Tráján Római Császár előtt, – mennyiben a’ Romaiak Mármáros havasain nyaralták marháikat, – mellyeknek pásztorkodását való színűleg nem idegenekre, hanem Római pasztorokra bízták, – vagy pedig népesíttethetett éppen Tráján Császár idejében, midőn [105b] Dáziát colonizálta. És mind a’ két állítás igen való színű azért, mert a’ község mely egészen, és tisztán román, igen régi, és nincs Cronika, mely nem létezését tanusítaná.

6ra Ezen pontra megfelel az 1° és 4 pontok alatti előadás.

7re Az egész határ a’ felmérés alkalmával dülőkre van felosztva, azon megjegyzéssel: hogy minden dülő megtartotta azon tájék ősi régi elnevezését, mely szerint azon dülőben eső szántó földek, és Kaszállók nevezettek u. m.

Alsó-Fordulóban – Lá határ – dülő Szerfalvával határos. – Lá Gruiu – mely ormot jelent, – ebben benne foglaltatik Akna Sugatak sobányának egy része is, és Gyulafalvával határos. – Lá rogyie, – vad rosz földet jelent, és ezen dülő Somfalvával határos. – Mocsira, – lapályos vizes hely, mely szintén Somfalvával határos. – Poduri hidakat jelent; – e’ hely több apró dombokból ál, földje agyagos, és több apró patakocskák folyván le, rajta keresztül, azokon hidak szükségeltetnek, a honnan vette nevezetét. – Valea Ursuluj, – medve pataka, – minthogy az ősi időkben nagy erdőség lévén itten, a patak medvék tanyája volt; – ezen dülő Somfalva és Mikolapatakával határos.

Felső-Forduló: Jänsenu, – (mint alább látható) extente nagyobb kiterjedésű erdőséget jelent, – egész a községig benyúló hegy, mellyen a helybéliek szép tölgyest neveltek – egyébbre nem való lévén a’ hely, – és attól vette elnevezését. – Răntunise föld szakadást jelent egyedül csak Mikolapatakával határos. – Bălesci, – hajdanában colonia lehetett mivel nemrégiben a földművelés alkalmával ércz olvasztáshoz meg kívántató szén, – és olvasztott ércz maradványok találtattak a földben. – Petrariu, – nagy kiterjedésű haszonvehetetlen [106a] követses hely, a’ honnat is elnevezését kölcsönözte. – La Spinu. – tővises hely, ettől vette elnevezését is. – Gruiu pe Sesu ormot jelent. – Lunka, a mogyoróstól vette nevezetét. – Campia – sík mezőséget jelent, Budfalvával határos. – Fatia, – a határ résznek déli oldalát jelenti. – Runku, kaszálló helyt jelent Budfalvával határos. – Magura, külömbféle külömbféle faneműeknek termő helye, – magyarul farügyet jelent, – a’ mugur román szótól vette nevezetét Mikolapatakával határos.

Fordulók: – az egész határ két fordulóra van osztva u. m. alsó, és Felső fordulóra.

Erdő – románul „padure” nevezett alatt van, és fekszik távol a községtől a kaszállók végében, tul az erdőn nem terjed a község határa, – az erdő határos Mikolapatak, Glood, és Budfalvával.

Hegy, – Jänsenu, – éppen a község mellett fekszik, és nagyobb kiterjedésű erdőséget jelent.

Folyó, van Kaszó, – hajdan „Cassa” név alatt, mely keresztül foly a községen, és azt ketté választja, – rajta a községben hid van építve, ezen folyótól vette elnevezését a járás, – Kaszó járása. – a folyó valószínűleg nevezetét vette „Cassa” román szótól mely házat jelent, azon egyszerű okból: mert „e’ acasa” – ide haza van, mennyiben a község házai mellett foly le a víz; – továbbá ezen folyó eredetét veszi ugyan ezen járásban a Budfalvi hegyekből, mely község Kálinfalvától az folytán harmadik román helység, – és Bárdfalvánál össze foly a Mára folyóval, – végre Farkasrév románul Vadunál beomlik mind kettő az Iza folyóban.

Patakok: Valea rogózeloru, – ez „rogoz, sás, – nevü fütől neveztetett el, mely a szélein, és a területen, mellyen le foly bőven terem. – Valea runkului, – mely „runku” román szótól [106b] neveztetett el, ez pedig kaszállót jelent, és csak ugyan a’ községi összes kaszállók közepette foly le.

Utak: a községen keresztül huzódik Mármaros Sziget felé vezető új jó karba hozott út „Calea Szigetului” név alatt; – Calea Sareti „Cale calcare” utot jelent sareti „sóst, – mind kettő román szótól ered. Ezen utóbbi azért neveztetett úgy, mert hajdan is a sós tóhoz vezetett, és vezet jelenleg is, hól most Akna Sugatag Sóbánya fekszik. – Calea valeniloru Mikolapatak község fele vezető út. – Calea Izánilor Iza folyó mentében fekvő községekhez vezető út.

Felsőkálinalva

Nevezetes ezen község a tatár járás idejétől is, mennyiben 1717^{ik} évben Szathmár megyéből Budfalván és Szerfalván által Kálinalván is keresztül huzodtak.

Megjegyeztetik, hogy F: Kálinalva község mindég Curialis Nemes község volt.

Elöttem
Jurka György
Jegyző

Foma Grigore +
Felső Kálinalvi bíró
Papp Nyikora +
kis bíró
Papp Román +
Serba Tódor +
hűtösök
P. H.

[109a]

Helynevek

Maramaros megye

Felső Neresznicze

Felső Neresznicze (oroszul Novoszeliczá) fekszik Lonka vize job partján a hegy alján, a leg újabbi felosztás szerint Királyvölgyi szolgabírói kerületben.

Novoszelicza magyarul annyit tesz mint újfalu: mikor keletkezett sem hagyományból sem más hitelt érdemlő iratokból ki tudni nem lehet csak annyi bizonyos hogy e községet a Dzsugán család alapította, mely család jelenleg több mint 26 családot számol.

Felső Neresznicze nevét a Maria Teréziai urbárium készítésekkor kapta, mert e néven csak itt fordul elő először 's azokon neveztetetett Felső Nereszniczének, mert alig félórányi távolságra eső község, mely jelenleg alsó nereszniczének mondatik a nép ajkán csak Nereszniczének neveztetik. –

E község határában nevezetesebb düllők Scsob, mely völgy gazdag sósvíz forrással bir.

Susminecz. Polyánszke. Pohár.

Susminecz nevét veszi a rajta keresztül folyó pataktól valamint a Polyánszki is.

Pohár oroszszó 's annyit jelent mint elhagyott irtás.

Eközség határában igen jó minőségű mész és vas kö van, ugy hogy a lakosság egyik kereseti ága a mészégetés, avaskő ellenben a szomszéd községek által a Szatmár megyei ugy nevezett Huta vasgyárba nagy mennyiségben szállítatik.

Találtatik továbbá e határban kőszén és márványkő, mely azonban kutatásnak nem volt alá vetve.

A lakosság, mely 1287. lelket számol földművelés és marha tenyésztéssel foglalkozik leginkább.

Felső Neresznicze August 17 864.

Bacsinszky János
Szbiro

[111a] Felső Róna községből Marmaros Megyéből. –

Felső Róna Marmaros megye Ronavizi kerület, Kaszó járás Szigethi székhez. – Ország szerte csak is e név alatt ismeretes. – E Község számítása szerint Mária Terezia idejétől vette a legnagyobb eredetét. Felső Róna községében előforduló dülök, Preczarinok szép termő hely e határba a legjobb földekkel terem itt buza, kukuricza, és mindenféle vetemény féle, szép lapályos hely kaszálókkal, Medvesgye mocsáros hely, – Láló, nevét a rajta átt folyó pataktól veszi, e hegy oldalból a mész követ ásák, mely a ház fejeztetésére használtatik, Megura hegy igen szép tölgy és bik fa erdővel, Ronapolyána a tiszta és a visó vize közt fekszik szép lapályos hely, – mint egy 18 házzal, felső Ronához három órányi járásra esik, – Hluhej, nevét a mély 's sötét nagy gyorsasággal folyó pataktól veszi, nagy hegy, – Tosztej Gruny magas hely oldalain a leg szebb bükkes [111b] Sztezseret cserjékkel benőtt kaszáló hely, Dubrovicza tölgyes. – Felső Róna határoltatik, Ronaszék, Vánczfalva, Disznópatak, Alsó Róna, Lonka, Trebusa, Fejér patak és Petrovay Helységek határai által. –

Kelt felső Ronán Junius 7. 864.

Grigásy Latz
biro
Hámor Elek
Cs. Kir. Erdő véd
Csics Vincze mk
Jegyző.

[113a]

[Felsőszelistye]

1re. Marmaros megye Izai kerület Vissoi vagy régibb névvel Felső járásban esik

Felső Szelistye

2.]

3.] Felső Szelistye régebben Zeliste – most csak felső Szelistye oláh nyelven Salistie de susa névvel ösmeretes.

4. 1408^k évben említették e' falu Zeliste névvel

5. Népesítettett a' Dákok uralkodása korában a Dakok közzül

6. Szelistye oláh nyelven pusztát jelent.

7. a) Nagyobb folyója az Iza mely a helységet ketté metzi, – patakjai válya furuluj régi névvel Orpatakja, mely a' falu határának déli részén eredt és a' Dragomirfalva és Szelistye közti határvonalt képezi, és az Izába szakad, Bulyásza pataka hasonloul a határ déli részén ered és a falu egy részen keresztül menve az Izába szakad. – Válya Dregujeszi (szerelem pataka) mely a falu határa közepe táján eredve a határ legszebb széna termő völgyön keresztül folyva Alsó Visso határán a Visso vizébe szakad.

b) mezősége az also és felső mező mely ily névvel neveztetik is Sies din Susa sies din diosu hol van az also és felső forduló,

c) szántói kaszálloival vegyesen vagynak legelőül az ugari föld és a cserés helyek használatnak – a Dragujásza (szerelem völgye) örökös tilalmasul használatik.

d) Magasabb hegyei a Setrev mely erdély és [113b] és f. szelistye közt a határ vonalt teszi, a Ruszka a' helység hatara dél nyugotti részén.

Nevezetesebb tanyái, csárdái, majorjai, szállóssei, magaslatai, sziklai, berczei, bányai, barlangjai, zuhatagjai, örvényei, kutai, fensikjai, tavai nintsenek.

Felső Szelistye falu határos keletről Szacsal helységével, délről Erdélyi Sztrimba vagy Romuli helységgel nyugotrol Dragomir falva helységével, éjszakrol alsó és közép Visso helységével

Felső Szelistye határában a nyugot északi oldalon van egy sós viz kut, mely e vidéket sós vízzel látja el, van még egy magasabb hegye Cseteczává, vagy váratska név alatt, hol a régi monda szerint valaha vár volt, de rom falairol nyoma sintsen.

Kelt F. Szelistyén 1864 Julius 19^{en}

Braun Vilmos mk
Szbiro

[115a]

Helynevek

Gánya – Pudplesa községből, Máramaros megyéből.

[116a] Máramaros megyében kebelezett Taracsvölgyében hasonló nevű folyó bal-partján fekszik Gánya község. Gánya (ruthenül Ganiczi) csak ezen néven ismeretes országszerte és ezen neve a legidősebb emberek emlékezetét meghaladó idők óta áll fenn. – E község alapítási ideje, minthogy az sem hitelt érdemlő irattal, sem hagyomány által nem igazoltathatik – nem tudatik, hasonlólag a népesedést illetőleg semmi bizonyos adat ki nem tudathatott.

Gánya község a község vénei előadása szerint ezen nevét illetőleg, következő népmondára alapítja u. is: –

Midőn a község alapítatott természetesen csak néhány egyén által birtokoltatott az eleinte ezen birtoklók egyike, mivel a leggazdagabb volt igen félre vágva hordotta kalapját, miért is a többi társai őt gunyolták, 's mivel e szó gunyolni köznyelven annyit jelent mint gániti, hihetőleg tehát innen vette volna nevét Gánya község. – Ezen monda azonban semmi alappal nem bír.

Gánya község átellenében fekszik Pudplesa. Taracsfolyó jobb partján – e község alig 30. ház számot számlál, miért is Gánya községnek csak kiegészítő része, ez utóbbival egy adóközséget képezvén – 's minthogy határa közti helynevei nem említetnek külön. –

Nevét a hegytől, melynek tövében fekszik, vette – Plesa (ruthenül lejtős hegy). –

Mezői: Hluboki (völgy), Podina (fentebb hely) Dikej (vadhely, pusztá) Za Verch (hegyen tuli mező), [116b] Szumarin (szomoru hely) Dánilka (hihetőleg e mezőség egykori birtokosától ki Daniel névvel birt veszi nevét) Dvoriscse, Mocsár, Poszics (írtás) Dolisnye pole (alsó mező)

Dülői: Vuzura, Nizsnye Plesa (hegyes köves dülő) Dolina (lejtő) Horb (domb) Csetecza, Hlodina, Jaszenik (kőrösfával benőtt hely) Szálásel, Tarnyicza Plaik, Burgyuch, Olenics, Prihodok, Polyanicza (tisztás) Podi (lejtős) Cseresni (cseresznye fákkal ellátott dülő) Szolonum (régén sóakna)

Hegyei Zserada, Kozel (Gerincz) Geubin, Pud Tiszovov (zúg) Dárolya, Szerinu Csertyiz, Szerednya, Szavcsin, Sztremba, Bojkuvszke, Kovályova, Romanuv, Opalenik (egykor leégett) Katricsu, Roszusne, Czaparu, Kaminy (kőmagaslat) Cseresnyá (cseresznyés hegy) Rakovecz, Vereczke, Bolotiscsa, Starzics, Dubiscse, Szokolovecz, Csellenej (veres hegy) Tosztej, Kraszna Kicsera (gunyból nevezték el szép hegynek) Polyanszke (helyenkint kaszálókkal) Luzsku (berkes hely) Koszova Kicsera, Prihudnej, Somóka, Konyu, Sztenka, Karmovat (legmagasabb hegy) Perechreszt (a rajta lévő keresztutról neveztetik így) Ivánu Gyil, Grehoté, Roszosi, Kukovicza, Mencsela (havas)

Gánya, Pudpleša

Priszlop (meredek havas) Veliki Chrabuszt, [117a] Porkulecz (vad sertések tanyája), Jaszenova (kőrősfás) Kéji (zúg) Kabela, Potucsok, Delucz, Ripilyu (meredek) Jaszenenkovati, Laven, Tenzsul, Kicsera (valamennyinél a legmagasabb)

Folyói: Taraczfolyó, Teresely patak, Szolonej (vize sós) Csellenej Potuk (a fent nevezett veres hegyből ered 's vize a veres agyagtól vereses), Rakovecz és Szremba (a faluhoz közeledvén egymásba ömlenek) Veliki Potuk (Gánya és Kalinfalva községek között határt jelöl) Hluboki (Kökényes községgel határt képez) Hladik (vasat 's más asványt tartalmazó víz) –

Gánya – Pudpleša 864 Aug 3^{án}

Seján Antal mk
jegyző

Dekucs Mihály Ivánu + bíró
Szub Péter + hűtős

[119a]

Helynevek

Máramaros Vármegyébe kebelezett Gernyés községből. –

1. – Máramaros megye Patak völgyi szolgabírói kerület, melyhez Gernyés helysége tartozik. –
2. – A község Gernyés (ruthenul Kopácsnovo) néven ősmertes, lakosságának száma 699. lélekből áll ezek között van 635. gör: kat: és 64 héber vallásu. –
3. Hogy a község régi időkben más névvel neveztetett volna ki nem puhatolható. –
4. A község hogy mikor említették leg korábban azt homály fedi. –
5. Hogy honnan népesített meg a község ki nem puhatolható.
6. A község név eredetéről bizonyos adatok nem lévén, a nép hagyomány úgy származtatja hogy az a 2^{ik} pont alatt említett ruthen elnevezésétől vehette, 's így házai irtott földön épülhettek. –
7. Gernyés község határa következő dűllökből áll:
  - a.) Szkredij dűllő vegyesen szántó és kaszálló földek bik és tölgy fa erdőséggel.
  - b.) Csartarėj ál vegyesen szántó és kaszálló földekből cserés helyen.

[119b] c.) Klapet – növekvő fíjatal erdőség, és többnyire kiirtott kaszállókból áll.

  - d.) Glád ugyan azon minőségű mint a c., betű alatt meg jegyzet hely. –
  - e.) Lunka bükkes erdőség és kaszállók.
  - f.) Husztétz (Husztptataka) nevét Huszt koronai városi át folyásától vette fekvése bükkes erdőséggel benőt hegyekből áll. –
  - g.) Dostsára éger fával benőt dombos helyekből áll, tisztását kaszállóul használják. –
  - h.) Dvoristye ez a községnek leg jobb szántó földjeit foglalja magába. –- 8. Gernyés községe határos Alsó Szelistye, Ötvös falva, Kövesliget, Berezna és Herintse községekkel. –

Kelt Gernyésen Mártius 29^{ke} 1864

[121a]

Helynevek Glóód községből, Máramaros megyéből.

Felvétel: Glóódon Marcius hó 25^{én} 1864.
Mihálka Gábor Sajó kerületi szolgabíró által
Jelenlevők

Gyenge Bazil GC, lelkész.	}	Dunká Nuczu.	} választmányi tagok.
		Márkis Urszu.	
Mengyá Gyergye Biró.		Illei Gyergye.	
		Rák Guricsa	

[123a]

Adatgyűjtések:

1. Glóód községe tartozik Máramaros Megye Felső Járása Sajó kerületi Szolgabíróshoz, környéke Iza név alatt ösmeretes – kerület székhelye Rozávlya.
2. E községnek csak egy neve él, Magyarul, románul 's minden nyelven Glood név alatt, 's ezen neven ösmeretes országshoz.
3. Más elnevezése nem volt –
4. Hagyomány szerint, azonban adatok hiányában a XIV^k században keletkezett.
5. Ezen községbeli összes határ Máram. Megye Sajon lakott Dunka birtok lévén, hagyományból annyi tudatik, hogy ezen Dunkák által valami oroszok küldettek az erdő kiirtására 's majorok építésére – ezen oroszok később azután letelepedtek házakat építvén – Sajon lako Dunka földbirtokosok közül egyik család ide költözködvén – az oroszokat zsellérei 's napszámosai gyanánt alkalmaztatta – ezen Dunka maradékai jelenleg is élnek Glóódon mint nemesek, az oroszok maradékai elrománosodván – jelenleg mint urbéres jobbágyok ösmeretesek. –
6. Glood községe nevét hagyomány szerint a község felső részén lévő mocsáros nagy tótol, mely még most is kiapadhatlan iszappal, sárral teli vette nevét – miután az iszapos mocsárok román nyelven Glódnak nevezetnek. –
7. Topografiai nevek:
  - I. Szátu (falú Belsőség) – Dzoszány (alvég), Szuszány (felvég) Megureny (fensík alattiak) a Magura hegy alatt fekszik ezen falú rész. pe Velcselye (a patakocskák között) két kis patakocska közötti falú rész – Pe keczin (Kiczu dombján) mellyen vagy 3. ház van – pe Sesz (a Sikságon) sima domb nélküli falú rész – NB. az egész falú ezen részét kivéve mind dombon fekszik. –

- II. Szub Magura (Magura) fen sikos hegy alatt – Fundatura (Zug) a helynek zug formája miatt, – la Priszlop (Az emelkedés) [123b] Bolgyistyi (Babos) nevét bö buza termésétől vette, miután a nép dicsekvőleg ezen helyen termő valóban szép buzájának szemét a babbol hasunlittatja – Maguricsa (kis fensikocska) hegy – m. á. Szántó, részben kaszálló 's Erdő –
- III. Gruju Borkutului (Savanyu viz orma) nevét az ezen orom alatt lévő igen kellemes izü Savanyu víztől vett – mely viz miután az a nők által különösen kedveltetik Damen Vasernek is neveztetik. Obcsina (magaslat) – egy hegy – nevét a hegy magaságától, 's simaságától vette, miután Oblu (Sima) Obcsina (Sima magaslat) – Kályá poenyi (Pojána utja) ezen ut vezetett a szomszéd Sajó v Jeles pojánna községben miért nevét is vette – lá pod (a hídnál) egy mélyly patakon épült 3. ölnyi hoszu híd – mitől a hely is nevét vette – in Pogverej (az emelkedésben) emelkedett domb sik – in Turs (a Cserjés) nevét ottan volt, de már kiirtót cserjéstől vette – m. á. Szántó, kevés cserjés erdő. –
- IV. Jezuriny (Borz hegy) az ezen helyen ez előtt volt számos borzoktól – miiket a nép az ottan lévő mész kövek között fogott – vette nevét – Virvu Mlácelor (posványos csucsa) hegy nevét az ezen hegy alatt lévő posványos helytől vette – lá Piatrá Jezurului (a Borz kövénél) nevét az ezen kö alatt tartozkodott számos borz miat – lá liváda (a Teleknél) egy régenten ottan volt majortól neveztetik – Virvu Jezuinyilor (Borzhegy orom) Preluka lupoe (Farkasnő írtás tisztása) nevét Farkas tulajdonosától vette – Zsgyáburilye (völgyek) Lázu lui Dunka Stéfán (Dunka Stéfán láza) nevét tulajdonosától – Izvoru álb (Fehér forrás) nevét a benne lévő számos fehér kövecskék miatt vette – mely köveket a nép meszelésre használ, és pedig ollyformán – ezen köveket a tűzben meg égetik, azokat azután lisztte törik 's vízzel fel eresztik [124a] az ezekből kikerült fehér festék vakító fehérségű, csak hogy szine nem tartos, 's a falakrol rövid időn leporlik – Pe vályá luj Piatrá álba fehér könéli patak – egy nagy fehér kö alatti forrásbol ered – m. a. Szántó 's kevés Erdő. –
- V. Kályá Szlátynie nevét vette az ezen dülön végig vezető Glood, és Szlatin-ka község közötti közlekedési ut-tól – Szupt Keczin (a Szikla alatt) – ezen helyen lévő sziklától neveztetik – mellyszikla építkezésre finom homok köből van alkotva, 's pedig ollyszép renddel, hogy kézzel építtetnek gondolhatni – Virvu Keczinului (Szikla orma) Kályá Szlátynie (Sóós víz ösvénye) ezen ösvény vezetett a határban lévő sóós vízhez, mit a nép só gyanánt használ – lá Szletyinucza (Sóós vizecske) sóós forrás – mi fábol kivájott oduk által tartatik fent – Vályá Mori (Sóós viz pataka) a soos kutbol leszi-várgó sóós vizes patakocska – miben a nép marháit itatja, mikor sót v sóós vizet akar adni – Szupt Ripty (Szakadások alatt) számos omladvány, 's szakadások miatt neveztetik, in Tyikleu – domb – Virvu Gyálului (Hegy csucsa) m. á. Szántó, részben kaszálló. –

- VI. Vályá Runkului (Málnás völgy) ezen helyen termő sok 's szép málnák miatt neveztetik – Tyikleu Nyepotyenyilor (Unokák helye) Pe hotáre (határoknál) miután Glood, Szlatinka és Mikola patak községek közötti határ ezen helyen vann – azért határnak neveztetik – in Kotrape (az Örvényben) Örvényes mélységű helyei miatt neveztetik – Virvu Runkului (Málnás orma) hegy m. á. kaszálló és szép Erdő, részben szántó. –
- VII. Kályá Bugyestyilor (Budfalviak utja) nevét az ezen helyhez közel birt Budfalviak birtokától vette – kik utjokat rendszeren ezen helyen keresztül vették. – Szeketurilye (Soványságok) kopár terméket [124b] len helyek – Preluká Urszului (Urszu tisztása) nevét Urszu tulajdonosától vette – Virvu Grázgyului (Istálló orma) egy istálló formájú hegyecske – Obsina (csucs) in Szocse (Bodzásban) ezen helyen most is lévő számos bodza fák miatt neveztetik – la funtina (a Kutnál) az ottan lévő bő forrásról melynek kerülete kut formára vann készítve – neveztetik – Kosztá funtinyi (Kut oldala) az említett kut felet lévő hegy oldal – lá Bélcz (az áztatoknál) az említett kutból eredő patak – melyet több helyeken elzárnak 's kender áztatásra használnak – Pojána (Fensik) Dunko Nuczu Gloodi lakos birtoka hol fából épült szép major háza vann – Szupt Koszta (oldal alatt) lejtős domb alatti sima tér – lá ponora (Sülyedéseknél) nevét vette számos szakadásos sülyedésektől mik némely helyen 2–3. ölnyi mélységet is tesznek – Bálta mosului (Nagy apa tava) eredete ñ tudatik – dupa Borkut (Savanyu víz háta) az ezen hegynek déli oldalában lévő savanyu víz miatt – lá Áriny (Az Égresnél) Égres fákkal vegyített bükkes erdő – Fáczá lui Márkis (Markis dél oldala) nevét Márkis fő név – tulajdonosától vette – Szupt Miglye (Miglya alatt) Miglya (Miglya) hegy Erdővel borítva – Virvu Miglyi (Miglya orma) kaszálló hely – Zsgyábu Máre (Nagy völgy) Ársicze (hegy gerincz) irtás Szurupatura (omladvány) vizmosásos omladvány partok – m. á. kaszálló, és Erdő – részben szántó
- VIII. Tejeturilye (vágások) az ezen helyen még most is lévő hatalmas lábas erdőből irtások, vágások – Pe Sesz (Sikságon) Prelucsilye lui Bolkis (Bolkis tisztásai) nevét Bolkis tulajdonosától vette – pe Gruj (az ormon) Fáczá Komárnyicselor (Tanyák dél oldala) [125a] az ezen helyen volt, 's jelen is vann számos juh tanya helyektől – Lázu lungului (lungu Hoszu láza) nevét Hoszu birtokosától vette mely név elrománosodván Lungu név alatt ösmerős – Buzá liliákului (Denevér ajka) liliák, denevér – eredete ösmeretlen – Zsgyábu Pesztajetye (Hüvelykes völgye) nevét az ezen völgyben termő durva természetű kóros fütől vette – Intre Jzvora (Források között) több apro forrásokkal borított hely – Mocsiriczá (Mocsárocska) mocsáros iszapos hely – Verátyeku (nyaraló) domb – ezen helyet régenten nyári legeltetésül használta a község – most már kaszálló 's részben szántó – Preluka lui Lánczos (Lánczos tisztása) ezen helyen tartozkodott Lán-

czos nevü hires rabló – mely helynek a tömör erdőben csak egyetlen nyílása lévén – hozzá férhető csak ezen helyen volt – Peltyinyisu (Juharos) még most is lévő szép juhar fáitól neveztetik. Peluká Mnyelului (Mnyélu tisztása) nevét tulajdonosától Mnyél főnév vette) Szupt Szkerisora (Lajtorjácska alatt) nevét az ezen hegynek lajtorja formájától vette – Erdő rész – ezen helyen vannak a malom köő bányák – mik az ide való lakosok által szorgalmasan miveltetnek, 's ezekkel kereskedés és szállítás által Szigettől Borsáig a megyét ellátják – helyben a bányánál egy egy malom könek az ára 10–12 fl. o. b. – Virvu Szkerisori (Lajtorjácska csucsá) nagy lábas erdő – Doszu Szkerisori (Lajtorjácska háta) nagy lábas erdő ép – Peluká Iuj Joszip (Jozsef tisztása), **[125b]** nevét Jozsef tulajdonosától – Lá Tufe (Mogyorosnál) nagy területű mogyoros Erdőske – honnan a nép kerítéseinek való veszöt fuvaroz – m. á. szántó, kaszálló és ép bükkes és Fenyves Erdő – cserjés

Jegyzések – Ezen községnek $\frac{1}{2}$ része nemesi $\frac{1}{2}$ része urbéres – földes ur Dunka – a számokkal jegyzett nevek dülők – a többiek mellék nevek az m. á). művelési ágak.

K. m. f.

Mihálka Gábor mk
alszolgabiró

[127a]

Helynevek

Gyulafalva községből, Máramaros megyéből.

[128a] Gyulafalva helységénél kezdődik a tulajdonképpen így nevezett „Mára vidék”, mely a „Gutin” hegy-ig a bányi és avasi határokig terjedő nagy plágát teszi, hol ered ’s mintegy elenyészik a Kaszó vizébe folyó Mára vize. –

Gyulafalva volt ab initio Máravidéknek főpontja, mintegy tűzhelye; Gyulafalva volt a hatalmas, már 1342^{ikben} nemeséget kapott Redník nemzetségnek lakhelye, Curiája, melynek kezdetben allodiaturáját képezte az egész Mára vidék meglevő és már elenyészett falvaival, melyek tanyák, majorok lehettek.

Hogy a megye a Mára vizetől vette nevét, minden kétségen kívül van, ezt bizonyítják Timon Samuelnek „Imago novae Hungariae” czimű munkájában előforduló szavai „Mutuatus nomen a castello quondam ad Maram amnem Selo”.

Hol lehetett azonban az említett vár? nem tudhatni, bár a gyulafalvi határ avasfelőlli oldalán a falutól meszebb olly hely nevezések fordulnak elő melyek tellyes valószínűséggel gyanítják, hogy ha vár nem is volt a gyulafalvi határban, de ott hol mesze kaszálok vannak most, falunak, telepítvényeknek kellett lenni.

Illy elnevezések: Balázs Csüre (Surá lui Bálás) – Balínt Kutja (fontina lui Balínt) Vusa temploma; (Beszerika vuszi) Garsa lába (Ptyicsoru Gársi) Tatáru; (melly hihetőleg azért is kapott illy nevet, mert midőn a Tatárok a fekete erdőn és Bodfaluba jöttek, Felsőfaluból az avasból, alkalmával a Gyulafalvi határban is portyáztak, (Dragus alja; Onyicsa kertje; Droboș orma; Templom fensík; (Gruju beszericsi) Bartis vize, Halastó, s. a. t.

Gyulafalva községe nevét a Redník család nemeséget impetrált ősétől Gyulától vette, így fordul elő 1342. óta mindég, magyar nyelven gyulafalva, románul genuinas fordításban „Giulești” más neve nem volt. –

A Gyulafalvi határban, a falu déli határ részében a falutól mint egy $\frac{3}{4}$ óra járásnyira volt hajdan, az okiratokban annyiszor említett nyiresfalva, melynek világos nyomai [128b] vannak ma is, egy malom romjaiban: a malom kő a patakban most is felismerhető, valamint az árok malom hely. s. a. t.

Mikor pusztult el légyen, ezen bizonyosan létezett falu? meg nem mondhatom, hanem azt gyanítom, hogy a civilisatio növekedése és ország csendeség gyarapodásával eo ipso, a vadabb helyről és tavolabrol – lassan lassan a Mára alkalmasb partjaira szivárgot át a nyiresfalvi lakosság.

A nép őregebbjei közt van még egy monda szerű emlékezet arról is, hogy valaha az úgy nevezett „pojána Stefánului” fennsíkon az avas felőll falu lett volna a gyulafalvi határban: tekintve a hely szép, erdők és szikláktól övedzett síkságot képező fekvését: alkalmas voltátt arra, hogy zajos időkben menedékül szolgáljon,

valamint azon körülményt, hogy a „Pojáná Stefánului”-bol igen könnyen közlekedhetni, a Szathmár megye avassa, Bányák, Sziget, Szaploncza vidékével, nagyon valószínűvé válik, hogy ott hajdan falu, telepítvény lehetett.

Honnét népesített Gyulafalva? bajos meghatározni; nagyon régi időben volt ez falu, mert már Nagy Lajos idejében, e királyt a lázadó Bogdán ellen folytatott hadjáratában dicsőségesen követett Rednik testvéreknek hatalmas residentiájok volt itt, és okiratilag bebizonyítható, hogy még több testvér Nagy Lajossal hadban távol volt, az oláh párt, a Bogdánhoz szító emberek, Gyulafalván és vidékén a Rednik házait, tanyáit, épületeit felperzselték; következőleg már Nagy Lajos idejében itt jölvoltak elhelyezkedve, és berendezve.

Meg jegyzendő körölmény, hogy ugy a falu mostani lakosainak, mint a határban elő fordulo helyeknek legtöbb nevei vagy magyarok, vagy magyar hangzásuak. – A Családok nevei ezek: Rednik (valoszinüleg valamikor „Eretnek”) Fejér, fekete, Papp, Tivadár, Pirzsa (előbb Tícze) Beres, Beszi, onyicza, Bad, Kodra, Jura, vinctz s. a. t.

A határban egyes helyek nevei azokon kívül, miket fentebb emlitettem, Dumb-ráva, Kimpu máré, Sóspatak (szerátá), *Felpap*, Zaharú, Fertályos, Beleagya, Csi-csirlo, Sípot, Szekajászka, Meling, Horsa, Bolt, Tisza Kő, Mlánka, Prelukák, Retyica, Nyegru, Pripor, Bráz, valja pojenyi s. a. t.

A Gyulafalvi határban van a „monostor” nevű telepítvény is melly most egy kis falut képez: és II. József Csaszár koráig klastrom volt, de míféle barátok voltak? (görög catholicus szerzet volt bizonyosan, s így bazíliták lehettek) és mikor fundáltatott a Klastrom? nem tudni.

Kelt Gyulafalván 864 Julius 27^{én}

Rednik Nutzu biro ×
Datzner Antal jegyző

[130a]

Helynevek

Hernécs községből, Máramaros megyéből.

[131a] Hernécs községe más néven nem ösmertetik.

E község telepítvény a szomszéd községekből.

Határa szakatt a hajdanta Redník családnak adott földből.

Historicus multtal nem bír, – mert lakoi a szomszéd vidékről jöttek 's jobbára jobbágyok. –

Kelt Hernécsen 864 Junius 29^{én}

Hotya Juon k × v bíró

Grácie Károly mk

Jegyző.

[132a]

Helynevek

Máramaros Vármegyébe kebelezett Heríntse és Monostor közös határu községeinek. –

Heríntse (Horincsovo) Máramaros megye Patak völgyi Szolgabiroi járásban nagy ág folyó bal partján cserjével benőtt domboktól körül vett kijés völgyben fekszik, ruthen lakói a héberekkal együtt 1802. lelket tesznek, magának a községnek eredete bizonytalan, nevét felülről bevándorolt (Horinetzki magyarul felöldi) lakostól nyerte, a Huszti Református egyház irattárába találtató okmányban említették elsőben, hol is Vicarius Margit 1479^{ik} évben a Huszti akkor R: Cat. Egyháznak 10 jobbágyos ajándékozott. Az 1774^{ik} évi összeveírás szerint még csak 129. ház volt benne, holott az 1852^{ik} évi összeveírás 398. házat 409. lakrészrel említ. ugyan az 1852^{ik} évi felmérés szerint határába találhatók 1330. h. szántó, 2111. h. rét és kaszálló, 2496 h. legelő, 6824 h. erdő és 333. hold terméketlen föld, 7933. fr. 33. xr pp. tiszta jövedelemre becsülve. Az összves határ 26. düllőre osztatik u: m: 1. Belsőség. 2. Pud Hurka. 3. Járíci, víz mellett. 4. Veléki névi nagy földek. [132b] 5. Lázovetzi. 6. Hurka, kesernyés savanyúsága miatt. 7. Mocsár, vizenyős. 8. Mocsárka. 9. Krivulya. 10. Perekup. 11. Záverbi, 12. Monostor. 13. felső Záverbi. 14. Za Csehitom. 15. Pulcza. 16. volovetz. 17. Topolin. 18. Jásztrábits. 19. Jáhodicsin. 20. Roszusni. 21. Plik. 22. Csehovetz. 23. Tóvszti. 24. Horbistsa. 25. Blizsni Gyilok. 26. Szerednij, földje közép szerű, lakossai leginkább márlét természetnek. Hajdani földes uraik – B. Sztojka, Majos családok és a Huszti egyház valamint több kisebb birtokos, leg nagyobb helye Jászinyivka. A jelenlegi fa templom 1735. épült, anya könyve 1792 évről szól a falusi iskola 1858. évben nyitattott meg ezen helységhez tartozik:

Monostor egész vidéken legrégibb falu, hajdanta egy zárda is létezett benne melyben egy Sz: Bazil rendű szerzetes az Isten igéit a vidékre árasztotta és az egyházi ügyekben kiszolgált, templomának építése valamint a zárda elpusztulása bizonytalan, temploma ajtaján 1717. évi tatár rablánczoknak nyomai [133a] még látnak, maga a falu Nagy ág vizének jobb partján fekszik, s többiben Herincsevel van összevekapcsolva. –

Kelt Herintsén 1864^{ik} évi Mártius 27^{kén}

[134a]

[Hidegpatak]

15. szám

Hidegpatak, falu, Máramaros Megyében, felvidéki Ökörmezei járásában helyezt. Tiszta ruthen nép – vagyis orosz ajku, csinos viseletű, jómaga mérsékelt visetű nép – lakja. –

Eredetéről enyit tudhatni: Hidegpatak – Sztudenoje – a hogy a köznyelven neveztetik, onnan eredt: hogy pompás forrás hideg vízzel – oroszul – Sztudenoje – (hideg) látta el a még Árpádok ide jövelele előtti időkben, már ide szokott hegyi népet. – Hogy már az első tatárjárás alatt itt keresztények lettek légyen onnan bizonyos: mert magában Hidegpatakon 7. katolikus görög szertartású pap volt. – Régi okmány nincs sem eredetéről, sem elnevezéséről. – A nép már vagy 1000. évtől honos, szokása, nyelve, viselete mutatja hajdan úgy mint jelenleg, hogy kinem vetközött őseredeti viseletéből – mint első alapítónak állítja magát e helység lakossága Máramaros megyei felvidéknek – mert a völgy, melyben fekszik e helység legalkalmasb volt a telepedésre más oldalagos völgyekben, miket az ősengeteg fedett.

Határa: kirnicski – hegy – kútfő – Lapincez Hegy, mely onnan veszi nevét – hozza férhetlen, mert egy szikla oly iramodott fekvésű, hogy ahhoz ekével, vagy vonó marhával fénni nem lehet – Zapodrina vegyes szántó föld – azt jelenti: magaslat – Krivlyát görbőletes hegy, szántásra 's legelőre – Láz. Hegy. Kohutka be nőtt patak felett. Horb szántó föld = magaslat – Láz pedig tiszta kaszálló. – Oszony = napfényes – Pohár, hajdan elégetett fenyves erdő helje. – Zátyin napárnyékos helyiség – szántó föld. – Szobolyivka eredete nincs tudva. – Kicsera = nagy hegy, szántóföld, mely alól sok kis patak [134b] ered. Tiszovecz patak völgy öléből a paplak mellett a falút két részre osztó úgy nevezett Nagy ág, mely Husztra, onnan Tiszába foly le – egyik erét képezi. – Perekresztini – kereszt uti hegy – Hamoviscse, – Zsitiscsa – Sztini: nagy falazat – felfelé vonuló szántó kaszálló. – Beszkid – mely elválasztja a folyókat, és a Kárpátok hegyei egyike. – Kijovecz – mely hely mint szántó föld mit jelent senki sem tudja. – Ez kelet felől.

Eddig alsó Hidegpatak –

Most a felső Hidegpatak

keletről: Beszkid: mint fentebb. – Hnila kaszálló – mocsáros hely – Mlaki szántó s kaszálló – vizenyős. Javirnik. Hegy, melyen hajdan juharfa volt, és a Catastrális mérnöki fő csáva. – ez képezi a gallicziai határt felső végkörül, mint a kárpát egyik ága. – holis 1707^{ből} magán a Beszkid vannak melvéd sánczok, melyeket az említett században állítottak a Rákóczi féle általvonuló

csapatok, holis tanyáztak. – Eközben többen, kik oda a községből általjárván az akorri időben huzott szomorú Nótákat betanulván mai napigis Rákócziaknak neveztetnek. – Pripir. magas meredek. – Szvalyavka – értelme nincs tudva, valamint a Bereghbeni Szkatárszka, vagy magyarul talán Béresfalva községéhez tartozó Szvalyavka concontractis van. – Javornik, mint fentebb – Zámok. Szikla hegy. Jaszenova. körös fát, de sokat birt egy a szomszéd Rosztokai helységből, ki hajdan tán némely igényt [135a] tartott az említett földhöz, onnan veszi eredetét. – Sztromina. – szakadék – sziklás hegy –.

Alsó Hidegpatak északról határos:

Grehit = mit jelent nem tudni, úgy hívják a hegyet, mely mind atöbbsi szánatit – Kicsera. – Ilyma mely az ily nevü bokroktól vette nevét. – Kamjanka = a sok kötül ugynevezett Hegy. – A szántó földek közt vannak ugy nevezett Sziklák fenyvessel benőtt föld darabok, mikből kevés tüzelő fát, valamint kentést hordanak.

Kelt Hidegpatak Aprilis 2^{kán} 1864^{ben}

Melletünk:

Szabad Mihály görög kath.
Lelkész.

Galamb Iván × Bíró	}	alsó
Lozán Iván × Bíró		felső
Jancsik Hricz ×.	}	Hütösök
Kopolovecz Vaszily ×.		
Scsadei András ×.		
Szutka fedor ×.		

[136a]

Helynevek

Hosszúmező községből, Máramoros megyéből.

[137a]

Máramoros Megye
Hosszúmező Sz: Korona M. Város

Hosszúmező Várossa Szigeth járási fő szolgabiroshoz tartozik – ’s mindég ezen nevezett alatt esmerték ország szerte – Románul Kimpulung Ruthenül Dolhopolnak neveztetik. – ’s más elnevezése soha sem is volt. – ’s leg régebben emlittetik 1504^{ik} évben a’ városban lévő irományok szerint. – Leginkább Erdélyből és a’ szomszéd Ruthen falvakból népesítettett – A helység lakoi közt elő hit szerint helyi elnevezését fekvésétől vette – mert keletről nagy hegyek zárják ’s az alatta elterülő ezen helység határa egy hosszú vonal mezőség ’s maga a község is még jelenben is hoszában terjeszkedik – holott csak két sor házból áll – de a’ hegy alatt elterülő nagy rétség igen mocsáros – ’s a’ miá oda nem építkezhetnek a’ lakosok ’s ezen hoszu keskeny mezőségről neveztek el Hoszúmezőnek – különben a’ város 1700 előtt a’ jelenlegi helytől Eszaknak feküdt a’ Tisza vizihez közelebb – azonban 1700-ban a’ Tisza vize által egy része elsodortatott – ’s újból építettett kissé délre vonulva – 1787^{ben} pedig az egész város leégett

Itt van azugy nevezett Szidor alja „Vas” kapu, hol régen az ut északi részén a’ Tisza vize folyt, délfelől egy magas hegy rengeteg erdővel állott ’s mint ily szoros hely, hol az ellenség nemigen törhetett át – neveztetett el Vas kapunak, ottvan mindjárt a’ holt halom, a’ hol a’ nép monda szerint a’ harczban elhullott Tatárok temettettek el melynek nyomai még ma is láthatók – ez Szarvaszó helység határával szomszédos – [137b] Guja láz – Szütsláz – Zavojs – Fasára, Hoszunyl, Kohorláz, Beregi, Nagy Gernyes, Szénhely, Kis Gernyes, Dobos láz, Belső Gödör, Motsármező oldal, Mánnás liget, Szászmate – Nestepán láz, Kádár oldal, Boszorád, Hegy gödör, Két útköz, Gyertyános, Hosszubérc, Bélmező, Nagy Szalvány, Hágó, Szénégető, Köntös, Bórsós forrás, – Ékesi Szalvány – Nyires, Csucs, Senyeláz, Nyires alja, Aprofűzes, Kántorfűzes, Kismolnárfűzes, Ketskés rét, Malomalja, Lutska, Gyöngyszem, Rekesz, Negrillo, Peres, Égető domb – a’ többiek elnevezése honnan ered nem tudatik – azonban ez utobbirol a’ nép közmonda azt tartja, hogy hajdanába a’ boszorkányokat e’ dombon égették – ’s innen mai napig is megmaradt e’ neve –

Ezenkívül van még az ugy nevezett Kőhát vagy kőhái Bércz – Legelő marhák számára – Mély patak, Czigány, és fekete nyárló név alatt itt van egy

tengerszem melynek mélységét több izbeli próbák után sem tudták meg mérni – Ronk – Mészárhát – Kalyiba – Nyáló – Brád – (vagy fenyves) Medvés – Szapinosán – Mlaka – Rotunda és Ravasza – ezen helyeken igen szép rengeteg erdők bikkes és fenyvessel vegyesen vannak – és sok szép Legelők –

A Tisza folyon kívül van még a' határban az ugynevezett Határpatak, Csucspatak, Köntös patak, Sziki patak, Mogyorosi patak és Kohorlázi patak –

Csics János
fő szbiro

[138a]

Helynevek

Hottinka községből, Maramaros megyéből.

1864 évi Mártius 23^{án} Királyi Biztos ur Ő Méltósága dtt^a Martius 6^{án} 1864–1867 szamu magas rendelet folytán Hottinka községében Hottye Onucz Kisznéku 69, – Tepeo Tánászie 61. Hottye Szimjon a Manaszteratuluj 70. – Hottye Onucz Diáku 70. – Hottye Kosztán 60 éves kora egyének, mind e község legidősbjei elő hivattatván, a község alakulása, most és régebbeni megnevezése, fekvése, annak határában létező patakok, hegyek és minden nevezetesebb helyeinek leírata; – Szoval e község és határnak történelmei kipuhatólására vonatkozólag, e következőket adtak elő.

[139a]

Hottinka Községe.

- ad 1. Hottinka Maramaros Megyében, Kaszójárási főkerületben létezik, és Szigeth város közigazgatási és törvénykezési fő Székhelyhez tartozik.
- ad 2. A fent kijelölt Hottinka vénei által adott nyilatkozatok szerint, e községnek eredét határozottan nem lehet kimondani, de mégis mind a mellett említett községnek vénei nyilvánítják a dédek által reájok maradt hagyományból, hogy utobbiak azelőtt határozottan kimondható számos évek előtt Bréb – Desze, – Hernécs, – Falu Sugatag és Szerfalva össze pontosult határ széleken meglepedtek; – a honnan és e nép telepítvénye ezelőtt Oltyén (magyarul Czigányok telepítvénye) jelenleg e kérdéses község egész Magyarhonban csak Hottinka név alatt ismertetik –
- ad 3. Mint már a 2^{ik} pontban említett Oltyén (magyarul Czigány telepítvény) nevet viselt. –
- ad 4. Hogy Oltyén illetőleg most Hottinka községe eredetének korszaka melyik év századból származik, legkevésbbé sem tudhatni, a mennyiben a lakosok véneinek eziránt sem írásbeli, sem hagyományos (Traditio) adatai nincsenek.
- ad 5. Hogy ezen község honnan népesített legyen, erre nézve biztos adatok nem léteznek, de hallomásból tudva előtők, hogy e nemzedék, illetőleg e község népe azon ditsőséges és hirneves harczfiakból származik, melyet a hajdankori Romai nagy uralom a terjeszkedő ma [139b] gyar nép ellen mint ellen harczosokat Magyarhon keleti, illetőleg Erdély-ország részeiben, hová akkoriban Maramaros Megye is tartozott – felhasználta. –
- ad. 6. Ezen kérdés már a 2^{ik} pontban megoldatot. –
- ad 7. Nevezett község határának szomszéd határai a következők: – Keletről Szerfalu, délről Bréb nyugatrol Desze és Hernécs, északrol Falu Sugatag községek határai körvonalozák. –

Az összes határnak szántóföld mennyisége térszen 593 fertály $7\frac{1}{2}$ rudat (Katasztrális mérték szerint 161 holdat 680 $\square$ ölet) a rétek vagy kaszállok tesznek 2189 fertály $3\frac{1}{2}$ rud (Katasztr: mérték szerint 595 holdat 367 $\square$ ölet) terméketlen tér 348 fertály 8 rud (Katasztr: mér: szerint 94 hold 1328 $\square$ ölet – Erdeje nintsen. –

Ezen fentebb említett határbeli földek állanak a következőkép megnevezendő dölökbül; úgy mint: Pa Kemp, – Bála, – Pojana, – Hulpe, – Deráská, – Seszu, – Fagumáre. –

E község semmi kiemelendő nevezetességgel nem ditsekedhetik; – de mint amellet és végül megjegyzendő, hogy a községben egy Görög Kath Annja Szentegyház létezik, de e Egyház felépítésérül bizonyos adatok nintsenek, és a község vénei sem tudnak bizonyos adatokat előállítani. – Említett község mint filiális Akna Sugatag handalhoz tartozik. – E község lakoi Román ajkuak.

[142a]

Helynevek

Máramaros Vármegyébe kebelezett Husztköz
községből.

1. Máramaros Megye Patakvölgyi szolgabírói kerület melyhez Husztköz helyisége tartozik.
2. A község egyedül csak Husztköz (ruthen nyelven Nánkova) néven ősmertes, lakossainak száma 889. lélek, ezek között 824. gör: kat: és 65 héber vallású.
3. Hogy hajdan a község más néven neveztetett volna ki nem puhatolható.
4. A község leg korábbi említése ki nem nyomozható.
5. A község honnan népesített meg, azt homály fedi.
6. Husztköz községe magyarosan nevezetét Huszt koronai várossától vehető mennyiben az ezen várossal határos, 's némely föld birtokokat közösen használnak. – Nánkova ruthen elnevezését pedig egy Nán nevű hajdan ottani lakosról származtatják. –
- 7es Husztköz községe következő nevű dűllőkből áll:
  - a.) Ná Szleukum vegyesen szántó és kaszálló földek
  - b.) Márintzu csertyis vegyesen kaszálló és szántó földekből áll. –
  - [142b] c.) Ná-Turtela ezen dűllő neve hajdan a rajta fekvő Török tábortól vette, földje kaszálló és benőt égres bölő cseréből áll. –
  - d.) Dubrovetza vegyesen szántó és kaszálló földekből áll,
  - e.) Hlubokey Potuk, mély völgyben fekvő dűllő áll vegyesen szántó és kaszálló földekből. –Erdeje nints, csak cserés helyek. –
7. A község határos Huszt város, Soó falva, Szelistye, Liptse, és Iza helységekkel. –

Kelt Husztközön Mártius 28^{ka} 864.

[144a] Huszt Korona Város Máramoros Megyében.

1^{öre} Huszt Város Máramoros Megye Alsó járásának fő szolgabírói kerületében fekszik, melyhez a' következő telepítvények tartoznak, ugymint:

1^{ör} Kotzszeg, a' régi 's most már romban álló várral, mint a' közelebbi években a' Vasárnapi egyik ujságban rajzban látható, és olvasható Aba Sámuel Magyar ország III^k Királya által kezdődött építeni, 's az építés az idő viszontagságai miatt két ízben szakítatott félben, és csak a' 100^k évben fejeztetett be.

2^{or} Huszt-Baranya, a' Leleszi Káptalantól kiadott 's az 1482^k évről határájáról szóló levél értelmében Huszt Város határához tartozó pusztá, 's a' Szerderjes mezővel van említve. Már rég időtől fogva Szent Bazil rendin lévő szerzeteseknek van ott zárdájuk egy kis szerű Templommal, maga a' halom mellyen Baranya fekszik úgy az ezt környező halmok gazdag só bányákat tartalmaznak, mellyek a' legrégibb időkben már monda szerint használtattak – azonban ez idő szerint a' só itten – bár ez könnyen eszközölhetőnek, és előnyösnek mutatkozik – nem aknáztatik.

A Város Huszt nevű folyamtól, mely a' vár alatt folyik, Baranya pedig a' Baranya [144b] vizétől kölcsönözte a' nevét.

3^{or} Csebreny melly 25. házas zsellérekből áll, 's a' magas kincstár által vágatni szokott tűzi őlfák vágásával, a' helyről leeresztéssel, és a' tiszta parthoz kiherdással, mint pénzes napszámosok vannak egész éven át elfoglalva. A külső földbirtokosok, mondhatni igen csekély. A telepítvény fekszik a' tiszta bal partján egy magas rengeteg bükkös erdő hegy alatt.

Huszt 1329^k évi Majus 5^{én} Róbert Károly Magyar ország Királyától nagy szabadalmokat nyert, mikor még csak mint falu említetik, Visk, Técső, és Hosszúmező helységekkel. Azon szabadalmakat mind élvezte egész 1849^k év végéig.

II. Huszt Városnak más neve nem volt.

III. Mindég csak Husztnak említetik semmi régi okmányokban nem fordul más néven elő.

IV. A felhozott 1329^k évben kiadott szabadalom levél után a' Leleszi káptalani határlevél kiadásában 1389^k évről van Husztról emlékezet először; de csak mint faluról.

V. Az érintett Privilegiumban említetik: „a mi kedves Szász nemzetbeli [145a] vendégeinknek, és Magyarainknak adjuk mind ezen szabadalmakat”. Honnan következtenni lehet, hogy akkor a' helységnek csak Magyarok, és Szászok voltak a' lakosai.

VI. Mint már említve van, a' Város eredeti nevezete a' Huszt folyamától eredt, melly szláv nyelven sűrűt, és zavarost jelent.

VII. Huszt Város község határában előforduló topographiai nevek közt

a.) Első helyet érdemel az ősz tiszta folyama, mely e' vármegyének felső részén lévő rengeteg erdők, és magaslatok közt veszi eredetét

b.) A nagy ág sebes zuhanó vize, mely a' megye éjszaki végén a' Lengyel határ szélén kezdődik, 's Huszt Város nyugoti végén szakad a' tiszába.

Ezen sebes rohamu folyó, mint a' szó hagyomány tanusítja, sok ízben a' városiaknak nagy rémülést, és kárt idézett elő; még boldog emlékü II^k József Császár a' víznek kelet felül egy nagy gátot nem hányatott, mely máig is Josephinum töltésnek neveztetik, mely a' városnak jelenleg jelentékeny véd fala.

Abból a' folyamból csatorna által [145b] vezettetik a víz, mely 3. kincstári malomban 8. követ forgat.

c.) Huszt vize, mely a' megyei keleti havasok alyán veszi kezdetét, 's mint már említvük zavarosága miatt hivatik Husztnak.

d.) A Csonca pataka a' város éjszaki részén kis szerű árkokból folyik, 's csoportozik össze, 's a' városon keresztül folyva, a' Tiszába halad.

e.) A Lakotz folyama, ez a' megyei éjszak felüli helységek határa alatt veszi kezdetét, és az egész várost keresztül följa.

f.) A' Baranya pataka, a' Baranyai telepítvény napkeleti részén a' kincstári szencsi erdő alatt ered, 's Huszt Város határát keresztül folyva, a' Tiszába ömlik.

Megjegyzendő: mi szerént a' VII^k számhoz irandók a' Város felső és Alsó Tiszai réve 2 komppal, hol nyáron a' nagy szárazságkor gázlóba, télen pedig a' tartos hidegben, a' jegen szoktak átkelni az utasok.

A Városnak a' következő utszái vannak

1° A fő utsza, mely a' város napkeleti végétől a' nyugoti végéig a' kövezett ország út mentin terjed el.

2^{or} A Csillag utsza 3^k Izai utsza, 4^k a' réti [146a] utsza, 5^k a' Lakócz utsza, 6^k a' Kőrösösi utsza, 7^k az iskola utsza, 8^k a' templom utsza, 9^k a' Sáros vég utsza, 10^k a Koczsegési utsza, 11^k a' Német utsza, 12^k a' Magtár utsza, 13^k Magosligeti utsza, 14^k a' Sörház utsza, 15^k a' Csinsza utsza.

Fordulója 3. van, név szerént: az alsó felső, és az Izai forduló.

Nagyobb része a' határnak követes és vizenyős: azért nem igen termékeny.

A nagy terjedelmű hegyes és sziklás erdejében medvék, őzek, szarvasok, farkasok, rókák, és egyéb vadak nem csekély számban találhatók.

A tiszá medrében többféle halak bőségben vagynak.

A királyi kincstári erdészeti személyzet a' következő tagokból áll jelesül.

1. Erdő tisztből.

5. Erdő védből, és 2. csöszből.

A dülők, Erdők, Hegyek, Völgyek, és Apróbb csermelyek megnevezése.

aa.) Huszt Város, és Baranya határa keleti részén, a' Nagy és kis Bukovina nevű erdős völgyek fekszenek.

bb.) Felső és alsó pengő nevű dülő a' vizenyősége miatt csak kaszálónak használtatik fel.

cc.) A szencsi erdőtől, a' kövezett ország utig van az ugy nevezett Szencsi dülő, melly kizárólag csak a' magas kincstár birtoka, mellyet a' Szeklenczei malom vize választja el, a' Szeklencze helység határától. A felső és

dd.) Alsó Krivulya, és alsó és felső Kotor, mel[146b]lyen egy kis patakocská foly keresztül.

ee.) Győri mocsár dülő, Réz vagy máskép akasztófa domb, melly alatt a' Baranya vize folyik a' tiszába.

ff.) Várnyak dülő, egres dülő, és a' Dubrova magyarul tölgyes erdő, felső Krivulya dülő, a' Szeklenczei Malom víztől kezdődik, 's a' tiszá jobb partján a' Város felé nyulik.

Tul a' Tiszán.

gg.) Morigun füzes, és Bachrik nevű dülő, a' tiszá szakadék közt fekszik.

hh.) A felső és alsó Hangaléta, melly dülő Visk város és Veléthe határával rug össze.

ii.) A' felső és alsó Petes nevű dülő, mellyet a' Csebrény nevű dültől a' Velétei malom vize választ el egymástól.

kk.) A' Felső Kőrösös, melly dülő Szelistye, Husztköz és Iza helységekkel határos 's dombos hol több tanyákon télen át szarvas marhák teleltetnek. Alsó Kőrösös, mellyen az említett Huszt vize foly keresztül, melly részint dombos, részint lapályos 's egyedül csak kaszálló kép használtatik.

ll.) A cserés erdő, melly a' város éjszaki részén fekszik, és csupán csak legelőül szolgál.

mm.) Izai mező dülő, melly Iza helység határára nyulik. A Sáros patak dülő, mellyen keresztül forrásokból, a' mondott Sáros patak eredt, 's azt keresztül folya.

nn.) A Bartus nevű dülő, melly a' malom vize és a' nagy ág folyama közt terjed el.

oo.) A Várpataki nyak, ruthénul Horodilovo a' Rákóczi Ferencz hadjárásakor az érintett [147a] vár földig leromboltatott, – 's ez más vár nem az 1^ő szám alatt említett Várom a' vár omladéka egy nagy rengeteg erdővel a' Nagyág jobb partjára néz le.

pp.) A Makovicza erdős dülő, Koleszarovo, és Vinnicsk nevű dülő, a' nagyág vize jobb oldalán meredek, és kősziklás helyen fekszik.

qq.) A Hosszu háti dülő, mely a' Hosszuhát és Vinnicska völgyek közt van, hol a' Vinnicska kis pataka folyik.

rr.) A piros domb mező kősziklás, és domboru, melly alatt a' kövezett ország ut terjed el.

ss.) A Nagy Nyires pataka, ez a' Rakócz helység határa szélitől forrásból ered.

tt.) A közép domb, melly a' Nyires patakának nyugoti részén fekszik

uu.) A Sztupa, és Toszti nevű hegyes erdő rész, melly helyen 2. völgy közti forrásból egy kis csermely folyik ki. Kis Nyires, ez a' Nagy Nyires patakába ömlik.

vv.) Paprádás völgy, ez véggel a' Sikságra nyulik. Tolnai Völgy, és Darvajka dűlő, mellyek közt ismét forrásból eredt kis patak folyik a' Nagy Nyires vizibe.

ww.) Kopasz domb, oroszul Kopaszisza völgy, melly a' sötét völgyel nyulik le a' Kis Solyomkő patakáig. A kis Solyom kőnek magas, és tölgyes [147b] erdő terjed körülette el. Valamint a' Nagy Solyomkő nagy magaslatu hegy, és egészen kősziklás, melly két Solyom közti völgyben, ismét egy kis patakocska folyik, – ezen kősziklás nagy hegy járhatatlan, – ejszaki részén Imsicze, és Rákócz helységgel határos, a' nyugoti részén Rakaszi helységgel erdővel, és határpatakkal határos, melly a' Huszti és Rakaszi határt választja el egymástól. A hegy csucsa nyulik a' fehér kő bányához, honnan a' fehér lágú kővek a' Város építkezésére vágatnak, és hordatnak ki.

xx.) A Csertezs nevű dűlő, melly csak cseprentes erdőből áll, 's kaszálónak használtatik. Nyires mező dűlő, a' Kápolna nevű dűlővel, mellyeken keresztül a' Nyires pataka folyik a' Rakaszi helység határáig. Sorompó és Uray Szug nevű dűlők, mellyek a kövezett ország út hosszába nyugotnak a' határig terjednek. Lázok nevű dűlő egészen a' Rakaszi határral vétetik körül Botos nevű, melly dél felől az ország utnak a' dél keleti részén, a' Kirvai és Rakaszi határokkal határos, 's a' Huszti határ legalsó végire esik.

yy.) A telek, és Kőkényes nevű dűlő a' tiszta folyamának jobb oldalán a' Tisza, és ország út közt nyulik el. Bor kötő nevű dűlő az ország út mentén a Nagy ág vizig nyulik. A Nagy ág és András [148a] füzesse dűlő, melyeket a' Nagy ág és a' tiszta folyamai szoktak elsodorni, 's csonkitani, néha pedig a folyamok az elsodrott földeket vissza adják. A Vápa nevű dűlő, melly a' városnak a' nyugoti részén a' tiszáig nyulik. A réth nevezetű dűlő, melly az elébbi dűlőnek nyugoti részén a' Malom és a' Huszt vize folyik keresztül a' Tiszába. A Kozári nevű dűlő, melly dűlőt egy hináros posvány választja el, a' rét nevű dűlőtől.

zz.) Az említett Csebrényi erdő határos nyugott felől Ugocsa megyebeli helységekkel név szerint: Tisza – Kirva – Ujfalu, és Sósfalú helység határaival, mely erdő részekből, Csebrényi patak, Kabolapatak, Pintye Patak, és Michéj pataka, az Ugocsa megye határai hegy ormokból eredő forrásokból folynak le, az ejszaki hegy oldalon a' tiszába. Bencze nevű patak, és erdő mely Huszt Város tulajdonához tartozik, és a' Csebrényi erdő választja el a' fentebb érintett erdőtől, s' kezdetét veszi az ujfalusi Hegy ormától, a' Bencze pataka befoly a' Velétei malom vizébe, melly malom vize a' hegy alatt ömlik a' tiszába, határa pedig keleti részén Veléte, déli részén az Ujfalusi határral rug össze. Fekszik az egész erdő rész a' tiszá bal oldalán.

Az egész Huszt Város határa a' kincstári felmérés szerint 28,000 holdat tartalmaz.

[148b] Técső Koronai Városból Máramoros
Vármegyéből

1^{ör} E' város Máramoros Vármegyének úgy nevezett Alsó járásához tartozik, mely járásnak székhelye a' legujjabb politicai felosztás szerint Huszt koronai Város; – továbbá pénz ügyi igazgatóság tekintetében tartozik e' város a' munkácsi pénzügy igazgatósági kerülethez; mint szintén katonai tekintetben a' Munkácsi hadfogadó kerülethez.

2^{ör} E' Városnak egy neve él, t. i. Técső, de a' vidéken lakó orosz ajkuak ezt orosz nyelven Tyacsovecznek is nevezik, azonban ezen orosz ajku elnevezés csak e' vidék orosz ajku községei között bir helybeli elterjedéssel az országban e' neve ismeretes „Técső”.

3^{ör} Hogy volt é e' Városnak hajdan más elnevezése? azt bizonyosan tudni nem lehet; azonban a' Városnak most is használatba lévő 1608^k évbe metszetett ezüst pecsét nyomóján e' Város „Técsőnek” van nevezve, valamint több régi iratokban is ezen nevezet van használva.

Ezen nevezetnek megfejtéseül [149a] semmi okmány nincs, némelyek állítják, de nem elég alaposan, – hogy hajdan e' Városnak telepítői meglepetve e' megye bércei között terjedő azon ronaszág szépségétől, hol a' város a' tiszta jobb partjára telepítették mondatták volna azt, hogy ez tetsző vidék, és a' megtelepített Város innen nyerte volna a' Técső nevet, – de valószínűbb az, hogy e' város nevének akkénti leírása a magyar nyelvnek és írásnak a' régi időkből ismert kifejeletlenségéből származik.

4^{ör} E' községnek legkorábbi említésére nézve előbbi adat nincs, mint ez néhai Felséges 1^ő Károly Romai Császár, és Magyar Királynak az 1329^k évi Aprilis 26^{ról} ki adott szabadalmi oklevelében már mint Város említetik, 's ez oklevélben mint Város némely szabadalmakkal megajándékoztatik.

Megjegyeztetik, hogy ezen Máramoros Vármegyébe fekvő öt koronai Város név szerint: Sziget, Hosszumező, Visk, Técső, és Huszt ennek előtte mint most is egy jogu lévén, az érintett okirat úgy az öt városra együtt, mint mind egyik Városra külön külön kiterjesztetik.

5^{ör} Hogy honnan népesített e' Város? annak igazolására sem okirat, sem ha-[149b]gyomány nincs.

6^{ör} A' név eredetéről 's értelméről semmi mást sem hagyományból, sem írott vagy nyomtatott emlékből tudni nem lehet, mint mi a' 3. szám alatt megjegyzésben elmondatott.

7^{ör} A város a' legegyszerűbb utszái el nevezésekkel bir, – név szerint a' tiszta folyó felőli utza „tiszta sorosi” az éjszaki erdőség felőli utza „erdő sorosi” ut-

szának, továbbá: a' többi Város részek „felső Városvég” – „orosz vég” és „also városvég”nek neveztetnek; a' város határában pedig a' többi topographiai következő nevek fordulnak elő, úgy mint:

A, Szilas

B, Kertalya

C, Kereszt tájéka itt hajdan kereszt volt felállítva, de már nincs.

D, Malom domb régen malom volt rajta de az 1811^k évbe egy zivatar által a' malom e' dombról lesepertetvén, ez után a' malom a' domb aljába építetett fel.

E. Szőkődi

F. Bodadomb

G. Rákos domb Rákos nevű folyocskáról melybe sok rák lévén onnan neveztetett ennek – veszi nevezetét.

[150a] H., Eleven rákos tájéka, itt van egy ki apadhatatlan forrás, melly a' legnagyobb szárazságba is még soha ki nem apadt, 's az e' körüli posványos tóban ez előtt rákok találtattak.

I. Fejér föld égresse ezen égresnek olly fehér földje van, hogy a' lakóság szegényebb osztálya által, házaik kimeszelésére is használtatik.

J. Tekeres patak és melléke a' patak tekervényes folyásáról.

K., Benkő forrás, és tájéka itt van egy ásványos forrás, mellynek vize fürdőül használva sok kőszvényes embert kigyógyított a' nyavajából, – valószínű, hogy ennek gyógyító hatását Benkő nevű ember fedezte fel onnét vette nevét.

L., Malom égres.

M. Csipkés hát.

N. Hosszutó köz.

O. Lapos köz.

P. Répás szer.

Q. Máléskert.

R. Nagyszeg fűzes.

[150b] S, Martos

T, Horgastó

U, Soványszer a' föl Sovány természetétől vette nevét

X, Szurdék

Y, Csernez

V, Fodorszug

Z. Sinka és Sinka alja

AA.) Fekete tó tájéka e' tó igen mély, és tiszta vizű, de a tó mellett lévő forrásnak ennek előtte feketés színű vize volt, – mert ez már megváltozott. –

BB) Derék mező

CC) Kőrödi zatonya ott hol a' Técső folyó, melyről utóbb lesz említés – a' tiszába beszakad, ennek előtte több mint száz évvel bizonyos Korodi nevű ember halálat közbe a' vízbe fult, 's erről neveztetik e' tájék.

DD) Régi ország ut tája a' mostani ország út építése előtt az ország ut ott vonult el.

EE) Csont patak tájéka.

FF) Micsó.

GG) Sugatag, és Sugatag hát. Sugatag nevű patakról, mely a' bérczek között nagy zuhogással jő ki, és soha be nem fagy, neveztetik.

HH) Diós hát

II) Ferencz völgy. Ezen völgyön b. e. Felséges Ferencz Császár és Magyar Király uralkodása alatt kincstári kamarai üveggyár építtetett, 's telepíttetett, 's nevét az uralkodóról vette.

[151a] JJ, Barabás gödör

KK) Kövesláz. Rendkívüli köves természetű földéről neveztetik.

LL) Szénégető patak. E tájon ennek előtte a' kovácsok szénét égettek.

M,M,) Tivadár

NN) Rákos mező

OO) Borkut. Ásványos víz forrás.

P.P) Kakukmező és tájéka

QQ) Szélkő, és szélmező. A' Técsői és Szaploneczai határvonalon lévő magánosan álló nagy köszirtől ered az elnevezés.

RR.) Nyires, és tájéka.

SS,) Fenyő hegy. A határon legnagyobb bércz, legmagasabb hegy, hol azonban fenyő fa nincs, csak mert tavasszal legtovább van rajta hó, ezért neveztetik így.

TT.) Nagy evező patak.

UU.) Kis evező patak. itt kísértettek meg ércz kutatások.

V.V.) Szilvás szugoly

X.X.) Tiszelve

YY) Nagy Nereszen. Egy a' többi hegységektől [151b] ki való gömböjű hegyes csucsba végződő magas hegy, a' vidék lakosai által tréfásan papasztagiának is neveztetik.

ZZ) Baracsín

a) Bongász

b) Kis nereszen és alja

c) Kicze köz.

d) Nádasztó és tájéka. Lappos és nádat termő tóról veszi nevezetét.

e) Bujdusó

f.) Veres fűzes.

g.) Két árok köz.

- h.) Nagy ág fűzes.
- i) Csárda. Egy régebben ott volt csárdáról
- k) Bársony patak
- l) Kánya patak.
- m) Metéllő.
- n) Andókláza. Andók nevű volt birtokosáról neveztetik.
- o) Liget üstök
- p) Kerekmocsár és tájéka. Egy mocsáros kerek tóról neveztetik.
- q) Técső Szádak
- r) Holdák környéke. Egy bizonyos tóról, melynek a tájról kifolyása nincs, és így holtágnak mondatott, – vette nevét.
- s) Láb domb.
- t) Kőszörű.
- u) Déda és Déda alja
- x) Libány
- y) Majos csere. Majos nevű volt [152a] birtokosáról neveztetik.
- z) Laczko háza.
- y) Ács patak.
- v) Riskó patak.
- aa) Hosszu domb.
- bb) Heczelypatak.
- cc) Imre patak.
- dd) Farkas hát és völgy.
- ee) Markó patak és völgye.
- ff) Bábova patak és Alja.
- gg) Szunyogova.
- hh) Kertinováti.
- ii.) Faluhely. A határnak éjszaki szélén hegyek által körül fogott völgy, – elneveztetéséről a' hagyomány az, hogy a' Tatár járás idejében sokan azon völgybe vonultak, ott építettek magoknak házikókat, és ott laktak, míg a' tatárok el nem üzettek.
- kk) Técső folyó. A határnak egy részén keresztül, és a' városon végig húzódó kis szerű folyó viz, árviz idején azonba gyakran a' városba károkat is tesz, – a' város alsó végétől jó távól a' tiszába folyik, a' városon való végig folyása miatt lehet ugyan ezzel egy neve.
- ll) Száldobos.
- mm) Pátópatak
- nn) Kerek hegy. Telepitvény, egy mellette lévő gömbölyű hegytől veszi eredetét, – ennek előtte só Akna volt, de az ennek előtte mintegy 60. évvel elsüllyedt; ma már leginkább csak kiszolgált sóvágók laknak ott.
- [152b] oo) Bálint tető.

pp) Katona oldal.

qq) Hályogos.

rr) Oroszló, és Oroszló fő.

ss) Nagy patak.

tt) Gyiráva.

uu) Gyertyános.

xx) Nagy és Kis Martos.

yy) Rozsályi.

zz) Méheshát.

jj) Libány, és Libányi lázak.

vv) Libány sűrűje.

1 a) Sánta mocsár.

2 a) Fajdos alja.

3 a) Balog láz.

4 a) Vész oldal.

5 a) Szöllő hát.

6 a) Tetemes Mocsár. Ez onnan vette nevezetét mert ha csak rendes esőzés van is, azon tájakra rendkívüli ingóványosága miatt sem ember, sem marha be nem mehet.

7 a) Veres lórincz láz

8 a) Alsó Mocsár

9 a) Tábor hely. Erről az a' hagyomány, hogy itt hajdan táborozás, sőt az ott lévő dombócskáról következtetve harc is történt volna, de ezen szó hagyomány igazolásául semmi nemű hiteles adat nincs.

10 a) Pétertőja. Erről következő hagyomány van, régen mikor még rendes or[153a]szág út volt a' még akkor csak nem mindenütt erdővel fedett határon egy huszár gyalog utazván télbe, – midőn ezen tónak jegére érkezett, ott 12. farkas állotta útját, a' huszár köpönyegét a' jégre terítvén azon ált, és az ötöt megtámadt vadakat kardjával öldöste lefelé, már 11. egyett leölt, 's midőn a' 12^{ket} le ölni készült, a' köpönyegéről lelépett, 's a' jegen elsikamodván elesett, a' mikor a' farkas hirtelen rá ugrott, és megölte, 's ekkor érkeztek oda emberek 's látták az esemény szín helyét. Ezen huszárt Péternek hívták, 's a' tó erről neveztetett.

11 a) Bongászi patak. Ennek elnevezéséről semmi meg nem jegyeztethetik, ezen patak onnan nevezetes, hogy ez a' legnagyobb bérczek közzül eredvén, – ennek medrébe még a' hegyek között ennek előtte egy rendkívüli nagy kulcs találtatott; mely kulcsra vonatkozólag a' nép között azon hagyomány vagy rege él, – hogy az S. S. alatti Fenyő hegy alatt Rákóczinak egy rendkívüli gazdag érczbányája volt, ez pedig megbukván, a' bányát melybe temérdek kész pénz harangokba töltve és temérdek drága ércz volt – bezárta, 's vagy 20. öl hosszúságban köművesekkel a' bejárást olly formán berakatta,

hogy arra soha senki reá ne akadjon, ezen patak tehát azon fenyő hegy közzül eredvén az ennek medrébe talált rendki[153b]vüli kulcsot a' találok azon bánya kulcsának szerették hinni; – ugyan azért még nem nagyon régen, és a' könnyen hívók azon regélt bányára kutatásokat tettek.

Visk Korona Várasából Máramoros Megyéből,

1^{ör} Kiváltságos Koronai Visk Városa Máramoros Megye dél nyugoti szegletébe a' Tisza bal (déli) partján fekszik, – 's a' Megyének alsó járásához tartozik.

2^{ör} A Váras csak ezen egy név alatt ismeretes, ugy a' környékbe mint ország szerte.

3^{ör} Más elnevezéséről e' Városnak senki sem emlékezik.

4^{ör} Mikor keletkezett, mikor 's honnan kezdett népesedni e' város, adatok hiánya miatt keveset tudhatunk. Annyi igaz, hogy 1^ő Károly a' Viski hospiteseknek adta először – későbbben a' testvér négy városra (Hosszumező, Sziget, Técső, Huszt) kiterjesztette szabadság levelét.

5^{ör} Hogy régi lakóai a' Magyarok mellet Szász eredetű Németek is voltak Bél Mátyás után – ki a' Viskieket jó szövő fonó németeknek mondja, – 's nép hagyományból tudjuk, – és hogy ezek Ugocsa megyén keresztül bányászat kedvéért jöttek ide [154a] Fejér „Codex Diplomaticus” című munkájában találtató 13^k századból kelt oklevélből tudjuk, melybe a' Királyházi vár környéke pratum de Visk-nek neveztetik, honnan még az Árpádok alatt az akkor rengeteg erdőségek által fedett Visk földet irtogatván, a' már akkor állott Város körül letelepedtek, 's később a' Városba szivárogván ennek Magyar lakósaival össze elegyedtek, egy néppé lettek. – Hogy már a' 16^k század előtt e' Város lakóai nem csak Német Szászok voltak bizonyítja az, hogy e' Városnak legrégibb időtől oltá rendezett tanácsa lévén ennek tagjai leginkább Magyarok voltak, 's a' tanácsból kelt határozatok, és az azon korból kelt oklevelek, végrendeletek, köt és osztálylevelek is a' legtisztább magyar nyelven irattak.

A hagyomány azt tartja, hogy Visk határába még két telepedés volt, egyik a' „Szilvás”, másik a' „Hadimező” nevű határ részbe, 's bár ezeknek itt ott még nyomai is találhatók, nevökre és lakósaikra senki sem emlékezik, 's azokat régiebb okiratokba sem találhattuk.

6^{ör} A Város neve eredetiről semmi bizonyosat nem tudunk. A Paulikovits Lajos által irt, 's 1854^{kbe} Müller Gyula bizományába megjelent „Hét vár” című regény 129. lapján olvashatólag [154b] (Kun- vagy tán Szent-) László ezt mondja „viselje az egész környék. Viske a' szép szövő leány nevét.

7^{ör} A határba következő elnevezések fordulnak elő.

A, ' Szántók és Rétek.

Papszen fűzes	Vár hegy melletti lázak
Rév fűzes	Répás láz.
Innenső gődnén	Orbán rét
Peres rét.	Nagy técsi völgy
Farkas vápa	Felső borkut völgy
Reketyés.	Rakanik.
Fekete tó	Zsigó rét.
Hideg forrás vápa	Kelő vápa
Hánka fűzes	Kőpalló környéke
Lutska fűzes	Innenső hangyás
Berecz fűzes	Kotlok Vápa
Matska fűzes	Bakats Szállás
Szilvás	Marangos Völgy
Pusztult ólak környéke	Marangosi lázak
Zugó (malom) környéke	Fényes hát.
Sólyomkő Alja.	Fenes Alja
Grengyes Alja	Sós Csonkás.
Törés	Fenesi lázak
Kis Técsi völgy.	Micsó hát
	Micsó Alja

A Tisza éjszaki (jobb) oldalon a' Város többi határáról elszakítva feküsznek

Sinka (tul a' tiszán a' Técsői határral rug össze

1/1

Sár fűzes
Bodzás
Tulsó hangyas
Lázak fája
Arzsát fűzes } az urmezei határral
Lőke fűzes } rug össze

[155b] 2/2

Török engerszike
Nagy fűzes (a' Bustyaházi határral rug össze.
Tulsó Gődnén (a' Bustyaházi és Száldobosi határral rug össze.
Gődnén Fűzes
Gődnén Szugja
Palkó fűzes
Tamás mező

Vessző fűzes

Parlag fűzes
Rákos Mező
Szász Szugoly } A Szeklenczei
Szeklenczei Szállások } határral rug
össze

Czébel fűzes
Száráz német fűzes
Belső német fűzes

Engerszike

Szíget

Saján mező

Hadimező (az 1657. Boldogasszonyhava 14^{én} Rákoczi serege Lengyel honba indulása előtt itt volt ősz pontosítva.

Rohadi

Rohadi fűzes

Katona fűzes

Dohányos
Csarakó füzes
Juhos füzes
Kis füzes
Krúzsely füzes
Kőles mező

3/3

Buzamező (ezen dülő régebben boszorkány égető és akasztó vápa név alatt is fordult elő, 's a' hagyomány azt tartja, hogy itt égették a' boszorkányokat.

Bujdosó (a' hagyomány szerint az első tatár járás alkalmával a' lakosság egy része, mint akkor még sűrű erdős helyen, itt vonta meg magát.

Két Rákos közt
Két út közt.
Temetők alja
Gonosz idő forrás.

Husztai láz (a' Város határától a' közbe jövő Veléti határ által egészen elkülönítve a' Husztai és Veléti határ közt fekszik.

Kis Mocsár
Tőgyin Szugja
Kőrös rét
Mogyoros
Szabó láz
Erneyi láz
Kőblen völgyi rétek
Saján Völgy
Saján rét
Betske láz
Munkás láz
Rábláz
Vágó völgy
Laposi lázak

[156a] 4/4

Tűneháti lázak

Villa völgy
Szén égető
Bacsinlász
Nagy Rákos völgy
Éger hát
Koró hát
Kis Rákos völgy
Lapos hát
Kováts völgy
Fejér föld domb alja (ez a határba a' legterméketlenebb tér)
Kraczalin
Alsó Borkut völgy
Fodor Csonkás
Ország láz
Lágyas láz
Szőlőhegyi kaszálók (e' téren még jelenleg élő emberek szőlőt műveltek, azon ban egy pár évi termés és egyenetlenség miatt fen hagytak a' míveléssel)

Bürgüsi (a' hagyomány azt tartja, hogy e' téren régebben erőség volt, azonban nyomai hiányzanak.

Lúczy (ennek hegyre nyúló részen szőlő műveltetett, 's a szőlő hegybe plántált nemes gyümölcs fák még most is termő állapotba vannak

5/5

B) Hegyek

Micsó hát
Fénes
Polyán
Marangos bükk
Marangos büngész
Kő hát
Kőröső
Csákai bürgisz
Szélhegy
Vár hegy (régí vár helyel és a' hegy oldalon, látogatott fürdővel,

melly ujjá születését 's jelenlegi díszes épületeit kincstári Igazgató Méltóságos Szepessy Mihály Urnak köszöni

Ősztővér hát és Nagy él

Fekete hegy (igen magos lévén a' távolból sötétnek látszik)

Kis Tétsi hát

Kis–Nagy Grengyes

Törés hegy (alsó vagy Nyugoti részébe régibb bánya művelet mutatkozik, 's mellette a' jelen időben új bánya miveltetik)

Felső hegyes hegy (keleti és nyugoti részén, mélyen benyuló régibb bánya műveletek találhatók

[156b] 6/6

sőt a' nyugoti részén a patak mentibe érc olvasztó is volt, mit igazol az ott nagy mennyiségbe találtató olvasztott kő.

Két ősvény közti hegy (a' Bikszádra és Tartolczra vezető utak közt)

Kő lom

Magos hát

Halom a' Fejér föld dombal (honnan a' környékbeli lakósok által meszelésre használtatni szokott fejér föld hordatik.

Lapos hát (erdő)

Zsendelyes

Köves csucskó

Fejes csucskó

Alsó hegyes hegy

Lapos hegy

Farkas hát

Tűne hát

Kis cserép hegy

Nagy Cserép hegy

Szádakos

Nagy Kübler

Veléti hegy (a' veléti határral rug őszve)

Kis Kübler

Belső első Saján hegy

Ezen egy lánczolatba folyó hegyek Szatmár és Ugocsa

7/7

Megyétől Választják el e' Várost, 's illetőleg Máramoros Megyét

C) Édes vizű források.

A Csatornás (a' büngüsü domb alján szikla kövek között)

A Sznőke forrás (a' Farkas hát alján ered, porlos fejér kövek között).

D) Ásványos források.

A Várhegyi (a' hegy dél keleti oldalán csinos és sokaktól látogatott fürdővel.

A Várhegy megetti (a' nagy él tővén.

A' Lőke Pál borkutya (illy nevű föld tulajdonostól vette nevezetét)

Vadász } az ország láz éjszaki
Nyulász } aljába.

Első } borkut az Ország láz
Második } nyugoti aljába.

Kováts völgyi $\frac{\text{első}}{\text{második}}$ } borkut

Sajáni első (Gizella)

Sajáni második (bugyogos) } mind

kettő borral ajánlólag pezseg, 's fürdésre sok bajokban előnyösen használtatik.

Sajáni (a' völgy déli részén megkülömböztető név nélkül)

Kőrös réti

[157a]

É., Folyók

A' Tisza, melly a' Técsői határtól a' Huszti határig mintegy három mertföld hosszan foly el, a' határ ejszaki oldalán.

F,) Patakok.

Fenes patak	}	mind kettő külön külön a' tiszába ömlik
Kőszörű völgyi patak		
Marangos patak	}	ezek a' térre ki esve egyesülnek és zugó patak név alatt jönnek be a' Városba a' Kandikó és Velencze uca között.
Borkut völgyi „		
Nagy técsi völgyi „		
Kis técsi völgyi „		
Sütő „		

Bánya völgyi patak } a' dombok között a' lágyas lázi dűlőbe
Csőrszi patak } egyesülnek 's utóbbi név alatt délről
éjszakra a' városba jön, és itt a' kandikó utsza éjszak nyugoti szegletén a' zugó
patakkal egyesül, 's tovább már kis tiszá név alatt fut éjszakra a' városon
keresztül az ó tiszá medrébe, 's majd a tiszába ömlik.

Borkut patak	}	a' kis mocsari dűlőbe egyesül 's a' kölesmező és bujdosó közt egyesülvén a' tiszába ömlik.
Kováts völgyi patak		

A Kis	}	Rákos völgyi patak a' két völgy torkolatánál egyesül	}	A Magyaros és Mun- kás-lázi dűlők között mind egyesülnek, és innen a' Viski hatá- ron.
A Nagy				
A Sznőke forrás ere és a'	}	a' Ráblázi dűlőbe egyesülnek		
völgyi patak				
A Villa völgyi patak	-			
A Vágó völgyi patak	}	a' Saján réten egyesülnek		
A Saján patak				
Mogyoros patak	-	-		

[157b] Malom vize, később Velétei viz név alatt a' Veléti, Visk Huszti lázi,
és a' Huszti határon folyva a' tiszába ömlik.

G) Kertek.

Említést érdemel a' Bürgűszi, és Szőlő hegy oldalán szép mívelés alatt lévő
két gyümölcsös kert.

Kisobb kiterjedésű gyümölcsös kertek a' határba nagyobb számba találtnak.

H. Bányák

A Hegyek sorába fel említett bánya műveleteken kívül több helyeken lehet
régii bánya kutatásokat, és műveleteket találni.

I. Rév.

A Tiszán. – A' Város tulajdona

Iza községből Máramoros Megyéből.

Iza község Máramoros Megye déli szegletébe a' Nagy ág bal partján fekszik, és a' megyének Alsó járásához tartozik.

A Község csak ezen egy név alatt ismeretes, úgy a' környékbe mint ország szerte, – más elnevezéséről a' községnek senki sem emlékezik.

Mikor keletkezett, mikor 's honnan kezdett népesedni e' község adatok hiánya miatt keveset tudhatni. Teszler történet író a' maga munkájában annyit említ **[158a]** hogy a' Máramorosi tiszta melléki oroszok Kijovnál Árpád vezér csapatajához mint önkéntesek csatlakozván seregének mint útmutatói lévén, – midőn Árpád Bodrog és Tisza közt hadi seregével letelepedett volna az Oroszokat, mint szűts mesterségben és bányászatban jártasokat a' Máramorosi havasokra juhok és ketskék tenyésztésére és Bunda készítésére kiküldte; – ezek egyszersmind a' Máramorosi só bányákat is kezelték – és hihető hogy az akkori Oroszok közzül egy része a' mostani Iza községében is letelepedett, kik azon időtől fogva egészen a' Huszti vár elpusztulásáig mint vár őőrök a várban szolgáltattak tettek.

A' lakócai kezdetétől fogva egészen mostanig Görög Catholica vallásuak voltak, 's jelenleg is azok.

Hagyomány szerint a' Husztiak mivel mint későbbi lakósoknak templomjuk nem lévén a' templomba Izára jártak.

Kemény nevű család a' mellynek mellék neve a' mai napig is a' községben Halász név alatt létezik, a' vár **[158b]** Parancsnokot naponta hallal ellátni köteles volt, következőleg innen kapta a' nevét.

Fazakas nevű család pedig a' várba kályhákat készíteni tartozott.

Megjegyzendő azon felől, hogy Iza felső fordulójában a' Cserében közel a' faluhoz téglá égető szinnek az alapja ez ideig is látható a' honnan a' kész téglá a' Huszti várba szolgáltattak be.

Bores nevezetű család tagjai pedig a' vár parancsnoktól kiadott levelek és parancsok át szolgáltatására mint posta legények szolgáltak.

Iza községe hajdani időkben többnyire az erdélyi fejedelmekhez tartozott, – későbbben az osztrák uralkodás beáltával a' magas magyar kincstára szállott. – Az Izai Nemesek szinte nemesi okleveleiket erdélyi fejedelmeiktől nyerték nevezetesen.

Izai alias Orosz család nemességét Báthori Zsigmondtól, ki akkoriban Erdély Moldva és Oláh ország fejedelme volt, és későbbben Lengyel Királynak is megválasztott.

Az izai vár őőröknek, és a' nemeségnek, kik az erdélyi fejedelmeket igen hiven szolgálták a' vár első **[159a]** elpusztulása alkalmával hiv szolgálatjuk némű megjutalmazásául jelenleg is az Izai felső Görög Catholica templomnak tornyában

látható nagyobb harangot kaptak a' várból ajándékul, de ezen harangon semmi-féle irás, és év szám nincsen.

A Rege szerint Iza községében a' nagy pestis előtt 700. ház volt.

Az Izai határba következő következő elnevezések fordulnak elő:

A.) Szántó földek és Rétek

1^{ör} Ná gyalu vagy szeniczu hát, mely dülő Szenicza családtól, mellynek itten tetemes földbirtoka volt kapta nevezetét.

2^{ör} pud derenom za ilmokon mely nevét a' Szilfától, mely oroszul „ilmának” nevezetik, és mellynek tövei mai napig is láthatók, kapta nevezetét.

3^{ör} „Kapuszniki” vagyis káposztás földek za tepliczom, kolo tepliczi, mely a' meleg forrástól ered, nyerte nevezetét.

4^{ör} „Scsucsuje balató” ezen [159b] tóban csuka halak tartzkodtak, és a' dülő innen kapta nevét.

5^{ör} Hauriskovo valeló ezen dülő a' Kálótól nyerte nevét, mely a' Hauriskó családnak tulajdona volt.

6^{ör} „Mlinistya” – itten a' nagy ágnak egy mellék ága létezett, mellyen örlő malmok voltak.

7^{ör} „Kis Metyovó” – ezen dülő a' nagy ágnak mind a' két partján fekszik, és miután többnyire porondba feküdt és árvíz alkalmával a' porond beiszapoltatott, vagy is behányatott, mely oroszul „za metati” téssen a' dülő a' maga nevét ezen orosz szótól kapta.

8^{ör} Za ternovoczom. Ternovecz nevű patakocsán túl fekvő földek nevüket innen kapták.

9^{ör} „Velike Metyovo” Lipcse alatt a' Nagy ág vizének mind a' két partján fekszik, hajdanában ezen földeket Hajdu Matyi elfoglalta, és ennek kereszt nevétől a' dülő nevét kapta.

10^{ör} Za szürükom. Szürük nevű patakocsán felül fekvő [160a] földek eredeti nevüket innen kapták.

11^{ör} u Vulsniku, mely magyarul annyit tesz mint égres és nevét az Orosz ki fejezéstől nyerte.

12^{ör} Kolo Kologyaza (kút mellett) az Orosz névtől kapta elnevezését miután a' földek a' kút körül fekszenek.

13^{ör} Kolo Sztareho Kreszta (o kereszt) a' földek az Orosz névtől kapták nevüket.

14^{ör} Csuristye (Csurik helye) itten az Izai gazdag nemeseknek majorsági csüreik voltak a' honnan a' dülő nevét is kapta.

15^{ör} Hlinyánka (agyag szedő hely) ezen helyről Fazekos nevű család, mint kályhákra legalkalmasabb agyagot vájt, és innen a' vár parancsnokának elkészített kályhákat át szolgáltatatta.

16^{ör} Pod dubrovom, (tölgyes alatt) az itten fekvő földek nevezetüket innen veszik.

17er Dubrovo (tölgyes) mellyben fekvő földek az Orosz kifejezéstől veszik eredetűket.

[160b] 18^{or} Ternovecz. – ternovecz pataka mellett fekvő földek így nevezetnek.

19er Pod gyilniszáni (partolat) az itteni földek ezen Orosz névtől nevezetnek.

20^{or} Na Krizsovati (jég darabok) miután a' lakósok télnek idejében szénájukat a' megdagadt jég miatt a' Nagy ágon át csak a' jégnek megdarabolása után hozhatják innen át, ugyan azért az itt fekvő kaszállók „Za Krizsovati” orosz szóról veszik elnevezésüket.

21. Horbi (dombok) az itteni kaszállók dombos helyről, és orosz kifejezéstől így nevezetnek.

22er Poloninki (havasocskák) ezen hely az előbbeninél magasabban fekszik, és innen mint orosz eredeti szótól veszi elnevezését.

23^{or} Pud Pliszkovim horbom az itt lévő kaszállók a' Pliszka család tulajdonához tartozó dombtól nevezetnek.

24er Kokosnya (pattogó) ezen a' helyen minthogy természeténél fogva vize-nyős a' föld menetelnél a' szekér kerekei alatt az agyag rendesen pattog, miért is a' dülő így nevezetik.

[161a] 25^{or} „Lázi” itten találtató kaszállók, sima helyen fekszenek, melly természetes fekvéstől, így nevezetnek.

26^{or} Szlotvina és Jaszenovetz ezen dülő a (sós víz forrás és Kőrösös erdőtől orosz néven így nevezetik.

27er Kádob, egy odvos fával kibélelt forrástól, melly oroszul Kádobnak nevezetik nyerte a' maga nevét.

28^{or} na tarcsinyi (tarka) ezen lázak egy tarka tulokért megvétettek, és innen így nevezetnek.

29er Bilá mlaka (fehér mocsár) ezen a' kaszálokon fehér moh vagyon, és innen így nevezetnek.

30^{or} Csere természetes csere bokroktól, mellyek közt létezik, így nevezetik.

31. Kolo temetovo (temető mellett) a' mellette fekvő földek ezen név alatt ismereteseek.

32er Pud horbom, Pod Sirokom cseratyom (domb vagy széles csere alatt) az itten találtató szántó földek a' fentebbi orosz szó után így nevezetnek.

33^{or} Vutskanovi valéta és Bártus a' malom vizénél hajdanában Vutskán nevű családnak kallója (valelo) és [161b] nevű családnak földbirtoka lévén ezen két névtől a' dülő is nevét nyerte.

34er Horodilova ezen a' helyen a' közép században a' rablóknak egy vár formájú dombotskában zshivány tanyájuk lévén, melly oroszul az itteni orosz lakósok által horodilovának nevezetik.

35^{or} Pud veretinami alias Bubnyuszki (ezen a' helyen lévő orsó formájú kő – és Bubnyuk nevű családtól, mellynek itten legnagyobb földbirtoka vagyon, nevezetik.

36^{or} Veliki láz és Szpuru kamíny (nagy láz és szpura nevű kő) ezektől a' dülő is neveztetik.

37er Za rosztucskami (több ágazatra eloszló vizek között) a' dülő maga ezen orosz elnevezéstől neveztetik.

38^{or} Voluszkij (Ökörmezői) a' dülő egy ökörmezőről ide származott ember által tett írtásról így neveztetik.

39er Za Megyánczom az így nevezett patakról a' dülő is a' maga nevét kapta.

40er Kolo nyizsnehó mlicsa (Alsó malomnál) ezen malom a' Nagy ág viz jobb partján fekszik, mely a' Keselymezői lakosok tulajdona, a' dülő is [162a] ezen középső malom eredeti nevét bírja.

41er Za dohov hatyó (hosszu gáton túl) itten egy hosszú kincstári – a' Nagy ágból a' malom vizéhez vezető gát van, a' honnan a' dülő is orosz kifejezés szerint így neveztetik.

B.) Hegyek.

Goron.

C.) Folyók.

A Nagy ág, Herincse és Lipcse közt Huszt alatt a' tiszába befoly.

D.) Patakok.

1^{ör} Szűrűk. Herincsei határból eredt és a' Nagy ágba ömlik.

2^{or} Ternovecz. Izai határban eredvén a' Nagy ágba befoly.

3^{or} Lipovetz alias Lakócz – az Izai határból veszi eredetét, és a' Huszti legfelsőbb kert alatt a' malom vizébe ömlik.

4er Jaszenovecz, az izai határban ered, és a' Huszt vizébe csak ugyan az Izai határban ömlik.

5^{ör} Megyanecz, az izai határból ered, és ugyan abba a' Nagy ágba szakadoz.

6^{or} Szlatvina, az izai határban ered, Jaszenovetz patakával egyesülvén [162b] csak ugyan az Izai határban a' Huszt vizébe befoly.

7er Horodilova, az izai határban ered, és ugyan abban a' Nagy ágba jobbról ömlik.

E.) Hegycsúcs.

1^{ör} Osztri vrch (éles csúcs) Keselymezői határtól Nagy ág felé Iza községe közelében.

2^{or} Doscsaté. a' Rákoczi lázaktól az Izai határba bevág.

3^{or} Poloné. Huszti határtól izai Horodilova nevű dülő felé nyulik.

F.) Erdő.

1. Kuzlik, kincstári tölgyes.

2^{or} Jaszenovecz – a' kincstár, és község közös бүкös erdője.

3^{or} Ploszka   d^{to}   d^{to}

Megjegyzendő:

ad 1) A község határán belől fekszik.

ad 2) Huszt közzel határos

ad 3) Alsó Szelistye és Lipcse helységekkel határos.

G. Utsza.

1^{ör} A csinált út utszája a' falu [163a] derekán Husztról Herincse felé.

2^{ör} Közép utsza Husztról Keselymező és Lipcse felé a' Nagy ágon keresztül.

3^{ör} Német utsza igen csekély kiterjedésű szinte a' Nagy ágon keresztül Keselymező és Lipcse felé.

H. Rév

A' Nagy ágon Iza, és Keselymező közt.

Végteére a' Nagy ág bal partjától Iza község felső végétől ez előtt egy néhány száz évvel az országos Kormány egy kanálist egészen a' tiszáig vájatott, melyen jelenleg Izának egy örlő és Huszt korona Városának három malma, mint kincstári tulajdon vagyon, ezen malmokhoz, a' víz fentartása tekintetéből a' kincstár a' gátokat tulajdon költségén fentartja, mellynél az Izai szegény nép sokszor minden napi kenyerét megkeresni szerencsétlenítik.

Szeklence községből Máramoros Megyéből

1. Szeklence község Máramoros megye déli szegletébe a' tiszta jobb partján fekszik és a' Megye alsó járásához tartozik, mely [163b] járásnak székhelye a' legújabb politcai felosztás szerint Huszt koronai Város.

2^{ör} E' községnek egy neve él t: i: Szeklence, de az itten lakó Oroszok ezt orosz nyelvén „Szokernicza” nevezik, azonban ezen orosz ajku elnevezés csak e' vidék orosz ajku községei között bir helybeli elterjedéssel, – az országba ezen név alatt „Szeklence” ismeretes.

3^{ör} Mikor keletkezett, mikor és honnan kezdett népesedni e' község, adatok hiánya miatt nem tudható.

A' Szeklencei határba következő elnevezések fordulnak elő.

A.) Szántó és Rétek.

Pud Szárhegyem.

„ hurkámi.

Cserleni bolota.

Széla nisznyu kraj

Horbistye

Na kologyu

Mezsi tiszamé

Szeklence

Za ochabom nizse czerkve
zsiduszke
u hotu
Szárhegy

B) édes vizi források

Pud hurkami
„ Szárhegyem
„ Horbistyami
Za achábam.

[164a]

C) Folyók

A tizsa, melly a' viski határtól a' Huszti határig mintegy 1. mértföld hosszan foly el a' határ déli oldalán.

D) Patakok

1. Bajlova – Mihálkáról foly, és a' tiszába ömlik.
  2. Petrasovits – Ujbárdról eredt a' községen keresztül foly és a' tiszába ömlik
  3. Szelisnyák
  4. Sztrimba
- } a' Bajlovába ömlik

E) Erdők.

Szárhegy – község tulajdona.

Szenes	}	Királyi kincstárnak tulajdona
Hluboka		
Hurki		
Paulovecz		
Szummi		

F. Útsza

1. Nagy útsza – az ország utról bal oldalról Szeklencze községnek közepén Mihálka felé.

2. Kis útsza – az ország utról Baranya felé.

Ezen községhez még az Ország utón lévő alsó és felső szándák tartoznak, – az alsó szándát is fogadónak nevezik. – ezen szándákon csupán izraeliták laknak.

[164b] Száldobos Község Máramoros Megyében.

1. Száldobos falu, Máramoros megye Alsó járásához tartozó község székhelye Huszt hova Száldobos tartozik.

2.) E község „Száldobos” magyar nevezetén kívül más nyelven elő fordul elnevezése nincs, ezt egyébb iránt ruthen népesség lakja.

3^{or} E’ községnek a’ legrégibb időktől ólta, más elnevezése nem volt, mint Száldobos, vagy ódonkori kiirással „Záldoboszi”.

4.^{or} Egy 1558. évről kelt oklevél szerint Komlosy, Mircse és Jánosó Nemesek között 3. részre osztatván Vajneg helysége az őszve hivatott határosok között Herebel Filep, és Záldobosi Ferencz Záldobosról mint a’ Királynék jobbágyai neveztetnek, tehát ez az első okmány levél, melyben Száldobos mint község legkorábban emeltetik elő.

5.) Nép hagyomány szerint e’ helység is az egykoron 1359^{ben} Munkáts tájékán letelepedett, és Oroszhonból jött Herczeg Korjatovits Todor idejében beköltözött 40.000 ruthen nép fajjal megnépesítetvén, nyert lételt.

6.) Száldobos név eredetétől értelméről sem köz tudomásból sem hagyományból semmi ki nem puhatolható, annyi igaz, hogy neve eredeti magyar elnevezés „Szál” és „dobos” szóból tétetett őszve.

7. Száldobos községének határa két részre osztatik, a’ mellynek egyik része minden évben tavaszi vetés alá használtatik, másik fele pedig ugarba marad.

Szomszédoltatik pedig Száldobos [165a] községe keletről: Ujbárd helység, délről Bustyaháza helységgel, Nyugotrol Visk korona Városl éjszakról: Mihálka, és Szeklencze községek határával rug őszve.

Bustyaháza község Máramoros Megyében

1. Tartozik Máramoros Megye alsó járásához, melynek székhelye Huszt

2. Bustyaháza községének elő magyar neve vagy e’ szótól Bus-atya-háza, vagy talán ettől „Pusztá háza” vehette, eredetét mind két esetben eredeti magyar név. Elő fordul még orosz nyelven is a’ ruthen népnél szokásos „Bustin” elnevezés alatt, melly azonba e’ nyelven semmi értelemmel nem bir. Ezen községet ruthen ajku nép faj lakja.

3. E’ községnek más elnevezéséről nép monda vagy hagyományból semmi bizonyos ki nem puhatolható.

4. E’ községről mint felyebb Száldobosról adott felvilágosításnál az 1558^k évben először emlitetik „Buchnyeze” jobban Bustyaháza mint Királynék jobbá-

gyai nevezettel címzett község – ezen említés egyszersmind a' legkorábbi e' községről.

5. A nép hagyomány szerint, miként Száldobos község meg népesítésére [165b] úgy Bustyaházára nézve is áll az előbbi megjegyzés, hogy e' helység is 1359.^k évben – Nagy Lajos Magyar Király idejében Herczeg korjatovits Tódor bevándorlásával népesített meg.

6^{or} Felyebb elő adatott, miként e' szó „Bustyaháza” vagy „bus-atyá-háza” szótól vagy pedig „pusztaházától” vette eredetét, sajátlag pedig írásbeli vagy szóbeli hagyomány erre vonatkozva nem létezik.

7^{or} Bustyaháza község szinte valamint Száldobos határját minden évben két dűlőre osztja, mellynek egyik részét tavaszi vetésnek, másikat pedig ugarnak használya, határos pedig Bustyaháza keletről Vajnág és Urmező községekkel, nyugatról Visk Várossal éjszokról Ujbárd, és Száldobossal, délről Bustyaháza Handallal.

Bustyaháza Handal Máramoros Megyében.

1° Tartozik Máramoros Megye Alsó járásához mellynek széke Huszt. E' helyen királyi kincstári, só tárnoki hivatal létezik, hol ezen hivatalhoz tartozó szolgák, 's más manipularis telepítvényesek laknak.

2^{ik} Ezen Handal csak mint egy 185½ táján emelkedett községi az előtt Bustyaháza Községéhez számítatott, az említett években nyert külön pecsétet bírót és községi előljárokot.¹²

3. Mig Bustyaházához tartozott ettől csak Handal szó elnevezéssel különbözött, melly munkások telepítvényét jelezi.

4. Ezen helységben a' cs. k. Só pénztárnoki hivatal [166a] 's illetőleg a' Bustyaházi Handali só raktári hivatal 1763^k évben jött először létre.

5^{or} A Só raktári Tiszt Urak hivatal szolgák, 's több telepítvényesek, és munkások tévén a' Bustyaházi Handalt azok 1763^k évben a' Máramorosi Só bányákat mivelő nép osztályából szállitathattak be Bustyaháza Handalba.

6. Maga a „Handal” elnevezés forgalmi gyáros helyet jelentvén a' hason minőségű kincstári munkás telepítvények a' Máramorosi cs. k. kincstári Uradalomban Handaloknak neveztetnek, a' hagyomány vagy nép monda erről mit sem jegyezvén fel.

7. Bel telki illetményen kívül hova a' cs. k. Hivatal tiszt egyénei számára, úgy nem különben hivatal szolgák és egyéb munkás telepítvényesek javára tete mes számú házak állitattak, többiben az egész Handal kül illetményekkel nem bir.

¹² A település neve *Bustyaháza-Handal*, majd *Handalbustyaháza* (*Handal-Buštinský, Гандал-Буштѣгаза*), 1946-tól *Тополівка* volt. Egybeépült Bustyaházával, ma annak része.

Ferenc völgy, üveg gyár telep Máramoros Megyében.

Ez üveg gyári telepitvény vonatkozva nevére és eredetére erről környűlményesebben olvasni lehet a' Vasárnapi Ujság 1863^k évi 44^k számában Szathmáry Károly Úr által a' „Tisza bölcsője” czim alatt kiadott értekezésben.

[166b] Mihálka község Máramoros Megyében.

1.^{or} Mihálka község Máramoros Megye déli szegletébe fekszik, 's a' megyének Alsó járásához tartozik.

2.^{or} E' községnek egy neve él, t. i. Mihálka, de azt itten lakó Oroszok ezt „Krajnikovo” nevezik, azonban ezen Orosz ajku elnevezés csak e' vidék Orosz ajku községei között bir, helybeli elterjedéssel az Országba e' név alatt „Mihálka” ismeretes.

3. Mikor keletkezett, mikor és honnan kezdet népesedni a' község, adatok hiánya miatt nem tudathatik.

A' Mihálkai határba következő elnevezések fordulnak elő:

A) Szántó, és Kaszáló

1. Polonyina
2. Mlaka
3. Szorokuszka
4. Kis és Nagy Aszajk.
5. Verch.
6. Bereznik.
7. Bajlova.
8. Dubrova
9. Horb.
10. Banyaszova.

B) Patakok.

1. Kernisnyi patak a' Mihálkai templomnál ered, és a' Szeklencze felé Bajlovába ömlik.

2. Krajnikuszkai patak, Priszlop községében ered és Bajlovába Szeklenczei határba ömlik.

3. Bajlova – Sófalváról, Mihálka alsó végén foly, Szeklenczén keresztül a' tiszába ömlik.

Mihálka

[167a]

C. Erdő.

1. Oszuj – a' község és a Pogány család tulajdona.
2. Dubrova – Pogány család tulajdona.

D. Utsza.

1. Kotova – csinált út a' falu közepén Száldobosról Sófalva felé.
2. Közép utsza Mihálka község Ujbárd felé.

Kelt Huszton 1864. April 23^{án}

Ekkel György mk
főszolgabíró

[168a] Helynevek Imsád és Negrovecz községből
Máramoros megyéből.
hajdan egy község

[169a] Imsád község Máramaros Megyében, Kassai kerületben, Szinevéri szolgabírói járásba kebeleztetik, székhelye Szinevér, G. Kath vallásu orosz ajku (ruthen) lakossággal bir, – mintegy 1000 lelkes falu a szomszéd s testvér Negroveczel.

Nevezetére nézve bizonyosnak tartatik, hogy sem német, sem román, sem magyar az elnevezése – nem is származtathatik semmi idegen szólás módtól, hanem egy igen természetes s egyszerű körülmény vetette meg elnevezésének eredetét. – Ugyanis „Imsád” községnek egész határa vadvizes természetű, sőt még emeltebb száraz helyei is bizonyos fenyves helyeken tenyészni szokott földmohával bevannak növe; mely föld-moha, orosz nyelven: „Imcha” s innét „imságy”, Imsád, magyarul annyit teszen, mint csupa egy mohaság. E hely egy nem nagy kiterjedésű, gyönyörű, de igen haszonvehetetlen síkságon fekszik, hasznavehetlen azért; mert a rónaság nagyobb része ingovány, süppedékes rétek, melyek nyáron zöld bozóttal bénővén szilárd talajt színlelnek, ez által a marhák legelési ösztön oda édesgetvén, egyszerre csak süppedni kezd, hova tovább vergődik, annál mélyebben lehatol, míg végre segítség után kiáltozik a pásztor gyerek, s így az elősiető lakók karók segedelmével kiemelik. –

Azon ingoványos rétek saját tapasztalatom, s vizsgálódásom szerint helyenkint 1. s helyenkint $\frac{1}{2}$ ölnyi mélységűek, – mélységükig a szó teljes értelmében nincs semmi agyagjuk, sem egyéb faju földjük, csupa egy zsinórosszálas mohának lerakódása igen sűrű rétegekben, melyek magukban szivacsok módjára igen sok vizet tartalmaznak, – feljebb mondott mélységben talál az ember csupa tiszta földnélküli kavics rétegre, melynek belsejéből szivárog azon tiszta víz, mely a felsőbb rétegű vastag mohát olyatottan tartja, – ezen ingoványos rétek, pusztán kísértetnének meg árkok vezetésével száraz földde alakíttatni; mert csupa moha lévén a tenyészetre képtelen, azután meg az alsó kavicsréteg apadhatatlan a víz szivárogtatásában – a mellett a felső rétegű moha igen sűrűn takar igen sok dült fát, s pedig fenyőfát, mely körül belől egy századon tul nagy szerű „Orkán” által ledöntetvén [169b] még most is arasznnyira eltakarva a zöld fenyő mohától az ingoványokban hever, elfeketedett, s még romlatlan állapotban.

Azon ős erdőnek mely hajdanában a nem nagy rónáját „Imsád” helységnek fődte, hagyomány szerint még mostanában is több lakóház vagyon, – mely azon erdő fájából építettett. – E községnek mellék neve is vagyon: Kalocsa. – Minthogy e völgy melyen a falu fekszik Kalocsa (Kolocsáva) völgy-

nek neveztetik. – E völgy körül belől 1 mfdnyi hosszúságban „Imsádon” kívül még más 4 falut tart színén, melyek névszerint: „Negrovecz” mely Imsáddal egy s csak „Talabor” vize által választatik el egy lelki pásztorság alatt áll, – „Horb” „Ófalu” (Sztároje szelo) Láz, s mindannyinak ezen közös melléknevek van: Kalocsa, s így neveztetnek: „Kalocsa Imsad, Negrovecz, Kalocsa Horb, – Kalocsa Ófalu, Láz”. –

E völgy szélessége helyenkint igen jelentéktelen. – Imsádon a falu felett legnagyobb egész Kalocsákon mintegy 200 ölnyi szélességü. –

Imsádnak s így az összes „Kalocsa” vidéknek nyári évszakban valami magasztos, nagyszerű tekintet vagyon.

Az egész völgy, mintegy Havasoktól minden részről kerített nagyobbsszerű kertet képez. – Junius elején a havas alatti erdőségben a tenyészet zöldebbé borul. – Junius közepe táján a felhajtott juhnyájak gyönyörű lágyságu még igen zsenge ifjú füvet legelhetnek, – s még is itt ott a havasok éjszaki részén még Julius másik felén is taláztatnak hófoltok, tehát e vidék hidegebb éghajlatok egyike, hol a málé, paszuly, s uborka a kora derek által elfagyaszthatik, s így ez utóbbiak zöldjében használhatók. –

E községek között legifjabb Imsád és Negrovecz, eredetök legfeljebb alig a 17^{ik} századig vihető. – A völgynek azon rónája, hol „Imsád” áll még egy század előtt egy sötét erdők által borított vadon volt, – melynek egy tisztásos pontján egy alig 10 [□] öln egy zarándok lengyel honi Lelkész [170a] telepedett meg. Ki ugyan azon tisztáson saját költségén s erejével egy kisded imaházat alkotott, a hol a Nagy Istennek, teljes csöndben minden tanuk nélkül mutatott be tetsző áldozatot. – Imaháza körül nem volt egyéb mint az ő szerény viskója, melyben családjával lakott, – azon kegyes áldozárnak még mai napig is vannak utódai Imsádon, Popovics név alatt egyszerű gazda emberek. – Hogyan telepítettett meg Imsád? s hogyan szaporodott a lengyel zarándok lelkész viskója körül az épületek száma? arra egy nagyszerű „catastrophá” szolgált alkalmul, ugyanis „Imsád” mostani határánál „Jászenovecz” nevű patak szell ketté zajos robajával a havas tövéből egy keskeny völgyet, mely ugyan azon pataktól Jászenovecznek neveztetik, s a havastól mintegy $\frac{1}{4}$ mfdet tesz, míg a „Talabor” folyóba omlik. E völgyecskében még a 16^k század vége felé fenállott egy „Jászenovecz” nevű falu, mely eredetére igen régi volt, – egy földrengés következtében a havasnak éjszaki oldalán egy jelentékeny rész leszakadt, s azon falut eltemette, egyedül a templom maradt sérelem nélkül. A lakosságnak nagy része oda temettetett, – de nappal történvén az esemény, sokan távolabb helyeken avagy utban voltak, – a haláltól megmenekültek. –

Ezen, havasrész leomlása után a „Jászenovecz” patak vize majdnem esztendeig igen zavaros lévén, a Kalocsa elnevezés is innét eredett; mert oroszul Kolocsa, v. Kolotna-voda annyit tesz mint: zavaros víz. – ennek következté-

ben a zavaros víz-től lett Kalocsa. – „Jászenovecz” orosz szó, magyarul lenne Körösös (jásziny „körösfa”) – menekvők által telepítettett. –

Más egyébbb historiai nevezetességet Imsád felől éppen nem tudunk előadni. – Negrovecz fiók, – hajdanában egy falu lévén Imsáddal, – a mi Imsádról mondatott az áll Negroveczre is.

Ezen két helység határában elő forduló dülök nevei: Mocsárna, – Koszu verch, – Plántes, – Hrebenyová, – Szaucsák verch, – Buskó és Mikulecz, azonban [170b] ezen elnevezések eredetéről felvilágosítást nem nyerhettem, mert a dülőkben nincs olyan helyiség melytől következtetni lehetne legalább a dülő elnevezését. –

Kelt Imsádon Martius hó 29^{én} 864.

Lángfi László
alszolgabíró

[171a]

Helynevek.

Maramaros megye

Irholcz községe

Irholcz – oroszul Vulyhoviczi: fekszik király völgyi szolga birói járásban. Enéven neveztetett hajdan és neveztetik mostanis.

Irholcz községe mikor és honnan népesített se hagyomány, se történelmileg kimutatni nem lehet. A 17 század közepétől kezdődő Anya könyvei tisztán oroszyelven irattak.

A Hunyadiak kora Gróf Teleki Jozsef által kiadott munkának második kötetében ez olvasható: Nos Johannes de Hunyad Gubernator Regni Hungaria fratribus Michaeli et Arnoldi de Irholcz donavimus duos vicos Lonka et Kracsfalva.

Mikor szűnt meg e család itten nem tudatik, közvélemény, hogy a most élő mintegy 25 Csonka név alatt élő nemes ama Irholcz két testvér egyikének csonkaságától kapta a nevezetét. Tenyek, hogy eme csonkák egyikénél a család ösi nemes levele egy másiknál az ösi kard a legszigorubb kegyelettel anynyira őriztetik, hogy hat év alatt lelkészük rá nem vehette ezek előmutatására. Van még e községben mintegy 9 nemesi családtörzs, kiknek sem öltözete sem polgári viselete, sem földbirtoka a régi urbéres jobbágyaktól meg nem különböztett.

A név eredetét illetőleg se hagyományi se történelmi csak hozzá vetőleg lehet szólani annyit, hogy a határ északi részén kezdődő Vulchuvcsik magyarul égerfás nevéül Irholcz pataktul neveztetik:

Határos e község keletről északra Alsó Neresznicze, Felső Neresznicze, Ejszakról Széles Lonka, Uglya, Kerekhegy és Técső, – Délről Nyágova és Kőkényes határaival.

A községtől kezdve napkeletészaknak szántóföldek terülnek a határ nagyságához mérve kis mennyiségben Vuly

[171b]hócsik nevezett alatt. Erészen felül ezen patak partján halmok között mintegy óra járásnyira cserjés közötti kaszálók vannak e nevezett alatt u Vulyhuvcsiki az az magyarul az égerfa patakban, Ezentul mész sziklák mutatkoznak a patakban ugy mint mindég magasadva a szűk völgy két oldalán бүк erdővel fedve mig elérni kis kanyarulatnál a Ropa mi magyarul sós vizet jelent, azon-tul jó fél órányira juthatni a Manaszterezhez mi magyarul klastromkát jelent. Itt a lelkési jegyzőkönyvek szerint Sz. Bazilról nevezett orosz szerzetesek laktak mig József Császár idejében szét nem oszlatattak. Fa kis templomuk ma is fenn áll Técsőn, a leg közelebbi időben roskatagsága miatt bezárva bár az átvitési évet meghatározni nem lehet.

E helyen tul rengeteg erdő keletkezik, melynek jelentékeny helye Kotilecz, magyarul Kölykőző hely, onnan származik, hogy a Borzok, Farkasok s. t. b. ott szaporodnak, mig végre a hegyek magaslatainál e pataknak bő forrását érjük. Vulyhócsikból e düllők felett kiválik és folyik nyugotnak Técső határ felé az ugy nevezett Tyacsovecz pataka azért e néven mert a határos Técső – Tyácsova város felett a Tiszába ömlik, partján a helységtől félóránnyira minden oldalról halmokkal kerített völgykatlanban mint óriás koporsó – magán álló szikla hegy emelkedik e néven Haradiscse = magyarul őz vár.

Tetején romok alapja és kut láthatók; birtokosának neve 's elpusztultságának kora nem tudatik, csak hozzá vetés, hogy az Irholczi nemes családnak fészke lehetett.

E helytől nyugotnak egyenes irányban kezdetben irtások, tovább magas bükkes között négyóra járásnyira terjed felfele a Luh – magyarul Liget nevű patak.

Nyugotdélnek Técső határ, kerekhegy erdei a nyágovai határhoz kanyarodik, a terület dombos irtások között, mely közöl csak a Szászova ered orosz névtől Zaszuv = Szakadék és Mohili magyarul sir hantok – hagyományilag

[172a] az 1717 tatárjárásból – említésre méltók.

Innen Nyágova falu felet Taraczvizeig a kökényesi határ felé ná Dolinách magyarul Lapályon és verch Dolinách düllők zárja be a határt a falu alsó végéig.

Kelt.

Irholcz Aug. 20. 864. –

Bacsinszky János
Szbiró

[173a]

[Iszka]

Iszka falu fekszik Máramaros vármegyében Hidegpataki szolgabírói kerületben, ehez tartozik Matacsó nevű telepítvény 25 házzal, e községnek egyetlen neve van, mellyel a község jelenleg is bír, a községnek más elnevezése soha nem volt, a község eredetét homály fedi, a nép közt meg levő hagyomány szerint a szomszédba fekvő Gács országból népesítettett.

E helység fekszik a nagy ág vizének mindkét partján a víz már itt usztat-ható, is és malmokat hajt, a nagy ág folyón mely itt Ríka név alatt ösmeretes még a következő patakok vannak: Matacsó patak ered a Borzsova havas s Zsid alól, Pláik patak szinte a havasból ered Megyániczka nevű helyről, Steleny patak Kecsirka nevű düllöbe ered, Veliki potok – velikij nevű düllöbe ered, Zozulyüszi patak, pikuj poharj düllöböl eredt, – Roszticsok patak Holicza düllöböl ered, –

Iszka falu határos Keletről Rekitt és Kelecseny községekkel, délről Bukócz községgel, nyugatról Beregmegyei Borzsova nevű havassal (mely méltóságos Gf. Teleky család tulajdona) északról Pilipecz és Hidegpatak községekkel.

A községben a következő nevű düllök vannak: Holicza, magyarul tesz: Kopár erdőtlen hely. Horb-Kicsirka, magyarul dombos hely. Habrova [173b] Kicsera magyarul ormos hegy. Kirnicski magyarul főrásocska, minthogy e düllöben több apró főrások vannak. Pohárj, magyarul égvény. Kozáj, magyarul kecskés, hihetőleg régibb időben, midőn még erdőségek voltak kecske legelő lehetett. Hólóná Kicséra jelentősege nincs, Pikuj v. Medvedík magyarul medvés hely.

E községnek csak egyetlen nagy hegye van Borzsova nevű havas és ennek Zsid és mígyánicza nevű csucsa, – a dombok melyek ugyan meglehetősen magasságuak és meredekesek mind művelés alatt vannak, egyetlen természetmánya a zab, mivel a zordon éghajlat miatt nemesebb életműveket leg nagyobb igyekezet mellett sem lehet tenyészteni, – gyümölcs általában nincs, régibb időtől fogva az erdőségek annyira elpusztítvák, hogy a lakosság alig képes magát tüzi fával ellátni.

E községnek lakossai mindnyájan orosz ajkuak, és görög katolikusok, általában e községnek semmi nevezetes történeti adatai nincsenek.

Iszka Április 1^{én} 1864

Meleny Danilo bíró
Zubanits fedor
Svecz Míter
Iszkai lakosok

Volosin Miklós
Kr. jegyző

[175a]

[Jood]

1° Marmaros Megye Iza kerület Vissoi vagy régibb névvel Felső Járásban esik

Jood falu

2. }
3. } Jood csak e' néven ősméretes
4. A 16^k században említették Jood név alatt
5. Népesítették a Dákok uralkodása alatt a Dákok között.
6. Jood nevét onnét vette, mivel a helység határa keleti részén egy pecura nevű bődösköves forrás van, mely sok Jod részt is tartalmaz.
7. a.) Nagyobb folyója a Jodisior jood pataka, mely a' helység határának keleti déli részén ered Stinisore hegy alatt és a' helységen is végig folyva éjszak felé, az Iza folyóval egyesül, patakjai a Girbova, mely görbe folyásától vette nevét. Vália Szlatini, mely nevét onnét vette mivel azon völgyén esik a konyhai határban a Sós kut vagy forrás.
- b) Mezősége kevés van a Jood, és Jood is Iza folyó mellett.
- c. Szántói és kaszállói vegyesen vagynak, legelőül az ugar földek és cserék és erdők használatnak.
- d) Magasabb hegyei a Magura, Muncsel mely oláh nyelven havaskát jelent, Priszets, Stenisoru, mely nevét onnét vette, mivel ott igen jó vadász állás van, őzre, – ezen [176b] hegyek között Magura Dragomirfalva határa felé, Stenisore Priszets és Muntsel pedig – erdély határa felé esik, a kelet déli részeken –
- e) Tava az Izer mely feneketlen tavat jelent, a határ keleti részén, nevezetesebb forrása a Pekura mint az a 6^k szám alatt leíratott.
Nevezetességgel, csárdái, majorjai, szőlősei, magaslatai, sziklái, Bérczei, bányái, barlangjai, zuhatagjai, ősvényei nincsenek.
Jood helység határai keletről Konyha, és Dragomérfalva, – délről Erdély, nyugotrol Batiza és Sajó éjszakról Rozavlya és Konyha.

Kelt Joodon 1864. Julius 24ⁿ

Braun Vilmos mk
Szbíró

[177a]

Helynevek

Kabolapatak községből, Máramoros megyéből.

[178a] Máramoros Megye Kabolapatak község tartozik Szigeth járási fő Szolga birosághoz

A községnek egy neve él Kabolapatak – románul Jápá – mely magyarul anyit tesz – Kancza – Kabola – oroszul Kabelá – anyit tesz Kancza – a' nép között azon hagyomány él hogy hajdanába egy ember házat építvén ott hol most e község létezik – kinek egy Kancza – vagy anya lova volt – 's erről nevezték el – valya Jápá – szlávul Kabelá – 's innen Kabola pataka –

A község mikor kezdődött létre jönni nem tudatik

Népesített Marmoros Megye több Román községeiből –

Nevezetesebb düllői Sesz – lapály – szántó földekből ál szép lapályos terület 's nevét innen vette – ezen düllőben van Kabola csárda mely 30 házbol álló héber telepítvény az ország ut mentibe 's mindnyájan ital méréssel keresik élelmöket – leg először egy korcsmaház építettvén – így később egész telepítvényé nőtte ki magát,

Szurupatu – szakadásos hely – magos hegy oldal csak kapával miveltetik – nevét is szakadásos helyiségétől vette –

Dupa Gyál – hegyen tul – magos hegy domb szántó földek 's keves kaszállóbol áll

Válye csirésuluj – cseresznyés völgy – régibb időkben ezen völgyben sok cseresznye fa volt e' düllőben arról neveztetett el e' düllő – többnyire kaszállóbol áll –

Szeketur – sovány természetű helyiségétül neveztetett el – kaszállóbol áll –

Secs – név eredete nem tudatik – kaszálló földekből áll –

Intre ariny – az égerfák közt – kaszálló földekből áll – nevét a sok éger fáktól vette mely e' düllőben nagy számmal létezik

[178b] Csuroj – kaszállók nevét egy kősziklából omlo szép forrás víztől vette – Ptyátre – Nagykő – mintegy 3000 lépés hosszúságu és 25 öl magasságu kősziklától vette mely kősziklának egyik oldala meredek – pusztá

Válya Pestyilor – halak pataka – ezen düllön keresztül folyó szintén e' nevet viselő pataktól neveztetett el – minthogy ezen patakban igen sok pisztrang hal van. –

Kabola patak községe határos Szigeth város határával – Keletről –Szarvaszó község határával nyugotfelől – falu Szlatina község határával Északról – végre Délről a' nagy kő hát név alatt ismeretes Kőháttal – mely Szigeth város Szaplóczá Szarvaszó Hosszumező községek közös Legelője – 's ezen kő hát – mely Keletről Nyugotnak huzodik – 's elzárja Kabola községét Déltől közel fekvő he-

Kabolapatak

---

lyisége miá e' vidék határát vaddá 's külömben is egészen dombokból álló agyagos földel bíró határát, soványá 's terméketlenné teszi – maga a' község egy szép völgyben fekszik – 's védve Észáktól egyedül gyümölcs tenyésztésre alkalmas – mit a' lakosság hasznosan felis használ – és sok gyümölcsöt termel. –

Csics János
fő szbíró

[179a]

Helynevek

Kabolapolyána községből, Máramaros megyéből.

[180a] 1. Máramaros Megye. Szigeti járás. Bocskói kerület. Kabolapolyána helysége.

2. 3. 4., 5. 6. A helységnek csak egy neve volt és van. Ezen pontokra nézve sem okiratokból sem a hagyományból nem lehetett csak némi adatot is szerezni.

7. A községben előforduló helyrajzi nevek:

Laszki, Czarena, Borkut, Turcsén, Kvászni, Pászitnye, Peresztlup, Kobilá, Zsérebetz, Mlásin, Bánszki, Maléj Prim, Hlászku, Szerednya Rika, Pláj, Krajna Rika, Kecsera, Mláki, Pásznyák, Hrábniki, Szuchi, Prehud, Jurácskova, Veliki Luhi, Dresnyem, ~~Menesul Velekej~~,

A község határához tartozó havasok:

Menesul Velekej, Vedenyászka, Dogyászka, Vorotyászka, Ungurjászka, Kurtyászka Veleka, Mala Kurtyászka, Sztári, Sánta, Opriksa, Dzsámer, Kurpen.

A Sopurka patak. Ennek egy ága a Vorotyászka, másik ága a Kurtyászka nevű havasról ered. Az elsőnek neve Krajna rika, a másodiknak Szerednya rika, mindkettő Sopurka név alatt egyesül a helység alatt, és Bocskón a Tiszába szakad.

[181a]

Helynevek

Kalocsa Horb községből, Máramaros megyéből.

[182a] Kalocsa Horb helység Máramaros Megyében Kassai kerületben, Szinevéri Szolgabírói Járásban kebelezett, székhelye Szinevér. G. Kath. vallásu, orosz ajku (ruthen) lakossággal bir mintegy 890 lelkes falu.

Nevezetére nem származtatik semmi idegen szolás módtól; mert ez is ugy mint Imsád község leírásában felemlítettett a Kalocsa nevet, beszakadt havas rész által okozott zavaros vitzől vette nevét, – „Horb”-nak pedig azért hívják, mivel dombos helyeken épülvén – oroszról horb, – (domb) vette nevezetét.

A tatár futások alkalmával népesítettett menekültekből, minthogy szük völgyben lévén s nagy erdőségekkel benőve, – bár mily veszélyes időkben menedékkal szolgálhatot több ezer embernek, – jelenleg azonban igen szép tiszta térei vannak. –

Határában lévő dülők nevei következők:

Popovecz, – Tomes, Bujarinszka és Hrábovoho – ezen dülők neveinek eredetét azonban kipuhatolni nem lehetett.

Kelt Kalocsa Horbon Ápríl ho 6^{án} 864

Lángfi László
alszolgabíró

[183a]

Helynevek

Kalocsa Ófalú Láz községből Máramaros Megyéből.

Kalocsa Láz helység Máramaros Megye, Kassai kerület, Szinevéri Szolgabírói Járásba kebeleztetik, székhelye Szinevér. – G. Kath. vallásu, orosz ajku (ruthen) lakossággal bir, mintegy 1130 lelkes falu – a Kalocsa Horbi Anya egyházhoz tartozik lelki pásztorság alá.

Nevezetére nézve semmi idegen szólásmódtól nem származtatik; mert a „Kalocsa” nevet ez is mint a többi három helység (Kolocsa, v. Kolotna: orosz szótól) zavaros – nyerte. – Láz-nak pedig azért neveztetik; mert (a 14^k században midőn települt a lakossága (mint a szóbeli hagyományok után kivehető) – „Láz” orosz szó, magyarul anyit tesz: mint rét – v. a hely is a hol fekszik egy szűk völgyben mintegy a havasoktól bekerített kertet képez.

Határjában levő dűlői, név szerint:

Siroki. – egy tér mező – siroki orosz szó – magyarul „széles” vagy is nagy tér. – Jávorova. – eredete, – „jávör” orosz szótól, – magyarul juharfa; mert a hol eredetét veszi nagy juharfa erdők voltak. – Koselyuszka. – ennek eredete kinem puhatoltatható, – Budzáva. – Sztremba. – Tiszák. – itt megemlítendő, hogy a Sztremba és ezen utóbbi dűlők felett elnyulo „Sztremba” nevű havasnak ez előtt valami 2 századdal – egy nagy része leomlott volt, s az alatta levő „Tiszák” völgy patakjának folyását elzárta s egy nagy tavat képezett a havas alatt, – mely most [184b] „Ozera” név alatt ismeretes, – a jelen időkben azonban szabad kifolyása van, – mintegy 100 [□] ölnyi a területe. – „Polyánszka” ez „pole” orosz szótól neveztetik, mi annyit tesz: mező. – „Kvászova” ezen dűlő a benne levő savanyuvíztől veszi eredetét; mert „Kvásznoe” orosz szó. – magyarul annyit tesz: mint savanyu. Megemlítendő még a Kalocsa völgy bal oldalán elnyuló havasok nevei is melyek a következők:

Verch Jávorovecz, – „Verch Negrovecz” – „Kreszt” Széhla „Pinyáscsok”. – „Dárvájka”. – „Sztremenusz”. – „Sztremba” „Ruzsa” „Krászna” és a völgy jobb oldalán Tyápes, – ezen havasok neveinek eredete azonban nem tudatik. –

Kelt Kalocsa Lázon Ápríl hó 4^{én} 864

Lángfi László
alszolgabíró

[185a]

Helynevek

Kaszópolyána községből, Máramaros megyéből.

[186a] 1. Máramaros Megye. Szigeti járás. Bocskói kerület.

2. 3. 4. 5. 6. A helység neve magyarul Kaszópolyána, oroszul Polyána Kaszuszka. Az orosz elnevezés „Koszva” (rigó) nevű madártól vette monda szerint eredetét, melly madárnak faja (a havasi rigó) nagy sokaságban van még most is az erdőkön. Polyana pedig onnan származik mert a lakosok állítólag Galicziából származtak ide, és így Polyákoknak neveztettek. A többi pontokra nézve szó- és írásbeli adatok hiányában kellő felvilágosítást adni nem lehet.

7. A községben előforduló helyrajzi nevek:

Petleka (Lapos kő) gyil Krajna (szélső hegy) Petlo grun (lapos hegy) Halványakova, Mekalek gruny – Patik (patak) Bubescsova, fedorika, Kolo Arsítzki, Topolnek, gyil, Pud Brechlyiáven, Apoza, Polonenka (Kis havas) Vesnyej patak (felső patak) Sztavescse, Kobela, Lesznyitza (vadalmás) Kádova, Konetz Polonena (havasalja, Kudrévi Magurétsén, Zápészka, Jalenka (fenyves) Káminy (Kőhát) Tósztej – Csertyiz, Kamárnek, Poderej, Krulyko, Pestenyivszki, Mencsilszki, Bánszki pud Jalenkovka (fenyves alatt).

Havasok: Peletza, Pereszlop, Flántusz, Urda.

Patak: Kiszva melly Lonkánál a Tiszába szakad.

[187a]

Helynév

Kelecseny Község: Máramoros megyéből.

Nevezett Község mostani helyzet szerint Beregh megye határáról viz mentibe negyedik = Rika az az folyam nevezet mellett, mely folyam – míg Kelecseny határon megy átt Kelecsenyi Rika vagy folyamnak nevezetik: Nagy-ág¹³ – ezen község hagyomány után – de 1462^{ik} okmányba is látható, hogy leg régiebb Verchovinai völgyben, sőt hagyomány következtében határába eső dülők elnevezései is régiségét tanusítják: és pedig következőleg:

1^{ső} Dülő Pikuj = mely dülő tövibe Tatárokat svedi el nevezés alatt pikákkal lövőket befulasztottak = pénzök Liberdaki elnevezés alatt volt, található nép közt.

2^{ik} Dülő: Ruszkij verch: az az oroszok hegye – Az mind két tatár Járáskor ezen helyet véd helyül foglalák el az it lakók:

3^{ik} Dülő = Pohár: kiirtott erdősek

4^{ik} Kicsera: az az: csucs = vagy szemlélő hely.

5^{ik} Busnyát verch = Tünődő hegy.

6^{ik} Hlubokij: mélység, vagy rejtő hely

7^{ik} Dikoje pole: vad mező.

8^{ik} Klivka: kis fenyves

9^{ik} Gyilok: kisebb erdősek.

10^{ik} Csornej verch = pricsil = vagyis toldalék. –

11: Szplina. Biztosító hegy. –

12: oblyázka: pereniz horb = körülfogó hely.

13. pláik: Térésék

14. polyánki: Tisztás – Kaszaló hely. –

[187b] 15^{ik} Dülő = Boriszovecz: az az Birkozó hely.

Hagyomány után

Ezen Község kétszer pusztított mult századokba – és pedig egyszer Tatár svéd elnevezés alatt, kiket az első Dülő Pikuj elnevezés tüve mellett nagyaná bé fulasztattak halmaikkal.

Másodszor: Ruszkij nevű Düllő hegyen bé ütöttek a Tatárok, mely beütéskor Templomot felgyújtották, népét szétirasztották s Lelkészüket Dikoepole 7^{ik} szám alatt jegyzet Düllőbe egy Hauris nevű gazdával s egy asszonnyal hurczolták, hol, ezen egyik egyén Hauris kenyér bélbe rejté Kaczalját Tatárok álom bé áltakor említett Kaczallát északa valamint magát úgy a Lelkeszt s több lekötött Tatárok által vidéki személyeket feloldott: honan kapta elnevezését e helység kel é? csin

¹³ A Nagy-ág név csillaggal jelölt kiegészítésként áll a lap szélén.

– lett belőle – Kelecseny: Nép monda szerint e községet Ruthen, oláh, s Magyar Atyafiak vegyesen lakozák. régiségit a fa szüke is bizonyítja. továbbá említett 1462^{ik} évi okmány az Orsz: Leleszi levéltárbul – melyben Dicső Mátyás Király adományozza e helységet következőleg: Illustr. Domine Elizabethe genetricis nostrae Carissime: Bilke, Rabolts, Miszticza, Lukova, Doborka et predio komorov in de Bereg, item Lipche, Herinche, Berezna, Ekermezew [188a] Vizkez (az az mostona szolyma falu mert Vizközt fekszik) et Kelecheny vocatis in Maramorosiensis Comitatus: e: c: t: a Leleszi orszá: Levél tárba Latható. Tehat ezen okmánybul is régisége látható, sőt szabadalmazása is – a többi szomszéd községek valamenyiek mind 15 s 16 századba, meg 17 s 18^{ba} kelletkeztek, mert a Lleszi országos level tárba is nincs, semmi megnevezésök

Népe jelenleg Ruthen az az Gk: jeleme jó szívüseg, jártassága csekély minden fákban. Test alkata kitartó – élelme a leg soványabb. Jövőjét uzsora meggát-lása, s gazdálkodásra serkentése előmozdithatja.

Hatarába találtatnak ~~nak~~ jó izü vasérczes forások, mész, üveg vas vegyetékü kövek s máramorosy gémánt.

Nemesebb szarvas marha, ló, juh, sertés, s méh tenyésztés czélszerű lenne a népre.

Kelecseny April 4^{én} 864

Előttünk
Taczinecz Vaszily × Biró
Vcsur Fedor × Hütös
Poplyak Mihál d^{to}
Jancsik András d^{to}
Kovaly Fedor d^{to}
Szekeres Fedor d^{to}.

Demjanovits József mk
Kelecseny Gk. Lelkész
P. H. P. H.

[189a]

Helynevek

Kereczke községből, Máramoros megyéből.

1. Kassai kerületben, Dolhai Szolgabírói Járásban, Szigethi székhöz tartozó Kereczke községben, soha a' helységnek más elnevezése nem volt, hanem ezen községnek határában van egy hegyecske, mellyet Csónoknak hívják. Ezen helyen vannak némi épületek Gróf Bobrovszka Theréz tulajdonképen Uradalmat képzendők, honnét Kereczke helységbe, és Bereznik helységbe szabad szemmel a' kilátás élvezhető, míutánn ezen két helység uradalma alá tartozik. Csónoknak neveztetik azért: mert azon hegyecske a' sik mezőn fel-emelkedetten, valósággal Csónok alakkal bir.
2. Örök időktől mindég csak egy nevet viselt.
3. Hajdan sem volt más neve.
4. Elsőben is itten említettnek ezen családok: Peczka, Kalanits, Demcselya, Titi-netz, Motily, Stefka, Barnits, Karapa, Nitka, Szlepkó, Száj. Később pedig nagyobb részt Verchovinából ide jöttek és letelepedtek sokan.
5. Világos a' 4^{ik} pontból, hogy nagyobbára jöttek Verchovinából, de miképpen a' lakosok közül sokan Magyar hangzású elnevezéssel birnak, nem lehet másként következtetni csak úgy: [189b] hogy Tatárjáráskor sokan e vadon erdőkbe, magyarok közül menekülés véget bevandorolván, talán itt is maradtak későbbben, mert, mikint fordulna másként elő a lakosok között sok magyar elnevezés úgy mint: Maródi, Szakály, Szakács, Kovács, Csomonyi. – de arról, a' nép hagyományból mit sem tud mondani, mert csak annyit tud: hogy tatár járás itt is Kereczkén volt, és rabokat vitt el innét is.
6. Köztudomásból csak lehet tudni, hogy Kereczkének neveztetik azért, mert egy hegy Kusniczai határtól elvasasztván Kereczkét, Kerecsankának neveztetik, vagy is nevezték Kórcsánka, a' mi magyar néven annyit jelent, mint bokros hely, és valójában a' nép monda szerint, egész lapálya Kereczkei határnak régenten bokros volt. Így tehát Kereczke eredetétől oroszokkal benépesedet volt.
7. Hogy eredetétől oroszok laktak itt kiviláglik a' hegyek elnevezésétől, melyekkel ezen helység körül foglaltatik, úgy mint: Polüm, Szova, Gyákova, Voronova, Borszucsina, és kiváltképpen Beregh megyével lévén határos e helység, azon völgy melly Bereghbe utat képez, Prochudnyának neveztetik (magyarúl: átmenetelnek)

[190a]

Helynevek.

Bereznik községből. Máramoros megyéből.

1. Bereznik helység Máramoros Vármegyében Dolhai szolgabírói járásban mindig csak Berezniknek neveztetett. (Bereznik magyarra átt változtatva annyit jelent mint nyírfás) A' neve tehát elárulja hogy Oroszok voltak az első letelepedők ezen helységben.
2. Mindég, és most is az a' neve.
3. A' nép mondájából tudni lehet, hogy első ember, a' ki Berezniken letelepedett, valami Ilyásevits nevezetű volt, a' ki minekutánna Gács országból vagyis Galliciából megszökött, Kereczkei határban, nevezetesen Prohudnya völgyben egy kunyhót készített magának, a' holl családjával egy ideig éldégt, – de miután számtalanszor Kereczkeiek által haborítottatott, nagyobb vadonba vonta magát, Havasok közelébe, mostani Bereznikre; a' hol, bátorságba vélvén lenni, – házat is épített magának, az az első házat, 's így Ilyasevits lett Bereznik helységnek első lakója. Mondhatni első lakója, mert még 1853^{ik} évben is látni lehetett azon házat a' hol lakot az első letelepedő, látni lehetett még azon tölgyfa törzsöt, a' ház közepén, mely asztal gyanánt nekie szolgált. Nem a' legrégibb falú tehát Bereznik, miután a' nép is eredetéről emlékszik.
4. Ezen Ilyasevits család elszaporodván Berezniken, többeket is holl Lengyel Országból, hol Verchovinából magához letelepedés végett Bereznikre csalt, úgy mint: Andrela, Mitinykánits, Procz, Koselya sat családokat.
5. Nevezetességre mutat ezen községben előforduló Kurucz nevű több lakos. Ezek talán kurucz időben ide vándoroltak bolyongva az erdőkön, de eredetökről nem lehet tudni, mert nincs okmány reája.
6. Soha más néven nem neveztetett.
7. Hegységei ezek: első a' nagy havas melly Borzsáva név alatt esmerős, ezen hegyből ered Borzsa vize. Azután másik csucs Zsid, 3^{ik} Ivlova, 4^{ik} Bileczki, 5^{ik} Gimba. 6^{ik} Hráb. Mind ekkoráig Orosz hangzással birnak, úgy szinte kisebb hegyei Orosz hangzásuak, úgy mint Medova, Javornik, Tyiny. sat. sat.

[191a]

Helynevek

Maramaros megye

Kerekhegy. —

Kerekhegy községe fekszik Tecső korona város határában. E község helyesebben telepítvény a magas koronai kincstár által ezelőtt 70 évvel létesített egy kősó aknának meg nyitásával.

E község nevét vette a közvetlenül felette elnyúló Kerek hegytől.

A lakosság a só aknának beszakadása után egy részben a többi maramarosi só aknába elszéledt a bent maradt lakosság férfiai ellenben jelenleg is az akna-szlatinai só bányában dolgoznak és kizárólag ezen bányaművelésből veszi élelmét.

E községnek tulajdon határa nincsen egyedül az elől hivatott földesurasság által részökre egykis legelő s ház helyek adattak.

Kelt

Kerekhegyen Aug 24^{én} 864.

Bacsinszky János

Szbiro

[193a]

[Keselymező]

Tekintetes Márámaros Megyében helyezett és a Dolhai Szolgabírói járáshoz tartozó Keselymező Községe „hely nevek” jegyzéke.

E Helység honnan vette nevét, biztosan meghatározni nem lehet, azonban közvélemény szerint mintegy 500 évektől óta létezik, fekszik a nagyág folyónál, mely Magyar ország Gácsországgali határánál veszi kezdetét, 's a nevezett folyó gyakori áradásaitól sok károkat szenved, lakossága megszorodván csekély erdejét végképp kipusztítván, erdő helyeken irtás földeket magának készített a hol is jelenleg már 60 ház szám létezik, honnan népesített bizonyosan meghatározni nem lehet.

Nevezetes patakjai következők:

Lipovetz patak veszi kezdetét tenger szemből (ozero) melly Lipcse Helysége határában létezik, e patak választja e Helység határát Lipcse Helysége határától, és a Helység hosszában lefolyván végre több kisebb patakokkal együtt nagy ág folyóba beömlik.

Almás ered e Helység és Kis-Rakótz közti hegy völgyéből mely egyszersmind határ mezsdjeül szolgál a két nevezett Községnek, onnan a kaszások közt lefolyván Oszava patakba esik – ez ismét a Helységen keresztül a nagy ág folyóba, melyis Huszt városa alatt Tisza folyóba beömlik.

Toczilnéj. ered a határ szélétől és Oszava patakba a Helységnél szakad.

Prolamanij Iza Helysége határ szélétől ered, és a Helység alatt a többször nevezett Oszava patakba befoly.

Hlubocej e Helység Határát Iza Helysége határától elválasztja és szinte Oszava patakba beömlik onnan pedig a nagyág folyóba szakad.

Oszava ered Lipcse helysége határából 's e Helységen keresztül hosszában lefolyván a fenn nevezett kisebb patakokkal együtt Nagy ág folyóba, ez ismét Huszt városánál a Tisza folyóba beömlik.

E Helység legközelebbi határfelmérése alkalmával következő Dülökre felosztott.

Dülök nevei

Kamnyunka, Lipovcsanya, Scsufanyuv, ez utóbbi Scsufan [193b] nevű helybéli lakos kaszálójától vette nevét, és kiterjed Lipcse Helysége határáig.

Ivankova a Helység felett mocsáros kaszálókbl álló hely, kiterjed Lipovecz patakig.

Pud dolinami Lipcse Helysége határától kezdődik és a nagy ág folyóig kiterjed a hol összejön Iza Helysége határával.

Hucsavka pud dolinami dülötöl kezdődik és a Helység alá kiterjed.

Za bereziscsi Helység alatt kezdődik és Izai határaig terjedt e Dülő a nagy ág folyó gyakori áradásaitól sok károkat szenved.

E Helység a nagy ág vízi uradalomhoz tartozik, és közvélemény szerint hajdanában a Huszti Kincstári Várhoz tartozott.

Egyébb nevezetességekkel e Helység nem bír.

[195a]

Helynevek

Királymező községből, Máramaros megyéből.

[196a] Királymező Handal – ezen helyiség hajdanta erdőséggel benőtt völgy volt – de később A Magas Kincstár által kiirtattván 's lett Handal, – és innét neveztetett el Királymezőnek, M: Szigeti járáshoz tartozik Székhelye M. Szigett. –

Fráj. Dulő., szabad legelő. –

Lerchen. Gärten. ültetett veres fenyővel diszlik.

Csarni. Gráben. – fekete patak.

Hajduken. Gráben – miután a' patak a' hajdu kert felé foly így neveztetik.

Sás. Gráben. az ottan Termő sok sástól kapta nevét.

Polyánészte. Patak 's völgy e néven lett elnevezésének oka nem tudatik.

Grosz Vulsán. Düllő.	d ^{to}	d ^{to}	d ^{to}
----------------------	-----------------	-----------------	-----------------

Klein Vulsán. Düllő.	d ^{to}	d ^{to}	d ^{to}
----------------------	-----------------	-----------------	-----------------

Grosz Szverdlyik patak.	d ^{to}	d ^{to}	d ^{to}
-------------------------	-----------------	-----------------	-----------------

Zegmüle.	d ^{to}	d ^{to}	d ^{to}
----------	-----------------	-----------------	-----------------

Stefel Gráben.	d ^{to}	d ^{to}	d ^{to}
----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Zányova. Düllő	d ^{to}	d ^{to}	d ^{to}
----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Bóbrúka. Völgy. bobruka pataktól kölcsönözte nevét

Sztupi. Völgy. Ilyen néven lett elnevezésének oka nem tudatik.

Királymezőn 1864 Julius 5.^{én}

Riskó István mk
Ker Jegyző.

[199a]

Hely nevek

Maramaros Megye ~~Nyágova~~ Kis-Kirva község

Kis-Kirva, – oroszul Krive mále fekszik Taracz vizétől nevezett Taracz völgyi Szolgabirói járásban, – e néven neveztetett hajdan és mostan is.

Kis-Kirva községe mikor és honnan népesített se hagyományilag se történelmileg kimutatni nem lehet, – régi anyakönyve elveszett 's csak 1832^{lk} évtől bir anyakönyvel.

Határos e helység Éjszakrol Nyágova, – Keletről Nagy-Kirva, – délről Bedő, – Nyugotrol Técső várossa határaival.

A községtől kezdve nap kelet éjszaknak viz mosta szántó földek területnek ell Nyágovai határig. Nyugot délnek Técsői határ, 's annak erdeje.

Dülői elnevezése ejszakrol Obláze és Kicsera, – Keletről Taracz vizétől Bulina, délről Za Mohilka, és berda, – nyugotrol Roszosi nevü irtásos helyek. Innen Bedő felé Za Mohilkov nevü helyen levő hidacskánál végződik be a határ.

Kelt Nyágován Auguszt 25^{én} 864

Csernek Sándor mk
Nyágovai 's K. Kirvai
GK. Lelkész

[200a]

[Konyha, Kisbocskó]

1. Marmaros Megye Izai kerület Vissoi vagy régibb nevén felső Járásban esik

Konyha falu Kis Bocskoval

2.}

3.} Konyha oláh nyelven Cuhea csak e néven esmeretes.

4. a 15^k századba említettik Konyha név alatt.

5.}

6.} Népesítettett Petrovárol e volt a' hajdan virágzo Dolhai Petrovay családnak konyha helye honnén nevét is vette.

7. a) Nagyobb folyója az Iza mely kelet felől át jöve a falu határán végig folyik, patakjai a Valye Szlatini Jood felől folyik ruzsinosze mely a mellette lévő rozsdás színű földtől veszi eredetét, Valya Szatuluj falu patakja éjszak felől folyik az Izába.

b) hegyei a Burna, és virvu Bocicoluj kis Bocskó hegye, Kis Bocsko és Konyha határai közt, sikja kevés de termékeny a Dragomiri Jood és Rozávlya felé,

c) Forduloi az alsó és felső forduló mely felváltva használtatik a Dülök neveiket a hegyektől völgyektől kapják, hosszabb völgye Valea Kuhi Konyha völgye alsó Visso felé, legelőül a nyomás földek, és cserék használtatnak, szántoi vegyesen vagynak kaszálóival.

d) Nevezetes forrása a falutól délfelé a valea Szlatini völgyön Jood felé eső sós forrás, mely több szomszéd helységet lát el sós vízzel – [200b] zuhatagjai, szőlői magaslatai s a t nintsenek.

Konyha helységének melynek határába esik az aláb leirandó Kis Bocsko helysége határai keletről Dragomirfalva és Szelistye, délről Jood nyugotról Sajo és Rozávlya éjszakról alsó Visso.

Kis Bocskó egy határ és egy adóközség Konyhával éjszak kelet fele Konyhá-tól also Visso határáig nyuló Kis Bocskó völgyén fekszik, Konyhának urbéri telepítvénye nevét honnét vette nem tudatik, ugy telepítésének és népesítésének ide-je sem.

Folyója nints egyetlen patakotskája a Kis Bocsko pataka mely közép száraz nyárba is kiapad, kutjai nem lévén jók a' helység lakossága a Visso vagy Iza folyóra 1–1½ ora távolságra kéntelen marháit hajtani itatás véget.

Sikja semmi, dombalján vegyesen van szántó és kaszálló föld, forduloi az alsó és felső forduló, legelője a nyomás föld, határa Konyhával együtt iratnak le.

Kelt Konyhán 1864 Julius 12

Braun Vilmos mk
szbiro

[202a]

Helynevek.

Kőrösmező Községből Máramaros megyéből.

Kőrösmező (Jászinya, Frászin, Keresmező) Fekszik Máramaros Vármegyének a Tiszavölgyi járásban a legszélsőbb határ pontján: Határos Galliciának Sztaniszlai kerületével; – habár is egy községi elnevezése van, de többféle telepekből áll, u: m: keletről Láziscsána; délről Lopusánka; Ejszakrol Fekete Tisza; és Sztebna.

2ra A legis legelső elnevezés az Oroszoktól származott, neve Jászinya, – ezek után Frászin az Oláhok előtt isméretes, és Kőrösmezőnek magyarul nevezik, melyből a Galliciai Lengyel, és Német nép Keresmező elferdített nevezetett képviselt.

3ra Mindég ezen nevek alatt ismertetett.

4. és 5te Az 1859–1615 évek között régibb okmányok nyomán hozzá vetőleg állíthatni, hogy a Település a szomszéd Galliciának Zelena és Pásziacnei helységeiből eredett. A Lengyel földbírtokos Nemesség és azok haszonbérllőinek a Zsidoknak kikeresett zaklatásait el nem szenvedhetve, az akkor rengetek erdők, és magas ormu havasok közzé kibujdostak, mely hely a lengyel izgalmas lázongások alatt sok szegény gazda fiának menedékkül előbb, és utobbb állandó lakásul szolgált, 's meg telepedett.

6ra A helység alsó végén a Tisza folyó jobb partján azon a környéken hól ugy nevezett Sztrov Kúiszka nevű fiok Egyház kellemetes halmon emelkedik, e helyre telepedtek először azon juhászok, kiket a korai őszi hó esés ide reszezett, és minthogy Galliciába nyájaikkal nem volt mod többé visszatérni, itt hagyván őket, [202b] magok visszatértek, és csak a kikelet fordultával felkeresték elhagyott ön magokra nyájaikat, melyet épen, és vídoran meg ellett bárányaikkal együtt saját magukban táplálkozva találván meg, – örömmükből mint szerentsés helyen a fennevezett környéken terebélyes kőrősfák alján tanyát ütöttek, 's idővel a leg első Sztruk nevű gazdától többek is lassan oda édesgetettvén, már sokkan lehettek, hogy 1600 elején, mint az Egyházi irott könyvek némely jegyzeteiből kivehetni Kápolnát azon a helyen építettek, és a Moldovai Putelova helyűtt pásztorkodó Orosz Püspöktől felszentelt Lelkészeket Gállíciában a Vásárokon kialkudott bér szerint meg fogadták. – 1642-ben már a második Egyházat, de nagyobbbat, és mostan is habár kijavítatva állot, átaellemben a leg elsőnek építették fából keleti modorban. 1750 tájáig mindég Gállíciából hoztak Lelkészeket maguknak, de azután Zserkey Máramarosi Vicarius jo modjával a Munkácsi Püspökséghez csatolta.

A kőrősfák körül, és között letelepültektől átszármazott az elnevezés is oroszul, az oláh elnevezés onnan származik; mert Rákoczy Fejedelem, és en-

nek utodai alatt sok oláh család a Tiszavölgyön adományozás, részint pedig foglalás útján havasokat birtak, és saját nyelvükön elnevezgették is, mint Pietrosz, Sássá, Mentsul, Tátujeszká, Tátul, Krácsunyászká etc. de idővel át származtak, a kincstári uradalomra mind ezen említett havasok.

7te Kőrösmező helység két fő pontbol dicsekszik a Tisza forás, mely éjszokon Okola nevű nem ugyan havas, de elég magas orom oldalon fakad, a másik fő pont keleten a Gálliciai határdomb a Repegői völgyben, amannak a központ a Helységtől elérése három mértföldnyire esik, emennek pedig egy, és egy fertály mértföldnyi a távolsága. – le innét keletkeztek a főbb Völgyek u: m: a Tiszai (Tiszá csorna, fekete Tisza, vagy rövidítve Tiscsora, és Lázescsána azonos nevű patak mentében elterül, mely a leg magasabb hegy Hoverla [203a] alatt fakadt, neve a Lázi (kaszáló rétek) mint hajdanta külső, és távol eső irtásos földbirtokoktól származott. Lakik a nép el szorva, részint egy fertály mértföldnyi és távolságra egyik a másikatól, nagyobb része hegyoldalokon, völgyekben, és az ország ut mellett, mely Gácshonba vezet. – Áll a központi fő utzábol, – azután az ugy nevezett Mándzok utca, és felső, meg alsó végi utca.

A völgyek szerint pedig a Tisza forrásától kezdve, a Tiszai (az az Tichá csendes, nyugalmas) vagy a sok tiszafa miatt hajdanta így elneveztetett, éjszak, és kelet felé jön a Sztebnai; ezután a Repegői – keletnek, a Zimiri, keletdélnek, a felső Láziscsánai, délnek a Pletováti, és Lopusánka, dél nyugott felé az alsó végi, vagy Szevidovetzi, másképp fűrési (melynek also részén egy Fűrész malom a magas kincstárt illető vagyon) – Contractiokbol, vagy is egymással folytonos kapcsolatban álló helységi telepekből. – –

Mária Therezia idejében egy Kuty örmény kereskedő nagy ügyel, bajjal a vízmentében Szigetig lemenvén felfedezte a Kormánynak – az ut meg nyitathatását, és kezdetbe vétetett 1840 körül járhatóbb szekérut nyitott Galliciába a Repegői völgyön keresztül, és 1854.–1855ik évben már a leg rendesebb állami ország ut lett.

1772 és 1774. évben a magas Kincstár erdő művelő Tisztséget, és munkásokat tellepitett, mely jelenben is virágzásban fen tartatik, és kezeltetik. – József Császártól, mint Trónörökös átutaztában, és ittlétében a község, mint nagy kegyelmet kért magának Malom köveket, mert ahoz meg kívánt országut hiányában nem tsak nehéz volt hozzá juthatni, de nem is volt képes azt semi erő ide szállítani. – –

A meg boldogult József Nádor, és Fő Herczeg 1820 táján meg mászta Pietrosa csucsát, de ennek emlékét mi sem tartja fent.

[203b] A községet keletről Láziscsána patak, éjszakrol a Tisza folyó, a bel központban pedig mind a kettő egyesülvén Gálliciából jövő állam uttal kettészelik, azonban nevezetes jó részint már kő részint pedig fa hídakkal van el-

látva, a lakosok leg nagyobb részben csak a marha tenyésztést szép Réteinken, és a magas Kincstártól kibérelt havasokon úzik, igen csekély Zab, Arpa, Krumple, vagy földi alma és Lóbab veteményezés mellett, – élelmők ezen hegyi lakoságnak nagyobb részt, avagy többnyire Kukuritza (Tengeri) liszt főt vagy süített készítményből áll, – egyedül két gazdán, vagy földművelőn kívül ki maga termesztett Árpa, és Zab után elélni képes, mindjában veszik a szükséges élelmet Gátshonban, vagy munkájok, és keresetök után a magas kincstárnál, az illető Magtárból. – Keresetök áll leg nagyobb részt az Erdei munkák, és Tutajozásból, mely munkák után 80.000 forintig kereshetnek, – 70000 Szálfa, 10000 fűrésztoke, egy fél millió zsendely, – 600. öl kemény tűzifa, 10.–15000. aprofit épületifa, u: m: Szarufa, Létz, etc: leszállításával a Bocskoi Szálfa kezelő hivatalhoz.

A helység 50.000 holdnyi területű, Lutzfenyves erdővel vagyon átövezve, melyen túl a havasok 10.000, hold területtel nevezetes magosságig emelkednek, melyek közül az úgy nevezett Hoverla havasi tsucs 1082 öl magosan fekszik a Tenger szín felől, a Gácsroni határ dombot képezve, nem küllőmben Pietroz 1063 ölnyi magas, Kukul 810 öl, Ploszka 711 öl, Csorna Kleva 905 öl, Bliznitza 984 öl, maga Kőrösmező Helység pedig 352 öl magas, mint a a Tenger szín felől. – Ejszak keletnek határos Gácsországal, nugotnak Bruszturával, Kabalapolyána, és Kaszapolyánával, dél felé pedig Billin, Bogdan, és Luhi helységekkel. – A területe 7 ½ négy szeg mértföld. –

Végre egy hegyorom Bili-Kreszti név alatt jön elő, elnevezése hitelesen nem tudatik, de hajdanta mint egyik kitűnő határdomb **[204a]** Magyarország és Galícia között öszvejövetelül szolgált. – Szummarin, és Bubnej, magas, és elnyult terjedelme miatt így neveztetik. Wóvküika sok farkas lakta, és lakja most is Klyücsi nevű kaszálo szőgszeges patakocskája miatt, mely keresztül folyik. Klefás orom, meredek, és nehéz hozzá jutás miatt Vájdeminetz nevű patak az eltévedett, és Váj gye minye – kiabáló oláhtól. – Horiskoiv – emelkedett, és önállóan fekvő határ csucs. Mláki vizenyős földjén a régi Gálliciaba vezető ut átmenvén esős időben kivált, sok nyomornak volt okozója. Borkán egy vér letépült de igen dulakodo, és birkozodo embertől vette elnevezését etc. Tatárivka havas azért neveztetik így, mert a Tatár csordák a mint dulásaikat a Magyar földön elvégezték, a havasok ormain térve vissza Gálícia felé, azon a havason eltévesztve az utat, a nyomor, és éhségtől sokan elhalván, ottan el is temetkeztek, a még látható sír halmok ezt jelenben is igazolják.

A nyelv orosz általánosan, a rom. kat. beszélnek magyarul és németül. – Van két orosz Anyaegyház, felső, és Alsó, és négy fiok fa egyháza, két orosz anya iskola, és három leendo fiok iskola, tanitoja, – egy rom. kat. Egyház, iskola, és tanitoja, egy zsinagoga, holott 1848 előtt csak egy Izraelita család 25.–30. lélek számban tartzkodhatott, – az öszves lélek száma jelenleg

Kőrösmező

---

mintegy körül belől 6200 meg haladja, ado köteles mintegy 1400. körül a ház száma ezen helységnek 1250. fel megyen.

Kelt Kőrösmezőn 1864. évi Junius hó 12.

P. H.

Szachey János
közs. jegyző

láttam
Krutsay mk
Szbiró

[206a]

Helynevek

Kökényes községből, Maramaros megyéből.

[207a] Kökényes községe Máramaros megyében Dombó ker. Szolgabírószághoz tartozik.

Kökényes (ruthenül Ternovo) a legrégibb idő óta neveztetik e néven. –

E község már 1200^{ik} évben korán már említették csak hogy nem jelenlegi helyén. hanem mintegy 500. ölnyire északkeletre a most Szelistye (faluhelye) nevű helyen, honnan a Taraczvize. mint hegyi folyó és különben is szabálytalan medrű víz az ottan letelepedett lakókat kiszorítja, 's körülbelül 170. événél alig több, hogy a most levő helyen áll. – Nyugalmat mind a mellett itt sem találhattak a lakosok, minthogy vannak egyének, kik emlékeznek, hogy a Taraczvize itt is megháborította őket még pedig úgy, hogy az folyását majd nem a falu közepén vette, 's úgy szintén igen emlékeznek arra, hogy jelenleg csaknem falu közepének mondható helyen volt a rév.

A mi e község népesedését illeti biztos adatok nyomán, az, Máramaros megyében csaknem a legrégibb községekhez tartozó Uglya községből népesítették. –

Kökényes (ruthenül Ternovo) nevét ezen ruthen szótól tern – kökény – vette: – mert e község helye egykor csupa kökény bokrokkal volt benőve.

Düllői: Horbiscse (hegy alatti róna, 's maga a hegy is neveztetik) Bolotiscse, Vepru, Szemenczovo, Kicsera, Rőtyi (szántó, egykor kincstári kaszállók) Mocvár, Pasztovnyik (egykor közlegelő most szántó)

[207b] Dubrova (nevét – ezen szótól Dub: – mely tölgyfát jelent – vette, hajdan nagy tölgyes) – Batrena, dombos hely, Talasava (egykor marhatanyákkal ellátott hely) Horbok (dombos dűlő), Lupejka (víz által átszakított hely) Panyku Verch (valami Panyko nevű egyéntől kinek birtokában lehetett – vehette nevét) Pisa Hora (gyalog hegy) mivel csak gyalog ut vezet rajta keresztül. –

Minthogy az itt említett dűlők dombokon és hegyeken, vagy pedig dombok és hegyek alatt fekszenek, a dombok és hegyek is kivétel nélkül így neveztetnek, p. s. Kitsera dűlő egyszersmind hegy, Panyku Verch hasonló stb.

Vizei: Taraczvize érinti a község bal oldalát. –

Hluboki (mély völgyben folydogáló csermely) Szokolu, ezen patak, mint állítják onnan vette nevét, mivel hajdan körülötte füzes volt, hol is fülemülék szerettek tartozkodni, – emadár pedig orosz nyelven – Szokol-nak neveztetik – 's innen származtatják Szokolu patak nevét – Vosovati hasonló nevű hegyről jövő patakcsa. –

Hluboki Visnyij, magas hegyről rohanó patakocská. –

„Bilyu” áradásnál vize fehér (bilej) honnan így neveztetik –

Kökényes 864 Aug 2^{án}

Seján Antal mk
jegyző

Lauruk Vaszily × bíró
Havrilyuk Vaszily × hittes

[210a]

Helynevek

Körtvélyes községből, Mármaros megyéből.

[211a]

Körtvélyes község (ruthenül Hrusova)

Maramoros Megyébe Szigeth járási fő Szolgabiroshoz tartozik – nevét vette Körtve-gyümölcstől – melyel most is fekvésénél fogva vad körtvével bővülködik –

A község vagy a' falu régi mert a 14^{ik} századba Körtvélyesi G.C. Bazilita szerzetes klastroma emlittetik – melynek még romja látható – 's a' klastrom a' falutól vette nevét –

Mely helyen volt régenten a' falu nem tudatik de hogy azon a' helyen melyen most van – bizonyosan nem lehetett mert ott a' Tisza folyónak nyomai vagynak – a' községet Ruthen nép lakja – mellék községekből – de leginkább Taracz völgyről népesült – mit a' családi név és eredet eléggé bizonyít. – a' faluba van egy ucca mely Cigány uccának neveztetik, hol a' mult század közepe körül Cigányok laktak – kik a' Magas Kir: Kincstár részére aranyat mostak a' Tisza folyó mentén nagy menyiségben lévő homokból – azonban 2^{ik} József Császár alatt mint mondják meg szöktek – 's azota ezen utszát ruthenek lakják 's a' később visza tért Cigányok másutt kaptak lakó helyet a' Kir Kintstártól – 's egész 1850^{ik} évig mostak aranyat. –

létezett még a' községben hajdinába egy Kápolna – mit bizonyít a' most nem régiben is talált sok szép faragású kő – de erről biztos tudomás nincsen. –

A G.C. Bazilita szerzett Apátsága zárda romjai még most is láthatók, gyümölcsös kertel mely majd nem egészen elhagyatott – mos [211b] mostanába a' Kir: Kintstár birtoka. –

A község Délnek fekszik – a' Tisza folyó partján a' hegyoldalba – igen szép fekvése van – a' község határa majd egészen hegy és dombokból álván kevés szántó – annál több kászálló földje és szép Tölgyes Erdeje van –

Ezen egész község a' M. Kir: Kintstáré volt Urbéreszek által lakva –

Határa. Obtsina – határ hegy – hol öt határ jön össze – Taracköz, Nagy Kirva – Kökényes, Körtvélyes és Alsó Apsa –

Dvoristye (udvarhely) nagy tölgyes erdővel benőtt hegy – helyel helyel kaszállóval – e' mellett foly Drahövka nevű patak, melynek elnevezése hagyomány szerint, e' patak mellett volt forrástól vette nevét – minthogy hajdanába e' forrás igen jó vizéért drága viznek neveztetett – de a' hegyoldal leomlásával a' forrás eltemtetett –

Csorna Kozsina – kaszálló erdő – eredete nem tudatik –

Manasztírszki – tölgyes erdő – a' Klastrom szomszédságában fekszik 's
onnan vette elnevezését – oda tartozván –

Vinnicsne – tölgyes erdővel benőtt hegy – azt mondják hogy hajdan a' ba-
rátok ott szőlőt műveltek – fekvése délnek fekszik –

Horodistye (vár hely) erdős orom és kösziklás hely – azonban eredeti el-
nevezése esméretlen –

Bereznik – ennek mezőségén három hant hármasszegletbe látható mint-
egy 30 ölre egymástól – azonban mit jelent nem tudatik – mert a' határ
széltől távol van –

Csics János
fő szbiró

[212a]

Helynevek

Kövesliget Helységből Máramaros Megyéből

A' kérdő pontok

Elsőjére Máramaros Megye Talaborvizi Szolgabiroi járásba tartozó Helység
Kövesliget

Másodikra. Ezen községnek neve jelenleg magyarul Kövesliget oroszul Dráhava, oláhul Drágujest név alatt isméretes, és a mostani nép emlékezete, és tudomása szerint mindig ezen a' néven fordult elő a' község neve.

Harmadikra. A' mostani nép nem emlékezik, hogy más név alatt ezen község előfordult volna.

Negyedikre. A' község igen régi, mert a' Donationalis okmányok a' 16^k századról szólnak, 's már azon időben más e' községet Nemesek birtoka volt.

Ötödikre: Ezt nem tudja senki, és nem is emlékezik rá, de nem halotta hogy honnan népesített.

Hatodikra. Miután a község körül vizekkel van be kerítve, de majd az egész területe igen köves innen kaphatta magyar nevét Kövesliget – de ezen község két hegy közti terségen nyulik szláv nyelven elnevezhették Dráhova, mely magyarul annyit tesz drága; – de mivel szép fekvése van az oláh Drágest-nek elnevezte, – mely annyit tesz kedves hely, és községnek van 3. utzája, és emlékezettől ólta állomási hely.

Hetedikre Kövesliget határa két hegy közön lapálya 3. mért földnyire terjed, és áll jelenleg e' következő dülőkbl: Párdasz, Velike pole: Dubnik: Pelliva: Szakérnitza: ezen dülő Szakérnitza patak folyásától kapta a' nevet, – Garzsin kut, – Horbistse, – Kaszira, – Sztánovetz szinte Sztánovetz patak folyásától veszi a' nevét – Blédár, Kuté, Dubrovitza ezen dülő régi időkbe tölgyes erdő volt, de el pusztult az orosz szorol Dub – dubrovitza nevet kapott, Darvajava, – Broduszkéj ez erős patak folyásától kapja nevét, – Botzára, – Vulsana, [212b] Vulsánka, Jászenovetz körös erdőből eredő patak folyásától, mely orosz nyelven Jászin-nak hívják. – Toszti, – ez dülön nagy patak foly, és Tágos hely, – ezen a' helyen régi időkbe Klastrom volt építve Barátok tanyája lévén, mely Josef Császár végképpen el törölte, és Kicserela, ezen dülőben van egy patak, mely tátárszki szvurnak neveztetik, – a' nép monda szerint arról kapta a' nevét, mert tatár futás ideje alatt ezen völgy tatárok tanyája lévén, a' hol a nép által agyon verettek.

Ezen község határán négy Telepítvény van mint nemesek ősi birtoka úgy mint – Zábrod, azért kapta azt a' nevet, mert Talabor folyo vizen tul van a'

vizet gázolni kel, – a' gázlot oroszul Brud-nak hívják, és így Zábrudnak neveztek – Hliszna, ezen helyly keskeny mint giliszta – oroszul Hlíszta – Hlisznának el neveztek – Botzára a' nép monda szerint Rákotzi futásában ezen a' helylyen meg pihent, melly oroszul bévczár: – itt volt a Király – Bótzárának el neveztek. – Vulsána, ezen telepítvény égerfától mivel ezen lapály tsak éger fa erdővel be volt növe oroszul vulyhának hívják, és így a Telepítvényt Vulsánának el neveztek.

Kövesliget határával a' következő községek határai össze jönnek Keletről Szeles Lonka, Uglya és Krisfalva, Délről Csománfalva, és Ötvesfalva. Nyugotrol Gernyes, Berezna, és alsó Bisztra, – ejszakrol a' Kalotsák határai körvonalozáék.

Kelt Kövesligethen Aprilis 25^k napján 1864

Nyegre László mk
Szolgabíró

Papp István mk
Jegyző

[214a]

Helynevek

Közép Apsa községből, Máramoros megyéből.

[215a]

Máramoros Megye Közép Apsa község –

Közép Apsa községe tartozik Máramoros Megye Szigethjárási fő szolgabíró-sághoz – 's a' község mindig ezen név alatt volt esméretes (Románul Apsa de Mizslok) 's más neve nem esmeretes. –

Közép Apsa helysége már 1390 előtt létezett mit igazol a' Balk és Drág részére Mármoros Megye által készített határjárás – 1390ről – a' mely okmányban Közép Apsa mint Alsó Apsával határos község emlittetik – néphagyomány szerint felső Apsa Karátson falva és Veresmarth régi időkben Közép Apsához tartoztak 's jobbágyi viszony alatt állottak azonban erről semmi hiteles okmány nem létezik

Közép Apsa Román ajku népből áll – honnan népesítettett nem tudatik – a' Mihály család innen ered. – 's az egész község nemes családokból áll. –

Nép hagyomány szerint a' község nevét – Apecka nevű havastól és abból eredő Apsa nevű folyótól vette mely a' helység alatt foly el – de ezen patak és az Apecka nevű havas honnan vette nevét nem tudatik –

Határában van a Besikura – nevű magas kő bércz melynek keleti oldala Közép Apsai határ 1390^{ben} köztudomás szerint Hogyagosnak hívták – kaszállok és szántó földekből áll –

Virvu Meguri – ősz erdőből irtott kaszállok – magos hegység – 1390^{ben} Kunes hegynek hívták –

Virvu Sztrimbi nagy hegy kösziklás helyekkel név eredete nem tudatik – (magyarul görbe tető)

[215b] Remeczel hegy – melyből ered a' Remecel pataka – mely közt Közép Apsa falu alatt az Apsicza vizébe ömlik – cserés hegység – név eredete esmeretlen. –

Oszoju magas gömbölyű hegység nagy bikkes erdőséggel név eredete esmeretlen –

Dumbráva egy hosszú domb lánczolat tölgyes erdővel benőtt hely – nevét a' tölgyes erdőtől vette –

Kremenycza tölgy fával benőtt hegység – itt van a' Valya Kremenycza (Kremenycza pataka) név ered ezen a' patakban található fejtő kova kőtől vette –

Mocsire – (motsár-) Kaszállok és szántokból áll nevét a' hely vizenyős voltától vette. –

Közéapsa

Zenods – egy magas Kopár hegység, melyet a' nép kapával mivel – igen silány sovány föld minőségű –

Dobrik hegy – az allya motsáros kaszállokból áll az oldala kapával mivelhető meredeksége miá 's egy része haszon vehetetlen. –

Közép Apsa község egy szűk völgyben fekszik két oldalról hosszan nyúló hegy lánczatok között – Alsó Apsa – felső Apsa – Kis Bótskó – Karátsonfalu – Fejéregyháza, és falu szlatinával szomszédos. –

Csics János
fő szbiró

[216a]

Helynevek

Krácsfalva községből, Máramaros megyéből.

[217a] 1. Krácsfalva községe Máramaros megyében, Kaszó járásában, a Márvizi szolgabiroi kerületben fekszik, – Megyei székhelye: Máramaros Sziget korona városa.

E községi helynév ösmeretes Nagypatak nevű puszta helyről is, mely az utókorban a román ajku kerületbeli lakóságok által Vályámáre-nak elneveztetett. Ezen hely ez előtt mint 200 évvel a hagyományok szerint egy Nagypatak nével bíró helység „Vályámáre” létezett, mely az illető földes uraság közre működése által – a közelébe fekvő Krácsfalva községgel egyesítetett össze.

A Krácsfalva községében létező görög katolika egyház épülete (mely szerkezeténél fogva tiszta szilfából épült) régi idők maradványa, ezen egyházi épület a’ hagyományok szerint ez előtt mint 200 évvel, midőn a’ nagypataki (vályámáre) helység Krácsfalvával egyesüle, Nagypatakról hozatott által Krácsfalvára, ennek régiségét igazolandja – még József Császár idejében az egyházra vezetett, s még mostan is tisztán olvasható 253 szám. – a templom a falu közepén van fölállítva, belseje csinos, – Sugár tornya 3 közép nagyságu harangokkal van ellátva. – a templom védura a’ császári kir: magas kincstár.

Krácsfalva községében rendezet népiskola van föl állítva, ’s ez – mint 50 évek óta kiképezet román tanítókkal van (a magas kincstár kegyuraságának pártfogásával) ellátva, az iskolaház a’ templom közelében fekszik, jelenleg a helységbeli gkath lelkésznek tulajdonítható, hogy iskolai igazgatói erélyes – ’s kifáradhatlan működése alatt naponta 60–70 gyermek nyerend neveltetést, és oktatást.

[217b] Krácsfalva határ területe keletről cserével benőtt dombokkal, délről – és nyugotrol az úgy nevezet Gutiny havastól kezdve több sziklás – és rengeteg erdős bércekkel van körül lánczolta, éjszakrol a Márafolyó völgye környezi. – határ területe a Catesztralis mérnöki munkálat eredménye szerint következő mennyiséget tartalmaz:

130	hold	és	1148	□	öll	szántóföldet.
3.022	„	„	435	„	„	Rétett.
1.544	„	„	75	„	„	legelőt.
15.590	„	„	466	„	„	erdőt.
1.290	„	„	741	„	„	terméketlenséget
Összesen 21.577 hold és 1265 □ öll területet tartalmaz						

Krácsfalva határ területe határos:

Keletről – és délkeletről Bréb község határával, délről Szathmár megyében kebelezet FelsőBánya városa határával, – Nyugotrol Szathmár megyébe kebelezet NagyBánya városának, és Máramaros megyei Gyulafalva – és Desze községei határaival. – éjszakról szinte Desze községével határos.

2. E község jelenleg Krácsfalva nével bír 's ezen név alatt országszerte ösméretes.

3. Mint az okmányokból kivehető, e község a hajdan kórbán Karák nével birt, 's csak későbbben neveztetett el Krácsfalvának.

4. A nemeség adományozási okmányok szerint Karák – vagy ujjab idő nevezet szerint Krácsfalva név alatt már 1345^{ik} évben említetik.

5. Ezen község a hagyományok szerint a megye külömbféle községeiből népesítetett, de az utó kórbán a' Nagypataki pusztán volt – 's vályámárénak is elnevezett helységgel össze kapcsoltatván, – népesítetett.

6. A Helynév eredetéről, a leírtakon kívül semmi tudomás nincs.

[218a] 7. A község határában több nevezetes helyek léteznek:

A Nagypataki (Vályemarei) terület, a Gutiny aljáról kifakadozó több forások egybe folyásaik által eredt Nagypatak nevű folyocskától veszi el nevezését, ezen folyó határ vonalul szolgál: Keletről Bréb és Desze határok között, mely Desze községénél a' mára folyoba szakad.

A Gutiny sziklája: mely alatt kisebb emelkedésű dombok belsejében Gipszes tartalma mészkő nagy mennyiségben található.

A Gutiny sziklás magaslata, mely a tenger színétől mint egy 786 ölre emelkedik – 's mely Trachyt (aszkö) tartalmu sziklából álland, a Geologusok kutatása – és buvárkódásuk szerint Vulkánikus kitörések maradványa, ezen szikla tetőzette – mely három szöget képez, Sivatag, – 's egyedül gyalog fenyő bokrokkal, és úgy nevezett havasi eper növényekkel van besűrjedve. – A fensík éjszaki oldalán legtöbbször Junius végéig is itt-ott foltonkint havat találhatni. – A szikla csucsáról három megyének több részei szabad szemel is láthatolag vizsgálthatnak, és pedig: Máramaros keleti – és délkeleti része, Szathmármegye keleti része, és Erdély honi Kovár vidéke északi része szemlélhetők.

A Gutiny szikla magaslatának rengeteg erdőséggel benőt alja, jelen kórbán is – az 1745^k év utani időkből a Pínty Gregor volt híres rabló tanyázásairól fentartják el nevezésüket, mint p. o. Székek (Scaune) hol társzínkosaival össze jövedeleket – és tanácskozmányokat tartott. – továbbá: A tolvaj szökölő meredek mely Pínty Gregor rablónak – az üldözők előlli menekvő helyül szolgált, hol aczél patkokkal magát ellátva – egy aczél nyársal 50–60 ölnyi mélységű meredeken le bocsajtkozva menekült meg. hiteles íratok szerint meg nevezett [218b] híres rabló ezen területen – az elfogatására kirendelt üldözők által agyon is lövett – és ugyan ott elis temetett.

A Gutiny szikla magaslattól eredő – és éjszakknak nyuló hegy lánczolat egyik Iszkut nevű pontján a hagyományok szerint ez előtt mint egy 100 évvel ma-

gány egyének által titokban nemes érczü Bányák míveltettek, mely bányák nyomaira minden szorgalmas kutatások dacára is – az utó kór nem akadhat.

Ezen hegyláncz egyik magaslatán nyugotnak fekszik az ugy nevezett Izvorai tágos kopár legelő, hol 3.–4000 szarvas – és másfajú marhák évenként nyaraltatási legelőt nyerenek.

A Gutiny havas nyugoti hegy lánczolata ormán fekszik a' NagyBányával határos ugy nevezett Krikína nevű terjedelmes kaszáló, melynek környezetében fekvő nagy Bükkes test erdőségben még sóha – semmiféle anyag nem vagatatott ki.

A Mára folyója több forásokból veszi eredetét a' község határának bérczes déli – és délnyugoti területében Szathmár megye határ szélén, a hagyományok szerint e megye – a' Mára folyójától vette elnevezését (máramaros) ezen folyó két nevezetesebb ágazatból – az ugy nevezet Reusora és Riumáre folyokból eredend, ezen két külön nevezettel bíró folyok Krácsfalva községének nyugoti oldalán egyesülve alkotják az ugynevezet Mára folyóját, melly a kerületen végig Bártfalva keletti részén Kaszó folyójával egyesülend.

A Reusora – és Riumáre folyokban Pisztráng nevű Nemesfajú hallak közép mennyiségben, a Mára folyójában pedig: Galocza, Lazac, és Pisztráng nevű halak találtatnak.

A Dragus család nemeségi, adományozási okmány szerint ezen község határ területe – más hat községekkel [219a] 1345^{ik} évben a Dragus nemes család birtoka volt, mely későbbben a' nemes Redník családra szállott, ez utobb meg nevezet család azomban Krácsfalva községét a határ területtel együtt a' magas királyi kincstárnak bizonyos pénz mennyiségért zálogba adta (melly a magas királyi kincstár birtokában mint urbéries állomány létezvén, Krácsfalva község lakosága a magas kincstár földes kegyuraságának telyesített urbéries szolgálatokat) 1852 évben a nemes Redník család Krácsfalvi zálog birtokot a' magas királyi kincstárnak örök áron birtokába adta.

Krácsfalva határ területében, a fentebb meg nevezett helyeken kívül még következő nevezetű helyek léteznek: Lunke, Báltá tomi, Rígó, Tecele Grape, „Szakadasok” (Secetura) Téréség; (Seszurile), Magura Dávidószke, Szállás, (Szellásu) Borz helyek, (Jezurisca) Pogor, Príszáke, Prelucá Szculului, Sugó, Árin, Poje-nyicze, Jezunyii, és Pojáná máre.

Krácsfalva helység közönsége a földművelést nagy szorgalommal gyakorolja, de a határ területnek silány vadsága miatt – mivel a földműveltetés szorgalma igen csekélyül jutalmaztatik, azért e közönség nagyobb része – csak is a' magas kincstár részére szükségelt fa anyagok vágása – és fuvarozása általi érdem díjjak élvezette által tartja fen magát.

Krácsfalván Május hó 30^a 1864.

Szabados József
K. Jegyző által

[222a]

[Kricsfalva]

Marmaros megyében Talabor vízi kerülethez tartozó Kritsfalva községe honnét vette eredetét ara semmi adat nem található, csak a korosabb lakosok által állítatik miszerint sz: István király előtt már fen állott volna, van benne egy fő vagy nagy utza és kettő kisebb, melyekből egyik sváb utzának neveztetik, azért hogy sorozatban állanak a házak benne, másik Sztojkuszká, mint hogy Sztojkáék lakták és lakják is, nevezetesebb családja Kricsfalusi ki a községtől veszi nevét, Sztojka, és Bencze három nemes családok.

Nevezeteseb dülök

Velike puszte pole, nevezetét veszi mi után nem hogy kenyér termő hely lenne, de még legelő sintsz rajta, mely magyarul nagy pusztas mező.

Kirnitséstse, onnét veszi eredetét, mint hogy forásos hely Ruthenül Kirnitz.

Mezsi teplitzámi, nevezetét veszi mint hogy teplitze meleg víz forások és patakok között van.

Sztojákova mint hogy a víz közelében a marhák azon helyeken délelnék a nyomáson, és magyarul álló helynek el neveztetett.

Élyku Kut, régentén sok jéger fával el tenyészve volt és Vulychové Kut volt először, később pedig élyku kutnak el neveztetett.

Za daunitzés, itt több ideig Talabor folyó ága a községtől el zárta volt, mely ágot régi ágnak neveztek, jelenleg pedig víztől mentve van és használható.

Szaladavá, ez egy édes víz forástul vette eredetét mely azon helyen jelenleg is meg van, de édeségtől nem használható.

Pud dubutzom, ez egy tölgyes hegy alatti hely, mely dub vagy magyarul tölgy fa nevet kapta meg.

[222b] Mezsi darahámi szereg polya, ez községből ki menő két felé ut közti hely, honnét nevét ugy kapta.

Pud matsáro, nevezetét veszi, mint hogy azon hely motsáros természetű.

Ná zádvoru, az okbul neveztetik mint hogy a község udvar és kertek alján esik.

Puszte párela, ez egy kapár legelő egyébre nem használható.

Adárava, kaszálo völgy hegyekkel és erdőkel körül véve eredetét onnét veszi mint hogy ez patak igen görbén foly először vadáréjnak neveztetett.

Krivetz, ugyantsak völgy kaszálo, melynek fele oldala a folyóig Kricsfalva-hoz tartozik, a görbületek miatt Krivétz nevet nyerte.

Hátná, onnét veszi eredetét, miszerint ez egy hegy a szomszéd Kövesligeth határtól és hátnak neveztetet el.

Kricsfalva

Horávka és Kotava, ez egy motsáros pusztá természetes domb, mely Darva szomszéd község felé nyulik, név eredetét hogy nyerte nem tudni.

Van az határban több nevezetes hegy, mely közül Kitsérela, a Kövesligethi és Uglyai határt képezi, Lozovetz, melyből fejték agyag a házak fejtésére szomszéd községekbe is használtatik.

A község közelében mészkő igen jó természetű. el van látva tölgy, bik mogyorós fával, itten találhatunk szarvasok medvék vaddisznok őzek az erdőségben. de semmi ásvány vagy érc nemel nem bír.

Kelt Kricsfalván April 26. 864

Nyegre László mk
Szolgabíró

[224a]

Helynevek

ad 1. Kusnitza községből, Máramaros megyéből.

Dolhavizi Szolgabirói kerület
Dolhavizi Uradalomhoz tartozó.

[225a]

Kusnitza

ad 2. Más neve nem ösmertetik

ad 3. Nem tudni, mert

ad 4. Már az 1464^{ki} határvárás alkalmával e' név alatt említettik.

ad 5. A' lakosok oroszok és a' Dolhaiakkal egy időben származhattak ide.

ad 6. Nem tudni semmit.

ad 7. Rókamező – Szuha-Bronyka és Keretzke között fekszik, a' határt a' Lisztzei patak és Borsa folyó ketté metszi. Az előbbeni patak a' falun alól a' hegy alatt ömlik a' Borsába. Azonkívül szakadnak a' Borsába jobb partján a' Biszt-rai (Sebes) Krivi (görbe) és Kovatsüszi (kovács) pataka.

Dülői:

Borsa folyó jobb partján:

Utiáth kösziklás erdős hegygerincz Beregh megyével határos.

Kovatsüszi erdős hegy sok kaszállókkal

Krivi a' völgyben szép kaszállók, a' lejtőségek erdővel borítva.

Biszttra szinte úgy.

Lisztzei jobb partján:

Csernaküka erdős lejtőség

bal partján:

Jászenovo (körösös) erdős hegy lapos kő és köszörű kő bányakkal.

Perechüd (átjáró) Szuchárol Kusnitzára vezet egy gyalog út

[226a]

Helynevek Leurdina községből, Marmaros megyéből.

[226b]

Leordina Község Helyneveinek le írása.

1. Leordina nemes román Község a Rusz vizi járásban (1848. felső járás) Marmaros megyében.

2. Leordina román helység egyedüli hely neve

3. Nem volt 's jelenleg sincs.

4. Hagyomány szerint 900. esztendő lehet miolta alakult, magát a' fa alkotásu templomot 800. évesnek lenni álityák.

5. A' mi illeti magát a' népet eredetileg: Traján Román Imperator alapitványa Apafi idejétől legtöbb nemesi oklevelekkel vannak ellátva, származásra nézve pediglen ez álitatik, hogy: bizonyos konyhai ember ház sodván Petrova nemes községben nemesi birtokot kapott nejével az jelenlegi Leordina községben a' kitől is folytatolag alakul[227a]tatott a' jelenlegi 800–900. lélekre menő község.

6^{or} Leurdina község neve a' Lá urgyre román szotol kaphata eredetét természetes sok juh sorát gyűjthetvén ezen község helyén a' régi nemes gazdag Petrovaiak: maducu la urdirea később Leurdina lett, az a' betüt e' betüre változtatván. – egyéb írásbeli adat nem lévén ide vonatkozolag, a' hagyománybol ennyi világos.

7. Az Leurdinai, határt kétfelé szakitya maga a' község a' közepén álván az határanak, az határon végig folyik a' visso vize, – az Also fordulo Petrova felé terjed hoszában. nyugotrol a Visso vize dél keletről pedig Rozávlya és Szurdok helységekkel szomszédoltatik. – Topografiai nevei ezen also fordulónak ezek: Cămpu lapos és sima területtül így nevezettik – az visso vize meletti határ terület pedig Zevoju apro füzestől így nevezettik – az Rozávlyai és Szurdoki felüli emelkedő hegy és dombos határ része pedig Horának neveztetik v. Horá román pártütötől, vagy pediglen a' magaslatokon dalolva szokot munka közbeni nép szokástol románul Horie nevezettik. Rozávlya felyől Kruhla dülő – Válea Sztuptyinilor hihetöleg farkasok össze seregléséről nevezettik. – Szvinej düllő – Pleska düllő hegy magaság illetöleg Szurdoki határvonal. Dohi puti düllő, – Csalla düllő mind hegyes szánto és cserés kaszálo földek.

Felső fordulo Cămpu lapos szánto földek. – keresztül le felé a' hegyekről át folyo Vályá Kreminyeszi a' honnan is kapta nevét a' patak kova köveket tartalmaz – Hora düllő mint az also forduloban említettik az 6^k pont alatt hora név alatt, – Obrezse hajdani viz járásnak partjai: Hodor pojenicza düllő hegyes szánto és kaszálo földek – Rippa köves szánto föld – In Ritu hajdan kaszálo he-

lyek jelenleg szántó földek. – Lá májdán düllő, Májdán régi birtokostól neveztek. –

A Visso viz hidon felül, also visso felé Dólina düllő kaszállo, Tirnovecz düllő kászállo és szántó földek dombos hely – Zevoju füzes Gruju luj Hodor düllő régi birtokosától ezen neven így neveztek, dombos és cserés kaszállok – Dealu magas hegy és kaszállok Czimpura düllő erdős és magas hegyekeni kaszállok. Motsira motsáros kaszállok – Pe oblázu visso vizének partján szűk és keskeny utak, felülről köves szántó földek **[227b]** – vállýá bráduluj régi fenyves erdő miatt is így neveztek – jelenleg gyéren láthatni egy egy fenyő fátskát, cserés kaszállok és magas dombok. – vályá szpinului a' viso vizében folyik le, Rozávlya felől jobbról balra magas dombokon és hegyeken szántó kaszállo földek és a' tetőkön bikkés erdők.

[228a]

[Lipcse]

Tekintetes Márámaros Megyében helyezett és a Dolhai Szolgabiroi Járáshoz tartozó Lipcse Községe „Helynevek jegyzéke.”

E helység nevét vette Lipcse pataktól mely orosz nyelven Lipcsanak neveztetik, magyarul jó ezen patak Lipcse-polyana Helysége hegyeiből ered, és Lipcsénél a nagy ág folyóba beömlik, honnan és mikor népesített bizonyosan meghatározni nem lehet azomban köz vélemény szerint a lakossága Magyar országba bevándorlott többi orosz néppel jöhetett mintegy 500 és több évekkel ez előtt Koriatovits orosz Herczeg idejében.

Folyó és nevezetesebb patakok nevei:

1. A Nagy ág folyó mely országunk Gátsországal Toronya Helységi határával veszi kezdetét, onnan Megyénk felvidéki több Helységek határain keresztül lefolyván Huszt Koron. Városánál a Tisza folyóba beömlik, ezen folyótól veszi az Uradalom nevét és Nagy ág vízi Uradalomnak neveztetik.

2. Lipcse patak oroszul Lipcsa, veszi kezdetét Lipcse Polyana Helysége hegy ormaiból a honnan is az ugy nevezett Lipcse völgyön keresztül lefolyván, a Helység alatt Nagy Ág vizibe beömlik.

3. Lipovetz patak tenger szemtől oroszul Ozero veszi kezdetét és e Helység határát Keselymezei határtól elválasztja.

4. Ozurnéj Miszticze Helysége határáról veszi kezdetét és Lipovetz patakba szakad.

5. Krivéj. pod horba nevü helytől ered és kaszálókon keresztül Oszava patakba esik.

6. Oszava Velika Lipcse Polyanai és Dolhai határ széletől ered és e Helység határra lefolyván Keselymező Helysége alatt Nagy ág folyóba beömlik.

7. Kálluv Lipcse-polyana helysége határszéletől kezdődik, és e Helység alatt Nagy ág vizébe esik.

[228b] 7. Ternovetz patak a nagy ág folyó tulsó részén, veszi kezdetét Szelistse határtól és az ugy nevezett Csere erdőn keresztül lefolyván Sziruk nevü patakba szakad.

8. Kobiletz patak egy része Herincse más része pedig Szelistse Helységek határ széleitől jönn, és Sziruk patakba esik.

Dülök nevei.

1. Pud Dolinami e Helység alsó végétől kezdődik és ki terjed egész Keselymező Helysége határáig, és Nagy ág folyóig.

2. Berech nad chutarjom veszi kezdetét a Helység alatt és Keselymező határáig ki terjed, nevét veszi a dombtól mely orosz nyelven berech a melyen ki terjed.

3. Lipovetz nevét veszi hason nevü pataktól.

4. Hlivisnej.

5. Kriva nevét veszi hasonnevü pataktól.

6. Oszava Velika és mala nevét veszi hason nevü patakoktól.

7. Lipsa szint a pataktól annak neveztetik.

8. Kálló hason nevü pataktól neveztetik kászalokból áll.

9. Popeliczi szántó foldekből áll tul a nagy ág folyón.

10. Horisnyoe pole – magyarul felső mező – a Helység felső végén szántó foldektől ál.

11. Piscsanya.

12. Cseráth magyarul csere.

Nevezetes hegyek.

Klobuk, Hrábova, Cselenej Kaminy, Plitnej – Roszusnéj.

E Helység határa össze jön Herincse, Herincse Monostor, Szelistse, Iza, Keselymező, Miszticze, Dolha és Zadnya Helységek hataraival.

Lipcsepolyána községből Helynevek.

Lipcsepolyána (oroszul Lipeczka polyáná) A régi iratokba Polyánka nevezett alat fordul elő, nevét eredetétől véve, a menyiben e nevezett helység a sokkal régib eredetű Lipcse nemes község területén keletkezett honnét elő nevét is vette a polyánka pedig oroszul lapálykát jelent a mellyen fekszik Lipcse nevű patak lefolytában.

Lipcsepolyána mint ön álló helység a 15^{ik} században említetik leg korábban.

Népesítését nagyobb részt a környekbül nyerte – lehet azomban következtetni hogy a menyiben reszint még élő, reszint már kihalt családok tös gyökeres magyar neven említettek és említetnek u: m: Petroczi – Márfi – Turzo – Asztalos Bogárdi – Kondor – Szakál világos, hogy ezek nem lehettek valami Gács honbol el származottak nevei.

A község határában elő fordulo helyneveket egész terjedelmökben irám le:

Bohás meredek domb a hely-
ség felett

Szlopovi domb.

Klenova hegyek 's kaszallok

Kablecz d^{to}

Tosztí

Turicsni

Jaszeno

Zubro

Kicseráni

Kunicsni

Vodicza

Hrabova

Borszucsina

Medvezsi

Jasztrábli

Temlü

Bolotecska

Pereluki

Licsánecz

Kálló-patak – 's ennek kerülete

Roszüsni hegyek

Kárácsonüszka

Jáhodicsni

Obüska

Voronü

Pereniz

Czápkó

Makovicza

Pricsül hegy domb

Sztinni

Ozsü verch

Janko

Csonicsni lapály

Mincselik d^{to}

Knázká d^{to}

Verbics

Rudavecz

Lipa

Benyovecz

Lipcsepolyána

Sztobi domb

Vezsa d^{to}

Pikuj d^{to}

Szilágy ság 4 holdnyi lapály

Bogardi telke szántó föld

Kicsürke dombos cserje

Lipova mocsaras rét

Oszava patak rét

Váskoviczá

Sroticsná

Borodkó domb

Metýova lapály

Romanov

Grehodecz hegy

Klobuk d^{to}

Huszákő

Plitná

Zálm

Verbicsov

[231a]

Helynevek

Lonka községből, Máramaros megyéből.

[232a] 1. Máramaros Megye. Szigeti járás. Bocskói kerület. Lonka helysége.

2. 3. 4. 5. 6. A helység neve magyarul Lonka oroszul „Luha”. Az orosz elnevezést a monda szerint onnan kapta, mert valaha az egész helység a Tisza folyam képezte szigetben volt, Luh pedig annyit tesz mint sziget. A többi pontokra nézve okiratok hiányában adatokat szerezni nem lehetett. Hagyomány szerint a lonkai lakosok Galicziából vándoroltak át ide.

7. A községben előforduló helyrajzi nevek:

„Hori vesnyi” (felső dombok) Velekoha terny (nagy tövis) Zleanké (agyagos) Zves velekoha ternya (a nagy tövisen felül) Toloka (nyomás) Jaszapuszkej. Kruchli, pud brescsámé, Mocsári (mocsár) Lászki, Pliszaka, Pud Maguro, Plesztse, Zányoga, Kuzi, Bánszki, Arsetza, Pereszlop, Duplestye, Szvinye, Tempa, Ulhi (égres) Pud Kaminy (a kő alatt) Bolotestye, Lázi, Priszocze, Polyánké, Voronczé, Kuzva, Roszusnye, Vulsányá.

[233a]

[Lopusnya]

Máramaros Megye Nagyágvizi főszolgabírói kerület
Verchovinai elnevezés

Lopusnya Telepítvény Majdánka községhez tartozik elnevezését nyerte a Lopuch vagy is Laputol, mi után azon patak mentében melyben Lopusnya fekszik Lopusánkának neveztetik ezen patak folybe a Toruncsák vizébe s ezen össze folyásnál kezdődvén neve a Nagy ág viznek. mikor népesített homály fedi, anép monda állítása szerint legelső lakossa Trebusánból való Mihalinecz nevű volt. –

7te Grigán havas legelőül használtatik legmagasabb a Ripinye Majdánkai határban.

Ozirnya havas legelő az alatta lévő Szinevér Polyánai tenger szemtől, mely orosz nyelven ozérának neveztetik.

Plávucz kaszálló apatak által, sok össze hordott fáktól – oroszul Plavle vette elnevezését hogy Plávucz.

Brániscse. ingoványos helyly mellyen se marhának sem embernek járni nem lehet mert a moha közt süpped lefele – innen hogy bere azaz veszi vagy szíjja magához –

Bégávka mely a Juh bögéstül beee neveztetik különben kaszálló egy kis visszhangot ad.

Jáblúnüv kaszálló az almától Jáblikó vagy almafa Jáblonya

Plesiva vagy Plecsiva, Erdő hegy azért neveztetik így mert a Nap fenynek mintegy hátat [233b] fordítva amiért anap késő tavaszig kora Ősztül, nem süt be a telepítvénybe.

Zubrovecz Patak melly egy fű nemtül Zubrova mi benne legtöbb terem neveztetvén el, ezen patakocska a Lopusánkába ömlik.

Szakályü vérch, kaszálló nevezetét egy szakál nevű embertül nyerte.

Baár álló víz egy rengeteg erdőben hova avadak össze gyülekeznek.

Sztudeni kirniczi hideg forrás vizek, télben benem fagyók.

Ezen telepítvény fenyves rengeteg erdőiben tanáznak a Medvék vad Disznok Őzek, néha szarvasok is találhatni ritkán hiuzt is, a Szárnyas állatokból a siket fajd és Császár madár vizeiben a pisztráng hal. –

Kelt Lopusnyán 1864^{ik} év April hó 17^{én}

Varga János
főszbró

[235a]

[Lyáhovec]

Lyáhovecz község fekszik Máramaros megye Hidegpataki szolgabírói kerületben, a Verchovinának – magyarul Felvidéknek – északi részén, a Gácsországi határ szél alatt, határos ezen község keletről Uj Holyatin, délről Rekita, nyugotról Hidegpatak községekkel.

A község elnevezését hagyomány szerint Lyách – Gácsországból bevándorolt családtól nyerte, ki a község első lakosságának mondatik.

A község fekvése hegyes, csak a patak mentében van egy kis lapály, melyen a patak mindkét részén a házak építvék – a patak neve Lyáhovecz több patakkal nem bír a község –

Ezen község határja igen sovány zabtermő földekkel bír, a gyümölcs a zordon égalj miatt nem tenyészthető – a határ következő düllőkre van osztva um: Keletről Petrücsi düllő kevés szántóföldekkel, nagyobb része igen köves haszonvehetetlen. Migla – máglya – csuppa köből áll 's a kövek úgy fekszenek egy máson, mint ha azt valaki kész akarva máglya formába rakta volna. Paszak düllő, magyarul száj. Delről Rih düllő szarv mért a hogy szarv alaku. Horb verecsánki magyarul vereczkei domb, szántó földekkel, Horb Korosztévá magyarul rühes domb – terméketlen, Nyugatra Lomécsát Kolyinácsovat: magyarul térd törő – szántó és kaszálló foldekkel Stina, szántó s' kaszálló földekkel, északra Beszkid magyarul határ szél szántó s' kaszálló földekkel és egy kis fenyves erdővel.

[235b] A községet GC ruthen ajku nép lakja és valamint hogy Gács országból népésítettett – semmi történeti adatokkal nem bír. Hogy mikor keletkezett ezen helység nem tudatik.

Lyáhovecz Aprilis hó 4^{en} 1864

Hurdrás Fedor × bíró
Masskály Mihály ×
Hurdrás Iván ×
Lyáhoveczy lakosok

Volosin Miklós
Krjegyző

[237a]

[Majdánka]

Máramaros Megye

Nagyágvízi fő szbirói kerület

Verchovinai vidék

Majdánka község orosz nyelven Májdan áll felső Bisztra Lopusnya és Rudávecz Telepitvényekből. –

Ország szerte elterjedése Majdánka helybeli el terjedése Májdan.

3ra Régibb elnevezése volt orosz nyelven Nász Hólyátin mit a köz monda szerint onnan nyeré, hogy OHolyátin község béliekből össze házasodván 's a Nász nép menetből lett Náz Holyátin adatok ugyan hiányozván de magyar kiejtése bizonyítja

4re Ripinnye O Holyátin és Lengyelországbul lévő lakossai adatok hiányában keletkezését meg határozni nehéz mind az által a 15^k században már a mondaszerint fen állott.

6ra Májdan orosz nyelven elnevezését nyerhette a hamu zsir égetéstől (Májdan) menyiben Ripinnye község határában keletkezett 's első lakossai amonda szerint hamu zsir égetéssel foglalkoztak.

7re Felső Bisztra lásd külön leírását

Lopusnya – – d^{to} d^{to} d^{to}

Rudávecz Telepitvény egy veres Ripacsos kötül mely a Ragyához hasonló Ragya orosz nyelven (Ruda) 's miután a kis szerű patak melybe ezen veres Köszikla van Rudávecznek mondatik a Telepitvény is annak neveztetvén el, – ezen patak az Ó Holyátinka nevű folyóba ömlik, mely Holyátinka folyó Majdankánál a Nagy ág vizével [237b] egyesül.

Hlubicska patak miután egy mélyledésből ered onnan neveztetvén el az OHolyatin vizébe ömlik.

Tálápkü patak egy Tálápkó nevű embertől ki a térséget mentibe birta. s Holyátinkába foly –

Csorná Zvorina patak, a benne találtató fekete kővektől, mitől a víz is majdnemfekete a Nagy ágba ömlik.

Popú Zsolobb völgy melyben egy Pap Juhait őrzette 's legeltette.

Csortorij egy régibb omladvány, – mely a nép monda szerint leomlása alkalmával több sertést eltemetvén, 's a bal hit szerint az ördögök (Csortok) kergették volna a sertéseket utol nem érhetvén őket ahegy oldalt rájuk omlasztották.

Kvász. Savanyu víz forrásos Mocsár

Czapová Kicsera = lásd a Ripinyei leírásban

Majdánka

Szokolovecz egy kötül mellyen igen szép tollu és szavu madarak költöttek és énekeltek, ezen madarakat (Szokol)nak nevezték – innen Szokolovecz.

Voronovecz hegy. onnan neveztetvén így mert a Varjuk (Voron) az itteni kis erdőbe költenek.

Mincsül kis domb. ezen hellyen gyönyörű kis fenyő erdő közepében Temploma van a községnek. –

Kelt Majdankán 1864^{ik} év April hó 17^{én}.

Varga János
Főszbró

[239a] Mikolapatak (románul „Valeni) Községből Mármaros Megyéből

1.re Mármaros megyének Sugatag Kerületéhez tartozik, – fekszik pedig Kaszó Járásában. Az elnevezés eredetét veszi a helységen keresztül folyó pataktól, – a’ Vale, – mely patakot jelent román szótól.

2.^a E’ Községnek csak ezen egy nevezete van, t. i. románul „Valeni” magyarul Mikolapatak.

3.ra E’ Községnek más elnevezése soha sem volt, – és a’ román – mely eredeti egyedül, – elnevezésben semmi változást nem szenved; – a’ magyarban azonban honnan, ’s miért ragadt reá a „Mikola szó – nem tudatik – 1405^{ik} évben ’Sigmond Király által Visegrádon ki adott Oklevélben melyben latinul is csak pataknak emlittetik, nem pedig Mikola- elő-szó ragasztással.

4.re E’ Község, – mint a’ 3^{ik} pont alatt érintve van, – holott 1405^{ik} évben ’Sigmond Király által Visegrádon kelt Okmányban, mint „Patak” emlittetik a’ többi helységek között, u. m. Kálinfalva, Bárdfalva, Váncsfalva, Fejérfalva, Budfalva, Balotafalva (Sirbi) és Patak, – az az Mikolapatak, – mely Községek mind „Kassa az az Kaszó Kenezatiushoz tartoztak.

5.re Mikor népesítettett e’ Község nem bizonyos, – [239b] annyi azonban világosan ki tetszik egy 1440^{ik} évbéli oklevélből, melynek erejénél fogvást Gara László Palatinus, és Kunok Birája megrendeli, hogy egyforma határ föld osztály tétessék: Barczán,- Mikola,- Kálin, és Fejér-falvak között.

Hagyományilag pedig tartatik, miszerint Kálinfalva, Barczánfalvával lévén határos, – a’ Patak mely később azután községgé nőt, Kálinfalvának majorsága volt, – hanem részenként később a Kálinfalvi, és Barczánfalvi birtokosokból, és más román helybélielkből megnépesítettett, míg azután a fentebb 1440^{ik} évben önnálló Községgé lett; – minél fogvást e’ Község 800 évesnél idősbb nem lehet.

6.^a Ezen pontra megfelel az 1° – és 4^{ik} pontok alatti előadás.

7.^c Az egész határ két fordulóra oszlik fel t. i: alsó, és Felső fordulóra, – ezen kívül az egész határ a felmérés alkalmával dülökre van felosztva, azon megjegyzéssel: hogy mindenik dülő megtartotta azon tájék régi elnevezését, mely szerint azon dülőben eső szántó földek, és Kaszálok neveztetek u. m.

Alsó-Forduló: „Cuctura” dülő, – magyarul kést jelent nevezetét veszi egy kés formájú hegytől, mely e’ dülőben foglaltatik, Barczánfalvával határos. Málu – dülő pallag földet jelent magyarul nevezetett így az ott lévő pallagos földtől, szintén Barczánfalvával határos. – Secielu: – Secu – szótól veszi elnevezését, minthogy itt a föld sovány, Kálinfalvával határos. – Mijlocia. nevezetét veszi mijlocu [240a] magyarul közép román szótól mennyiben a’ határ közepén fek-

szik; Barczánfalvával határos. Macarlaole Maguri, – mely omlásokat jelent Kálinfalvával határos. – Dealu ounkuluj; – Kaszálló helyeket jelent. – Runcusoru dülő így neveztetett eltöbb apró kaszállóktól.

Felső Forduló: Picioru Grópei – dülő, – „picioru” román szótól, így neveztetik egy láb forma hegytől, Kálinfalvával határos. – Ponorelle dülő: – huppodást jelent, mennyiben a föld itt huppados, – Campu máre: dülő: – Nagy mezőséget jelent Kálinfalvával határos. – Pojana dülő: – irtás helyt jelent – Petrariu dülő: így neveztetett el a köves helyektől Kálinfalvával határos, – Secatura dülő: száraz sovány földet jelent, amint valóban az is. – Runcuri dülő; – Kaszállókat jelent, – Kálinfalva és Gloóddal határos. – Mocsira dülő: vizenyős földet jelent, Sztatinka községgel határos. – Dealu Secaturi dülő: sovány dombos helyt jelent, – Sztatinkával határos. – Calea Slatini dülő: nevezetét veszi azon uttól, mely a Sztatinkai sos vízhez vezet Barczánfalvával határos.

Erdő: padure, – fekszik távol a Községtől a kaszállók végében, – az erdön tul nem terjed a község határa, határos az erdő Kálinfalva Gloód, és Budfalva községekkel.

Hegyek: „Deálu babelor” a Község mellett fekszik, és benyulik a helységben, – az asszonyok által itt tartatni szokott gyülekezetöktől vette elnevezését. – Cucurielu: – a Községtől kissé távolabb esik, a Kálinfalvi határ szélén nevezetét vette a „cucu” román szótól, mivel a’ Kakuk jobbadán itt szólamlík meg tavaszunkint először.

Patakok: Valea caseloru: ezen pataktól veszi **[240b]** nevezetét a Község „caseloru” neveztetik, pedig azért, mert keresztül folytán a Községen, a’ Casa, az az házok mellett foly le. –

Valea mijlocii: mely közép folyó lévén, – mijlocu középet tesz – szótól neveztetett el.

Valea Sacaruri: veszi elnevezését a „Sacaru” az az kiszáradt, szótól, – mivel szárazság idején kiszokott száradni.

Valea Sacielului: ugyan csak azt jelenti, mint „valea sacaruri” mennyiben néha ez is kiszárad.

Ezen patakok mind a Mikolapataki, és Barczánfalvi határokon átt, befolynak az Iza folyóba.

Utak: A Községen keresztül megy azon jo korban hozott csinált ut, mely Kálinfalváról Mikolapatakon átt szabattott, és készítettett el, és vonul Barczánfalva fele, – „Calea Slatini” mely Sztatinka község fele vezet, de ez nem csinált ut. – Ezeken kívül vannak még gyalog utak: Somfalva fele „Calea Cornestilor” – Budfalva fele „Calea Budestilor” nevezetek alatt.

Mikolapatak

Kelt Mikolapatakán Aprilhó 7^{én} 1864

Elöttem
Jurka Gyögy
Jegyzö

Drimentz Nyekita ×
Mikolapataki bíró
Utánn Gavrilla ×
kis bíró
Utánn Togyer ×
Prálya Gavrilla ×
hütösök
P. H.

[243a]

Helynevek

N: Kirva községből, Maramaros megyéből.

[244a] Nagykirva község Máramaros megyében Dombói alszolgabírói kerületben Taracz nevű völgyben fekszik.

E község mindig Nagy Kirva (ruthenül Veliki Krive) nevezet alatt fordult elő 's csak e neve ismeretes országszerte, más névvel soha sem birt: –

Nagykirva a hagyomány szerint körülbelül 600. éve áll fenn – a körülötte fekvő régibb községekből népesített.

Nevét rendetlen 's tekervényes fekvésétől veszi ezt eléggé igazolja e ruthen szó „Krive” = görbe. –

Mezői. „Pud berehom” (hegy alatti lapály). „Pod Dubinka” (tölgyes alatti mezőség). „Ploscsa” (silány mező hasztalan – agyagos föld) – „Malinicsa” (málnát termő rétek) – „Hluboki” (mélyedés, ezen völgy képez határt Kökényes és N. Kirva között)

Hegyei: „Obcsina” (magaslat, ez határt képez N. Kirva és Körtvélyes között) – itt fekszik

„Boloticsa” nevű kaszáló, nevét ez orosz szótól „boloto” – (pocsolya) vette, mivel egy helyen soha ki nem száradó láp van.

erdő: Bukovina, nevét ezen orosz szótól „buk” magyarítva „bükk” vette, – tehát valódi magyar értelmű Bükkös. –

„Za mosztok” – hegy, nevét ezen szótól moszt (hid) vette, mivel reá egy hidon keresztül kell menni. –

[244b] „Oszuj” cserjés. – „Kuzberg” (kecske hegy) a lakosok itt szokták kecskéiket legeltetni –

folyói: Taraczfolyó N. Kirva határát a nyugoti oldalon végig metszi. –

„Malenszki potok, malenicsa” nevű hegytől melyből ered, veszi nevét. –

Hluboki potok, Kökényes községgel határt képez –

forrás: Hluboki völgyben van egy fekete színű ásvány forrás, melyet fürdőül is használnak. –

Nagykirva község hajdan nagy nevezetességű volt, mivel itt lakott a Gf. Kornis család, mely Máramarosban, Taracz, Tisza és Dolha völgyök úgy szintén Királyvölgy kizárólagos tulajdonosa volt, – egykori lakójának romjai jelenleg is láthatók, – a nagyszerű kut és a hegyalatti pincze kevés javítással még jelenleg is használhatók lehetnének. –

Nagykirva Aug. 10^{én} 1864

Seján Antal mk
jegyző

Palinkas Iván Dumitru × bíró
Palinkás Vaszily × hűtős

[247a]

Helynevek

Német Mokra községből, Máramaros megyéből.

[248a] Német Mokra Handal ezen helység, Mária Terezia uralkodása alatt keletkezett és ősi oroszmokrai nevet visel, a határais egy. –

Szehlyánszki: völgy, fenyvessel benőtt rész. –

Albul. völgy; neve ösmeretlen. –

Prészlup, hegy lánczolat; a prészlupni Patakkal, a patak nevét viseli.

Mirnij. völgy mirnij patakkal. – – d^{to} d^{to} d^{to}

Szumisznij: patak, völgy, enéven lett elnevezése nem tudatik.

Szaténna völgy. – d^{to} d^{to} d^{to}

Brádulcsik málij patak d^{to} d^{to}

Bradul Velikij, patak. Bradul hegy orom alól fakad.

Vulypén, völgy patak. – enéven let elnevezése nem tudatik

Pladésztak, völgy; a kaszállókon sok mogyoró hagyma terem tehát inet (Pladésztak) – mogyoro hagymás) nevet visel. –

Zádnya. Havas legelő. –

Chreszti. havas legelő. –

Dárovroszus. patak völgy, enéven lett elnevezésének oka nem tudatik.

Dárov. patak völgy d^{to} d^{to} d^{to} d^{to}

Dárov malij patak völgy d^{to} d^{to} d^{to} d^{to}

Dárov veliki patak d^{to} d^{to} d^{to} d^{to}

Bustul. patak völgy d^{to} d^{to} d^{to} d^{to}

Malasni. havas legelő d^{to} d^{to} d^{to} d^{to}

Malasni. patak völgy – – – –

[248b] Sztránczul. patak völgy enéven lett elnevezésének oka nem tudatik. –

Jávorov. patak völgy. d^{to} d^{to} d^{to} d^{to}

Robu. patak völgy. – Robu havas legelő alól fakad. –

Robu. Havas legelő. –

Groplyánecz. patak. enéven lett elnevezési oka nem tudatik

Gropa. Havas legelő. d^{to} d^{to}

Bobrovinszkij. völgy patak. d^{to} d^{to} d^{to}

Járku. patak völgy d^{to} d^{to} d^{to}

Krászna. Havas legelő. miután igen szép tehát ezért kapta ez elnevezését.

Lussánszka. Havas legelő.

Ruzsa v. Rózsa. Havas legelő. –

Sztrimenusz. Havas legelő. –

Jészava. Havas legelő. –

Németmokra

Sztényák. havas legelő. –

Popágya. havas legelő. –

Báhna. Havas legelő. –

Prepuj. Havas legelő. –

Preszlup. Havas legelő. –

Kelt Német Mokrán 1864. Junius 3.^{an}

Riskó István mk
ker. jegyző

[251a]

Hely nevek Maramaros megye Nyágova Község

Nyágova – Oroszul is Nyágova fekszik Taracz vízétől nevezett Taracz völgyi Szolgabírói járásban, – e néven neveztetett hajdanta, ’s így nevezetik mostanáig.

Nyágova községe mikor ’s honnan népesített se hagyományilag se történelmileg kimutatni nem lehet. 1779^{ik} évtől kezdődő Anyakönyvei tisztán Orosz nyelven irattak.

Határos e helység Éjszakról Irholcz, – keletről Kókényes, – délről Kis-Kirva, – ’s Nyugotrol Técső, és Kerékhegy határaival.

A Községtől kezdve Napkelet ejszaknak szántó földek terület ell kis mennyiségben egész az Irholczi határig.

Nyugot délnek Técsői határ és Kerékhegy Erdei, a terület kanyarodik dombos irtások között, mellyek között Szászova csergedező patak folyik ez orosz névtől Zászuv – szakadék neveztetik így, itt vannak Dubrova és Lázki nevű kis kaszálló rétek a hol az ugy nevezett Ropa oroszul sósvízes forrás találtatik.

A Dülök nevei: Ejszakról Lomsora és Vortup, – Keletről Roviny és Ricsisca, – Délről Dolina dülő, és Csertezsóvej

[251b] Csertezsóvej völgy Kis-Kirvától, – Nyugotrol Szeketura, és Lázkovéj völgy.

Innen Kis-Kirva felé na Dolinách ugy nevezett lapály ’s Csertezsóvej völgy zárják be a határt a helység alsó végéig.

Kelt Nyágován Aug: 24^{én} 864.

Csernek Sándor mk
Nyágovai Lelkész

[253a]

Helynevek Petrova községből, Marmaros megyéből.

[253b] Petrova község helyneveinek leírása

Marmaros Vármegye Szigeti (1862 előtt Vissoi) járás ruszvízi (1862 előtt petrovai) kerület egyik falva Petrova melly nemes román község lévén beszél még ruthenül és sokan magyarul is.

Hogy hány száz évek olta álhat fenn e' község bizonyost nem tudhatni – de mint a' nép közt uralkodó hit, és meg most is létező nemesi okmányok tanusítják mint egy 900. éves lehet – származását pedig és maga a' község elnevezését nyerte bizonyos Dolha Péter nevű egyéntől kit a' történet első említ petrován letelepedetnek (Petru Dolha Petrova lett rövidítve)

Petrova nemes község származásáról a' nép hite ez: Szt. István 1^{so} magyar király még fejedelem volt csak, midőn Kupa vagy Kolpán somogyi vezérrel a' tartomány hite miatt harczba egyeledett, a' harcz mérges és sokáig bizonytalan kimenetelő volt, mintegy 150. haramia tartozkodott a' hol most Szigeth városa áll, még akkor létezett roppant erdőségben, kik Szent István táborá [254a] hoz álván elszántan csatáztak olly annyira az ellen féllal, miként a' harcz be végeztével a' 150. közzül csak három maradt életbe. – egy magyar egy ruthen Dolha nevű és egy román mika nevű – kiket Szent István meg jutalmazandó szabadságot adott ki hol marmaros vármegyében letelepedni, – miért az egyik mint inkább a' sikszágot kedvelő magyar hol most Sziget városa áll telepedett le – Dolha feljebb ment és a' petrovai völgyet választá lakásul – mika pedig még feljebb ment, és Közép vissoi vizen állapotodott meg – a' szinten le telepedett birta egészen a' hol a' vissó vize a' tiszába ömlik; De Dolha és mika folytonos versengésben éltek, míg egymás között akként agyarkodtak ki, miszerint Dolha száljon le Petrovárol a' válye nyágre (fekete patak torkolatáig, hol most jelenleg Bisztra contractio van – mika pedig menjen fel az ugy nevezett izvoru nyegru (fekete forásig) a' mojszényi határba, és éppen nap fel jöttekor mind a' kettő induljon és közelitsen lépést egymáshoz, és a hely hol találkoznak legyen közöttök a' határ vonal. – Dolha mint orosz származásánál fogva ravasz nem várta be a' nap feljötött és meg indult, Mika pedig a' szó szentségére adván sokat a' pontra várva éppen nap fel jöttekor indult meg, és még alig volt hol most alsó vissó közepé áll midőn Dolhát érkezni meg pillantja, ekkor lovát meg szoritya és a' kezébe lévő ostorral Dolhát vissza veri egész a' bűdös kutig (fintina putsasze) eddig a' tiéd ezen szavakkal vissza ment Közép Vissoig – Petru Dolha pedig le szállott a' petrovai sikra hol most áll Petrova községe. –

Petrova nemes község mintegy 250. családot táplál, – kik közül zsidó jelenleg van 32. család, – van hét havasa u. m. a Muntsel, Poloninka, Serban, Papp Iván, Pláj, Holováts, Tomnátyek. Jelesebb Dülői: Páltyn a rajta lévő juhar fáiról a' honan kapta románul (paltyn) nevét – Kitsurka jeles búza termő földjével, Hrihoretz hrihor nevezetű egyéntől kapta nevezetét kaszálo és szántó földek. – Dumbráva tölgyes erdejével Válye nyágre Tokárnya kup idomm csucsal ellátott erdőség – szántó és kaszálo földekkel, Hoda, posa, vijvodin, Dubrutz, Gyálu mori ez utobb alatt hihetőleg malom állott honan románul kapta gyálu mori nevezetét. –

Petrova község határán a' Papp Iván, és Poloninka havasok aljából származó Frumusora, és Bisztri folyók partjain [254b] van le telepedve mintegy 170. család orosz (ruszin) kik 1790^k évtől jöttek be a' szomszédos Galicziából egyenként mint a' petrovai havasok aljában hajdanta igen szép fenyves erdő vágatására felhasznált napszámosokat. – 1790^k évbe csak négy orosz család volt. – Határos a' petrovai határ Ruszpolyána, Ruszkova, Leordina, Rozávlyia, Szurdok (strimtura) Barczánfalva (Barszána) Ronaszék (Kostyuj) és a' Trebusai határokkal, – a' határon keresztül foly a' visso vize és a' Bukovinába vezető ország ut melly 1861^k évben nyílt meg. –

Említést érdemel, miszerint e' község mindig elsőnek tartotta magát Marmaros vármegyében és jelenleg is az a' rög eszméje: kebeléből származott tizenegy alispán és egy püspök.

Petrova ura volt egykor Ruszpolyána, Ruszkova, Leordina, Rozávlyia, Batiza, Sajopolyána, Szurdok községeknek.

[255a]

Helynevek

Pilipecz községből, Maramaros megyéből.

½ melléklet.

[256a] Pilipecz, helység, Maramaros Varmegyének legejszakibb Hidegpataki Szolgabirói nevű Járásban. Lakói orosz–ruthen–ajkuak, görög kath. – fekszik Kárpát hegységnek egyik ágából, mely itten Borzsava–Polonina nak nevezetik, kifakadó, és nyugatról keletnek folyó Pilipecz nevű patak mellett, annak hosszaba mind két parton vannak építve a lakok. E község e szerint Pilipecz pataktól vette nevét.

Hagyományok után a nép nyelvén van monda, hogy eme községnek első lakója volt Fegyko, másképp Duliskovics család. Ez először is e határban levő Chisiscsi nevű hegynék ejszaki oldalán építette a házat, később e hegynék déli oldalain atmenve ottan találtak Pilipecz folyót rengetek erdőkben, miután e folyónak a vize igen tiszta, könnyű és sok pisztránggal volt benne, a lakaikat ide áttettek, így származott e község, és lassan benépesedett. Az időt, mikor lehetett ez, nem lehet meghatározni. Azóta azon hegynék ejszaki része, hol először lakházak voltak, a hol jelenleg semmi épület nincsen, hanem a föld szántatik és dülönék egy részét teszi, itten orosz nyelven „Chisiscsi”-nek nevezetik, mi magyarul anyit tesz, mint házhelyek.

Fekszik tehát e helység havas aljában, és vize a havasi kösziklaktól számtalan forrás alakban bugyug, és Pilipecz folyót képez, melynek azért, hogy közel van eredeti főrasokhoz az a tulajdonsága, hogy a legszárazabb időkben is mmok voltak 1861, 1862 1863. evekben ki nem fogy, ki nem apad anyira, valamint a legkeményebb telekben sem fagy ki anyira, hogy malmot ne hajtson, ezért a faluban van 13 malom – az egész vidékre nagy áldás – mert midőn masutt a vizek nagy szárazság, v fagyok miatt megapadnak, és malmot őrleni megszűnnek akkor három mért [256b] földnyiről is ide hordják az életem malmokba. A malmoknal vannak ványolók gubákon, és a havas aljában kalló, hol harisnyanak való szörposztó kallóztatik.

Más néprege szerint az itt először letelepült családnak főnöke Pilipnek hivattatott, és ettől valamint a folyó, úgy a község is Pilipecz nevet kapott, és ez legvalószínűbbnek látszik.

Ejszagnak eső fordulóban következő helynevek vannak: dülök: Chisiscsi, első hazhelyek, mint már fentebb van említve. – Chóp, anyit tesz, mit Sipka, mert a csuca sipka alaku. – Járkadzi, folyó, anyit jelent, hogy több árokból származik a vize. – Kis, és nagy Rubacsin, vagyis vagdalóhely, ez onnan eredt, mintha ide erdőkbe menekült népet a Tatárok körül fogták, és kivag-

daltak, rubati, tesz vagdalni, innen Rubacsni, később Rabacsin. – Holicza dülö, jelent „meztelen” miért így neveztetik, nem tudni. – Kut dülö jelent szeglet, mert ez az alakja. – Krivját dülö, mert görbén kidomborodott. – Dólinki, tesz mélyedés, mert egyenetlen dülö, több kisebb nagyobb mélyedéssel.

Délen eső dülök: Irsakivszka Kicsera, egy itteni családnak a neve Irsak, ettől kapta elnevezését.

Kicsera, jelent csucs – mert e dülőnek legmagasabb csuca van.

Hrabniki – tesz gyertyánfa – mert itt valaha legtöbb gyertyánfa volt, most már ki van irtva.

Zapotjicskom, az az tul a patakon.

Lupsát, dülö, eredetét nem tudni e szónak.

Siroka chascsa – jelent „széles erdő” mely itten volt.

Chamniki – bokrok – mert most is számtalan mogyorófa bokrok itten vannak.

Migyancsik – migy jelent veresrész, és miután a föld [257a] veres agyagos, azért ezt a nevet kapta.

Lipivki – lipa: hársfa – monda szerint, mikor még üserdők voltak, itten legtöbb hársfa termett, most ki van irtva az erdő, és többé hársfa nem találattik.

A dülökben több apro részeknek ismét más elnevezési vannak, de ezek többnyire azon családok neveit magokon viselik, kik itt legtöbb földet birnak, vagy valaha birtak.

Mikor keletkezett ezen község, az időt meghatározni nem lehet, anyit hozávetőleg lehet alítani, hogy ezen vidék már Magyarok bejövetele előtt volt benépesítve, mert e nép a szomszéd Galicziai néppel nyelvre, szokásokra, viseletre, és vallásra nézve egy, már pedig a Gácshon 8 században előfordul a Historiában.

Pilipecz $\frac{3}{4}$ 864

Musztjanovits Leva
GC Esperest

[259a]

[Podobóc]

Podobóc helység fekszik Máramaros vármegyének legészakibb részén Borzsova nevű havas aljában az onnan lefolyó patak mentében, határos északról Bereg vármegyével kelet és délről Rosztoka és Pilipecz Máramaros megyei községekkel és nyugotról Borzsova havassal.

Lakosai orosz ajkúak és GC-ok a község nevét onnan vette hogy a hegy alatt fekszik Podobóc orosz nyelven – magyar nyelven – hegy alatti, mely azonban nem használtatik – a községnek egyéb más neve soha nem volt, hogy mikor keletkezett légyen Podobóc azt homány fedi, valamint azt is hogy lakosai mikor és honnan telepedtek ide, régiségét egyébként gyanítja azon körülmény hogy csuppa kopár hegyekkel van körülvéve, lakosai a Gács honi ruthenekkel mint diálectusra, mind viseletre és szokásokra azonosak valószínű tehát, hogy a Gács honi ruthenekkel egy időben telepedtek le.

A patak melynek mentében afa fekszik hó olvadáskor és esőzések alkalmával elég erős malmot is hajtani, de a nyáron – által főkébb ha az száraz, alig van benne annyi víz, hogy a lakosoknak a nélkülözhetlen víz szükségét pótolhassa.

A kí folyót mely afaun végikhalad – négy patakocska szaporítja és pedig kettő ömlet a havas aljáról, az egyik neve Blín...¹⁴, a másik Podobovecz. [259b] Két patakocska pedig a Beregi határ alóli hegyből jön, az egyik neve Miskárü a másik Geczü patak.

Legmagosabb hegye a Borzsova havas annak kinyúló része mely Podobóc felé hajlik neve Rjápiczka egyéb magasabb hegyei nincsenek, csak csuppa kopár dombjai, melyek a lakosok által – minthogy lapályok általában nincsen – szántóföldeknek használatnak, a kemény éghajlat miatt a lakosok csak zsabot és kolompért termesztnek, csak nagy szorgalom mellett képesek a jobbára őszi és tavaszi gabonát termesztetni.

Eszakra eső dülök a következők:

Oszóny holicza annyit tesz mint kopár.

Lílik tyisznína annyit tesz minthogy a völgy szűk, a nevét onnan kölcsönözte.

Krimnyánka, annyit tesz mint köves.

Nyugotról Horb Rjaboczka, domb.

Nítribuszké ráczin vérch – tető, Keletről

Csupuvszké chóp, annyit tesz mint sapka, mert csucsapapka alakú, délről Elymá rábácsín – annyit tesz mint gyertyánfa, valaha gyertyánfa erdő lehetett most kopár.

¹⁴ A név vége olvashatatlan.

Podobóc

Vannak még a most említett dülök között más kisebb szerű düllök is, de ezek csekélységök miatt említésre nem érdemesek.

Mártius 28^a 864

Jánosik Jáczo bíró
Zsabo Pável
Ress Ivan
Podobóczi lakosok

Volosin Miklós
Kr: jegyző

[261a]

[Priszlop]

Máramaros Megye Nagy ágvízi terület

Priszlop község – jelen elnevezéssel forog egész Magyarországon. – Elnevezését nyerte a pri – mellette, és szlup – vagy szlopecz Tör nevű csaljeltül – mellyért anép még mais használ, lő fegyver hiányában Medvék farkasok és rókák megölésére. Ily csal jeleket a hegy gerinczen szottak állítani, kinyomozván előbb avadnak szokott utját. –

3ra más elnevezéssel soha sem birt.

4re állítólag a 13^k században már fent állott

5re honnan népesítettett azt homály fedi, annyit azonba anép monda állit hogy Kis Oroszországból 's Litvaniából származtak eleik.

Van aközségnek két Telepitvénye, egyike Závějka név alatt elnevezését nyerte egy Lengyel országbul Závěj névü közsigbül származott egyéntül ki először oda letelepedett de mikor azt homály fedi. – nep monda szerint ezen helyen orosz szerzet volt kik Lengyel honbol Závějki nevü községből származtak ide. de a klastrom helye elenyészet.

Másika Tyitkovecz leg föllebb 40–50 évtül alfen miért neveztetik így homály fedi

7re Kálinovecz hegyszántó föld egy Káлина nevü asszonytol kinek jusba adatott Toczélné Zsolobb azon kövektül mellyek ott találtatnak fejszék küszürölésére Szuhėj Zsolobb völgy mellybe víz nincsen Tepliczi azon vitzül melly soha benem fagy.

[261b] Pészók vagy magyarul marha száj – melly hegy természetes száj formájáru neveztetvén így

Uhrinüszki bizonyos embertül kit uhrin vagy is magyarnak neveztek.

Koritistse egy teknő formájú forrás mellyet a nép monda szerint rablók ástak ki 's mellette rablott kincseiket elrejték ezen nép mondát bizonyítja a sok föld kitérása is mit anép a kincset keresendő tesz.

Kelt Priszlopon 864 Martius hó 28^{án}

Varga János
főszbró

[263a]

Helynevek Remete községből, Mármoros megyéből

[264a]

Mármoros Megye Remete község.

Remete község tartozik Szigeth járáshoz. ezen községnek jelenben csak e' neve esmeretes – azonban hajdanába Ó vagy Nagy Tecsőnek neveztetett – 's az Ó vagy nagy nevet onnan vette, mert vele szomszédos Técső korona város szintén azon nevet viselte – 's alkalmasint régiebb 's terjedelmesebb számu lakossága is volt – 's mint mondják hajdan Reformatusok lakták kik azonban mi ökből elköltöztek nemtudatik – a' meg telepedés ideje nem tudatik – de halomás után Robert Károly alatt szabad királyi város volt – de hogy mikor pusztult el semmi nyoma – azonban hogy e' község már századok oltá fenn áll igazolja a G. C. Szentegyháznak építési modora – és régisége –

Remete nevet kaphatott a' hajdan itt lakott szerzetes barátoktól, kiknek kolostorjok a' jelenlegi G. C. Ima ház mellett állott –

Jelenlegi lakossai ruthenek – a' Megye több részeiből oda költöztek mint Jobbagyok –

Remete község fekszik északról a' Tisza folyam és délről erdős hegyek között – Keletről Szaplonca – Délről Szaplonca és Técső – Nyugotrol szinte Técső Eszokról Bedő községek határaival szomszédoltatva –

Van 90 ház száma 550 lakossal melyből 120 héber vallásu –

[264b] A lakosság foglalkozása földmivelés – a' 'sidok pálinka mérést és marhávali kereskedést űznek – határa igen kicsi összes területe 3336 Catastralis hold – melyből 2035 hold erdőség. –

Hegyei melyek a' falutól Délre – Kelettől Nyugotnak nyulnak meg lehets meredekségük 's mintegy körben fogodva egy űst forma nagy üreget zárnak – a' mellett vad zordon erdőséggel benöttek kősziklások – miért is medvék farkasok is – de leginkább vaddisznó és öz nagyszámmal találtatik 's kedves vadászó hely –

Kis fenyő hegy melyből ered a' kisfenyő patak

Nagy fenyő hegy ebből jön a' nagy fenyő patak

Kerekhegy melyből jön a' kerekhegyi patak ezen kis patakok egyesülve a' falu közepén folynak keresztül 's egy malmot hajtának – mely malom a' falu népek szükséges életet őri – hogy ezen hegyek honnan vették magyar nevöket nem tudatik – mindig ezen név alatt lévén esmeretes.

Csics János
fő szbiró

[265a]

[Rekita]

Rekita község fekszik Maramaros vármegye Hidegpataki szolgabírói kerületben mint egy $\frac{1}{2}$ mért földnyire a Gács országi határ szélétől délre, honnan nyerte elnevezését és honnan népesített homány fedi, határos ezen község keletről Uj és O Holyátin délről Oblyázka, nyugotról Hidegpatak és észákról Lyáho-vecz. A közseget GC ruthen ajku nép lakja, fekvése igen hegyes, csak a patak mentében mely a község határában Dóhej csertyis düllöbol fakad vannak a házak két oldalt elhelyezve, a patak neve Lozinszké, földje igen sovány zab-termő, gyümölcs egy atalában a hideg égaj miatt nem teremhet.

A határ következő düllökből ál ugy mind:

Keletről Szvinarka terméketlen földekkel. Kicsirka magyarul magaslat. Dél-ről Tejnek düllő, Melejova Kutt szántó földekkel. Rekita düllő szántó földek-
kel, Kicsára düllő, nyugotra dóhij csertyis magyarul hosszú irtás, Mátránka
düllő, Lyeszok –, magyarul erdőcske, Éjszakra Oszony düllő szántó és ka-
szálló földekkel. Hogy mikor keletkezett ezen helység nem tudhatni

Rekita Aprilis hó 3^a 1864

Hulátkás Fedor bíró
Markovits Luka
Markovits Vaszily
Rekitai lakosok

Volosin Miklós
ker: jegyző

[267a]

Helynevek

Ricska községből Maramoros megyéből –

Ricska helysége Máramoros megye Ökörmezői Járás Hidegpataki alszolgabíró-sághoz tartozik, régi elnevezésén a Verchovinán, vagy is magyarul felvidék – fekszik, mintegy $2\frac{1}{2}$ mértföldnyire a Gallicziai határ szélétől délre, honnan nyerte elnevezését, és honnan népesítettett homály fedi, határos ezen helység keletről: Kelecsény, és Ripinye, délről Ripinye, és Tyuska, naplementről: Rókamező és Gróf Sonberg havasi legelőivel, éjszokról: Bukovecz és Kelecsény helységekkel. – Fekvése hegyes csak a patakok mentében vagynak kevés lapályságok, melyek többnyire mivel vízenyősök kaszálók, és meglehetősen mennyiségű szénát termenek, kivált száraz nyárban. – Négy főbb patakjai vannak, melyek a Borzsova havas egyik ágából – mely ezen helységnek naplementi oldalán végződik havas lenni – erednek: 1° Körvavecz patak, mely Bukovecz helység Körvavecz nevű része felett ered és Körvaveczben dél keletnek fordul, és így foly Ricska helysége felső végébe, hol hason nagyságu Kácsurka patakal egyesül, és ezen irányban foly egész a helység közepéig, hol találkozáván Zvoszitnava patakal, megfordul, és keletnek veszi útját és a helység alsó végén felfogván magába Neszte[267b]rovecz patakot, az előbb említett irányban foly, egy negyed óra tavolyságra pedig a helységtől, Tyuscsánka patakot is magába fogadván, kaszálók között és Sztremtura kősziklás nevű szoroson keresztül Ricsánka magyarul Ricskai – folyó nevezett alatt a Kelecsényi folyóba esik. – A házak nagyobb részt azon arányban mint a két első patakok fognak két oldalról, vannak elhelyezve, egész a negyedik patak befolyásáig, mintegy $\frac{3}{4}$ óranyi kiterjedésben. – Vagynak ezen helység határjában öt savanyuvíz források nem a legjobbak. Határja ezen helységnek kivált a havas alatti részén igen sovány és semmit nem termő sarga agyagos földből áll, – újabb időben felosztatott a határ tíz dűlőre, a régiebb hely elnevezései a földeknek következők, ugymint: a napkeleti oldal: Szplina zabtermő földek, – Ripinszki: haszon vehetlen földek. – Zapádnýi: kevés szántó, és kaszáló a többi fenyves, és éger fás meredek helyek. Gyilok mogyorófa égerfa köves helyek többnyire legeltetik. – Zhári: szántó, kaszáló, és mogyoró fás. – Szálásik: kevés szántó, és kaszáló a többi mogyoró fás. Kőcserá: Mogyorós, égerfás melyek között kaszáltatik és kevés fenyves. – Dávidhavak: silány vakondok turásu fenyő és mogyorófa bokrokkal. – Velikij Gyil: meglehetősen zab termő földek. – Máloj Gyil: szántó kaszáló tüskős bokros földek. Versak [268a] nem használható sovány szántó földek. – Naplementről: Szttrizsákiv: erdős többnyire legeltetik. – Harb: szántó földek.

– Mezsi harbi: töbnyire erdőség. – Opolonak: hegy erdőséggel, és kevés kaszálóval. – Pereniz: sovány szántó, kaszáló, és bokros hely. – Verchnesztereveczi: kevés kaszáló a többi erdőség. – Verchzvora: erdő, és kaszálók az határ szélenn. – Pohárj: kaszálók, és tüskös bokros hely. – Sztópka pod kiszniczami: erdő. – Kruhlyá: kaszálók a határ szélén. – Kosári: cserjes néhol kaszáltatik. – Köcserká: egy gömbölyü hegyecske szántó föld. – Rivnyi, az az egyenlő, szántó földek. – Rivnyánszki: szántó és kaszáló, és kevés fenyves. – Zákutya: közösség legelője a havason. – Sztópka: erdő. – Ejszakról Osztrozsuk: sovány szántó és fenyő mag termő bokrokal. – Osztrich: hosszas hegyecske sovány szántó földekel. – Hogy mikor keletkezett ezen helység nem tudhatni.

Kelt Tyuskán Aprilis 5^{én} 864.

Kiadta
Németh András mk
Tyuskai, és Ricskai Lelk.

[269a]

[Ripinye]

Máramaros megye Nagy ágvízi főszbirói kerület
Verchovinai vidék

A Ripinnye község – orosz nyelven Ripinnoje – ál Szucha, Gyil, és Lednej Telepitvényekből – ország szertei elterjedése Ripinnye, köz elnevezése Ripinnoje.

3ra másként nem nevezetett

4re homály fedi mind azon által a 14^{ik} század körül már fen álhatott

5re honnan népesített homály fedi hihetőleg azonban Kis orosz országból és Litvániából származtak lakói

6ra Elnevezését egy nép monda szerint Riplyág badács mert a lapályon igen sok badács terem, mások szerint Répáktól az az hely omladványok kőszikláktól, mellyek a keresztül folyó víz mentében vannak neveztetik, – ’s hihetőleg ez utobbi álván menyiben akeresztül folyó vizet is az alsobbeli községek Répénkának nevezik. ezen folyó felső hideg pataknál eredvén Szolyma községe alatt egy örvényt formálva egyesül a nagyág vízzel.

7re Hluboki patak melly mélységétül az az hogy mély árokban foly neveztetik, a Ripinkába ömlik

Volyár vadenáj patak eredetét vette, hogy kénye kedve szerint foly rontva a földeket ’s regulázni bajos. a Ripinkába ömlik.

Csertezsovej patak a Ripinkába ömlik

Járemková patak a Ripinkába ömlik egy Járemkó nevű embertől ki először itt kezdte aföldetmivelní,

Zsálobovij patak a vályukrol millyeket formált atermészet

Holovne patak a föktől (holová) mennyiben **[269b]** benne több marha fejét veszte

Kopányovij patak a kapalástól mi után régebb is a körülötte hegyeken fekvő szántókat kapa után mivelték.

Belyüvczová patak –

Babovecz patak, egy Bábecz nevű halaktól mik benne tenyésztek, ezen patakok mind a nagy Ripinkába omlanak,

Proczüv patakocska mely a Szucháj nagyob patakba foly,

Szucháj Telepitvény a keresztül folyó pataktól, melly száraz években kiszáradni szokott

Gyil Telepitvény, magoslatárol neveztetik így mert magos hegyen fekszik mind kettő egy idejűnek mondatik Ripinnye községével

Zsihán egy 18 házbul álló telepitvény, melly egy Zsivántól kiott tartozkodott neveztetvén el, a v betű h betűrei változtatással.

Ripinye

Kicsera nagy hegy cserjés erdővel benőve

Rokozáta hegy Legelő

Lednej Telepitvény egy hegyen egy Lednej nevű embertől ki ott először telepedvén le.

Czápová Kicsera hegy legelő, egy Czáp nevű embertől ki ezen hegyen először juhait telelte.

Pud Lednejámi nevű helyen, anép monda szerint orosz Bazilita Szerzetbeliek Kápolnája állott egy kis szerű Colostorral és még az épületek helye és a sirok helyei látszanak, de hány éve tűröltetvén el, azt homály fedi.

Zseliszkovecz egy haszon vehetetlen zsombekos mocsár föld mellyen vaskövet kerestek.

Kelt Ripinyén 864^{ik} év April hó 12^{én}

Varga János
főszbró

[272a]

Helynevek
Rókamező (oroszúl Liszitze) községből,
Máramaros megyéből.

Dolhavizi Szolgabirói kerület
Dolhavizi Uradalomhoz tartozó.

[271a] ad 2.

Rókamező (oroszúl Liszitze) tartozik a' Mélt. Gróf Teleki Család Dolhavizi uradalomhoz, és fekszik az uradalom legfelsőbb Éjszak-keleti részén, már határos a' Vrchovinai kerülettel. E' helység Ravaszmezőnek is nevezetik, és minthogy erdős, alkalmasint a' sok rókáktól nyerhette elnevezését.

ad 3. Szokásos elnevezése Rókamező (Liszitze) de az előtt igen gyakran Ravaszmező elnevezés alatt fordult elő, most már ritkábban használtatik e' név.

ad 4. 1463^{dikban} tartott határjárás alkalmával e' helységről említés még nem tétetik, és valószínűleg

ad 5. a' Dolhavizi Uradalom többi helységekből és Vrchovináról későbben letelepedtek oda az emberek, kik akkor időben leginkább marhatenyésztők lehettek.

ad 6. már a' 2^{dik} pontban érintetett, honnan nyerhette elnevezését.

ad 7. Rókamezőnek csekély lapályos tére van, még pedig a' falun felül és alól, az utóbbi Horobrovistse az előbbeni Lucsini név alatt.

Azonkívül nevezetesebb dűlői:

Velika – Mala Liszitzka szép kaszállókból (Nagy, kitsiny Liszitza).

Szova lapos kö bányával; itt keresztül vezet egy gyalog ut Keretzkére és Bereznikre.

Dubova, falu feletti erdős hegygerincz

Hluboka (mély völgy) ős bikkes erdővel

Kitsera erdővel kaszállókkal vegyes hegy.

Chastsovánszki Zabük (magyarul erdős oldal) rengeteg ős bikkes erdő, Bereznikkel határos hegy gerincz

Sztoszok erdős hegy lánczolat, a' Berezniki u. n. Szolyvai havassal határos.

Priszlop, mély nyereg a' Borsa és a Nagyág víz közötti vizválasztékú hegygerinczen, melyen egy sze[271b]kér út a' Dolhavizi Uradalomból a' Vrchovinára keresztül viszen.

Sirokoje Pole (széles föld) felül kaszállók, alatta ős bikkes erdő.

Kuk havas szép havasi legelővel, Rókamezőnek legmagasabb része.

Dümsin és Csauszki, havas alatti mély erdős völgyek

Lublyána lapos hegy gerinczén szép irtás kaszállókkal.

Koszánszka, Sztemnej, Kepkény, Zsubrü szép uradalmi kaszállókkal.

Peregyl egy szoros, melyen át a Vrchovinai út vezet, néhány favágó épületekkel 's kerülői lakással.

Számos patak hasítja keresztül e' határt, 's ezek a' falu felső végén összefolyván Liszitzki patak nevét veszik fel; két fő patakja van: a' Putni és Lazüli patak; az első mentében vezet a' Vrchovinai út, 's abba szakadnak a' Vere-sül és Ripinyei patak; a' Lazüli patakba pedig a' Dümsin, Csauszki és Lublyáni patak; – A' falu felső végén Liszitzki patakban a' Trasznai patak, falun alól pedig Kusnitza és Rókamező közötti határt képező Liszitzkai patak.

[273a]

Helynevek

Rona szék községéből Máramaros megyéből.

Rónaszék fekszik Máramaros megyében, Rónavizi kerületben Szigettől e megye székhelyétől 2½ mértföldnyi távolságban délkeletre egy elrejtett völgy kebelén, Alsó és Felső Róna szomszédságában. E völgyben ered az ugy nevezett Rona folyocska, melytől e kerület nevét nyéré.

E község a legrégibb időtől fogva mindig Ronaszék névvel jön elő.

E község neve történetileg legelőször 1489^k évben említették egy, II. Ulászló király által a sóvágóság részére kiadott szabadalmi oklevélben; mely a máramarosi só tisztség és a rónaszéki sóvágók közötti ügyeket rendezi a sóvágókat minden neven nevezendő adoktól örök időre felmenti.

E községnek Máramaros megye valamenyi községe nagyon kevés kivétellel, – és a nevek után ítélve Lengyelhon és az osztrák örökös tartományok is adtak lakosokat.

Rónaszék hihetőleg onnan kapta nevét, hogy a két Róna falu közelében fekszik, és a legrégibb időtől fogva e század elejéig székhelye volt a máramarosi katonai jószágok Igazgatóságának. Román nyelven Kostujnak, Ruthen nyelven pedig Kostyilnak nevezik mi magyar nyelven Kastélt jelent, hihetőleg az 1720^k évben épült és még mai napig is fenálló emeletes kamarai épülettől. Ronaszék jelenleg 6. művelhető aknával bir u. m. Ferdinand, Ferenc, Pál, Károly, Teresia és Antal akna, víztől elborított aknai ezek: u: m: Apafi, Rákoczi, Szentháromság és Miklos egyesített aknak, viz akna, Kis. Janos, 2^k Josef és Maria akna, Kurucz akna 1812^k évben elsülyedt, vannak ezen kívül több elsülyedt aknak, melyek egészen ismeretlenek, de [273b] gyakori beömléseik által tudatják, hogy ott a helyen akna létezett. Ronaszék gyönyörű tölgyfákkal be nőtt hegyekkel van körülvéve; határa kevés kivétellel mind erdőségből áll, 's mondhatni Máramaros megye egyik a legszebb és leggazdagabb tölgy és bik erdei közül való. Helynevei következők. Apogya jelentőség nélküli név, – Kucsumnyik ruthen nyelven kutyafát jelent: e helyen nagy mennyiségben tenyésztett kutyafától, – Vadalmás, – sok vadalma fáról, Riczkova, Hricza nevű tulajdonosáról, – Kolnyik ruthen nyelven hegyecsét, – Kosztyna – szinte e nyelven csucsocskát, Hidzsa román nyelven csucsot jelent, jelentőségükről. Hideg kut, e helyen levő igen hideg és jó forrástól, – Szenes régibb időben e helyen a magas kincstár részére tett szénégetésről, – fenyves, e helyen lévő fenyőfakról, – Borzicsinya ruthen nyelven Borzjukat tesz, e jelentőségtől, – Zálom. ruthen nyelven öszvetört lombot, – Kriva. görbület ruthen nyelven, – Pikujáta szinte e nyelven sziklás csúcs, – Kornet pe-

Rónaszék

---

dig somot jelent, – Stizeret tölgyfát jelent, – ezek jelentőségük után neveztek el.

Összeira Ronaszeken Majus 11ⁿ 864

Kozma
jegyző

[275a]

Helynevek

Roszucska községből, Máramoros Megyéből.

Az adat gyűjtés a következő kérdő pontokra terjed ki:

- 1^{ör} A megyének, kerületnek, járásnak, széknak neve, hová a helység tartozik.
A terület ezen politikai felosztásán kívül némelykor vidék, környék, táj is bír külön elnevezéssel, vagy több falvak csoportozata közös név alatt ismertetik. A hol ilyesmi elő fordul az összeírásban figyelembe veendő és ha lehet magyarázandó. –
  - 2^{ör} A községnek, városnak, hány féle neve él most, melyik neve bír csak helybeli elterjedéssel, melyik ismeretes ország szerte. Sajátos jelenség, hogy a magyar és román falvak a körülfekvő szász falvak által Erdély ben német elnevezést nyernek, mely elnevezéseiről az illető magyar és román falvak lakosainak sejtelmök sincs, és mely név különben is csak kis elterjedéssel bír. Viszont sok szász és román falu magyar névvel is bír, miről az illető szász és román falvoknak tudomásuk nincs. – Ily viszonyok az ország minden részeiben foroghatnak fenn, hol több ajku a lakosság, azért felemlitendők. –
  - 3^{ör} Volt é hajdan a községnek más elnevezése? vagy tán csak különfélekép iratott a mostani helynév?
  - 4^{ör} A község mikor említettik legkorábban?
  - 5 Honnan népesített?
  6. Mit lehet tudni köztudomásból, hagyományból, írott vagy nyomtatott emlékekből a név eredetéről, értelméről, mindegyik nyelvű helynévre nézve?
- [275b] 7: A község határában elő forduló többi topographiai nevek. –

1. Máramoros Megye Szigeti járás, Bocskói kerület. Roszucska helysége.
- ad 2. 3. 4. 5. 6. A helységnek csak ezen elnevezése volt és van, Többet ezen pontokra vonatkozólag kinyomozni nem lehetett.
7. A helység határában két dűlő van, Zarvach és Bozsényi gyil. Van egy patakja „Roszusnya”

[277a]

[Rosztoka]

Rosztoka falu fekszik Máramaros megyének legészakibb oldalán beszögellik Bereg és Galíciai dombok közzé, a falun végik egy kisebb szerű patak folyik melynek mind a két oldalán házak vannak építve, e patak neve rosztoka, magyarul víz szétágazást jelent és a község is innen vette nevét, az egész határban oly csekély a lapály hogy a legszélesebb helyén is alag haladja meg a 200. ölet a lakosok oda szorítvák hogy csak meredek dombokon termesztetnek valamit, de minthogy a dombok oly meredek, hogy a zápor eső nem csak nagy kinnal felvontatott trágyát, hanem még a felszántott földet is elsepri, azért a lakosok bár mennyire igyekezők is soha nem képesek annyit természeteni hogy egy évi szükségletre elegendő legyen.

E községben a lakosság mind orosz ajku GC: us semmi történeti nevezetességgel nem bír, legalább ilyenről senki nem emlékezik – a községnek eredetét homály fedi, abból gyanítható hogy régi község, mert erdei régibb évekről annyira elpusztulvák, hogy jelenleg a tüzi fát is nélkülözik jobbára, némelyek saját földjeiken tenyésztnek fenyő fa erdőcskéket, hogy evvel az épületi fákat pótolhassák.

A község lakossai szokásra, viseletre, vallásra, nyelvre azonosak a Gács honi Ruthenekkel [277b] azért hihetőleg azokkal egy időben telepedtek ide, e községnek más neve nem volt soha.

E község tartozik a Hidegpataki szolgabírói kerülethez, határai keletről Hidegpatak község északról és nyugotról Bereg vármegye, Délről Podobócz és Pilipecz község

Keletnek eső fordulóban következő düllők vannak, névszerint: Javürnek gyílnicza, annyit tesz juhar – valaha juharfa lehetett benne, most kopár szántó föld csak zabot és azt is silányat termeszt. – Klíмова jelentősége nincsen. Dóhé harb magyarul hosszú hegy. Bóczü versok, magyarul mint tető mert a hegy ormosan végződik, – Nyugotról düllők: Hranica magyarul határ, mivel Bereg és Marmaros közti határt képezi. Mlacski magyarul mocsáros mert egy része igen vízenyős. Déltre Voreta magyarul kapu semmi jelentőséggel nem bír.

Rosztoka Martius 29^{én} 1864.

Dzjátni Iván biro
Berega Vaszily
Vozaretinecz Vaszily
Rosztokai lakosok

Volosin Miklós
kr. jegyző

[279a]

Helynevek

Ruszkovai községből, Maramaros megyéből.

[279b]

Ruszkova

Máramaros Varmegyében Ruszvizi Szolgabiroi kerületben kelet déli részén fekszik, határjai észak-keletről, Ruszkapolyána, keletdélről, Alsó Visó, Delnyugotról, Leordinai és Petrovai községek határjai, Ruszkovai határt északkeleti részről, Ruszpolyanáról eredő Rusz nevű vize ketfele osztja, mely viz az elnevezést Ruszkovatól nyerte, és ettől a Szolgabiroi kerület, Ruszvizi kerületnek neveztetik. Rusz vize alkalmas a fa anyagok szállítására, a mellyen evenkint több ezerekre menő fenyoszalfa és deszka szalittatik.

[280a] A község elnevezésről biztos tudomásunk nincsen. A nép eredetére nézve, Gacs honban Kárpátok alatti jelenleg találkozó néppel egy forma, beszédű egy szokasu, egyviseletű, úgy latszik mint kissebb számu tollók ide származott, az az Lengyel ország azon részéből, melly hajdanban (Russianak) neveztetett, a mellyett Ruszkovai nép jelenleg Rusz-nak nevezi, és így innen származott Ruszvizi nép a falu innét nyerte el nevét –

Ruszkovai határ többnyire hegyes, eddig semmi féle banyák felnem fedeztettek, mint egy 4. quadrát földet foglal magában, melly föld hatalmas bikkes erdőt tartalmaz, nagyobb dűlői következők: Vócsi, – Kámenisztej, Kicsera, ezekből eredő patakok Ruszvízbe folynak be, és ismét Pidviszokij patak, Jaszpedja, Horiplaikom és ismét Bilij patak, és Jalinka, ezen felemlített pataktól a dűlők neveiket nyertek.

Kelt Ruszkován, Junius hó 16. 1864.

Grigossy Péter mk
ruszkovai gk pap által

[281a]

Helynevek

Ruszpolyána községből, Marmaros megyéből.

[282a] Ruszpolyána Marmaros Megyében, ruszvizi területben fekszik – Magyar ország végső pontja Galiczia és Bukovina felé, melyektől roppant erdők és havasok által választatik el. Vásárokrai ki váltságát 1845^k évben nyerte. Korábban Ruszkopolyánának neveztetett, hihetőleg a' miatt, hogy mint a' hagyomány tartja: a' szomszéd Ruszkovának telepítvénye lehetett; jelenleg pedig Ruszpolyána név alatt ismeretes ország szerte. Hagyomány szerint a' 14.^k században létezett, és bevándorlások által népesített.

Határos: Felső – Közép – Also-Visoval; Galicziával, Bogdányal, Petrovával, és Ruszkovával. A' községet kelet- és északról a' következő havasok veszik körül: Mintsur, Báicza, Petsálo, Bukovinka, Lutosza, Pelesátá, két Budeszko, Kaminecz, Bosotin, Gropa Szerbászká, Mustyet, Táryisni, Herstul, Jurtseszka, Kopilas, Bokul, Rekita, Plyiska, Rugató, két Vértop, Sztenyisora, Nagy Gropa, Groppa Dzsuli, Berszenyászko, Riketyászká, Jávör vagy Páltyin, Gropsora, Szutaját, Ptyicsoru Dánkulu, Preluka vagy Obuts, Venderel, Kamintsán vagy Ptyetriesna, Lába, Szihlyáni, Tomnátyin, Kapu Grosi, Holováts, Bandrászka, Prelukáre, Beraszka, Leseten, és Kirligetura. – Ezen havasok nevei többnyire oláh nevezettel bírnak mivel ezen havasok az ő tulajdonaik, – Ruszpolyána mint volt urbéresek csak fajzási 's nem havas legeltetési joggal bírtak, – 's mint orosz ajku népektől ered hogy némely havas oláh és orosz nevezettel bír. – Ezen havasok közt leg magasabb csucs nem csak Ruszpolyánán de egész Marmaros megyében a' mérnökök állítása szerint az úgy nevezett Jarko; melly onnan vehette nevezetét, mivel 7 havas pontosul benne össze, nevezetesen Páltyin vagy Jávör, Groppá Dzsuli, Venderel, Preluka vagy Obuts, Ptyicsoru Dánkulu, Szutnyát és Gropsora. Ezen havasok forrásai nagyobb folyót alkotnak, melly itten az orosz ajku nép nyelvén a' község keleti oldalán a' havasok alján fakadozó patakok alkotyák a' nép által úgy nevezett Rika folyót, melly le felé haladtában, több, tavaszkor fa usztatásra alkalmas patakot vesz fel; nevezetesen: Szokolo, Bárgyi, Kvásznicza; melyeknek beömlésén túl Rusz vízének nevezettik.

A' községhez tartozó részek (contractio) priszila, hason nevű pataknál, Kvasznicza; savanyu víz forrásal és onnan veszi ne[282b]vét, Luhi (lapályföld) Szolotyán; Pintáj, hason nevű pataktól; –

Ruszkirva: Politikailag ugyan elkülönített község, de ugyan azon határban fekszik Ruszpolyánával. nevét vette a' görbén folyó (oroszul görbe) Krivi pataktól, melly tavaszal szálózható.

A' község határában nagyban üzetik a' fa kereskedés, fenyő fával, melly a' fent nevezett havasok aljain terem.

[283a]

[Óholyátin]

Mármaros vármegye

Nagyág vízi kerület

Helynevek

Ó holyátin kösségbül ezen egész terület a Nagyág vizen „Verchovina” hegy vidék név alatt ösmeretes. – A nevezett kösség áll Pohár – Brácsako patak és Holicza nevü telepítvényekbül, régi neve Sztároje szelo öreg vagy O falu. Nevezetét e község kapta hegyeitül mellyeken fekszik, nyerte, a menyiben Holátin orosz szo kopárságot jelent.

Keletkezési idejét e kösségnek nehez meg határozni adatok hijányában feltehető hogy ez még az árpád korszaka királyok idejére esik mi nevet egyrészt „O falu” igazolni látszik más részt pedig az hogy a szomszéd helységek; név szerint Uj holyátin (Novoszelicza) Nász holyátin Majdán – innen telepítettek.

Népesítését kis orosz országboli Litvaniabol nyerte nagyobb részt hogy idővel a hon bal és jo sorsába osztotva magyar nemesek is voltak közöttük a szo hagyomány álitja.

1. Van a község határába Tiszovecz nevü düllő melly az ugy nevezett becses értékü Tisza fatol mellyet oroszul Tészénanak nevezik vehette.
2. Szécsike düllő bizonyos Szécs vagy Szecsitől kinek birtoka volt hajdanába így neveztetik.
3. Klivki magyarositva klivák szinte dülő meredek hegy magoslatok deak neve Cliva mi ezt jelenti, ezen duloen egy Lyachüvka nevő hely is talaltatik nép monda szerint eredete következő. A korábbi Tatár járás alkalmával a tatárok sorai között sok lengyel nemes is talalkozot ezek elől a nép menekulendő rengetegekbe vette magát, (illy menedék helyvolt Lyachovka is) egy illy lengyel rablo – nemes „Lyách” a menekvők közé jutott s éppen egy tehenét fejő asszonynyal talalkozott ki fel ösmerve a rablot fejőkepével vegezte ezt ki innét neveztetik a Lyachovka is
4. Pohárj dülő ’s telepítvény, melly hely az egetés által irtott munkatol így neveztetik.
5. Bisztra zvorina sebes patakot jelent.
6. Popova klivá pap magaslat nevét onnan vehette mert ez a pap birtoka lehetett.
7. Brácsákü patak Hadfi vagy vivó nevet jelent kinek birtoka lehetett.
8. Ilykü potok Illyés patakot jelent
9. Végre Vezsok nevü hegy magoslat onnan nevezetes a menyiben rablo tanya lévén hová a rablok orzott kincseiket rejték ezt igazolni látszik a nép

Óholyátin

---

azon tette hogy mai napig is keresik a régi rablok kincseit mit bizonyít e helyen a sok föld ásás

Kelt Ó Holyátin 864^{ik} év April hó 13^{án}

Varga János
főszbró

[284a]

[Ökörmező]

Maramaros Megye Nagy ágvízi fő szbiri kerület
Verchovinai vidék

Ökörmező község orosz nyelven Volovoje ál Lozánszka, Sztrihálnya, Záperegylá, Potocsina, Prochudnya, és Volovecz Telepitvényekből – a Nagy ágvízi fő szbiri székhelye.

2ra Ország szerte elterjedéssel Ökörmező helybeli elterjedéssel Volovoje

3ra másképp nem neveztetett

4re azt homály fedő adatok hiányában, mind az által a 14^k században már fenn állott

5re Honnan népesített homály fedő mint a többi községek ez is kis orosz országból Litvániából és az alsóbb falvakból származhattak lakossai miután a nép monda szerint volt Magyar lakója is.

6ra Volovecz nevű pataktól mely a Nagy ág vizébe ömlik vehette eredetét, miután régebbi időkben ezen patakba az ökrök részére legelő volt, 's a Medve egypár ökröt megölve a patak elneveztetett (vol) Volovecz nek, később a község népesedve a Volovjé nevet vette fel, honnét Ökörmezőnek neveztetik.

7re Lozánszka Telepitvény mely majd nem külön álló községet képez, a Loznik vagy [284b] is Lozá, magyarul Rekettye, miután a patak mentében mellyben fekszik tisztán Rekettyés nő, – ezen patak a Nagy ág vizébe ömlik –

Sztrihálnya Telepitvény régebbi időkben tisztán Juh tanyák voltak itt, 's tavasszal itt nyíradván a Juhok, onnan (Sztrizse) nyírni, Sztrihálnyának elneveztetvén.

Záperegylá. Telepitvény miután azon Telepitvényt melly egy Szűk völgybe a Nagy ág mentében egy hegy választja el a községtől innen (Peregylét :/: el választja) neveztetik így.

Potocsina Telepitvény régebbi időkben Kremenyát Patak volt – neve miután azon patakban mellynek mentében fekszik igen sok tüzkő találtatott neveztetett el a Kremeny az az tűz köztől, újabb időben Potocsinának az az Pataknak neveztetik, – ezen patak a Nagy ágvizébe ömlik

Prochudnya patak és Telepitvény onnan neveztetvén így, – miután a Talabor vizére vagy is Szinevér községébe ezen patakon fel lehet hatolni, innen prochud. vagy perechodét. át menetel. –

Volovecz a 6^k pont alatt megemlítetvén.

Torsola hegy, köves és omladványos tiltól fenyővel benőtt.

Hrábová hegy 's Erdő, régebben tén sok – [285a] Gyertyánfa azaz (Hráb) volt benne.

Hrábovecz patak a nagy ág vizébe ömlik
Hromová, hegy meredekségerül neveztetik így
Gimba, hegy Erdőség.
Kintsova, havas Legelő

Kámnyánká, igen köves hegy különben havas alja jobbára fenyő erdővel benőtt találtatik benne Medve, Híuz, Farkas, Őz néha Szarvas is, de ez utobbi ritkább; a' Madarakból a Siket fajt nagy faja fordul elő.

Mersa havas onnan neveztetett el annak miután sok dög van benne éven át, – mert a ragadozó állatok nyáron át a Legelésző szarvas marhákból temérdekelt elpusztítanak.

Koritiscsa. havas tetején lévő Teknő formájú Gödörtül mellyen az eső viz sok ideig tart.

Mincsül havas szépségétül, s bő termő Legelőjetül neveztetik. –

Kozáj patak melly a Tyisnya, – vagyis Hegy szorulat mellett a Nagy ágba ömlik elnevezését attól nyerte, mert aköz nép kecskéit (Kozéj) jobbára ezen bikes erdőségekbe szokta terelni; – e roppant patakon terjedő rengeteg erdőségekben tartozkodnak és tenyésznek Medvék, vaddisznók, Őzők, néha szarvasok is.

Zseliszkovecz patak mely avalu irányában ömlik a nagy ágvizébe, abenne kis mértékbe található vas anyagrol (Zselyizo) neveztetik.

Gyivcsej patak melly a voloveczbe ömlik eredeti elnevezését sokféle kép beszélik, de hitelt érdemlő adatok hiányában nem fejtegethető, –

Obnózsánszky patak a Voloveczbe ömlik **[285b]** Sztudenéj patuk, patak, hideg viz melly a Záperegyla Telepitvénynél a Nagy ágba ömlik

Tyisnya hegy szorulat, – mellyen át a Nagy ág roppant ki álló kő sziklák közt foly. – afenyő fa usztatás alkalmával, nem egy családapa it életét vesztette. – jelenleg e helyen egy új ország ut épülő félben van mi hihetőleg még ez évben elkészülend.

Kelt Ökörmezőn 864 April hó 20^{án}

Varga János
főszbró

[286a]

Helynevek

Orosz Mokra községből, Máramaros megyéből.

[287a] Orosz Mokra helység, miután e helyiség eleinte posványos hely lévén tehát e vizenyősségétől költsönözhetette nevet (vizenyős) Ruthen nyelven Mokra. Máramaros Szigeti Járáshoz tartozik. Székhelye Sziget. –

Szkoruchovate. Völgy rajta termő Szkorucha fanemtől vette nevezetét.

Klemovetz. patak e néven lett elnevezésének oka nem tudatik.

Ilyma patak d^{to} d^{to} d^{to}

Roszusni. Völgy, hosszában a patak kétfele szakadva foly a két ágon (roszusni). –

Czerkunij. patak enéven lett elnevezésének oka nem tudatik. –

Medvesi. patak völgy ottan sok medve elfajzott volt ettől kapta nevét. –

Pánevecse. patak völgy enéven honnan lett elnevezésének oka nem tudatik.

Jánovecz. völgy a hosszában folyó Jánovecz víztől kapta nevét. –

Zálunczaváti. patak elnevezési oka nem tudatik.

Széhlyánszke. patak a hosszában lévő fenyő erdőtől kapta nevét. –

Szehlyáncsek. patak d^{to} d^{to} d^{to}

Voloszkij. patak elnevezési oka nem tudatik.

Andriuszkij. patak d^{to} d^{to} d^{to}

Temnij. patak d^{to} d^{to} d^{to}

Scsávnéczki. patak d^{to} d^{to} d^{to}

Báhnáncsok. patak Báhna havas alól fakad innét kapta elnevezését. –

Argyilszka. patak. – nevének oka nem tudatik. –

[287b] Kirnécsna. Patak forrástól kapta nevét. –

Plájék. patak. –

Zvur veliki. patak két hegy közti szoroson foly (zvur veliki) nagy völgy. –

Derenekaváte. patak völgy enéven lett elnevezési oka nem tudatik. –

Komárnészki. völgy patak nevének oka nem tudatik. –

Voroteczkéj. völgy patak d^{to} d^{to} d^{to}

Gyil. hegy orom. –

Kelt Orosz Mokrán 1864. Julius 4^{én}

Riskó István mk

Ker Jegyző

[290a]

Helynevek

Máramaros Vármegyébe kebelezett Ötvösfalva községből. –

1. Máramaros megye Patak völgyi szolgabírói kerület, melyhez Ötvösfalva helysége tartozik.
2. A község magyar nyelven Ötvösfalva (ruthen kifejezésben Zolotarjevo) nevet visel lakossainak száma 1120. lélek, vallásukra nézve 1089 gör: kat. 31. héber. –
3. A község emlékezet és nép hagyomány szerint jelen nevét viselte.
4. A községnek leg korábbi elnevezése ki nem puhatolható.
5. A község honnani meg népesítését homály fedi, annyi azonban kivehetőnek látszik hogy ezen ruthen nép faj sem Korjátovits ivadéakai, sem Gáts honi ruthen faj beliek, a nyelv és szó különböző kiejtéséből úgy származtatják – hogy ők Ötvösfalván Máramaros megyébe jött Magyarokkal egy időben telepedtek meg. – A község mind két nembeli ruthen népe erőteljes testalkatu, munkás azért többnyire jó birtoku. –
6. Ötvösfalva község név eredetéről a nép hagyomány azt regéli, hogy nevét az úgy nevezett arany főrástól (ruthen nyelven Zolotá Kernitza) vette volna.
7. Ötvösfalva község következő dűllőkből áll név szerint:

[290b] a.) Priszlop csupa kaszálló.

b.) Szkredéj cserés kaszállók

c.) Pányu verch cserés kaszálló

d.) Luh cserés kaszálló

e.) Berech cserés kaszálló

f.) Zálum vegyítve szántó, kaszálló és cserés földekkel. –

g.) Voszuhát, dusan növekedő tölgy erdő.

Jegyzet. Ötvösfalva községnek szántó földjei leg inkább az igen szét szórt házak között, juh tanyáin ’s írtásokon léteznek, szorgalommal mivel-tettvén többnyire jó terméssel jutalmaznak, almája, szilvája ha jó éve van bőven terem. Folyói nincsenek csak a halmok között eredt csermelyek egyesülvén – képeznek egy patakot, de az is szárazság idején többnyire ki szokott száradni. –

8. Ötvösfalva határos Soófalva, Alsó Szelistye, Gernyész, Kövesliget, Csománfalva, és Sándorfalva községekkel.

Kelt Ötvösfalván Mártius 25^{ke} 864.

[292a]

Helynevek Sajó községből, Máramaros megyéből.

Felvétetett Sajon Aprilis hó 8^{án} 1864.

Mihálka Gábor Sajó kerületi szolgabíró által

Jelen levők

Balás Lajos birtokos
Mojszin Vászilye
Marin Stefán
Dunko János Biró

Nánn Vászilye Szász Juon Papp Stéfán Cziple Gyorgye	} választmányi tagok
--	----------------------

[293a]

Adat gyűjtések

1. Sajó községe tartozik Máramaros Megye Felső Járása Sajoi szolgabírói kerületéhez. tájéka Iza név alatt ösmeretes. kerület székhelye Rozávlya.
- 2^{ik} E községnek csak egy neve él Sejeu (Sajó) 's ugyan ezen név alatt ösmeretes országszerte.
- 3^{ik} E községnek hajdan más elnevezése nem volt –
- 4^{ik} Sajó községe legkorábban mikor említetik nem tudatik: azomban hagyomány szerint a XII^k században már Sajó említettik. –
- 5^k Hagyománybol – vagy emlékezetből a népesítésre nem tudni semmit csak annyit hogy Sajón lakos Szász Dolhaj által a 14^k században a mai Batiza helyén telepítvény tétetett – ezen Szász Dolhaj Román ns lévén – így a népesítése is Románok általiaknak kellett lenni –
- 6^k A név eredetéről mit sem lehet tudni –
- 7^k Topografiai nevek – 1. Szátu (Belsőség, falu) melléknevek Szuszányi (felvégiek) Zsoszányi (alvégiek) Szupt Riptyi (szakadások alatt) Prunduri (porondbeliek) Riurenyi (folyomelletiek) 2. Intre Sajoa (Sajok között Batiza, és Sajópojanna felől folyó két víznek ösze folyásánál. Szánto kaszálló helyek ezen két folyoktól vette nevét is a dülő – doszu intre Saioa (Sajok közötti északi rész) Fáczá intre Sajoa (Sajok közötti dél rész) Batiza és Sajó közötti határ mesde – Doszu Lazurilor (Lázak háta) Sajó és Sajópojanna közötti határ mesde – kaszálló helyek – 3. Vályá Andreánului (Ándreán völgye) kaszálló és Erdő) Velcsoa Andreánului (Ándreán pataka) ittén kezdődik a Sajó és Sajópojanna közötti határ mesde – 4. Fáczá Lazurilor (Lázak dél része) kaszálló és Erdő terjedve a Sajópojannai határig. 5. Virvu Andreánului (Ándreán orma) hegy csucs, alatta szép völgy erdővel; mesdét képez Sajó, Sajópojanna, és Rozávlya határok között – Opcsiná gyálului (Hegy gerincze) Virvu Goru-

nyilor (Ös Erdők orma) [293b] nevét vette a még most is találtató ösi Tölgyfáktól, Kornu Dumbrevi (cserjés szöge) Virvu Dolinyi (Lejtő orma) nevét vette ezen helynek lejtős hegyormától – 6. Doliná (Lejtő) kaszálló 's szántó; nevét vette szép sima lejtős alkatától Vályá Dolinye (Lejtő pataka) 7. Vályá Morozovi (Mord v. durva völgye) szántó 's kaszálló, nevét vette az igen mord, és kellemetlen fekvésétől, Velcsoa Morozovi (mord pataka) Gyálu Morozovi (Mord hegye) 8. Vályá Mihálkovilor (Mihálka völgye) nevét tulajdonosától Mihálkától vette, szántó, kaszálló, 's cserje – Velcsoa Mihálkovi (Mihálka pataka) – Zsgyábu (völgy v vápa) 9. Podu lui Szeliczki (Szeliczki emelkedése) szántó szép sima emelkedett hely – Vályá lui Szeliczki (Szeliczki völgye) Válcsoa lui Szeliczki (Szeliczki pataka) Fundu lui Szeliczki (Szeliczki Zuga) 10. Huglistye: hegy szántó, Vályá huglistyi (völgy) Fundu Huglistyi (Zug) neveinek eredete ösmeretlen – 11. Dumbráva (Cserje) növendék lomos cserjés erdő – szántó és cserje – Kornu Dumbrevi (cserjés szöge) 12. Mláka (posványos) nevét vette az ezen helyen ez előtt használható, mostan haszonvehetetlen sós vizes forrástól eredő posványos helyének minőségétől – szántók – ezen helyen van egy pompás 's nagy gonddal fenntartott forrás, melly is az egész területen dolgozó munkásokat iható vízzel látja el – Mocsira (mocsáros) dupa mocsira (mocsáros háta) ezen helyen vann a községi zsidó temető – Virvu Riptyilor (szakadások gerincze) – 13. Zsgyir (nyestes hegy, szántó s Erdő – nevét vette ezen helyen hajdan volt ösi erdőségben találhatott 's régen számos nyestek miatt – Szupt Zsgyir (a nyestes alatt) Virvu Zsgyirului (Nyestes csucsa) hegy – 14. Alálániszuszuri (Kaptatók) szántók nevét vette mivel ezen helyen lévő földek mind fel felé szántatnak 's kaptatokra osztatnak – Kosztá cse máre (Nagy oldal) hegy domb oldal szántók – lá funtunyelye (a Kutacsakánál) az ezen helyen lévő Számos kutacsakák miatt, mik forrásokból erednek, és télen által a nép által marhájok ittatására hasznaltatnak – vette nevét. 15. Podurilye lá Mocsira (mocsárok emelkedései) szántók. Zepogyile [294a] (hegy magaslat) Gruecsoru (halmocska) mesde Sajo és Rozávlya közötti határok között, hol a Sajo vize az Iza vizébe folybe. 16. Lá Szpinzuratore (az akasztónál) Szántók – nevét vette, mert a Statáriális eljárások esetében az akasztó fa ezen helyen szokott volt fel állittatni (jelenleg Isteni gondviselésből erre nincsen szükség) Virvu Szpinzurátorilor (akasztók csucsa) egy ezen különben sik helyen lévő kis dombocska csucs – 17. lá Kruca (a Keresztnél) ezen helyen vann a megváltó kereszt jelképe – sima sikság – szántók – lá Suknye (a Réteknél) ezen hely mocsáros alkata miatt csak rétnak használható – 18. Podu popi (Pap Dombja) nevét vette mert ezen domb alatt vann a papi Ecclesialis lak – a dombon a temetkezési hely – általában az egész domb mi szántó Ecclesialis papi birtok. 19. Vályá lui Czikála (Czikála völgye) szántók nevét Czikála tulajdonosától vette – Velcsoa lui Czikála (Czikála pataka) ezen patakocska a községen keresztül

foly 's a Sajó vizébe szakad sokszor iszappal töltvén el a mellette lévő szomszéd gazdák telkeit – 20. Dupá Sztirka (Sztirka hegyháta) szántó, cserjes) Virvu Sztirki (Sztirka orma) Listyilye (Les helyek) nevét vette mert ezen helyen szoktak régen sőt most is a vadászok les helyeket vadlőhetésre készíteni. 21. Jálovecz – szántó 's cserjés nevének eredete ösmeretlen – 22. Doszu Jáloveczuluj 23. Fáczá Jáloveczuluj – mind szántók 's cserjések – 24. Vályá Kirsztyi (Kirsztya völgye) szántók – Válcsoa Kirsztyi (patakocska) 25. Pogyisore (Emelkedések) nevét vette számos dombocskákbuli emelkedései miatt – szántók – Szupt Csetecze (váracska alatt) nevét vette ezen helyen lévő egy pupos vár formájú hegyecskétől – 26. Lá Girbova (Görbülések) völgy, szántó, 's kaszálló – nevét vette az ezen helyen végig folyó roppant girbe görbe folyású patakocskától – lá funtuná nyággra (Fekete kutnál) nevét vette az ezen kutacskában lévő fekete iszap miatt – Lázu csel Szászeszk (Szász Láza) nevét tulajdonosától. Vályá Opri (Opra pataka) Vályá Groptyile (örvények völgye) nevét vette a benne lévő számos örvényes mélyedésektől – Gropa dudi (dudás völgye) nevét vette az ezen helyen rendszeren téli szakokban öszve gyülekezni [294b] szokott farkasoktól – kik isszonyu ordításokat, dudálásokat tesznek – Szoricza (déli oldal) Virvu Szoricze (dél oldal orma) Vályá Floranului (Flora völgye) szántó, nevét tulajdonosától vette. – 27. Lá Temesoi (Tamás dombja) szántó, 's kaszálló nevét Tamás Temás tulajdonosától vette. – 28. Vályá popenyilor (Popános völgye) Szántó – Kaszálló, nevét popán tulajdonosától vette – Velcsoa Popenyiloru Popánok pataka – 29. Vályá Lezukului (Lázacska völgye) szép területű kaszállók – 30. Kápu Gyálului (Hegy feje) szántó 's kaszálló, ezen helyen vann a Jood, Batiza, és Sajó közötti határ hallom – 31. Fundu Girbovi (Görbülések zuga) kaszállók 32. Gropa Simonyesze (Simonné völgye) kaszálló 's szántó, nevét hajdani tulajdonosától Simon nejétől vette – 33. In Fécze (dél oldalban) szántó 's kaszálló – Vályá Féczi (déli oldal völgye) – Valecsoa Féczi (Déli oldal pataka – 34. Dupa Burloja (Burloja háta) hegy éjszaki oldala – szántó, kaszálló, 's Erdő – Burloja (Burloja hegy) Vályá Burloi (Burloja pataka). – 35. Málnyistye (Pálás) nevét vette ezen helyen levő sok pataka 's fehér föld miatt – szántó 's részben kaszálló – 36. Podu Hilbocsi (Hilboka emelkedése) kaszálló 's szántó, Lázu lui Boile (Boila láza) nevét tulajdonosától vette – 37. Kápu Bredeczelului (fenyves feje) nevét vette ezen helyen hajdan létezett fenyves Erdőtől – Bredeczelu fenyves Vályá Bredeczelului fenyves pataka. 38. Vályá Nyetyitiesze (Nekita völgye) nevét tulajdonosától vette – szántók – 39. Korosztje (Dombos) nevét vette egyenletes területű 's magaságu dombocskák miatt – kaszálló 's cserjés erdő – 40. Ritu (Rét) kaszálló nevét vette ezen helyeni réteken finom minőségű széna termései miatt Ritu Máriska (Máriska rétte) eredeti tulajdona Szász volt – mai napon $\frac{3}{4}$ részt bir Sztán Mária $\frac{1}{4}$ részt Konyhán lako Mihálka [295a] Fülöpnő Szász anna – ezen rét teszi a Sa-

jó és Batiza határok közötti mesdét – 41. Pleskucz (magaslat) hegy kaszálló és cserjés erdő – Vályá Pleskuczului (magaslat völgye – Velcsoa Pleskuczului (magaslat pataka) 42. Intre peroa (árkok között) nevét vette, mert ezen hely mi különben csekély területű három természetes sáncz között fekszik – szántók – 43. Vályá cse máre (Nagy patak) ezen patak egy termékeny ugyan ezen nevű völgyen foly le – mely a völgyet sokszor hegyi kövekkel borítja be – művelési ágak, Szántók. 44. Válya mika (kis patak) ezen patakocska egy termékeny lapályon foly keresztül a Sajó vizéig – mely sokszor csekélyisége daczára is áradások alkalmával e völgyet iszappal 's kövekkel lepi el.

Jegyzések – Ezen község egészen nemesi birtok. –

a Számokkal jegyzett nevek a dülök nevei – a többiek a dülökben lévő mellék nevek. –

Kelt mint fent

Mihálka Gábor mk
alszolgabíró

[298a]

Helynevek Sajópojanna községből, Máramaros megyéből.

Felvétellett Sajópojannán Martius hó 26^{án} 1864
Mihálka Gábor Sajó kerületi Szolgabíró által.

Jelenlevők.

Muntyán János GC. Ielkész	}	Dzsurdzs Guricsa	választmányi tagok
Szabó János Jegyző		Illés Alexa	
Flora Juon bíró		Muntyán Tógyer	

[299a]

Adatgyűjtések.

1. Sajópojanna községe tartozik Máramaros Megye Felső Járás Sajoi Szolgabírói kerülethez, tájéka Iza név alatt ösmeretes. Kerület székhelye Rozávlya.
  2. E községnek két neve él. Poenyi (Sajópojanna) és Poenyile lui Illés (Illés pojanna) az első név alatt ösmeretes országszerte.
  3. E községnek hajdan más elnevezése nem volt. –
  4. A község legkorábban említettik 1393^{ik} évtől. írott emlékből – nevét vette, az ezen községen 's határán végig folyó Sajó vizétől – mely viz mellet lévén ezen Pojanna, vagyis fensiki irtás – mely irtás egyéb ként Illés nevű tulajdonosé volt – így lett Sajópojanna – Illéspojanna. –
  5. A község népesített hagyomány szerint Erdélyből bevándorlott tiszta Román nép által – kik közül még ma is terjedelmes család a Szász – kiknek emléken feletti őse mint Vajda (Szász Voda) telepedett le Sajópojannán – mely községnek nagyobb részét mint Nemes 's földes ur birta 's mai napon bír. –
- 6^k Név eredete mint a 4. pont alatt –
7. Topográfiai nevek. 1. Szátu (Falu Belsőség) Szuszány (félvég) Zsoszány (alvég) Vályá dubului (Dubpatakiak) nevét vette a falu ezen részén folyó kis úgynevezett Dub patakától – 2. Bucsumu (Csonkás) nevét vette az ezen helyen volt Erdő kiirtása után maradt csonka fáktól – m. á. kaszálló, Szántó nagyobb részt cserje – 3. Vályá funtinyi (Források völgye) nevét vette az ezen völgyben lévő számos kut formájú forrásoktól. m. á. kaszálló, cserje – 4. Szeketura (Soványság) nevét vette igen sovány 's terméketlen alkatától Vályá re (rosz pataka) nevét vette igen mély völgye 's magas partjaitól – m. á. szántó 's cserje – 5. Priszlopás (Emelvényecske) nevét vette sima, de emelvényes fekvésétől – Vályá Bgyiki (Bika völgye) nevét tulajdonosától vette, kit guny neven Bikának neveztek – Szupt Gyelnicze (Porgolát alatt) nevét vette az ezen helyen lévő Sajópojanna és Batiza határok közötti porgolát mesdétől –

Zsgyábu ku árinyi (Égresekkel völgy) nevét vette számos éger fái miatt, m. á. szanto, kaszálló; 's kis területű cserje. – 7. Mojnye (Ugaros) nevét [299b] vette szép sima fekvésű előbb szántó – jelenleg kaszálló földje miatt m. á. kaszálló. 8. Rupturilye (szakadások) nevét vette számos szakadásos helyeitől, m. á. kaszálló – 9. Vályá Borojki (Borojka völgye) nevét vette Borojka hajdani tulajdonosától – Velcsoa Borojki (Borojka pataka) m. a. kaszálló, szántó 's cserjés – 10. Plái (Ut) nevét vette az ezen helyen vezető gyalog ösvénytől – mellyen Bajuczára Erdélyhonba mennek – m. a. szántó. – 11. Vályá Tiszelo-ru (Tiszák völgye) nevét vette az ezen völgyben ez előtt volt Tisza fák miatt – ezen völgy Szász tulajdon – Fácza Szkerisori (Lajtorjácska dél része) nevét vette az ezen hegynek lajtorja formája 's meredekségétől – Szkerisora (Lajtorjácska) hegy – igen magas meredek – ezen dülő Szász tulajdon, m. á. Kaszálló s kevésben szántó – cserje. – 12. Gruju Szecsului (Szárzak orma) nevét vette az ezen ormon volt bő ivó forrásnak kiapadása, kiszáradása miatt – lá Turs (a Cserjésnél) kiirtot erdőnek cserje maradványa – m. a. Szántó 's cserje. – 13. Lá Okalye (majoroknál) nevét vette az ezen helyen régen volt Szász majorjaitól – mai napon is Szász birtok m. á. szántó 's kaszálló 14. Intre válye priszlopului (az emelvényes patakai között) – Obscina (Hegycsucs) magas hegy orom, m. a. Szántó – 15. Piátrá Korbului (Holló köve) nevét vette az ezen helyen lévő igen magas fekete színű vas tartalmú kötől – Magura (Fensik) magas hegy – Zsgyábu Maguri (fensik völgye) Gyá szuprá Riptyilor (patak felett) igen magas part szakadások – m. a. Szántó – 16. Szupt Ripty (Partok alatt) m. a. Szántó – 17. Lá Bolovány (a Köveknél) igen köves alkatu hely – Szupt pripor (Bércz alatt) Gyászupra priporului (Bércz felett) Zsgyábu Maguri (Magura fensik völgye) Háská Maguri (Magura hasa) Magura hegyben lévő mélyedés – Zepogyie (domb sík) szép fekvésű – m. á. Szántók – 18. Vályá Teului (Tó pataka) nevét egy mély tótol vette, honnan ezen patak ered – m. a. szántó – 19. Ruinyis (Büdös füves) kellemetlen szagú büdös fű természetétől neveztetik (NB. Ruen fűvet jelent) mit semmi álat meg nem eszik – m. á. szántó – 20. Lunka (Berek) szép fekvésű hely egy patakocská hoszában – m. á. kaszálló 's cserjés. [300a] 21. Kimpu gye mizslok (Közép mező) m. a. szántó. 22. Álbiori (Fehéres) domb – nevét számos fehér kövei miatt vette – dupe álbiori (feketés háta) m. a. szántó – 23. Dupe Petris (Köves háta) Petris (Köves) igen köves hegy – m. a. szántó – Kosztá Petrisului (Köves oldala) Pe Gyal (a hegyen) kis hegy – 24. Mojnyelye Virtyoje (Bartolomei ugarjai) nevét vette Bartolomei – Vertolomej – rövidítéssel Vertyik nevű volt tulajdonosától. Vályá Dubului (Dub pataka) Lázu Hirbului (Hirb láza) nevét tulajdonosától Hirb főnév vette – m. a. szántó – 25. Gruju Singyilor (Zsendelyek orma) nevét vette az ezen ormon volt nagy fenyevesről hol zsendelyeket készítettek – m. a. szántó – 26. Pojanna (pojanna tisztás) község nevének eredete – Pedurá Gyelniczi (porgolát erdeje) ezen erdőcske

tisztán a tilalmas, és nyomás közötti porgolát fenntarthatására vann rendelve – Fundu vei Magure (Magura völgy Zuga) Válya Maguri (Magura pataka) nevét vette mert a Magura hegyből foly eredete – m. a. Szántó 's részben Kaszálló – Erdő – 27. Kályá Szlátyini (Szlalinka útja) nevét vette a közelben eső Szlalinka községtől – melyly ut ezen községben vezet – m. a. szántó – 28. Vályá Styubeelor (Kutak völgye) nevét az ezen völgyben lévő több kutacsok miatt vette – mik fa oduk által tartatnak fent – 29. Sztányistya (delelő) ezen helyen deletetnek a marhák – Fácza Sztányistyi (Delelő dél oldala) Funicse (Kötél dombja) nevét Sugár magasága miatt vette – m. a. Szántó, részben kaszálló – 30. Dupa Grujecz (domb háta) Gloodisor (pocsolyás) iszapos sáros alkatu hely – Vályá Gloodosze (Pocsolyás völgye) Fácza vei Gloodosze (pocsolyás dél oldala) Fundu vei Gloodosze (pocsolyás völgy zuga) m. a. szántó – 31. Piátrá Álba (Fehér kö) mészköves hegy – Kosztá Griguczi (Grigucza lejtője) Griga tulajdonosától neveztetik – Gloodosza (Posványos tó) nevét vette igen mély, 's eddig fenekét meg nem határozott tótol – m. a. szántó – 32. Gruju Ku árinyi (Égreses orom) Égres cserjével borított orom) Dupa gruju Ku árinyi (Égreses orom háta) In Faczá (Égreses dél oldala, m. a. kaszálló 's részben szántó cserje – 33. Virvu Runkului (Málnás orma) **[300b]** hegy – Funtiná Tyiri (Tyira Kutja) nevét a kutat magában foglaló birtok tulajdonosától Tyiratól vette – m. a. szántó – 34. Luzsászka (Szederjes) Ezen helyen lévő Erdőcskében termő szeder miatt – m. a. kaszálló, cserje – 35. Kosztá Máre (Nagy domb oldal) hegy lejtő – intre velcselye leng a Kosztá máre (Nagy domboldal meletti patakok között – Gvá Szuprá Kosztá Máre (Nagy domb oldal fen síkja) m. a. szántó 36. Fácza petricselyi (Kövecske dél oldala) ezen helyen lévő Nagykötől vette nevét melykö kövecskének neveztetik – m. a. szántó 37. Kotroape (Örvények) ezen helyen lévő számos örvényes mélyedések miatt – Virvu Lázului (Láz orma) Pogyerei (Fensik) m. a. kaszálló – 38. Szupt Perileszka (Perileszka alatt) hegy – Perileszka (Perileszka hegye) Vályá Lázului (Láz pataka) m. a. kaszálló – 39. Vályá Szekeristye (Rozs völgye) bő rozst termő földjei miat – Válcsoa Szekeristye (Rozs pataka) m. a. szántó, Podu Szekeristye (Rozs emelkedése) egy emelkedettebb dombocska – 40. Lunka (Lonka) gurá vei bobului (Babos völgy szája) velcsoa bobului (Babos pataka) Vályá bobului (Babosvölgye) – nevét az ezen dülőben természetni szokott bab miatt vette – m. a. szántó 41. Zepogyie (Emelkedés) pelá borkut (Savanyu viznél) ezen helyen lévő kellemes ízű vas tartalmu savanyu víztől vette nevét, melyly savanyu víz bő forrásból ered mi kitünő felügyelettel kezeltetik, – m. a. kaszálló – 42. Ársicze (Csucs) egy kopár hegy – nevét terméketlensége miatt vette – mivel ezen hegy mintha ellett volna égve veres színű – azért Ársz – elégett – Ársicze – égett hegy – neveztetik – Pe Szupt petricse (Kövecske alatt) nevét az ezen hely felett lévő magas sugár oszlop formájú kötől vette – m. a. szántó. 43. Vályá Brádzilor (Fenyvesek völgye)

ezen helyen kiirtott fenyves erdő miatt – Gurá vei Brádzilor (Fenyvesek völgy szája) a völgy kezdete Vályá Brádzilor (Fenyvesek pataka) egy kiszáradt de mély patak helye, m. a. szántó [301a] 44. Dumbráva (Növendék Tölgyes) szép haszonvehető Tölgyes Erdő Peltága vályá Andreánului (András pataka mellett) ezen hely 's patak teszi a Sajó és Sajópojánna közötti határ mesdét – Pelá Sztrimtori (a Szorosoknál) nevét vette két hegynak csak 10. öl átmérőjü szorosa miatt hol egyszersmint a közlekedési Sajó felé vezető ut vezet – m. a. szántó és Erdő – 45. Pleskucz (Magaslat) nevü hoszúkás, és meredek lejtőségétől vette – Vályá Andrékuczoje (Andréka völgye) nevét tulajdonosától vette. – 46. Picsoru Berboszului (Szakálás hegy lába) de ászuprá borkutului (Savanyu víz felet) Szupt Borkut (Savanyuvíz alatt) m. a. szántó – 47. Vályá Blidárului (Tálas völgy) az ezen völgyben találtató szép alabastrom faju kövektől – mit egymástól finom át látszó lemezekben választhatók – vette nevét – m. a. kaszálló – 48. Gyálu Bujului (Buju hegye) nevét Buja más-kép Muntyán most is élő birtokosától vette – kik több 20. gazdánál álló családot képeznek, m. a. szántó 's kaszálló. 49. Gyálu Krucsi (Kereszt hegye) nevét ezen helyen régenten létezett kereszt miatt vette – m. a. szántó. 50. Vályá Zsiredzilor (Kazalok völgye) ezen helyen régenten össze gyűjtött mező-beli termények – 's szénák rakhelyétől neveztetik – lá Csurojes (a forrásnál) nevét a most is so válukon vezető forrásától vette – m. a. szántó – 51. Doszu Tomi (Toma háta) hegy – nevét tulajdonosától vette – linga Vályá Zsiredzilor (Kazalok völgye mellett). 52. Gruju Glodului (Glood hegy orma) Sajópojan-na és Glood községek közötti határ mesdét teszi – nevét Glood községétől vette – Vályá Lupului (Farkas völgye) ezen völgyben tartozkodott 's most is találtató számos farkasok miatt – elrejtett cserjés hely – Gruju Borkutului (Savanyu víz orma) ezen orom alatt egy savanyu víz forrás vann iható bor nélkül, – m. a. szántó 's cserje – 53. Dupa Tyina (Sár háta) ezen helyen lévő mély soha kinem száradó Saraktól neveztetik – Preluka lui Urdás (Urda irtá-sa) nevét [301b] Urda volt tulajdonosától vette –. 54. Zevoi (Füzes) – f m. a. szántó 55. Vályá lontrosze (Csolnak völgye) az ezen völgyben lévő számos csolnak alaku mélyedésektől vette nevét – velcsoa lontrosze (Csolnak pataka) m. a. szántó – 56. Szupt Glímeje (a halom alatt) Batiza, és Sajópojanna hatá-rok közötti halom dombtól neveztetik. –

Jegyzések – Ezen község nagyobb része nemesi – 1/3 része urbéres – legnagyobb földes ur Szász –. a Számokkal jegyzettek dülök nevei – többiek mel-lék nevek az m) a) jegyüek, művelési ágak –

K. m. f.

Mihálka Gábor mk
alszolgabíró

[304a]

Helynevek

Máramaros Vármegyébe kebelezett Sándorfalva községből.

1. Máramaros megye Patak völgyi Szolgabírói kerület, melyhez Sándorfalva helysége tartozik. –
2. A község kézárolagosan Sándorfalva (ruthen nyelven Sándrovo) hely névvel ösmeretes, lakossainak száma 780. lélek, ezek közzül 674. gör. kat: 106 héber vallásu. –
3. Hogy a községnek hajdan más neve lett volna ki nem nyomozható.
4. A község legkorábbi említése ki nem puhatolható – mert azt a mostani lakosság hagyományilag sem birja. –
5. A község honnani meg népesítése bizonytalan, de a nép szokásából, beszédéből azon körülmény fejlik ki hogy Sándorfalva lakossága sem Korjátovits ivadékai sem a Gátshoni ruthen fajbeliek, sőt ugy látzik hogy nevezett község Máramaros Megyébe letelepült magyarsággal egy időbe vándorolt be 's telepedett le Sándorfalva helyiségben.
6. Sándorfalva község név eredetéről a hagyomány azt beszéli hogy nevezett községben hajdani időkben egy Sándor nevű egyén földjén só aknát kezdet mivelní, mi azonban el [304b] enyészet, innen eredt a Sándorfalva (ruthenül Sándrovo) helyiségnek nevezete. A Sándorfalvi határban II^{ik} Rákótzí Ferencz idejében is nyittattak sóbányák, de miután azok is elenyésztek – ez előtt mint egy 70. évekkel a magas kir: kintstár nyittatt bent a községben só aknát, 's azt 1832^{ik} évig míveltette, a midőn azt abba hagyván behányatta.
7. Sándorfalva határa következő düllőkből áll, név szerint:
  - a.) Gruny Velcság, vegyesen kaszálló, szántóföldek és cserék. –
  - b.) Csotoréj, ezen düllő áll szántó kaszálló és irtás földekből cserés téren. –
  - c.) Szkorodováté, cserés kaszállók.
  - d.) Sztyinka, erdővel benőtt kaszállók.
  - e.) Iváneku Verch, magaslat cserés, kaszálló és irtás földekkel. –
  - f.) Megora, magas hegylet és Hora, Kaszálló szántóföldek és csere, 's a Megorai Kintstári erdőség. –
  - g.) Brestsa, szántó kaszálló és irtás földek vegyesen cserés területen. –
  - h.) Nád ropó, ezen düllő nevezetét vette a rajta lévő igen sós vízű kuttól, rajta többnyire szántóföldek fekszenek, széle cserével benőtt.
- [305a] i.) Váraleri szántó és irtás földekből álló cserés düllő.
- k.) Popudhore házak végiben lévő kertek vegyesen kaszálló földekkel és cserével. –

Sándorfalva

Folyói egy a völgyekből összegyűlt jelentéktelen patak mely nyáron át többnyire kiszokott száradni, –

8.) Sándorfalva községe határos, Soófalva, Ötvösfalva, Csománfalva, Dulfalva, Talaborfalva, Ujbárd és Mihálka községekkel. –

Kelt Sándorfalván Mártius 25^{kén} 1864.

[306a]

Helynevek

Som falva községből, Marmaros megyéből. 26/3 864

[307a] Somfalva (Kornesti) tulajdonképeni nevét a' határán lévő somról, mely igen bő számmal termett hajdan neveztetik, most is találjuk ugyan keves számú somfa, de oly rideg hogy egy jóra való ostor nyelet sem lehet belőle ki válogatni, igen regényes tájú falu, középen folyik a' kaszó vize, mely több falvakat keresztül hasítva gördül e falu határán keresztül nevezetesebb hegyei a' Templom megett egy kup idomu kis hegy mely csupa kárpati homokkőből áll semmi erdő rajta egyébb, mint egy néhány som is mogyorofabokoral és tövissel körül övezve eredeti neve románul (Dupa custure) utána egy három szöget képző hegy láncz vonul (Kasta mare) közte egy kicsi szép rona hely nyulik (Lázu onuluj) inen éjszakra nyulik egy serpentine ut mely vezet Váncsfalvára az ugy nevezett (Korni de sus) hegy ormon, és ezt felyebb muló (Korni de dzsos) mely egy nagy viz parthoz hasonlít homok kövel telve ezen felül egy poltz forma hely látszik (Prilaga) délre kanyaruló hegy sarokhoz csatolva (Prilage gyaluluj) keletre fekvő kis völgy (Pojeicele) honan hirtelen kö fal idomu hegy emelkedik (gyalu) név alatt inen nyugotra többfele hináros vizenyős helyek (Zepodele) fejlődnek a' hová több nagy darabokra legördült kövek fekszenek, minthogy köszörű köveknek igen alkalmasok tehát inen kapta nevét e' hely (Tocsille) e nevezet hegy lánczok közt gördül lefele a kaszó vizibe egy kis patak (Valye urszuluj) mely keresztül hasít egy szép mezőt (lacsare) inen büszkén nézte hajdan Szodoray mint szalad a' tatár had Nán és Barczán falva felé az iza völgyén, inen vezeti az utazot egy labirintushoz hasonló tekervényes útle fele az iza medrehez Nán falva felé (oszojul) hegyormon honan egy szép rona sikságra igazitya az utast (Láz) az ut, inen Délkeletnek fekszenek holmi kisebb nagyobb domb élek (Huminele) ezen felül Barczán falva nyugoti részén fekvő határ szélén az irtásrol nevezet (seceturele) mely völgy alatt gördül el a' le száló patak (Vale coboruluj) [307b] Kálin falva és Barczán falva közt nyulik egy hegy láncz keletnek (Phicsoru ofrin) a' honan emelkedik egy tornyot képző hegy (virvu gyaluluj) ezt szintén egy sarló forma hegy orom kanyargolag megkerüli (ripa condura) a' hol két völgy képződik egyik Barczán falvának nyulik, a' másik Kálin falvának a' melyik Barczán hoz közelebb egy igen csendes patak folyám van közte (Valye bouluj) mely inkább iszapos mint sebesen gördülő hegyi patak, Kálin falva felé (valye pentre valcse) azaz több patak folyámon keresztül hasít. – inen Délnyugotra Fejér és Gyulafalva helységek felé nyulékony ronaszág itt, ott egy kis dombocskával fedve (Cimpurele) honan egy kis ösvény ut vezet Kálinfalvára (Kálye Hotyi) ezután Akna Sugatag felé Dél nyugotra fekszik egy igen sok tövis csipke bokrokkal tömött völgy és hegy orom (obredzse) a' honan egy kicsi alig észre

vehető folyamú patak nyulik (Valye cornyilor) az az Somok pataka, a' nép szokásaként töb helyen a' hol forrás vizek léteznek, több féle neveket adnak az ily vizeknek, mint nevezetesen miután bődönbe helyezet ívó viz forás létezik (La stubéi) nevet kapot mely máig is a' nép ajkán e' képpen maradt, a' falu határának nyugoti részén a' mely akna Sugatag felé fekszik egy igen igénytelen dülő forduló mutatkozik, mely minden jó termő esztendő dacára is csak zabot bír teremni (Stanista de cete ogne) a' falunak tulsó része mely fekszik Kálinfalvának éjszak nyugotra egy egész historikus völgy látszik a' melynek közepén nagy lármával gördülő patak folyik (Valye Cserbuluj) az az szarvas patak onan kapta eredetét, mert ennek előte négy vagy öt századdal igen híres szarvas vadászóhely volt, most jelenleg csak igen silány kis hosszú völgyöt képez erdő és gyepp nélküli, a' honan máig is a' falu pecsétje egy szarvassal szerkeszti. [308a] csupa kárpáti homok köből álló völgy, ennek át ellenében nán falva felé mint határ vonal (Dumbráva szerbasti) cseralja hely hol egykoron ős tölgy erdő létezett most csak csere. ezután következik alább mint egy elrejtett hely a' természetből (sub Dumb-ravá) név alatt a' honan egy igen néma új ut vezet ki az erdő széléig (Vadu Carelor) inen keresztül hatolva Somfalva községén Akna Sugatagra vonuló gyalog ősvény mellett folyik (Valye matyicsi) mintegy ezer lépésnyi távolságra, nyugotra folyik (Válye gloduluj) mely folyó vagy is igéntelen patak onan kapta eredetét, miután igen sáros helyen gördül le – a' mi pedig a határt illeti egy kicsi de néha károkat okozó patak választja a két falut egy más határáról azaz Fejér és Somfalva közt folyó (Valye határuj) mely inen kapta eredeti nevét, – egyébránt minő régen áll fen a' falu ezalatt a név alatt Somfalva tudni világosan nem lehet mert: anyi bizonyos hogy a' magyaroktól vették eredetüket, a' mely onan is kitetszik, hogy régi nemesi ok levelekben mind magyar eredeti néviratok találtnak, így például Somfalván Rád Fülöp volt az első lakos, ki ez előtt 800 évvel öszve veszet testvéreivel, Barczán falvát oda hagyva somfalvára jött, elszakította testvérei, a kicsi határt (majoresco) lett, és úgy nevezteti a' falut eredeti nevén a' mely máig is létezik.

Kelt Somfalván 1864 Martius 26^{an}

[310a]

Helynevek.

Máramaros Vármegyébe kebelezett Sóófalva községből.

1. Máramaros Megye, Patakvölgyi szolgabírói kerület, melyhez Sóófalva helysége tartozik. Szenes pusztával egyetemben mely azonban egy községet képez.
2. A község neve magyar nyelven Sóófalva (ruthen nyelven Dánelovo) nevet visel, lakossainak száma Szenes pusztával egyetemben 614. lélek, ezek közül 25. r. k. 526. g. k. 2. Reform. és 61. héber. –
3. A község leg idősb lakossainak emlékezete és nép hagyomány szerint jelen nevét viselte.
4. A községnek leg korábbi elnevezése ki nem puhatolható.
5. Sóófalva község honnani meg népesítése alaposan kinem nyomozható ugyan, annyi igaz hogy igen régi község, azonban a nép viselet – nyelv és szójárásból következhető, hogy ők sem Korjatovits ivadékai sem Gátshoni ruthen fajbeliek, 's minden körülmény oda mutat, hogy a község népe a Marmarosba letelepült magyarokkal egy időben 's egyszerre vándorolt be.
6. Sóófalva község név eredetéről a nép hagyomány szerint annyi puhatolható ki, hogy régi ős időkben benne sót vágtak, innen eredhetett magyar elnevezése Sóófalva hogy pedig azt ruthen nyelven Danelovának hívják, azt [310b] állítják mert a só aknát azon korban egy Dánelo nevű lakos földjén kezdték művelni, mi régen elenyésztet ugyan, de volt helyein jelenleg a nép használatára két sós kut fenmaradt.

Szenespuszta leg első eredetét és nevét mint kintstári ős erdővel bíró, az ottan nagy mennyiségben égetett széntől vehette. Későbbben Szenesen II^{ik} Rákótzai Ferencz idejében két sóó akna műveltetett, de abba hagyódott, 's helyein jelenleg is kesernyés 's használhatlan vízű mondhatni feneketlen tavak léteznek – melyekben különböző fajú, kissebb nagyobb szerű de ízetlen halak bőven találtattnak. – Ezen Rákótzai féle sóó aknák elenyésztével a magas kir: kintstár ez előtt mint egy 60–65 évvel más két sóóknát kezdet műveltetni szép sikerrel – azonban azt 1832^{ik} évben abba hagyva behányatta, 's az oltá a Szenesen számosan meg telepitett bányászok szét oszlottak. –

7. Sóófalva következő dűllőkből ál névszerint:
  - a.) Tőkés-patak cserés kaszállók.
  - b.) Oszóhát ritka 's kihasznált tölgyes erdő és mogyorós.
  - c.) Bájlóvo kaszállók és mogyorós, egy a köszvény ellen igen kereset salétromos vízű fürdővel. –
  - d.) Runya meg ritkult tölgy és bik erdő.
  - e.) Kispatak, vegyesen szántó, kaszálló földek és csere. –

- [311a] f.) Horodestse terméketlen kőves és sziklás hegy, haszonvehetetlen csere, a hagyomány azt tartja, hogy ottan hajdan a tatárok várat akartak volna építeni, mit igazol a hegy tetőn lévő romlott kut, – 's az ottan lévő térségnek Tatármező elnevezése. –
- g.) Nyilas szántóföldek vegyesen kaszállókkal – cserés területen. –
- h.) Szumnéj kaszállók és kints tári tölgy, bük, gyertyán 's más nemű fákból álló vegyes de jó állapotú erdőség. –
- i.) Nagyhát és Paulovetz kints tári tölgy és bük fákból álló sűrű ős erdőség. – Folyói nintsenek, csupán a völgyekből össze folyó patak, mely nyárba többnyire ki szokott száradni.
8. Soófalva községe határos Mihálka, Husztbaranya, Husztköz, Alsó Szelistye, Ötvősfalva és Sándorfalva községekkel. –

Kelt Soófalván Mártius 26^{an} 1864.

[312a] 1. Maramaros Megye Izai kerület – Vissoi vagy régibb névvel Felső Járásban esik

Szacsal falu

2. Szacsal régi írással Szaczal – olahul Sacielu
3. más név alatt nem esmertetik.
4. 1408 évben említettik a' falu Zaczal név alatt
5. Népesítettett felső Szelistyeről melynek határához tartozott valaha, a most elkülönített Szacsali határ is
6. Szacsal nevét a Sec oláh szótól vette mely „soványt” jelent, – a mint is Szacsali föld sovány és csak zabot terem.
7. a). Nagyobb folyója az Iza mely a helység határába ered, és a helységen is végig folyik – Izvoruluj Dragus, mely a Batrina havas alatt ered és éjszak fele folyva a Mojszini határban a Vissoi vizébe szakad, Vályá Bistriczi mely nevét onnan vette, hogy arra megy az Erdélyben vezető ut – jelentékeny egyéb patakjai nintsenek.
- b) Havassai a Magura melynek része a preluka Izi és Opcsiara a határnak dél keleti részén fenyves erdőségekkel a' tetőkön pusztákkal melyek nyári legeltetésekül használtatnak. Sikja csak a' határ nyugotti részén felső Szelistye fele van kevés – forduloi az alsó és felső forduló, a' Fundu Izi nevű térség örökös tilalmasként használtatik legelőül a nomás földek és az erdei cserék használtatnak szántói kaszáloi vegyesen vagynak

[312b] c.) Nagyobb hegyei a havasokon kívül a Magura és Gyálu Fraszinuluj mely feső Vissoval határos

- d) Nevezetes Szacsal határában az izvoru Dragus nevű völgyöni barlang, mely helyen az Iza forrása ered; de 8 ölnyi fordulatu folyás után egy pincze alaku barlangba megy, és abba három havast megkerülve a Fundu Izi nevű helyen ki folyik.
- e) Csárdái, majorjai, szőlősei, bányai, barlangjai, őrvényei, kutjai, fensikjai tavai nintsenek.

Szacsal határos keletről Mojszin határával, délről Erdély országgal, nyugotrol Felső Szelistyével, éjszakrol felső Visso és Közép Visso határával.

Kelt Szacsalon 1864 Junius 20^a

Braun Vilmos mk
szbiro

[314a]

Helynevek

Szarvaszó községből, Máramoros megyéből.

[315a]

Máramoros Megye Szarvaszó község

Szarvaszó helysége fekszik Máramoros Megyében Szigethi szőlőgabiroi járásban – ’s ezen községet mindég ezen név alatt ismerték, – azonban régibb időkben Szarvazónak is hívták – a’ községben lévő nemes levelek szerint 1625^{ben} említették leg először ’s leg régebben – Népeességét a’ földes urak által be hozott Orosz és legnagyobbszámba oláh ajku lakosok teszik – kik Mármáros Megye egyes községeiből költöztek át e’ helységbe –

A nép monda szerint e’ község határában egy sós vizes forrás volt – ’s határa nagy erdőség lévén sok szarvas volt benne – ’s ezen sós vizes forrásnál tanyáztak – ’s onnan előbb Szarvastónak – később Szarvaszónak nevezték –

Határában eső düllök elnevezései Román nyelven Dupa Kesztoke (a’ víz ág mellett) Kota Drumuluj (az utgörbülés), In Ritu la Zenoga (A réten az iszapnál) minthogy ezen düllött a’ tiszta vize gyakran beiszapolya – Lázu Bánkuluj Surupatu (Bank láza a domboldalon) Gruju luj Ignáth in Muncsáj (Ignátz láza a’ hegytetőn) Kale tyine (sár ut) lapajos sáros helyisége miá – La mocsire (a’ Mocsárba) szintén mocsáros vízenyős helyiségénél fogva – Dupa Csetecze (Várhegy) azonban hogy ezen helyen valaha vár lett volna nem tudatik – csak hegyes meredek hegysége miá neveztetett el – Szeketur Kapri (Vadketske oldal) In gura veje (A hegy szájába) [315b] Obrezsa Mare (nagy vizhagyás).

Határos Délről és Keletről Kabolapatak Nyugotrol Hosszumező Északrol Szlatina és Alsó Apsa községekkel – fekvése a községnek szép kis lapájon van a’ nagy ország ut mellett a’ Tisza folyó Déli oldalán – mely folyó már anyira meg közelitette hogy több telket le mosott – bár két öl magosságu partot mos ’s folytonosan veszélyel fenyegeti a’ tiszta partján lakó lakosokat –

E’ község Maim Josef Mihály Gábor és Jurka János földbirtokosok és földes urak tulajdona – ’s e’ község már az urbéri rendezésen is keresztül esett – ’s határa tagosított. –

Csics János
fő szbiro

[316a]

Helynevek

Szaplonca községből, Maramaros megyéből.

[317a]

Máramoros Megye Szaploncza községe.

Szaplonca község tartozik Szigeth járás vagy kerülethez 's ember emlékezet oltá mindég Szaplonca nevezett alatt esmeretes. –

Mint Ladomér vagy Radomér Maramaros Megye örökös ura, két fia – Sztán és Annána részére Lajos király által 1360. évben – meg erősített bekebelezési okmányból kitűnik, e' helység már ennek előtte mintegy 800 évvel említettett, – ezen okmány jelenleg a' Papp nemes család kezei közt létezik – ezen hiteles okmányból kitűnik az is hogy Ladomér vagy Radomér Román fejedelemnek négy fia lévén Petre Ladislaus Anána és Tivadar – e' község területét – mely akkoron rengeteg fenyves erdőségből állott – Petre és Ladislaus kapta – Petre pappá lévén – magának a' Papp vezetéket nevet meg tartotta kinek is ivadéka a' jelenlegi terjedelmes nemes Papp család – Ladislaus pedig Sztán nevet vévén fel – 's ennek ivadéka az igen terjedelmes nemes Sztán család – később nagy részt Erdélyhonból bevándorolt Turda – Brajkó – Holdis Mailla – Szteczka és Györgyei román ajku nemes családok által népesítettett a' község. – de hogy honnan vette a' falu Szaploncza nevét nem tudatik. –

E' helység a' Délre emelkedett magas hegyek alatt fekszik, Eszakra a' falu alatt foly a' Tisza vize szomszéd határok Keletről Hoszumező Korona Város – Délre Nagy: Bánya Királyi Város Nyugotra Remete és Szathmár Megye Avas újfalú község – határai – Eszakrol a' Tisza folyám. –

A község bir 347. házzal. 1400 G. C. román ajku nemes születésű – és 280 héber ajku lakossal. –

Van benne egy fából épült Román G. C. egyház vagy Imaház – fatoronyal – mely az utolsó tatárjáráskor fenn állott, ajtaján jelenleg is látható a' tatárok által ejtett két bárd vágás – ugyancsak a' tatárjáráskor a' falubeli ifjonczok a' tatár táborból 7 darab lovat [317b] erőszakosan elvittek – melynek egyike tisztí lólévén – azon volt veres bársony takaróbol később készített papi öltöny örök emlékül ezen Imaházba tartatik –

E' község lakossága földmiveléssel is – de leg inkább juh és szarvasmarha tenyésztéssel foglalkozik – a' héber lakosság többnyire pálinka mérésből 's egy pár földmivelésből él. –

Területe 44378. catastralis hold – melyből szántó, kaszálló és Legelő 25160. hold – a' terméketlen 568 hold erdeje 18650 hold –

Földje általánosan véve kavicsos – vad-vizenyős – 's annál fogva a' gazda fáradságát leg kevésbé sem jutalmazza –

Erdősége igen nagy rengeteg – csak nem meg mászhatatlan veszedelmes sziklás meredek magos hegyeken fekszik nagy részét az erdőségnek az idők viszontagságai emésztik fel – több helyekről a' fát kihordani lehetetlen 's vannak oly erdei mely még vágás alatt nem volt – ős erdő –

Az erdőségek legnagyobb része bikkes kevés fenyves alacsonyabb hegyei 's lapajosabb helyei marha legeltetés és kaszállokul szolgál. –

Határa megterem rozsot tengerit zabot és Kolompért –

1. Ptyátra Soimuluj (Sojmos hegy) kösziklás és rengeteg bikkes erdős hegy magassága 400. öl. Sajátságos elbeszélés után ezen hegynek egy részében egy megmászhatatlan köszikla tövében tartzkodott azon híres Pintye Gregor nevű román rabló 70^{ed} magával – kiről még most is él azon szájról szájra került hagyomány hogy ezen veszedelmes köszikla tövében nevezett rabló 2 berbencze arany és ezüst pénzt ástott el – 's azok felébe két felől két fát ültetvén galyait össze fogta hogy bokrosan nőjjenek – mai napig is keresik ezen elásott kincset – azon iszonyu veszedelmes meredek köszikla oldalán – életökkel játszva a' hely veszedelmes volta miá. –

[318a] 2. Kuszturn 500 öl magasságu kösziklás rengeteg –

3. Fácza csei táre – erős oldal – kösziklás rengeteg erdőség

4. Ptyátra Szaplonci – Szaplonca kö – vad kösziklás hegy mintegy 600 öl magasságu alig néhány fa van rajta ezen – minden hegyek felett mely e határba van – uralkodó magas köszikla meszire látható – 's egyik oldala mely északnak esik iszonyu járhatlan meredek – Medvék farkasok és nyestek barlangja –

5. fehinyü csel máre – nagyfenyő hegy – rengeteg bikkes erdővel –

6. Vervu krucisoruluj – Vervu Tripsoruluj bikkes erdővel benőtt hegyek –

7. Rásza – Ravasz mező – nevét honnan vette nem tudatik – rengeteg bikkes erdővel benőtt magos hegy – Medvék farkasok vaddisznok – Nyest és özek lakhelye – magossága 400 ölnyi – ezen hegyből fakad a' Déli oldalon azon patak, mely Szathmár és Ugocsa Megyén keresztül folyva Tur. név alatt ismeretes – Északi oldalán fakad ki azon Szaplonca név alatt ismeretes patak – mely a' falu derekán keresztül folyva 9 vízi malmot folytonosan képes vízzel ellátni – ezen víz kifakadásánál egy köszikla magaslaton keresztül mintegy 20 ölnyire zuhan le – 's a' víz a' szikla alatt – a' kösziklába mintegy 4 öl mélységű medret vájt – mely mélységben a' legszebb 's legjobb pisztrang név alatt ismeretes halat fogják –

8. Rotunda mintegy 600 öl magas hegy – bikk erdővel benöve, biztos és jó vadászó hely – Ezen hegynek a' tövéből fakad ki egy szép nagy forrás mely a Rásza hegyből fakadó Szaplonca nevű patakkal La Szkáre (Lajtorja) nevű kösziklánál mely köszikla 100 öl magasságu – össze foly – ezen köszikla Lajtorja nevét onnan vette mert a' természet lajtorja formába alkotta [318b] 's a' köszikla meredek oldalán egyes garáditsok vannak ter-

mészetes kinővésbe – 's azokon keresztül lehet a' hegyet meg mászni 's ezért nevét onnan kapta

9. Vurvu brádilor – fenyves erdőség – ebből is egy szép patakotska fakad
10. Vurvu Maguri bikkes erdős hegy – ebből is szinte patak fakad
11. Vurvu Nyegrilui bikkes erdős hegy Vurvu cziganuluj – cigány hegy – mind kettőből szép patak ered – 's ezen patakok mind a La Szkare nevű kösziklánál ösze folyva – futnak be a faluba.
12. Vurvu Leszpedz – lapos tető – Virvu varacesuluj – Kriva berzsovánuluj – Virvu Vakáruluj (Tehenész tető) Virvu Ptyetricseli (kis kő teteje) ebből ered a' Rákos név alatt esmeretes patak – mely azonban honnan kapta ezen elnevezését nem tudatik – ezen hegyek alól mindenikből egy egy szép nagy forrás foly 's a' Szaplonca nevű nagy patakba ömlik –
13. Kliva vad kösziklás hegy – mely meredek köszikla oldalbol ál – ugy anyira meredek hogy alig meg mászható magossága mintegy 400 öl – medvék farkasok és nyestek lakohelye és barlangja 's özek is szép számmal találtnak benne – ezen hegy egyorányira fekszik a' községtől 's egy kis lapájján nevezetes két savanyu viz forrása van – mely borhoz igen alkalmas 's erős gyógy erővel bir – 's a' megyében nagymenyiségben használtatik –

Csics János
fő szbiro

[320a]

Helynevek Szerfalva községből, Máramaros megyéből.

[321a]

Szerfalva községe

- ad 1. Szerfalva községe létezik Máramaros Megye Kaszó járásának főkerületében, és valamint közigazgatási ügy törvénykezési szempontból is a' Szigeth korona várossában székelte Megyei Kormányzósághoz tartozik. –
- ad 2. Ezen községnek ország szerte ismeretes neve Szerfalva, az azt körül vevő vidék román ajkú népei előtt azonban Szirb nevet visel
- ad 3. Más nevet ezen község soha nem viselt.
- ad 4. Mint egy 400 évvel ez előtt telepítvényezettett
- ad 5. Miként a' szomszéd Kalínfalva és Budfalva községek népei úgy az itteni lakosok is a' Romai harcosokból hátra maradván, az akkor még Erdélyhez tartozott Máramaros Megyének egyes részeit is elfoglalván azokon megtelepedet, 's a lassankénti szaporodás által előtérbe szorúlt uj nemzedék részéről ezen község határa is colonisáltatott 's fenn áll a mai napig is.
- ad 6. Nem lehet a' név eredetét kipuhatolni.
- ad 7. Wirv la szocs (a' Bodza tetőn), – Sztrizserej (Tölgyes), – valya a din katye Strizserej (a' tölgyesek mély pataka), – Pa hán, Doraszka, Arínás (Egres), – Gruju maluluj (Fejér föld dombja), – Dombrava, (nagy tölgyes), – Lonka (Ronaság) Wrtope (mélyedések), Fraszín (körös) La kuri (Tavasi) Kvaszta on selye lor (Csontok dombja) Mocsorücze (mocsarós hely), – Huts (bozot), – Pu csosza (Szagos), – Bolovan (Sziklás), – Poduri (Lapajos), – Nesztaken (Nyíres), – Priladie (Kaptato), – Sub piatre (Köves alatt),

[321b] Folyó vizei és patajai következők:

- a fő folyó a Budfalvi határban eredő Kaszó vize mely magán a' falu közepén hosszába keresztül folyik és honnan a' Járás is elnevezését vette, neveztetven Kaszói járásnak. –
- 1° patak. Valya popi (pap pataka) a' Bolován dűlőből folyását veszi dél felől éjszak fele és befolyik a' Kaszóba. –
- 2^{ik} „ Valya Naricze, – ered a' Nestyaken dűlőből, és jön keletről nyugotnak szinte bele folyván a' Kaszóba. –
- 3^{ik} „ Válya a den kate (mély patak) ered a' Strizsesej dűlőből dél nyugotról jöve éjszak kelet felé 's befoly a' Kaszoba.
- 4^{ik} „ Válya daraszki, származik a Valya den Katyetyen keresztül folyva a' határ széléből Bréb községének és befolyik határunkot túl haladva a' mára vizébe. – Feltűnő nevezetességek ezen községben nincsenek. –

[324a]

Helynevek

Maramaros megye

Széles Lonka községe

Széles Lonka Luh sirokij (fekszik Széles Lonka vizének keleti és nyugoti partjain, mely folyó eredetét veszi e község határában eső Scsauva nevű havasban és egy másik forrástul, mely Sztanisora nevű havasban találhatik, ezen folyó azonban még több bele folyó patakok által nagyobbíttatik úgy mint Mincsul havasból eredő Tersavatij, Scserbán, Pogányszky, Brádul, Kopincz és Zevur Ivánó havasról eredő hasonló nevű patak, mely nevét a nép monda szerint onnan nyerte volna, hogy egy eltévedt 16 éves juhász legény a rengetegben egy megve áltul megtámadtatván nagy küzdés után a vadtul meg öletett és ehelyett bele vettetett: végre Tisznikovátej hol 1863^{ik} évben a lakosok által felfedezett legjobb mész égettetik.

Eredetét honnan vette bizton nem tudatik, de nép hagyomány szerint ezelőtt mintegy 350 évvel Lengyelből valami rabló banda üzetett ki, kik Grindzela nevű vezér alatt a havasokon barangolván e helyen leg nagyobb tért találtak és telepedtek le itten mire a helység neve is utasít Sirokij Luch vagy is magyarul Széles Lonka; helyesebben Széles Liget

E helység lakosai mint egy 850 lélek Gr. k. – Anép marhatenyésztéssel foglalkozik, melyre szorítva is vagyon, mi után földje oly silány, hogy málén és zabon kívül mást alig terem meg.

E helység lakosai Grof Betlen Jozsef maramaros megye főispánjától Legelőnek nyéré a Mincsul nevű havast mit mostis mint közöst használ, mi után az említett fő urnak tulajdona volt.

Találhatik a Scsaura havas aljában ásvány forrás és állítólag kutatás által vas-köre is lehetne akadni.

A határ négy dülőre oszlik Zaberezs, Horbi, Prihodi és Luhej.

Széles Lonka Aug 25. 864.

Bacsinszky János
Szbiro

[326a]

[Sziget]

Adatok kimutatása

Szigeth Város fekvése 's helyneveire nézve Pesti Frigyes akadémiai tag használatára.

^{1^{ör}} Szigeth rendezett tanácsu korona Város, székvárossa Máramaros megyének és központja a róla elnevezett Szigethi járásnak, és Székhelye a' Máramarosi Kir. Kintstári Igazgatóságnak, lakossága mintegy 7300, melyly őszvegből 2460 a Romai, 1600 a' görög egy. Catholicusokra, 1600 a helvét, 150 az ágostai vallásuakra 25 az unitáriusokra és 1500 az izráelitákra esik. A lakosság 1009 házban lakik és mintegy 1250 családot képez a nyelv kevés kivétellel magyar, 's a' nem magyar lakosság által is beszéltetik. Szigeth egyszersmind köz, és egyesülési pontja a magyar alföld, Erdély, Galliczia és Bukovinába vezető országutvonaloknak.

^{2^{szer}} A Városnak csak Szigeth neve van, 's mind Németül mind más nemzetiségek által így neveztetik – sőt

^{3^{szer}} Hajdan sem volt más neve, noha némely régi okmányokban, akkori írásmóddal Zigeth, sőt Zygeth néven emlittetik.

^{4^{szer}} A város eredetét még eddigelé homály fedi. Hiteles adatok csak odáig terjednek miként 1352^k évben szabadalmazott koronai várossá emeltetett Lajos Király által [326b] melyly szabadalom majd minden Magyar Király által megerősítettett egész 1^{ső} Lipótig –

^{5^{te}} Hiteles adatok hiányoznak, s a' hagyományok is, tekintettel a Város 's határa dülőinek magyar elnevezésére, annyit mutatnak, hogy települői magyarok voltak.

^{6^{or}} E Város, nevét onnan vette, mivel mintegy – egy négy szög mértföldnyi lapályát, melynek közepe táján a Város fekszik, az eszakraól délnek futó, és az Izába beszakadó Rona, továbbá a nyugotnak futó, később északra kanyarodva a Tiszába szakadó Iza, 's a szintén nyugotnak folyó Tisza folyamok, egy szeglet kivételével egészen körülövezvén szinte Szigetté alakitják

^{7^{te}} A Város határa elég nagy kiterjedésű, déli részen az ugy nevezett kőháton egy bikkas erdeje őszveszölgellik a Nagybányai határral, határai továbbá Kabola Szlatina, Fejéregyháza, Róna, Farkasrév, Bárdfalu, Gyulafalva, községekkel, mik mind az oláh nyelvet beszélnek. A határ felosztalék főleg

A) az ugy nevezett lapályra melyly nagyobb részt mint szántó föld miveltetik

B) Hegyi kaszálókra mik „láz”aknak neveztetnek.

C. Erdőkre

D. a kőháti nyarló legelőkre Vévén tehát először a lapály dülőket, ezek elnevezései kevés jelentőséggel bírnak mind [327a] az által elősoroltatnak

a) Izai alsó mező, az Iza és az alsó országot közt. Ezt hosszába metszi az úgy nevezett „meleg tó”, a’ Város alsó részén kertek közt földalatti forrásokból ered, és be szakad az Izába. Csak igen kemény hidegbe fagy be.

b) Tiszai also mező a Tisza és az also országot közt. Hosszába metszi a hideg to, tiszta kis erecske, befoly a Tiszába

c) Gardány. A Tisza, továbbá a szlatinai és gallicziai országot közt. Ebben ered a fentebb említett hideg tó – több apró forrásokból. –

d) örökös tilalmas. A gallicziai országot, és az úgy nevezett porgolát (gyepű) közt ez ismét több aldülőket foglal magában um.

Keresztut, a szétágazó utakról.

kis és nagy csere, a mult században itt kiirtott cserjés. –

Czejtedomb, alatta régi vizmeder, valaha az usztatott fenyő szálak kikötő helye, – (Czejte = fiatal fenyő szálból készült guzs, mivel a fenyőbokrok ki-pányvázatnak

e) Dobonyos – vadvízes dobogós, süpedekes táj

f) Izai csere, – felső része sovány cserjés

g) Lyukas domb, középén egy hosszas dombhát, régebbi vízáradások által több helyt át vágva.

[327b] h) Geraszeg – a Sos izű Rona pataknak Izába beszakadásánál (Géra, táj szállássos)

B. Hegyek és ezekeni kaszások

A Szigethi határban a’ kevés lapály többnyire mind szántás alá vétetvén, a természetes kaszások leginkább a hegyekre szorultak, ’s dülő szerint nevezetvén el a’ leg több hegynek saját neve nints. – A mellyeknek önálló neveik vannak alább következnek.

a) Szalaván – erdős hegy, épületi kőveket szolgáltat

b) Várhegy, a monda szerint régi vár helye, ma már romjai sincsenek, a hegy oldalában levő igen szűk pincze üregen kívül mellybe csuszva is alig pár ölnyre lehet hatolni.

c) Hegyes hegy – magas hegy orom hova több szomszéd falu belátható –

d) Szőlő hegy délnek fekvő – valaha sikeretlenül készített szőlő ültetmény. Egyes tőkék még pár évtized előtt találtattak rajta.

A több hegyi kaszások részint az alattok elfolyó hegyi patak, részint egyes családok vezetéek neveiről költsönözték neveiket, mellyek közt olly családok nevei is fordulnak elő, mellyeknek mikori itt lakásáról még a’ hagyomány is alig emlékezik, – p. o.

Bajki láz

Duranszki láz

[328a] Hegedűs láz

Bába láz

Budai láz

Bartos láz

Czégényi láz

Szegedi láz

Koja láz

Mik láz

Técsi láz

Poncz láz

Bátsi láz mik közül ma csak az egy Bartoslázi dülő egy kis része van a' Bartos család birtokában.

Vannak keresztnevekről nevezett kaszások is mint p. o.

Gábris láz

Bogdán mező

A többi önálló nevek e' következők

e) Mocsár, két hegy közti mocsáros kaszálló.

f) Nagypatak, a hasonnevű, 's a' Ronába szakadó érről elnevezve

g) Láppatak tölgyes, erdős, részben vizenyős hely. –

h) Határpatak, tölgyes erdős kaszások, nevét nyeré az ezen dülő határát tevő száraz érről

i) Padmező, magasán fekvő hegyi kaszáló

k) Gurdaly, tövises izékes szenát termő cserjés kaszáló

l) Körtvélyes. Eszaki és déli, elválasztva **[328b]** a Sugó = Zugo hegyi zuhatag által, nevét nyeré a' rajta levő sok vad körtve 's alma fáktól.

m) Hosszuliget erdős kaszások.

n) Efás és Faludomb, fás és dombos hely faludomb egy elpusztult falu némelyek szerint Farkasrév régi helye

o) Birlány alatta folyik a Sugó egyik ága, 's mig nem egyesülnek ez birlány, amaz körtvélyesi sűgónak neveztetik.

p) Örzse patak a sugo mellett

r) Kajtár és peres láz, többnyire Bárdfalvával villongás alatti terület.

s) Fekete földő, nevét vette a benne levő gyógyhatású forrásról, mi régebben igen látogatott volt. Ezen területen fekszik egy mélyűlet, mi „avarok szállása”nak neveztetik. Eredete nem tudható.

t) Egrés, sovány, éger fákkal benőtt terület.

u) Magyarpatak elválasztó vonalt képző hegyi patak, Sziget és Kabola határa közt

z) Cserbán mező, egy része már mint lapályba hanyatló, szántókép használtatik

aa) Lapátz hegy oldal

bb) Szerelem láz neve keletkezte ismeretlen. –

cc) Szén hely. – Szénégetéssel kiirtatott, 's most kaszáloul használt erdő-rész

[329a] dd) Kőkénymező, tövises, kőkény bokros terület

ee) Bányász föld, régi kihasznált kőbányák helye

ff) Kenyérhordó láz, magas fensik egyetlen meredek uttal, mely minden kis esőzések járhatatlaná válván, az ott szorult szekeresek ottan éllemezendők.

Megjegyeztetik, hogy ezen dülők, a vidék oláh népe által is mind így neveztetnek.

C. Erdőségek részint a fentebbi kaszálók dülők közé ékelve, főképp Láppatak, Bírlán és Egresben találtnak, ezeken kívül van még

a) Gyertyános, bikkes és gyertyános erdő

b) Sorompó nagy bikkes erdő

D. Kőháti legelők név alatt értetnek, a már szinte havasnak tekinthető, 's havasi növényzettel biró magas nyári legelők, mik az előadott dülőkön felül szerkelrel hozzá ferhetlenek, 's részint ős erdők, részint tiszta fensikokból állanak, ezek

1. Tiszakő kősziklás meredek hegy oldal, őserdőkkel és legelőkkel.

2. Czigánd, magos fensik, területén egy tó, partja több őltre süppedékes

[329b] lévén meg nem közelíthető, Tenger szemnek neveztetik, természetbúvárok azonban ezen minőségét tagadják. –

A Város utszái csak közelebb lévén elnevezve, jellemzőbb elnevezése a régiebb idők, csak a Város délnyugoti részéről a mezőségbe hosszan benyúló görbe úgy nevezett „Bandzságó utzának van.

Marm Szigeth 1864. Aprilis 5^{én}

Kovátsi
polgárnagy

[331a]

Helynevek

Szinevér községből, Máramaros megyéből.

[332a] Szinevér község Máramaros Megyében kassai kerületben, Szinevéri szolgabírói Járásban kebeleztetik színhelye Szinevér – G. kath. vallásu orosz ajku (ruthen) lakossággal bir, – mintegy 1732 lelkes falu. –

Nevezetére nézve csupán csak orosz szótól származtatik, – ugyan is e község alsó része alatt a Talabor folyóban mintegy 6 öl hosszaságban egy szikla alatt iszonyu nagy mélység lévén, mely, felette nagy mélysége, s örvénye miatt oroszul Színyivér-nek nevezett; mert Szényi magyarul annyi: mint kék és vér – magyarul: örvény – egybe kimondva Szényi vér – kék örvény – innét maradt fent maig is Szinevér nevezete. –

Ezen község eredetét veszi a 14 század elejétől mert, mint az anyakönyv s más iratokból kivehető a 16^k század végéféle már rendes Lelkésze volt. Népeességét illetőleg, népesíttetését érdeklőleg annyit tudni, miszerint vegyes ajku és faju menekültekből népesített, – t. i. Lengyel, szlav, oláh és magyarokból, ez utóbira nézve szóbeli hagyomány után állitva, megjegyzendő – Komáromból a 14^d 15^{ik} században, 3 testvér szökött volt meg Csapa nevezetű, s egyik ezek közül Talabor falván, másik a Mokrai vidéken és a 3^{ik} itt Szinevéren telepedett meg, – az orosz nép azonban Csapa helyett könnyebb s rövidebb kiejtés miatt – Csupnak nevezte, – Szinevér községben igen számosan vannak ily név alatt ismeretesek. –

Megemlítendő, hogy II^k Rákóczi Ferencz midőn 1705ben Lengyelországból átjött a Szinevér és Szinevér Polyánával határos „Popágya” havason (melynek oldalán még most is látható az akkor rögtönzött szekér ut) Szinevéri tócskán egy Szvatinya Vaszily – nevezetű paraszt embernél ebédelt, – s azon ház falán vésve azon idő óta ezen szavak valának olvashatók: hic fuit Rákóczi – Anno 1705 – több betű is volt vésve; de az idő viszontagságai miatt annyira összeváltak rongálva, hogy nem lehetett kivenni micsoda [332b] betűk voltak légyen hát azok? – az említett ház ez előtt 45 évvel összeomolván szélyel hanyatott, – az említett s most is a nép által ismeretes Rákóczi-féle uton a Popágya havas aljában, ez előtt néhány évvel egy juhász, egy öt küllővel ellátott, kerék falfát talált megvasalva, – mely hihetőleg, valamely összetört könnyű ágyu kerék maradéka lehetett, – azonban ezen talált kerek töredék hová lett nem tudatik; mert találója elhalt, – s az ez előtti években az ily talált régiség töredékekre nem sokat adtak, – az illető ház tulajdonos is kinek őseinél II^k Rákóczi Ferencz ebédelt a mult évben elhalálozván bővebb felvilágosítást e tárgyban, – mely talán őseitől reá is maradt volt – nem nyerhettem. –

Szinevér község határának dülői:

Zvorinka, – Tócska, – ezen völgytől vette nevét a Szinevérhez tartozó – 36 házból álló kis helység is – mely azonban külön soha nem számított. – Plosznina, – ezen orosz szótól ploszkoje magyarul lapos- v. plosznina lapály neveztetik. – Jászenovecz, ez – az Imsád leírásánál felemlített s szakadás által eltemetett falutól veszi nevét s ugyancsak Imsáddal határos, – említett Jászenovecz falu hajdan fiók Egyháza volt Szinevérnek, – a szakadástól eltemetéstől ment, egyházból képek még most is láthatók Szinevér Egyházában. – Námuti – orosz szótól ered, – mely magyarul annyi: mint: iszap v. iszapos. – Csertezs és Tirszováti, ezen két dülő név oláh eredetű, – Szokolovecz, Verch ozerá, Klyucs, – itt megemlítendő, hogy ezen dülőben hol a „Gropa” havas leszakadt s a „peszcza rika és csornorika” patakok kifolyását akadályozván egy nagy tó támadt, mely később a szakadás által előidézett gáton keresztül furta magát s a jelenleg is szabad és igen tág ki folyása van, a tó azonban Ozerá név alatt ismeretes e vidéken, mely ha magyarul értelmezzük, mintegy feneketlen mélységet tenne, – **[333a]** a fentebb említett egy dülő Tirszováti-ba van egy hely, mely Osztrikának neveztetik, mi magyarul tenne találkozás, – ezen orosz szótól Osztrik, – ez annyiból nevezetes, mert az érintett Ozerából kifolyó nagyobb szerű patak és a Szinevér Polyánáról alá rohanó sebes folyó e helyen jön össze és a Talabor itt veszi eredetét.

Megemlítendő a Szinevér határában lévő havasok is, melyek a következők:

Jászenovecz, – Verch Piskiny – ez oláh név, – Rozsok – ezen havas hegyes mintegy szarv idomu csucsáról vette elnevezését; mert roh, vagy rozsok orosz szó lévén, magyarul tesz: szarv v. szarvacska, – Málá Gropa, Velika Gropa, – ezek oláh eredetű nevek, – Szokolovecz, – Horb, – „Verch ozerá” – „Verch Javorovecz” – Jávurnik. – Dedina. – „oláh név” Plái. – Dinyászka. – „oláh név” – Zánoga – „Kreszt” Zádnya, – Káncs, – Runi, – Minczul, „oláh név” – Kámjonka – Mersa ez is oláh név.

Szinevér községről v. határáról több nevezetesség nem tudathatott ki. –

Kelt Szinevéren Martius 24^{én} 864

Lángfi László
alszolgabíró

[334a]

Helynevek

Szinevér Polyána községből, Máramaros megyéből.

fiók egyháza Szinevérek

[335a] Szinevér Polyána község Máramaros Megyében kassai kerületben, Szinevéri Szolgabirói Járásban kebeleztek, – székhelye Szinevér, – G. Kath vallásu, orosz ajku (ruthen) lakossággal bir 625 lelkes falu. –

Nevezetére nézve csak is egyedül orosz szótól származtatik; – mert melléknevét – Szinevér, – nyerte Szinevértől, mint hogy határaik egybevágók és a szinevéri lelki pástorság alá tartozik, – Polyána pedig orosz szó léven magyarul annyit tesz mint: mező, tér; mert a völgy melyben fekszik igen szép termelő, – telepített pedig legtöbbször Lengyel menekültekből, mint hogy Lengyelország szomszédságában van. – Eredete a 15^k századig vihető, – mint a szóbeli hagyomány után kipuhatoltathatott.

Historiai nevezetessége csak annyi: hogy határában van azon Popágya nevű havas, melyen keresztül jött II^k Rákóczi Ferencz Lengyelországból 1705^k évben, – az ut melyen jött most is meg van, s „Rákóczióra doroha” név alatt ismeretes, – mi annyit tesz: Rákóczi útja. –

Határában levő dülők és helynevek: –

Chomina pohárj, – Mlácska, – Prépir, – Ozirna, – Sztencsur, – Ozirnyánszki, – Obnohi, – Bereh, – Krászni zvor, – Zári, – Ná sztroha, – Velika pohárj, – Szloboda, – Kicsera, – Hicsa, – Perechresztia, – Sztrunga, – Vorinya, – Bukovinka, – Siroki luh, – Hámmnikováta, – Moszira, – Nizsnyánszki verch.

Ezen dülők és helynevek semmi historiai adatra anyagot nem szolgáltatnak; mert eredetők ki nem puhatoltathatott. –

Havasok: Mincsulik, – Ozirna, – Krászna, – Szekul, – Káncs, – Popágya, – Kanis birovicz [335b] és Mincsul. –

Ezen havasok neveinek eredete nem tudatik. –

Megemliténdő még, hogy Ozirna havas aljában van – egy, – havasrész leszakadás által előidézet tó, mely szintegy Ozerá név alatt ismeretes, – azonban ennek szabad ki folyása nincs, – miért is vize ihatatlan s valami keserű ízű, – halat sem rákot sem semmiféle használható állatot nem táplál; – több ízben kísérlet tétel: hogy halat és rákot dobtak beléje, – de legfeljebb 2 óra múlva a bedobott hal v. rák a víz színén uszott dögölve, – ezen úgy nevezett Ozerától valami 200 ölnyre szakad egy kis patak a hegyből – mely hihetőleg belőle szivárog – említett tó területe mintegy 100 □ ölnyi. –

Kelt Szinevir polyánán Ápril hó 9^{én} 864

Lángfi László
alszolgabiró

[336a]

Helynevek Szlatinka községből, Máramaros megyéből.

Felvétel: Szlatinkán Martius hó 24^{kén} 1864
Mihálka Gábor Sajó kerületi szolgabíró által.

Jelenlevők

Gyenge Bazil GC. lelkész.

Márkis Grigore Biró –

Godzsa Mihály Román Mikuláj Dzsurdzs Vászália Gyezssek Ánányie Román Vászália	} választmányi tagok
---	-------------------------

[337a]

Adatgyűjtések

1. Szlatinka községe tartozik Máramaros Megye Felső Járása Sajó Kerületi szolgabíróséghez, tájéka Iza név alatt ösmeretes szolgabírói székhelye Rozávlya.
2. E községnek csak egy neve él Szlatyiora (Szlatinka) ezen név alatt ösmeretes ország szerte –
3. E községnek más elnevezése nem volt –
4. Szlatinka községe legkorábban szóbeli hagyomány szerint a XIII.^k században említettik. –
5. Hagyományból annyit tudhatni, hogy a Tatároknak első dúlása után néhány család az akkoron rengeteg Erdőségben vette lakását ottan letelepedett az erdőt kiirtva – ’s ezek által népesített meg – hogy első lakói minő ajkuak voltak románok v. Ruthének bizonyost nem tudni – mostan tiszta román ajku. –
6. A község elnevezését számtalan sóos vizes forrás ’s patakocskáitól nyerte mivel Szlatyina – Sóós vizet jelent –
7. Topografiai nevek

I. Szátu (Falú Belsőség) Szuszány (felvég) Zsoszány (alvég) vályá mori (malom pataka) Vályá perului (Körte fa pataka) ezen patak forrásánál egy roppant körte fa vann – nevét ettől vette – Vályá Brádului (Fenyő pataka) ezen patak forrásánál szintén két nagy fenyő van – ettől neveztetik – Velcsoa Beszericsi (Templom patakocskája) ezen patakon vezet a dombon épült Templomhozi ut –

II. Pleskucz (Kopár hegy) Gruju lui Jákob (Jákob orma) nevét tulajdonosától vette – Vályá Surgyi (Sürge völgye) nevét tulajdonosától vette kit szorgalma miatt guny neven Sürgének neveztek – Velcsoa Surgyi (Sürge pata-

kocskája) Kosztá petricselyi (Kis kö oldala) a rajta lévő számos kövek miatt egy hegy oldal – Preluka (Irtás, tisztás) egy kiirtott egy erdő hely – Pedura (Erdő) Tölgyes 's Bükkös lábas szép ép erdő – Kasztá Luncsi [337b] (Berek oldala) pe lunka (a ligeten) Doszu Szkrágyelor (Szkrágya háta) Erdő rész éjszaki része – nevét vette az ezen erdőben lévő sok örök zöld fütől Szkrágye – örökzöldet jelentvén – Szkrágyele – völgy szép szántó 's kaszálló helyek – Picsoru Jezurului (Borz hegy lába) – Szekeristyilye (Kopárságok) igen kopár sovány helyek (Szek - sovány) Vályá Berszenyi (Barczán pataka) ezen patakon vezet az ut a szomszéd Barczánfalvára – Vályá Tyei (Hárs pataka) sok hárs fák miatt mik ma is ottan vannak vette nevét – lá Csuroje (a Forrásoknál) tiszta izű víz források miatt – in Ferecsi – Egy erdő rész – in Frászin (Kőröseknél) az ottan lévő sok körös fák miatt – in preluka lui Buzsála (Buzsála tisztása) nevét tulajdonosától Buzsa fő név vette – Vályá Gárdului (Kertelés pataka) ezen patakon van építve a tilalmast a nyomástól elválasztó kerítés, miért is nevét innen vette – Virvu hucsului (Hucsu orma) kopár hegy m. a. Szántó, részben kaszálló 1/3 rész Erdő. –

III. Pojána gvin szusz (Felső Sik tisztás) az ős erdőnek kiirtása 's kaszállóva alakítása miatt nevezetetik – Virvu Klostyeszk (Kotló teteje) hegy a régebben ezen helyen található volt sok fajt tyukok miatt vette nevét még most is ritkán található – Csundzsi (Gyűrűzések) az ős erdőnek gyűrűzések általi kiirtása miatt – Gropa (Lyuk) a bent találtató mintegy 5. ölnyi mélységű föld sülyedéstől nevezetetik – Fácza (Déli rész) Kirligatura (Görbeség) domb – görbe alkatától nevezetetik – doszu hucsului (Hucsu háta) hegy éjszaki része – Mocsiricza (Mocsárocska) tavas, mocsáros hely – Pojenyiczá (Tisztás fensik) lá Ovesze (Zaboknál) ezen helyen terem a vidéki leg jobb 's sulyosabb zab – lá murje (a Soosnál) számos soos kutacsák – Lunká Pojenyi [338a] (Tisztás Berke) kaszálló hely – Prelucsi (Tisztás, irtások) kaszálló helyek – Mocsira (Mocsár) iszapos hely – m. a. kaszálló, részben szántó 's kis részben Tölgyes erdő –

IV. Runku (málnás) új irtás málnát termő hely – Kosztá Mocsiri (mocsár domb oldala) – Mocsiriczá (Mocsárocska) posványos hely. Hotárelje (határok) Glood, Mikolapatak és Szlatinka közötti határ mesde – Tyikleu – hegy kis erdővel – Vályá Ungyului (Zugvölgye) két hegy közötti zug szántók – Válcsoá Ungyului (Zugpataka) Bucsum (Tőkés) kiirtott hely – Pogverejelye (domb fen sikok) szép fekvésű szántó 's kaszálló helyek – m. a. kaszálló kis része Szántó 's kevés erdő –

V. Zsgyábu (völgy) Pe velcselye (Patakocskákon) számos apró patakocskákat közötti szántók – Gruju Szelistyei (Pusztá tető) természetlen hegy – Kotroptyistyilje (szakadások) vízmosásos helyek, m. á. Szántó. –

VI. Tycserá (magaslat). Jezurinyi (Borz hegye) nevét az ezen hegyen lévő teménytelen kö 's ezek között tartozkodó számos Borzok miatt vette – Lázu (Láz) kaszálló hely – Pupezoje (Büdös banka hegye) nevét a бүдös banka

kontya formájától vette – a hegy gerincze is taréjos – Kolnyicse (ösvény) számos gyalog utacsók – Picsoru Rományesz (Románok lába) hegy láb, nevét Román tulajdonosától vette Rupturilye (Szakadások) számos haszonvehetetlen szakadások. – Teu (Tó) nevét a mélységét még eddig meg nem határozott Tótól vette, mely tó soha sem apad ki, bene mindig tiszta, de csak állatok által iható víz van – bene számos csiga héjakat láttak – de tartalmuk ösmeretlen, mert hozzá férhetlen – körülette 40 ölnyi – körülete ingovány – dupa Tyicserá (magaslat háta) Gruju bernyelor (Berenák orma) nevét az ezen oromra kivontatni szokott berenák miatt vette – Pe podúri (Tömpe dombocskák) Pojenyicza (Tisztásocskák) Gyálu filipeszk (Fülöp hegye) nevét Fülepp volt tulajdonosától vette – Lázukuri (irtások) [338b] Tunszeszku (Nyírott) kopár hegy – nevét nyírott – Tunszu előbbi tulajdonosától vette – jelenleg Vergyes nemzetsége Szlatinkán – m. á. Szantó.

VII. Pojána de Zsosz (alsó Sik tisztás) lá Sopruri (aboráknál) kaszálló hely – Gyálu lui Metyei (Mátyás hegye) nevét Mátyás tulajdonosától vette – szantók – Szeketurilye (Terméketlenségek) sovány terméketlen szantók kevés Erdővel – Lezukurilye (Lázacsókák) több apró irtás – lá liváda (Teleknél) egy major helye – Doszu (hát) hegynek északi része Erdőresz jelenleg tiltott Tölgyes – Intrevelcselye (patakocskák között) számos apró patakocskákkal borított szántó tér – Leszpedzi (Lapos kövek) számos lapos építkezésre alkalmas kövek egy hegy oldalban – Magura (Fensik) szantó és Erdő – Zepogyie (magaslati lapály) szantók – Kosztá luncsi prelucsi (liget oldala) ezen helyen van a községtől ½ órányi távolban egyház és lisztelő egypár kőven járó malom – egyszersmint a Szlatinka és Szurdok községek közötti határ mesde, m. á. szantó, kis része kaszálló, 's növendék erdő. –

Jegyzések – Ezen község az egész urbéres – több földes urak alatt. – a számokkal jegyzett nevek dülök neve – a többiek mellék nevek az m.) á.) művelési ágak.

K. m. f.

Mihálka Gábor mk
alszolgabiró

[340a]

Helynevek Szolyma községből Máramaros Megye.

az 1^{őre} Máramaros Megye Nagy ágvízi kerület, Verchovina, vagyis felvidíki elnevezés

a 2ra Szolyma ország szerte ismeretes neve, orosz nyelven Szojmi, és helybeli elterjedéssel is azzal bir.

3ra Mindég így neveztetvén

4re Emléket felülhaladó időtől ál fent és a Verchovinán legidősb községnek mondatik.

5re homály fedi. –

6ra A' nép monda szerint egy Szojma nevű Embertől ki mint egy legelsőbben, Máramaros Megye Mokra vidékéről származván itt telepedett le nevezetét nyiri

Dénész Telepitvény Lengyel országból bevándorlott és itt letelepedett Dénisz nevű családtól neveztetvén el,

Hrabóva havasi legelő, mellyből ered a Bánnéj patak mely a Nagyág vizibe ömlik, S:

Lánovecz völgy és patak a Nagy ág vizibe ömlik

Kvászovecz Patak, miután a Kvász vagy is a Savanyu viz forrásoknál ömlik a Nagy ágvizibe

Glotkova, Lapály Köves és vad föld tisztán legelőül használtatik ezen helyen régibb időkbe egy Ruthen szertartású Bazilita Zárda állott mellynek alapja meg mais kivehető, – irányábani Szkala – vagy is kő szirtről egy kis cser 10 ölnyi magaslatról zuhan le a Nagy ág vizibe

Kvász. rét, mellyen több féle savanyu viz forrás buzog.

[340b] Torsola köves kösziklás hegy tiltol egy egy fenyő szállal, összel és kóra tavasszal az Özek szeretnek tanyázni itt.

Okrádj igen meredek hegy.

Chitárjecz egy meredek köves kis hegy a Ripinye Majdantól átvágó és elválasztó határ jel.

Kusbej Telepitvény, egy Lengyel országból ide származott Kusbej nevű egyéntől neveztetvén így el.

Kelt Szolymán 864^{ik} év April hó 12^{én}

Varga János mk
főszbró

[342a]

Helynevek

Rozávlya községből, Máramaros megyéből.

Felvétetett Mihálka Gábor Sajó kerületi Szolgabíró által 1864-ik év April hó 6^k
napján –

Jelenlevők

Uglyari Záhárie –	Kája Stefán	} választmányi tagok
Murzá Pétra –	Sztásu Ambrus lelkész	
Kondrás Grigore. }	Petrovay Tyimok. bíró }	
Rozávlyai lakosok.		

[343a]

Adat gyűjtések.

- 1.) Rozávlya községe tartozik Máramaros Megye Felső Járása Sajó kerületi Szolgabíróshoz, tájéka Iza név alatt ösmeretes; mely eredetét Márm: megyében a Szacsali határban Magura havas zugban – 's ezen folyó az egész völgyet Rozávlyának déli oldalát metszve – a Szigeti csárdáig hasítja – innen a tiszába ömlik. Kerületnek székhelye ezen község. –
- 2.) A községnek csak egy neve él, Magyar, román, 's minden nyelven Rozávlya, 's ugyan ezen név alatt ösmeretes ország szerte –
- 3.) A községnek hajdan más elnevezése Rozsaalja. a hajdan In priszlop hegy ormon állott Rozsa várától. –
- 4.) Hagyomány szerint Szent István király idejében már ezen község létezett 's Bizonyos Rozsa hűbéresnek – kinek in Priszlop nevű magas hegyen vára volt ajándékozott – ezen Vártól mint a várnak alja Rozsa alja vette nevezetét – a vár elpusztult mikor nem tudható – de abból különösen az alap fundamentuma mi téglákból volt építve – mai napon is látható – az azon helyen sokszor az eke vassal kiásó számos téglá 's ujnyi vastagságu égett cserepekből. – Ezen község már Nagy Lajos király idejében több száz családnál birt – és időben a pusztító Tatár csordák által Templomával együtt nagyobb részben elpusztított tűz által, 's lakosai részben ki is pusztítottak –
5. Első népesítése nem tudható – hagyományból annyit tudhatni, hogy a községnek kiirtása után itten orosz ajku nép telepedett le – azomban ezen népfaj Dragus fejedelem által ismét elűzetett – ezen Dragus hűbéresének Dolhajnak ki ennek kenéze kapitánya volt ajándékozta a községnek fele részét – ezen Dolhaj azt hatalommal bírta is – azomban maradéka Szuhai felség sértésben esván – az egész birtok tölle propter infidelitatem elkoboztatott a magas kincstár részére. – Ezen Szuhairol regélik miszerint hatalmában a kormányal daczolván – kastélyának mely a község kellő közepén volt építve bevételére 600. katonának 30. napi [343b] ostromlási idejébe került – ezen kastélyból épült illetőleg

annak romjaiból Máramaros Megyének Felső Megye háza Rozávlya községében mely Megye házában a gyűlések és restauratiók tartattak, míg a központi Megyeháza Szigeth városában építettett fel – az ezen helyeni megyei gyűlések megszűntése után a megye háza mi mai napig a Megye tulajdona – katonai lak-tanyául szolgált – lakván benne egy őrnagy mint a vidéken állomásozó katonai parancsnok, későbben megyei orvosi laknak fordítottatott – 1850^{től} 1860^{ig} bezárolag cs. kir. csendőrségi laktanya – jelenleg orvosi ’s szülésznői lak – teljesen ép. ’s szorgos felügyelet alatt még századokat elérhet. –

6. Hagyományból a Rozsa várától – mint ennek alja Rozsa alja – Rozs alja – ’s derivatiók folytán könnyebb kiejtés végett Rozávlya. –

7. Topográfiai nevek. –

1. Szátu (Belsőség. falu) mellék nevek – Szuszáni (felvég) Zsoszáni (alvég) In Koszta (oldaliak) pe Válye (patak mellettiek) szupt Poloniczki (Poloniczki; havasocska alattiak) Szupt Hurki (hurki; ingoványos alattiak) pa prund (porondiak) Tyerturi (Kertek beliek) jelenleg cs. kir. fiscusi telkek – ezen telkek együtt véve képezik a Szuhai kastély melletti kertet – onnan marad az elnevezés – in Popenyi (Popániak) Popán nevű terjedelmes család lakja – Szupt Riptyi (szakadások alattiak) ezen falu rész és a fő falu között foly az Iza vize, melyly egyszersmind Sajó községét Rozávlyától elválasztja. –

2. La Mora lui Kotyec (Kotyec malmánál) szántó többnyire haszonvehetetlen porond – egyszersmind Sajó és Rozávlya közötti határ mesdét teszi – nevét Kotyecztől a mostan is egypár köven járó lisztelő malom tulajdonosától vette – Prundurilye lá Mora (malomnál porondok) **[344a]** prund (porond) haszonvehetetlen tér, melyly két az egyik egy, a másik két pár köre járó lisztelő malom vann építve – mivel az Iza vize ezt ketté metszi. –

3. Szupt Piát (a Kö alatt) szántók, nevét vette az ezen terület felett lévő magas homok kö sziklától – Zsgyábu Csutenyiloru (Csutó völgye) nevét tulajdonosától – lá Bélcsi (az ászatokrol) ezen helyen vannak a kender ászató tavak – in Seszu (a Sikon) lá Krucse in Seszu (a Sikoni keresztnél) Vályá Beresztvi (patak).

4. Kobili (Kancza) szántó, nevét vette hihetőleg ottan feltalált v elvesztet kancza lótol – orosz elnevezés. – Ezen dülő déli oldala hosszában teszi Rozávlya, Sajó és Jóód közötti határ mezsdét – keresztben Rozávlya és Konyha között – mellék nevek Lá Spinzurátore (az akasztónál) nevét vette a Statárialis időkben ezen helyen felállított akasztó fától – mert jelenleg Isten jóvoltából szükség nincsen – Kete Krucsá Sajoului (Sajói kereszt felé) Lá Girbova Sajoului (Sajói görbületnél) orosz elnevezés egy völgy és patak melyly girbe görbe formája ’s folyása miatt neveztetik így – lá Girbova Jooduluj (Joodi görbületnél) Jood és Rozávlya közötti valamint Konyha közötti határ mesdén folyó patakocská – az országotat keresztül metszván az Iza folyóba siet. –

5. Melián (melián) szántó, kaszálló és cserjés) eredete ösmeretlen – Szupt Lárove (Lárove alatt) omladványos szántó helyek – In Gurá Meliánului (Me-

lián szája) ez a dülő kezdete közvetlenül az Iza folyó mellett – In Zevoje (Füzésekben) az Iza folyó által képzett kis szigetek apró füzésekkel – haszonvehetetlen hely – Vályá luj dudás (Dudás völgye) szántó helyek – Velcsoa luj dudás (dudás pataka) melly patak Konyha és Rozávlya között teszi a határmesdét –

6. Gyerenyeu (Rostáló) nevét hihetőleg az ezen helyen volt majortol [344b] vette, hová a tulajdonos gabonáját össze hordatván, azt kicsépelettven – és kicsit megrostáltatta – mert Gyeredzse (rostál) Gyeredzseu, vagy Gyerenyeu (Rostáló) – Pálova (Pollyvás) hihetőleg a kirostált gabona polyvájának gyűjtő helye – mert Plyáva, palve (anyi mint polyva – Popá Zina (Papp völgye) nevét az ottan lévő Ecclesialis birtok miatt – orosz elnevezés – Gurá Gyerenyeului (Rostáló szája) – Hugyina (emelkedett völgy) orosz elnevezés – Vályá Gyerenyeului (Rostáló pataka).

7. Dubistyle (Tölgyes) orosz elnevezés hajdan ezen helyen szép tölgyes létezett, most csak tőke maradványai, és egy kis cserje – szántók – m. n. Czántyes (Czánt hegye) doszu Czantyeului (Czánt háta) Vályá dubistyloru (Tölgyes pataka) Vályá Czántyeolui (Czánt pataka)

8. Triku (Triuk völgye) szántó és cserje – m. név In Butányi (a tőkénél) nevét vette a még mostan is lévő korhad Tölgyfa tőke maradványoktól – In Máles (Ingoványosban) ingoványos mocsáros hely – in Gyiduri in Fácze (gyiduri déli része) hegy oldal – Valcselyelya Trikului négy apró patakocská, mellyek a Dubistye Tölgyes patakába folynak, onnan az Iza folyójában – Virvu Pleski (Pleska orma) ezen ormon vann a Rozávlya és Könyha közötti határ halom. –

9. Szpinu (kőkényes) mert Szpin kőkényfát jelent – nevét ezen dülőben lévő modfeletti sok kőkény fák miatt – szántó nagyobb részt kaszálló és cserje erdő – ezen hely keleti rész teszi a Rozávlyával Alsó vissó, részben Leordina, és kistrészben Konyha közötti határ vonalt – m. nevek Doszu Szpinului (Kőkényes háta) Fundu Szpinului (Kőkényes zuga) Lá Bályte (Iszapoknál) nevét iszapos alkatáról – Gyálu lui Czelmán (Czelmán hegye) nevét Czelmán most is elő nevü tulajdonosától – Zsgyábu forrásului (Forrás völgye) ezen helyen levő hideg forrástól – a munkások munka idejében tiszta vízzel látják el magokat. [345a] Máliszki (Ingoványos) nevét a számtalan apró forások miatt vette – Korosztylele (Oldalos) hegy oldal – Vályá Marcsáska (Márku völgye) nevét tulajdonosától – Preluka (tisztás) Szupt Runk (málnás alatt) Fácza Szpinului (Kőkényes dél része) Zsgyábu Csonki (Csonka völgye) Vályá Szpinului (Kőkényes pataka) a Konyhai Bályte határ vonaltól ered 's ezen egész dültől dél és éjszaki részekre ketté hasítván a Vissó vizében szakad – ezen patak hoszában vezet a Rozávlyától Vissora vezető közlekedési út vonal –

10. Beresztye (Nyíres) orosz elnevezés szántó legnagyobb része csak kapával művelhető – igen lejtős fekvésénél fogva – nevét vette az ezen helyen hajdan-

ta nagy nyirfa erdőtől – mostan nyires cserjés – m. nevek – Vályá Besztyi (Nyires völgye) ilyen nevű patak is vann – Simonu (Simon völgye) nevét tulajdonosától – Zepogyilye (Emelkedések) szántó hely – Purcsu igen csunya völgy két magas hegyközött – Vályá Purcsului – patak, Vályá Gogosi (Gogoso vagy magaslat pataka) a vissora vezető utat keresztül metszván a Dubisnya Tölgyes patakába foly – Huflája egy völgy mellyen szép növendék Tölgyes cserjés erdő vann – Vályá hufloi (patak) Gruju intre Vei (patakok közötti orom) domb töbnyire haszonvehetetlen külömben szántó, és cserje, Mátyáuca – mélyedések apró völgyecskék mélyly üst alakban – szántok –

11. Gogosá (magaslat) hegy az egész szántó és cserjés – Jáková (János völgye) orosz elnevezés – nevét tulajdonosától – Vászokuláz (László Láza) orosz név – Fácza Gogosi (Gogosa déli része) Fundu Jákosului (János zug) Lár Péri (Körtvélyesnél) nevét ezen helyen hajdanta sok jelenleg néhány körte fák miatt vette – Vályá Jákosului (János pataka) ezen patak a Gogosa hegyből eredvén éppén a falu fél végén keresztül az Iza folyoba szakad – melly sokszor annyi iszapot hord le – hogy a közlekedést teljesen meg akasztja – Lá Grope (a vágásoknál) ezen helyen vann a föld vagy agyak bánya, mellyben sok halál és szerencsétlen esetek történtek –
12. Vályá Szátului (Falu patakja) ezen patak egy terjedelmes völgy kellő közepén folyde – mitől a völgy is neveztetik – ’s a falut keresztül metszván az Iza folyoba ömlik – ezen patak áradás esetében sokszor olly veszedelmes hogy házakat is elseper – fekvésétől fogva más felé nem vezethető. – [345b] művelési ágak tisztán szántó – mellék nevek – Csernyá (Fekete völgy) orosz név, nevét fekete agyaga miatt – Váncsinu (Váncsa völgye) orosz név nevét tulajdonosától – Gyerenyeu Zsoszenyeszku (alsó Gyerenyeu v. Rostáló) Fácza vei (patak déli része) szántók, ezen déli oldalon vezet a közlekedési ut az ugy nevezett Kruhla hegyen keresztül Rozávlyától Leordinára menő szomszéd községben – Burzuk (Borzjuk) nevét ezen helyen hajdan volt Borzok miatt kapta – Fodorovicza (Fodor helye) orosz név, nevét tulajdonosától vette – in Lázuri (a Lázokban) Mocserelye (vizenyőcskék) a helynek mocsáros vizenyös alkata miatt – ilyen nevezetű patakocská is vann. –
13. Poloniszki (Havasocská) orosz név eredetét vette az ezen völgy felett lévő kopár hegytől, melly leg inkább csak is legelésre használtatik, ugy szintén a Rusz vizén lévő havasok miatt mellyekhezi menő ut ezen hegy ormon vezet, művelési ágak – szántó, ’s legelő – Vályá Poloniszki (Havasocská völgye). Kárpiny (Gyertyános) nevét ezen helyen volt Gyertyános Erdőtől vette, mostan csak néhány illy fajú fa cserjéje van. Dubruka orosz név eredete ösmeretlen. –
14. Bráno (Szoros) két hegy között fekvő termékeny völgy, szántó, kaszáló ’s növendék Tölgyes erdő jelenleg zár alatt – mellék nevek Lá Ponore (az

örvényeknél) nevét az ezen helyen lévő mélyedések miatt vette – Valyá csere (Rosz patak) veszedelmes 's igeny mély partjai miatt – Zsgyábu Férului (Féru völgye) nevét tulajdonosától G. Argyelánnak guny néven Ferúnak neveztetett – Kályá Porcsiloru (disznok útja) nevét ez ezen dülőben hajdan volt ősi erdőben tartozkodott vaddisznoktól – mellyek ezen uton fedeztettek fel leg először – Paullázu (Pál Láza) orosz név nevét tulajdonosától – Seszu Bránoului (Szoros sika) in Sesz la Krucse (a Sikon keresztnél) – Vályá Bránoului (Szoros patak) melly patak a Leordinai határszéltől az Iza folyóig terjed az ország utat át metszve.

15. Sztoronyikó (Örhegy) orosz név magas hegy ezen hegyen állott a Rozsa várnak Ör tornya, vagy is ör tanyája – Rozávlya és Leordina közötti határ szél – **[346a]** mivelési ágak Szántó, kaszálló, és Erdő – mellék nevek – Priszlop (orom) hegy ezen ormon állott a Rozsa vára, melly az Iza és a Vissó völgyek között egyszersmint a legmagasabb hegy csucs – ezen várból jelenleg téglák, és ujnyi vastagságu cserép darabok bőven találtnak ezen helyen – Doszu Sztoronyikoului (ör hegy háta) Fácza Sztoronyikoului (örhegy dél része) Doszu Zsgyábului Branoului (Szoros völgy háta) Zsgyábu Brábenului (Bráben völgye) Gropa Boti (Bota mélyedése) szántó hely nevét tulajdonosától – Vályá Sztoronyikului (Örhegy pataka) – a Szpin kökényes patakjába esik – onnan a Vissó vizében.
16. Voronyics (Varju v. Hollocska) orosz név voron varju v. holló, Voronics varju v. holló fit jelentvén – nevét vette hihetőleg az ezen helyen fogott varju v. holló fiak miatt – mivelési ágak Szántó, kaszálló, és cserje erdő tilalmi zár alatt – Doszu voronyicsului (holló v. varju hegy háta) Fácza voronyicsului (Holló v. varju hegy dél része) Fácza oszojului (Szajkó hegy dél része) oszj szajkot jelentvén orosz név – Vályá voronyicsului (patak).
17. Birhometye eredete ösmeretlen mivelési ágak Szántó – m. nevek – Seszu Birhometyi (lapály, sikság) Kosztá Birhometyi (domb oldal) ezen domb oldalon végeztetett ki törvényes ítélet alapján Groimiller Vilmos, a köznép nyelvén Villi, rabló, ki születésére nézve Rozávlyán lakott Groimiller Jozsefnek megyei orvosnak fia – a Marmaros Szigeti tanodákban a Grammaticalis iskolákat elvégezvén – azomban szülei eránti tiszteletlenség miatt apja által katonának adatván, a katonaságból megszökött; és czimboráival, kik között a leghiresebbek szintén szökött katonák Bárba rásze – Drongos, és Lánzos – ezen 's a körül fekvő vidékeket rablásaik által pusztították – tanyájokat leg inkább a Barczánfalvi, és Szurdok közötti Piátrá czigánului czigányok sírhalmá magas kösziklán 's akkoron még ép erdővel borított **[346b]** hegy ormon tartották; honnan az utasokat kedvök szerint rabolták – a megye által ellenök rendelt persecutio folytán ezen rabló 1811^k évben elfogatott, és Születése helyének határában a Birhome-

- tye hegy oldalban az ország ut közelében kötél által kivégeztetett – ezen rabló testvére Groimiller Gábor jelenleg is élő Felső Visson derék becsületes asztalos mester ember, és a RCath. Egyháznak egyházfia. –
18. Hilboka (mély völgy, orosz név két hegy között mély de terjedelmes völgy, mivelesi ágak szántó, kaszálló, szép növendék Tölgyes erdő, hiv zár alatt – m. nevek Zepogyile magaslatok – szántó és kaszállók – Doszu oszojului (Szajko hegyháta) Fundu Hilbocsi (mély völgy zuga) Fácza Hilbocsi (mély völgy dél része) Czermurilyema (Nagy part) ezen part felet vezetett a közlekedési ország ut, mit a víz mosások szinten haszonvehetlenné tettek. – Vályá Hilbocsi (mély völgy pataka) melly egyszersmind Szurdok és Rozávlya közötti határ mesdét is képezi. –
19. Humena (Humen v. Hegumen) orosz név a mi barátot szerzetes főnököt jelent; nevét az ezen helyen közvetlenül a Szurdoki határ szélén volt szerzetes kolostortól 's annak főnökétől vette – melly kolostor dicsős: uralkodott Jozsef Császár által töröltetett el. – mai napon csak emléke maradt fenn – mivelési ágak Szántó, és Erdő – mellék nevek. Lá Obláze (Útpartoknál) Seszu Monaszteri (Kolostor Sikja) Sik hely szántó Kásztyle Monaszteri (Kolostor oldalai) domb oldalak – Gyálu Kálugeruluj (Szerzetes hegye) Szurdoki határ szél – Vályá Humeni – patak. –
- [347a] 20. Luhurilye (Lonkások) orosz név – mivelési ágak. szántó, kaszálló és Erdő – m. nevek Vályá peruluj Körtvés pataka) Dupa vąd (a Gárton tul) sik hely szántó – Gyálu Irészk (Irik hegye) szurdoki határ vonalban –
21. Szilcza (vágás) orosz név ezen helyen volt 's mai napon is vann a leg-szebb tölgyes Erdőség – 's nevét is az Erdőségnek vágásokrai felosztásától vette – jelenleg fiatóstól Erdő örökkel ellátott tiltot Erdőség – mivelési ágak benne legnagyobb része kaszálló – Erdő 's kevés szántók – mellék nevek – Gurá Szilczi (vágás Szája) ezen dülő kender Fenyő láz (magyarul is Fenyőláz) nevét az ezen helyen volt néhány fenyő fától vette. Zsgyábu Dumitreszk (Demeter völgye) nevét tulajdonosától vette Demetertől – Czigányláz (magyarul is Czigány láz) nevét az ezen helyen a Czigányok által kovács műhelyeik részére égetett szén miatt vette – Vászoki (László völgye) orosz név nevét tulajdonosától vette – mivel Vazul, Vászol – Lászlót jelent. Gyálu Boszuluj (Bosz hegye) Fácza Szilczi (Vágás dél része) Szurdok, és Rozávlya közötti határ szél – Vályá Szilczi (vágás pataka) Káleá Szilczi (vágás utja) egy mindenüt a hegy ormon vezető ut – illyen ut vann végig a patak mentében is –
22. Fundu Szilczi (vágás zuga) mivelési ágak, mint 21. alatt Szilczában – m. nevek – Lá Piatra (a Könél) ezen kö Rozávlya és Sajopojanna községek közötti határ halmot teszi – Doszu Szilczi (vágás háta) Virvu Andreánuluj (András hegy gerincze) Andreanu (András hegye) Doszu Andreánuluj (András hegy háta) Sajó és Rozávlya közötti határ mesde. Zsgyábu

- Fáorásului (Kovács völgye) Fáor kovácsot jelentvén – Szeketuri (Irtások) Doszu Szeketuri (irtások háta) Pogyerei (Magaslat) kaszálló helyek – Lázu Rekului (Reku Láza) nevét tulajdonosától vette ki gyuny neven Rekunak neveztetett – Rupturilye (Szakadások) Tyina lui Lázár (Lázár sara) nevét vette Lázár vadásztól, ki az Özek löhetése végett sós vízel vegyített sarat készített, mely sarat az özek különösen szeretvén oda mentek, és így e mellett készített les helyből könyü szerrel löheté. – Vályea Ptyiszkorászka (partok) Lázu Rostyoszk (Rokák Láza) [347b] kaszálló; nevét Roska tulajdonosától vette – Lázu Lupului (Farkas láza) nevét tulajdonosától Lupus Farkastól vette – kereszt név –
23. Váncsiko (Váncsa völgye) orosz név nevét Váncsa tulajdonosától vette, – mivelési ágak szántó, kaszálló és Erdő – Vályea Váncsikoului (Váncsa pataka) –
24. Bindáko (eredete ösmeretlen – egy dülő. mivelési ágak – szántó, kaszálló és cserjés erdő –
25. Vistyág (Figyelő) orosz név magas partu sikság – mivelési ágak szántó – nevét vette a magas parton hajdan volt figyelő ör ház miatt
26. Podurilye (Emelkedések) szántók és cserjés erdő – mellék nevek Kályá Mlecsi (ingoványos utja) Vályea Mlecsi (ingoványos patak) melly Sajó és Rozávlya közötti határ mesdét teszi –
27. Intre Resztocs (patakok között) egyenes sima lapály mit 3. patakocska hasít keresztül és vesz körül – mivelési ág – szántó, ezektől eredvén elnevezése is. –
28. Teu Bogyului (Bogya Tava) kis terület sima lapály, közepén ezen nevezett tóval – hihetőleg Bogyának ezen terület tulajdonosától neveztetvén – mivelési ág szántó –
29. Szupt Vistyág (Figyelő alatt) orosz elnevezés sima sikság – nevét az ezen sikság felett álló magas parttól vette – mivelési ág – szántó – mellék nevek Románye (Románok) Szupt Románye (Románok alatt) szántó kis térecskék – nevét Román nevű volt tulajdonosától vette – tulajdon név –
30. Sesz (Lapály) sima szántók az Iza folyó mentében, és az országut mellett – mellék nevek Zevoju Szurd (Siket füzes) [348a] nevének eredete ösmeretlen –
- ¾Jegyzés. Ezen község nagyobb részben Nemesi birtok – ’s mintegy ¼ részben urbéres miben a fő földes ur a magas cs. kir. kincstár –

Kelt Rozávlyán April hó 6^{kán} 1864.

Mihálka Gábor mk
alszolgaBíró

[351a]

Helynevek

Szucha bronyka községből, Máramoros megyéből

[350a] Szuha Bronyka politikailag egyesített két külön helység Szucha (magyarul száraz) mintegy 150 évvel ez előtt, holmi pásztorokból kik itten telelték marháikat – veszi eredetét és Kusnicza helysége által melynek eredeti határján épült alig ismertetik el jelenleg is községnek. Külön birája pedig alig 4 esztendő óta van. –

Bronyka melyhez politikailag és egyházilag csatoltatott az előbbeni – a Dolha vizén legrégebb község, már Mátyás király idejében fenállott, és annak parancsolatjára kellett a bronykai várat szétrombolni, alkalmasint azért mivel itt is mint sok más helyütt rablók fészkeltek be magokat. A bronykai várrom egy gyönyörű szorosban csúcsos hegy tetején áll, majd nem elrejtve; – a bronykai lakosok hagyományképen azt beszélik hogy itten valami király lakot, ki az egész vidéknek parancsolt, de későbbben szöknie kellett a királynak, mivel egy hatalmasabb jött, őtet innen kikergette és a várat elpusztította. – Valószínűleg a képzelt király valami rabló főnök lehetet, kit Mátyás király parancsolatjából ki ugrasztottak volt. A község lakosai tisztán oroszok, és még talán a magyarokkal bejöttek elődjeik, – más név alatt nem fordul elő sehol. – Bronyka etimologice boroniti védeni orosz szótól származik, e szerint Bronyka védő hely. –

A Borzsa folyó a helység nyugoti oldalán foly és így Szuhabronyka községek e folyó bal partján fekszenek; a Borzsától vagy Borzsovától a község északi részén kezdve következő patakok és helyek következnek sorban. –

- 1) Kutaluhi rétség vizenyős hely
- 2) Runy amattól keletnek kavicsos mintegy 100 lábnyi magosságu kis fensik.
- 3) Paulyuczúv magyarul: Páloké. –
- 4) Krusnik cserjés hely, krusiti = morzsolni. – rossz föld kavicsos és száraz, – e helytől délkeletnek fekszik az előbb említett várrom – itten 5.) Horod-nak nevezik mi várat jelent, a krusnik és a várrom közt foly a rjika nevű jó nagy patak (rjika orosz szó, magyarul: folyó) e pataktól pedig vette nevét az egész völgy is mely mintegy 2 mértföldnyi hosszú és egész a Kuk nevű havasig terjed, e völgyben lakott mintegy 30 évvel ez előtt Báró Sztoyka, kit nem egyszer a nagy hó úgy oda zárt hogy nem is szabadulhatott ki onnan ha nem jönnek emberek kik a havat eltisztították

[350b] 6. Dikij (vad) a rjikának mind két oldalról erdőség

- 7.) Lokoty (kőnyök)
- 8) Szinevér (kék hegy)

- 9) Gimba (a szélső rész valamin). – A rjika nevű patak Bronyka felett egyesülve a Szuchij nevű Szucháról jövő patakkal keletről nyugottnak folyva és Bronykát két részre vágva a Borzsába ömlik –

A rjikának felső része Szkütyának magyarul Szittyavölgynek neveztetik – honnét vette e nevét azt nem tudni.

[352a]

Helynevek Szurdok községből, Máramaros megyéből.

Felvételtek Mihálka Gábor Sajo kerületi szolgabiro által –
1864^k év Martius hó 23^{ik} napján –

Jelenlevők. –

Fő tisztelendő Karácsonyi Bazil	Ordzá Juon luj hórbej –	} választmá- nyok –
lelkész 's Iza kerületi Alesperess –	Léhor Jelés gernyi –	
Kozsara Györgye Biró –	Bejász Grigore –	
Hoder Demeter Jegyző	Bejász Dumcsin	

[353a]

Adat gyűjtés

- 1re Szurdok községe tartozik – Máramaros Megye Felső Járása Sajoi szolgabirói kerülethez – Tájéka Iza név alatt ösmeretes, melly nevezetét veszi a Szacsali határban – (Máramaros Megye) Magura hegy zugban eredő 's az egész völgyet a Szigeti csárdáig keresztül hasító Iza folyójatól – melly folyó nevezett helyen a Tiszába ömlik – kerület székhelye Rozávlya. –
- 2^{ikra} E községnek csak egy neve él – Szurdok (románul Sztramtura) 's ugyan ezen név alatt ösmerős országszerte. –
- 3^{ikra} E községnek hajdan más elnevezése Szurdok (Sztrimturan) kívül – nem volt –
- 4^{kre} Szurdok (Sztemtura) község mikor emlittetik legkorábban adatok hiányában nem tudatik. –
- 5^{kre} Szurdok (Sztemtura)¹⁵ község – traditio folytán népesítettett többnyire a lengyel vidékekről bevándorlott lengyel oroszokból; 's pedig miután ezen bírtok földes uri lévén – az illető földes uraságok általi befogadás által – mikor? emléken felüli dolog – adatok hianyzanak – ezen nép később elrománosodván eredeti jellegét végkép elvesztett – 's jelenleg sőt századok olta az egész község tiszta románajku –
- 6^{kra} Hagyománybol anyit tudhatni, hogy eredeti neve Stremtura (Szurdok) ezen elnevezés a Barczánfalva és Szurdok között éppen a határ mesdén lévő szorulattól vétetett – melly szorulat a déli oldalrol – a magura – az északi oldalon a Piátra cziganuluj magas csucsos hegyek által tétetik, melly két hegy között vezet a közlekedési ut alig harmadfél ölnyi szélességben – mellette az Iza folyója – az egész szoros az utan és inét együtt véve 40.

¹⁵ Az Sz utáni betűket ráírással javította a lejegyző, eredetileg valószínűleg Sztemtura-t írt.

ölnyi széleségű – és így Sztrimture, Sztrimtore – anyit tevén mint szoros, szorulat –

7^{kre} Topografiai nevek, következők I. Szátu (Belsőség – falu) ebben a mellék nevek – Szuszány (Felvég) Zsoszány (Alvég) – Vályenyi (Patakbeliek) – livedzi (Telekköziek) –

[353b] II. Fontani (kutak) nevét vette az ezen dülőben levő számos hidek víz forrásoktól – művelési ágak benne – Szántó, kaszálló és Cserje Erdő – melléknevei – Szurduku (Szorulat) doszu szurdukuluj (Szorulat háta) pojána korbuluj (holló Sikja) purkerez (Makkoló) Piátra cigánuluj (Czigányok sírhalma – köve) nevét az 1717^k évben erre át vonuló Tatárokból; a román nép által sokakat meg ölt és ezen kö alá temetett – Tatárok tetemei miatt vette – ’s miután a Tatárok barnák feketék voltak – a nép által cigányoknak neveztetvén el – innen eredt a cigányok sírhalma – ezen hely körülben egy nagy területű függőleges tömör szikla – alatta közlekedési ország ut, és az Iza víze – át ellenben pedig a Magura hegye 40. ölnyi távolban. Szeszu popi (Papp Sikja) nevét vette mivel ezen egész mintegy 24 fertályi szántó hely papi járulék – Seszu luj Bodrán (Bodrán Sikja) nevét Bodrán tulajdonosától vette – Vályá Bárbore (Bárbore patak) nevének eredete ösmeretlen – Lázu Lucseszk (Luka Láza) nevét tulajdonosától – Fontini (Források) Virvu Boi (Boja hegy tető) – Kosztá re (rosz omladvány) – Doszu Frumosz (Szép hegy háta) –

III. Lázu Petrovenyeszk (Petrovaiak Láza) nevét vette hajdan Petrovai tulajdonosaitól – kik traditio folytán Szurdok tulajdonosai voltak – mellék nevei – Virvu leznikuluj (Leznik orma) hegy – Doszu Boi (Boja háta) hegy – művelési ágak – Szántó, kaszálló, cserje erdő –

IV. Obersijá Boi (Boja Lejtője) művelési ágak – szántó, kaszálló – Velcsoa leznikuluj (Leznik pataka) Velcsoa Boi (Boja pataka)

V. Szulitza (Lándzsa) elnevezését a hely Lándzsa formájú hegyesége adta – művelési ágak – kaszállók, és Erdő – mellék nevek – Doszu Szulitzeloru (Lándzsák háta) Vályá Szulitzeloru (Lándzsák völgye) Vályá Szulitzeloru (Lándzsák pataka)

[354a] VI. Lazúrílye Andreesty (Andrásiak lázai) nevét volt birtokosaitól vette – művelési ágak benne (szántó, és Erdő) – Vályá Lázuriloru ándrestyi (Andrásiak lázai völgye) Vályá Andreaszka (Andrásiak patakja) Prihode (Ut lejtő). –

VII. Virvu Máre (Nagy csucs) hegy nevét ezen dülőben lévő hegynek magas csucsától vette – művelési ágak Szántó – melléknevek –

VIII. Boja (Boja hegye) művelési ágak Szántó Erdő – mellék nevek doszu Boi (Boja háta) Vályá Boi (Boja völgye) Vályá Boi (Boja pataka) Podu Boi (Boja hidja) melly hid éppen a közlekedési ország utban esik.

- IX. Szinetora – mívelési ágak Szántó – melléknevek – Vályá luj Ádrás (Ádrás völgye) Vályá luj Andrej (Andrej pataka) Vályá Csontuluj (Csontu völgye) nevét tulajdonosától vette – Vályá Csontuluj (Csontu patakja) Zsgyábu Gligánuluj (Vadkan völgye) nevét egy vadkan elejtésétől vette – Lázi Tani (Tana Láza) nevét birtokosától – Vályá Szinetori (patak)
- X. Szupt Doszu (Hát alatt) mívelési ágak kaszálló, és Cserje Erdő – nevét a hegynék éjszaki fekvésétől vette – melléknevek – Kosztá Dányászka (Dánok oldala) nevét tulajdonosától. Vályá Berczászka (Bercza völgye) nevét tulajdonosától – Vályá Berczi (Bercza pataka) Vályá Kordisászka (Kordisiak völgye) nevét tulajdonosától – Vályá Greblyi (Gereblye patak) nevét gereblye formájától vette –
- XI. Mocsiriczá (Mocsárocska) nevét mocsáros alapjától vette – mívelési ágak – Szántó kaszálló, ’s részben Erdő – melléknevek – Vályá Mocsiriczloru (Mocsárok pataka) Velcsoa Csirésuluj (Cseresznyés pataka) nevét az ezen helyen lévő cseresznye vad fáktól vette –
- XII. Vályá Gloduluj (Sár völgye – nevét vette az igen sáros alapjától – mívelési ágak – szántó, kaszálló, részben cserjés Erdő – melléknevek – Gyálu Melárik (Melárika Hegye) lá Kolibgy (Kalibáknál) Vályá Kolibgyiloru (Kalibák völgye) Vályá Kolibgyiloru (Kalibák patakja) [354b] in Sztizse-rai (Tölgyecske) nevét fiatal Tölgyesétől vett –
- XIII. Vályá Petrovi (Petrova völgye) nevét a szomszéd Petrova községétől vette – miután ezen völgy egyenesen ezen községben vezet – mívelési ágai – szántó, kaszálló és Cserje Erdő – melléknevek – Usoru Tani (Tana Saraniza) – hegy nevét vette egy ezen hegyn lévő szina magas kőszáltól vette – Vályá Petrovi (Petrova patakja) Fontáná Borzászka (Borza kutja), nevét iszonyu mélységétől, és az abból halakat fogott Borza nevétől vette – ez kutban lévő halak a tengerből jöttek fel, miután ezen kut mélysége a tenger színével azonos.
- XIV. Vályá Runkuluj (Málnás völgye – nevét az igen sok málna termősége miatt vette – mívelési ágak kaszálló és Erdő – melléknevek – Gyálu Morareszku (Morár hegye) nevét tulajdonosától Morár (főnév) vette – Lázu Soági (Soága Láza) Soága (gunynév) tulajdonosától vette nevét – Gyálu luj Denyis (Dánis orma) Vályá luj Dán Togyer (Dán Togyer völgye) nevét tulajdonosától vette – illy nevü patakocska is vann. –
- XV. Vályá Dumbreviczloru (Nővendékesek völgye) nevét vette ezen helyen lévő fiatal tölgyes és bükkes erdőségtől – mívelési ágak – kaszálló ’s nővendék erdő – melléknevek – Gorunyi (Goron hegye) nevét vette a mai napon is rajta található goron vagy is ősi tölgyfáktól – la Petricse (Kővecské) Vályá Stájereloru (patak) nevének eredete ösmeretlen –
- XVI. Vályá lihetyászka (Liheték völgye) nevét vette tulajdonosától – Lihet családtól – mívelési ágak – kaszálló – melléknevek – lá pomnyi (Gyö-

- mölcsösnél) Szupt ripa (szakadás alatt) Szeketura (irtás) Doszu Lihetyeszku (Lihet hegy háta) Doszu Kikicsi (Kikicsa völgy háta) –
- [355a] XVII. Válya Urszuluj (Medve völgye) mívelési ágak kaszálló és bokros erdő – melléknevek – Gyálu Urszuluj (Medve hegye) Doszu Urszuluj (Medve háta) –
- XVIII. Válya Sztuptyini (Méhesek völgye) nevét vette az ezen völgyben alkalmas fekvésénél sok méhesek léte miatt – mívelési ágak kaszálló 's cserjés – mellék nevek – Gruju popoligi (popoligu orma) hegyorom – Lazu Kirsztyné (Krisztina Láza) nevét tulajdonosától –
- XIX. Válya Frászinuluj (Körös völgye) nevét sok körös fáitól – mívelési ágak kaszálló, részben szántó 's Cserjés – mellék nevek – Doszu Frászinuluj (Körös háta) Válya Frászinuluj (Körös pataka) –
- XX. Hucsi (Cserjék) mívelési ága kaszálló és Cserjés erdő – nevét vette az egész dülönék cserjéveli elborítása miatt mellék név – Gruju poduluj (hid hegyorma) –
- XXI. Szkejász (Bojtorjános) nevét termékenységtől vette – mívelési ágak – tiszta szántó – mellék nevek – Lázu perczi (Percza irtása) nevét tulajdonosától – Ripá lu Sustyik (Sustyik ronái) Fundu Szkejeszi (Bojtorjános zuga) Preluká Sztjyopuluj (Sánta irtványa) Kotyeczu giduluj (Kecske ol) Válya Szkejeszi (Bojtorjános pataka) Doszu Szkejeszi (Bojtorjános háta) –
- XXII. Pojenile Greblesztyi – (Gereblyés tisztása) fensik szép szántó – mellék nevek Velcsoa Tyei (kulcs pataka) Tyejá (Kulcs) nevét vett kulcs forma lejtőségétől hol éppen a közlekedési országut vezetett veszedelmes lejtő – alatta a magas cs. kir. kincstárnak két pár köves örlőmalma vann – Podurilye (hidak) az országutban lévő számos apro hidak miatt – Vályá rosie (veres patak) nevét vereses rozsdás vizétől melly vaskövet tartalmazó Szkejásza hegyből ered –
- XXIII. Csiresiá (Cseresznyés) nevét vette ezen hegy oldalon levő cseresznye fáktól [355b] mívelési ágak szántó, 's tövis bokrok – mellék nevek – Fácza Csireszi (cseresznyés dél oldala) velcsoa lupsi (Lupsa pataka) Zsgyábu lu Bekenyi (Bókényi völgye) Virvu Vevericzi (Mokus orma) hegy csucs – Zsgyábu csel popeszk (Papp féle völgye) ottan lévő Ecclesiális bírtoktól vette nevét – Freszinyis (Körös) az ezen helyen volt körös erdőtől tartja nevét – Fundu Csiréssi (Cseresznyés zuga) Doszu Csiréssi (Cseresznyés háta) hegy hát –
- XXIV. Gyálu Kelugáruuluj (Szerzetes hegye) mívelési ágak – Szántó – hihetőleg valami szerzetes zárda létezett 's onnan maradt fent neve. –
- XXV. Luncsi (Ligetek) mívelési ágak kaszálló 's Cserjék – mellék nevek – podu Csiressi (Cseresznyés hidja) Vályá Csiressi (Cseresznyés patak)
- XXVI. Sesz (Síkság) mívelési ág, tiszta szántó – közepén hasítja az Iza folyó.

- XXVII. Vályá Mori (Malom völgye) mívelési ágak szántó 's Erdő – nevét vette az ezen völgyben fekvő egy pusztá malomtól – mellék nevek – Fácza vei mori (malom dél része) doszu veji mori (malom háta) vályá mori (malom pataka) –
- XXVIII. Czermuri mári (Nagy partok) mívelési ágak – szántó – nevét vette az ezen síkon keresztül folyó Iza vizének magas partjaitól – mellék nevek – Mocsirá (Mocsár) Furnyikári (Hangya bolyok) –
- XXIX. Gyálu Czili (Czili hegye) mívelési ágak szántó, erdő – mellék nevek – Vályá fontányi (Kut völgye) velcsoa Gyálului Czili (Czili hegy pataka) Vályá Sztupászka (Sánta völgye) nevét tulajdonosától ki sánta volt vette – Doszu veli Sztupestyi (Sánta völgy háta) Fácza vei Sztupestyi (Sánta völgy dél része) Doszu Teuczuluj (Tócska háta) Vályá Czili (Czili pataka) –
- XXX. Vályá Luncsi (Liget völgye) mívelési ágak kaszálló és Erdő – mellék nevek – Gyálu Pétri (Péter hegye) velcsoa luncsi (liget pataka) Fácza vei luncsi (liget völgy dél része) doszu vei luncsi (liget völgy háta) **[356a]** Zsgyábu Bejászuluj (Bejász völgye) nevét tulajdonosától Bejásztól vette – lá péri (Körtvélyesnél) Zsgyábu moruluj (Alma völgye) Zsgyábu Kosuluj (Kosár völgye) nevét kosár alkatától – Virvu Siltzi (Silcza orma) szép bük és tölgy erdővel borított hegy orom – Fácza hebgvisiloru (Cserjék déli része) Runk (Málnás) Doszu luj Rota (Kerek hegy háta) –
- XXXI. Vályá luj Sándor (Sándor völgye) nevét vette tulajdonosától, mívelési ágak – szántó, részben kaszálló – első osztályu Bükkes erdő – mellék nevek Fácza luj Sándor (Sándor dél része) doszu luj Sándor (Sándor háta) Magura (Magura hegye) fensik – in Verátyecs (Nyaraló) nevét legelő minőségétől mint kopárságától vette – Fácza Ferecsi (Paprány dél része) hegy oldal, sok páprány fű termése miatt – Fornoja – fundu vei luj Sándor (Sándor völgy zuga) Vályá luj Sándor (Sándor pataka)
- XXXII. Fundu lyeszi (Kerítések zuga) mívelési ágak – kaszálló és ősi bikkes erdő – nevét vette – a Gloodi határ mesdejétől – mellék nevek – Priszlop (magaslat) Fácza Jezurinyi (Ürgés déli része vagy Borzás) Doszu Jezurinyi (Borzás háta) velcsoa Jezurinyi (Borzás pataka) ezen három hely nevét vett a Gyálu Jezurinyi (Borzás hegytől) mellyben számtalan borz tartozkodott sőt mai napon is taláztatnak – Lazu Máncsi (Mánca Láza) nevét Mánca (tulajdon név) birtokosától vette – Gruju gyintre lestyire (a kerítések közötti orom) Vályá Girli (Girlea völgye) bükkes Erdő rész –
- XXXIII. Lyásza (Sövény) mívelési ágak – szántó, Cserjés és Tömör Erdő bükkes – mellék nevek – Prelucsi (irtványok) lá Ripa (Szakadásnál) in Girlyeni doszu (Girlye erdő háta) Gyálu Koptviluluj (fattyu hegye) nevét hihetőleg valami ottan talált elvetett fátu gyermek miatt vette – in pojána gye fáczá (déli Sík) dupe Gruju málului **[356b]** (Palla kő orom) velcsoa

Moldovánuluj (Moldován pataka) Lázu lung (hoszu láz) Doszu popi (papp háta) hegy – Szturnyiko (Seregély hegye) Rupturilye (Szakadások) Leskuczu (ingovány) Kályá Szlatyine (Szlatinkai ut) nevét a szomszéd Szlatinka községetől hová ezen gyalog ut vezet –

XXXIV. Doszu Mori (Malom háta) Sik hely – művelési ágak szántó és Cserjés ezen helyen vann a Mgos Gf. Teleky család 2 pár köven járó lisztelő malma melléknevek – Maguro Bejászuluj (Bejász fensikja) nevét tulajdonosátul velcsosa Csurojului (forrás pataka) árinvi vinetori (vadász Égres)

XXXV. Priszáka (Porgolát) nevét vette ezen helyen futó porgolát kerítéstől – művelési ágak – Erdő – és kaszáló – mellék nevek – Preluka Botyánului (Bota sikja) nevét Bota tulajdonosától – Pojána Andreászka (András tisztása) nevét András tulajdonosától –

XXXVI. Intre ogredzi (Telkek között) sik hely – egészen szántó I^{ső} osztályu – mellék nevek – in Resztocsi (a Zsilipeknél) in seszu mori (a malom sikja) szupt rupturi (partok alatt) in pojenyicze (a fensikban) prund (porond) Iza (Iza folyó) lá mora lenga ográde (a telek melletti malomnál) nevét vette mivel ezen malom tulajdonosa Mgos Gf. Teleky Család Szurdokon lévő nagy Curialis telke végében mely egészen a vizig nyulik vann építve. –

Jegyzés. Az egész határban különös nevezetességű helyek nincsenek. A község egészen urbéres – a magas cs. kir kincstár, és a Mgos Gf. Teleky Család tulajdona. –

K. m. f.

Mihálka Gábor mk
alszolgabiró

[358a]

Helynevek

Talaborfalva községből Máramaros megyéből

A kérdő pontok.

Elsőjére. Máramaros Megye. Talabor vizi szolgabiroi járásba tartozó község Talaborfalva.

Másodikra. Ezen községnek neve jelenleg országszerte Talaborfalva név alatt ismeretes, és a mostani nép emlékezete és hallása szerint mindég ezen a néven fordult elő a község neve. –

Harmadikra. A mostani nép nem emlékszik, hogy más név alatt ezen község előfordult volna.

Negyedikre. A község idősb lakossai oda nyilatkoztak, hogy ezen község igen régi, mert a Talabor folyam vize miatt, már harmadik helyen építettett fel, ugyan azért a vidéken lévő lakosok között az is ismeretes, hogy Talaborfalva két faluból áll u: m: Ujfalu (Novaszelicza) és O falu (Sztara Szela) de ezen nevezett sehol nem fordul írásba elő, csak a nép között. –

Ötödikre. Ezt sem tudja senki és nem is emlékezik reá hogy hallotta volna hogy honnan népesítettett. –

Hatodikra. A nép monda szerint a folyam mely Verchovináról ered és Talaborfalva községe alatt foly, onnét vette volna eredetét, hogy több századokkal ezelőtt, ezen folyamban egy híres Talabér nevű vitéz bele fult, 's innét vette a folyam eredeti nevét Talabor vize, ugy szinte a falu minthogy a' folyam partján fekszik Talaborfalva nevet kapott.

Hetedikre. A talaborfalvai határban sík lapály téren lévő szántó földek dülőinek neve, Mezse szele, Moholicze, Pcselenok, Pud Mocsár, Horbiscse, Szeliscse a hol a nép monda szerint az első falu létezett, hol még most is található egy kút a honnét vizet ittak, Velike pole, Csernyecz, Ugolszki brud, Za Buchálkó, Kolo patatocske, Kolo Sztudenaj Teplicze, Kolo Bugává, Pud Szelom, Pud hosztinecz, Pud Záberezs, Pud Dubrovoh, Pánszké Láz, ez onnét veszi eredeti nevét, minthogy az urmezői földbirtokosok kaszáloival határba esik, Na Rinyoch, Za Vodu, továbbá a hegyek és erdők nevei ahol egyszersmind a lakosságnak [358b] kaszáloi vannak, Nesnye Roszul kolo Rope, ez onnét veszi nevét, hogy ott egy sosvizes kut van és használják is, a nép rege szerint ott hajdan só akna v. bánya volt, Vesnye roszul kolo Ozero, itt szinte a nép monda szerint só bánya lehetet hajdan, mert egy mélységes beszakadás van, mintegy száz öl mélységű, tele vízzel, Trencsályova Sztremtura, Batinszki, Petro Patak, ez a hajdani birtokossárol vette nevét, mert azt a nép monda szerint – kinek ez birtokába volt Petrának hívták, Pud Tyápisom, Tomina Dubrova, Kulinah, és Hora, a meg nem magyarázott nevek az ősökrol jöttek átt a mos-

Talaborfalva

---

tani emberi korra, eredetét nem tudják hogy honnét vették a dülő nevek, – az utzáknak ezen községbe semmi neveik nincsenek, csak O és uj falu név alatt fordulnak elő.

Kelt Talaborfalván 1864. Aprilis 10^é

Nyegre László mk
Szolgabíró

Ki irta
Toperczer Tobiás mk
Ker. jegyző.

[360a]

Helynevek

Tarackköz községből, Máramaros megyéből.

[361a] Tarackköz községe Máramaros megyében Dombó ker. szolgabíróshoz tartozó Taracz völgyében fekszik. –

Tarackköz (ruthenül Tereszvo) ember emlékezetet felülhaladó idők óta mindig ezen néven fordult elő. –

A község alapítási ideje nem tudatik, annyi azonban a hagyomány szerint bizonyos, hogy ezen község a Taracz völgyében fekvő községek között a legrégibb, csakhogy jelenlegi fekvésétől mintegy 300 öllel északra „Rétki” nevű helyen feküdt, mivel a jelenlegi helyén Taracz vize mint féktelen hegyi folyam szabálytalanul barangolt, minek nyomai máig is láthatók. –

A mi Tarackköz népesedését illeti, erről bizonyos nem mondhatik, a valószínűleg azonban tanuskodni látszik, hogy a tarackközi lakosok legnagyobb részei Galicziából származott át. –

Tarackköz nevét Taracz folyótól, – mely által egykor körülfollyatott, – vette, ezen folyó Tarackköz határának nyugati oldalán ömlik a Tiszába. –

Mezői: Dorottyiova, nevét a monda szerint egykor e községben lakott Gf. Bethlen Dorottya nevű leányától vette, – ki ezen helyet igen kedvelte, ’s minthogy ott igen sokszor jelent meg, a nép róla nevezte el ezen mezőséget. – Ennek szomszédságában van egy „Dvoriscse” nevű hely, melynek a magyar „Udvarhely” nevezet felel meg – itt lakott a monda szerint fent említett Dorottya Grófkisasszony

[361b] „Luzska” (liget) egykor Gf. Bethlen család mulatóhelye.

„Bukovej” (magyarul Bükkös) mely hely ismét több nevezetre oszlik: u: m:

1^{ör} „Pcselénecs” (méhes) egykor Tarackközön lakott Majos családnak nagy-szerű méhese volt itt. –

2^{ör} „Káptolu Szállás” a népmonda szerint egy Káptola nevű rabló tartozkodási helye volt. –

„Illosváju Horod” (Illosvay kertje)

„Malenszki” (málnát termő hely)

„Rakovecz” (Rákóczy völgy) a rege szerint e vidéken vonult volna keresztül seregével Rákoczy ’s e völgyben szünetelt egy kissé, honnan róla nevezetett el a völgy. –

„Kavácsik” (kovás hely) itt található kova kő –

„Za Tiszov” (Tiszán tuli mezőség)

Ezen fentemlített helynevek Peszok és Obcsina nevű dűllökben fekszenek; – Peszok (magyarul száj) a domb idomától vette nevét – Obcsina (hegygerincz, mely Tarackköz és Körtvélyes között határt jelöl) –

„Za malenszky kruh” nevű dűllőben következő helynevek találhatók.

„Debecsuszki” nevét Tarackköztől nyugatra fekvő Bedő községben lakott Debics nevű családtól, mely ezt a tarackközi GC. egyháznak ajándékozta – vette.

„Kruh” (kör) forrásoktól körülgyűrözött tér.

„Za Oparovatom” (neve származási oka n. tudatik)

[362a] „Zatun” (Tisza folyam egykor erre folyván, e helyen zátonyt, partbeszakadást képezett) – ezen dűllőben fekszik

„Portus” egykor a sótutajok kikötőhelye. –

„Kamnyánka” (kövices és tövises dűllő) ebben van „Lánu” nevű tábla – egykor Gf Bethlen birtoka. –

„Perekope” (jelentése: viz által keresztül kasul mosott hely, – ebben van „Simonyuka” nevű malom árok, mely nevét egykori birtokosától Tomka Simontól vette – „Tábor” dűllő N. Kirván lakos Kornis család itt gyűjté össze seregét. –

Erdeje: Michovej – honnan e neve, nem tudatik –

Rév: Tarackköz és ettől délre fekvő Szaplancza nevű község között a Tisza folyón van egy rév, melyen a közlekedés hidas által történik, jelenleg Tomka Pál tarackközi földbirtokos tulajdona. –

Folyója: „Taracz” e község határának nyugati részén szakad a Tisza folyamba. –

Tarackköz, keletről Körtvélyes és Hosszumező, délről Szaplancza, nyugatról Bedő – és eszokról Nagy és Kis Kirvával határos. –

Kelt Tarackköz 864. Aug. 12^{én}

Herba Jura × bíró
Mokán Petro × őrmester
Mokán Vaszily × hűtös
Névíró Seján Antal mk
jegyző

[364a]

Helynevek

Máramaros megye

Tereselypatak községe

Tereselypatak: oroszul: Teresuly: fekszik a Taracz völgyében. E község a nép ajkán forgó hagyomány szerint ezelőtt m. egy 250 évvel keletkezett a mikor bizonyos Maczola nevű rabló szomszédos Gánya községből egy földművelő leányát elrabolván avval a Teresuly völgybe meghuzódott 's évek után az elrablott leány attyától a törvényes egybe kelésre a beleegyezést kinyervén egybekelt 's ugyan azon völgyben állandóan letelepedett, a tölle származott gyermekei laka körül folytonosan építkezvén egy kis községet állapítottak, ezen nép hagyomány egyébiránt annyiban hordja a valószínűséget mennyiben Tereselypatak községe 94 lakosa közül majdnem a fele Maczola nevet visel 's jelenleg is a falu derekát képező völgyben egy tömegben laknak.

Nevét a Teresuly forrástul nyerhette, mely forrás a havas (Moncselina) tövöböl fakadván az egész völgyet keresztül metszi mignem a Taracz vizébe szakad.

E község önálló határral nem bir, mert határja közös Gánya és Pudplesza községekkel.

Teresely völgyében, mely völgy felette zsiros szénát ad legnevezetesebb a Sténka dombalján lévő savanyu vas izü vize, mely viznek különösen a köszvényes bajok ellen nagy gyógyhatása van 's a környékbeli szegény nép által jelenleg is használtatik.

A lakosság kizárólag marha tenyésztésből él, mag termő földje felette kevés 's terméketlen.

E község ezelőtt polgári tekintetben Gánya községéhez egyházilag ellenben Széles Lonka községéhez tartozott, de 853^{ban} a világi 's 855^{ben} egyházi szentpontból ön állóvá tétetett.

Kelt Tereselypatak 864. Aug 25^{én}

Bacsinszky János
Szbiro

[366a]

[Toronya]

Mármoros vármegye

Nagyág vízi kerület

Hely nevek.

Verchovina (hegyvidék) hely csoportból Toronya község (Torun). Ezen község neve eredetét némelyek álitása szerint Toruncsák nevű pataktól vette – mások szerint valami Lengyel honi menekültől ki e községnek alapját vetette meg kinek neve Torun lehetett. – de a leg valószínűbb hogy a Torony magosságu hegyektől melyek közül egy keskenyke folyamkába fekszik neveztetett így – más neve e helységnek nem ismertetik.

E község álitás szerint csak 1600^{tol} kezdődik – népesítését Ungh és Zemplén magyar megyékből – valamint a szomszéd Gács honból nyerhette s nyerte.

E községben elő forduló dülő nevek:

1^{ör} Jálovej kopár vad terméketlen hely neve, terméketlent, magtalant jelent –

2^{ör} Ruszki (Oroszé)

3^{ör} Magura illy neven több helyly fordul elő az orosz tájakon nevét a lengyel Gura (hegy)-től vehette. Moja gura rövidítve Magura az én hegyem-et jelenti.

4. Hluboki mélységet jelent

5. Hnila rohadásos vad vizes hely

7 Szmerék fenyös – mint a minő fa atalan diszlik e helyüt Szmereka fenyüt jelent.

Kelt Toronyán 864^{ik} év April hó 16^{án}

Varga János mk
főszbró

[367a]

Helynevek.

Trebusa és Fejérpatak községéből Máramaros Megyéből.

Az 1re Trebusa községe fekszik Máramaros Vármegyének Tiszavölgyi Kerületben, e megyének székhelye Szíget Városa, e község Raho kerületbe vette Tiszavölgy székhelye Bocsko Raho, a Gácshonba vezető Országutvonal közép pontján, Máramaros Szíget, és Gácshon határ között, az Atvonulo katonaság, és az utasoknak fő állomás helye, határos saját megye Szíget és Bocsko Járás kerületeivel, – habár magába ezen község tsekély, és tsak egy községi elnevezése van, csekély lapálya miatt, két kisebb teleppel bir, u: m: Kruhlí, és Chmeli.

A 2ra E községnek neve kezdetétől Trebusa, valószínű hogy a Ruthen (Trebuju) névtől származott, miután nagyobb része Ruthen, és alig egy nyolczadrésze Rom. Kath. a magyarok által Trebusának neveztetik, mely név alatt ország szerte esmeretés, és egyéb elnevezése nintsen.

3ra Trebusa község mindég, mint az átvonulo katonaság, mint pedig az utasoknak fő állomás helye ezen név alatt esmeretes, soha semmi egyéb elnevezése nintsen, és nem is volt.

4re a régibb okmányok hiánya mián ehelység valódi eredetét kipuhatolni nem lehet, népeségét tekintve állítolag részint a szomszéd Lonka, Raho, és részint Gács honbol benépesedet, a Rom. kath. kik mint bányászok Bocsko kerület Kabalapojánáról a magas kincstár által mint szegődött munkások, Kruhli nevű telepre áttették a vas kő szükséglete meg szerzése végett.

5. és 6: Mint hogy nevezett községnek irott emlékei, és adatai nem léteznek, ezen helység eredetéről biztos adatokkal nem szolgálhatunk.

7. Az illető község nevezetesebb helyei az öreg vaskőbánya Berlák, Mentsul, és U Boloty nevű Bánya, a nyomás kís havas, a bili káminy, Konetz Mentsul, Teszsora, és azon Völgy Léché patak (roszpatak) ezen Völgy veszi eredetét a roppant rengeteg és sűrű kősziklás Erdeje után, hová ha Ember, szarvasmarha avagy Vadász kutya eltévedt, a ragadozo állatok predájává lett, és ritka esett volt, hogy valaki [367b] erengeteg Erdőből életével meg menekült, és a bent tanyázo vad, s ragadozo állatok éles, és éhes szemeit elkerülhette, – továbbá Holováits nevű kősziklás hegy, melynek Völgyéből azon neven egy sebes víz folyó eredt, – Bándetzel nevű patak, mely két magas, és kősziklás, de rengeteg fenyves, és Bikfa erdő közül a Tisza folyoval öszve vegyül.

Trebusa községének második Teleppe az ugy nevezett Chmeli érdekes azért is, bár tsak néhány tsekely házakból ál, – mert 1861 évben ezen telep felső részén a Tisza folyon által egy híd épitetett, és szinte azon évben egy oly közleke-

dő országút nyitott meg több községekkel, különösen Also, felső Visoval, és Borsával, mely az emberi erő által szinte kivihetetlennek látszott, a meredek kősziklák alatt a Viso vize folyam mentébe, mely folyam Chmeli telep alatt a Tisza habjaival ölelkezik, e szinte kivihetetlen ország út eddig már a jobbak közé tartozik.

Trebusa községének testvére Fejérpatak helység, e két község csak a szőke Tisza könnyen lejtő habjai által vagy egymástól elválásztva. Fejérpataka neveze a helység keleti részéről folyó lombos patak zúgásától eredt, mert roppant magaságról rohanva alá vize hófehérségű, innen vette nevezetét Fehérpatak, ezen patak mentébe, úgy nem küllőmben a körül vett hegyek ormain és oldalain több favágások, és Szénégetők vagynak elszorva, azon felül kisebszerű szálfa manipuláció is kezeltetik, a lakosság házai e magas ormok, és hegyek alján a Tisza folyam mentébe szerte szorva vagynak építve e két község közepén a Tisza folyon át egy nagyszerű híd köti össze a közlekedést, ettől mint egy 30. ölnyire, egy csínossággal faragott kőből épült nagy Vas gyár olvasztó kementze, mely építése által is ritka, fekszik a Tisza folyamtól mintegy 25. ölnyire, különösen erre készült térségen, minden hozzá szükségelt mellék épületekkel, az öntő vas gyára vetélkedik a Munkátsival, az ahoz alkalmazó egyének, 's mester emberek Cheh országból hoztatnak 1858. évben építése elkezdett, és csak 1861 évi December havában nagyszerűen felszenteltetett, vassa, készletei egész Gács honba szállítatnak a felszentelés kitűnő Ünneppéyl történt meg, a hidnak szem közt Tribusai oldalon az országút vonalán egy csínosan épült Kincstári Iroda, és két első Tisztjeinek lakja, az építési költség 200000. ft körül tételeztetik.

[368a] Az átmenő utas elragadtatva, és öröm telt szível szemléli az ízléssel épült Vasgyárt, melynek homlokán „Frantz Jozsefs Hütte” van föl írva, és csudálattal bámulja e zordon, és hegyek között illyesmit láthatni. Népesége e két össze kötött testvér községnek nagyobb része e vasgyár által készült, és ehez szükségelt anyagok hordása, avagy elfuvarozása által élelmét szerzi.

Mind két testvér község körül van véve kitűnő magas kőszirtes ormokkal, és havasokkal, nevezetesen Precsilka, Kernécska, Szeredpláj, a hol is egy igen nevezetes Vas kő bánya van, onnan Dahoebits, Csavora, Bukovetz, Obnis lisztzi, Pop Ivan, Sztrungí, Jávíri, Poloninka, és Mentsul havasok.

Kelt Trebusán 1864. Julius hó 30ⁿ

P. H.¹⁶
láttam
Krutsay mk
Szbiró.

Szemerey József
jegyző

¹⁶ A pecsét felirata: *NOTARIAT RAHO.*

[369a]

Helynevek Tyuska községből, Máramoros megyéből.

Ezen helység Máramoros Vármegye Ökörmezői Járás Hidegpataki alszolgabiro-sághoz tartozik, közös elnevezésen a Verchovinán, – vagyis magyarul felvi-dék – fekszik, mint egy három mértföldnyire a Gallitziai határ szélétől. – Ezen község mostanában csak Tyuska elnevezés alatt ösméretes, noha okmányok-ban új Tyuska is említettik, miről a nép mit sem emlékezik; honnan népesítte-tett, vagy nevezetét honnan nyerte, nem tudhatni határos ezen helység Kelet-ről: Ripinye, délről: Lozánszka, és Rókamező, naplementről Rókamező, éjszokról: Ricska és Ripinye helységekkel. A határ hegységekből áll csak a pa-takok mentében van igen igen kevés lapály, több patakok szegdelik át a határt, melyek a Borzsova havas lántzolatából, melly ezen helységnek naplementi oldalán nyulik el, erednek. – Három főbb patak van – mellyek a midőn össze folynak létezik a Tyuska viz, melly [369b] Tyuscsánka nevezett alatt Zsihá-non, Ripinye helység részén keresztül éjszak keletnek folyva, a Ricskai vízbe esik. – A helység fekszik egyik főbb patak – melly a falu felső részétől kezd-ve déltől éjszakra tart – és a harmadik kisebb patak, – mely naplementről foly, és a falu alsó végén egyesül a másik kettővel – két oldalán szét szorva, mint egy három negyed óranyi távolságra terjed, határja kicsiny, és az egész Verchovinán legsoványabb földjei és kaszálói vannak, határjában következő hely elnevezések találhatók úgy mint: – Mnyákati: szántó a határban legjobb zab termő földek. – Priszlopás: a hegy teteje cseprentés erdőcskével. – Pis-csak: kaszáló és szántó földek a határ szélén mogyorófa bikfa és égerfa bok-rokkal. – Zápodrinyi: az előbbihez hasonló. – Primi: egy kevésse hosszukás hegyecske silány szántó földekkel, és haszontalan csonkitott bükfakkal. Rubány: silány szántó földek. – Csereniscsa sovány kaszálók és cseprentés erdők bikfák, és mogyorófákkal. – A déli részen többnyire erdőség csak itt ott találhatók egy kevés szántó, vagy kaszáló mint: – Ilymő: semmit sem termő szántó föld. – Javorina: kaszáló. – Sztóba: kaszálók a hegy tetején. – Káminy: a határ szélén eső kaszáló. Sirakij: kaszáló a határ szélén. – Zabo: kaszálók. A naplementi részen. Kremnyánka sovány kaszáló [370a] és cseprentés bikkes bokrok. – Kőcsérk: sovány szántó földek. – Verch szinte sovány zab termő földek. – Priszlop: a határ szélén vagy is a hegy gerinczen eső szántó földek mellyek ritkán szántatnak, megjegyzendő még 1^{ör} hogy csak ezen a helyen van át járható út – de csak nyárban – Borzsova, vagy is Dolha vizére, 2^{ör} hogy itten a verchovinai nép a kis Dolhai, augusztusi és szeptemberi vásárok után, a midőn haza térnek két, sőt három napig is vásárt tartanak, – továbbá

Hütarszki, – Jászinniki: – Zsolob: – Pohári: – Kosáre: – a Priszloptól éjszaka-
nak a hegygerinczen eső silány kaszálócskák az erdő közt. – Novosziczki:
sovány szántó földek egy hosszukás hegyen. – Kurilova: szinte sovány szántó
földek. – Rovinczi: kevés szántó a többi fenyőfa bokros. – Szálásnéj: sovány
zab termő földek egy hosszukás hegy. – Zháre: hasonlóan silány zab termő
földek. – Ezen helynevek elnevezéséről mivel azok régiek mit sem tud a
helység lakossága. – Hogy mikor keletkezett ezen helység nem tudhatni.

Kelt Tyuskán Aprilis 5^{én} 1864.

kiadta
Németh András mk
Tyuskai lelkész

[371a]

[Uglya]

Marmaros megyében Talabor viz kerületben kebelezett Uglya községe honnét vette eredetét ara semmi adat nem található sem a korosabb lakosoktól nem tudhatni, csak annyit, hogy először Uglyai neven neveztető nemes család lakot, de ez ki fajult 1250–1411–1447 évtől pedig Valasz, Fejér, Bakats, Sztán, Nyegre, Holubka, Papp, Bogdán, Sztojka, Nemes, Apsai, Györgyei, Selever nemes családok lakják, a községnek egy nagy és hosszú utzája van, mely nagy utzának neveztetik, több kis sikátorokkal is bir melyek említésre sem méltok tsekélységök miatt.

Nevezetesebb dülök

Adárovetz, mely Kricsfalváról, Darván keresztül folyo patak a határon ezen dülöt el zárta, és azért is el neveztetett patak névére.

Kirnitski, nevezetét vette a rajta lévő több forásos helyekről (Ruthenül kirnitski).

Zápuszto, mely egy igen pusztá terméketlen helyen átt folyo patakon tul esik, azért zá pusztó nevet nyert.

Polyanitzki, mint hogy az erdőbül ki irtott domb oldal, mely után az alatta lévő völgy is ugy el neveztetett.

Zá riko, az onnét vette eredetét minthogy tul a folyo vizen létezik, mely folyo alantab említésbe jön.

Ruszkova, eredetét vette, minthogy ez egy külön völgy, de igen rossz mocsáros az oldalai dombos és kovás, melytül ruszkova nevet nyerte el.

Velike pole, ez igen nagy ki terjedelmű hely volgyeinkhez képest.

Oszuski, onnét veszi eredetét, mint hogy a hegyekről le folyo patakon ez völgy fekszik.

Veliká Ugolyká, ez leg nagyob völgy és folyo viz mely a község havasa alol ered és napkeleti oldalon határunknak hegyek közt a helységünkbe le foly.

Málá Ugolyka, ez kiseb völgy és folyo is, ez is ugyantsak a község havasa alol ered nap nyugoti más völgy [371b] ez is községünkbe le foly hon a két ugolyka vize ösze tsatlakozik, és onnét együtt a Talabor folyoba le foly a határ szélén.

Krévetz, ez minden felé görbe patak és völgy melynek napkeleti része Uglyát illeti, melytül Krévetz nevet nyerte el.

Báltáhegy, eredetét vette a mellette lévő hegytül a völgy is, mely balta hegynek neveztetik.

Hará, mely a község közelében egy motsáros dombos hely, tsak legelőnek használható.

Méntsul ez egy havas rész a határ északi részén de nevezetét honnét nyerte arol semmi adat nem található, bir több kösziklás hegyekkel melyek közül nevezetesebb –

Kapinetz, mely név eredetét vette, mint hogy igen délnek fekszik, és a ho korán le olvad rola.

Termaxa, két Ugolyka folyo közt, név eredetét vette, mert idővel a kösziklákon ostormén fa termet, (Ruthenül dermaxának nevezik.

Ruzsnava, ez igen meredek és hegyes köszikla és a miatt oroszul nyárshegynek neveztetett.

Urszava, nevezetét vette oláh nyelven Medve tenyésztésről, mint hogy ara alkalmas hegy volt.

Malatsné Káminy, köszikla melybül minden pertzben tej formája nedveség tsepeg és azon fejár cseppek ösze foradnak mint egy kö alakban. mely kösziklában nagy méség mint pintze alaku méség is létezik, az itt kösziklás hegyek semmi ásvány, vagy értzel nem birnak.

Az itt határ erdeiben találatnak szarvasok, vaddisznok, medvék, özek nagy menyiségben.

Határa kenyér termésre agyagos és nagy mértékben motsáros, széna termésre igen alkalmas és nagy, büvelkedik bik, tölgy gyertyan és magyal fáiban.

Kelt Uglyán April 20^a 864.

Nyegre László mk

[373a]

Helynevek Urmező községből Maramaros Megyéből

A kérdő pontokra adott felelet

Az elsőre. Maramaros megye, Talabor vizi szolgabiroi járásba tartozó község Urmező, ehez tartozik Benecső nevű telepítvény. –

A másodikra. Ezen községnek neve, úgy jelenleg, mint több századokkal ezelőtt, országszerte Urmező név alatt volt ismeretes. Benecső telepítvény pedig ezelőtt mintegy más fél századdal alapított, az urmezői földbirtokosok birtoka, az ország út mellett van csupán Izraeliták lakják, kik mind korcsmárosok.

A harmadikra. A községnek soha más elnevezése nem volt.

A negyedikre. Máramaros Megyében egy a legrégiebbek közül való, mi onnét is kitetszik, hogy kint a mezőségen a községtől nem messze van egy roppant nagy szilfa, mely fát több mint egy ezer évesnek tartják, – vastagsága a fának olyan, hogy négy izmos embernek kellett átkarolni hogy körül legyen övedzve, – már ezelőtt hét nyolcz századdal nagy fának nevezetett, továbbá már 1505. évben Ulászló Magyar Király által adomány levél adatott Urmező helységének 4. országos és minden heti vásárokra, mi most már nem gyakoroltatik, – 1450–60. évekbe kapta Hollós Mátyás Magyar Királytól az Urmezőn lakó Csebi Pogány család a pallos jogot, – s több ily nevezetességeket lehetne tökéletes eredetéről kifürkészni, ha a Tettes Csebi Pogány család levél tárát az ember megvizsgálhatná. –

Az ötödikre. Erről semmit nem lehet tudni, jelenleg – a földes urakat kivéve – orosz ajkuak lakják. –

A hatodikra. A nép monda szerint, minthogy ezen helyet legelőször is nagy urak lakták, innét vette volna eredeti nevét, hogy Urmező.

A hetedikre. Szántó földek lapályon, Réti dülő Za benyacsoku, Gályánka, Hrabniki, Bencsini, Kolo Szela, Kolo Vjázá a nagy szilfáról nevezett dülő, ezen szilfa a Csebi Pogány család előtt illetőleg az ősök előtt igen nagy becsbe lévén, a nép monda szerint egy igen kemény télen – mint [373b] hogy a községhez közzel volt, egy paraszt ember egy ágat a fárol levágott, ezt megtudván az embert halálra ítélték, de hogy végre hajtattott e' vagy nem arra a nép rege nem emlékezik – ezen Lapályon lévő szántó földek elnevezéseinek nyomára nem lehet jönni, hogy honnét vették a dülők elnevezését, vannak az Urmezői község határában több hegyek és erdők nevezetesen: Oszinovate, Benyováti, Bárbó, Pohár Vunyhuszki, Sisáva, Gyiráva, és Pud Kápolna, ezeknek elnevezéséről szinte semmit nem tudnak, kivéve a kápolna hegyet, a melyről a nép rege azt mondja, hogy ott hajdan valami barát zárda és egy kis fa Templom volt a tetejébe, ezen hegy a sikságon magába áll, igen szép kerek,

de semmi sem terem rajta, még csak a fa sem úgy mint másutt, csak holmi bokrok, ezen kis fa Templomról vette nevét Kápolna hegy, a fent megnevezett hegyek és erdők között igen szép és nagy kiterjedésű kaszálók léteznek, ahol a községben levő lakosok barmainak rendszeren minden évben elegendő szénájok terem, továbbá vannak még szép szántó földek a lapályon Hubinszki Za Petijku Rinovate és Szeliszkei dülöben.

Végül megemlítetik hogy Urmező név alatt ismeretes helység, két részre van oszolva, Nagy és Kis Urmező név alatt, de ez csak a község körül közszel lévő helységekbe ismeretes, Nagy Urmező név alatt az ősi falu fordul elő, kis Urmező név alatt pedig azon hely hol jelenleg az urbéresek laknak, és később telepítettett le, ezen két község közt jelenleg egy kis folyam van, mely a köz-nép között mala rékának neveztetik, – a Talabor folyam mely a Verchovinnáról ered, – a nép monda szerint – a mi most Nagy Urmező község alatt foly, az említett kis folyam helyén folyt hajdan, – Nagy Urmező községében van Gr. C. és Reformáta Egyház, Kis Urmezőn pedig csak Gr. Cath. Egyház, hajdan a Reformáta Egyház erősen állott és saját Lelkésze volt, most azomban csak fiok Egyház, Técsőhöz tartozik.

Kelt Urmezőn 1864. Aprilis 10^a

Nyegre László mk
Szolgabíró

kiírta
Toperczer Tobiás mk
ker. jegyző.

[375a]

Helynevek

Máramaros Vármegyébe kebelezett Újbárd községből. –

1. Máramaros megye Patak völgyi szolgabírói kerület, melyhez Újbárd helysége tartozik.
2. A község kizárólagosan magyarul Újbárd (ruthen nyelven Újbárjovo) néven ösméretes, lakossága 706 lelket számlál – ezek közül 5 r: k 600 g: kat: és 101 héber. –
3. Hogy a községnek hajdan más elnevezése lett volna ki nem puhatolható. –
4. A községnek leg korábbi említése ki nem nyomozható. –
5. A község honnani meg népesítése alaposan nem bizonyítható, – hagyományból annyi vehető ki, hogy ezen ruthen nép faj sem Korjatovits ivadékai, sem pedig a Gátshoni ruthen fajbeliek, így álitatik hogy ők Máramaros megyei Técső – Hosszumező és más helyiségek magyar lakossáival egyszerre és egy időben telepedtek le Újbárd helységében. –
6. Újbárd község név eredetéről a nép hagyomány azt tartja, hogy menyinyiben a leg elébb oda telepedet ősök lakjait bárdokkal készíték, így mint bárdosoktól ragadt reá az Újbárd elnevezés. –
7. Újbárd község határa következő minőségű dűllőkből áll, név szerint:
  - a., Nápole a keresztnél, posványos lapály kukoritzás termő szántó földekből.
  - b., Rogoz cserés kaszállók. –
  - c., Polyána cserés kaszállók vegyítve szántó földekkel.
  - d., Polyánszki tölgy erdő, ez elkülönözésig a közbirtokossággal közös.
  - e., Láz vegyítve cserés kaszálló és szántó földek.
  - f., Pietrosza és Oszojek, a község urbéres szántóföldjein növesztett tölgy erdőség és kaszállók. –
  - g., Szolotyánszki ritkán növesztett erdőség, vegyítve kaszálló és szántó földekkel, ezen dűllőben létezik egy értzes viz forrás és melynek vizét sokan kőszvény ellen sikeresen használják. –
  - h., Polonenszki (magyarul havasi) dűllő, elnevezését a rajta termő havasi fűvektől nyerte, minősége kaszálló és szántó földek, 's kissebb szerű erdőség. –
  - i., Horá szántó és kaszállók, ezen dűllő [376a] három halomból áll, középsőjén – nép hagyomány szerint valaha erőd létezhetett, melynek nyomai jelenleg is sejtethők. –
  - k., Csertyis vegyesen szántó, kaszálló földek és csere. –
  - l., Mályovo, minősége mint a k., betű alatti.

m., Lyistsána, (mogyorós) kaszálló és szántó földekből álló dűllő, nevezetét a rajta bőven nőtt mogyoróson – dusan termő mogyorótól vette. –

n., Popovestse tisztán szántó és kaszálló földekből álló dűllő. –

Erdőségeinek legfőbb része növelkedő tölgyesből áll, és csekély bükkősből – mely azonban némely években közép szerűleg magzik. –

Folyó vize az úgy nevezett Poméjnetza a mocsárokból 's némi völgyekből őszve gyűlt bűzhődt patak, mely azonban kivált száraz nyárban tökéletesen ki szokott száradni, esőzések alkalmával hirtelen kiárad, kiönt, rétek és szántó földekre. Kárt okoz, innen nyerte fent nevezett nevét. végre:

8. Újbárd községe határos Bustyaháza – Száldobos, Mihálka, Sándorfalva, Talaborfalva és Vajnág községekkel. –

Kelt Újbárdon Martius 26^{an} 1864.

[377a]

[Újholyátin]

Máramaros Megye

Nagyágvízi kerület

Uj Holyátin község köz neven (Novoszelicza) ország szerte mind két neven ismeretes Magyar elnevezését onnan nyerte, mert anép mondaszerint keletkezésekor az oHolyátini határrészből szakítá földjeit, orosz nyelven elnevezését az ujjabbi keletkezésétől nyeré (novo szelő) másként uj falu.

Más elnevezése aközségnek nem volt.

4re aközség legkorábban a 14^k században alakulhatott jövevényekből.

5re Nép monda szerint Lengyelországból népesítettett, kik jobbára az erdőségekbe laktak 's később népesedvén más község lakossáival érintkezésbe jöttek,

van aközség határában Csopüszky nevű Dülő mely elnevezését egy Csűp nevű embertől vette ki azt először az erdőből kiirtván, – nép monda szerint egy rabló banda, rablot kincseit iderejté.

Vajdin, Dulő tiszta kiirtot helyly.

Petrüvczi elnevezés egy Petró nevű egyéntől.

Priszlop a Priszlop községétől elválasztó hegy anép monda szerint, itt is rablot kincs volna elrejtve.

Szidló, nyereg formájú hegy tető.

Bilej Káminy egy fehér mohával benőtt kő szikla.

Szolicse. hol jobbára a juhnyajnak sőt szoktak adni.

Kopicza, egy boglyához hasonló kő szirt.

[377b] Hándzsera Legelő, hol egy Juhászt tarsai meg vagdaltak

Kriványátá, elnevezés egy embertől ki Lengyel honból Krivka nevű helységből származott ide telepedvén le, ezen Dülő területen tiszta Krivánics Család lakik.

Szovjácsi Kaminy, egy roppant kiálló kőszirt mellyen Baglyok szoktak költeni.

Szmerek teteje legelő, oldalai fenyővel benőtt erdőség, avadakból őz, vad disznó, és Medvék tanyája a Madarakból az ugy nevezet Gotka. – magyar neven vad páva vad pulyka. – s leg jobban Siket fajd is található.

Kelt Uj Holyatin 1864^{ik} év April hó 14^{én}

Varga János
főszbró

[379a]

Hely nevek Vajnág községből Máramaros Megyéből.

A kérdő pontok

Elsőjére. Máramaros Megye, Talabor vizi szolgabiroi járásba tartozó község Vajnág.

Másodikra. Ezen községnek neve jelenleg ország szerte Vajnág név alatt ismeretes, de az 1389. évi Leleszi Káptalan irataiba Vajnág községe több helyen Vajnok háza név alatt fordul elő, és ezen község a Talabor folyam partján fekszik, ezen folyó által, mely igen sebes és különösen tavasszal az olvadás-kor veszélyes, a Vajnág község Gr. Cath. vallásu orosz ajkuaknak Egyházát, már két évben romba döntötte, és most már a harmadik helyen építettett fel. – Harmadikra. Mint fellebb említettett a XIV századba ezen község Vajnokháza név alatt fordult elő.

Negyedikre A nép rege szerint Marmaros megyében a legrégibb községek közül való Vajnág községe.

Ötödikre. Erről semmit nem lehet tudni, a község lakossai orosz ajkuak, a nép rege szerint hajdan tiszta nemesség lakta.

Hatodikra. A község eredeti nevének származásáról senki semmit nem tud.

Hetedikre. A községtől nem messze vannak igen szép kised erdős hegyei nevezetesen: Paporotestse, hol a nép monda szerint hajdan egy nagy kert volt, U katrinczum nevű hegy, hol régen pincze létezett, és most is mély gödör látható, 's minthogy azon helyen hajdan nagy erdő volt, a nép monda szerint azon helyen hol a pincze létezett, rablok tanyája volt, továbbá vannak több hegyei, melyek egyszersmind kaszások is, de semmi nevezetességgel, vagy elnevezések eredetével nem bírnak u: m: Mnyál, Pláscha, Gyilok, Mályova, Oszuji, a térségen lévő szántó földeknek dülő nevezetei e' következők, Batina, Cser-tyez, Runyi, Dolína, Kulinov Rét kolo vesnyoho Kreszta, Horbiscse, Mih-luszka, Nesnye Mocsár, Vesnye Mocsár, és Dubrova nevű dülők [379b] mind lapályon vannak igen gyenge termő földek, végre a vajnághi és talaborfalvai határ között foly egy kis patak mely a község nevérol vette eredetét, és most az orosz ajkuak nevezik Vunyihukának, mint más közönséges kis orosz községben úgy itt is az utzáknak semmi elnevezések nincsen. –

Kelt Vajnágbon 1864. April 11^{én}

Kiirta

Nyegre László mk
Szolgabíró

Toperczer Tóbiás mk
Ker. jegyző

[381a]

Váncsfalva

1. Magyar Ország = Maramaros Megye = Kaszo járás = Ronavizi Szolgabiroi Kerület: Munkacsi Hadkiegészítő Parancsnokság = Izai GC: Eklezialis Kerület: Munkacsi CsKir: Pénzügyi Igazgatóság
2. Magyarul Váncsfalva = Romanul Oancsesty =
3. Eredetétől fogva mindég jelenlegi Neve vala.
4. A község léte mikor alapított az kipuhatolni biztoson nem lehet, miután több családok okmányai, mint Dragus, Grigor és Godzsa = de Vancsfalva 1500 rol szólanak.
5. A község megnépesítése saját Népéből legnagyobb részt terjedet, miután a Nép Monda, szerint Vancsfalva községének Godzsa – s' Grigor családnévü egyének lettek volna megalapítójok, mely kétt családi Név, jelenleg is Váncsfalva községében leg kiterjesztőbb. –
6. Váncsfalva község nyere Nevét a község, Eszaki kelet részén, az Valye Vancsi dülő rész (pe ruptur) Omladék helyről kifakado Pataktól, mely is az község Északkeleti oldalán keresztül az Iza folyoba hömpölyög (Valye Vancsi) eredeti név alatt.
7. Vancsfalva Nánfalva s Disznópatak egy határt képeznek, miután az anya község Váncsfalva melynek is határába Nánfalva s' Disznópatak községek reszint az anya községből, reszint jövevényökből telepített, ezen Vancsfalva község határ Dülői = I. In voi lui Kalian (vagy is Kalian patakjai) II. Valye Vancsi (vagy is Vancsa patakja)

[381b] III. Valye Baltyi (a Baltyi patak) dülő

IV. Sesz dülő (Lapos) also

V. Sesz dülő (Lapos) felső

VI. Oszoj dülő (Oszoj)

VII. Virvu Szeráte dülő (Sos csucs)

ad I In voi lui Kálian dülő

a Ezen dülőbe létezik a Dumbrava (vagy is Kerekdomb) nevü tölgyes Erdő, Erdeje fiatal tölgyes, alja vizenyös s terméketlen, b ezen dülőbe létezik az Vancsfalva s Farkasrév közti határt képező forás (funtine Krailuj) vagy is a Császár forása = név alatt nyugoti részről = c mint nem különben Nyugoti Eszakrésztől Bartfalva s' Vancsfalva közti határdomb. = d továbbá ezen dülőbe létezik egy Domb csucs (Kornu Arburírol) név alatt egész Kopár s terméketlen = e továbbá létezik, valye Korbului (vagy is Hollo patakja) f a Csung domb oldalból hömpölyög a Kalian patakja mi is ezen dülő részt a Nyugoti oldalon Keresztül hasítva az Iza folyoba foly = g Valye lui Balint (vagy is a Balint patakja) mi is hasonló az Iza folyoba hömpölyög = h Virvu

Kolnyik hely (vagy is az Domb tettő) terméketlen semmi nevezetesség
i funtina Kotti (a Kotta Kutja) k Valye Oltoványilor (az Oltoványok patakja)
l Valye Mare (vagy is a Nagypatak) m Virvu fezczel (vagy is Bükes)

[382a] n Pojane Oancsi (vagy is Váncsfalvi Művelő föld)

o Valye Pojenyi (vagy is Pojánai művelési Patak)

p: Gruj ászlo (vagy is Laszlo Dombja)

r. Gruj lui Rad (vagy is Rád Dombja) melynek is tettő pontján a Catastral jegy
kö oszlop Som s' Fejérfalva közti határt képező létezik.

ezen Dülőföldje nagyob része fiatal tölgyes Erdő, ezen dülőbe fekszik a község
Vancsfalva – további szánto vagy kasza ala valo földje Zabot es tatárkat
kevés Szenát termeszt.

II. Valye Vancsi dülő

a Valye Vancse (vagy a Vancsai patak mi is az Iza folyamba foly.

b Gruju lui Dann (vagy Dánn Dombja) terméketlen kopasz Domb.

c Virvu Picsoru Benyi (vagy is a Benyi hegy csucs) kopár

d Hucsu Temesenyilor (vagy Tamás dombja) Zabtermő földje

e Valye Szlatyine (vagy az Sospatak) Sospatakjáról

f. Virvu Szletyior (vagy a Sos hegy Csucs) magaságáról

g. Gruju lui Petru (vagy a Peter Dombja) magasságáról

h Virvu Veratyets (a Veretyecs hegy tettő) Zabtermő föld

III. Valye Baltyi

a Valye Baltyi (vagy is Baltyi Patak) mi is nyugot Eszak oldalrol, a buhata lui
Illyés (Illyés Dombja bol fakad, s az Izapatakba foly.

b Virvu Czidiri (Czidir csucs) kaszáló földjével s' Tölgyes Erdejével

c Virvu Prentului (vagy a Papphegy Csucs) Kaszáló földje s' Tölgyes erdejével,

[382b] d) Válye határolui (vagy is a határpatak) ezen Patak képezi Bartzanfalva
mi is kellett Eszagnak, Somfalva mi is Eszagnak fekszik, a határt.

IV. Also Szesz dülő

a) Szelistye Male termő szánto földjével

b) Szubt Obreze (vagy a Domb alatti) Malé termő szánto földjével

c) Szub Koszte Beszeriki (vagy a Templomi Domb alatt) mit is az Iza folyam
ketté hasít, egy kétt köre járó Lisztelő malmával, földje Malé termő szánto

V. Felső Szesz Dülő

a La Popinye „la Gyelnyitze = nevü Malé termő szánto földjeivel =

VI. Oszoj Dülő

a Valye Cserbovi (vagy is a Szarvaspatak) mi is az Opcšina Hegyből a
Vancsfalvi határból ered, és az Izafolyamba foly = ezen dülő részben eső
szánto s' kaszáló földjeivel =

b. Virvu Oszojului (vagy is az Oszoj Csucs) kopacs terméketlen föld =

- c. Virvu Csungilor (vagy a fa törzsökök Csucs) Male s' Zab termő földjeivel.
- d) Oszoi dülő hol is Nánfalva községe 120 lak házal 600 lélekszám = GC: valasu Eklesiával „Néposkolával” Italmerési Haszon bér jövedelemel = s' a községen keresztül Sziget Varosába mi is egy háromnegyed mértföld távol [383a] ságra eső Orszaguttal bir, a Lakosság tiszta Roman ajku s' GCath. valasu.
- e Pu virvu lui Kumán vagy is a Kumán Csucs Tölgyes Erdejével, minek is aljába, igen jég hideg viz létezik, s' kevés kaszáló: –
- f. Virvu Bogyineczkului (vagy a Bogyineczk Csucs) melyen is Vancsfalva, Nánfalva, s' Ronaszék községek határjai öszve ütköznek, hol is a határ domb létezik, Tölgyes Erdő, s' kaszáló földje:
- g Valye Csetetyi (vagy is az Vár Patak) mely is az oszoi keletti részről fakad s' Disznopataka nev alatt farkasrév község keletti oldalán az Izába foly, Legelő föld s' kaszáló földjével. –
- h. Virvu vagy Kornu Oszojului (vagyis az Oszoi Szarva) Tölgyes Erdejével, Szántó földjével, melynek is aljába nevezetes Borkut (Savanyuvíz) létezik,
- i Valye Iinului (vagy is a Borpatak) Male Búza es Zabtermő szántó földjeivel.
- k. Virvu Krutsi (Kereszthege) ezen hegy ormon vezet Vancsfalva s' Nannfalva községekből az út Ronaszék So manipulationis Handalba.
- l Virvu Csetetye (a Vár hegy) ezen Hegy tetőn mai napig látható egy Vár ömledék mint nem különben Pinczéjenek Vasajtaja, miből is a Nép monda szerint, a Tatár futás alkalmával, egy Szerzetes egyesület kívándorolt volna, jelenleg cserés domb.
- m. Virvu Kuszturi (Kaczor hegy) széna termő s' csere erdejével.
- [383b] n Pu Valye Szenyesiilor (Szenyes Patak) Szena termő földje, és Csere erdejével.
- o Virvu Szenyesiilor (a Szenyes Hegy tető) Széna termő földje, tölgyes csere Erdeje, hol is Vancs falva és Ronaszék község közötti Határdomb letezik.

VII Virvu Szerate

- a Virvu Magura (Magura tető) Tölgyes erdejével s' Kaszáló földjével.
- b. Virvu Hurgoj (a Hurgoj hegy tettő) Szép tölgyes Erdejével.
- c. Disznopatak községe mely is 72 lakházal 350 lélekszám, néposkolával, Italmérési jog Haszonbér jövedelemmel, GC: valasu Egyházal bir, a község a farkasrévi Parochia filiálja, eredeti nevét nyeré a község keletti oldalán fekvő Válye Csetetye, vagyis az Várpataktól, mely is a községen keresztül foly ezen Patak pedig nyeré nevét onnan, hogy ezelőtt mint 100 évvel ahol jelenleg Disznopatak községe létezik Vancsfalvi lakossok Disznó tanyájok vala, s' így oda jarva, a vidék meg nyeré ezen jelenlegi Magyarul Disznopatak (Romanül: Valye Porkului) nevét, megnepesítése eredetétől megtelepedő Szolgák, s' így további Szaporodás, s' Jövevények által letesült; a lakosság Roman ajku s' GC: valasu.

[384a] d. Pojana Szeratye (Sos művelő föld) nevezetes Sos vízes kutjáról, kaszálo s' kevés szanto földjei.

e. Virvu Kolobgyi (a Kunyho teteje) itt létezik a Catastral felmérés által felalított kö oszlop, mely is Also Rona s' Vancsfalva közt a Határt képezi, földje Sze-na termő s' cseres erdő –

f. Valye Hatarului (a Határ patak) az also Ronai határból kifokagva s' a Disznópataki határba befoly honan is az Iza folyoba befoly, ezen Patak also Rona, Disznópatak, s' Farkasrév községek közt képezi a Határt.

g. Virvu Ptyikujului (a Buko Hegy) Tölgyes erdejével mely is egész fiatal.

h. Szub Ptyikuj (a buko hegy alja) Sesz (Lapos) Male termő szántó s' kaszáló földjei, itt létezik meg egy forrás b. funtine Krailui (vagy is Csaszár forása) mely is Vancsfalva és Farkasrév községek közt a határt képezi, ezen dűlöt az Iza folyam locsolja

Nánfalva község megtelepítésének, mint meg telepítőjének neve homályba létezik, a népmonda szerint Vancsfalváról átt származott Vancsa család lenne az első telepítő, mely család jelenleg is a legkiterjesztőbb.

Községi nevét egy Nán családól nyerte volna mely család ugyan jelenleg Nánfalván nem létezik, de annál számossabban s' virágzobban feltűnnek Marmaros [384b] Megye Közép Apsa Nemes községben.

Felvétetett Vancsfalvan Aprilho 20ⁿ 864

Gergelifi Josef mk
Kjegyző által

[387a]

Helynevek

Veresmart községből, Marmaros megyéből.

- [390a] 1. Veresmart helysége Máramaros Megye, Szigeti járás, Bocskói kerület.
2. A község országszerte „Veresmart” név alatt ösmeretes ruthen neve „Mikova”.
ad 3. 4. 5. 6. Irott emlékek hiánya miatt csak annyit lehet megjegyezni, hogy ezen község ezelőtt mintegy 2 századdal telepített be a Tekintetes Csebi Pogány család által különböző helyekről fogadott jobbággyokkal.
7. a község határában előforduló topographiai nevek:
1. Motsár kissé vizenyős. 2. Csertes allya – a felette levő cserétől veszi nevét.
3. A halastó körül ezen dülön keresztül foly egy patakocska, melly halastónak ruthenül „teplicze”nek neveztetik. 4. Huka magyarul „hab” itt állítólag valaha a Tisza folyt, mellynek habjaitól nyerte volna ezen elnevezést. 5. Mó-hilka nevét a közepén levő dombocskától nyerte.

[388a]

Helynevek

Karácsonfalva községből, Máramaros megyéből.

[389a] 1. Karácsonfalva helysége tartozik a Szigeti járáshoz, és a Bocskói szolgabírói Kerülethez.

2. A községnek más elnevezése nincsen, ruthenül (Krecsunova).

ad 3. 4. 5. 6. 7. A község határában előforduló topographicus nevek:

1. vesnye pole (felső mező)

2. kolo mohelke

3. na zelenom berehom (a zöld dombon)

4. pud zelenom berehom (a zöld domb alatt)

5. u szállások.

6. u retyoch (rét)

7. gruny Benyku.

8. remitké.

Erdeje hlubokinak – legelője dubrovetzának neveztetik.

Adatok hiányában egyebet ezen községről feljegyezni nem lehetett.

[391a]

[Középvissó és Felsővissó]

- I. 1. Közép Vissó helysége van Maramaros Megyében Vissó vagy felső Járási főszolgabiroi kerületében, a' szolgabiroság székhely Felső Vissó mellyel Közép Vissó egy adó községet képez és határa osztatlan.
2. 3. Közép Vissó falu régebben mint Vissó volt ősmertes már 1446^{ik} évről szolló adomány levelekben így fordul elő, hanem miután Vissóból a' Vasser és Vissó folyók össze folyásánál egy új község Felső Vissó – régiebb része Intre reur – vagy is folyók közt telepítettett, az anya község Vissó, Közép Vissó nevet kapta – Visseu de mislocu.
4. 1446^{ik} évtől ősmertes.
5. Népesítettett még a' Romaiak uralma idejében.
6. Nevét a' Vissó vizétől veszi mely határát ketté hasítja.
- II. Felső Vissó népesítettett Közép Vissórol 1448. körül – később szaporodott népessége 1780 körül a' kincstár által ide szállított Szepes megyei német ajku erdő munkások és a' galliciából át jött és meg telepedett orosz ajkuak és zsidók által.
- 7^{ik} pont Közös határok lévén együtt iratik a'
  - a) fővölgyek és egyszersmint folyói patakuk a' Vasser völgye mely Kómán havas alyán kezdődik és a Vissó fővölgyéig nyulik, a' Vasser fő völgyébe szakad a
  - aa) a' valeu skradie Szkragyí völgye mely a' priszlop nevű hegy magoslattól kezdődik és ¼ fél mérföldnyire felső Vissón felül a Vasser fő völgyébe nyulik
  - bb) Valeu Novetz, mely a' Vasser fő völgyből felső Vissón [391b] felül 1½ mérfölddel kezdődik és nyulik kelet délnek a' Torójága havas aljig ebből nyulik
    - aaa. Valeu bouluj ökör völgye nevű völgy, mely doszu alakig nyulik délnek, nevét egy ott átolján latott bölénybikától kapta.
    - bbb. Valeu pisztuluj, mely úgy mint előbbi nyulik és nevét is a' bölény bikától vette.
    - ccc. Valeu grebin kelet északra nyulik a grebin havas alá.
    - ddd. izvoru koilor és izvoru riptyi erdő kies kaszállokkal bíró völgy, itt van még egy rosu nevű patak. # e) Vale Novetzuluj dél keletnek fenyves erdőből álló völgy kis folyoval¹⁷.

¹⁷ Kiegészítés a lap szélén.

cc. Valeu pestyi, felső Vissótól északra ¼ órányira kezdődik és tart a' ruszpojánai határ szélt képző hegylánczolat aljáig, nevét a' benne folyó patakba találtató sok apro halaktól vette.

ee. Valeu vinuluj (borpatak) Közép Vissótól egyenesen észak felé nyulik a' ruszpojánai határ szélén lévő Szkerisora hegy alyig.

ff. botoje patakba Közép Vissótól dél felé nyulik a' felső szelistei határig.

gg. Arsicza völgye felső Vissótól délnek nyulik a' szacsali határ felé.

hh. Valeu brasti felső Vissón felül ¼ órányira délfelé nyulik a' szacsali patak fele ugy a'

ii. Valeu stopuli }
kk. Valeu oszaja } mennek a' szacsali határ felé

[392a] b.) térsége igen csekély felső Vissón felül felső Vissó és Közép Vissó közt és Közép Vissón alol.

c.) nagyobb hegyei maguricse, szacsal felé, álák mojszin felé, Pláj ruszpojána felé, szkersore ruszpojána felé, havassai Muncselu meniluj, Zanoga, Muncselu lung, Muncselu mundri, Aszkunsu, Soly-mu, Bajicza, Bárdóc, Lutosza, Suligul, Borkut, Losztun, Stegiare, Komán, esik a' fent leirt rendben nyugottól kelet fele, a' ruszpolyánai és a' galliciai határ felé, képeznek egy bérclánczolatot, továbbá Grebin fádzset mihoje és makkolo picsora gráduluj Torójága a' novecki és novissor volgyin. –

e. a' dülők neveiket a' fentebb irt völgyektől kapták.

f. van két forduloja alsó és felső, de felső Vissó és Közép Vissó külön külön tilalmast és nyomást használnak.

h. legelője a' fent nevezett havasok 's azok alján lévő erdőségek, azon kívül a' nyomásban maradt térek.

i. szántó földjei és kászálói a' hegyeken és térsége vegyesen vagynak.

k. fenyves erdei a' Vasser Novecz, Novicsor, Valea pesti völgyeken van, bükössei, ugyanott ugy Uszun valea unulis valea Urszáje, valye Stopuluj, valea brasti nevezett völgyeken hasonloul cseréssei is.

l. a' Vasser, és novecz folyok szályazhatók vízfogó (Klaus) Vasser folyón van a' Komán, Stebiora botizul [392b] helyeken, mellyek a' kincsár tulajdonai a' novecz folyon Rosu helyen.

m. magossabb kősziklái csucsai a' pitrare, a' Vasser jobb partján, Grebin, a' grebin havas csucsai, mellyeken még most is van Zerge, Piatra Solymuluj, Soljoko, Kozie, Losztun, Piatra Buih mely utolsó alatt a' szályazás veszedelmes Glimboki

n. a' Vasser folyó a' Visso folyóval felső Vissón alol folyik össze.

o. egy régi ércz bánya hely van Mákorló havas alatt mely a' rend korába miveltetett.

p. nevezetesebb savanyu víz forrásai a Suliguli Suligul havas alján, gyálu bó forrása gyálu bo helyen, kellemetes ízű savanyu víz borkut a' priszlop hegyen a' seszar helyen szkrágyi völgyben jó ízű vízel ugy ugyanazon völgyen egy tul savanyu forrás hely, melyben kőzeledő apro madarak, gyilok eldöglenek, egy felső Vissón a' Vissó hidja mellett most már egy magány fürdővel 4 fürdő szobára kitéűő jó ízű, egy valea vinuluj völgyén Káldáre név alatt mely nevét onnan vette mivel a' forrás egy fa kűpűből oly formán buzzog fel mint az üstbe (caldarea) a' forró víz, ezen kívül számtalan apro savanyu víz források vagynak legtöbb a valea vinuluj patakon, mely nevét is bor patak – innen vette.

q. gázloja van Közép Vissó irányában a' Vissó vizén [393a] valea vinuluj völgyben, – őrvényei, zuhatagjai, szorossai, tavai, pocsojai, lapjai, ingóványai, nádassai, szigetei nincsenek.

[394a]

[Alsóvisó]

1. Alsó Vissó helysége van maramaros Megyében Vissó vagy felső járása fő szolgabiroi kerületben, a' szolgabirovági székhely Felső Vissó. –
2. Alsó Vissó falu csak ily nevén ismeretes vagy oláh nyelven Visseo de dsosu.
3. A községnek csak ily nevére emlékeznek.
4. 1480^{dik} évtől ismeretes a helység.
5. Nepesitetett Vissóról, mely most Közép Vissó név alatt van
6. A' nevét e helység a borsai határból eredő és határát ketté metsző Vissó folyótól nyeri, illetőleg közép Vissótól, mint annak tö szomszédságában lévő helység.
7. A község határában vannak –
  - a. a fő völgyek Valea mori (malom völgye) valea Jepi (kancza völgye) valea kuhi (konyha völgye) valea Bocskouluj (kis Bocskó völgye) valea dregujásze (szerelem völgye) valea tinásze (sáros völgy)
  - b. térsége a felső és alsó síkság Szeszu den susa és szészu den dsosu.
  - c. nagyobb hegyei a dialu mori (malom jegye) dialu jepi (kancza hegye) gruju kuhi (konyha magaslata) dialu Rúski (Ráska hegye) dialu Borskán (Borskán hegye).
- [394b] d. a dülők neveiket a fentebb nevezett völgyektől hegyektől és a felső és alsó síkságtól vették.
- e. van két forduloja az alsó és felső
- f. külön legelője nincs hanem minden második évben a nyomásban maradt tér hasznaltatik legelőül
- g. szántó földjei és kaszálloai a télységen és a hegyeken vegyesen vagynak
- h. pusztája nincs ugy sivatagja sincs.
- i. nagy erdeje valye braduluj helyen van, rusz pojána határ szeli, a többi részen a határnak vagynak cseprentései és kevés bükkes és cserje tölgyfa erdeje.
- k. fő folyója a Visso vize mely határban ered. patakja valea drágujeszi, valea bocskouluj, válye jepi – mind apro patakok
- l. gazlója a vádu luj Dán, hol a Vissó vizen mennek keresztül kis bocsko felé.
- m. nevezetes ormai, magaslatai fennsika, sziklai, berczei, bányái, barlangjai, örvénye, forrasai, zuhatagjai; tavai posványi, lapjai, ingoványai, nádassai, szigetei fokjai nincsenek.

[396a]

[Mojszin]

Hely Nevek. Statisticai Feleletek.

1. Máramoros Megye, Felső Jarása, Felső Visoi Fő Szolgabiroi Kerülethez tartozik Mojszin Helysége.
2. Ország szerte Ősmeretes Neve Mojszin.
3. Más elnevezése soha nem volt.
4. A község kezdetétől mindég e' ~~zen~~ névenn esméretes.
5. Népesedett leginkább, Felső Szelistyeről és Közép Visorol.
6. A község neve eredetéről, hagyományból anyit lehet tudni, hogy neveződni kezdett Mójssa nevű leg elébb meg telepedett ember nevérol Mojszinnak.
7. Mojszin községe fekszik a Borsa vize jobb partyán, Keletről határos Borsa határával, mely két határokat elválasztja a Vále határuvuj nevű patak, mely ered a Petrosz nevű kösziklás Havas áloll, és a Borsa vizébe szakad. Petrosz leg magassabb Havas melyen nyárba Juhok legelnek, és Vad ketskékkel bővölködik. Izvoru Gycsézálor nevű patak ered a Petrosz Havassa aloll, és bé fojik az Izvoru Drágus nevű fojába. Proptyele marha legelő Havas. Izvoru Proptyilor nevű patak mely ezenn Havasbol ered, és bé fojik az Izvoru Drágusba. Zsnyaponu marha legelő Havas. Izvoru Zsnyáponuluj nevű patak a Zsupánya és Batrina nevű Havasokbol ered és be fojik az Izvoru luj Drágusba. Batrina igen szép és nagy Havas, Juhokkal és marhákkal legelődik. Magura máre Havasi Legelő [396b] melyből ered az Izvoru Szterp nevű patak, befojik az Izvoru Drágus nevű fojába. Magura Mnyike nevű Havasbol ered az Izvoru Nyegru nevű patak és be szakad a Helységenn aloll a borsa vizébe. A fentebb elősorolt patakok össze fojása képez egy fojót mely Izvoru Drágusnak neveződik, fűrészmalmokat hajt, 's be szakad a Borsa vizébe. Purkeretz szántó és kaszálló dűlő. Válye Szeketuri nevű patak mely ered a Petrosz Havas aloll és a Borsa vizébe szakad. Gyálo gye mnyizslok, szántó és kaszálló dűlő. Gyalo Sztepán szántó és kaszálló dűlő. Izvoru Nyégru tágas völgyön le fojo patak, ered a Magura Máre, és Magura Mnyike nevű Havasok közzül ezenn patakonn vagy 20 lakház is van melyek Izvoru Nyégru és Monasztér név alatt Mojszinhoz tartoznak, Monasztér nevét vette az itt lévő Zárda és Templomtól, melybe egy Sz. Bazil rendű szerzetes él. Gyelutz nevű Hegy lántz, mely Mojszin Helységét a Monasztértól elválasztja. Freszinyisu Hegy, szántó és kaszálló dűlő, határos Szatsallal. Vále re nevű patak, mely ered a Freszinyisu Hegyből és be fojik a Borsa vizébe. Hlaska szántó és kaszálló dűlő. Vále Szkurtyi nevű patak a Szatsali és Felső Visoi határ szélbe. Vale Leszpezi ne-

vű patak, mely ered a Felső Visoi határszélből a Vurvu Mákuluj Hegy tetőből. Regyiasza szántó és kaszállo dűlő. Gyalo Pórusi Zab termő dűlő. Vále pórusi nevű patak az Ársitza pórusi Hegy tetőből ered. Brád, Hegy tető, Felső Visoval határos. Priszlopu széna termő dűlő a F. Visoi határ szélbe. Gyálo Bouluj, nevű szántó és kaszállo dűlő a F. Visoi határszélbe. Gyálo Kokágyi szántó és kaszállo dűlő. Vále Ihoszi patak Borsával határos. Fátza és Leurda szántó és kaszállo dűlő. Vále Vaskoje nevű patak ered a Petrutz forrásából, a borsa vizébe szakad. [397a] Gyálu Máre szántó és kaszállo dűlő. Vále Plesi nevű patak ered a Gyálo Mare Hegyből. Gyálu Tunszuluj nevű hegy tető, a Viso vizével határos szántó és kaszállo dűlő. Vále Urszuluj nevű patak a mely a Mojszini határt a Borsaitol elválasztja és a Vále Hatarulujjal szembe a Borsa vizébe szakad. A fentebb elősorolt Havasok teteje Ju és marha legelő az ajja rengeteg fenyves.

Kelt Mojszinba Majus 12^k 1864.

P. H.¹⁸

Hodossy Lajos mk
Községi Jegyző által.

¹⁸ A pecsét felirata: *MOJSZEN · HELYSEGENEK · PECSETIE · 1848.*

[398a]

[Borsa, Borsabánya]

Borsa, község magyar országban, maramoros megyében a felső járásban, melly vissoi kerületnek is nevezetik, borsa községe, tartozik a Föszolgabiroi biraskodasa alá, ki Felső Vison székel. –

E községet regen valamikor, kezdetkor nevezték „vale Caselor”-nak is, későbbben, a visso és a Cisla patakok medrének változásával melly két folyó a falun végig foly két felé választaték ’s az egészet Borsának nevezték, alkalmasint bizonyos dudvától melly itt Bors-nak nevezetik és különösen tenyészik

E község már Austinus Balla regis notarinye által emlitetetik, mert ez említett Borsa, az a borsa, nem a beregi Borzsova, melly oly igen távol van a Galiciai, és bukovinai határtól, bent magyar országban a tizza mellet.

A mi népeségét illeti 4000 Román, és mint egy 1200 Zsidó lakja, a Románok majd mind Nemesek voltak, és leg inkább négy nemes családból állott [398b] u. m. a Mihaly, Timis, Steczko, és Dancs, régebben a Sandru és Grek család is a nemesekhez tartozott, de a 17 században megparancsolt predvetiokon ki maradt, nem bizonyítván be nemeségét, – van más be vanderolt család is, mint a Roman, Hancig, Alb, Ferettyan.

A Mihaly és Sandru familiakról tudatik, hogy a 14. században Juga, ki maramoros vajdája volt meg az előtt, két fiának Mihál és Sandor nevezetűeknek adta e vidéket, és e két család ide telepedett le, a Timis Család pedig a Vissoi Negrilan Dana, Hotyko családhoz tartozik, mivel 1450 be már határjárás, és elkülönítés, vagy is osztály történt ez akkori felső vissoi, most középvissoinak nevezett testvérék között, vagy is a mostani felső vissoi telep, az akkori felső, most Középvissónak nevezettől feljebb telepedvén le, fel váltotta nevét vagy is elvette adván nekie közép nevét, melly határjárás okmánya borsán oriztetik. – a Steczko család, melly akkoriban Málinának nevez [399a] tetett szinte visszorul származik a Dancsol család elterjed család magyarországban, a miért egész bizonyossal meg nem mondható honnan szarmazott ide.

Van borsa községébe 1590. ház és kert helyraizi szám, 133. dülő elnevezés mellyek következök, u. m. Vaile, dupa vád, gura vâi hotarului, vale hatarului, kondras, Granicze, Tatu láze, Dealu lui vremes, Prislopu, Dealu Hidsilor, la Huzile, dealu Fracsinisilui, Izvoar, Intre izvoare, Subt Obreze, Prislopu, dupa Hidsi la Teu, capu Ripti, Subt Riptii, Sdabu, Bitea, Sikorea, preluca Oiireii, runeku, funda szikoreii, virvu Ciernii, dupa Dealuca, Dealuca, Cierna, preluca senotului, runku Gadsii, hlaszka, Gicsle, Costa petroasa, Ciilma, Ganiu lui Danu, faca repedii, bantsur face prislopului, vale Tiisi, podu subt Pietrosu, magura batevilor, dosz repedii, podu fracsinului, fracsinul Gutearici, faca fracsinului, obrocan Negueszu gura fracsinelului, Cioceatituri, doszu rugresului, poposola delu priszailor, Padura priseri, Prisecile, la vacosia, doszu strimhuri, peste, fontana, podu strimhuri, doszu Ciorea [399b] nului, dealu pesceri, preluca rosie faca ciareanelului, foante lui széteie, doszu bireului, dealu intre bireu, fundu Bireului, dupa arsica, arsica poienü, gura bireului, seszu poieni, vale poieni, setastina Comernicele, bobeieka, intre vei, malatii, dealu intre reuni, la podani, valea Istii, Osoiu, Osoiu dealului, doszu vai rele, la Citrasi, vale Re, faca vei reale virvu bâlanului, Poiana mare, bobeitka, vale Cosai, dupa Piatre Boieci. –

Borsabanya községe, melly a borsai határban van, igen régi bányáknak latszanak nyomai meg a puskapor feltalálása előtti vízi munkalatoknak, vagy is kő repesztéseknek, régen híres volt termés aranyban, a vále Ursai patak bányái, mellyek alkalmasint betemetodtek, és anyira feledésbe mentek, hogy mar csak a régi írásokból lehet tudni hogy letezett: van egy okmány borsa banyán melly szerint borsa banya 1551 „bergstadt”nak neveztetik, 1804 ota a kincstár dolgoztatta, de most mint egy 6 éve eladattak, Maincz lovag Urnak bukovinai banya birtokos Urnak, ki most meglehetősen szor[400a]galommal dolgoztatja, most legjobb banya az ugynevezet „Barleia”, melly rézben jól test ad keves arany és ezüstöt is, melly ercz itt borsabányán, egy két kemenczés kohban olvasztatik evenként mint egy 1200 mázsa melly elvasztás, és tisztítás vegett, a nagy banyai banya kerület, hol egyik hol más választó kohoz vitetik tengelyen, főznek, bűdös követ is, mint egy

3.–400 mázsát evenként melly Károly fejér varra szállítatik erdély orszagba. –

innen a dülők elnevezése tovább prislopu Ceteu, plaiu lui Ceteu, poda baiici, arcisiora, vale fataciani, kaseulie, arsica mestecanis, valea arsici, rotunda, dealu Zimbrului, doszu Dealu arsici, Colibi, Cadinocu, fruntera ormului, Viirika, Glodu, dupa osioi, pietris, gura sirci, fontenele poderei, copatu arsici, subt piatra pripor, preluca lui Andre, paltin, obcina din szusz, obcina din dsosz, valcinean, dealu mereului, Coasta oani, podu valcineszului, la vadineu, dealu Sierei, faca fuasolui, Tausu, botizi, preluca flosului, Izvoru Cailor, vacerii **[400b]** dupa virvu, vale fataciteni. –

Van a borsai hatarbán meg 65. havas név szerint ezek – Pietroszu din dsosz, Picioru mosiului, Prelucile, arcisiora, Skadia, Grohoti, Piatra alba, Cietetue, magurá, Tiorenilor, Runchu, Dealu Aranios, Dealu viriului, Gordina Prislopas, Pusdna visiovescha, Pusdna Barsianiascha, Faca meselor, Budza Dealului, Paltinis, Piatra Prestol, Izvoru Cailor, Prislopu lui Cotec, Citreanu, stina sasului, Mastacanis, Coasta plaiului, Ciffa, Birdiaba, Dealu bradului, Picioru sesului, seszerile, virvu strunsilor, Gura obcini, sellesimurile, diamanu, arsicia Diamanelui, usoru, Ornetile, arsica Ciboului, Zimbroslovu, fontenelele, Riptile, Ciie-loiu, munetii asenosi, supanie, Balevinesa, Izvoru Ursului, Caterama, Sdiabu, Muncii albi Zenoagá, Stanisiora, dealu Iadzii Bucata, Izvoru boului, Prelucile Igetesi, Paltin, Capu Jilului, Picioru Cepri, Sucaciasa mare, Sucaciasa mica, Picioru gradului, Caterama, Peretele. –

Hataroztatik keletről Erdély orszaggal, delről szinte Erdély, nyugotról mojszin és visso kőzségekkel északról Gallicia és Bukovina korona országokkal, – területi nagysága 80.000 hold vagy is 8 □ **[401a]** mérföld – termékei: leginkább zabot termesztene, kevés tavaszi búzát, tatárkát, sok krumplit, a málét, erdély, bukovina és Gallicia országokból szállítják, járatlan majdnem havas utakon lóháton, és leginkább az asszonyok, télen nyáron. – a nép öltözete: juh bőr mellény szépen karmazsia bőrrrel kifrizázva, felől fekete gyapju posztóbol, ugynevezett „szuman” fejér gyapju harizsnya, de bőven szabva, fejöken kalap, vagy télen fekete bárány bőr kucsma, az asszonyok szinte szumánt és harisnyát viselnek a hó miatt.

e határban történt 1717. évben Augusztus közepben az a híres tatár csata az akkori Sandru Lupu lelkész vezetése alatt, az úgy nevezett Strinturai dűlőben, hol a fák félig meddig levagatván és az arra mennő tatarokra döntetett, hől 17.000 lelte halálát, és 8.000. keresztény rab lett szabaddá, azon helyen most is találnak sok minden [401b] fele fegyvert meg most is. –

1848-ban szinte tántorithatatlan hűséggel viseltettek a dicsően Uralkodó Ausztriai ház és tron iránt, anyira hogy ellen szegülvén az akkori forradalmi kormánynak 1.800 nemzetőr rohammal vette be a falut, és hat polgara felakasztatott, többen fogságra ítéltettek, a miért 1851. Gróf Forgacs Antal Ö excelentiaja jelenlétében 1. keresztes keresztel, 7. pedig keresztel deszesített fel. – jelenleg van folyamatban a katastralis felmérés. –

Kelt Borsan Majus 15. 1864.

Anderko Elek
borsai lelkész

[402a]

[Vucskómező]

Máramaros Megye Nagyágvízi főszbirói kerület
Verchovinai vidék

Vucskómező község orosz nyelven Vucskovoje. Ország szerte elnevezése Vucskómező, táj elterjedése Vucskovoje.

3ra más elnevezése nem volt.

4re Evidéken a leg ifjabb község hihetőleg a 16^k századba telepítettett.

5re Kalocsa völgyéből és Lengyel ország Klímeecz nevű községből jött két három család, és ezekből szaporodott a község eddigelé 50 ház számra, kik közt 4 család lakván tiszta egy elnevezéssel.

6^a elnevezését anépmonda szerint Vucskó (Szemecske) vehette, – miután igen kis szerű térségen kis számú lakossággal birt – mert akösség vénei elő adása folytán ez előtt egyszázaddal csupán 17 házból állott

7^k Mersa havas legelő = lásd ökör mező község leírásában

Petrovecz Patak mely a Mersa alól keletkezve a nagy ág vizébe ömlik.

Petrovecz mező a pataktól mellynek két oldalán elterül.

Mochnáti Patak a nagy ág vizébe ömlik

Mochnati völgy kaszálló rétek a Mohoktul mi nagy mérvben találattik.

Horbéscse Legelő

Czevelá Patak anagy ág vizébe ömlik

Czevela hegy Legelő melly alól afennebbi ered.

[402b] Csumály patak a nagy ág vizébe ömlik

Csumály hegy Legelő és Erdőség melly alól a fentebbi ered.

Répá meredek hegy Legelő és Erdő.

Vulychovej patak anagy ág vizébe ömlik

Vulychovej Hegy bükkes és Égeres Erdő

Kurnuta hegy Legelő és Erdő

Verestsü Zvür patak anagy ág vizébe ömlik

Teplicza hegy Legelő és Erdő

Teplicza patak aközségbe a Nagy ág vizibe ömlik ez soha benem fagy.

Hurká hegy legelő.

Petrüvcsik cser anagy ág vizébe ömlik

Vér Petrüfcsika Gruny Erdő és Legelő

Bolotécská Erdőség és Legelő atetejeben álló víztül (Boloto) neveztetik.

Ezen község határában és ennek rengeteg bükkes Erdejében tanyáznak őzők, medvék, vad Disznok 's néhol szarvasok is, patakjaiban a' Pisztráng hal diszlik.

Kelt Vucskó mezőn 1864^{ik} April hó 19ⁿ

Varga János
főszbró

[404a]

Helynevek

Zádnya községből, Máramoros megyéből.

[405a] Zádnya Máramoros megye dolhai szolgabírói járás értelmé szerint utolsót jelent mivel ez máramoros megyének Ugocsa és Beregh megyék felé eső községek közül szinte utolsó.

Némelyek állítása szerint régebben Zárnyának nevezték, mivel a megyét bezárta. –

Lakosai oroszok. A kik a dolhaiakkal egy időben jöhettek. –

A község több dombon és patakban szétszórva fekszik. – a Borzsa folyó mely Dolhától jön itten délnyugoti irányt vesz fel és a falut jobb oldalán hagyva siet Bereghmegyében fekvő Lukova nevezetű falun keresztül Bilke alatt tovább. – Lukovától kezdve mely Zádnya község dél nyugoti irányban fekszik a következő helyek ismeretesei

1. Scharampü ez a határszélü hosszú domb mint egy soromp mely Máramorost Bereghtül választja
2. Bisztrij ez Szinyák (kék hegy) nevü roppant erdővel borított hegyből ered és a községet átmetszve a borzsába siet.
3. Durdüvi patak – egy kis jelentéktelen patak
4. Temrjüska ulicza – d^{to} – patak
5. Mocsárnij mocsáros vad vizes hely szinte a szinyák nevü hegytől kezdődik és az egész falu felső részén szalad a Borzsába
6. Krivij görbe és kissebb szerü helyecske
7. Mezsi krivimi egy domb mely a két krivi közt van
8. Krivij Veliki, nagy görbe, nagyobb szerü völgy
9. Zsitnij = gabonásos itt érintkezik a Dolhai Zsitnével és ez a határ patak Dolha és Zádnya közt

[405b] A borzsa folyó bal partján pedig nevezetes a) Klobuk nevü hegy mely csucst jelent és úgy néz ki mint egy piramis, ettül délkeletnek van a:

- 2) Zvisztyánik = mészhegy, melyen folytosan egetik a sok meszet, mivel egy egész hegy tömeg tiszta mészkövel van elhalmozva.
- 3) Bisztra attól feljebb, sebes kis patak, mely egyenesen a Borzsába siett; –
A többi helyek olyanok, hogy vagy a birtokostól vette nevét, mint például Matyijóv, Mitróv, mely anyit jelent: Demeteré, Mátyásé. vagy pedig a megnezett patakok után, például za rjikov a folyón tul, za bisztróv a bisztrán tul s. a. t.

Különben megjegyzendő, hogy a multa nézve semmiféle adatokkal az egy hagyományon kívül nem birunk; a mi eléggé sajnós, kivált miután tudjuk hogy a földesurak archivumai talán telvék a községek multját felderítő adatottak. –

Helységnévmutató

Az alábbiakban a mai magyar, román és ukrán nyelvű megfelelőik alapján adjuk meg a kötetben közölt város- és faluneveket. Az azonosítást Sebestyén Zsolt „Kárpátalja helységnevei” (Nyíregyháza, 2020) és „Máramaros megye helységneveinek etimológiai szótára” (Nyíregyháza, Bessenyei Könyvkiadó, 2012) című művei alapján végeztük el. A mutatóba nem vettük fel az 1864 óta változatlan hivatalos formában előforduló helységneveket.

Almásfata → Sztrimba (l. Felsőapsa a.)
 Alsókalocsa → Kalocsaófalva, Kalocsaláz
 Alsószinevér → Szinevér
 Băile Borșa → Borsabánya (l. Borsa a.)
 Baranka → Bronyka (l. Szuhabronyka a.)
 Bedőháza → Bedő
 Berbești → Bárdfalva
 Bereznek → Bereznik
 Bîrsana → Barcánfalva
 Bócárja → Bocára (egyesült Vulsánával,
 l. Kövesliget a.)
 Bocicoel → Kisbocskó
 Bogdan Vodă → Konyha
 Borșa → Borsa
 Botiza → Batiza
 Breb → Bréb
 Budești → Budfalva
 Bukóc → Bukovec
 Calinești → Felsőkálinfalva
 Câmpulung la Tisa → Hosszúmező
 Cornești → Somfalva
 Coștui → Rónaszék
 Crăciunești → Karácsonfalva
 Cserjés → Lozánzska (l. Ökörmező a.)
 Csuszka → Tyuska
 Desești → Desze
 Disznópataka → Disznópatak
 Dombos → Dinisz (egyesült Szolymával,
 l. ott)
 Dombostelep → Kalocsahorb
 Dragomirești → Dragomérfalva
 Égermező → Vulsána (l. Kövesliget a.)
 Felsőkalocsa → Negrovec, Imsád
 Felsőszinevér → Szinevérfalva

Fenyves(telep) → Sztrihálnya
 (l. Ökörmező a.)
 Ferencvölgye → Ferencvölgy
 Ferești → Fejérfalva
 Fülöpfalva → Pilipec
 Gázló → Zábrod (l. Kövesliget a.)
 Giulești → Gyulafalva + Monostor
 Glod → Glód
 Gombástelep → Zaperegylia
 (l. Ököröző a.)
 Gyertyánliget → Kabolapolyána
 Gyulamonostor → Monostor
 (l. Gyulafalva a.)
 Handalbustyaháza → Bustyaháza-Handal
 (egyesült Bustyaházával)
 Hărnicești → Hernécs
 Határvölgy → Zavejka (l. Priszlop a.)
 Havaskő → Ruszpolyána
 Havasmező → Ruszpolyána
 Hegyfok → Gyil (l. Ripinye a.)
 Herincsemonostor → Monostor
 Horb → Kalocsahorb
 Hoteni → Hotinka
 Husztbaranya → Baranya (l. Huszt a.)
 Husztsebrény → Csebrény (egyesült
 Tiszakirvával, l. Huszt a.)
 Husztsófalva → Sófalva
 Hűvösvölgy → Prohudnya
 (l. Ökörmező a.)
 Iapa → Kabolapatak
 Ieud → Jód
 Irhóc → Irholc
 Izakonyha → Konyha
 Izasópataka → Szlatinka

Helységnévmutató

Izszacsal → Szacsal	Repedea → Ruszkirva
Kaszómező → Kaszópolyána	Repenye → Ripinye
Kirva → Ruszkirva	Rona de Jos → Alsóróna
Kisapsa → Apsica (l. Felsőapsa a.)	Rona de Sus → Felsőróna
Kispatak → Ricska	Rozália → Rozávlya
Koceg (l. Huszt a.)	Rozavlea → Rozávlya
Komlós → Hmeli (l. Trebusa a.)	Rudaspatak → Rudavec (l. Majdánka a.)
Kovácsrét → Kusnica	Ruscova → Ruszkova
Körtelep → Kruhli (l. Trebusa a.)	Săcel → Szacsal
Kuzsbej → Kusbéj (l. Szolyma a.)	Sajómező → Sajópolyána
Lednej (l. Ripinye a.)	Săliște de Sus → Felsőszelistye
Lengyelszállás → Lyáhovec	Săpânța → Szaplonca
Leurdina → Leordina	Sărasău → Szarvaszó
Leveles → Lopusnya	Sârbi → Szerfalva
Lipcsemező → Lipcsepolyána	Sat-Șugata → Falusugata
Majszin → Mojszin	Șieu → Sajó
Manastirea → Monostor (l. Gyulafalva a.)	Sighetu Marmăției → Sziget
Mara → Krácsfalva	Slătioara → Szlatinka
Máragyulafalva → Gyulafalva, Monostor	Somosfalva → Somfalva
Máramarossziget → Sziget	Sorompó → Hliszna (egyesült Vulsánával, l. Kövesliget a.)
Moisei → Mojszin	Strîmtura → Szurdok
Mojszén → Mojszin	Szárazpatak → Szuhéj (l. Ripinye a.)
Nagybocskó → Bocskó	Szarvashegy → Kusbéj
Nănești → Nánfalva	Szentmihálykörtvélyes → Körtvélyes
Nyéresháza → Alsóneresznice	Szerfalu → Szerfalva
Ocna Șugata → Aknasugata	Szuha → Szuhéj (l. Ripinye a.)
Oncești → Vánicsfalva	Szuha l. Szuhabronyka a.
Oroszkő → Ruszkirva	Szuhabaranka → Bronyka (l. Szuhabronyka a.)
Ósándorfalva → Sándorfalva	Talaborfalu → Talaborfalva
Ökrőspatak → Volovec (l. Ökörmező a.)	Taracújfalu → Felsőneresznice
Padóc → Podobóc	Tarfalu → Óholyátin
Pálosremete → Remete	Terebesfejérpatak → Trebusa, Fejérpatak
Patak völgy → Potocsina (l. Ökörmező a.)	Tisa → Veresmart
Pelesalja → Pudpleša	Tiszabogdány → Bogdán
Pereszlő → Priszlop, Tyitkovec, Zavejka	Tiszaborkút → Borkút
Petrova → Petrova	Tiszaféjéregyház → Fejéregyháza
Piatra → Ferencvölgy	Tizakarácsonyfalu → Karácsonfalva
Poienile de sub Munte → Ruszpolyána	Tiszaveresmart → Veresmart
Poienile Izei → Sajópolyána	Titkovec → Tyitkovec (l. Priszlop a.)
Rákóciszállás → Bocára (egyesült Vulsánával, l. Kövesliget a.)	Titkvölgy → Tyitkovec (l. Priszlop a.)
Rászócška → Roszucska	Vadu Izei → Farkasrév
Ravaszmező → Rókamező	Valea Stejarului → Disznópatak
Rekettye → Rekita	Văleni → Mikolapatak
Remeti → Remete	

Vișeu de Jos → Alsóvisó	Добрянське → Nyágova
Vișeu de Mijloc → Középvíó	Довге → Dolha
Vișeu de Sus → Felsővisó	Драгово → Kövesliget + Bocára, Hliszna, Vulsána, Zábrod
Vízköz → Szolyma	Дубове → Dombó
Zábogy → Zábrod (l. Kövesliget a.)	Дулово → Dulfalva
Zárnya → Zádnya	Забрідь → Zábrod (l. Kövesliget a.)
Zavojka → Zavejka (l. Priszlop a.)	Завийка → Zavejka (l. Priszlop a.)
	Запереділля → Zaperegyila (l. Ökörömező a.)
Бедевля → Bedő	Золотарьово → Ötvösfalva
Бенечевъ → Benecső (l. Úrmező a.)	Іза → Iza
Березники → Bereznik	Ізки → Iszka, Matacsó
Березове → Berezna	Калини → Alsókálinfalva
Біла Церква → Fejéregyháza	Кваси → Borkút
Білін → Bilin	Келечин → Kelecseny
Біловарці → Kiskirva	Керецьки → Kerecke
Богдан → Bogdán	Кобилецька Поляна → Kabolapolyána
Боронява → Baranya (l. Huszt a.)	Колодне → Darva
Бовцаря → Bocára (egyesült Vulsánával, l. Kövesliget a.)	Колочава → Kalocsaófalva, Kalocsaláz
Бронька → Bronyka (l. Szuhabronyka a.)	Копашново → Gernyész
Буковець → Bukovec	Косівська Поляна → Kaszópolyána
Буштино → Bustyaháza	Кошело́во → Keselymező
Великий Бичків → Bocskó	Крайниково → Mihálka
Верхнє Водяне → Felsőapsa	Красна → Krasznisora
Верхній Бистрий → Felsőbisztra	Крива → Nagykirva
Felsősebes → Felsőbisztra	Кричово → Kricsfalva
Верхній Студений → Felsőhidegpatak	Круглий → Kruhli (l. Trebusa a.)
Вишково → Visk	Кужбий, Кужбій → Kusbéj (l. Szolyma a.)
Вільшани → Vulsána (l. Kövesliget a.)	Кушниця → Kusnica
Вільхівці → Irholc	Липецька Поляна → Lipcsepolyána
Водиця → Apsica (l. Felsőapsa a.)	Липча → Lipcse
Вонігове → Vajnág	Лисичово → Rókamező
Вучкове → Vucskómező	Лісковець → Lyáhovec
Ганичі → Gánya	Лозянський → Lozánzska (l. Ökörömező a.)
Глисна → Hliszna (egyesült Vulsánával, l. Kövesliget a.)	Лопухів → Brusztura
Голятин → Óholyátin	Лопушне → Lopusnya
Горб → Kalocsahorb	Луг → Lonka
Горінчово → Herincse	Майдан → Majdánka, Rudavec
Грушово → Körtvélyes	Матичів → Matacsó (l. Iszka a.)
Данилово → Sófálva	Міжгір'я → Ökörömező, Lozánzska, Potocsina, Prohudnya, Sztrihálnya, Volovec, Zaperegyila
Діл → Gyil (l. Ripinye a.)	
Ділове → Trebusa, Fejérpatak	
Динись → Dinisz (egyesült Szolymával, l. ott)	

Helységnévmutató

Монастирець → Monostor	Синевир → Szinevér
Нанково → Husztköz	Синевирська Поляна → Szinevérpolyána
Негровець → Negrovec, Imsád	Сойми → Szolyma, Dinisz, Kusbéj
Нересниця → Alsóneresznice	Сокирниця → Szeklence
Нижне Селище → Alsószelistye	Солотвино → Aknaszlatina, Faluszlatina
Нижній Бистрий → Alsóbisztra	Стеблівка → Száldobos
Нижній Студений → Alsóhidegpatak	Стримба → Sztrimba (l. Felsőapsa a.)
Нижня Апша → Alsóapsa	Стригальня → Sztrihálnya (l. Ökörmező a.)
Німецька Мокра → Németmokra	Суха → Szuha (l. Szuhabronyka a.)
Новобарово → Újbárd	Сухий → Szuhéj (l. Ripinye a.)
Новоселиця → Felsőneresznice	Тарасівка → Tereselypatak
Новоселиця → Újholyátin	Теребля → Talaborfalva
Округла → Kerekhegy	Тересва → Taracköz
Олександрівка → Sándorfalva	Терново → Kőkényes
Пилипець → Pilipec	Тітківці → Tyitkovec (l. Priszlop a.)
Підплеша → Pudplesa	Тополівка → Bustyaháza-Handal (egyesült Bustyaházával)
Подобовець → Podobóc	Торунь → Toronya
Поточина → Potocsina (l. Ökörmező a.)	Тюшка → Tyuska
Приборжавське → Zádnya	Тячів → Técső
Присліп → Priszlop, Tyitkovec, Zavejka	Угля → Uglya
Прохідне → Prohudnya (l. Ökörmező a.)	Усть-Чорна → Királymező
Рахів → (Akna- és Bocskó-)Rahó	Хмелів → Hmeli (l. Trebusa a.)
Рекіти → Rekita	Хуст → Huszt, Baranya, Csebrény, Koceg
Репинне → Ripinye, Gyl, Lednej, Szuhéj	Чабрин → Csebrény (egyesült Tiszakirvával, l. Huszt a.)
Річка → Ricska	Чумальово → Csománfalva
Рудавець → Rudavec (l. Majdánka a.)	Широкий Луг → Széleslonka
Розтока → Rosztoka	Ясіня → Kőrösmező
Росішка → Roszucska	
Руська Мокра → Oroszmokra	
Руське Поле → Úrmező, Benecső	
Середне Водяне → Középpapsa	

Helynévmutató

A mutatóban szereplő nevek írásában a mai helyesírás szabályai szerint jártunk el, annyi eltéréssel, hogy a *ch*-kat *h* betűként soroltuk be a betűrendbe. Csak ott nem változtattunk az eredeti írásmódon, ahol többféle értelmezés közül kellett volna választanunk: ilyen esetekben etimológiai állásfoglalásra nem vállakoztunk.

A mutatóban dőlt szedéssel szereplő sorok a nevek belsejében és végén található névrészekre, névelemekre utalnak. E részekben csak a magyar helynevek szerepelnek.

Abert-akna 13	Albul 182	Alsó-malom 68
Ács-patak 110	Alexándrovo 34	Alsó-mező 84
Adalbert 10	Alföld 61, 233	Alsó-mocsár 68, 111
Adárava 164	<i>alja</i> L. <i>Bábova</i> ~, <i>Csertes</i>	Alsóneresznice 21 , 82,
Adáro 54	~, <i>Déda</i> ~, <i>Fajdos</i> ~,	130
Adárovec 269	<i>Fejér-föld-domb</i> ~,	Alsó országút 234
ág L. Régi~	<i>Fenes</i> ~, <i>Grengyes</i> ~,	Alsó-Pengő 104
Akasztófa-domb 105	<i>Kis-Nereszen</i> ~, <i>Malom</i>	Alsó-Petes 105
Akasztó-vápa 114	~, <i>Micsó</i> ~, <i>Sinka</i> ~,	Alsóróna 22–23 , 68, 83,
akna L. <i>Abert</i> ~, <i>Ántal</i> ~,	<i>Sólyomkő</i> ~, <i>Szidor</i> ~,	200, 280
<i>Apafi</i> ~, <i>Erzsébet</i> ~,	<i>Temetők</i> ~	Alsó-Sesz-dülő 277
<i>Ferdinand</i> ~, <i>Ferenc</i> ~,	Almás 145	Alsó-sík 63
<i>Ferenczi</i> ~, <i>János</i> ~,	<i>alsó</i> L. <i>Tiszai</i> ~-- <i>mező</i> ,	Alsó-Szánda 122
<i>Károly</i> ~, <i>Kinga</i> ~, <i>Kis</i> -	<i>Izai</i> ~-- <i>mező</i>	Alsószelistye 24 , 87, 121,
~, <i>Kurucz</i> ~, <i>Mária</i> ~,	Alsóapsa 18–19 , 20, 66,	211, 225
<i>Miklós</i> ~, <i>Pál</i> ~, <i>Péter</i> -	67, 71, 74, 155, 159, 160,	Alsó-Szesz 278
<i>Pál</i> ~, <i>Rákóczi</i> ~,	227	Alsó tiszai rév 104
<i>Szentháromság</i> ~,	Alsóbisztra 34–35 , 78,	Alsó-városvég 108
<i>Teresia</i> ~, <i>Terezia</i> ~, <i>II.</i>	158	Alsó végi utca 151
<i>József</i> ~	Alsó-Borkút-völgy 114	Alsó végi völgy 151
Aknahegy 12	Alsó-Dubovec 60	Alsóvisó 84, 149, 168,
aknája L. <i>Erzsébet</i> ~,	Alsó-forduló 53, 63, 79,	185, 204, 205, 246, 266,
<i>Gábor</i> ~, <i>Mihály</i> ~	80, 84, 104, 149, 167,	286
Aknarahó 7–9 , 77	178, 226, 284, 286	Alsó-Záberes 53
Aknasugtag 10–16 , 70,	Alsó-Hangaléta 105	<i>alszolgabírói kerület</i> L.
75, 79, 80, 222, 223	Alsó-Hegyes-hegy 115	<i>Dombói</i> ~
Aknasugtag-Handal 11,	Alsóhidegpatak 96–97	Anányelye 28
101	Alsó járás 103, 107, 112,	Andók láza 110
Aknaszlatina 17 , 66, 144	117, 121, 123, 124, 125	András füzése 106
Álák 284	Alsókálinfalva 19, 20	Andreánu 249
Alálániszuszuri 213	Alsó-Kotor 105	Andriková Polyaná 24
Alberti-sóbánya 17	Alsó-Kőrösös 105	Andriuszkij 210
Álbiori 217	Alsó-Krivulya 105	Ántal-akna 200

Helynévmutató

Apafi-akna 200	Bachrik 105	Bár 174
Apecka 60, 61, 159	Bacsinlász 114	Barabás-gödör 109
Apecka-havas 18, 19, 59, 73	Báhna 183	Baracsin 109
Apogya 200	Báhna-havas 210	Baranya 103, 122
Apoza 139	Báhnák 40	Baranyai telepítvény 104
Apró-füzes 98	Báhnáncsok 210	Baranya pataka 104
Apsa 36, 73, 159	Bajica 205, 284	Baranya vize 103, 105
Apsa de dzso's 18	Bajki-láz 234	Bárbó 271
Apsa de Mizslok 159	Bájku 63	Barcánfalva 25–26 , 48, 178, 179, 186, 222, 223, 241, 248, 253, 278
Apsica 18, 19, 73, 159	Bájku-völgy 63	Bárdcő 284
Arbenyi csorgója 68	Bajlova 122, 125	Bárdfalu 233
Árbur 25	Bájlovo 224	Bárdfalva 32 , 42, 68, 75, 79, 80, 163, 178, 235, 277
Arcisiora 291	Bajuc 30	Bárgyi 205
Areáboti 42	Bajuca 31, 217	Barleia 290
Argyilszka 210	Bakats-szállás 113	Bársony-patak 110
Arínás 231	Balázs csüre 92	Barszána 186
Áriny 163	Bálcátul 76	Bartis vize 92
Árinyi Bulyendri 29	Bálcátuli-gát 76	Bartos-láz 235
Arinyis 42	Bălesci 80	Bartos-lázi-dűlő 235
Árinyi vinetori 258	Balevinesa 291	Bartus 105
<i>árok L. Két-~-köz</i>	Bálint kútja 92	Bártus 119
Arseca 173	Bálint-tető 110	Batina 276
Arsica 29	Balog-láz 111	Batinszki 259
Arsica Cibouluj 291	Balotafalva 79, 178	Batiza 27–31 , 48, 49, 133, 186, 212, 214, 216, 219
Arsica mestecanis 291	Bálta 101	Batizpolyána 31
Arsica pojenü 290	Balta-hegy 269	Batrena 154
Arsica pórusi 288	Báltáhegy 269	Batrená 65
Arsica völgye 284	Bálta mosuluj 90	Batrina 287
Arsice 30, 90, 218	Báltá tomi 163	Batrina-havas 226
Arsicia Diamaneluj 291	Bályte 246	Bátsi-láz 235
Arsisni 46	Bancsur face prislopuluj 290	Baznikaványa 54
Arzsát-füzes 113	Bándecel 265	Bedevelszke 47
<i>Aszajk L. Kis-~, Nagy-~</i>	Bandrászka 205	Bedevlya 33
Aszkunsu 284	Bandzságó utca 236	Bedew háza 33
Ausztria 36	Bánnéj-patak 243	Bedő 33 , 47, 148, 192, 262
<i>Ausztria L. Felső-~</i>	Bánszki 136, 173	Bégávka 174
Avarok szállása 235	Bánszki pud Jalenkovka 139	Beica 30
Avas 92, 93	Bánya 92	Beleagya 93
Avasújfalu 228	<i>bánya L. Fehérkő-~</i>	Belezna 34
Bába-láz 234	Bányák 93	
Babonyi-forrás 68	Bányász-föld 236	
Bábova alja 110	Banyaszova 125	
Bábova-patak 110	Bánya-völgyi-patak 116	
Babovec-patak 196		

Helynévmutató

Belingaria 29	Berszenyászkó 205	Bitea 290
Bél-mező 98	Berty 47	Blázsa 49
Belső-Első-Saján-hegy 115	Bertyánek 47	Blédár 157
Belső-gödör 98	Besikura 18, 159	Bliznica 152
Belső-Német-füzes 113	Beszerika Álba 71	Blizsni Gyilok 95
Belsőség 34, 95	Beszerika vuszi 92	Bobanlye 23
Belső-Szolnok megye 49	Beszerikuce 44	Bobeicka 290
Belyüvcová-patak 196	Beszkid 96, 175	Bobeítka 290
Bence-erdő 106	Betske-láz 114	Bobrovinszkij 182
Bence-patak 106	Bezémenne 47	Bóbrúka 147
Bence pataka 106	Bezgyánka 34	Bocára 157, 158
Bencsini 271	Bikszád 115	Bockó 18, 19
Benecső 271–272	Bilá mlaka 119	Bockó pataka 18
Benkő-forrás 108	Bilá tésza 77	Bócü versok 203
Benyováti 271	Bilecki 143	Bocskó 23, 38 , 136
Benyovec 171	Bilej Kámíny 275	Bocskói kerület 38, 136,
Beraszka 205	Bilicsoi-hegytető 68	139, 173, 202, 281
Berbesti 32	Bilij-patak 204	Bocskói szolgabírói
<i>bérc L. Hosszú~-, Kőhát~</i>	Bili kámíny 265	kerület 282
Berda 148	Bili-Kreszti 152	Bocskó járás 265
Berec-füzes 113	Bilin 36–37 , 40, 152	Bocskó kerület 265
Bereg 97, 142, 189, 203,	Bilini havas 37	Bocskórahó 7–9 , 36, 39,
289, 294	Bilin-patak 37	77, 265
Beregi 98	Bilinszki Gruny 40	Bocskóvá 38
Bereg megye 132, 140,	Bilke 141, 294	Boda-domb 108
142, 166, 294	Bilyu 154	Bodfalu 92
Bereg vármegye 189, 203	Bindáko 250	Bodogyenka 37
Bereh 239	Binye 75	Bodrog 117
Berech 211	Birdiaba 291	Bodzás 113
Berech nad chutarjom 170	Birhometye 248, 249	Bogardi telke 172
Berendej 76	Birlán 236	Bogdán 7, 37, 76–77 , 152,
Berescsánu 20	Birlány 235	205
Béresfalva 97	Birlány-Súgó 235	Bogdán-mező 235
Beresztye 246	Birlei 28	Bogdánó-gát 76
Berezna 34–35 , 78, 87,	Birlog 25	Bogdán patakja 76
141, 158	Bisztra 35, 46, 57, 58, 78,	Bogdán vízfogó gátja 76
Bereznik 57, 64, 125, 142,	166, 294	Bogdán völgye 76
143 , 156, 198	Bisztra contractio 185	Bohás 171
Bergstadt 290	Bisztrai pataka 166	Boja 254
Bergyánszká 20	Bisztra-patak 34, 46	Bojkinya 60
Bergyánszki 20	Bisztra pataka 78	Bojkuvszke 85
Berlák 265	Bisztra zvorina 206	Bokul 205
Berlebás 8	Bisztri 186	Bolezsela 34
Berlebáska 9	Bisztrij 294	Bolgyistyi 89
Berszáná 25	Bisztrik 46	Bolostyás 28

Helynévmutató

Bolotecska 171, 293	Borzsova 57, 132, 189, 251, 267, 289	Bubruka 60
Bolotestye 173	Borzsova-havas 51, 52, 132, 194, 267	Bubulek 40
Bolotiscsa 85, 181	Bosotin 205	Bucata 291
Bolotiscse 53, 154	Boszorád 98	Buchnyeze 123
Bolovan 231	Boszorkányégető 114	Bucsum 27, 241
Bolt 93	Bót 24, 34	Bucsumi 28
Bongász 109	Botíz 27	Bucsumu 216
Bongászi-patak 111	Botizi 291	Budai-láz 234
Bordán Pláj 47	Botoje-patak 284	Budesgyd 48
Boriszovec 140	Botos 106	Budeszko 205
Borkán 152	Botyíz 27	Budfalu 42, 48–50
Borkötő 106	Botyiza 27	Budfalva 31, 42, 48–50 , 79, 80, 81, 90, 178, 179, 231
Borkut 136, 284, 285	<i>Bouc L. Kis~</i> , <i>Nagy~</i>	Budfalvi hegyek 80
Borkút 7, 37, 39–40 , 109	Bozsenyi gyil 202	Budza Gyáluluj 291
<i>borkút L. Bugyogós~</i> ,	Brácsako-patak 206	Budzáva 138
<i>Első ~</i> , <i>Felső~völgy</i> ,	Brácsákü patak 206	Bugyogós-borkút 115
<i>Gizella~</i> , <i>Kovács-völgyi</i>	Brád 99, 288	Buhata luj Illyés 278
<i>első ~</i> , <i>Kovács-völgyi</i>	Brádul 182, 232	Bujarinszka 137
<i>második ~</i> , <i>Kőrös-réti ~</i> ,	Brádulcsik málij 182	Bujdosó 114, 116
<i>Második ~</i> , <i>Sajáni első ~</i> ,	Bradul Velikij 182	Bujdosó 109
<i>Sajáni második ~</i> ,	Brajivka 40	Bukivszki 40
<i>Sajáni~</i> , <i>Lőke Pál ~ja</i>	Brániscse. 174	Bukóc 51–52 , 132
Borkút-dűlő 44	Branistye 73	Bukóci-patak 52
Borkúti terület 37	Bráno 247	Bukovec 51–52 , 194, 266
Borkút-patak 116	Brányistye 27	Bukovec-patak 51
Borkút pataka 44	Bráz 93	Bukovej 261
<i>Borkút-völgy L. Alsó~</i>	Bréb 41–45 , 49, 55, 56, 100, 162, 231	Bukovina 48, 181, 186, 205, 233, 289, 290, 291
Borkút-völgyi-patak 116	Brebája 44	<i>Bukovina L. Kis~</i> , <i>Nagy~</i>
Borkutyenez-patak 37	Brébi pataka 44	Bukovinka 205, 239
Borodkó 172	Breboica 42, 44	Bulina 148
Borsa 64, 91, 166, 198, 266, 286, 287, 288, 289–292	Breboja 76	Bulyásza pataka 84
Borsabánya 289–292	Bredecelu 214	Burgyuch 85
Borsa vize 287	Brescsa 220	Burloja 214
Bórsós-forrás 98	Brodu 68	Burna 149
Borszucsina 142, 171	Broduszkéj 157	Burzsuk 247
Borszukányi 20	Bródzs 65	Buskó 129
Borszuk-völgy 78	Bronyka 57, 166, 251–252	Busnyát verch 140
Borz-helyek 163	Brusztura 46–47 , 59, 60, 152	Bustin 123
Borzicsinya 200	Bubescsova 139	Bustul 182
Borz-völgy 78	Bubnej 152	Bustyaháza 60, 113, 123– 124 , 274
Borzsa 57, 58, 251, 252, 294	Bubnyuszki 120	Bustyaháza-Handal 124
Borzsa vize 143		Butyíánu 27

Helynévmutató

Buzá liliákuluj 90	Citreanu 291	Cserés-erdő 105
Buzá Máluluj 31	Coasta oani 291	Cseresni 85
Búzamező 114	Coasta plajuluj 291	Cseresnyá 85
<i>bükk</i> L. <i>Marangos</i> ~	Colibi 291	Cserés-patak 33
<i>Büngész</i> L. <i>Marangos</i> ~	Copatu arsici 291	Cserkezi-patak 69
Büngüsü-domb 115	Corbu 55	Cserleni bolota 122
<i>Bürgisz</i> L. <i>Csákai</i> ~	Costa pietroasa 290	Csernaküka 166
Bürgüsü 114	Cuctura 178	Csernez 108
Bürgüsü-kert 116	Cucurielu 179	Csernyá 247
Cadinocu 291	Cuhea 149	Csernyec 259
calea L. kályá	Curatura Baronuluj 67	Csertes alja 281
Calinesci 79	Czébel-füzes 113	Csertéz 23
Campia 80	Czégényi-láz 235	Csertezs 106, 238
Cămpu 167	Csákai-Bürgisz 114	Csertezsovej-patak 196
Campu máre 179	Csalla 167	Csertezsověj-völgy 184
Cántyes 246	Csárda 110	Csertisz 53
Caparu 85	<i>csárda</i> L. <i>Kabola</i> ~,	Csertyez 276
Cápkó 171	<i>Szigeti</i> ~	Csertyis 273
Cápvá Kicsera 176, 197	Csarna 46	Csertyiz 139
Capu Jiluluj 291	Csarni Gráben 147	Cseteca 85
Capu Ripti 290	Csarnohora 40	Csetecává 84
Cárena 136	Csartarěj 87	Csicsírlo 93
Cassa 80	Császár-forrás 68	Csillag utca 104
Caterama 291	Csatornás 115	Csincsá utca 104
Cejte-domb 234	Csauszki 199	Csipkés-hát 108
Cerkunij 210	Csavora 266	Csiresiá 256
Cermurilyema 249	Csebrény 103, 105	Csománfalva 53, 158, 211,
Cermuri mári 257	Csebrényi-erdő 106	221
Cevela 293	Csebrényi-patak 106	Csoncsa pataka 104
Cibles 63	Csehország 11, 266	Csonicsni 171
Cibles-tető 63	Csehovec 95	Csonkás 26, 68
Cierna 290	Cselenej Kaminy 170	<i>csonkás</i> L. <i>Fodor</i> ~, <i>Sós</i> ~
Cietetue 291	Csellenej 85	Csónok 142
Ciffa 291	Csellenej obláz 78	Csont-patak tájéka 109
Cigánd 236	Csellenej Potuk 86	Csopüszky 275
Cigány 98	Cserát 170	<i>csorgó</i> L. <i>Arbenyi</i> ~ja
Cigány-láz 249	Cserbán-mező 235	Csorna 59, 60
Cigány utca 155	Csere 117, 119	Csorna Kleva 152
<i>Cihánszki</i> L. <i>Kis</i> ~, <i>Nagy</i> ~	<i>Csere</i> L. <i>Izai</i> ~, <i>Kis</i> ~, <i>Majos</i> ~	Csorna Kozsina 155
Ciueloiu 291	<i>Csere</i> L. <i>Nagy</i> ~	Csorná Zvorina 176
Ciilma 290	Csere-erdő 169	Csornej verch 140
cimpu L. kimpu	Csereniscsa 267	Csornorika 238
Cimpura 168	<i>Cserép-hegy</i> L. <i>Kis</i> ~, <i>Nagy</i> ~	Csortorij 176
Cioceatituri 290		Csotorěj 220
Cisla 289		Csörszi-patak 116

Helynévmutató

Csarakó-füzes 114	Desesti 55	Dolina 40, 85, 168, 213,
Csucs 98	Desze 42, 55–56 , 65, 100,	276
<i>Csucsó L. Fejes~</i> ,	162	Dolina-dűlő 184
<i>Köves~</i>	Dezsőháza 55	Dolincsek 40
Csucs-patak 99	dialu L. gyálu	Dolincsik 40
Csumály 34, 293	Diamanu 291	Dolinki 188
Csundzs 75	Dikej 85	Dolisnye pole 85
Csundzsi 241	Dikij 251	<i>domb L. Akasztófa~</i> ,
Csung 277	Dikoje pole 140	<i>Boda~</i> , <i>Bűngüsü~</i> ,
Csupuvszké chóp 189	Dinyászka 238	<i>Cejte~</i> , <i>Égető~</i> , <i>Falu~</i> ,
Csuristye 118	Diós-hát 109	<i>Fejér-föld~</i> , <i>Fejér-föld-</i>
Csuroj 134	Disznópatak 23, 68, 83,	<i>~ alja</i> , <i>Hosszú~</i> , <i>Kerek-</i>
<i>csűr L. Balázs ~e</i>	277–280	<i>~</i> , <i>Kopasz~</i> , <i>Közép~</i> ,
Dacia 48	Disznó-patak 69	<i>Láb~</i> , <i>Lyukas~</i> , <i>Malom-</i>
Dahoebics 266	Disznó pataka 279	<i>~</i> , <i>Piros~mező</i> , <i>Rákos-</i>
Danelova 224	Djidovoj malo 57	<i>~</i> , <i>Réz~</i> , <i>Sténka~</i>
Dánelovo 224	Djidovoj velikoj 57	Dombó 19, 20, 59–62
Dánilka 85	Dobonyos 234	Dombói alszolgabírói
Darócfalva 65	Doborka 141	kerület 181
Dárolya 85	Dobos-láz 98	Dombói szolgabírói járás
Dáro-patak 54	Dobricele mare 75	20, 59
Dárov 182	Dobricele mnyicse 75	Dombó kerület 154, 261
Dárov malij 182	Dobrik-hegy 160	Dombrava 231
Dárovroszus 182	Dogyászka 136	Dominium 38
Dárov veliki 182	Dohányos 114	Dora 77
Darva 54 , 165, 269	Dóhé harb 203	Doraszka 231
Darvajava 157	Dóhej csertyis 193	Dorduli 42
Darvajka 106	Dohé Szerednya mocsár 64	Dorottyiova 261
Dárvájka 138	Dóhi 37, 46	Doscsára 87
Dárvajuszka 64	Dóhi Gruny 46	Doscsaté 120
Dávidhavak: 194	Dóhij csertyis 193	Dosz repedii 290
Deali viriuluj 291	Dohi puti 167	Doszu 242
dealu L. gyálu	Dolha 57–58 , 166, 169,	Doszu alak 283
De á supra Máluluj 42	170, 294	Doszu Andreánuluj 249
De ászuprá borkutuluj 219	Dolhai szolgabírói járás	Doszu bireuluj 290
Debecsuszki 262	142, 143, 145, 169, 294	Doszu Boi 254
Déda 110	Dolhavíz 57	Doszu Borkuzeluluj 29
Déda alja 110	Dolha vize 251, 267	Doszu Botyizuluj 29
Dedina 238	Dolhavízi szolgabírói járás	Doszu Cantyeuluj 246
Deluc 61, 86	57	Doszu Cioreanuluj 290
Dénész 243	Dolhavízi szolgabírói	Doszu Csiréssi 256
Deráská 101	kerület 166, 171, 198	Doszu Frászinuluj 256
Deraszka pataka 65	Dolha-völgy 181	Doszu Frumosz 254
Derék-mező 108	Dolhopol 98	Doszu Grosánuluj 28
Derenekaváte 210	Dolin 23	Doszu gurgujetuluj 30

Helynévmutató

Doszu Gyálu arsici 291	Dozsina 37	Dupa Borkut 90
Doszu hucsuluj 241	Drágest 157	Dupa Burloja 214
Doszu intre Saioa 212	Dragomérfalva 133	Dupa custure 222
Doszu Jáloveculuj 214	Dragomir 63	Dupa Csetece 227
Doszu Jezurinyi 257	Dragomiresti 63	Dupa Grind 71
Doszu Kikicsi 256	Dragomirfalva 63	Dupa Grujec 218
Doszu Lazurilor 212	Dragomirfalva 63 , 84, 133,	Dupa gruju Ku árinyi 218
Doszu Lihetyeszkü 256	149	Dupa Gyál 134
Doszu luj Rota 257	Dragomiri 149	Dupa Gyáluca 290
Doszu luj Sándor 257	Dragujásza 84	Dupa Hidsi la Teu 290
Doszu máre 25	Drágujest 157	Dupa hídzsa 30
Doszu Mihucsoi 28	Dragus alja 92	Dupa Kesztoke 227
Doszu Mori 258	Dráhova 157	Dupa mocsira 213
Doszu Nyíresuluj 30	Drahövka 155	Dupa Muncsel 28
Doszu oszojuluj 28, 249	Dresnyem 136	Dupa osioj 291
Doszu plájuculuj 30	Drobos orma 92	Dupa Piatre Boieci 290
Doszu popi 258	Dube Horogyistye 23	Dupa Sztirka 214
Doszu pujuluj 30	Dubiscse 85	Dupa Tyicserá 242
Doszu rugresuluj 290	Dubisnya 247	Dupa Tyicsere 49
Doszu Runkuluj 30	Dubistye 246	Dupa Tyina 219
Doszu Seszuluj 29	Dubistyle 246	Dupa vád 249, 290
Doszu strimhuri 290	Dubnek pud Dubrovo 38	Dupe álbiori 217
Doszu Szeketuri 250	Dubnik 157	Dupe Gruju máluluj 257
Doszu Szilci 249	Dubniki 53, 64	Dupe Kásza la Mestecsiny
Doszu Szkejeszi 256	Dubnyecsa 37	71
Doszu Szkerisori 91	Dubnyecsi 37	Dupe Lonkuce lá Hotyén
Doszu Szkrágyelor 241	Dubova 198	42
Doszu Szpinuluj 246	<i>Dubovec L. Alsó~, Felső~</i>	Dupe Petris 217
Doszu Sztoronyikouluj 248	Dubovoe 59	Dupe riu mare 55
Doszu Sztrimbe 26	Dub pataka 216	Dupe Tyicsera 49
Doszu Szulitzeloru 254	Dubrova 38, 105, 125,	Duplestye 173
Doszu szurdukuluj 254	126, 154, 184, 276	Duranszki-láz 234
Doszu Teuculuj 257	Dubrovec 102, 282	Durdüvi 294
Doszu Tomi 219	Dubrovica 83, 157	<i>dülő L. Alsó-Sesz~,</i>
Doszu Urszuluj 256	Dubrovo 119	<i>Bartos-lázi~, Borkút~,</i>
Doszu vai rele 290	Dubruc 186	<i>Dolina~, Egres~,</i>
Doszu vei luncsi 257	Dubruka 247	<i>Felső-Sesz~, Gutin~,</i>
Doszu veji mori 257	Dudnyecsin-patak 37	<i>Hosszú-háti~, Kis-</i>
Doszu veli Sztupestyi 257	Dulfalva 53, 64 , 221	<i>mocsári~, Kozári~,</i>
Doszu Virvuluj Metyejeszi	Dumbráva 18, 22, 25, 93,	<i>Lágyas-lázi ~,</i>
28	159, 186, 213, 219, 277	<i>Magyaros~, Munkás-</i>
Doszu voronyicsuluj 248	Dumbráva szerbasti 223	<i>lázi~, Petrüci~,</i>
Doszu Zsgyábuluj	Dumbravica 26	<i>Petsunosza~,</i>
Branouluj 248	Dúmsin 199	<i>Polyanszki ~, Ptyikuj~,</i>
Dóvhoe 57	Dupa arsica 290	<i>Rab-lázi ~, Sáros-patak-</i>

- ~, *Strinturai*~, *Szelistye*~
~, *Szeliszkei*~, *Szencsi*~,
Várnyak~
Dümsin 199
Dvoriscse 85, 261
Dvoristye 87, 155
Dzoszány 88
Dzsámer 136
Efás 235
égeres L. *Fejér-föld* ~e
Éger-hát 114
Égető-domb 98
Egres 68, 236
Egrés 235
égres L. *Malom*~
Egres-dűlő 105
Egreses 68
Ekermezew 141
Ékesi-Szalvány 98
él L. *Nagy*~
Eleven-Rákos tájéka 108
első L. *Kovács-völgyi* ~
borkút, *Sajáni* ~ *borkút*
Első borkút 115
Első-Saján-hegy L. *Belső*~
Élyku Kut 164
Elymá rábácsín 189
Emsik 40
Engerszike 113
En Plopla Kászá Drákuluj
42
En Rippa la kornu Maguri
44
Erdély 7, 10, 15, 30, 31,
63, 68, 84, 98, 117, 133,
216, 226, 231, 233, 291
Erdélyhon 11, 48, 162,
217, 228
Erdélyország 41, 42, 68,
73, 100, 226, 291
erdő L. *Bence*~,
Csebrényi~, *Csere*~,
Cserés~, *Fekete*~,
Magyarlápósi ~,
Szencsi~
erdőkert L. *Királyi* ~
Erdősorosi utca 108
Ernyei-láz 114
Erzsébet-akna 12
Erzsébet aknája 13
Evező-patak L. *Kis*~,
Nagy~
Fácá 241, 288
Fácá csej táre 229
Fácá Csireszi 256
Fácá csori 30
Fácá Ferecsi 257
Fácá fracsinuluj 290
Fácá fuasoluj 291
Fácá Gogosi 247
Fácá Gurgujetuluj 30
Fácá Hilbocsi 249
Fácá Hugnyi 29
Fácá intre Sajoa 212
Fácá Izvoruluj 29
Fácá Jáloveculuj 214
Fácá Jezurinyi 257
Fácá Kolburiloru 29
Fácá Komárnyicselor 90
Fácá Lázurilor 212
Fácá luj Márkis 90
Fácá luj Sándor 257
Fácá Melenyie 31
Fácá meselor 291
Fácá Metyieszi 28
Fácá Nyíresuluj 30
Fácá-Obcsinyi 27
Fácá oszojuluj 28, 248
Fácá petricselyi 218
Fácá repedii, 290
Fácá Rituluj 28
Fácá Rotyi 30
Fácá runkuluj 30
Fácá Szilci 249
Fácá Szkerisori 29, 217
Fácá Szpinuluj 246
Fácá Sztányisty 218
Fácá Sztoronyikouluj 248
Fácá Tyiri 31
Fácá vei Gloodosze 218
Fácá vei luncsi 257
Fácá vei mori 257
Fácá vei reale 290
Fácá vei Sztupestyi 257
Fácá vej 247
Fácá voronyicsuluj 248
Fácá Zicseláruluj 30
Fagumáre 101
fája L. *Lázak* ~
Fajdos alja 111
Falu-domb 68, 235
Falu hely 110
Falusugatag 11, 55, **65**,
100
Faluszlatina 19, **66–67**, 72,
134, 160
Farkas-hát 110, 115
Farkas-patak 33
Farkasrév 23, **68–70**, 80,
233, 235, 277, 279
Farkas-vápa 113
Farkas-völgy 110
Fasára 98
Fatia 80
Feccele trésztyi 26
Fedorika 139
Fehérfalva 75
Fehérkő-bánya 106
Fehér-patak 266
Fehér-Tisza 7, 37, 76, 77
Fehértiszabogdán **76–77**
Fehinyü csel máre 229
Fejéregyháza 67, **71–72**,
160, 233
Fejérfalu 75
Fejérfalva **75**, 79, 178,
222, 223, 278
Fejér-föld-domb 115
Fejér-föld-domb alja 114
Fejér-föld égrese 108
Fejérpatak 83, **265–266**
Fejér pataka 266
Fejes-Csucskó 115
Fekete-erdő 92
Fekete-forrás 69

- Fekete-fürdő 235
 Fekete-hegy 115
 Fekete-Nyárló 98
 Fekete-Tisza 7, 37, 39, 40, 150, 151
 Fekete-tó 113
 Fekete-tó tájéka 108
 Felföld 95
 Felpap 93
 Felsőaknarahó 77
 Felsőapsa 19, **73–74**, 159, 160
 Felső-Ausztria 77
 Felsőbánya 11, 162
 Felsőbisztra **78**, 176
 Felső-Borkút-völgy 113
 Felső-Dubovec 60
 Felsőfalu 92
 Felső-forduló 53, 63, 80, 84, 104, 117, 149, 167, 178, 226, 284, 286
 Felső-Hangaléta 105
 Felső-Hegyes-hegy 115
 Felsőhidegpatak **96–97**, 196
 Felső járás 27, 63, 84, 88, 133, 149, 167, 212, 216, 226, 240, 244, 253, 283, 286, 287, 289
 Felsőkálinfalva 11, **79–81**
 Felső-Kotor 105
 Felső-Kőrösös 105
 Felső-Krivulya 105
 Felső-malom 68
 Felső-mező 84
 Felső-mocsár 68
 Felsőneresznice **82**, 130
 Felső-Pengő 104
 Felső-Petes 105
 Felsőróna 23, **83**, 200
 Felső-Sesz-dűlő 277
 Felső-sík 63
 Felső-Szánda 122
 Felsőszelistye **84**, 226, 284, 287
 Felső-Szesz 278
 Felső tiszai rév 104
 Felső-városvég 108
 Felső végi utca 151
 Felsővisó 205, 226, 249, 266, **283–285**, 286, 287, 288, 289
 Felsővisói főszolgabírói kerület 287
 Felső-Záverbi 95
 Felvidék 96, 175, 194, 243, 267
 Fénes 114
 Fenes alja 113
 Fenesi lázak 113
 Fenes-patak 116
fennsík L. Templom--
 Fényes-hát 113
 Fenyő-hegy 109
Fenyő-hegy L. Kis--, *Nagy--*
 Fenyő-láz 249
Fenyő-patak L. Kis--, *Nagy--*
 Fenyves 200
 Ferdinand-akna 200
 Ferenc-akna 200
 Ferenc-völgy 109
 Ferencvölgy **125**
 Ferenczi-akna 17
 Fertályos 93
 Fintina pucsasze 185
 Flántusz 139
 Florin Kut 53
 Foante luj széteie 290
 Fodor-csonkás 114
 Fodorovica 247
 Fodorszug 108
 Fogadó 122
folyam L. Lakóc ~a
folyó L. Kelecsényi ~
 Fontana 290
 Fontáná Borzászka 255
 Fontana le horgos 49
 Fontani 254
 Fontenelele 291
 Fontenele poderei 291
 Fontina luj Balint 92
 Fontini 254
forduló L. Alsó--, *Felső--*, *Izai--*
 Fornoja 257
forrás L. Babonyi--, *Benkő--*, *Bórsós--*, *Császár--*, *Fekete--*, *Hideg--*, *vápa*, *Nyulász--*, *Sós--*, *Sznőke--*, *Sznőke-- ere*, *Sznőke-- ere*, *Teresuly--*, *Tisza--*, *Vadász--*, *Vár-hegy megetti ~*, *Vár-hegyi--*, *Gyálu bó ~a*, *Iza ~a*, *Karpin ~a*
fő L. Oroszló--
föld L. Bányász--, *Fejér--*, *égrese*, *Fejér--domb*, *Fejér--domb alja*
főszolgabírói kerület L. Felsővisói ~, *Nagyágvízi ~*
 Fő utca 104, 151, 164
 Fracsinul Gutarici 290
 Fráj 147
 Frászin 150, 231
 Frászinyisu 30
 Freszinis 42
 Freszinyis 256
 Freszinyisu 287
 Frumusora 186
 Fruntera ormuluj 291
 Funda szikoreii 290
 Fundatura 89
 Fundu Bireuluj 290
 Fundu Csiréssi 256
 Fundu Girbovi 214
 Fundu Hilbocsi 249
 Fundu Huglistyi 213
 Fundu Izi 226
 Fundu Jákosuluj 247
 Fundu luj Szelicki 213
 Fundu lyeszi 257

Helynévmutató

- Fundu Maguri 30
 Fundu Szilci 249
 Fundu Szkejeszi 256
 Fundu Szpinuluj 246
 Fundu vei Gloodosze 218
 Fundu vei luj Sándor 257
 Fundu vei Magure 218
 Funicse 218
 Funtina Kotti 278
 Funtina Krajuluj 69
 Funtiná Tyiri 218
 Funtine Krailuj 277, 280
 Funtuná recse 30
 Furnyikári 257
fürdő L. *Fekete*~
 Fűrészí-völgy 151
fűzes L. *Apró-fűzes*,
Arzsát~, *Belső-Német*~,
Berec~, *Czébel*~, *Csra-*
kó~, *Gödnén*~, *Hánka*-
 ~, *Juhos*~, *Kántor*~,
Katona~, *Kis*~, *Kis-*
Molnár~, *Krúzsely*~,
Lőke~, *Lucska*~,
Macska~, *Morigun*~,
Nagyág~, *Nagy*~,
Nagyszeg~, *Palkó*~,
Papszen~, *Parlag*~,
Rév~, *Rohadi*~, *Sár*~,
Száraz-Német~, *Veres*~,
Vessző~, *András* ~e
 Gábor 10
 Gábor aknája 13
 Gábris-láz 235
 Gácshon 7, 8, 9, 39, 151,
 152, 171, 188, 189, 203,
 204, 211, 220, 224, 264,
 265, 266, 273
 Gácsország 48, 77, 132,
 143, 145, 152, 169, 175,
 193
 Galícia 96, 139, 143, 150,
 151, 152, 173, 186, 188,
 203, 205, 233, 261, 267,
 283, 284, 289, 291
 Galíciai határdomb 151
 Galíciai országút 234
 Gályánka 271
 Ganici 85
 Ganiu luj Danu 290
 Gánya 19, 20, **85–86**, 263
 Gardány 234
 Garsa lába 92
 Garzsin-kút 157
gát L. *Bálcátuli*~, *Bogdán*
vízfogó ~ja, *Bogdánó*~,
Hoverlai~, *Kvaszni*~,
Scsáuli~, *Sztohoveci*~
 Gecü 189
 Geraszeg 234
 Gernyész 24, **87**, 158, 211
Gernyész L. *Kis*~, *Nagy*~
 Geubin 85
 Gicsle 290
 Gimba 143, 209, 252
 Girbova 133
 Giulesti 92
 Gizella-borkút 115
 Glád 87
 Glimboki 284
 Glód 48, 80, **88–91**, 179,
 219, 241, 257
 Glodu 291
 Gloodisor 218
 Gloodosza 218
 Glotkova 243
 Gmunden 77
 Gogosá 247
 Gonoszidő-forrás 114
 Gordina Prislopa 291
 Gorganyiv 40
 Goron 120
 Gorunyi 255
Gödnén L. *Innenső*~,
Túlsó~
 Gödnén-fűzes 113
 Gödnén szugja 113
gödör L. *Barabás*~,
Belső~, *Hegy*~
 Görbe-patak 78
 Granice 290
 Grebin 284
 Grebin fádzset mihoje 284
 Grebin-havas 283, 284
 Grehit 97
 Grehodec 172
 Grehoté 85
Grengyes L. *Kis*~, *Nagy*~
 Grengyes alja 113
 Grigán-havas 174
 Grivu gyálu mare 75
 Gróf Széchényi
 gyógyszerár 11
 Grohoti 291
 Gropa 182, 238, 241
Gropa L. *Nagy*~
 Gropa Boti 248
 Gropa dudi 214
 Gropa Kordisz 9
 Gropa Kostyilszka 8
 Gropa Simonyesze 214
 Gropa Szerbászká 205
 Gropa Urszuluj 28
 Groplyánc 182
 Groplyánc 47
 Groppa Dzsuli 205
 Groppá Dzsuli 205
 Gropsora 205
 Grosz Szverdljik 147
 Grosz Vulsán 147
 Grucesoru 213
 Gruiu pe Sesu 80
 Gruj ászlo 278
 Gruj luj Rad 278
 Gruju bernyelor 242
 Gruju beszericsi 92
 Gruju Borkutuluj 89, 219
 Gruju Gloduluj 219
 Gruju gyintre lestyre 257
 Gruju intre Vej 247
 Gruju Ku árinyi 218
 Gruju kuhi 286
 Gruju luj Dann 278
 Gruju luj Hodor 168
 Gruju luj Ignáth in
 Muncsáj 227

- Gruju luj Jákob 240
 Gruju luj Petru 278
 Gruju maluluj 231
 Gruju perisori 69
 Gruju poduluj 256
 Gruju popoligi 256
 Gruju Singyilor 217
 Gruju Szecsuluj 217
 Gruju Szelistyei 241
 Gruluki 42
 Gruny Benyku 282
 Gruny bezsorovi 34
 Gruny piszkovati 64
 Gruny Sztrimkaszikla 40
 Gruny Velcság 220
 Guja-láz 98
 Gura bireuluj 290
 Gura fracsineluluj 290
 Gurá Gyerenyeuluj 246
 Gura obcini 291
 Gura sirci 291
 Gurá Szilci 249
 Gura vâi hotaruluj 290
 Gurá vei bobuluj 218
 Gurá vei Brádzilor 219
 Gurdaly 235
 Gutin 42, 44, 48, 55, 92, 161, 162
 Gutin-dülő 42, 44
 Gutin-havas 14, 163
 Gutin-kiskő 44
 Gutin-szikla 49, 162
 Gutin sziklája 162
 Gutin-tető 42, 49
 Gyákova 142
 Gyálo Bouluj 288
 Gyaloguszkároszus 20
 Gyálo gye mnyizslok 287
 Gyálo Kokágyi 288
 Gyálo Mare 288
 Gyalo Pörusi 288
 Gyalo Szeptán 287
 Gyálu 168, 222
 Gyálu Aranios 291
 Gyálu babelor 179
 Gyálu bo 285
 Gyálu bó forrása 285
 Gyálu Borskán 286
 Gyálu Boszuluj 249
 Gyálu braduluj 291
 Gyálu Bujuluj 219
 Gyáluca 290
 Gyálu Cili 257
 Gyálu filipeszk 242
 Gyálu Fracsinisiluj 290
 Gyálu Fraszinuluj 226
 Gyálu gye myizslok 25
 Gyálu Hidsilor 290
 Gyálu Iadzii 291
 Gyálu intre bireu 290
 Gyálu intre reuni 290
 Gyálu intre vej 18
 Gyálu Irésk 249
 Gyálu jepi 286
 Gyálu Jezurinyi 257
 Gyálu Kálugeruluj 249
 Gyálu Kelugáruluj 256
 Gyálu Koptyiluluj 257
 Gyálu Krucsi 219
 Gyálu luj Celmán 246
 Gyálu luj Denyis 255
 Gyálu luj Metyei 242
 Gyálu luj vremen 290
 Gyálu Máre 288
 Gyálu Melárikai 255
 Gyálu mereuluj 291
 Gyálu Morareszku 255
 Gyálu mori 25, 186, 286
 Gyálu Morozovi 213
 Gyálu ognei 65
 Gyálu ounkuluj 179
 Gyálu pesceri 290
 Gyálu Pétri 257
 Gyálu Rúski 286
 Gyálu Secaturi 179
 Gyálu Sierei 291
 Gyálu Tunszuluj 288
 Gyálu Urszuluj 19, 256
 Gyálu Zimbruluj 291
 Gyá Szuprá Kosztá Máre 218
 Gyászupra priporuluj 217
 Gyá szuprá Riptyilor 217
 Gyluc 287
 Gyerenyeu 246
 Gyerenyeu Zsoszenyeszku 247
 Gyertyános 98, 111, 236
 Gyl 139, 196, 210
 Gyl Krajna 139
 Gylnisza 64
 Gyllok 140, 194, 276
 Gyiráva 111, 271
 Gyivcsej 209
gyógyszertár L. Gróf Széchényi ~
 Gyöngyszem 98
 Győri-mocsár 105
 Gyulafalu 12
 Gyulafalva 11, 12, 14, 55, 65, 75, 79, **92–93**, 162, 222, 233
 Gyulu vírgyigyiluluj 26
 Habrova Kicsera 132
 Hadimező 112, 113
 Hágó 98
 Hajduken Gráben 147
 Hajdú-kert 147
 Halastó 92
 Halastó körül 281
 Halicja 52
 Halom 115
halom L. Holt~
 Halványakova 139
 Hályogos 111
 Chamniki 188
 Hámnikováta 239
 Hamoviscse 96
 Handal 10, 38
Handal L. Aknasugatag~, Bustyaháza~, Királymező~, Németmokra~
 Hándzsera 275
Hangaléta L. Alsó~, Felső~
Hangyás L. Innenső~, Túlsó~

Helynévmutató

- Hánka-füzes 113
 Hará 269
 Haradiscse 131
 Harb 194
 Harbak 47
 Harbiscse 64
 Harmanyászka 9
 Chascsovánszki Zabük 198
 Háska 78
 Háská Maguri 217
hát L. *Csipkés~*, *Diós~*,
Éger~, *Farkas~*,
Fényes~, *Hosszú~*,
Hosszú~i-dűlő, *Kis-*
Técsi~, *Kóró~*, *Kő~*,
Lapos~, *Magos~*,
Méhes~, *Mészár~*,
Micsó~, *Nagy~*, *Nagy-*
Kő~, *Ösztövér~*,
Sugatag~, *Szőlő~*,
Tűne~
határdomb L. *Galíciái ~*
Határ-patak 69, 99, 235
Hátná 164
Hatpatak 41
Hatpataka 41
Hauriskovo valelő 118
Havas 287
havas L. *Apecka~*, *Báhna-*
~, *Batrina~*, *Bilini ~*,
Borzsova~, *Grebin~*,
Grigán~, *Gutin~*,
Komán~, *Kuk~*,
Magura~, *Mákorló~*,
Osztrij~, *Ozirnya~*,
Petrosz~, *Pogányszky~*,
Segya~, *Suligul~*,
Szolyvai~, *Sztremba~*,
Torójága~
havasok L. *Máramarosi ~*,
Mencsul~, *Petrovai ~*,
Rahói ~, *Ruszkopolyáni*
~, *Visói ~*
háza L. *Lackó ~*, *háza* L.
Vajnok ~
Hecely-patak 110
Hegedüs-láz 234
Hego 40
hegy L. *Két ösvény közti ~*,
Alsó~es~, *Balta~*,
Belső-Első-Saján~,
Dobrik~, *Fekete~*,
Felső~es~, *Fenyő~*,
~es~, *Héro~*, *Kerek~*,
Kis-Cserép~, *Kis-*
Fenyő~, *Kunes~*,
Lapos~, *Magura~*,
Nagy-Cserép~, *Nagy-*
Fenyő~, *Rásza~*,
Remecel~, *Szél~*,
Szkejasza~, *Szkerisora-*
~, *Törés~*, *Újfalusi~*,
Vár~, *Vár~ megetti*
forrás, *Vár~ melletti*
lázak, *Veléti~*, *Budfalvi*
~ek, *Vár~i-forrás*
Hegyes-hegy 234
Hegyes-hegy L. *Alsó~*,
Felső~
Hegy-gödör 98
hegység L. *Kárpát~*
hegytető L. *Bilicsoi~*
Hegyvidék 264
hegyzug L. *Magura~*
helyek L. *Borz~*
Héméj 24
Hérávká 54
Herinche 141
Herincse 24, 87, **95**, 120,
 121, 169, 170
Herincsemonostor 170
Hernécs 42, 44, 55, 65, **94**,
 100
Héro-hegy 23
Herstul 205
Hicsa 239
híd L. *Visó ~ja*
Hideg-forrás-vápa 113
Hideg-kút 200
Hidegpatak 96, 97, 132,
 175, 193, 194, 203
Hidegpataki szolgabírói
járás 51, 187
Hidegpataki szolgabírói
kerület 132, 175, 193,
 203
Hideg-tó 234
Hidzsa 200
Hilboka 249
Chisiscsi 187
Chitárjec 243
Hladik 86
Hládin 46
Hláska 287
Hlaszka 290
Hlászkul 136
Hlinyánka 118
Hliszna 158
Hlisznik 40
Hlivisnej 170
Hlodi 40
Hlodina 85
Hlubicska-patak 176
Hluboka 122, 198
Hlubokej 145
Hlubokej Potuk 102
Hluboki 40, 57, 85, 86,
 154, 181, 264, 282
Hlubokij 140
Hlubokij Zvur 64
Hluboki-patak 196
Hluboki potok 181
Hluboki Visnyij 154
Hluboki-völgy 181
Hluhej 83
Chmeli 265, 266
Hnila 96, 264
Hnilij Zvur 64
Hoda 186
Hodor pojenica 167
Hogyagos 18, 159
Hojpa 12
Holá 52
Holdák 110
Holdák környéke 110
Hólgázsá 9

Helynévmutató

Holica 34, 52, 132, 188, 206	Hosszú-domb 110	Humena 249
Holicja 51	Hosszú-hát 105	Huminele 222
Hólóná Kicséra 132	Hosszú-háti-dűlő 105	Hurka 95
Holovács 186, 205	Hosszúliget 235	Hurká 293
Holovátics 265	Hosszúmező 19, 98–99 , 103, 107, 112, 134, 227, 228, 262, 273	Hurki 122
Holovne-patak 196	Hosszutó-köz 108	Huszákő 172
Holt-halom 98	Hoszunyíl 98	Huszt 87, 95, 96, 102, 103–106 , 107, 112, 114, 116, 117, 120, 121, 122, 123, 124, 126, 145, 146, 169
Holyátinka 176	Hotárelve 241	Husztbaranya 103, 225
Chomina pohárj 239	Hotinka 42, 55, 100–101	Husztéc 87
Chóp 187	Hoverla 76, 151, 152	Husztí láz 114
Chopunécki 47	Hoverlai-gát 76	Husztí vár 117
Hora 167, 220, 259	Hrás 143	Husztköz 24, 102 , 105, 121, 225
Horá 273	Hrásnik 64	Huszt-láz 116
Horávka 165	Hrabniki 136, 188, 271	Huszt pataka 87
Horb 20, 64, 85, 96, 125, 128, 238	Hrábova 170, 171, 208, 243	Huszt vize 104, 105, 106, 120
Horbéscse 293	Hrábovec-patak 209	Huta 21
Horbi 119, 232	Hrábovoho 137	Hütarszki 268
Horbiscea 95	Hrábovoj 57	Ignetesi 291
Horbiscea 154, 157, 259, 276	Hramavej 78	Illéspolyána 216
Horbistye 122	Hranica 203	Illosvāju Horod 261
Horb-Kicsirka 132	Hrebenyová 129	Ilykü potok 206
Horb Korosztévá 175	Hreblya 34	Ilyma 97
Horbok 154	Chreszti 182	Ilyma-patak 210
Horb Rjabocka 189	Hrihorec 186	Ilymő 267
Horb verecsánki 175	Christina 17	Imre-patak 110
Horgastó 108	Hrobok 61	Imsád 127–129 , 137, 238
Horincsovo 95	Chrománovec 78	Imsice 106
Horiplaikom 204	Hromová, 209	In Bajuce 50
Horiskoiv 152	Hruscsina 58	In Butányi 246
Horisnyoe pole 170	Hubinszki 272	In Dimbu formozu 42
Hori vesnyi 173	Hucs 231	In Facá 218
Horobrovicsce 198	Hucsavka pud dolinami 146	In Féc 214
Horod 251	Hucsi 256	In Ferecsi 241
Horodescse 225	Hucsu Temesenyilor 278	In Frásziny 241
Horodilova 119, 120	Hucsutyész 42	In füzes 71
Horodilovo 105	Huflája 247	In Girlyeni doszu 257
Horodiscse 58	Huglistye 213	In Gropa Maluluj 67
Horodistye 156	Hugyina 246	In gros 42
Horsa 93	Huk 61, 78	In grujec 42
Horzsa 65	Huka 281	
Horzsa pataka 65	Hulpe 101	
Hosszú-bérc 98		

Helynévmutató

- In Gurá Meliánuluj 245
 In gura veje 227
 In Gyiduri in Fáce 246
 In horzsa 65
 In Kimpu Izü si pe Pojane 69
 In Kornyét 71
 In Koszta 245
 In Kotrape 90
 In Kráme 42
 In Láz 42
 In Lázur 71
 In Lázuri 247
 In Máles 246
 Innenső-Gödnen 113
 Innenső Hangyás 113
 In Oszoj 69
 In Págyes 42
 In pásztornyik 67
 In Podur 42
 In podurila lá Hotyen 42
 In Pogyerej 89
 In pojána gye fáca 257
 In pojenyice 258
 In polyánna 67
 Inponure 42
 In Popenyi 245
 In prelucs 67
 In preluka luj Buzsála 241
 In priszlop 244
 In Resztocsi 258
 In Ritu 167
 In Ritu la Zenoga 227
 In Sesz la Krucse 248
 In Seszu 245
 In seszu mori 258
 In Szerbaj la puntye 69
 In Szocs 42
 In Szocse 90
 In Sztizserai 255
 Intre ariny 134
 Intre izvoare 290
 Intre Izvora 90
 Intre ogredzi 258
 Intre peroa 215
 Intre Resztocs 250
 Intre Sajoa 212
 In tresztie 71
 Intre válye priszlopuluj 217
 Intre vei 290
 Intrevelcselye 242
 Intre velcselye leng a Kosztá máre 218
 In Turs 28, 89
 In Tyikleu 89
 In Verátyecs 257
 In vervu Kusztí 42
 In voi luj Kálian 277
 In voi luj Kálian 277
 In Zetonye 67
 In Zevoj 67
 In Zevoje 246
 In Zevoju Ilyenyi 69
 Irholc **130–131**, 184
 Irholc-patak 130
 Iristye 22
 Irisztinyic 23
 Iró 44
 Irtsakivszka Kicsera 188
 Ischl 77
 Iskola utca 104
 Iszka 51, 52, **132**
 Iszkut 162
 Iváneku Verch 220
 Ivankova 145
 Ivánu Gyil 85
 Ivolova 143
 Iza 23, 24, 25, 63, 69, 70, 80, 84, 102, 105, **117–121**, 133, 145, 149, 170, 179, 222, 226, 233, 234, 245, 246, 247, 248, 250, 253, 256, 258, 277, 278, 279, 280
 Iza forrása 226
 Izai-alsó-mező 234
 Izai-Csere 234
 Izai-forduló 104
 Izai kerület 63, 84, 149, 226
 Izai-mező 105
 Izai utca 104
 Iza kerület 69, 133
 Iza környéke 88
 Iza tájéka 27, 212, 216, 240, 244, 253
 Iza vize 25, 213, 245, 254, 257
 Iza-völgy 25
 Izer 133
 Izvoar 290
 Izvora 163
 Izvorelye della Stegye 49
 Izvoru álb 89
 Izvoru Beilor 49
 Izvoru bouluj 291
 Izvoru Cailor 291
 Izvoru Diculuj 49
 Izvoru Dragus 226
 Izvoru Drágus 287
 Izvoru Gyicsézálór 287
 Izvoru in Kelinye 49
 Izvoru in pestyi 49
 Izvoru koilor 283
 Izvoruluj Dragus 226
 Izvoru luj Drágus 287
 Izvoru Mergyisor 49
 Izvoru nyegru 185
 Izvoru Nyegru 287
 Izvoru nyegrú 49
 Izvoru Nyégru 287
 Izvoru Nyípruluj 49
 Izvoru Proptyilor 287
 Izvoru riptyi 283
 Izvoru Rossu 49
 Izvoru Szerp 287
 Izvoru Ursuluj 291
 Izvoru Vinuluj 29
 Izvoru Zsnyáponuluj 287
 Jáblonica 47, 77
 Jáblúnüv 174
 Jáfánkóvátá 20
 Jáhodicsin 95
 Jáhodicsni 171
 Jákóvá 247

Helynévmutató

Jalenka 139	Jaszenovec pataka 120	Kabolapolyána 19, 74,
Jalinka 204	Jászenovec-völgy 128	136 , 152, 265
Jálovec 214	Jászenovo 166	Kabolec 61
Jálovej 264	Jászenu 61	Kabolina 64
Janko 171	Jászinniki 268	Kácsurka-patak 194
János-akna 12, 200	Jászinya 150	Kádár-oldal 98
Jánosé 12	Jászinyivka 95	Kádob 119
Jánovec 210	Jaszpedja 204	Kádova 139
Jánovec-víz 210	Jásztrábics 95	Kajtár-láz 235
Jánsenu 80	Jasztrábli 171	Kakuk-mező 109
Jänsenu 80	Jávíri 266	Kaladna 54
Jápá 134	Javirnik 96	Kala musztka 64
<i>járás L. Alsó ~, Bocskó ~,</i>	Jávor 205	Káldáre 285
<i>Dolhai szolgabírói ~,</i>	Javorina 267	Kaleábeji 42
<i>Dolhavízi szolgabírói ~,</i>	Javornik 97, 143	Káleá Szilci 249
<i>Dombói szolgabírói ~,</i>	Jávorov 77, 182	Kale tyine 227
<i>Felső ~, Hidegpataki</i>	Jávorova 138	Kalian patakja 277
<i>szolgabírói ~, Kaszó ~,</i>	Jávorovec 78	Kálinfalva 31, 48, 49, 79,
<i>Kaszói ~, Királyvölgyi</i>	Jávur 205	81, 86, 178, 179, 222,
<i>szolgabírói ~,</i>	Jávuřnik 238	223, 231
<i>Máramaroszigeti ~,</i>	Javürnek gyílnica 203	Kalini 20
<i>Ökörmezei ~, Ökörmezői</i>	Jegyerelye 30	Калины 20
<i>~, Patakvölgyi</i>	Jeles pojánna 89	Kálinovec 191
<i>szolgabírói ~, Ruszvízi ~,</i>	Jészava 182	Kálló 170
<i>Sziget ~, Szigeti ~,</i>	Jezer 55	Kálló-patak 171
<i>Szigeti szolgabírói ~,</i>	Jezunajec 63	Kálluv 169
<i>Szinevéri szolgabírói ~,</i>	Jezunyii 163	Kalocsa 127, 129
<i>Talaborvízi szolgabírói</i>	Jezuriny 89	Kalocsahorb 128, 137 ,
<i>~, Taracvölgyi</i>	Jezurinyi 241	138
<i>szolgabírói ~,</i>	Jezurisca 163	Kalocsaimsád 128
<i>Tiszavölgyi ~,</i>	Jezurnyi 30	Kalocsák 128, 158
<i>Tiszavölgyi szolgabírói ~,</i>	Jód 63, 133 , 149, 214, 245	Kalocsaláz 128, 138
<i>Visó ~, Visói ~</i>	Jodisior 133	Kalocsaófalú 128, 138
Járemková-patak 196	Josephi 17	Kalocsa-vidék 128
Járici 95	Josephinum-töltés 104	Kalocsa-völgy 127, 138
Járkadzi 187	Juhos-fűzes 114	Kalocsa völgye 293
Jarko 205	Jurácskova 136	Kályá Budeștilor 179
Járku 182	Jurcseszka 205	Kályá Bugyestilor 90
Jaszapuszkej 173	Kabela 86	Kályá Cornestilor 179
Jaszenik 85	Kablec 171	Kályá Izánilor 80
Jaszeno 171	Kabola 60, 61, 233, 235	Kályá Máre 71
Jaszenova 86, 97	Kabola csárda 134	Kályá Mlecsi 250
Jaszenovec 119, 120, 121	Kabola-patak 106	Kályá mori 22
Jászenovec 128, 157, 238	Kabolapatak 134–135 , 227	Kályá poenyi 89
Jászenovec-patak 128	Kabola pataka 134	Kályá Porcsiloru 248

- Kályá Saretii 80
 Kályá Slatini 179
 Kályá Szigetuluj 80
 Kálya Szlatyie 89
 Kályá Szlatyine 258
 Kályá Szlátýine 89
 Kályá Szlátýini 218
 Kályá valeniloru 80
 Kálye Hotyi 222
 Kalyiba 99
 Kamárnek 47, 139
 Kámenec 76
 Kámenisztej 204
 Kamincsán 205
 Kaminec 205
 Kaminy 85
 Káminy 139, 267
 Kámjanec 64
 Kamjanka 97
 Kámjonka 238
 Kamnyánka 262
 Kámnyánká 209
 Kamnyunka 145
 Káncs 238, 239
 Kandikó utca 116
 Kanís birovec 239
 Kántor-füzes 98
 Kánya-patak 110
 Kapácsfalva 55
 Kapány 64
 Kapinec 270
 Kapnikbánya 49
 Kápolna 106
 Káptolu Szállás 261
 Kápu Bredeceluluj 214
 Kapu Grosi 205
 Kápu Gyáluluj 214
 Kápuhutsuluj 44
 Kápu Kimpuluj 30
 Kapusztniki 118
 Karácsonfalu 74, 160
 Karácsonfalva 72, 159,
     282
 Kárácsonüsška 171
 Karácsonyfalva 23
- Karák 162
 Kárbunáristyi 31
 Karmovat 85
 Károly-akna 200
 Károlyfejérvár 291
 Kárpát-hegység 51, 187
 Kárpátok 96, 204
 Karpin forrása 68
 Karpin patakja 68
 Kárpiny 247
 Kaseulie 291
 Kassai kerület 127, 137,
     138, 142, 237, 239
 Kassa keneziátus 178
 Kasta mare 222
kastély L. *Szuhai*~
kaszálók L. *Szólóhegyi*~
 Kaszira 157
 Kaszó 10, 14, 32, 75, 80,
     163, 231
 Kaszói járás 68, 231
 Kaszó járás 10, 22, 25, 41,
     48, 79, 83, 100, 161, 178,
     231, 277
 Kaszó járása 80
 Kaszó keneziátus 178
 Kaszópolyána 7, 37, **139**,
     152
 Kaszó vize 49, 92, 222,
     231
 Kaszó-völgy 25
 Kaszta intre vas 75
 Kasztá Luncsi 241
 Kaszte mare 75
 Kásztyele Monaszteri 249
 Katona-füzes 113
 Katona-oldal 111
 Kátova 64
 Katricsu 85
 Kavácsik 261
 Kecsera 136
 Kecsirka 132
 Kecsés-rét 98
Kecsora L. *Nagy*~
 Kédréni-patak 47
- Kéji 86
Kékes L. *Kis*~, *Nagy*~
 Kékes pataka 18
 Kelecheny 141
 Kelecseny 132, **140–141**
 Kelecsény 194
 Kelecsényi folyó 194
 Kelecsényi Rika 140
 Kelő-vápa 113
keneziátus L. *Kassa* ~,
     Kaszó ~
 Kenyérhordó-láz 236
 Kepkény 199
 Kepreristye 30
 Kerecke 57, **142**, 143, 166,
     198
 Kerecsanka 142
 Kerek-domb 69
 Kerekhegy 110, 130, 131,
     144, 184
 Kerek-hegy 144, 192
 Kerek-hegyi-patak 192
 Kerek-mocsár 110
 Kerek-mocsár tájéka 110
 Kerek-tó 69
 Keresmező 150
 Kereszt tájéka 108
 Keresztút 234
 Kernécska 266
 Kernisnyi-patak 125
kert L. *Bürgüsz*i~, *Hajdú*-
     ~, *Onyicsa* ~*je*
 Kertalja 108
 Kertinováti 110
kerület L. *Bocskó* ~,
     Bocskói ~, *Bocskói*
     szolgabírói ~, *Borkúti* ~,
     Dolhavízi szolgabírói ~,
     Dombó ~, *Dombói*
     alszolgabírói ~,
     Felsővisói főszolgabírói
     ~, *Hidegpataki*
     szolgabírói ~, *Iza* ~,
     Kassai ~, *Királyvölgyi*
     szolgabírói ~,

<i>Máramarosi ~, Máravízi</i>	Kimpu la moriza 75	Kis-füzes 114
<i>~, Máravízi szolgabírói</i>	Kimpu lavaduc 75	Kis-Gernyész 98
<i>~, Máravölgyi ~,</i>	Kimpulung 98	Kis-Grengyes 115
<i>Nagyágvízi főszolgabírói</i>	Kimpu máré 93	Kis-Kékes 18
<i>kerüle, Nagyágvízi ~,</i>	Kimpurele 222	Kiskirva 148 , 184, 262
<i>Patak völgyi szolgabírói</i>	Kimpu retundi 69	<i>kiskő L. Gutin~</i>
<i>~, Petrovai ~, Rahó ~,</i>	Kimputus gye sét 75	Kis-Kübler 115
<i>Rahói ~, Róna ~,</i>	Kincsova 209	Kis-Martos 111
<i>Rónavízi ~, Rónavízi</i>	Kinga-akna 17	Kis-Metyovó 118
<i>szolgabírói ~, Ruszvízi ~,</i>	Kipcsim 40	Kis-mocsár 114
<i>Ruszvízi szolgabírói ~,</i>	Királyházi vár 112	Kis-mocsári-dűlő 116
<i>Sajó ~, Sajói szolgabírói</i>	Királyi erdőkert 11, 14	Kis-Molnár-füzes 98
<i>~, Sugatag ~, Sziget ~,</i>	Királymező 59, 60, 61,	Kis-Nereszen 109
<i>Sztaniszlai ~, Talaborvíz</i>	147	Kis-Nereszen alja 109
<i>~, Talaborvízi ~,</i>	Királymező-Handal 147	Kis-Nyíres 105
<i>Tiszavölgyi ~, Visói ~,</i>	Király-völgy 21, 181	Kisoroszország 191, 196,
<i>Vrchovinai ~</i>	Királyvölgyi szolgabírói	206, 208
Keselymező 120, 121,	járás 130	Kispatak 224
145–146 , 169, 170	Királyvölgyi szolgabírói	Kisrákóc 145
Két-árok-köz 109	kerület 21, 82	Kis-Rákos-völgy 114
Kete Krucsá Sajouluj 245	Kircsmarica 30	Kis-Rákos-völgyi-patak
Két ösvény közti hegy	Kirligatura 241	116
115	Kirligetura 205	Kis-Rubacsin 187
Két-Rákos közt 114	Kirnácsna 210	Kis-Sólyom-kő 106
Kétútköz 98	Kirmicski 96, 132, 269	Kis-Sólyom-kő pataka
Két-út közt 114	Kirmitséscse 164	106
Kice-köz 109	Kirva 106	Kis-Técsi-hát 115
Kicsára 193	Kirvavec-patak 51	Kis-Técsi-völgy 113
Kicsera 73, 86, 96, 97,	Kirvavec-patak 51	Kis-Técsi-völgyi-patak
140, 148, 154, 188, 197,	Kirvávij potúk 51	116
198, 204, 239	Kis-akna 200	Kis-Tisza 116
Kicsérá 20	Kis-Aszajk 125	Kis-Úrmező 272
Kicsera csertéz 38	Kisbocskó 38, 63, 149 ,	Kis utca 122
Kicsera Dalnye 21	160, 286	Kiszva 139
Kicséráni 171	Kisbocskó pataka 149	Kiveli Peraszehirka 40
Kicserela 157	Kisbocskó völgye 149	Klapet 87
Kicsérela 165	Kis-Bouc 18	Klefás-orom 152
Kicsirka 40, 193	Kis-Bukovina 104	Klein Vulsán 147
<i>Kicsirka L. Horb~</i>	Kis-Cihánszki 37	Klemovec 210
Kicsurka 186	Kis-Csere 234	Klenova 171
Kicsürke 172	Kis-Cserép-hegy 115	Klife 49, 50
Kijov 117	Kisdolha 267	Klímec 293
Kijovec 96	Kis-Evező-patak 109	Klímová 203
Kimpu gye mizslok 217	Kis-Fenyő-hegy 192	Klini kala Hresztá 64
Kimpu la mocsire 75	Kis-Fenyő-patak 192	Kliva 19, 34, 61, 230

Helynévmutató

Klivka 140	Kolo temetovo 119	Koszárszka 199
Klivki 206	Kolo teplici 118	Kósszu 61
Klobuk 170, 172, 294	Kolo Vjázá 271	Kosztá Birhometyi 248
Klodivcsik 40	Komán 284	Kosztá cse máre 213
Klyucs 238	Komán-havas 283	Kosztá Dányászka 255
Klyücsi 152	Komárneshki 210	Kosztá funtinyi 90
Knázká 171	Komárom 237	Kosztá Griguci 218
Kóbács 64	Kondras 290	Kosztá Grosuluj 28
Kobela 139	Konec Mencsul 265	Kosztá luncsi prelucsi 242
Kobeloszki Tószti	Konec Polonena 139	Kosztá Máre 218
Álásínószki 38	Konec polonina 9, 37, 40	Kosztá Mocsiri 241
Kobila 136	Konyha 63, 133, 149 , 167,	Kosztá petricselyi 241
Kobilec-patak 169	214, 245, 246	Kosztá Petrisuluj 217
Kobili 245	Konyu 85	Kosztá re 254
Kobza 52	Kopácsis 42	Kosztýina 200
Koczsegési utca 104	Kopácsnovo 87	Kosztýis 23
Kodrisore 42	Kopány 51	Koszu verch 129
Kohor-láz 98	Kopányovij-patak 196	Kota Drumuluj 227
Kohor-lázi-patak 99	Kopasz-domb 106	Kotava 165
Kohutka 96	Kopaszisza 106	Kotilec 131
Kohutuv gruny 20	Kopeltis 55	Kotlok-vápa 113
Koja-láz 235	Kopica 275	<i>Kotor L. Alsó~, Felső~</i>
Kokosnya 119	Kopilas 205	Kotova 126
Kola Dubá 64	Kopinc 232	Kotroape 218
Kola Hrusi 64	Kórcsánka 142	Kotroptyistyilye 241
Kola Macsila 64	Koritiscsa 34, 209	Kotzszeg 103
Kolbásznyakok Báhnái 40	Koritiscse 191	Kotyecu giduluj 256
Koleszarovo 105	Kornesti 222	Kovacsüszki 166
Kolnyicse 31, 242	Kornet 200	Kovacsüszki pataka 166
Kolnyik 200	Korni de dzsos 222	Kovács-völgy 114
Kolo Arsícki 139	Korni de sus 222	Kovács-völgyi első borkút
Kolo Bugává 259	Kornu Arburírol 277	115
Kolocsáva-völgy 128	Kornu Dumbrevi 213	Kovács-völgyi második
Kolo Kologyaza 118	Kornu Oszojuluj 279	borkút 115
Kolo Koszici 64	Kóró-hát 114	Kovács-völgyi-patak 116
Kolo Mlina 64	Korosztu 28	Kovályova 85
Kolo mohelke 282	Korosztýe 214	Kozáj 132, 209
Kolo nyizsnehó mlícsa 120	Korosztýele 246	Kozári-dűlő 106
Kolo patatocske 259	Kosáre 268	Kozel 20, 85
Kolo Szela 271	Kosári 195	Kozie 284
Kolo Sztareho Kreszta	Koselyuszka 138	<i>kő L. Kis-Sólyom~, Kis-</i>
118	Kostýil 200	<i>Sólyom~ pataka, Nagy-</i>
Kolo Sztudenaj Teplice	Kostýuj 186, 200	<i>Sólyom~, Szél~, Tisza~</i>
259	Koszmács 77	Köblen-völgyi rétek 114
Kolo temetova 34	Koszova Kicsera 85	Köcserá 194

Helynévmutató

- Köcserká 195, 267
 Kő-hát 114
 Kőhát 65, 98, 134, 233
Kő-hát L. Nagy~
 Kőhát-bérc 98
 Kőhát-legelők 236
 Kökényes 19, 86, 106,
   130, 131, **154**, 155, 181,
   184, 246
 Kökény-mező 236
 Köles-mező 114, 116
 Kő-lom 115
 Köntös 98
 Köntös-patak 99
 Kőpalló környéke 113
környéke L. Holdák ~, Iza
~, Kőpalló ~, Malom ~,
Pusztult ólak ~, Zúgó ~
 Kőrödi zátonya 109
 Körösmező 38, 39, 77,
   150–153
 Kőrösös 114
Kőrösös L. Alsó~, Felső~
 Kőrösösi utca 104
 Kőrös-rét 114
 Kőrös-réti borkút 115
 Körtvélyes 19, **155–156**,
   181, 235, 261, 262
 Körtvélyesi-Súgó 235
 Körvavcsát-patak 194
 Körvavec 194
 Köszörű 110
 Köszörű-patak 33
 Köszörű-völgyi-patak 116
 Kővár vidéke 49, 162
 Köves-Csucskó 115
 Köves-láz 109
 Kövesliget 53, 87, **157–**
   158, 164, 165, 211
köz L. Hosszútó~, Két-
árok~, Kice~, Lapos~
 Középpapsa 18, 19, 20, 60,
   67, 72, 74, **159–160**, 280
 Közép-domb 105
 Közép utca 121, 126
- Középvíró 84, 185, 205,
   226, **283–285**, 286, 287,
   289
közt L. Két-Rákos ~, Két-út
~Két ösvény ~i hegy
 Kracalin 114
 Krácsfalva 42, 55, 130,
   161–163
 Krácsunyászká 151
 Krajna rika 136
 Krajna Rika 136
 Krajnikovo 125
 Krajnikuszki-patak 125
 Krászályonka 40
 Krászna 60, 138, 182, 239
 Kraszna Kicsera 85
 Krászni gruny 61
 Krasznisora 19
 Krasznisora 59, 60, 61
 Krászni zvor 239
 Krecsunova 282
 Kremenyát-patak 208
 Kremenyica 159
 Krémnyánc 54
 Kremnyánka 267
 Kreszt 138, 238
 Krévec 269
 Krévilazak 54
 Kricsfalva 53, 54, 158,
   164–165, 269
 Krikína 163
 Krimnyánka 189
 Kriva 170, 200
 Kriva berzsovánuluj 230
 Kriványátá 275
 Krivec 164
 Krivéj 169
 Krivéj Zvür 78
 Krive mále 148
 Krivenyka poprêhorode 64
 Krivenykej 64
 Krivi 166
 Krivij 294
 Krivij Veliki 294
 Krivi-patak 205
- Krivi pataka 166
 Krivját 188
 Krivka 275
 Krivlyát 96
 Krivulya 95
Krivulya L. Alsó~, Felső~
 Kropévistse 24
 Krucse cse botrine 69
 Kruh 262
 Kruhla 47, 167, 195, 247
 Kruhli 173, 265
 Krulyko 139
 Krusnik 251
 Krüzsely-füzes 114
 Kucsáné 54
 Kucsurnyik 200
 Kudrévi 139
 Kuk 251
 Kuk-havas 198
 Kukovica 85
 Kukul 152
 Kulinah 259
 Kulinov Rét kolo
   vesnyoho Kreszta 276
 Kuncs 19
 Kunegunda 17
 Kunes-hegy 159
 Kuniczni 171
 Kupénec 47
 Kuratorovároszus 20
 Kuratura 66
 Kurbeluszki 20
 Kurilova 268
 Kurnuta 293
 Kurpen 136
 Kurtyászka 136
 Kurucz-akna 200
 Kusbej 243
 Kusnica 57, 142, **166**, 199,
   251
 Kusztur 229
 Kut 188
 Kút 69
kút L. Garzsin~, Hideg~,
Bálint ~ja

Helynévmutató

Kutaluhi 251	La fontáné Máluluj 42	Láni 20
Kuté 157	La fontina dregutuske 55	Lánovec-patak 243
Kuzberg 181	La funtina 90	Lánovec-völgy 243
Kuzi 173	La funtina Krailuj 68	Lántsinyeszká 9
Kuzlik 121	Lá funtuná nyágra 214	Lánu 262
Kuzva 173	Lá funtunyelye 213	Lá Obláze 249
<i>Kübler L. Kis~, Nagy~</i>	Lág 34	Lá Okalye 217
Küzé Káminy 78	Lá Girbova 214	Lá Ovesze 241
Kvasnica 205	Lá Girbova Jóduluj 245	Lapác 235
Kvász 78, 176, 243	Lá Girbova Sajouluj 245	Lá péri 257
Kvászi 39	La glod dupe Kurtye 69	La Petricse 255
Kvászni 8, 9, 76, 136	Lá Grope 247	La Petríle álbe 42
Kvásznicá 205	Lá Gruj 30	La Petrille álbe 42
Kvaszni-gát 76	Lá Gruju 79	Lá Piatra 249
Kvászniškova 64	Lágyas-láz 114	Lá Piatrá Jezuruluj 89
Kvászova 138	Lágyas-lázi dúlő 116	La Pietra detonato 49
Kvászovec-patak 243	La Gyelnyice 278	La pietrile corbuluj 55
Kvaszta on selye lor 231	La hastóuluj 75	Lapinovec 96
La Áriny 68, 90	Lá határ 79	Lá pod 89
<i>láb L. Garsa ~a</i>	La Huzile 290	La podani 290
Lába 205	Lákápu hutsuluj 44	Lá Pogyínyi 29
La Bálte 42	Lakóc 120	Lá pomnyi 255
Lá Báltye 246	Lakóc folyama 104	Lá ponora 90
Láb-domb 110	Lakóc utca 104	Lá Ponore 247
Lá Bélc 90	Lá Kolibgy 255	La Popinye 278
Lá Bélci 245	Lá Krucsa 213	Lapos-hát 114, 115
Lá Bolovány 217	Lá Krucse in Seszu 245	Lapos-hegy 115
Lá Borkut 42	Lá Krúnty 30	Laposi lázak 114
<i>Lab-patak L. Nagy~</i>	La kuri 231	Lapos-köz 108
La Bulbuk 42	Lál 22	Láp-patak 235, 236
Lá Bulován 42	La leszerie in Lunka 69	La Prilogyyse in ásty 69
La campuri 55	Lá liváda 89, 242	La Priszlop 89
La Citrasi 290	Láló 83	La Ptyátre 23
Lackó háza 110	La Lonkuce 42	La resztocs gyin gyoysz 69
Láckovesz 64	Lálova 53	La resztocs gyin szusz 69
Lacsare 222	Lál patakja 22	Lá Ripa 257
Lá Csundzsi 29	Lá májdán 168	Lá rogyie 79
Lá csuroj 42	La márgina mare 42	Lár Péri 247
Lá Csuroje 241	La moare din szusz 68	Lá Sopruri 242
lá Csurojes 219	La mocsire 227	La Spinu 80
La Dimburále 42	Lá mora lenga ograde 258	Lá Spinurátore 245
Lá Doszu 30	La Mora luj Kotyec 245	La stubéj 223
La fagu mare 55	La more gyin gyosz la	Lá Suknye 213
La fagu máre 42	áriny 68	La Szkáre 229, 230
La fentína luj Grose 42	Lá murje 241	Lászki 37, 136, 173

Helynévmutató

Lá Szletyinuca 89	Lázescsána 151	Lengyel 7, 73, 232
Lá Szpinzuratore 213	Lázi 119, 151, 173	Lengyelhon 11, 39, 113,
Lá Temesoj 214	Láziscsána 150, 151	128, 191, 200, 264, 275
Lá teu Szarát 42	Láziscsánai-völgy 151	Lengyelország 36, 73, 143,
Lá Toptyile 42	Lázi Tani 255	176, 191, 204, 237, 239,
Lá Tufe 91	Lázki 184	243, 275, 293
Látundur 46	Lázkovéj-völgy 184	Leordina 167–168 , 186,
Lá Turs 217	Lázok 106	204, 246, 247, 248
Laurics pa Kimp sub Mál 42	Lázoveci 95	Lerchen Gärten 147
La vacosia 290	Lázu 241	Leseten 205
La vadineu 291	Lázuányi 42	Leskucu 258
Lá Vádu fetyeszk 42	Lázu Bábi 66	Lesznyica 139
Laven 86	Lázu Bánkuluj Surupatu 227	Leszpedzi 242
La veratyecs 69	Lázu Blegyi 28	Leurda 288
Láz 8, 96, 128, 222, 273	Lázubogyi 44	Lezukurilye 242
láz L. Bába~, Bajki~, Balog~, Bartos~, Bátsi~, Betske~, Budai~, Cigány~, Czégényi~, Dobos~, Erneyei~, Fenyő~, Gábris~, Guja~, Hegedűs~, Huszti~, Huszt~, Kajtár~, Kenyérhordó~, Kohor~, Koja~, Köves~, Lágyas~, Mik~, Munkás~, Nestepán~, Ország~, Peres~, Poncz~, Ráb~, Répás~, Senye~, Szabó~, Szegedi~, Szerelem~, Szüts~, Técsi~, Veres-Lőrinc~, Andók ~a, Kohor~i-patak, Lágyas~i dűlő, Munkás~i-dűlő, Rab~i dűlő, Fenesi ~ak, Laposi ~ak, Libányi~ak, Marangosi ~ak, Tűneháti ~ak, Vár-hegy melletti ~ak	Lázu Bogyi 42	Libány 110, 111
	Lázu csel Szászeszk 214	Libányi-lázak 111
	Lázu Hirbuluj 217	Libány sűrűje 111
	Lazu Kirsztyné 256	Licsánec 171
	Lázu Kosztyi 23	<i>liget</i> L. Mánnás~
	Lázukuri 242	Liget-üstök 110
	Lázu Lucseszk 254	Licha pohár 37
	Lázu luj Bgyilc 29	Lichig-patak 37
	Lázu luj Boile 214	Lílik tyiszniná 189
	Lázu luj Dunka Stéfán 89	Linga Vályá Zsiredzilor 219
	Lázu lung 258	Lipa 171
	Lázu lunguluj 90	Lipche 141
	Lázu Lupuluj 250	Lipcsa 169
	Lazu Máncsi 257	Lipcese 24, 102, 118, 120, 121, 145, 169–170 , 171
	Lázu onuluj 222	Lipcse-patak 169
	Lázu Perczi 256	Lipcsepolyána 169, 171–172
	Lázu Petrovenyeszk 254	Lipcse-völgy 169
	Lázu Rekuluj 250	Lipecka polyáná 171
	Lázurel 60	Lipivki 188
	Lazúrilye Ándreesty 254	Lipova 172
	Lázu Rostyoszk 250	Lipovcsanya 145
	Lázu Soági 255	Lipovec 120, 170
	Lázu Szátuluj 67	Lipovec-patak 145, 169
	Lázu temesésk 42	Lipsa 170
	Lazüli-patak 199	Liscsána 53
	Lednej 196, 197	Listyilye 214
	<i>legelő</i> L. Kőháti~k	Liszice 198
	Legsore 42	
La Zavoj gyin gyosz 69	Léché patak 265	
La Zavoj gyin szusz 69		

Liszicei-patak 166	Lupsát 188	Maitrics mare 65
Liszickai-patak 199	Lussánszka 182	Majdán 78, 176, 206, 243
Liszicki 166	Lutosza 205, 284	Majdánka 174, 176–177
Liszicki-patak 199	Luzsászka 218	Majos-csere 110
Litvánia 191, 196, 206, 208	Luzska 261	Mákorló-havas 285
Livedzi 254	Luzsku 85	Makovica 105, 171
Lokoty 251	Lyáhovec 175 , 193	Malacsné Kámíny 270
<i>lom</i> L. <i>Kő</i> ~	Lyachovka 206	Málá Gropa 238
Lomécsát Kolyinácsovát 175	Lyachüvka 206	Mala Kurtyászka 136
Lomsora 184	Lyásza 257	Mala Liszicka 198
Lonka 23, 83, 130, 139, 173 , 231, 265	Lyátsin 9	Mala réká 272
Lonka vize 82	Lyesul 76	Malasni 182
Lopusánka 150, 151, 174	Lyesulec 76	Malatii 290
Lopusnya 174 , 176	Lyeszok 193	Málá Ugolyka 269
Losztun 284	Lyina 57	Maléj Prim 136
Losztun 284	Lyiscsána, 274	Maleniscsa 181
Lozánszka 208, 267	Lyukas-domb 234	Malenszki 261
Lozinszké 193	Macarlaole Maguri 179	Malenszki potok 181
Lozovec 165	Macska-füzes 113	Máléskert 108
Lőke-füzes 113	Magos-hát 115	Maliniscsa 181
Lőke Pál borkútja 115	Magosligeti utca 104	Malinovi 58
Lublyána 199	Magtár utca 104	Máliszki 246
Lublyáni-patak 199	Magura 19, 42, 63, 80, 133, 217, 218, 226, 242, 253, 254, 257, 264, 291	Málnyistye 214
Lúci 114	Magura batevilor 290	Máloj Gyl 194
Lucsini 198	Magura Dávidószke 163	<i>malom</i> L. <i>Alsó</i> ~, <i>Felső</i> ~, <i>Szeklencei</i> ~ <i>vize</i> , <i>Velétei</i> ~ <i>vize</i> , <i>Tot malma</i>
Lucska 98	Magura-havas 244	Malom alja 98
Lucska-füzes 113	Magura-hegy 88	Malom-domb 108
Ludovika 17	Magura-hegyzug 253	Malom-égres 108
Lud-patak 18	Magura máre 287	Malom környéke 113
Luh 131, 211	Magura Mnyike 287	<i>malomvíz</i> L. <i>Szeklencei</i> ~
Luha 173	Magurésén 139	Malom vize 105, 106, 116
Luhej 232	Maguricsa 89	Málu 31, 178
Luhi 76, 77, 152, 205	Maguricse 284	Mályova 276
Luh sirokij 232	Maguro Bejászuluj 258	Mályovo 273
Luhurilye 249	Magyarhon 25, 41, 42, 48, 100	Manászter 33
Lukova 141, 294	Magyarláros 49	Manaszterec 130
Luncsi 256	Magyarlárosi erdő 48	Manasztirszki 156
Luncsi-patak 69	Magyarország 39, 68, 77, 103, 145, 152, 169, 191, 205, 277, 289	Mándzok utca 151
Lunka 29, 80, 87, 217, 218	Magyaros-dülő 116	Mánnás-liget 98
Lunká Pojenyi 241	Magyar-patak 235	Mára 10, 32, 44, 55, 56, 65, 68, 69, 75, 80, 92, 161, 162, 163, 231
Lunke 163		Máramarosí havasok 117
Lupejka 154		

Helynévmutató

Máramarosi kerület 33	Megora 220	~, Pad~, Piros-domb~,
Máramarossziget 10, 15, 80, 147, 161, 236, 265	Megura 44, 83	Rákos~, Saján~,
Máramarosszigeti járás 46, 147	Megure 19, 22	Szederjes~, Szél~,
Marangos-bükk 114	Megureny 88	Tamás~, Tiszai-alsó~
Marangos-Büngész 114	Megyanec 120	Mezserik 76
Marangosi lázak 113	Megyánicka 132	Mezse szele 259
Marangos-patak 116	<i>megye L. Belső-Szolnok ~,</i>	Mezsi darahámi szereg
Marangos-völgy 113	<i>Bereg ~, Sáros ~,</i>	polya 164
Mára-vidék 92	<i>Szatmár ~, Szepes ~,</i>	Mezsi harbi 195
Mára vize 44, 68, 92	<i>Ugocsa ~, Ung ~,</i>	Mezsi krivimi 294
Máravízi kerület 32	<i>Zemplén ~</i>	Mezsi putyi 58
Máravízi szolgabírói kerület 10, 161	Méhes-hát 111	Mezsiriki 37
Máravölgyi kerület 55	Mekalek gruny 139	Mezsi teplicámi 164
Mare 68, 69	Meleg-tó 234	Mezsi tiszamé 122
Mária-akna 200	Melejova Kutt 193	Micsó 109
Márcu csertis 102	Melián 245	Micsó alja 113
Markó-patak 110	Meling 93	Micsó-hát 113, 114
Markó völgye 110	<i>mellék L. Tisza~</i>	Migla 175
Martos 108	<i>mellét L. Vár-hegy ~i</i>	Miglya 90
<i>Martos L. Kis~, Nagy~</i>	<i>lázak</i>	Migyancsik 188
Maskáruszkum 20	Mély-patak 98	Mígyánica 132
<i>második L. Kovács-völgyi</i>	Méncsel 60	Mihálka 122, 123, 125 –
<i>~ borkút, Sajáni ~ borkút</i>	Mencsela 85	126 , 221, 225, 274
Második borkút 115	Mencsil 40	Mihály aknája 13
Mastacanis 291	Mencsilski 139	Mihályi 10
Matacsó 132	Mencsul 151, 265, 270	Michéj pataka 106
Matacsó-patak 132	Mencsul-havasok 266	Mihluszka 276
Mátiászcsek 47	Mencsul Velekej 136	Michovej 262
Mátiászcsein Gruny 47	Mencsur 73	Mijlocia 178
Mátiászka 46	Meniluj 284	Mik-láz 235
Mátránka 193	<i>meredek L. Tolvajszökölő~</i>	Miklós-akna 200
Mátyáuka 247	Meresír 76	Mikolapatak 25, 48, 79, 80, 90, 178–180 , 241
Matyijóv 294	Mergyisor 49	Mikolapataka 79, 80
Medova 143	Mersa 209, 238, 293	Mikova 281
Medvedica 76	Mertyu 49	Mikulec 129
Medvés 99	Mészár-hát 99	Mincul 238
Medvesgye 83	Metéllő 110	Mincselik 171
Medvesi 210	Metyova 57, 172	Mincsul 177, 232, 239
Medvezsi 77, 171	<i>Metyovó L. Kis~</i>	Mincsulik 239
Medzevodámi 53	<i>mező L. Alsó~, Bél~,</i>	Mincsur 205
<i>megett L. Vár-hegy ~i</i>	<i>Bogdán~, Cserbán~,</i>	Mincsul 78, 209
<i>forrás</i>	<i>Derék~, Felső~, Izai-</i>	Mirnij 182
	<i>alsó~, Izai~, Kakuk~,</i>	Mirnij-patak 182
	<i>Kökény~, Köles~,</i>	Miskárti 189
	<i>Mocsár~oldal, Nyíres-</i>	

Helynévmutató

Missin 77	Mojnye 217	Nagybánya 11, 162, 163, 228, 233, 290
Misztica 141	Mojnyelye Virtyoje 217	Nagybocskó 38, 74
Misztice 170	Mojszin 185, 226, 284, 287–288 , 291	Nagy-Bouc 18
Mitróv 294	Mokra 59, 243	Nagy-Bukovina 104
Mrácska 239	Mokrai vidék 237	Nagy-Cihánszki 37
Mracski 203	Moldavcsukova 40	Nagy-Csere 234
Mráka 99, 125, 213	Moldva 36, 39, 117, 150	Nagy-Cserép-hegy 115
Mráki 96, 136, 152	<i>Molnár-füzes</i> L. Kis~	Nagy-él 115
Mránka 93	Monasztér 287	Nagy-Evező-patak 109
Mrásin 136	Moncselina 263	Nagy-Fenyő-hegy 192
Mliniscse 64	Monostor 93, 95	Nagy-Fenyő-patak 192
Mlinistya 118	Morigun-füzes 105	Nagy-füzes 113
Mnyákati 267	Moszira 239	Nagy-Gernyész 98
Mnyál 276	Mroszlik 76	Nagy-Grengyes 115
Mocsár 64, 85, 95, 154, 235, 281	Muncii albi Zenoagá 291	Nagy-Gropa 205
<i>mocsár</i> L. Alsó~, <i>Dohé</i> <i>Szerednya</i> ~, <i>Felső</i> ~, <i>Győri</i> ~, <i>Kerek</i> ~, <i>Kis</i> ~, <i>Nesnye</i> ~, <i>Sánta</i> ~, <i>Szerednya</i> ~, <i>Tetemes</i> ~, <i>Kis</i> ~i-dűlő	Muncsei 30	Nagy-hát 225
Mocsári 173	Muncsel 42, 133, 186	Nagykároly 55
Mocsárka 95	Muncselu 27, 284	Nagy-Kecsora 40
Mocsár-mező-oldal 98	Muncselu lung 284	Nagy-Kékes 18
Mocsárna 129	Muncselu mundri 284	Nagykirva 148, 155, 181 , 262
Mocsárnij 294	Muncsétul 76	Nagy-Kő-hát 134
Mocsereye 247	Munetii asenosi 291	Nagy-Kübler 115
Mocsira 79, 168, 179, 213, 241, 257	Munkács 57, 68, 123, 266	Nagy-Lab-patak 69
Mocsira Álbuj 42	Munkás-láz 114	Nagy-Martos 111
Mocsira gyin gyosz 68	Munkás-lázi-dűlő 116	Nagy-Nereszen 109
Mocsira gyin szusz 68	Mustyet 205	Nagy-Nyíres pataka 105
Mocsire 75, 159	Nádas-tó 109	Nagy-Nyíres vize 106
Mocsirica 241	Na Dolinach 58, 131, 184	Nagy-patak 111, 162, 235
Mocsiricá 90, 241, 255	Nád ropó 220	Nagypatak 161, 162
Mocsorúce 231	Nagyág 78, 95, 96, 104, 105, 117, 118, 120, 121, 132, 140, 145, 146, 169, 174, 176, 196, 198, 206, 208, 209, 243	Nagypataki pusztá 162
Mogyorós 114	Nagyág-füzes 110	Nagy-Rákos-völgy 114
Mogyorósi-patak 99	Nagyág vize 34, 35, 51, 78, 95, 106, 118, 293	Nagy-Rákos-völgyi-patak 116
Mogyorós-patak 116	Nagyágvízi főszolgabírói kerület 78, 174, 176, 196, 208, 293	Nagy-Ripinka 196
Mohila 53	Nagyágvízi kerület 191, 206, 243, 264, 275	Nagy-Rubacsin 187
Mohili 131	Ná gyálu 118	Nagy-Sólyom-kő 106
Móhilká 281	Nagy-Aszajk 125	Nagy-Szalvány 98
Mochinati 293		Nagyszeg-füzes 108
Moholice 259		Nagy-Técsi-völgy 113
		Nagy-Técsi-völgyi-patak 116
		Nagy-Técső 192
		Nagy-Úrmező 272

Nagy utca 122, 164, 269
 Na kologyu 122
 Na Krizsovati 119
 Ná Mocsárke 64
 Ná mozoli Horovec 64
 Námuti 238
 Nánfalva 222, 223, **277–280**
 Nánkova 102
 Nápole 273
 Na Rinyoch 259
 Ná Szeliscsách 64
 Ná Szenicu 118
 Nászholyátin 176, 206
 Ná Szleukum 102
 Ná sztroha 239
 Na tarcsinyi 119
 Ná-Turtela 102
 Ná vovisich Jámách 64
 Ná zádvoru 164
 Na zelenom berehom 282
 Nedej 40
 Negrillo 98
 Negrovec **127–129**
Német-füzes L. Belső~, Száraz~
 Némethon 59
 Németmokra 59, 77, **182–183**
 Németmokra-Handal 182
 Német utca 104, 121
 Neresnici 21
Nereszen L. Kis~, Kis~ alja, Nagy~
 Neresznice 82
 Nesnye-mocsár 276
 Nesnye Roszul kolo Rope 259
 Nestepán-láz 98
 Nestyaken 231
 Nesztaken 231
 Neszterovec-patak 194
 Nicsin 61
 Nikoláj 17
 Nisznje Pole 53

Nítribuszké rácín vérch 189
 Nizsněj 34
 Nizsnyánszki verch 239
 Nizsnye Plesa 85
 Novaszelica 259
 Novec 284
 Novicsor 284
 Novissor 284
 Novoszelica 76, 82, 206, 275
 Novoszicki 268
 Nyágova 130, 131, 148, **184**
nyak L. Vár-pataki~
 Nyáló 99
 Nyámeszkigruny 53
Nyárló L. Fekete~
 Nyegru 93
 Nyetyityest 42
 Nyilas 225
 Nyíres 98, 109
Nyíres L. Kis~
 Nyíres alja 98
 Nyíresfalva 92
 Nyíres-mező 106
 Nyíres pataka 105, 106
Nyíres pataka L. Nagy~
 Nyíres tájéka 109
Nyíres vize L. Nagy~
 Nyomásföld 149
 Nyujcs 22, 23
 Nyulász-forrás 115
 Oanca pataka 49
 Oancestyu 277
 Obcina din dsosz 291
 Obcina din szusz 291
 Obcsina 89, 90, 155, 181, 217, 261
 Obersijá Boi 254
 Obersi niegru 65
 Obláze 148
 Oblyázka 140, 193
 Obnics 9
 Obnis lizici 266

Obnohi 239
 Obnózsánszky-patak 209
 Obredze 222
 Obrezsa Mare 227
 Obrezse 49, 167
 Obrocan Negueszu 290
 Obucs 205
 Obüska 171
 Ófalu 128, 259, 260
 Óholyatin 176
 Óholyátin 193, **206–207**, 275
 Óholyátinka 176
 Okola 151
 Okrádj 243
ól L. Pusztult ~ak környéke
 Oláhország 7, 117
oldal L. Kádár~, Katona~, Mocsár-mező~, Vész~
 Olenics 85
 Oleti 40
 Oltyén 100
 Onyicsa kertje 92
 Opalenik 85
 Opcina 278
 Opciná buduluj 29
 Opciná gyáluluj 212
 Opolonak 195
 Opriksa 136
 Orbán-rét 113
 Ornetile 291
orom L. Klefás~
 Oroszhon 123
 Oroszló 111
 Oroszló-fő 111
 Oroszmokra 182, **210**
 Orosz-vég 108
 Or patakja 84
 Ország-láz 114, 115
országút L. Alsó ~Galicai ~, Régi ~ tája, Szlatinai ~
 Osoiu 290
 Osoiu gyáluluj 290
 Osterják 53
 Oszava 145

Helynévmutató

Oszava mala 170
 Oszava-patak 169, 172
 Oszava Velika 169, 170
 Oszóhát 224
 Oszoj 28, 277, 278, 279
 Oszojek 273
 Oszojelyu 28
 Oszoju 159
 Oszojul 222
 Oszony 96, 193
 Oszóny holica 189
 Osztrich 195
 Osztrij-havas 57
 Osztrika 238
 Osztri vrch 120
 Osztrozsuk 195
 Oszuj 126, 181
 Oszuji 276
 Oszuszi 269
 Ótécső 192
 Ó-Tisza 116
 Ozera 138, 174, 238, 239
 Ozero 9, 145, 169
 Ozirna 239
 Ozirnya-havas 174
 Ozirnyánszki 239
 Ozurnéj Misztice 169
 Oszinovate 271
 Oszü verch 171
 Ökörmezei járás 96
 Ökörmező 120, **208–209**,
 293
 Ökörmezői járás 194, 267
 Örökös-Tilalmas 234
 Örzse-patak 68, 235
ösvény L. Két ~ közti hegy
 Ösztövér-hát 115
 Ötvesfalva 53
 Ötvösfalva 24, 87, 158,
211, 221, 225
 Padisurna 47
 Pad-mező 235
 Padura priseri 290
 Padure 80, 179
 Pá gárdu Cétinyí 42

Pa hán 231
 Pa Kemp 101
 Pa Kémp 42
 Pa koszta Ruszenyilor 42
 Pál-akna 200
 Palkó-füzes 113
 Pálova 246
 Paltin 291
 Paltinis 291
 Páltyin 186, 205
 Pa mál 67
 Pánevecse 210
 Pánszké Láz 259
 Panyku Verch 154
 Pányova 57
 Pányu verch 211
 Papádin luh 37
 Páparatiscse 64
 Papasztagia 109
 Páporodisse 58
 Paporotesce 276
 Papp Iván 186
 Paprádás-völgy 106
 Pa prund 245
 Papszen-füzes 113
 Párdasz 157
 Parlag-füzes 113
 Paszak 175
 Pászicsnej 150
 Pászicsni 60
 Pászitnye 136
 Pásznyák 136
 Pasztovnyik 154
 Patak 79, 178
*patak L. Ács-~, Bábova-~,
 Babovec-~, Bánnéj-~,
 Bánya-völgyi-~,
 Bársony-~, Belyüvcová-
 ~, Bence-~, Bilij-~,
 Bilin-~, Bisztra-~,
 Bongászi-~, Borkút-~,
 Borkút-völgyi-~,
 Borkutyenez-~, Botoje-~,
 Brácsako-~, Brácsákü ~,
 Bukóci-~, Bukovec-~,*

*Csebrényi-~, Cserés-~,
 Cserkezi-~,
 Csertezsovej-~, Csont-~
 tájéka, Csórszi-~, Csucs-
 ~, Dáro-~, Disznó-~,
 Dudnyecsin-~, Farkas-~,
 Fehér-~, Fenes-~,
 Görbe-~, Határ-~,
 Hecely-~, Hlubicska-~,
 Hluboki-~, Holovne-~,
 Hrábovec-~, Ilyma-~,
 Imre-~, Irholc-~,
 Járemková-~,
 Jászenovec-~, Kabola-~,
 Kácsurka-~, Kálló-~,
 Kánya-~, Kédreni-~,
 Kerek-hegyi-~,
 Kernisnyi-~, Kirvavec-~,
 Kirvavec-~, Kis-Evező-~,
 Kis-Fenyő-~, Kis-Rákos-
 völgyi-~, Kis-Técsi-
 völgyi-~, Kobilec-~,
 Kohor-lázi-~,
 Kopányovij, Kovács-
 völgyi-~, Köntös-~,
 Körvavcsát-~, Köszörű-
 ~, Köszörű-völgyi-~,
 Krajnikuszki-~,
 Kremenját-~, Krivi-~,
 Kvászovec-~, Lánovec-~,
 Láp-~, Lazüli-~, Léché ~,
 Lichig-~, Lipcse-~,
 Lipovec-~, Liszice-~,
 Lisickai-~, Lisicki-~,
 Lublyáni-~, Lud-~,
 Luncsi-~, Magyar-~,
 Marangos-~, Markó-~,
 Matacsó-~, Mély-~,
 Mirnij-~, Mogyorósi-~,
 Mogyorós-~, Nagy-
 Evező-~, Nagy-Fenyő-~,
 Nagy-Lab-~, Nagy-~,
 Nagy-Rákos-völgyi-~,
 Nagy-Técsi-völgyi-~,
 Neszterovec-~, Obnó-*

Helynévmutató

<i>zsánszky~</i> , <i>Oszava~</i> ,	<i>patakja</i> L. <i>Bogdán ~</i> ,	Peltága vályá <i>Ándreánuluj</i>
<i>Örzse~</i> , <i>Pátó~</i> ,	<i>Kalian ~</i> , <i>Karpin ~</i> , <i>Lál</i>	219
<i>Páulovec~</i> , <i>Petro~</i> ,	<i>~, Or ~</i> , <i>Románovec ~</i>	Peltyinet 44
<i>Pidviszokij~</i> , <i>Pintye~</i> ,	Patakvölgyi szolgabírói	Peltyinyisu 91
<i>Pláik~</i> , <i>Plávuc~</i> ,	járás 34, 95	Pe lunka 241
<i>Preszlupni~</i> , <i>Procska~</i> ,	Patakvölgyi szolgabírói	Pe Máluri 31
<i>Putni~</i> , <i>Ripinyei~</i> ,	kerület 24, 87, 102, 211,	Pe Mojnys 28
<i>Riskó~</i> , <i>Róna~</i> ,	220, 224, 273	<i>Pengő</i> L. <i>Alsó~</i> , <i>Felső~</i>
<i>Roszticsok~</i> , <i>Saján~</i> ,	Patik 139	Pe oblázu 168
<i>Sáros~</i> , <i>Sáros~dülő</i> ,	Pa Tilbura 42	Pe podúri 242
<i>Sós~</i> , <i>Steleny~</i> ,	Pátó-patak 110	Peregyl 199
<i>Stevirszki~</i> , <i>Sugatag~</i> ,	Pátyinetu 42	Perechreszt 85
<i>Súgó~</i> , <i>Sütő~</i> ,	Paulik 76	Perechresztia 239
<i>Szakérnica~</i> , <i>Száraz~</i> ,	Paullázu 248	Perechresztyánec 47
<i>Szénégető~</i> , <i>Sziki~</i> ,	Paulovec 122, 225	Perechüd 166
<i>Sziruk~</i> , <i>Szokolu~</i> ,	Páulovec 52	Perekope 262
<i>Sztánovec~</i> , <i>Tálápkü~</i> ,	Páulovec-patak 51	Perekresztni 96
<i>Tekeres~</i> , <i>Terentin~</i> ,	Paulyucűv 251	Perekup 95
<i>Terezuka~</i> , <i>Ternovec~</i> ,	Pa Vetsas Keceli 42	Pereluki 171
<i>Toszt~</i> , <i>Tótos~</i> ,	Pa vurbu Muntyeluj 49	Perelyiszak 37
<i>Tölgyes~</i> , <i>Trasznai~</i> ,	Pcselénecs 261	Pereniz 171, 195
<i>Turbát~</i> , <i>Tyuscsánka~</i> ,	Pcselenok 259	Pereniz horb 140
<i>Vágó-völgyi~</i> , <i>Vár~</i> ,	Pcselinki 53	Peres 98
<i>Veresül~</i> , <i>Vesnyej ~</i> ,	Pecura 133	Peres-láz 235
<i>Villa-völgyi~</i> , <i>Vojku~</i> ,	Pecsáló 205	Peres-rét 113
<i>Volyár vadenéj~</i> ,	Pe Dumbrava gyin gyosz	Pereszehirka 40
<i>Völgyi~</i> , <i>Zozulyüszi~</i> ,	69	Pereszlop 139, 173
<i>Zubrovec~</i> , <i>Zúgó~</i> ,	Pe Dumbrava gyin Szusz	Pereszlup 136
<i>Zvosztinava~</i> , <i>Zsálo-</i>	69	Peretele 291
<i>bovij~</i> , <i>Vár~i-nyak</i>	Pedura 241	Perileszka 218
<i>pataka</i> L. <i>Brébi ~</i> ,	Pedurá Gyelnici 217	Perudzsinosza 42
<i>Baranya ~</i> , <i>Bence ~</i> ,	Pe Gruj 90	Pe ruptur 277
<i>Bisztra ~</i> , <i>Bisztrai ~</i> ,	Pe Gyal 217	Pervolisce 34
<i>Bockó ~</i> , <i>Borkút ~</i> ,	Pe hotáre 90	Pe Sesz 88, 90
<i>Bulyásza ~</i> , <i>Csoncsa ~</i> ,	Pe Iza gyin gyosz la	Peste 290
<i>Deraszka ~</i> , <i>Disznó ~</i> ,	Kerülő 69	Pe Stejerei lá Hotyén 42
<i>Fejér ~</i> , <i>Horzsa ~</i> , <i>Huszt</i>	Pe Iza gyin Szusz 69	Pestenyivszki 139
<i>~, Jaszenovec ~</i> , <i>Kabola</i>	Pe Izvoru 63	Pesza rika 238
<i>~, Kékes ~</i> , <i>Kisbocskó ~</i> ,	Pe kecin 88	Pe Szeketura 30
<i>Kis-Sólyom-kő ~</i> ,	Pekura 133	Pe Szeketura dülő gyin
<i>Kovacsüszi ~</i> , <i>Krivi ~</i> ,	Pelá borkut 218	gyusz 69
<i>Michéj ~</i> , <i>Nagy-Nyíres ~</i> ,	Pelá Sztrimtori 219	Pe Szeketura dülő gyin
<i>Nyíres ~</i> , <i>Oanca ~</i> ,	Peleca 139	szusz 69
<i>Remecel ~</i> , <i>Ternovec ~</i> ,	Pelesátá 205	Pe Szelistye 42
<i>Tyacsovec ~</i> , <i>Vinnicska ~</i>	Pelliva 157	Peszok 261

Helynévmutató

- Pészók 191
 Pe Sztijáru 42
 Pesztye Kimp 71
 Pe Szupt petricse 218
 Péter-Pál-akna 12
 Péter tója 111
Petes L. Alsó-~, Felső-~
 Petleka 139
 Petlo grun 139
 Petrariu 80, 179
 Petrasovics 122
 Petrile armenyilor 49
 Petris 217
 Petro-patak 259
 Petrosz 287
 Petrosz-havas 287
 Petrova 27, 83, 167, **185–186**, 204, 205, 255
 Petrovai havasok 7
 Petrovai kerület 185
 Petrovec 293
 Petruc 288
 Petrüci-dűlő 175
 Petrüvci 275
 Petrüvcsik 293
 Petsunosza-dűlő 43
 Pe vályá luj Piátrá álba 89
 Pe Válye 245
 Pe valye határoluj 69
 Pe valye Porkuluj 69
 Pe velcselye 241
 Pe Velcselye 88
 Pe Virvu 28
 Pe Zepogyie 28
 Phicsorágu 75
 Phicsoru ofrin 222
 Phicsoru Priduluj 75
 Piatra alba 218, 291
 Piatra Buhi 284
 Piátra ciganuluj 253, 254
 Piátrá cigánuluj 248
 Piátrá Korbuluj 217
 Piatra mare 65
 Piatra mike 65
 Piatra Prestol 291
 Piatra Solymuluj 284
 Piátra Zevojuluj 67
 Picioru Cepri 291
 Picioru graduluj 291
 Picioru Grópei 179
 Picioru mosiuluj 291
 Picioru sesuluj 291
 Picsora gráduluj Torojága 284
 Picsoru Berboszuluj 219
 Picsoru Berczi 28
 Picsoru Borkutuluj 29
 Picsoru de mizslok 30
 Picsoru fáguluj 28
 Picsoru Jezuruluj 241
 Picsoru Kirzsi 29
 Picsoru Mnyízguluj 31
 Picsoru polyánuluj 44
 Picsoru Rományeszk 242
 Picsoru Szekedásuluj 30
 Picsoru veratyecs 69
 Pidviszokij-patak 204
 Pietris 291
 Pietrisz gruny 9
 Pietrosúl 49
 Pietrosz 151
 Pietrosza 273
 Pietroszu din dsosz 291
 Pietroszúl 49
 Pietroz 152
 Pietroza 151
 Pikuj 140, 172
 Pikujáta 200
 Pikuj Pohári 40
 Pikuj poharj 132
 Pikuj v. Medvedík 132
 Pilipec 132, **187–188**, 189, 203
 Pintáj 205
 Pintye-patak 106
 Pinyászsok 138
 Piros-domb-mező 105
 Pisa Hora 154
 Piscsak 267
 Piscsanya 170
 Pitrare 284
 Pladésztak 182
 Pláik 85, 140
 Pláik-patak 132
 Pláj 136, 186, 217, 238, 284
 Plájék 210
 Plájszka 59
 Plaju Betrin 30
 Plaju luj Ceteu 291
 Plántes 129
 Pláscha 276
 Plávuc 47, 174
 Plávuc-patak 47
 Plecsiva 174
 Plesa 20, 85
 Plesiva 174
 Pleska 167
 Pleskuc 28, 219, 240
 Pleskucu 215
 Pleszcse 173
 Plétka 47
 Pletováti-völgy 151
 Plík 95
 Pliszaka 173
 Plitná 172
 Plitnej 170
 Plitováta 20
 Plítuszká roszus 20
 Ploptyis 28
 Ploscsa 58, 181
 Ploszka 121, 152
 Plosznina 238
 Plyiska 205
 Poda baiici 291
 Pod Dubinka 181
 Pod dubrovom 119
 Poderej 40, 139
 Pod gylilniszáni 119
 Pod horba 169
 Podi 85
 Podina 85
 Podobóc **189–190**, 203
 Podobovec **189–190**
 Pod Sirokom cseratyom 119

Helynévmutató

Podu Boi 254	Pojenyicá 241	Poszics 85
Podu Csiressi 256	Pojenyice 163	Poszovicsova pohár 40
Podu fracsinuluj 290	Polena 36	Potocsina 208
Podu Hilbocsi 214	Poloné 120	Potucsok 86
Podu Iuj Szelicki 213	Polonenka 139	Pozses 40
Podu popi 213	Polonenszki 273	pratum de Visk 112
Poduri 79, 231	Polonina 51, 187	Precarinok 83
Podurilye 250, 256	Poloninka 64, 186, 266	Precsilka 266
Podurilye lá Mocsira 213	Poloninki 119	predio komorov in de
Podu strimhuri 290	Poloniszki 247	Bereg 141
Podu subt Pietrosu 290	Polonyina 125	Prehodístye 42
Podu Szekeristye 218	Polüm 142	Prehud 73, 136
Podu valcineszuluj 291	Polyán 114	Prelucile 291
Poenyi 216	Polyána 273	Prelucsi 241, 257
Poenyile Iuj Illés 216	Polyána Kaszuszka 139	Prelucsilye Iuj Bolkis 90
Pogányszky-havas 232	Polyána Odotyice 28	Preluka 40, 205, 241, 246
Pogor 163	Polyánészte 147	Preluka Beilor 29
Pogyerei 30, 218, 250	Polyanica 85	Preluka Botyánuluj 258
Pogyereje 30	Polyanici 269	Preluka flosuluj 291
Pogyerejelye 241	Polyánka 171	Preluka Izi 226
Pogyereju Szorice 28	Polyánké 173	Prelukák 93
Pogyinyéj 22	Polyánki 140	Preluka Iuj Andre 291
Pogyisore 214	Polyánszka 21, 138	Preluká Iuj Jozzip 91
Pohána preluka 65	Polyánszke 82, 85	Preluka Iuj Láncos 90
Pohár 37, 82, 96, 140, 206	Polyánszki 82, 273	Preluka Iuj Urdás 219
Pohári 40, 268	Polyanszki dűlő 21	Preluka lupoe 89
Pohárj 132, 195, 206	Polyenka 40	Preluka-Magura 9
Pohár Vunyhuzski 271	Poméjneca 274	Preluká Mnyeluluj 91
Pojana 179	Poncz-láz 235	Preluka Nyekityi 29
Pojána 90, 101	Ponorelle 179	Preluka Oiireii 290
Pojána Andreászka 258	Popágya 183, 237, 239	Preluka Opcsiara 226
Pojána de Zsosz 242	Popá Zina 246	Prelukáre 205
Pojána Dolhi 29	Popelici 170	Preluka rosie faca
Pojána gyin szusz 241	Poperek polya 20	ciareaneluluj 290
Pojána Iváska 28	Pop Ivan 266	Preluka runkuluj 29
Pojána korbuluj 254	Poposola delu priszailor	Preluka senotuluj 290
Pojana mare 290	290	Preluká Szcululuj 163
Pojána máre 163	Popova klivá 206	Preluká Sztjopuluj 256
Pojána Stefánuluj 92, 93	Popovec 137	Preluká Urszuluj 90
Pojana Szeratye 280	Popovescse 274	Preluku 47
Pojane Oancsi 278	Popudhore 220	Prépir 239
Pojanna 217	Popú Zsolobb 176	Prepuj 183
Pojeicele 222	Porkulec 86	Preszlup 182, 183
Pojenile Greblesztyi 256	Portus 262	Preszlupni-patak 182
Pojenyica 242	Posa 186	Pricárinok 34

Helynévmutató

Pricsil 140	Ptyátra Szaplonci 229	Pud veretinati 120
Pricsul 46	Ptyátre 134	Pud Záberezs 259
Pricsül 171	Ptyetricsna 205	Pud zelenom berehom 282
Prihode 254	Ptyicsoru Dánkuluj 205	Pulca 95
Prihodi 232	Ptyicsoru Gársi 92	Pupezoje 241
Prihodiste 55	Ptyikuj-dűlő 68	Purcsu 247
Prihodok 85	Pu csosza 231	Purkerec 29, 254, 287
Prihudnej 85	Pud Berdom 64	Purkuleta Perenis 34
Priladie 231	Pud berehom 181	Pusdna Barsianiascha 291
Prilaga 222	Pud Brechlyiáven 139	Pusdna visiovescha 291
Prilage gyáluluj 222	Pud brescsámé 173	<i>pusztá</i> L. <i>Nagypataki</i> ~
Primi 267	Pud derenom za ilmokon 118	Puszte párela 164
Pripir 97	Pud Dohim 64	Pusztult ólak környéke 113
Pripor 49, 93	Pud Dolinami 145, 169	Putelova 150
Prisecile 290	Pud Dubrovoh 259	Putni-patak 199
Prislopu 290	Pud dubucom 164	Pu Valye Szenyesiiilor 279
Prislopu Ceteu 291	Pud grunjom 64	Pu virvu luj Kumán 279
Priszáka 49, 258	Pud Holyázin 38	Rabacsin 188
Priszáke 163	Pud Horbistyami 122	Ráb-láz 114
Priszecs 133	Pud horbom 119	Rab-lázi dűlő 116
Priszila 205	Pud hosztinec 259	Rabolts 141
Priszlop 49, 86, 125, 191 , 198, 211, 244, 248, 257, 267, 268, 275, 283, 285	Pud Hurka 95	Radomir 9
Priszlopás 216, 267	Pud hurkámi 54, 121, 122	Ragazi 46
Priszlop batrín 49	Pud Kaminy 173	Rahó 7–9, 77, 265
Priszlopu 288	Pud Kápolna 271	Rahói havasok 7
Prisz lopu varicelor 49	Pud Kernecsnem 38	Rahói kerület 76
Priszoce 173	Pud Kreszán 46	Rahó kerület 265
Prisztolu 29	Pud Lednejámi 197	Ráchovo 7
Privin 40	Pudliszkovim 34	Rakanik 113
Procüv 196	Pud macsáro 164	Rakasz 106
Procska 46	Pud Maguro 173	Rakavinec 64
Procska-patak 46	Pud Mocsár 259	Rákóc 105, 106, 120
Prochudnya 142, 208	Pud Plesa 20	Rákóczi-akna 200
Prohudnya-völgy 143	Pudpleša 85–86 , 263	Rákóczi-féle út 237
Prolamanij 145	Pud Pliszkovim horbom 119	Rákóczi-akna 200
Proptyele 287	Pud priborom 64	Rákóczi-akna 200
Protivnya 34	Pudpula 46	Rákóczi-akna 200
Provácsi 53	Pud Szárhegyem 121, 122	Rákóczi-akna 200
Prund 27, 245, 258	Pud Szelom 259	Rákóczi-akna 200
Prunduri 212	Pud Tiszovov 85	Rákóczi-akna 200
Prundurilye lá Mora 245	Pud turnom 34	Rákóczi-akna 200
Ptyátra Soimuluj 229	Pud Tyápisom 259	Rákóczi-akna 200
	Pud velikim Oszojam 64	Rákóczi-akna 200

Helynévmutató

- Rakovec 85, 86, 261
 Răntunise 80
 Rásza 229
 Rásza-hegy 229
 Ravasza 99
 Ravaszmező 198
 Régi-ág 164
 Régi országút tája 109
 Regyiasza 288
 Rekesz 98
 Reketyés. 113
 Rekita 175, **193**, 205
 Rekitt 132
 Remecel-hegy 159
 Remecel pataka 159
 Remete **192**, 228
 Remitké 282
 Répá 293
 Repagus 44
 Repa hotyasuluj 49
 Répás-láz 113
 Répás-szer 108
 Repegői-völgy 151
 Repegői-völgy 151
 Répénka 196
 Rét 106
*rét L. Kecskés-~, Kőrös-~,
 Orbán-~, Peres-~,
 Saján-~, Zsigó-~,
 Köblen-völgyi ~ek,
 Kőrös-~i borkút*
 Réti utca 104
 Rétki 261
 Retyica 93
 Reusora 163
*rév L. Alsó tiszai ~, Felső
 tiszai ~*
 Rév-füzes 113
 Réz-domb 105
 Rickova 200
 Ricsánka 194
 Ricsisca 184
 Ricska 51, **194–195**, 267
 Ricskai-víz 267
 Rígó 163
 Rih 78, 175
 Rika 54, 132, 140, 205
 Riketyászka 205
 Rinovate 272
 Ripa condura 222
 Ripá luj Sustyik 256
 Ripilyu 86
 Ripinka 196
Ripinka L. Nagy-~
 Ripinnoje 196
 Ripinszki 194
 Ripinye 78, 174, 176, 194,
196–197, 243, 267
 Ripinyei-patak 199
 Rippa 167
 Riptile 291
 Riskó-patak 110
 Ritu 214
 Ritu Máriska 214
 Ritur 18
 Riumáre 163
 Riu Petri 49
 Riurenyi 212
 Riu Rotyi 27
 Riu Szászuluj 27, 29
 Rivna 40
 Rivnyánszki 195
 Rivnyi 40, 195
 Rjápicka 189
 Rjika 251, 252
 Robu 182
 Rogoz 273
 Rohadi 113
 Rohadi-füzes 113
 Rohnisare 23
 Rohnyászka 9
 Rókamező 57, 166, 194,
198–199, 267
 Rokozáta 197
 Romanov 172
 Románovec patakja 78
 Románovec-völgy 78
 Romanuv 85
 Románye 250
 Romuli 84
 Róna 200, 233, 235
 Rona de gios 22
 Róna kerület 68
 Róna-patak 234
 Rónapolyána 83
 Rónaszék 11, 14, 17, 23,
 66, 83, 186, **200–201**,
 279
 Róna vize 22, 23
 Rónavízi kerület 22, 83,
 200
 Rónavízi szolgabírói
 kerület 277
 Ronk 99
 Ropa 130, 184
 Ropogos 42
 Rosu 283, 284
 Roszis 40
 Roszosi 85, 148
 Roszticsok-patak 132
 Rosztoka 97, 189, **203**
 Roszucska **202**
 Roszuscá 20
 Roszus dzapkuszká 20
 Roszusne 85
 Roszusnéj 170
 Roszusni 95, 210
 Roszusnya 202
 Roszusnye 173
 Roszüsni 171
 Rota 27
 Rotunda 99, 229, 291
 Rovinci 268
 Roviny 184
 Rozavlya 133
 Rozávlya 27, 88, 149, 167,
 168, 186, 212, 216, 240,
244–250, 253
 Rózsa 182
 Rozsaalja 244
 Rozsályi 111
 Rózsa-vár 248
 Rózsa vára 244, 245
 Rozsok 238
 Röttyi 154

Helynévmutató

<i>Rubacsin</i> L. <i>Kis-~, Nagy-~</i>	Sajáni-borkút 115	Secielu 178
Rubány 267	Sajáni első borkút 115	Secs 134
Rudavec 171, 176	Sajáni második borkút 115	Segya-havas 49
Rugató 205	Saján-mező 113	Sejeu 212
Ruinyis 217	Saján-patak 116	Selesimurile 291
Runcuri 179	Saján-rét 114, 116	Senye-láz 98
Runcusoru 179	Saján-völgy 114	Sepoja 42
Runeku 290	Sajó 27, 28, 88, 133, 149, 212–215 , 219, 245, 250	Serban 186
Runi 238	Sajói szolgabírói kerület 27, 212, 216, 253	Sesz 134, 250, 256, 280
Runk 257	Sajó kerület 27, 88, 240, 244	Sész 22, 23
Runksortu 29	Sajópolyána 28, 29, 89, 186, 212, 216–219 , 249	Sesza 40
Runku 42, 80, 241, 291	Sajó vize 213, 215, 216	Seszar 285
Runku Gadsii 290	Salistie de susa 84	<i>Sesz-dűlő</i> L. <i>Alsó-~Felső-~</i>
Runy 251	Sándorfalva 53, 211, 220– 221 , 225, 274	Seszerile 291
Runya 224	Sándriászka 46	Seszu 101
Runyi 276	Sándrovo 220	Seszu Birhometyi 248
Rupturilye 42, 217, 242, 250, 258	Sánta 136	Seszu Bránouluj 248
Russia 204	Sánta-mocsár 111	Seszul 9
Rusz 204	Sár-füzes 113	Seszu luj Bodrán 254
Ruszká 84	Sáros megye 61	Seszu Monaszteri 249
Ruszkapolyána 204	Sáros-patak 105	Seszu pojeni 290
Ruszki 264	Sáros-patak-dűlő 105	Seszuri 29
Ruszkij 140	Sárosvég utca 104	Seszurile 163
Ruszkij verch 140	Sás Gráben 147	Setastina Comernicele 290
Ruszkirva 205	Sássá 151	Setrev 84
Ruszkopolyána 205	Sászin Gruny 47	Sies din diosu 84
Ruszkopolyáni havasok 7	Scaune 162	Sies din Susa 84
Ruszkova 186, 204 , 205, 269	Scharampü 58, 294	Siesulu 63
Ruszpolyána 186, 204, 205 , 284, 286	Sesául 76	<i>sík</i> L. <i>Alsó-~, Felső-~</i>
Ruszvíz 204	Sesáuli-gát 76	Sikorea 290
Rusz vize 205, 247	Sesaura 232	Simonu 247
Ruszvízi járás 167	Sesauva 232	Simonyuka 262
Ruszvízi kerület 185, 204, 205	Sesávnécki 210	Sinetei 42
Ruszvízi szolgabírói kerület 204	Seserbán 232	Sinka 108, 113
Ruzsa 138, 182	Scsob 82	Sinka alja 108
Ruzsinosze 149	Scsobinec 60	Sípot 93
Ruzsi nousza 49	Sesucsuje balató 118	Sirakij 267
Ruzsnava 270	Sesufanyuv 145	Sirbi 79, 178
Sacielu 226	Sdabu 290	Siroka chascsa 188
<i>Saján-hegy</i> L. <i>Belső-Első-~</i>	Sdiabu 291	Siroki 138
		Sirokij 57
		Sirokij Luch 232
		Siroki luh 239
		Sirokoje Pole 198

Helynévmutató

Sisáva 271	Stremtura 253	<i>szakadék</i> L. <i>Tisza</i> ~
Skadia 291	Striga 12	Szakala 47
<i>sóbánya</i> L. <i>Alberti</i> ~	Strimtura 186	Szakályü véreh 174
Sófalva 24, 102, 125, 211, 221, 224–225	Strimture 75	Szakérnica 157
Soljoko 284	Strincseska 40	Szakérnica-patak 157
Solymu 284	Strinturai-dűlő 292	Szaladavá 164
<i>Sólyom-kő</i> L. <i>Kis</i> ~, <i>Nagy</i> ~	Strizselej 49	Szálásel 85
Sólyom-kő alja 113	Strizsesej 231	Szálásik 194
<i>Sólyom-kő pataka</i> L. <i>Kis</i> ~	Sub Dumbrava 223	Szálásnéj 268
Somfalva 75, 79, 179, 222–223 , 278	Sub Dumbráva 75	Szalaván 234
Somóka 85	Sub Lunka 75	Száldobos 110, 113, 123 , 124, 126, 274
Soporka 38, 136	Sub piatre 231	Szállás 163
Sorompó 106, 236	Subt Obreze 290	<i>szállás</i> L. <i>Bakats</i> ~, <i>Avarok</i> ~a, <i>Szeklencei</i> ~ok
<i>sorosi</i> L. <i>Tisza</i> ~ <i>utca</i>	Subt piatra pripor 291	<i>Szalvány</i> L. <i>Ékesi</i> ~, <i>Nagy</i> ~
Sós-Csonkás 113	Subt Riptii 290	<i>Szánda</i> L. <i>Alsó</i> ~, <i>Felső</i> ~
Sósfalu 106	Sub Tyicsere 49	Szapinosán 99
Sós-forrás 12	Sub tyisze 55	Szaplonca 109, 134, 192, 228–230 , 262
Sós-patak 12, 93	Sucaciasa mare 291	Szaplonca vidéke 93
Sovány-szer 108	Sucaciasa mica 291	Száraz-Német-füzes 113
Sörház utca 104	Sugatag 65, 109	Száraz-patak 69
Sötét-völgy 106	Sugatag-hát 109	Szárhegy 122
Spánszka 47	Sugatag kerület 10, 79, 178	Szarvastó 227
Sroticsná 172	Sugatag-patak 109	Szarvaszó 19, 67, 98, 134, 227
Stanisiora 291	Súgó 68, 163, 235	Szarvazó 227
Stanista de cete ogne 223	<i>Súgó</i> L. <i>Birlány</i> ~, <i>Körtvélyesi</i> ~	Szászmáte 98
Stára dolina 53	Súgó-patak 68	Szászova 131, 184
Starzics 85	Suligul 284	Szász-szugoly 113
Stebiora botizul 284	Suligul-havas 285	Szászu 29
Stedgya 49	Suliguli 285	Szaténna 182
Stefel Gráben 147	Supanie 291	Szatmár 57
Stegiare 284	Surá luj Bilás 92	Szatmár megye 10, 11, 21, 42, 81, 82, 93, 115, 162, 163, 228, 229
Steleny-patak 132	Susminec 82	Szátu 27, 88, 212, 216, 240, 245, 254
Stenisore 133	Sürgyefalva 42	Szaucsák verch 129
Stenisoru 133	<i>sűrűje</i> L. <i>Libány</i> ~	Szavcsin 85
Sténka-domb 263	Sütő-patak 116	Szecsél 19
Stevirszki 37	Sváb utca 164	Szécsike 206
Stevirszki-patak 37	Szabó-láz 114	Szecsú 42
Stevjora 37	Szaczal 226	
Stevjóra 37	Szacsal 84, 226 , 244, 253, 284, 287	
Stina 175	Szadacos 115	
Stina sasuluj 291	Szádi 34	
Stinisore 133	Szakadasok 163	
Stizeret 201		

Helynévmutató

Szederjes-mező 103	Szél-mező 109	210, 231, 233–236 , 245,
Szegedi-láz 235	Szemencovo 154	265, 279
Széhla 138	Szencsi-dűlő 105	Szigeti csárda 244, 253
Széhlyáncsek 210	Szencsi-erdő 104, 105	Szigeti járás 38, 136, 139,
Széhlyánszke 210	Szénégető 98, 114	173, 185, 202, 210, 233,
Széhlyánszki 182	Szénégető-patak 109	281, 282
Szekajászka 93	Szenes 122, 200, 224	Szigeti szolgabírói járás
Szekatura 179	Szenespuszta 224	227
Szekedás 30	Szénhely 98, 235	Sziget járás 17, 18, 66, 71,
Székek 162	Szentháromság-akna 200	73, 98, 134, 155, 159,
Szekeristylie 241	Szepes megye 11, 283	192, 228, 265
Szeketur 134	Szepesség 7	Sziget kerület 228
Szeketura 29, 42, 69, 163,	Szer 42	Szihlyáni 205
184, 216, 256	<i>szer</i> L. <i>Répás</i> ~, <i>Sovány</i> ~	Sziki-patak 99
Szeketura Bulyendri 30	Szerata 23	<i>szikla</i> L. <i>Gutin</i> ~, <i>Gutin</i> ~ <i>ja</i>
Szeketura gye dzsosz 29	Szerátá 93	Sziklák 97
Szeketura gye Mizslok 29	Szeredni 61	Szilágyság 172
Szeketura luj Petrás 30	Szerednij 95	Szilás 108
Szeketurele 222	Szerednya 85	Szilca 249
Szeketuri 28, 250	Szerednya mocsár 64	Szilvás 112, 113
Szeketurilye 90, 242	Szerednya rika 136	Szilvás-szugoly 109
Szeketur Kapri 227	Szerednye 21	Szinetora 255
Szeklence 105, 113, 121–	Szeredpláj 266	Szinetore 44
122 , 123, 125	Szerelem-láz 235	Szinevér 127, 137, 138,
Szeklencei malomvíz 105	Szerfalu 100, 231	208, 237–238 , 239, 251
Szeklencei malom vize 105	Szerfalva 11, 25, 31, 49,	Szinevéri szolgabírói járás
Szeklencei szállások 113	79, 81, 100, 231	127, 137, 138, 237, 239
Szeku 31	Szerinu Csertyiz 85	Szinevéri tócska 237
Szekul 31, 239	Szermetes 49	Szinevérpolyána 174, 237,
Széla nízsnny kraj 122	Szermetyesu 31	238 , 239
Széleslonka 130, 158, 232 ,	<i>Szesz</i> L. <i>Alsó</i> ~, <i>Felső</i> ~	Szinyák 294
263	Szeszivcsik 40	Szinyivér 237
Széleslonka vize 232	Szészu den dsosu 286	Szirb 231
Szél-hegy 114	Szeszu den susa 286	Szurbura 49
Szeliscse 169, 170, 259	Szeszu popi 254	Sziruk 169
Szelisnyák 122	Szevidoveci-völgy 151	Sziruk-patak 169
Szelistye 24, 63, 84, 102,	Szhári 40	Szitni 40
105, 149, 154, 278	Szhári Gorgany 40	Szittyá-völgy 252
Szelistye-dűlő 41	Szhári Gruny 40	Szkala 243
Szelistye pe dosz Virvu	Szidló 275	Szkejaszá 256
Szeketuri 69	Szidor alja 98	Szkejasza-hegy 256
Szeliszkei-dűlő 272	Sziget 23, 36, 39, 41, 46,	Szkerisora 29, 217
Szél-kő 109	48, 67, 68, 70, 72, 83, 91,	Szkerisora-hegy 284
Szellásu 163	93, 100, 107, 112, 113,	Szkersore 284
	134, 142, 151, 185, 200,	Szkorodováté 220

Helynévmutató

Szkorucsenska 40	<i>Hidegpataki ~,</i>	Sztezseret 83
Szkoruchovate 210	<i>Királyvölgyi ~, Máravízi</i>	Szticsineska 40
Szkorus 49	<i>~, Patakvölgyi ~,</i>	Sztimcseska 40
Szkotárszka 97	<i>Rónavízi ~, Ruszvízi ~,</i>	Sztini 96
Szkrágye 241	<i>Sajói ~</i>	Sztinni 171
Szkrágyi 18	Szoliscse. 275	Sztóba 267
Szkrágyi-völgy 285	Szolonej 21, 86	Sztobi 172
Szkreděj 211	Szolonum 85	Sztohovec 76
Szkredj 87	Szolutján 205	Sztohoveci-gát 76
Szkunduly gruny 34	Szolutyánszki 273	Sztojákova 164
Szkütya 252	Szolováni 42	Sztojkuska 164
Szlatina 14, 17, 66, 67,	Szolyma 141, 196, 243	Sztópka 195
227, 233	Szolyvai-havas 198	Sztópka pod kisznicami
Szlatinai országút 234	Szorica 214	195
Szlatinka 25, 89, 90, 179,	Szorokuska 125	Sztoronyikó 248
218, 240–242 , 258	Szova 142, 198	Sztozsok 198
Szlatvina 120	Szovjácsi Kaminy 275	Sztramtura 253
Szlatyina 25	Szőködi 108	Sztráncul 182
Szlátyina 66	Szőlő-hát 111	Sztredinoszta 49
Szlatyiora 240	Szőlőhegy 116, 234	Sztremba 85, 138
Szloboda 239	Szőlőhegyi-kaszálók 114	Sztremba-havas 138
Szlopovi 171	Szpin 248	Sztremenusz 138
Szlotvina 119	Szpinu 246	Sztremtura 194, 253, 259
Szmerek 78, 264	Szplina 51, 52, 140, 194	Sztrihálnya 208
Szmerek teteje 275	Szpuu kaminy 120	Sztrimba 26, 73, 84, 122
Sznőke-forrás 115	Szremba 86	Sztrimcsescsik 40
Sznőke-forrás ere 116	Sztanisora 232	Sztrimenusz 182
Szobolyivka 96	Sztaniszlai kerület 150	Sztrimturá 253
Szojmi 243	Sztánovec 157	Sztrizsákiv 194
Szokernica 121	Sztánovec-patak 157	Sztrizserej 231
Szokirnica 53	Sztányistya 218	Sztromina 97
Szokolo 205	Sztara Szela 259	Sztrov Küiszka 150
Szokolovec 85, 177, 238	Sztári 136	Sztrundzsin 76
Szokolu 154	Sztári Pláji 47	Sztrunga 239
Szokolu-patak 154	Sztároje szelo 128, 206	Sztrungí 266
<i>szolgabírói járás L. Dolhai</i>	Sztavescse 139	Sztrutin 77
<i>~, Dolhavízi ~, Dombói</i>	Sztebna 150	Sztudeněj patuk 209
<i>~, Hidegpataki ~,</i>	Sztebnai-völgy 151	Sztudeni kirmici 174
<i>Királyvölgyi ~,</i>	Sztemnej 199	Sztudenoje 96
<i>Patakvölgyi ~, Szigeti ~,</i>	Sztemtura 253	Sztupa 61, 105
<i>Szinevéri ~, Talaborvízi</i>	Sztenesur 239	Sztupi 147
<i>~, Taracvölgyi ~,</i>	Sztenka 85	Szturnyiko 258
<i>Tiszavölgyi ~</i>	Sztényák 183	Sztyinka 220
<i>szolgabírói kerület L.</i>	Sztenyisora 205	Szub Koszte Beszeriki 278
<i>Bocskói ~, Dolhavízi ~,</i>	Sztevjóra 40	Szub Magura 89

- Szub Ptyikuj 280
 Szubt Obreze 278
 Szudováti 34
szug L. *Gődnén ~ja*,
Tőgyin ~ja
szugoly L. *Szász~*,
Szilvás~
 Suzha 166, **251–252**
 Szucha 57, 196
 Szuhabronyka 166, **251–252**
 Szuhai-kastély 245
 Szuchároszus 46
 Szuchéj 196
 Szuhéj Zsolobb 191
 Szuchi 20, 136
 Szuchij 252
 Szulica 254
 Szumarin 85
 Szumisznij 182
 Szummarin 152
 Szummi 122
 Szumnéj 225
 Szunyogova 110
 Szupt Berlei 28
 Szupt Borkut 219
 Szupt cermure 67
 Szupt Csetece 214
 Szupt Doszu 255
 Szupt Glímeje 219
 Szupt Gyelnice 216
 Szupt Hurki 245
 Szupt Kecin 89
 Szupt Koszta 90
 Szupt Lárove 245
 Szupt Láz 67
 Szupt Miglye 90
 Szupt Monásztira 28
 Szupt Perileszka 218
 Szupt Piátra 245
 Szupt Plái 30
 Szupt Pleskuc 25
 Szupt poduri 28
 Szupt Polonicki 245
 Szupt pripor 217
 Szupt ripa 256
 Szupt Ripty 89, 217
 Szupt Riptyi 212, 245
 Szupt Románye 250
 Szupt Runk 246
 Szupt rupturi 258
 Szupt Szkerisora 91
 Szupt Vistyág 250
 Szupt Zsgyir 213
 Szurda 65
 Szurdék 108
 Szurdok 25, 167, 186, 242,
 248, 249, **253–258**
 Szurduku 254
 Szurupatu 134
 Szurupatura 90
 Szuszáni 245
 Szuszány 27, 88, 216, 240,
 254
 Szuszányi 212
 Szutaját 205
 Szutika 64
 Szutnyát 205
 Szűrűk 118, 120
 Szüts-láz 98
 Szvalyavka 97
 Szvalyavka concractis 97
 Szvidava 46
 Szvinarka 193
 Szvinej 167
 Szvinka 57, 58
 Szvinye 173
 Tábor 262
 Táborhely 111
tája L. *Régi országút ~*
tájéka L. *Csont-patak ~*,
Eleven-Rákos ~, *Fekete-*
tó ~, *Iza ~*, *Izai ~*, *Kerek-*
mocsár ~, *Kereszt ~*,
Nyíres ~
 Talabor 53, 157, 164, 237,
 238, 259, 269, 272, 276
 Talaborfalva 221, 237,
259–260, 274, 276
 Talabor-víz 54
 Talabor vize 64, 128, 208
 Talaborvízi kerület 164
 Talaborvízi szolgabírói
 járás 53, 64, 157, 259,
 271, 276
 Talaborvíz kerület 54, 269
 Tálápkü-patak 176
 Talasava 154
 Tálpes 46
 Tamás-mező 113
 Tarac 20, 60, 61, 85, 86,
 181, 261, 262
 Taracköz 155, **261–262**
 Tarac vize 20, 21, 33, 47,
 59, 131, 148, 154, 184,
 261, 263
 Tarac-völgy 20, 59, 155,
 181
 Tarac völgye 85, 261, 263
 Taracvölgyi szolgabírói
 járás 148, 184
 Tárnica 40
 Tarnyica 85
 Tárnyisni 205
 Tartolc 115
 Tatárivka 152
 Tatármező 225
 Tatárszkia 64
 Tatarszki szvur 157
 Tatáru 92
 Tátáruka 46
 Tátujeszká 151
 Tátul 151
 Tatu láze 290
 Tausu 291
 Tecele Grape 163
Técsi-hát L. *Kis~*
 Técsi-láz 235
Técsi-völgy L. *Kis~*, *Kis-*
~i-patak, *Nagy~*
Técsi-völgyi-patak L.
Nagy~
 Técső 33, 61, 103, **107–**
112, 113, 116, 130, 131,
 144, 148, 184, 192, 272,
 273

Técsőszádak 110	Tetsunosza 42	Tiszcsora 76
Tejeturilye 90	Teu 242	Tiszelve 109
Tejnek 193	Teu Bogyuluj 250	Tiszin 73
Tekeres-patak 108	Thechew 33	Tisznikovátej 232
Telek 106	Tihij brüd 58	Tiszovec 96, 206
<i>telepítvény</i> L. <i>Baranyai ~</i>	Tichovec 59, 60	Tissza 169
<i>telke</i> L. <i>Bogardi ~</i>	<i>Tilalmas</i> L. <i>Örökös-~</i>	Tivadár 109
Temetők alja 114	Tílbura 44	<i>tó</i> L. <i>Fekete-~, Fekete-~</i>
Temlü 171	Tiorenilor 291	<i>tájéka, Hideg-~, Kerek-~,</i>
Temnij 210	Tirnovec 168	<i>Meleg-~, Nádas-~, Péter</i>
Tempa 47, 173	Tirsza 52	<i>~ja</i>
<i>templom</i> L. <i>Vusa ~a</i>	Tirszováti 238	Tocélné Zsolobb 191
Templom-fennsík 92	Tiscsora 151	Tocilnéj 145
Templom utca 104	Tisza 8, 18, 19, 33, 36, 37,	Tocsille 222
Temrjűszka ulica 294	38, 60, 67, 71, 72, 83, 96,	Tócska 238
Tengerszem 55, 236	98, 99, 103, 104, 105,	<i>tócska</i> L. <i>Szinevéri ~</i>
Tenzsul 86	106, 107, 109, 110, 112,	Tolnai-völgy 106
Teplica 64, 293	113, 116, 117, 120, 121,	Toloka 173
Teplice 281	122, 125, 131, 136, 139,	Tolvajszökölő-meredek
Teplici 191	145, 150, 151, 155, 173,	162
Terentin 37	185, 192, 227, 228, 233,	Tomes 137
Terentin-patak 37	234, 244, 253, 261, 262,	Tomina Dubrova 259
Tereselpatak 20	265, 266, 281, 289	Tomnátyek 186
Teresely 86	<i>Tisza</i> L. <i>Fehér-~, Fekete-~,</i>	Tomnátyin 205
Tereselypatak 263	<i>Kis-~, Ó-~</i>	Topilnik 40
Teresely völgye 263	Tiszá csorna 151	Topolin 95
Teresia-akna 200	Tisza-forrás 151	Topolnek 139
Teresuly 263	<i>tiszai</i> L. <i>Alsó ~ rév, Felső</i>	Topolyá 20
Teresuly-forrás 263	<i>~ rév</i>	Torójága-havas 283
Teresuly-völgy 263	Tiszai-alsó-mező 234	Toronya 78, 169, 264
Tereszuka-patak 47	Tiszai-völgy 151	Torsola 208, 243
Tereszvo 261	Tiszák 138	Torun 264
Terezia-akna 12	Tiszakirva 106	Toruncsák 264
Termaxa 270	Tisza-kő 93, 236	Toruncsák vize 174
Ternovec 54, 118, 119,	Tisza-mellék 117	Toszté 64
120	Tisza-sorosi utca 107	Tosztěj 85
Ternovec-patak 169	Tisza-szakadék 105	Tosztěj 139
Ternovec pataka 119	Tiszaújfalu 106	Tosztěj Gruny 83
Ternovo 154	Tisza-völgy 76, 151, 181,	Tosztí 105, 157, 171
Tersavatij 232	265	Tosztí-patak 47
Térség 163	Tisza völgye 7	Tot malma 68
Teszcsora 265	Tiszavölgyi járás 150	Tótos-patak 49
Tetemes-mocsár 111	Tiszavölgyi kerület 265	Tóvszti 95
<i>tető</i> L. <i>Bálint-~, Cibles-~,</i>	Tiszavölgyi szolgabírói	Tógyin szugja 114
<i>Gutin-~, Szmerék teteje</i>	járás 7, 36, 39	Tőkéspatak 224

- Tölgyes-patak 68
töltés L. *Josephinum*~
Törés 113
Törés-hegy 115
Török engerszike 113
Trasznai-patak 199
Trebusa 7, 8, 83, 186,
265–266
Trebusán 174
Trencsályova 259
Tresztya 49
Tresztye 42
Tribusa 266
Triku 246
Triszenka 40
Troszna 58
Trosztyánec 47
Trosztyinec 40
Trungyuj 42
Tufelya 29
Túlsó-Gódnén 113
Túlsó-Hangyás 113
Tunszeszku 242
Túr 229
Turbácily 47
Turbát-patak 46
Tursén 136
Turicsni 171
Turtellá 24
Turtyele 29
Tűne-hát 115
Tűneháti lázak 114
Tyácsova 131
Tyacsovec 107
Tyacsovec pataka 131
Tyápes 138
Tyejá 256
Tyerturi 245
Tyetyis 18
Tyicsera 19, 49
Tyicserá 241
Tyikleu 241
Tyikleu Nyepotyenyilor 90
Tyina luj Lázár 250
Tyiny 143
- Tyisnya 209
Tyitkovec 191
Tyiuság 73
Tyuscsánka 267
Tyuscsánka-patak 194
Tyuska 194, 195, **267–268**
Tyuska-víz 267
U Boloty 265
U Dolini 53
Uglya 130, 154, 158, 165,
269–270
Ugocsa megye 106, 112,
115, 229, 294
Ugolszki brud 259
Ugolyka 270
U hotu 122
Uhrinüszki 191
Újbárd 122, 123, 124, 126,
221, **273–274**
Ujbárjovo 273
Újfal 106, 259, 260
Újfalusi-hegy 106
Újholyatin 175
Újholyátin 193, 206, **275**
Újtyuska 267
U katrincum 276
Ulhi 173
Ulohi 37
Ú Machu 64
Ung megye 61, 264
Ungurjászka 136
Ungyeriu 29
Ungyu luj Nyisztor 42
Ungyu Pétri 28
Uray-szug 106
Urda 139
U retyoch 282
Úrmező 113, 124, 259,
271–272
Úrmező L. *Kis*~, *Nagy*~
Urszava 270
Urszulec 20
Urzikáre 42
Usoru 291
Usoru Tani 255
- U szállások 282
Usztyirik 76
Usztyi Rika 37
Uszun 284
út L. *Két*~ *közt*, *Rákóczi*-
féle~, *Vrchovinai*~
utca L. *Alsó végi*~,
Bandzságó~, *Cigány*~,
Csillag~, *Csincsa*~,
Erdősorosi~, *Felső végi*
~, *Fő*~, *Iskola*~, *Izai*~,
Kandikó~, *Kis*~,
Koczsegési~, *Kőrösösi*
~, *Közép*~, *Lakóc*~,
Magosligeti~, *Magtár*~,
Mándzok~, *Nagy*~,
Német~, *Réti*~,
Sárosvég~, *Sörház*~,
Sváb~, *Templom*~,
Tisza-sorosi~, *Velence*~
Utiáth 166
U Vulsniku 118
U Vulyhuvcsiki 130
üstök L. *Liget*~
Vacerii dupa virvu 291
Vadalmás 200
Vadász-forrás 115
Vadu 80
Vadu Carelor 223
Vadu Csundzsilor 29
Vadu luj Dán 286
Vágó-völgy 114
Vágó-völgyi-patak 116
Vaile 290
Vájdeminec 152
Vajdin 275
Vajnág 123, 124, 274, **276**
Vajnok háza 276
Valcinean 291
Valcselyelya Trikuluj 246
Valcsoa Féci 214
Valcsoa Kirsztyi 214
Valcsoa luj Szelicki 213
Valcsoa Mihucsoi 28
Valcsoa oszozuluj 28

Helynévmutató

Válcsoa Szekeristye 218	Vále Plesi 288	Vályá Bouluj 28
Válcsoá Ungyuluj 241	Vale pojeni 290	Vályá Brádovi 25
Valea arsici 291	Vále pőrusi 288	Vályá bráduluj 168
Valea Bocskouluj 286	Vale Re 290	Vályá Bráduluj 240
Valea brasti 284	Vále re 287	Vályá Brádzilor 218, 219
Valea caselor 55	Vále Szkurtyi 287	Vályá Bránouluj 248
Valea caseloru 179	<i>valéta L. Vucskanovi ~</i>	Vályá Bredeceluluj 214
Valea drágujeszi 286	Vale Tiisi 290	Vályá Burloj 214
Valea dregujásze 286	Valeu bouluj 283	Vályá Cántyeoluj 246
Valea hotáruluj 55	Valeu brasti 284	Vályá Cili 257
Valea Istii 290	Valeu grebin 283	Vályá cse máre 215
Valea Jepi 286	Valeu Novec 283	Vályá Cserbovi 25
Valea jezeruluj 55	Valeu oszaja 284	Vályá csere 248
Valea Kuhi 149	Valeu pestyi 284	Vályá Csiressi 256
Valea kuhi 286	Valeu pisztuluj 283	Vályá Csontuluj 255
Valea luj Juon 55	Vále Ursai 290	Vályá daraszki 231
Valea mare 55	Vále Urszuluj 288	Válya den Katyetyen 231
Valea mijlocii 179	Valeu skradie 283	Vályá Dolinye 213
Valea mori 286	Valeu stopuli 284	Vályá Dregujeszi 84
Valea pesti 284	Valeu vinuluj 284	Vályá dubistyloru 246
Valea rogózeloru 80	Vále Vaskoje 288	Vályá dubuluj 216
Valea runkuluj 80	Vále vungyul 34	Vályá Dubuluj 217
Valea Sacaruri 179	Vália Szlatini 133	Vályá Dumbreviceloru 255
Valea Sacieluluj 179	Valja pojenyi 93	Vályá fáguluj 28
Valea sglamemetuj 55	Válkán 73	Vályá fáguluj 28
Valea Szlatini 149	Vályá a den kate 231	Vályá Féci 214
Válea Sztuptyinilor 167	Válya a din katye Strizserej 231	Vályá Floranuluj 214
Valea tinásze 286	Vályá Andréánuluj 212	Vályá fontányi 257
Valea unulis 284	Vályá Andreaszka 254	Vályá Frászinuluj 256
Valea Ursuluj 79	Vályá Andrékucoje 219	Vályá frumuseli 25
Valea Urszáje 284	Vályá áre 28	Vályá funtinyi 216
Valea vinuluj 285	Vályá Bárbore 254	Vályá furuluj 84
Valea vinuluj völgye 285	Vályá Berczászka 255	Vályá Gárduluj 241
Valebólú 24	Vályá Berczi 255	Vályá Girli 257
Vale Caselor 289	Vályá Beresztyi 245	Vályá Gloduluj 255
Vale coboruluj 222	Vályá Berszenyi 241	Vályá Gloodosze 218
Vale Cosai 290	Vályá Besztyi 247	Vályá Gogosi 247
Vale fataciani 291	Vályá Bgyiki 216	Vályá Greblyi 255
Vale fataciteni 291	Vályá Bistrici 226	Vályá Groptyile 214
Vale hataruluj 287, 288, 290	Vályá Blidáruluj 219	Vályá Gyerenyeluj 246
Vále Ihoszi 288	Vályá bobuluj 218	Vályá határuluj 25
Vale Leszpezi 287	Vályá Boi 254	Vályá Hilbocsi 249
Valeni 178	Vályá borkuluj 44	Vályá hotáreloru 28
Vale Noveculuj 283	Vályá Borojki 217	Vályá hufloj 247

Helynévmutató

Vályá huglistyi 213	Vályá Petrovi 255	Valye braduluj 286
Vályá Humeni 249	Vályá Pleskuculuj 215	Valye cornyilor 223
Vályá Jákosuluj 247	Vályá Poloniszki 247	Valye Cserbovi 278
Valya Jápá 134	Vályá popenyilor 214	Valye Cserbuluj 223
Vályá Kaszelor 25, 26, 44	Valya popi 231	Válye Csetetye 279
Vályá Kirsztyi 214	Vályá Purcsuluj 247	Valye Csetetyi 279
Vályá Kolibgyilor 255	Vályá re 216	Válye csirésuluj 134
Vályá Kolibgyiloru 255	Vályá rosie 256	Valye Dobrici 75
Válya Kordisászka 255	Vályá Runkuluj 90, 255	Válye gloduluj 223
Valya Kremenyicá 159	Válya Seszuluj 29	Válye határuluj 223, 278, 280
Vályá Kreminyeszi 167	Vályá Stájereloru 255	Valye Iinuluj 279
Vályá Lázuluj 218	Vályá Styubeelor 218	Valye izvore 75
Válya Lázuriloru ándrestyi 254	Vályá Surgyi 240	Válye jepi 286
Vályá Lezukuluj 214	Vályá Szászuluj 27	Valye Kimpsorelor 18
Vályá lihetýászka 255	Vályá Szátuluj 149, 247	Valye Korbuluj 277
Vályá lontosze 219	Vályá Szekeristye 218	Valye luj Balint 277
Vályá luj Ádrás 255	Vályá Szeráte 30	Válye Máluluj 18
Vályá luj Andrej 255	Vályá Szilci 249	Válye máre 162
Vályá luj Cikála 213	Vályá Szinetori 255	Válye Máre 42, 278
Vályá luj Dán Togyer 255	Válya Szkejeszi 256	Valye matyicsi 223
Vályá luj dudás 246	Vályá Szlátyinyi 25	Válye nyágre 185
Vályá luj Sándor 257	Vályá Szorice 28	Válye nyágre Tokárnya 186
Vályá luj Szelicki 213	Vályá Szpinuluj 168, 246	Vályenyi 254
Vályá luj Vlád 42	Vályá Sztoronyikuluj 248	Valye Oltoványilor 278
Vályá Luncsi 257	Válya Sztuptyini 256	Valye pentre valcse 222
Vályá Lupuluj 28, 219	Vályá Sztupászka 257	Valye petrilor 75
Válya Maguri 218	Válya Szuliceloru 254	Valye Pojenyi 278
Vályá Marcsáska 246	Vályá Szurdukuluj 25	Valye Porkuluj 279
Vályá máre 44, 161, 162	Vályá Teuluj 217	Valye ráduluj 75
Vályá Mihálkovilor 213	Vályá Tiszeloru 217	Valye socca 75
Vályá Mihucsoi 28	Vályá trésztyi 26	Valye Stopuluj 284
Válya mika 215	Vályá Tyei 241	Válye Szeketuri 287
Vályá Mocsiriceloru 255	Vályá Ungyuluj 241	Válye Szkrágyi 18
Vályá Mori 25, 89, 240, 257	Vályá Urszuluj 22, 256	Valye Sztatini 149
Vályá Morozovi 213	Vályá Velenyilor 25	Valye Szlatyine 278
Válya Muncseluluj 27	Vályá voronyicsuluj 248	Valye urszuluj 222
Vályá muntyeluj 25	Vályá Zsiredzilor 219	Valye Vancse 278
Valya Narice 231	Vályea Mlecsi 250	Valye Vancsi 277, 278
Vályá Nyetyityesze 214	Vályea Ptyiszkorászka 250	Váncfalva 83
Vályá Opri 214	Valye arinyoluj 75	Vancsfalva 68, 277–280
Vályá oszojuluj 28	Vályea Váncsikouluj 250	Váncsfalva 66, 75, 79, 178, 222, 277–280
Vályá peruluj 240, 249	Valye Baltyi 277, 278	Váncsiko 250
Válya Pestyilor 134	Valye beszericsi 75	
	Valye bouluj 222	

Helynévmutató

- Váncsinu 247
Vápa 106
vápa L. *Akasztó~*, *Farkas~*, *Hideg-forrás~*, *Kelő~*, *Kotlok~*
vár L. *Huszt* ~, *Királyházi* ~, *Rózsa~*, *Rózsa ~a*
Váracska 84
Váraleri 220
Varatyek 49
Vár-hegy 114, 234
Vár-hegyi-forrás 115
Vár-hegy megetti forrás 115
Vár-hegy melletti lázak 113
vármegye L. *Bereg* ~
Várnyak-dűlő 105
városvég L. *Alsó~*, *Felső~*
Vár-patak 279
Vár-pataki-nyak 105
Vaskapu 98
Váskovicá 172
Vasser 283, 284, 285
Vasser Novéc 284
Vasser völgye 283
Vaszkul 40, 76
Vászoki 249
Vászokuláz 247
Vedenyászka 136
vég L. *Orosz~*, *Alsó ~i utcam* *Alsó ~i völgy*, *Felső ~i utca*
Velcsoa Beszericsi 240
Velcsoa bobuluj 218
Velcsoa Boi 254
Velcsoa Borojki 217
Velcsoa Csirésuluj 255
Velcsoa Csurojuluj 258
Velcsoa Gyáluluj Cili 257
Velcsoa Jezurinyi 257
Velcsoa leznikuluj 254
Velcsoa lontrosze 219
Velcsoa luj Cikála 213
Velcsoa luj dudás 246
Velcsoa luncsi 257
Velcsoa lupsi 256
Velcsoa Mihálkovi 213
Velcsoa Moldovánuluj 258
Velcsoa Morozovi 213
Velcsoa Pleskuculuj 215
Velcsoa Popenyíloru 214
Velcsoa Surgyi 240
Velcsoa Tyei 256
Veleka 136
Veléka 46
Veléki névi 95
Velekoha terny 173
Velence utca 116
Veleny 25
Veléte 105, 106, 114, 116
Velétei malom vize 105, 106
Velétei-víz 116
Veléti-hegy 115
Velicha Apsica 73
Velika Gropa 238
Velika Liszicka 198
Velika pohárj 239
Veliká Ugolyká 269
Velike Metyovo 118
Velike pole 64, 157, 259, 269
Velike puszte pole 164
Veliki 20
Veliki Chrabuszt 86
Velikij-dűlő 132
Velikij Gyl 194
Velikij potük 57
Veliki Krive 181
Veliki láz 120
Veliki Luhi 136
Veliki potok 132
Veliki Potuk 86
Venderel 205
Vepru 154
Veratyeku 31
Verátyeku 90
Verbics 171
Verbicsov 172
Verch 21, 125, 267
Verch Dolinách 131
Verch halucer 34
Verch Javorovec 238
Verch Javorovec 138
Verch Negrovec 138
Verchneszterevci 195
Verchovina 142, 143, 174, 175, 194, 206, 243, 259, 264, 267, 272
Verchovinai vidék 78, 176, 196, 208, 293
Verchovinai völgy 140
Verch ozera 238
Verch Piskiny 238
Verch Turbát 46
Verchzvora 195
Verecke 85
Verecsán 46
Verescsü Zvür 293
Veres-füzes 109
Veres-Lőrinc-láz 111
Veresmart 23, 72, 159, 281
Veresül-patak 199
Vér Petrűfcsika Gruny 293
Versa 53
Versak 194
Vértop 205
Vertope 42
Vervu krucisoruluj 229
Vervu Tripsoruluj 229
Vesnyej patak 139
Vesnye Mocsár 276
Vesnye pole 282
Vesnye roszul kolo Ozera 259
Vesznárcsik 40
Vész-oldal 111
Vessző-füzes 113
Vezsa 172
Vezsok 206

Helynévmutató

- vidék* L. *Kalocsa*~, *Mára*~
 ~, *Mokrai* ~,
Verchovinai ~, *Kővár* ~e,
Szaplonca ~e
Vidricska 76
Viirika 291
Vijvodin 186
Vilchovat 8
Villa-völgy 114
Villa-völgyi-patak 116
Vinnick 105
Vinnicka pataka 105
Vinnicka-völgy 105
Vinnicsne 156
Virtope 44
Virvu Andreánuluj 212
Virvu Andreánuluj 249
Virvu árenyisilor 42
Virvu bálánuluj 290
Virvu Berleioru 28
Virvu Bocicoluj 149
Virvu Bogyineckuluj 279
Virvu Boi 254
Virvu Cidiri 278
Virvu Ciernii 290
Virvu Csetetye 279
Virvu Csungilor 279
Virvu Dolinyi 213
Virvu fezece 278
Virvu Gorunyilor 213
Virvu Grázsgyuluj 90
Virvu Gyaluluj 89, 222
Virvu hucsuluj 241
Virvu Hurgoj 279
Virvu Jezuinyilor 89
Virvu Kecinuluj 89
Virvu Klostyeszk 241
Virvu Kolnyik 278
Virvu Kolobgyi 280
Virvu Krucsi 279
Virvu Kuszturi 279
Virvu Lázuluj 218
Virvu leznikuluj 254
Virvu Magura 279
Virvu Máre 254
Virvu Meguri 159
Virvu Miglyi 90
Virvu Mlácselor 89
Virvu Oszojuluj 278, 279
Virvu Picsoru Benyi 278
Virvu Pleski 246
Virvu Prentuluj 278
Virvu Ptyetricseli 230
Virvu Ptyikujuluj 280
Virvu Riptyilor 213
Virvu Runkuluj 90, 218
Virvu Silci 257
Virvu strunsilor 291
Virvu Szenyesilor 279
Virvu Szerate 277, 279
Virvu Szkerisori 91
Virvu Szletyior 278
Virvu Szocsilor 42
Virvu Szorice 214
Virvu Szpinzurátorilor 213
Virvu Sztirki 214
Virvu Sztrimbi 159
Virvu Vakáruluj 230
Virvu varacesuluj 230
Virvu Veratyets 278
Virvu Veverici 256
Virvu Zsgyiruluj 213
Visegrád 79, 178
Visk 103, 105, 107, **112**–
116, 122, 123, 124
Visnéj Priszlop 34
Visnyi vodi 34
Visó 77, 83, 149, 167, 168,
 246, 247, 248, 283, 285,
 286, 289
Visó hídja 285
Visói havasok 7
Visói járás 63, 84, 133,
 149, 185, 226, 283, 286
Visói kerület 289
Visói vize 226
Visó községek 291
Visó vize 84, 168, 185,
 186, 266, 283, 285, 286,
 288
Visseo de dsosu 286
Visseu de mislocu 283
Vissó(i) L. *Visó(i)*
Vistyág 250
Viterna 61
víz L. *Jánovec*~, *Ricskai*~,
Talabor~, *Tyuska*~,
Velétei~
vize L. *Baranya* ~, *Bartis* ~,
Borsa ~, *Borzsza* ~,
Dolha ~, *Huszt* ~, *Iza* ~,
Kaszó ~, *Lonka* ~,
Malom ~, *Mára* ~,
Nagyág ~, *Nagy-Nyíres*
 ~, *Róna* ~, *Sajó* ~,
Szeklencei malom ~,
Széleslonka ~, *Talabor* ~,
Tarac ~, *Toruncsák* ~,
Velétei malom ~, *Visó* ~,
Visói ~
vízfogó gát L. *Bogdán* ~ja
Vizkez 141
Vócsi 204
Vodica 171
Vojku-patak 24
Volga Kaszilor 66
Volnyivcsik 40
Voloszkij 210
Volovec 47, 95, 208, 209
Volovój 208
Volovoje 208
Voluszkij 120
Volyár vadenéj-patak 196
Voreta 203
Vorinya 239
Voroncé 173
Voronova 142
Voronovec 177
Voronü 171
Voronyics 248
Voroteckéj 210
Vorotyászka 136
Vortup 184
Vosovati 154
Voszuhát 211

Helynévmutató

Vovcsi 76	Vucskanovi valéta 119	Zádvurki 53
völgy L. <i>Alsó végi ~, Alsó-</i>	Vucskómező 293	Zaharú 93
<i>Borkút~-, Bájku~-,</i>	Vucskovoje 293	Za Krizsováti 119
<i>Borkút~i-patak,</i>	Vulchuvesik 130	Zákutya 195
<i>Borszuk~-, Borz~-,</i>	Vulsána 157, 158	Zakvasz 57
<i>Csertezsověj~-, Dolha~-,</i>	Vulsánka 157	Zálamisztoje 51
<i>Farkas~-, Felső-Borkút-</i>	Vulsányá 173	Záldobos 123
<i>~, Ferenc~-, Fűrész~-,</i>	Vulyhócsik 130, 131	Záldoboszi 123
<i>Hluboki~-, Iza~-,</i>	Vulychovej 293	Záalom 172, 200
<i>Jászenovec~-, Kalocsa~-,</i>	Vulychové Kut 164	Zálum 211
<i>Kaszó~-, Király~-, Kis-</i>	Vulyhovici 130	Záluncaváti 210
<i>Rákos~-, Kis-Rákos~i-</i>	Vulypén 182	Za malenszky kruh 262
<i>patak, Kis-Técsi~-,</i>	Vunyhuka 276	Za Megyáncom 120
<i>Kovács~-, Nagy-Rákos~-,</i>	Vupcsina 46	Za Mohilka 148
<i>Lánovec~-, Láziscsánai-</i>	Vurja 46	Za Mohilkov 148
<i>~, Lázkověj~-, Lipcse~-,</i>	Vurvu brádilor 230	Zámok 97
<i>Marangos~-, Nagy-</i>	Vurvu ciganuluj 230	Za mosztok 181
<i>Técsi~-, Paprádás~-,</i>	Vurvu Leszpedz 230	Zánoga 238, 284
<i>Pletováti~-, Prohudnya-</i>	Vurvu Maguri 230	Zányó 60
<i>~, Repegői~-, Repegői~-,</i>	Vurvu Mákuluj 288	Zányoga 173
<i>Románovec~-, Saján~-,</i>	Vurvu Nyegriluj 230	Zányoka 53
<i>Sötét~-, Szevidoveci~-,</i>	Vurvu pietri 63	Zányova 147
<i>Szittya~-, Szkrágyi~-,</i>	Vusa temploma 92	Za ochabom nizse cerkve
<i>Sztebnai~-, Tarac~-,</i>	Vuzura 85	122
<i>Teresuly~-, Tiszai~-,</i>	Wádu 68	Za Oparovatom 262
<i>Tisza~-, Tolnai~-, Vágó-</i>	Wirv la szocs 231	Zapádnýi 194
<i>~, Verchovinai ~, Villa~-,</i>	Wóvkúika 152	Zápatak 64
<i>Vinnicska~-, Arsica ~e,</i>	Wrtope 231	Záperegyla 208, 209
<i>Bogdán ~e, Kalocsa ~e,</i>	Za achábam 122	Zápészka 139
<i>Kisbocskó ~e, Markó ~e,</i>	Za benyacsoku 271	Za Petijku 272
<i>Tarac ~e, Teresely ~e,</i>	Zaberes 53	Zapodrina 96
<i>Tisza ~e, Vasser ~e, Kis-</i>	Záberes L. <i>Alsó ~</i>	Zápodrinyi 267
<i>Técsi~i-patak, Kovács-</i>	Za berezicsi 146	Zapotjicskom 188
<i>~i első borkút, Kovács-</i>	Zaberezs 232	Zápuszto 269
<i>~i második borkút,</i>	Za bisztróv 294	Zári 239
<i>Kovács~i-patak,</i>	Zaboj 267	Zá ricsisecsam 54
<i>Köblen~i rétek,</i>	Zábrod 157	Za rika ná Hlubokum
<i>Köszörű~i-patak, Nagy-</i>	Zábrud 158	Zvori 64
<i>Rákos~i-patak, Nagy-</i>	Za Buchálkó 259	Zá riko, 269
<i>Técsi~i-patak, Vágó~i-</i>	Zaczal 226	Za rjikov 294
<i>patak, Villa~i-patak</i>	Za Csehicom 95	Zárnya 294
Völgyi-patak 116	Za daunicés 164	Za rosztukskami 120
Vrchovina 198, 199	Zádnya 57, 170, 182, 238,	Zarvach 202
Vrchovinai kerület 198	294	Zászelom 34
Vrchovinai út 199	Za dohov hatyó 120	Zaszircsik 40

Helynévmutató

Zaszivcsik 40	Zevoj 219	Zsgyábu Csundzsiloru 29
Zá Szuchím 20	Zevoju 167, 168	Zsgyábu Csutenyiloru 245
Zászuv 184	Zevoju Szurd 250	Zsgyábu Dumitreszk 249
Za Szűrükom 118	Zevur Ivánó 232	Zsgyábu Fáorásuluj 250
Za teplicom 118	Zháre 268	Zsgyábu Féruluj 248
Za Ternovocom 118	Zhári 194	Zsgyábu forrásuluj 246
Za Tiszó na berezi 38	Zigeth 233	Zsgyábu Gligánuluj 255
Za Tiszó pud berehom 38	Zimbroslavu 291	Zsgyábu Kosuluj 257
Za Tiszov 261	Zimiri-völgy 151	Zsgyábu ku árinyi 217
<i>zátony L. Kőrödi ~a</i>	Zleanké 173	Zsgyábu luj Bekenyi 256
Zatun 262	Zolota 58	Zsgyábuluj Timus 28
Zátyin 96	Zolotárjevo 211	Zsgyábu Maguri 217
Závéjk 191	Zozulyüszi-patak 132	Zsgyábu Máre 90
Závějka 191	Zubro 171	Zsgyábu moruluj 257
Závějki 191	Zubrovec-patak 174	Zsgyábu Pesztajetje 90
Záverb 53, 58	Zúgó 235	Zsgyáburilye 89
Záverbá 34	Zúgó környéke 113	Zsgyábu Tyicseri 30
Záverbi 95	Zúgó-patak 116	Zsgyir 213
<i>Záverbi L. Felső~</i>	Zves velekohta ternya 173	Zsid 132, 143
Za Verch 85	Zvisztyánik 294	Zsiduszke 122
Zá verchom 34	Zvorinka 238	Zsigó-rét 113
Za Vodu 259	Zvoru-Alb 44	Zsihán 196, 267
Zavoj 98	Zvoszitnava-patak 194	Zsiticsa 96
Závoj pud Dubrovo 38	Zvur 53	Zsitne 294
Zdircsa 42	Zvur veliki 210	Zsitnéj malij 58
Zegmüle 147	Zygeth 233	Zsitnej velikij 58
Zelena 150	Zsálobovij-patak 196	Zsitnij 294
Zelenénszkéj 24	Zseliszkovec 197, 209	Zsnyaponu 287
Zeliste 84	Zsendelyes 115	Zsolob 268
Zemplén megye 61, 264	Zserada 85	Zsolobi 20
Zenods 160	Zserápin Gruny 46	Zsolup 64
Zepodele 222	Zsérebec 136	Zsoszáni 245
Zepodia 42	Zsgyába luj Teráz 27	Zsoszány 27, 216, 240, 254
Zepogyie 217, 218, 242	Zsgyábu 213, 241	Zsoszányi 212
Zepogyile 213, 249	Zsgyábu Bejászuluj 257	Zsubrü 199
Zepogyile Birli 31	Zsgyábu Brábenuluj 248	Zsupánya 287
Zepogyile máluluj 31	Zsgyábu csel popeszk 256	Zsübrakóv 57
Zepogyilye 247	Zsgyábu Csonki 246	II. József-akna 200

Személynévmutató

- Aba Sámuel 103
 Alb család 289
 Anána, Lodomér fia 228
 Anderko Elek lelkész 292
 Andók birtokos 110
 Andrásiak birtokosok 254
 András tulajdonos 258
 Andrela család 143
 Annána, Lodomér fia 228
 Apafi 167
 Apsai család 269
 Apsátzkiek 36
 Árpádok 96, 112
 Árpád vezér 117
 Asztalos család 171
 Austinus Balla 289
 Bacsinszky János
     szolgabíró 21, 33, 82,
     131, 144, 232, 263
 Bad család 93
 Báí Patay József 31
 Bakats család 269
 Balás Lajos birtokos 212
 Balk 18, 159
 Bárba Rásze rabló, szökött
     katona 248
 Barczán Fodor jegyző 26
 Barcz család 66
 Barnits család 142
 Bartos család 235
 Báthori Zsigmond
     fejedelem 117
 Bazilovits 71
 Bejász Dumcsin
     választmányi tag 253
 Bejász Grigore
     választmányi tag 253
 Bejász tulajdonos 257
 Bél Mátyás 112
 Bencze család 164
 Benkő nevű ember 108
 Berega Vaszily lakos 203
 Beres család 93
 Berezsánszky Petro hites 62
 Beszi család 93
 Bethlen Dorottya gróf 261
 Bethlen gróf 262
 Bethlen grófi család 261
 Betlen József gróf 232
 Bika gúnynevű tulajdonos
     216
 Bilcz tulajdonos 29
 Birla család 32
 Birla tulajdonos 31
 Blegya tulajdonos 28
 Bobrovszka Teréz gróf 142
 Bocskaiak 38
 Bocskai család 38
 Bodrán tulajdonos 254
 Bogárdi család 171
 Bogdán család 269
 Bogdán lázadó 93
 Bogosza család 34
 Boga tulajdonos 250
 Bolkis tulajdonos 90
 Bolykó vikárius 71
 Bores család 117
 Borojka tulajdonos 217
 Bota tulajdonos 258
 Brajkó család 228
 Braun Vilmos szolgabíró
     63, 84, 133, 149, 226
 Brebán Antal lelkész 23
 Brumár Gyerge
     választmányi tag 27
 Bubnyuk család 119
 Bud család 48
 Buja birtokos 219
 Bulyáandra tulajdonos 29
 Buzsa tulajdonos 241
 Corbu nevű haramia 55
 Czáp nevű ember 197
 Czelmán tulajdonos 246
 Czikála tulajdonos 213
 Cziple Gyorgye
     választmányi tag 212
 Csapa nevű testvérek 237
 Csebi Pogány család 271,
     281
 Csernek Sándor lelkész
     148, 184
 Csics János főszolgabíró
     17, 19, 67, 72, 74, 99,
     135, 156, 160, 192, 227,
     230
 Csics Vince jegyző 23, 83
 Csomonyi 142
 Csonka nemes 130
 Csüp nevű testvérek 237
 Csűp nevű ember 275
 Dancs család 289
 Dancsol család 289
 Dánelo nevű lakos 224
 Daniel birtokos 85
 Dán Togyer tulajdonos
     255
 Darvay 54
 Darvay család 54
 Datzter Antal jegyző 32, 93
 Debics család 262
 Dekucs Mihály Ivánu bíró
     86
 Demceselya család 142
 Demeter tulajdonos 249
 Demjanovits József lelkész
     141
 Dénisz család 243
 Dolhai család 58
 Dolhai kenéz 244
 Dolhai Petrovay család 149

Személynévmutató

- Dolhai tulajdonos 29
Dolhai L. Szász Dolhai
Dolha nevű rutén 185
Dolha Péter 185
Dorinszki család 77
Dorottya grófkisasszony
(Bethlen) 261
Drac vajda 63
Drág 18, 159
Drágh család 33
Dragomir, Drag fia 63
Dragus család 14, 55, 163
Dragus de Vancsfalva,
család 277
Dragus fejedelem 244
Dragus Halaborensium
család 33
Drag vajda 63
Drimentz Nyekita bíró 180
Drongos rabló, szökött
katona 248
Duliskovics család 187
Dunka család 14, 43
Dunka földbirtokos 88, 91
Dunká Nuczu
választmányi tag 88
Dunka Stéfán tulajdonos
89
Dunko János bíró 212
Dunko Nuczu tulajdonos
90
Dzjátni Iván bíró 203
Dzsugán család 82
Dzsurdzs Guricsa
választmányi tag 216
Dzsurdzs Vászália
választmányi tag 240
Ekkel György főszolgabíró
126
Elizabethe úrnő 141
Farkas (Lupus) tulajdonos
250
Farkas tulajdonos 28, 89
Fazakas család 117
Fazekos család 118
Fegyko család 187
Fejér család 93, 269
Fejérvári Dumitru 41
Fejér, a Codex Diploma-
ticus szerzője 112
Fekete család 93
Ferenc császár 109
Ferettyan család 289
Ferú, G. Árgyelán
gúnyneve 248
Flora Juon bíró 216
Foma Grigore bíró 81
Forgács Antal gróf 292
Fülep tulajdonos 242
Galamb Iván bíró 97
Gara László palatinus 178
Gara nádor 75
G. Árgyelán, gúnynéven
Ferú 248
Gergelifi József jegyző 70,
280
Gerzsa család 34
Godzsa 277
Godzsa Mihály
választmányi tag 240
Grácie Károly jegyző 56,
65, 94
Grek család 289
Grigásy Latz bíró 83
Griga tulajdonos 218
Grigor de Vancsfalva,
család 277
Grigossy Péter pap 204
Grindzela vezér 232
Groimiller Gábor 249
Groimiller József 248
Groimiller Vilmos (Vili
rabló) 248
Gyenge Bazil lelkész 88,
240
Gyezsek Ánányie
választmányi tag 240
Györgyei család 228, 269
Gyula, a Redník család őse
92
Gyula család 55
Hadzsega István kerületi
jegyző 20, 62
Hajdu Matyi 118
Halász család 117
Hámor Elek erdővéd 83
Hancig család 289
Hásza nevű asszony 78
Hauriskó család 118
Hauris nevű gazda 140
Havrilyuk Vaszily hites
154
Herba Jura bíró 262
Herebel Filep jobbágy 123
Hirb tulajdonos 217
Hoder Demeter jegyző
253
Hodossy Lajos jegyző 288
Holdis család 228
Hollós Mátyás király L.
Mátyás király
Holubka család 269
Horá román pártütő 167
Hoszu tulajdonos 90
Hotya Juon bíró 94
Hotyko család 289
Hottye Kosztán 100
Hottye Onucz Diáku 100
Hottye Onucz Kisznéku
100
Hottye Szimjon a
Manasztaratuluj 100
Hricza nevű tulajdonos
200
Hrihor nevű egyén 186
Hulátkás Fedor bíró 193
Hunyadi János kormányzó
130
Hurdás Fedor bíró 175
Hurdás Iván lakos 175
Illei Gyergye választmányi
tag 88
Illés Alexa választmányi
tag 216
Illés nevű tulajdonos 216

Személynévmutató

Ilyásevits család 143	Kondrás Grigore	Lednej nevű ember 197
Ilyásevits nevű ember 143	választmányi tag 244	Léhor Jelés Gernyi
I. Rákóczi Ferenc 71	Kopolvecz Vaszily hites	választmányi tag 253
Irholczi Arnold (Arnoldi	97	Lihet család 255
de Irholcz) 130	Korjatovics Tódor herceg	Lozán Iván bíró 97
Irholczi család 131	57, 123, 124, 169, 211,	Lőke Pál földtulajdonos
Irholczi Mihály (Michaeli	220, 224, 273	115
de Irholcz) 130	Kornis család 262	Lungu tulajdonos 90
Irtsak család 188	Kornis grófi család 181	Lupus (Farkas) tulajdonos
Ivásko tulajdonos 28	Korodi nevű ember 109	250
Izai család 117	Koselya család 143	Lyách család 175
Jablinszkiek 77	Koszmáczki család 77	Lyách lengyel rabló 206
Jancsik András hites 141	Kosztin Vaszalú bíró 65	Maczola nevű lakosok
Jancsik Hricz hites 97	Kotyecz malomtulajdonos	263
Jánosik Jácsko bíró 190	245	Maczola rabló 263
Jánosó nemes 123	Kovács 142	Maim József földbirtokos
Járemkó nevű ember 196	Kovaly Fedor hites 141	227
Javorivki család 77	Kovátsi polgárnagy 236	Maincz lovag 290
József nádor főherceg 151	Kozma jegyző 201	Májdán birtokos 168
József tulajdonos 91	Kozsara Györgye bíró 253	Majos birtokos 34, 110
Juga, Máramaros vajdája	Kricsfalusi család 164	Majos család 95, 261
289	Krivánics Család 275	Málna család 289
Juon nevű ember 55	Krutsay szolgabíró 9, 37,	Manaila család 228
Jura család 93	40, 77, 153, 266	Mánca birtokos 257
Jurka György jegyző 81,	Kun László 112	Mánirila család 32
180	Kupa somogyi vezér 185	Márfi család 171
Jurka János földbirtokos	Kurucz nevű lakosok 143	Margit vikárius 95
227	Kusbej nevű egyén 243	Mária Terézia 77, 82, 83,
Kabalyék 36	Kuty örmény kereskedő	151, 182
Kája Stefán választmányi	151	Marin Stefán 212
tag 244	Ladislau, Ladomér fia	Márkis Grigore bíró 240
Kalanits család 142	228	Márkis tulajdonos 90
Kálina nevű asszony 191	Ladomér Máramaros	Márkis Urszu
Káptola rabló 261	örökös ura 228	választmányi tag 88
Karácsonyi Bazil lelkész	Ladomér román fejedelem	Markovits Luka lakos 193
253	228	Markovits Vaszily lakos
Karapa család 142	Lajos király 228, 233	193
Károly király 33	Lánczos rabló, szökött	Maródi 142
Kemény család 117	katona 91, 248	Masskály Mihály lakos
Kodra (Nobilis Kodra de	Láner György jegyző 9,	175
Bárdfalva) 32	37, 40, 77	Mátelesko Andri bíró 20
Kodra család 32, 93	Lángfi László alszolgabíró	Mátyás király 141, 251,
Kolpán somogyi vezér 185	129, 137, 138, 238, 239	271
Komlosy nemes 123	Lauruk Vaszily bíró 154	Mátyásnő tulajdonos 28
Kondor család 171	Lázár vadász 250	Mátyás tulajdonos 28, 242

Személynévmutató

Melánka tulajdonos 31	Nagy Lajos király 32, 55, 124, 244	Paulo nevű gazda 76
Meleny Danilo bíró 132	Nán család 22, 66	Pável Mihály
Mengyá Gyergye bíró 88	Nánn család 280	püspökhelyettes 66
Mesko János lelkész 52	Nán nevű lakos 102	Peczka család 142
Mihalinecz nevű lakos 174	Nánn Vászilye	Pesty Frigyes 233
Mihal, Juga fia 289	választmányi tag 212	Péter huszár 111
Mihálka Fülöpő Szász	Nán Togyer bíró 23	Péter nevű pásztor 75
Anna 214	Negrilan Dana 289	Petra birtokos 259
Mihálka Gábor szolgabíró	Nemes család 269	Petrán Todor 41
27, 31, 88, 91, 212, 215,	Németh András lelkész	Petrán Vászálie 41
216, 219, 240, 242, 244,	195, 268	Petre, Ladomér fia 228
250, 253, 258	Nitka család 142	Petroczi család 171
Mihálka tulajdonos 213	Nosza Iván hites 62	Petró nevű egyén 275
Mihály család 159, 289	Nyegre család 66, 269	Petrovay Tyimok bíró 244
Mihály Gábor földbirtokos	Nyegre László szolgabíró	Petrucs Juon bíró 27
227	53, 54, 64, 158, 165, 260,	Petru Dolha 185
Mihály presbíter 79	270, 272, 276	Pilip nevű családfe 187
Mika nevű román 185	Onyicza család 93	Pintye Gregor rabló 162,
Mincsül nevű ember 78	Ordzá Juon luj hórbej	229
Mircse nemes 123	választmányi tag 253	Pirza család 93
Misinszkiek 77	Orosz család 117	Pliszka család 119
Mitinykánits család 143	Osváth Pál gyógyszerész	Pogány család 126
Mois család 32	11	Popán család 245
Mójsza nevű ember 287	Palinkas Iván Dumitru bíró	Pop család 32
Mojszin Vászilye 212	181	Poplyak Mihál hites 141
Mokán Petro ömester 262	Palinkás Vaszily hites 181	Popovics gazda 128
Mokán Vaszily hites 262	Pál nevű lakos 52	Popovicsok 36
Moldautsuk nevű gazdák	Panyko nevű személy 154	Popovits János hites 23
39	Papp család 14, 55, 93,	Prálya Gavrilla hites 180
Moldautsukok 36	228, 269	Procz család 143
Moldávtuk István lelkész 8	Papp István jegyző 53, 64,	Rád Fülöp lakos 223
Morár tulajdonos 255	158	Radomér Máramaros
Motily család 142	Papp Mihály 41	örökös ura 228
Muntyán birtokos 219	Papp Nyikora kisbíró 81	Radomér román fejedelem
Muntyán János lelkész	Papp Péter bíró 26	228
216	Papp Román hites 81	Rák Guricsa választmányi
Muntyán Togyer	Papp Stéfán választmányi	tag 88
választmányi tag 216	tag 212	Rákóczi Zsigmond 41
Murzá Pétra választmányi	Papp Vászilye	Rebár Fedor Ivánu bíró 62
tag 244	választmányi tag 27	Redník család 14, 32, 65,
Musztyanovits Leva	Páska Juon választmányi	92, 93, 94, 163
esperes 188	tag 27	Redník Marincza nevű
Müller Gyula 112	Patay József 29	nemes 12
Nagyidai földesúr 34	Paulikovits Lajos író 112	Redník Nutzu bíró 93
Nagy Lajos 57, 93		Redník Stefan bíró 32

Személynévmutató

Rednik testvérek 93	Szakál család 171	Taczinecz Vaszily bíró 141
Reku (gúnynev) 250	Szakál nevű ember 174	Talabér vitéz 259
Ress Ivan lakos 190	Szakály 142	Tálápkó nevű ember 176
Riskó István jegyző 47, 147, 183, 210	Szász család 29, 216	Tamás család 41
Róbert Károly 34, 103, 192	Szász Dolhai 27, 212	Tamás Mihály 41
Román család 55, 289	Szász Dolhai L. Dolhai	Tamás tulajdonos 214
Román Juon bíró 56	Szász földesúr 219	Tana birtokos 255
Román Mikuláj	Szász Juon választmányi	Tegze földesúr 34
választmányi tag 240	tag 212	Tegze-Huszár 34
Román tulajdonos 250	Szász voda (vajda) 216	Telekiek, gróf 58
Román Vászalia	Szathmáry Károly 125	Teleki grófi család 57, 132, 198, 258
választmányi tag 240	Szécs birtokos 206	Teleki József gróf 130
Roska tulajdonos 250	Szecci birtokos 206	Temás tulajdonos 214
Roska Urszu választmányi	Szekeres Fedor hites 141	Tepeo Tánászie 100
tag 27	Szemerey József jegyző	Teszler történetíró 117
Rozsa hűbéres 244	266	Tícze család 93
Sandor, Juga fia 289	Szenicza család 118	Timis család 289
Sándor nevű egyén 220	Szent Bazil 33, 95, 103, 130, 287	Timon Sámuel történetíró
Sandru család 289	Szent István király 22, 164, 185, 244	92
Sandru Lupu lelkész 292	Szent László 112	Titinetz család 142
Schlachta Lajos bíró 27	Szepessy Mihály kincstári	Tivadár család 93
Scsadei András hites 97	igazgató 115	Tivadar, Ladomér fia 228
Scsufan nevű lakos 145	Szlepkó család 142	Tivodár család 22
Seján Antal jegyző 86, 154, 181, 262	Szmetána család 34	Tomka Pál földbirtokos
Selever család 269	Szojma nevű ember 243	262
Semborg gróf 51	Szóllósy Balázs 44	Tomka Simon birtokos
Serba Tódor hites 81	Sztán család 228, 269	262
Simon tulajdonos 214	Sztán, Ladomér fia 228	Toperczer Tóbiás jegyző
Smilyákok 36	Sztán Mária 214	260, 272, 276
Soága (gúnynev)	Sztásu Ambrus lelkész 244	Torun lengyel menekülő
tulajdonos 255	Szteczka család 228	264
Sonberg gróf 194	Sztojka család 95, 164, 269	Traianus császár 48, 79, 167
Steczko család 289	Sztojkaék 164	Tunszu tulajdonos 242
Stefka család 142	Sztójka József püspök 53	Turda család 228
Sürge gúnynevű egyén 240	Sztoyka báró 251	Turzo család 171
Svecz Miter 132	Sztruk nevű gazda 150	Tyira tulajdonos 218
Szabad Mihály lelkész 97	Sztrutiniék 77	Uchály Fedor hites 20
Szabados József jegyző 16, 163	Szub Péter hites 86	Uglyai család 269
Szabó János jegyző 27, 216	Szuhai 244	Uglyari Záhárie
Szachey János jegyző 153	Szutka Fedor hites 97	választmányi tag 244
Száj család 142	Szvatinya Vaszily paraszt	Uhrin nevű ember 191
Szakács 142	237	Ujbárdi Simon lelkész, alesperes 8

Személynévmutató

Ulászló király 48, 271	Vcsur Fedor hites 141	Zubanits Fedor 132
Urda tulajdonos 219	Vergyes nemzetség 242	Zsabo Pável lakos 190
Urszu tulajdonos 90	Vertyik tulajdonos 217	Zsedák Jar hites 20
Utánn Gavrilla kisbíró 180	Villi rabló (Groimiller Vilmos) 248	Zserkey vikárius 150
Utánn Togyer hites 180	Víncz család 93	Zsigmond király 79, 178
Valasz család 269	Viske, a szép szövőleány 112	I. Ferenc József 17
Vancsa család 280	Volosin Miklós jegyző 132, 175, 190, 193, 203	I. Károly 107, 112
Vancsa Mihály 11	Volyáptiszki Demeter lelkész 8	I. Lipót 233
Váncsa tulajdonos 250	Vozaretinecz Vaszily lakos 203	II. András király 55
Varga János főszolgabíró 78, 174, 177, 191, 197, 207, 209, 243, 264, 275, 293	Vutskán család 119	II. József császár 33, 71, 93, 104, 130, 151, 155, 157, 161, 249
Vászol tulajdonos 249	Záldobosi Ferenc jobbágy 123	II. Rákóczi Ferenc 12, 58, 96, 105, 111, 113, 150, 158, 220, 224, 237, 239, 261
Vatrala lengyel rabló 73		II. Ulászló király 200
Vazul tulajdonos 249		

Tárgymutató

- adóhivatal 10, 11, 68
 adománylevél 22, 48, 53, 271, 283
 adományozási okmány 162, 163
 ágostai vallásúak 233
 agyagbánya 247
 akasztófa 213, 245
 akna 10, 14
 anyaiskola 152
 anyakönyv 8, 77, 95, 130, 148, 184, 237
 aranybánya 50, 63
 ásványosvíz-forrás 39, 108, 109, 115, 181, 232
 ausztriai ház 292
 bánya 14, 115, 116, 163, 265, 290
 barátok 156, 157, 192
 barátzárda 271
 bazilita apátság 155
 bazilita barátok 93
 bazilita klostrom 155
 bazilita szerzetesek 71
 bazilita zárda 243
 Bazilovits latin nyelvű könyve 71
 bekebelezési okmány 228
 Bergmilitz 14
 bizantínus építési modor 56
 bocskói szálfakezelő hivatal 152
 borkút 279
 boszorkányok 98, 114
 bronykai vár 251
 büdösköves forrás 133
 cigányok 100, 155, 248, 249
 cirill írás 44
 csárda 110
 csata 58
 Dácia 79
 dákok 63, 84, 133
 Damen Wasser (savanyúvíz) 89
 dolhavízi uradalom 166, 198
 donationalis okmányok 157
 dunai fejedelemségek 48
 egri káptalan 33
 egyesült óhitű 14
 egyház (templom) 44, 150, 238, 242, 276
 eklézsiális birtok 213, 246, 256
 elpusztult malom 22
 ércbánya 50, 111, 285
 ércolvasztó 115
 erdélyi fejedelem 41, 117
 erdészlak 39
 erdőhivatal 59
 erőd 273
 evangélikusok 14
 ezüstbánya 63
 faegyház 152
 fahíd 59, 70, 75, 151
 falusi iskola 95
 fatemplom 34, 70, 95, 130, 167, 271, 272
 faúsztatás 35
 Fejér Codex Diplomaticus című munkája 112
 Ferenc József piramisa sóból 17
 fiókiskola 152
 forradalmi kormány 292
 Franz Josefs Hütte 266
 fürdő 39, 49, 108, 114, 115, 181, 285
 fűrészmalom 29, 59, 151, 287
 gót stílus 59
 görög egyesült katolikusok 233
 görög katolikus egyház (templom) 44, 101, 161, 192, 272, 279
 görög katolikus imaház 66, 192
 görög katolikusok 8, 24, 51, 66, 70, 76, 87, 102, 117, 127, 132, 137, 138, 141, 175, 187, 189, 193, 203, 211, 220, 224, 228, 232, 237, 239, 273, 276, 279
 görög katolikus oroszok 59
 görög katolikus rend 93
 görög katolikus templom 33, 117
 gyógyhatású forrás 235
 gyógyvíz 59
 hámor 57
 hamuzsirégetés 176
 handal 10, 38, 66, 124, 147, 279
 harang 10, 111, 118, 161
 határjárás 159, 166, 198
 határjárási okmány 18, 289
 határlevél 103
 héber ajkúak 228
 héberek 95, 211, 224, 228
 héber vallásúak 24, 66, 87, 102, 192, 220, 273
 helvét vallásúak 233
 hunok 48
 Hunyadiak kora 130
 huta vasgyár 82
 imaház 10, 71, 128, 228

- p>iskola 26, 59, 152
-
- izai kerületi görög
-
- katolikus esperesség 68
-
- izraelita család 152
-
- izraeliták 122, 233, 271
-
- kalló 119, 187
-
- káporna 150, 155
-
- Kassa keneziátus 79
-
- kastély 43, 58, 244
-
- kaszinó 15
-
- Kaszó keneziátus 79
-
- kincs 22, 50
-
- kincstári bánya-, só-, erdő-
-
- és uradalmi igazgatóság
-
- 15
-
- kincstári erdő- és
-
- gazdászati hivatal 8
-
- kincstári uradalom 151
-
- királynék 123
-
- kloster 28, 71, 93, 156,
-
- 157, 191
-
- kocsma 61, 134
-
- kohó 50, 290
-
- kolostor 22, 33, 192, 197
-
- kőbánya 166, 198, 236
-
- kőhid 151
-
- kőtemplom 33, 34, 59, 71
-
- kúria 38, 92
-
- kurucidő 143
-
- laktanya 245
-
- leleszi káptalan 103, 276
-
- leleszi levéltár 141
-
- lelkészi jegyzőkönyv 130
-
- lengyelek 150, 237
-
- lengyel határ 25, 39, 104
-
- lengyel király 117
-
- lengyel lázongások 150
-
- lengyel menekültek 239
-
- lengyel oroszok 253
-
- lengyel vidékek 253
-
- liberdaki 140
-
- lisztelő malom 29, 69, 245,
-
- 278
-
- Magistrorum Balk Vojvoda
-
- et Drág comitum de Mar-
-
- maros de I. Maramoros A.
-
- Apsa apellatum 18
-
- magtár 59, 152
-
- magyar írás 107
-
- magyar nemesek 206
-
- magyar nyelv 8, 107, 185
-
- magyarok 42, 93, 103,
-
- 112, 141, 142, 211, 220,
-
- 223, 224, 233, 237, 251,
-
- 265
-
- magyarok bejövetele 48,
-
- 188
-
- malom 51, 68, 92, 104,
-
- 106, 108, 118, 119, 120,
-
- 121, 132, 186, 187, 189,
-
- 192, 229, 242, 256, 257,
-
- 258
-
- malomkőbánya 91
-
- manipularis
-
- telepítvényesek 124
-
- mellvédsánc 96
-
- munkácsi püspökség 150
-
- nagyágvízi uradalom 146,
-
- 169
-
- nemesi oklevél 117, 167
-
- nemesi okmány 66, 185
-
- nemeslevél 41, 130, 227
-
- német ajkúak 76, 283
-
- németek 13, 57, 59, 77,
-
- 112, 150
-
- német nyelv 8
-
- népiskola 70, 161, 279
-
- óhitű 10
-
- oklevél 34, 79, 107, 112,
-
- 123, 178
-
- okmány 18, 34, 55, 95,
-
- 140, 150, 159, 178, 233,
-
- 267, 277, 290
-
- okmánylevél 123
-
- ókor 45
-
- oláh ajkúak 17, 227
-
- oláh család 151
-
- oláh nyelv 233
-
- oláhok 7, 34, 141, 236,
-
- 237
-
- oláh párt 93
-
- ólombánya 63
-
- orosz ajkúak 27, 96, 107,
-
- 121, 127, 132, 137, 138,
-
- 187, 189, 203, 205, 227,
-
- 237, 239, 244, 271, 276,
-
- 283
-
- orosz bazilita szerzetbeliek
-
- kápornája 197
-
- orosz család 186
-
- orosz egyház (templom)
-
- 152
-
- orosz görög katolikusok
-
- 20
-
- orosz nyelv 76, 130, 152,
-
- 184
-
- oroszok 13, 27, 57, 61, 77,
-
- 88, 117, 119, 121, 125,
-
- 142, 143, 150, 166, 169,
-
- 186, 237, 251, 294
-
- orosz rutén ajkúak 51, 68
-
- orosz szerzetes 191
-
- orosz szerzetesek 130
-
- orvosi jegyzőkönyv 15
-
- oszlák örökös
-
- tartományok 200
-
- pálinkamérés 192, 228
-
- parasztharisnya-kalló 51
-
- Paulikovits Lajos Hét vár
-
- című regénye 112
-
- pecsét 9, 26, 37, 40, 77,
-
- 124, 223, 266
-
- pecsétnyomó 107
-
- pénzügyi igazgatóság 277
-
- per 60
-
- pestis 78, 118
-
- polyákok 139
-
- porgolát (gyepű) 216, 218,
-
- 234, 258
-
- postahivatal 10, 15
-
- Rákóczi (szomorú nóta)
-
- 97
-
- Rákóczi futása 158
-
- református egyház
-
- (templom) 272

református kápolna 58	rutén szertartású 243	szlávok 237
reformátusok 14, 192, 224	rutén nyelv 8, 185	társláda 15
régi vár 234	savanyúvíz 8, 29, 31, 57, 61, 76, 89, 90, 138, 218, 219, 263, 279	tatár csata 292
rómaiak 79	savanyúvízforrás 29, 39, 76, 78, 176, 194, 205, 219, 230, 243, 285	tatár csordák 244
római harcosok 231	Schacht (kútakna) 12	tatárfutás 137, 157, 279
római katolikus egyház (templom) 152	sóakna 11, 12, 13, 14, 17, 21, 66, 85, 110, 144, 220, 224, 259	tatár had 222
római katolikus egyházi épület 10	sóaknatelep 10, 11, 14	tatárjárás 78, 81, 96, 110, 114, 131, 140, 142, 206, 228
római katolikus magyarok 59	sóbánya 10, 17, 79, 80, 103, 117, 124, 144, 220, 259	tatárok 64, 65, 92, 95, 98, 110, 140, 152, 157, 187, 206, 225, 228, 254, 292
római katolikus németek 7, 59	sóbányahivatal 10, 21	tatárok első dűlése 240
római katolikusok 8, 14, 66, 76, 152, 224, 233, 265, 273	sóbányászati dal 15	tatár tábor 228
római nép 25	sókamra 66	téglaégető szín 117
római pástorok 79	sópénztárnoki hivatal 124	Teleki József
római uralom 42, 100, 283	sóraktári hivatal 124	telepítvény 21, 27, 38, 59, 60, 73, 78, 92, 93, 94, 100, 103, 104, 110, 124, 125, 132, 134, 144, 149, 157, 158, 174, 176, 191, 196, 197, 205, 206, 208, 212, 243, 271
román 79	sósforrás 12, 23, 30, 89, 133, 149	temetkezési pénztár 15
román ajkúak 18, 22, 27, 68, 70, 71, 101, 159, 161, 228, 231, 240, 253, 279	sóskút 133, 224	templom 10, 26, 35, 44, 45, 56, 59, 66, 75, 103, 117, 125, 128, 140, 161, 177, 222, 240, 244, 287
román görög katolikus egyház (templom) 228	sósvíz 12, 21, 84	templomi irat 73
román község 80, 134, 167, 185	sósvízforrás 82, 119, 184, 213, 240	templomtorony 10, 56
románok 13, 22, 42, 48, 65, 66, 178, 212, 216, 240, 254, 289	sósvízkút 84	tengerszem 43, 55, 65, 99, 145, 169, 174
románság 32	sótárnoki hivatal 124	testvérpénztár 15
román templom 23	sótutaj 262	Timon Sámuel Imago novae Hungariae c. munkája 92
román vallásúak 25	sótutajozás 66	tótok 57
ruszinok 186	svedi 140	török háborúk 44
rutén ajkúak 39, 123, 175, 187, 193	szabadalmi oklevél 107, 200	törökök 23, 69
rutén emlékirat 8	szabadalomlevél 103	török tábor 24, 102
rutén falvak 98	szász 27, 112, 214	tutaj 43
rutén görög katolikusok 7	szászok 103	tutajozás 152
ruténok 8, 34, 36, 95, 96, 123, 127, 137, 138, 141, 155, 189, 192, 203, 211, 220, 224, 239, 240, 265, 273	szénsavas savanyúvízforrás 37	unitáriusok 233
rutén orosz ajkúak 76	Szent Bazil rendi szerzetes 33, 95, 103, 287	üveggyár 109, 125
	szerzetes 192, 279	ványoló 187
	szerzeteskolostor 249	
	szerzeteszárda 256	
	szigeti kincstári uradalom 38	

Tárgymutató

---

vár 23, 69, 84, 92, 103, 105, 114, 117, 118, 146, 227, 244	vasérces forrás 141	zsidók 7, 20, 22, 34, 35, 44, 59, 61, 62, 150, 186, 192, 283, 289
várkert 58	vashámoz 21, 29, 59	zsidó temető 213
váromladék 279	vaskőbánya 265, 266	Zsigmond király oklevele 178
várrom 105	vasöntöde 8	zsinagóga 152
Vasárnapi Ujság 103, 125	vas tartalmú forrás 8	
	vendégfogadó 39	
	zárdá 95, 103, 155, 287	

Helységnévmutató

Máramaros vármegye térképéhez

A térképen megtalálhatók azok a helységek is (főleg telepítvények), amelyek önállóan nem szerepelnek Pesty Frigyes gyűjteményében, azonban valamely településnél megemlítik őket.

Aknasugatag E6	Csománfalva C3	Huszt C4
Aknaszlatina E5	Darva D4	Husztköz C3
Alsóapsa D4	Desze E6	Imsád D2
Alsóbisztra C3	Disznópatak E5	Irholc D4
Alsóhidegpatak C1	Dolha B3	Iszka C1
Alsókálinfalva E4	Dombó E4	Iza C3
Alsóneresznice D4	Dragomérfalva F6	Jód F6
Alsóróna E5	Dulfalva C4	Kabolacsárda D5
Alsószelistye C3	Falusugatag E5	Kabolapatak D5
Alsóvisó F6	Faluszatina E5	Kabolapolyána E4
Apsica E4	Farkasrév E5	Kalocsahorb D2
Baranya C4	Fejéregyháza E5	Kalocsaláz D2
Barcánfalva E5	Fejérfalva E5	Kalocsaófalú D2
Bárdfalva E5	Fejérpatak F5	Karácsonfalva E5
Batiza F6	Feketetisza F3	Kaszópolyána E4
Bedő D4	Felsőapsa E4	Kelecseny C1
Benecső C4	Felsőbisztra C1	Kerecke B2
Berezna C3	Felsőhidegpatak C1	Kerekhegy D4
Bereznik B2	Felsőkálinfalva E5	Keselymező C3
Bilin F4	Felsőneresznice D4	Királymező E3
Bocára D3	Felsőróna E5	Királyvölgy D4
Bocskó E5	Felsőszelistye F6	Kisbocskó F6
Bogdán F4	Felsővisó G6	Kiskirva D4
Borkút F4	Ferencvölgy C4	Kocszeg C4
Borsa G6	Gánya D4	Konyha F6
Borsabánya G6	Gernyész C3	Kökényes D4
Bréb E6	Glód E6	Kőrösmező F3
Bronyka (Szuha- bronyka) B2	Gyl C2	Körtvélyes D4
Brusztura E3	Gyulafalva E5	Kövesliget C3
Budfalva E6	Herincse C3	Kőzépapsa E4
Bukovec C1	Hernécs E5	Kőzépvisó F6
Bustyaháza C4	Hliszna D3	Krácsfalva D6
Bustyaháza-Handal C4	Hmeli E5	Krasznisora E3
Csebrény B4	Hosszúmező D5	Kricsfalva C4
	Hotinka E6	Kruhli F5

Helységnévmutató Máramaros vármegye térképéhez

Kusbej C2	Potocsina C2	Szlatinka E6
Kusnica B2	Priszlop C1	Szolyma C2
Láziscsána F3	Prohudnya C2	Sztebna F3
Lednej C1	Pudplesa D4	Sztrihálnya C2
Leordina F5	Rahó (Akmarahó, Bocskórahó) F4	Sztrimba E4
Lipese C3	Rekita C1	Szuha (Szuha- bronya) B2
Lipcsepolyána C3	Remete D5	Szuha (Szuhéj) C1
Lonka E5	Ricska C1	Szuhabronyka B2
Lopusánka F3	Ripinye C2	Szurdok E5
Lopusnya C1	Rókamező B2	Talaborfalva D4
Lozánaszka C2	Rónaszék E5	Taracköz D4
Lyáhovec C1	Rosztoka B1	Técső C4
Majdánka C1	Roszucska E4	Tereselypatak D3
Matacsó C1	Rozávlya F6	Toronya C1
Mihálka C4	Rudávec C1	Trebusa F5
Mikolapatak E6	Ruszkirva F5	Tyitkovec C1
Mojszin G6	Ruszkova F5	Tyuska C2
Monostor (Herincse- monostor) C3	Ruszpolyána G5	Uglya D4
Monostor (Gyula- monostor) E5	Sajó F6	Újbárd C4
Nagykirva D4	Sajópolyána E6	Újholyátin C1
Nánfalva E5	Sándorfalva C3	Úrmező C4
Negrovec D2	Sófalva C4	Vajnág C4
Németmokra D2	Somfalva E5	Váncsfalva E5
Nyágova D4	Szacsal G6	Veresmart D4
Oblyázka C1	Száldobos C4	Visk C4
Óholyátin C1	Szaplonca D5	Vucskómező C2
Oroszmokra D3	Szarvaszó D5	Vulsána D2
Ökörmező C2	Szeklence C4	Zábrod C3
Ötvösfalva C4	Széleslonka D3	Zádnya B3
Petrova F5	Szerfalva E6	Zaperegyila C2
Pilipec C1	Sziget E5	Závějka C1
Podobóc B1	Szinevér D1	Zsihán C2
	Szinevérpolyána D1	

Tartalom

Előszó	5	Bogdán	76
Rahó (Aknarahó, Bocskórahó)	7	Felsőbisztra	78
Aknasugatag	10	Felsőkálinfalva	79
Aknaszlatina	17	Felsőneresznice	82
Alsóapsa	18	Felsőróna	83
Alsókálinfalva	20	Felsőszelistye	84
Alsóneresznice	21	Gánya, Pudplesa	85
Alsóróna	22	Gernyés	87
Alsószelistye	24	Glód	88
Barcánfalva	25	Gyulafalva	92
Batiza	27	Hernécs	94
Bárdfalva	32	Herincse, Monostor	95
Bedő	33	Alsóhidegpatak, Felsőhidegpatak	96
Berezna, Alsóbisztra	34	Hosszúmező	98
Bilin	36	Hotinka	100
Bocskó	38	Husztköz	102
Borkút	39	Huszt	103
Bréb	41	Técső	107
Brusztura	46	Visk	112
Budfalva	48	Iza	117
Bukovec	51	Szeklence	121
Csománfalva	53	Száldobos	123
Darva	54	Bustyaháza	123
Desze	55	Bustyaháza-Handal	124
Dolha	57	Ferencvölgy	125
Dombó	59	Mihálka	125
Dragomérfalva	63	Imsád, Negrovec	127
Dulfalva	64	Irholc	130
Falusugatag	65	Iszka	132
Faluszlatina	66	Jód	133
Farkasrév	68	Kabolapatak	134
Fejéregyháza	71	Kabolapolyána	136
Felsőapsa	73	Kalocsahorb	137
Fejérfalva	75		

Tartalom

Kalocsaófalú, Kalocsaláz	138	Rónaszék	200
Kaszópolyána	139	Roszucska	202
Kelecseny	140	Rosztoka	203
Kerecke	142	Ruszkova	204
Bereznik	143	Ruszpolyána, Ruszkirva	205
Kerekhegy	144	Óholyátin	203
Keselymező	145	Ökörmező	208
Királymező	147	Oroszmokra	210
Kiskirva	148	Ötvösfalva	211
Konyha, Kisbocskó	149	Sajó	212
Kőrösmező	150	Sajópolyána	216
Kökényes	154	Sándorfalva	220
Körtvélyes	155	Somfalva	222
Kövesliget	157	Sófalva	224
Középpapsa	159	Szacsal	226
Krácsfalva	161	Szarvaszó	227
Kricsfalva	164	Szaplonca	228
Kusnica	166	Szerfalva	231
Leordina	167	Széleslonka	232
Lipcse	169	Sziget	233
Lipcsepolyána	171	Szinevér	237
Lonka	173	Szinevérpolyána	239
Lopusnya	174	Szlatinka	240
Lyáhovec	175	Szolyma	243
Majdánka	176	Rozávlya	244
Mikolapatak	178	Szuhabronyka	251
Nagykirva	181	Szurdok	253
Németmokra	182	Talaborfalva	259
Nyágova	184	Taracköz	261
Petrova	185	Tereselypatak	263
Pilipec	187	Toronya	264
Podobóc	189	Trebusa, Fejérpatak	265
Priszlop	191	Tyuska	267
Remete	192	Uglya	269
Rekita	193	Úrmező, Benecső	271
Ricska	194	Újbárd	273
Ripinye	196	Újholyátin	275
Rókamező	198	Vajnág	276

Tartalom

Váncsfalva, Nánfalva, Disznópatak	277	Zádnya	294
Veresmart	281	Helységnévmutató	295
Karácsonfalva	282	Helynévmutató	299
Középvisó, Felsővisó	283	Személynévmutató	343
Alsóvisó	286	Tárgymutató	349
Mojszin	287	Helységnévmutató Máramaros vármegye térképéhez	353
Borsa, Borsabánya	289	Máramaros vármegye a 19. században. Térképmelléklet	
Vucskómező	293		

Internet: https://mnhp.unideb.hu/kiadvanyok_pesty.php

<https://dupress.unideb.hu/>

Kiadta a Debreceni Egyetemi Kiadó,
az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja
Felelős kiadó: Karácsony Gyöngyi főigazgató
Technikai szerkesztő: Kis Tamás
Készült a Kapitális Kft. nyomdájában 2023-ban

MÁRAMAROS VÁRMEGYE TELEPÜLÉSEI 1864-BEN

0 5 10 km

B E R E G
U G O C S A

S Z A T M Á R

K Ö V Á R
V I D É K E
B E L S Ő
S Z O L N O K

B E S Z T E R C E
V I D É K E

A térkép sematikus ábrázolású,
nem földrajzi vetületi rendszer alapján készült.

MÁRAMAROS VÁRMEGYE

